C

Armadio III bis Palchetto I. N° 5

1338

Mostra d'Antica Arte
Umbra

N.º 309
com. di Todi

C

Subscripti de pte Notar in compilat.
Statut. Ined.ti fol. 215

Nobiles de Baluto. fol. 308

Iv

1337 ?

In nomine d(omi)ni amen. Statuta civitatis tudertine qua(m)
ip(s)e d(omi)n(u)s noster ih(es)us xp(istu)s sua clementia et intercessione virginis
marie matris eius et beatissimi fortunat(i) confessoris et om(n)ium
s(an)c(t)or(um) celestis curie dignet(ur) in pace p(er)petua conservare. Incipit
prohemium.

Mens insana mortalium avaritie sup(er)bieq(ue) morbum
nutrire prona potius q(uam) mederi sic circu(m)flantibus
inrequiescibiliter agitat(ur) procellis q(uod) nisi de alto
manesset iuris medicamen sanabile ac sustentabile fulcimentum de
reque dive hereditatis se et ip(s)am exclusam in profundum tempe
statum naufragaret. Sed est proditum divinitus illud salubre iuris
remedium q(uo)d actibus ho(min)um illud fomentum ministrat ad morbis exhi
bet medicamen. ¶ Iuris naq(ue) virtute plectuntur vitia substentant(ur)
virtutes audacium transgressio coherce(tur) mansuetudo humilium confo
vetur. Boni habeant premium mali formident supplicium pax deco
ratur et res publica feliciter gubernatur. ¶ Quia vero sicut
humana corpora ut exigit complexionum qualitas sunt curanda ita
municipia ut postulat regionum diversitas sunt regenda. Ideo scrip
serunt legis latores q(uo)d o(mn)es p(o)p(u)li qui legibus et moribus regunt(ur) p(ar)tim
suo p(ro)p(r)io p(ar)tim com(m)uni ho(min)um regunt(ur). ¶ Cuilibet ergo p(o)p(u)lus sibi
debet de moribus et legibus ac comodis providere sibiq(ue) statuere q(uo)d
mag(is) convenire prospexerit. Sane q(uia) humana provisio s(ecun)d(u)m varietatem
t(em)porum variatur et nequid p(er)petua vel etiam diuturna. Hoc ideo suaden
te ipsa natura vaga que semp(er) de re p(ro)p(r)iat novas formas. ¶ Ceterum in
terdum aliqui ad novam provisionem accedunt qui minus curiosi q(uam) decet
vetera non indagine exquisita respiciunt s(ed) ad nova man(us) impetuosa p(ro)silire
decernunt obscurius tenebrantes corrigere vitiosius maculantes nec
non contrariis similibus et superfluis statutis codicem inutiliter one
rantes. Ex quibus tam iudices q(uam) iurgantes provoluti in ...

inextricabilius labirinti quid acturi sint conspicere nesciant. Quibus vitiis laborabat statutum civitatis Tuderti. Ad cuius correctionem et renovationem vocati et assumpti per dictum comune Nos statutarii infrascripti ad honorem et reverentiam omnipotentis dei et beatissime sue matris ac gloriosi confessoris beati Fortunati. et ad honorem et statum pacificum et tranquillum civitatis et comitatus Tuderti et in favorem et augumentum populi tudertini et singularum personarum dicte civitatis infrascripta forma et serie dictum statutum duximus renovandum prout inferius continetur.

Explicit prohemium. Incipiunt Rubrice.

Incipiunt Rubrice prime distinctionis

De Juramento potestatis et capitanei. j
De iniunctis et prohibitis potestati et capitaneo et quod volens satisdare non carceretur. ij
Et non proponatur de dono potestati faciendo.
De Juramento et officio Judicum et quod teneantur diffinire causas coram eis inceptas et pendentes. iij
De Juramento et officio militum potestatis et capitanei. iiij
De Juramento et officio notariorum potestatis et capitanei et de forma examinandi testes. v
Quando assignentur libri dominorum potestatis capitanei et defensoris. vj
De sindicatu potestatis et aliorum officialium et de pena affocientis eos tempore sindicatus qui repellant a testimonio contra eos et pena facientis adunantiam seu quiminum tempore sindicatus. vij
De forma electionis ambaxiatorum et eorum salario et emendatione equorum per ambaxiatores ducendorum. viij
De novo regimine et quorum dies computetur de salario pro qualibet die qua fuerit absens. viiij
Quod nullus eligatur in rectorem de terra unde fuit potestas capitaneus vel defensor. x
De salario non promittendo officiali nisi per sindicos. xj
Quod quilibet officialis communis de suo salario solvat pro gabella xij denarios per libram. xij
De electione et officio notariorum maleficiorum. xiij
Quod civitas tudertina per populum gubernetur. xiiij
De consilio populi et auctoritate ipsius et de pena opponentis contra ordinamenta ipsius consilii. xv
Quot consiliarii debeant in consilio populi interesse. xvj
Quod a centum libris supra non possit expendi, condempnationes tolli vel represalie concedi nisi in consilio populi. xvij
De modo eligendi xxiiij secreti consilii populi. xviij

2v

Ut quelibet proposita deliberetur per xxiiii antequam in consilio populi proponatur. xviiij

De electione offitio et auctoritate dominorum priorum populi et de promissis et prohibitis ipsi offitio et de pena ordinantis aliquid contra hoc capitulum. xx

Ut quilibet officialis comunis Tuderti iuret observare offitium et ordinamenta dominorum priorum. xxj

Ut nullus infra biennium possit eligi ad offitium prioratus. xxij

De modo servando per priores cum successoribus eorundem. xxiij

De pena absentantis se in fraudem ut non exerceat offitium prioratus. xxiiij

De clavibus portarum tenendis per dominos priores. xxv

De sigillis comunis tenendis per dominos priores xxvj

Ut camerarius comunis nichil expendat sine bulletta dominorum priorum. xxvij

Ut potestas et capitaneus observent reformationes consiliorum populi et dominorum priorum populi. xxviij

Ut in qualibet appodissa notarius offitii se subscribat. xxviiij

Ut non possit inquiri per rectorem contra aliquem qui suo tempore fuit in offitio prioratus et quod in aliqua causa alicuius prioris non procedatur xxx

Ut nulla proposita fiat nisi prius deliberetur per dominos priores de modo servando in eligendis partitis et contradicendis propositis in consilio populi xxxj

Ut domini priores possint sine presentia alicuius rectoris quelibet consilia adunare et in eis proponere. xxxij

Ut domini priores ipsorum decreta scribi faciant in voluminibus statutorum. xxxiij

De pena priorum recipientium exenia et loquentium cum aliquo rectore vel alio contra certam formam. xxxiiij

De hiis qui non possunt esse de numero dominorum priorum populi. xxxv

De hiis qui non possunt habere aliquod offitium in comuni xxxvj

De pena officialis absentantis se a civitate Tuderti sine licentia dominorum priorum populi xxxvij

De notificatione citationum et inquisitionum dominis prioribus facienda et quod domini priores possint offitialem ab offitio removere xxxviij

De censu solvendo in civitate Tuderti pro ecclesie Interampn. xxxviiij

De cereis et paleis corium Amelie podij Monticulis et cesdis (?) xl
Ut nullus teneat aliquod sigillum partis. xli
Ut cuilibet officiali constituatur salarium ante quam eligatur et nullus possit habere nisi unum officium cum salario. xlii
Ut nullus qui fuerit in officio a quinque annis citra possit eligi ad aliquod officium. xliii
In quo loco fieri debeat electio officialium forensium. xliiii
De salario nuntiorum et spiarum. xlv
Ut nullus tempore unius regiminis habeat ultra unum officium cum salario xlvi
De pena eligentium unius alterius patrem filium fratrem vel nepotem ad aliquod officium. xlvii
De palatio dominorum priorum complendo. xlviii
De pondere florenorum ordinando per dominos priores. ~~xlviiii~~ L
De modo pulsandi campanam pro custodia ignis li
De modo examinationis processuum potestatis et capitanei et aliorum officialium per sindicos faciendo lii
De modo eligendi arengatores in consilio populi liii
De campana monasterij maioris pulsanda pro sepultura fori boni liiii
De sindicatu dominorum priorum et eius forma lv
Ut idem modus fuerit in sindicatu officialium lvi
De auxilio dando per dominos priores in sindicando priores preteritos (?) lvii
De creatione consilij generalis et consilij populi de iuramento consiliariorum et pena non venientis ad consilium et qui de consilio esse non possunt lviii
Ut non suppositi nullum officium habeant (?) lviiii
De ordine bussularum et palluctarum et modo fiendo in obtinendis petitis lx
De electione et officio camerarij et eius notarii lxi
De modo et forma expendendi introitus condempnationum lxii
De inventario rerum palatiorum per notarium camere faciendo lxiii
De honore alicui novo militi faciendo lxiiii
De candelis et alijs rebus non dandis per cameram officialibus forensibus lxv

De modo sindicatus (?) in electione officialium forensium xlv

De modo expendendi redditus montium lxvi
De electione et officio notarii reformationum lxvii
De electione et officio tubatorum campanarii et cerbelle communis lxviii
In quibus locis civitatis fiant bannimenta per banitores lxviiii
De pena comodantis absque joretio lectum vel aliquid aliud potestati capitaneo vel defensori lxx
De nundinis fiendis circa festum sancti Faustini in generali consilio proponendo. lxxi
Quod testamenta et instrumenta valeant etiam si non fuerint registrati. lxxii
De modo emendi fratribus libre. lxxiii
Quomodo et quando relassentur et offerantur captivi et qui offerri non possint lxxiiii
Quod potestas et capitaneus observent statuta et reformationes ad penam ducentarum librarum. lxxv
De modo eligendi conservatores librorum et ipsorum officio et salario et de pena librum aliquem de armario abscondentis. lxxvi
De electione officio et salario extimatorum et notarii equorum et in quibus casibus teneatur quis ad emendandum equum mutuatum ad vecturam et in quibus non et infra quantum tempus possit peti. lxxvii
De renovatione statutorum salario statutariorum et notariorum et de capitulis non renovandis et pena elevantium statuta de catena. lxxviii
De advocatis et procuratoribus dandis cuilibet magne miserabili. lxxviiii
De pena denegantis advocationem vel procurationem nisi in certis casibus lxxx
De juvando eum qui inciderit in excomunicationem pro factis communis. lxxxi
De marescalco habendo. lxxxii
Quod proponatur de pedagio vendendo vel non et modo ipsum solvendi lxxxiii
Quod nullus stet in consilio quando proponitur factum eius lxxxiiii
De immunitate venientium ad laborandum in comitatu forensium facientium castrum lxxxv
Quod taberne continua interrupta habeantur pro continuis si fuerint concordes cum creditore. lxxxvi

Quod potestas teneatur requirere Castellana in castro Casalte. lxxxvij
De ordinamentis hominum de Cruitellis magiste male. lxxxviij
De favorando judicem super libram. lxxxviiij
De iurisdictione domini defensoris in criminalibus et ad quem ab eius sententia recurratur. lxxxx
De pena non facientis sibi scribi ad libram terras et casas quas possidet, et de modo ponendi ad libram ipsas terras. lxxxxj
Quod tenentes terras civium solvant decimas et gabellas cum penis decursis. lxxxxij
Que sint debeant per dominum defensorem fieri in consilio generali. lxxxxiij
De pena non assignantis terram sibi auctam per obliuionem alicuius fluminis et de modo elevandi et ponendi terras per flumen auctas et diminutas. lxxxxiiij
De terris subtractis per flumen elevandis et ponendis. lxxxxv
In quibus casibus et qualiter terre debeant mensurari. lxxxxvj
De erroribus libre corrigendis. lxxxxvij
De modo elevandi et ponendi terras per notarios Civitatis. lxxxxviij
De Inquisitione facienda de laribus. lxxxxviiij
De terris ponendis ad libram massariorum et pena massariorum facientium se scribi inter cives nobiles et forenses. C
De pena appodiandi terras massariorum et aliis contra massarios ligandis. Cj
De pena facientis aliam libram novam absque licentia dominorum priorum. Cij
De hiis qui debent cum eorum libra reponi inter lares comitatus. Ciij
De excusationibus larium. Ciiij
De erroribus per notarios vel massarios assignandis absque pena. Cv
De data non imponenda contra infrascriptam formam. Cvj
Quod potestas et capitaneus teneantur observare statuta et reformationes. Cvij
Quod statuta loquentia contra massarios locum non habeant contra habentes beneficium civium ex forma statutorum vel reformationum. Cviij
Quod meretrices non morentur in Civitate et quod provideatur de loco eis dando. Cviiij
De modo concedendi represalias et ... Cx

De arbitrio non concedendo Potestati vel capitan(eo). Cxj
De Novo palatio non concedendo pot(esta)ti Et veteri no(n) co(n)cedendo capit(aneo) Cxij
Q(uod) liceat cuilibet venire ad nundinas. Cxiij
Q(uod) fine pro massariis late in requisito sindico co(mun)is non valeant et de penis utentis ipsis. Cxiiij
Q(uod) Judices curiar(um) possint eor(um) jurisdictionem in palatio d(omi)nor(um) Prior(um) p(o)p(u)li exercere. Cxv
De modo creandi sindicu(m) co(mun)is ad agendu(m) aliq(ui)d p(ro) co(mun)i. Cxvj
De scortis dandis (et) pena recipientis eas indebite. Cxvij
Q(uod) artes possint se adunare, consules eligere et de modo s(er)vando in ipsor(um) electione et in ordinamentis artium. Cxviij
Quando et p(er) quo consules artium vadant ad rogand(um) Potestatem et Capitaneum. Cxviiij
De electione Banderarior(um) Et in quibus locis Civitatis veter(is) debeant stare t(em)p(o)re Novitatis. Cxx
In quibus locis Burgor(um) debeant stare t(em)p(o)re Novitatis Banderarij. Cxxj
Q(uod) statuta loquentia in potestat(e) locum ha(beant) in capit(aneo). Cxxij
De electione et officio Baiulor(um) (et) p(er)missis (et) p(ro)hibitis eisdem. Cxxiij
Q(uod) in consilio p(o)p(u)li p(ro)ponat(ur) de debitis Neapoleonis et de obs(er)vatione conventionum factar(um) co(mun)i p(er) Orsellum et f(rat)res. Cxxiiij

O

Incipiunt Rubrice sexte distinctionis.

De elemosinis religiosorum. I

Ut in consilio populi semel in anno de elemosinis faciendis generaliter proponatur. II

De defensione et conservatione hospitalium et locorum religiosorum et quod eorum cause sine salario diffiniantur. III

De proposita facienda ad petitionem fratrum cuiuscumque ordinis. IIII.

Ut bauli teneantur obedire domino episcopo. V.

Ut incluse intelligantur sine salario. VI.

Ut syndicus hospitalis caritatis admictatur ad arengandum. VII.

Ut potestas faciat fieri instrumenta ad petitionem preceptoris hospitalis caritatis. VIII.

De inducendo syndico in possessione bonorum hospitalis caritatis. VIIII.

De ordinamentis hospitalis caritatis X

Ordinamenta hospitalis caritatis XI

Ut cause hospitalis caritatis infra .xl. dies terminentur et de aliis ordinamentis pro eodem. XII

De inventario faciendo de bonis hospitalis caritatis et de aliis ordinamentis pro eodem. XII.

De discedentibus de hospitali caritatis XIII

De electione et salario advocati syndici et notariorum hospitalis caritatis. XIIII.

Ut bona hospitalis absque licentia consilii populi alienari vel obligari non possint. XV.

Ut domini priores vadant ad hospitale caritatis et de ratione reddenda eis de bonis hospitalis eiusdem. XVI.

De iuramento rectoris hospitalis caritatis et de ratione introituum et expensarum dicti hospitalis legenda in consilio populi XVII

Ut nullus recipiatur ad vitam hospitalis sine licentia dominorum priorum. XVIII

De salario rectoris hospitalis XVIIII.

De inquisitione facienda per rectorem hospitalis XX

Ut rector hospitalis notificet dominis prioribus ordinamenta et inventaria hospitalis et ipsa ordinamenta penes se habeat. XXI.

De loco concedendo fratribus minoribus in tenuta collis aquile. Et quod potestas mictat familiam in die translationis ad ecclesiam sancti fortunati. XXI.

Quod potestas mictat familiam nocte veneris sancti ad ecclesiam sancti fortunati XXII

De bonis ecclesiarum defendendis XXIII

De paratoribus concedendis fratribus. XXV.

De provisione facienda fratribus sancti fortunati. XXVI.

De cereis portandis per sindicos comitatus in festo sancti fortunati. XXVII

Quod quelibet ars in festo sancti fortunati se debeat congregare XXVIII.

Quod quelibet comunitas faciat in festo sancti fortunati luminaria XXVIIII.

De bonis ecclesiarum defendendis. XXX.

Capitulum pro magistro paulo de quatrellis XXXI.

De uno uel pluribus medicis habendis. Et quod camerarius nichil solvat alicui medico pretextu alicuius electionis usque nunc facte. XXXII

De non retinendis exbannitis et carceratis non relassandis nisi certa forma servata. XXXIII.

De mensuris habendis in comuni XXXIIII.

De libellariis. XXXV.

Pro rebus emphyteoticis XXXVI

De festivitatibus sanctorum augustini et leonis custodiendis et de cereis ad ipsas ecclesias portando. XXXVII.

Incipiunt Rubrice Tertie distintionis

De ordine iudiciorum — i
De forma citandi forenses et vagabundos — ii
Quod per comparitionem constituentis per se in iudicio non intelligatur procuratorum revocatum. — iii.
Quibus horis officiales tenentur venire ad banchus et ab eis discedere. — iiii.
Quibus diebus et quotiens officiales debent prebere audientiam generalem. — v.
De bonis debitorum dandis creditoribus in solutum — vi.
Quod civiles cause infra .xxx. dies utiles terminentur et de modo expediendi et super exceptionibus procedendi. — vii
De modo faciendi librum in quo scribantur male ipsorum negotia pertractantes — viii.
Quod qui fuerit scriptus in libro male agentium facta sua non possit contrahere vel distrahere. — viiii.
Quod mortuo aliquo convicto male agentis scribatur alius loco sui — x.
Quod caveatur ut nullus contrahat cum male agentibus facta sua — xi.
Quod consules notariorum notificent in adunantia artis statutum contra male agentes — xii.
Qualiter aliquis possit de libro male agentium cancellari. — xiii.
Quod nulla exceptio opponatur contra statuta facta contra male agentes. — xiiii.
De contractibus filiorum familias — xv.
De testibus producendis ad perpetuam rei memoriam. — xvi.
Qualiter ius reddatur inter forenses et cives. — xvii.
Qualiter et quando testes instrumenta et acta producantur recipiantur et examinentur. — xviii.
Quod creditores audiantur in ypothecaria actione non facta discussione bonorum non subiectorum curie comunis Aldertini vel domini Episcopi — xviiii.
Quod petentes legata et dotes intelligantur sine salario et de modo procedendi in petitionibus ipsorum — xx.
De divisionibus et iudiciis divisoriis — xxi.
De taxatione prebendarum bestiarum — xxii.
De debitoribus cogendis et quando carcerari non possint — xxiii.

Qd debitores cogant͂ elapsis decem dieb; et q mulieres nō possint inpalatio detineri. xxv.

De salario malitioso xxvj.

De balenario faciendo xxvij

De diebus feriatis. xxviij.

Qd obmissio ppij noīs heredis non vitiet sntas uel pcessus. xxviiij.

De custodia festiuitatum scī Antonij et alior̄ scor̄ xxx.

De modo probandi parentelam et hijs similia xxxj.

Qd victus condepnet͂ victori inciuilib; causis in expensis xxxij.

De dapnis datis p modum Guasti et incendij emendandis xxxiij

De appellationib; int positis a sententijs ut grauamib; inciuilib;. xxxiiij

Qd appellans soluat tres d. p libram si succubat xxxv.

Qd habentes tenutas auct͂e iudic͂ defendant͂ et qui Judices tenuta extromictere teneant͂. xxxvj.

De precepto Guar̄ xxxvij

De Veruarijs concedendis et ipsor̄ salario. xxxviij.

Qd filie femine sup̄stite masculo non succedant et qualit͂ tūc dotent͂ xxxviiij.

Qui possint dare tutores et curatores et q̄n Judices vadāt ad eccl̄as xl.

Qualit͂ precepta et laudi exequant͂ et q ipsor̄ executore rei citent͂ xlj.

Qd maritus lucret͂ quartam ptem dotis vxoris sue. xlij.

Qd Judices faciat scribi acta notarijs eis concessis de phibitis iuris not͂ xliij.

Qd Judex maior cognoscat de qonib; accrim͂ & de emendatione Gua stor̄ et executione laudor̄ xliiij.

De electione et officio Judicum et notar̄ . C. & et ipsor̄ salario xlv

De pena non exigenda a debitore nisi c͂ta forma suati xlvj.

Qd contractus fci cum minorib; non valeat et de pena not͂ scribentis xlvij.

Qd prior creditor potior sit in Jure Et q Jud͂ appellatione remota sumarie diffiniat contrauersias creditor̄ xlviij.

De Instrumento facto extra Jurisdictionem tuderti Et q exceptio excomunicationis ꝯt͂ not͂ opponi nō possit. xlviiij

[library stamp]

De libellarijs L
De prescriptione .xxv. annorum, et q(uod) in dotibus locum non habeat Lj
De debitore p(ro) malis citato non cogendo p(ro) debito Lij.
Q(uod) quilibet artifex possit venire (et) stare in ciuitate tur(ris). Liij.
De den(ariis) mutuatis p(er) iudeos Liiij
De t(er)minis dandis in questionibus Lv.
Q(uod) stetur et credat(ur) sc(ri)pturis inuentarii et capsoris usq(ue) in . C . s(olidos) Lvj.
Q(uod) mulieri vidue non opponat(ur) exceptio mobilis no(n) assignati. Lvij.
Qualit(er) mulieres contrahere possint. Lviij.
Q(uod) t(er)mini non currant t(em)p(o)re reassignationis librorum p(ar)tibus nec c(on)tra
et ad quem appelletur vacante officio defensoris. Lviiij.
De confessionibus factis extra iudicium Lx.
Q(uod) actis exemplatis fides habeat(ur) Lxj
De modo s(er)uando p(er) notar(ios) in restituendo instr(umenta) Lxij
Q(uod) quilibet de plano anneti h(ab)eat vna quartigata (et) q(uod) honera subeat. Lxiij.
Qualit(er) condepnationes districte (et) t(ame)n cum modestate exequant(ur) Lxiiij.
De possessionibus nanciscendis et modo p(ro)cedendi in causis legatorum Lxv.
De consilijs conmectendis et pena iudicum cui(us)cumq(ue) consilium petentium uel dantium seu aduocantium. Lxvj.
Quibus t(em)p(o)ribus debitores cogi non possint Lxvij.
Q(uod) heredes rebellium defunctorum intelligantur habere beneficia que habebant rebelles viuentes. Lxviij.

Incipiunt Rubrice quarte distinctionis.

Quod Potestas et capitaneus habeant Jurisdictionem in malleficiis cognoscendis et puniendis. — I.

De citationibus et exbanimentis in malleficiis et eorum forma et ordine et quod pauperes in certis casibus non cogatur dare fideiussorem. — II.

Quando et in quibus casibus quis possit et debeat tormentari et qualiter quis habetur pro confesso cum per fideiussorem non fuit presentatus. — III.

Quando et in quibus casibus debeat confinari — IIII.

Quod nullus possit cogi uel carcerari nisi in certis casibus si dare uoluerit fideiussorem. — V.

De pena blaffemantis deum et sanctos. — VI.

De pena iurantis per corpus uel alia membra xpisti matris uel sanctorum eius. — VII.

Quod Conuicti predicti certis diebus puniantur pena dupli. — VIII.

De ordine capporum et secretorum custodiam contra iurantes per corpus uel alia membra xpisti matris uel sanctorum eius. — VIIII.

De pena offendentium potestatem uel capitaneum seu alios officiales forenses — X.

De pena offendentium aduocatum uel procuratorem statutarium arengatorem uel scriptorem. — XI.

De obseruatione pacis dudum facte inter Guelfos et Gebellinos. — XII.

De pena derobantis uel ignem mittentis tempore pacis et de emenda facienda tamen derobato. — XIII.

De pena eleuantium Tumultum conuiratonem et tractatum facientium contra pacificum statum ciuitatis Tude et Dissentium in consiliis uel arengha. — XIIII.

Quod domini priores possint consilium adunare ad confines quolibet destinare — XV.

De pena notarii scribentis aliquid contra pacificum statum Tude — XVI.

Quod Commitentes dicta crimina derigantur. — XVII.

Quod locus in quo predicta tractantur destruantur et omnia confiscentur. — XVIII.

Quod potestas et capitaneus inquirat si dicta crimina committantur — XVIIII.

De appotechis claudendis tempore dubitationis. — XX.

De pena auferenda potestati negligenti punire statum pacificum turbare uolentes — XXI.

8v

+

De favore dando potestati et capitaneo in predictis — xxi

Quod manifestans sedictiones non puniatur et de premio dando al manifestanti — xxii

Quod potestas non servatis sollepnitatibus possit inquirere contra conspirantes. — xxiii

Quod puniatur suppositus pro non supposito conspirante. — xxv.

Quod omnia statuta loquentia contra conspirantes firmant et legant in consilio. — xxvi

De modo examinandi testes in criminalibus et ipsorum publicatione. — xxvii

Quod iudices civitatis possint in favorem communis iura producere et allegare. — xxviii

Quod iudices civitatis teneantur defendere ipsorum sententias a quibus fuit appellatum — xxviiii

De pena insultantis vel iniuriantis aliquem. — xxx.

De pena homicidii commissi per magnatem in popularem et per popularem in magnatem — xxxi.

De pena homicidii commissi per quemcumque in venerabili die veneris sancti — xxxii.

De pena homicidii commissi per quemcumque in quibusdam locis. — xxxiii.

De pena occidentis aliquem occasione dreghe vel officii communis advocationis vel procurationis. — xxxiiii

De pena magnatis occidentis magnatem et popularis occidentis popularem — xxxv.

De pena occidentis aliquem in re occisoris — xxxvi

De pena occidentis aliquem absque dolo — xxxvii

Quod statuta loquentia contra occisorem locum habeant contra illum qui fecerit occidi — xxxviii

De pena occidentis vel offendentis aliquem ad domum propria vel conducta. — xxxviiii

De pena occidentis cum equo aliquem appensate — xl

De pena currentis equum si non gridaverit guarda et homicidii vel aliarum offensionum factarum cum equo. — xli.

De pena tudertini occidentis vel offendentis extra iurisdictionem tuderti aliquem tudertinum — xlii.

De pena occidentis vel offendentis aliquem ex dominis prioribus occasione officii — xliii.

De pacibus observandis — xliiii.

Quod decapitato occisore, heredes occisi cogantur ad faciendum pacem cum heredibus occisoris. — xlv.

Ad quos deveniant bona occisoris ipso decapitato vel alter dum fuerit exbannitus mortuus. xlvi.

Quod occisor non possit succedere in bonis occisi per eum xlvii.

De pena civis occidentis forensem. xlviii.

De pena forensis occidentis vel offendentis civem xlviiii.

De pena forensis occidentis vel offendentis forensem L.

De pena frangentis carcerem communis Li.

De pena offensionum et excessuum personalium. Lii.

De pena intrantium domum alterius et quod liceat domino domus intrantem certis modis offendere sine pena. Liii.

De pena ducentis forensem vel exbannitum ad aliquod maleficium committendum Liiii.

Quod non solventes condepnationes infra certum tempus mictat quartum et quod condepnatio non cancelletur nisi cum quarto soluta fuerit Lv.

De pena dantis auxilium forensi offendenti tudertinum et tudertinum facientis offendi per forensem Lvi.

De pena facientis aliquem per assisinum et de pena assisini offendentis. Lvii.

Quod pena plurium vulnerum non excedat penam pecuniariam homicidii et digitorum penam manus vel pedis. Lviii.

De pena reproperantis maleficium et de modo probationis Lviiii.

De pena offendentis aliquem in exercitu vel cavalcata. Lx.

De pena capientis hominem liberum et notarii scribentis instrumentum per vim factum et in quibus casibus quis possit impune capi. Lxi.

De pena inferentis alicui violentia expulsiva et compulsiva Lxii.

De pena inferentis alicui violentiam turbativam et inquietativam et quod decaptus non tenetur dare fideiussores. Lxiii.

De pena inferentis alicui aliqui violentia in re mobili Lxiiii.

De pena intrantis tenutam datam contra eum Lxv.

De pena prohibentis vel minantis rem laborari vel alienari vel aliquem offendentis occasione laborerii vel alienationis et de modo procedendi. Lxvi.

9v

De pena comunitati non devupt(...) minas et violentia inferentis — Lxvij
Qd suppositus puniat(ur) pro no(n) supposito minas vel violentiam inferente — Lxviij
De pena facientis vim mulieri et q(uod) in hoc casu magnates magis puniunt(ur) nec puniat(ur) eam capiens in uxorem. — Lxviiij
De pena facientis violentiam in festo et ecclesia s(an)c(t)i fortunati. — Lxx
De pena proicientis lapides in circuitu s(an)c(t)i fortunati. — Lxxj
De pena evellentis t(er)minos et p(ro)pe t(er)minos laborantis. — Lxxij
Qd Remissi interveniat t(em)p(o)re pacis defendant(ur). — Lxxiij
De pena cedendi iura certa forma no(n) s(er)vata et qualit(er) cedi possit — Lxxv
De falsitatib(us) et falsarijs puniendis et cohercendis. — Lxxvj
De pena negantis officium vel parentelam et de modo probandi. — Lxxvij
De pena tenentis Instrumentum soluto debito. — Lxxviij
De pena furti Guasti incendij et robbarie. — Lxxviiij
De p(re)mio Ignis et pena tunc aliquid auferentis et modo s(er)vandi tempore ignis. — Lxxx
Qd magnates et eoru(m) familiares offendentes populares ultra mortem puniat(ur) pena dupli — Lxxxj
In quibus casibus pene duplicent(ur) — Lxxxij
De pena potestatis et capitan(ei) tenentis hostia palatior(um) stantia in capite scalar(um) clausa. — Lxxxiij
De pena stantis infra stagas — Lxxxiiij
De pena intrantis se(...) portas palatior(um), et quib(us) est p(er)missum eas intrare et licentia dari possit. — Lxxxv
De pena magnatum venientium ad palatium et qui magnates ad ea venire possint. — Lxxxvj
De pena exercentis iurisdictionem vel officium in civitate vel comitatu Tiberti et litem alibi q(ua)m in palatijs agitantis. — Lxxxvij
Et fiat liber in quo scribant(ur) nobiles et potentes de comitatu et de modo satisdandi pacis — Lxxxviij

Qd remissi interveniat tempore pacis defendat(ur) — Lxxiiij

Qualiter fiat liber duodecim magnatum civitatis et comitatus appellandorum lxxxviii
III De pena portantis arma et notificatione forensium per hospites facienda et in quibus casibus forenses non puniuntur lxxxx.
De pena lusorum videntium ludum ad ipsum mutuantium et notarii scribentis instrumentum facti occasione ludi lxxxxi.
De pena lusorum in festo Nativitatis eius vigilia et die sequenti lxxxxii.
De pena offendentis petentem cassari instrumentum factum occasione ludi. lxxxxiii
Quod non possit renumptiari instrumento facto occasione ludi. lxxxxiiii
Quod requirat dominus episcopus ut excomunicet tenentes ludos et notarios scribentes instrumenta ludi. lxxxxv.
De non faciendo inquisitionem ultimis .xv. diebus de predictis. lxxxxvi.
De pena officialis invenienti in fraudem et quod denarios acceptum possit impune repetere tempore sindicatus lxxxxvii.
De pena euntis post tertium sonum campane, et qui possit impune ire lxxxxviii.
De pena facientis salsum contra infrascriptam formam lxxxxviiii.
De pena gerentis se pro capitaneo partis, tenentis sigillum et se addunantium vel scribentis ad eius petitionem C
De pena facientis aliquam rumorem. Ci.
De pena facientis semitam vel traversiam Cii.
Quod processus et sententie late olim contra rebelles sint cassi et de restitutione ipsorum ad famam et de pena improperantis ipsis rebellionem vel ipsorum infamia allegantis. Ciii.
De pena destruentis muros civitatis et proponatur de refectione murorum burgorum Ciiii
De libertatibus et franchitiis et de pena utentis aliquo iure homanagii, et de his in consilio populi proponendis Cv.
De pena impetrantis privilegium contra libertatem communis Cvi
De pena rebellantis fortilitias communis Cvii
De pena regnaliantis silvas communis Cviii.
De infamis expellendis et pena receptantium ipsos Cviiii.

10r

De patarenis et sodomitis et ipsorum pena. CX
De pena euntis tempore tumultus alibi quam ad banderias vel dominos priores. CXI.
De hiis qui exapiunt aperis. CXII
De consensu patris vel curatoris non requirendo in processibus filiorum familias et minorum. CXIII.
Quod gradus cognationum intelligatur secundum Ius canonicum. CXIIII.
De pena custodum carcerum inferentium Iniuriam vel aliquid accipientium a carceratis. CXV.
De pena carceratorum accipientium aliquid a carceratis contra infrascriptam formam. CXVI.
De pena relassandi captivos CXVII
De Iuramento et cautione custodum et pena relassandi carceratos CXVIII
Quod Inquiratur contra custodes carcerum non servantes statuta loquentia de custodia carcerum. CXVIIII
De Inquisitione facienda a carcerato tempore extractionis sue de ipso. CXX.
De pena custodum relassantium aliter quam infrascriptam formam carceratum. CXXI.
Quod notarius Camerarii scribat nomina carceratorum tempore admissionis et extractionis. CXXII.
Quod potestas et capitaneus ordinamenta carcerum faciat observari CXXIII.
De pena contradicentis tempore banni et de rebus prohibitis dari intus. CXXIIII.
De pena consulentis extra propositam et modo scribendi ipsam. CXXV.
De pena proicientis lapidem in domo alterius et portantis archum vel balistram. CXXVI.
Quod potestas mictat ad sanctum faustinum et de pena adiuvantis vel alienantis paulignonem extra districtum tud. CXXVII
De pena cantantis vel inhonestum facientis ante monasterium et carcere CXXVIII
De pena vagiantium ante ecclesiam et intus tempore predicationis vel celebrationis officium. CXXVIIII
De pena testium non venientium ad ferendum testimonium. CXXX.
Quantum notarius accipiat de testamento vel instrumento CXXXI.

De pena occidentis vel vulnerantis animal alicuius — Cxxxij
De pena non comparentis citatum — Cxxxiij
De pena cambiantium certis diebus — Cxxxiiij
De pena eligentis aliquem in consilio — Cxxxv.
De pena proponentis ut aliquis massarius recipiatur in civem. Et impetrantis privilegium contra predicta. — Cxxxvj.
De pena non perficientis opus communis. — Cxxxvij
Quod laboratores teneantur observare pacta, et de pena non observantium — Cxxxviij
De pena macellariorum vendentium carnes morticinas et alias et ponderantium contra infrascriptam formam. — Cxxxviiij
De pena Incanglantis linum — Cxl
De pena pizzicharolorum ementium die sabbati ante nonam. — Cxlj
De pena proicientis turpitudinem ante portas et in viis. — Cxlij
De prohibitis pellipariis et pena eorum — Cxliij
In qua parte platee vendantur olera, et de pena vendentium aliter — Cxliiij
De pena trecholarum filantium in plateas — Cxlv.
De modo servando tempore mortis alicuius. — Cxlvj
De pena civis ementis pisces a forense Et tabernarii vendentis pisces fluminis. — Cxlvij
Quod liceat cuilibet venire ad vendendum pisces Et de modo servando tempore quadragesime et de pensione macelli. — Cxlviij
De pena vendentium vinum ad minutum contra infrascriptam formam. — Cxlviiij
De pena ducentis animal egrotum ad fontem et mortuum in civitate. — Cl.
De pena capientis columbos. — Clj
De pena coquentis crescias — Clij
De pena portantis pannum ad gualcandum extra comitatum — Cliij.
De pena fornariorum coquentium contra infrascriptam formam Et cautione ipsorum, et modo servando per eos. — Cliiij.
De mollariis et carratoribus — Clv.
De pena notarii non scripti in matricula exercentis artem — Clvj.

[library stamp]

De pena excedentium procuratione contra infrascriptam formam et modo scribendi aliquem in matricula notariorum. Clvij

Ut notarii legat contractum partibus et de modo servando in cancellatione. Clviij.

De modo servando in contractibus filiorum familias et pena notariorum contrafacientium. Clviiij

De pena notarii scribentis instrumentum illius qui dicitur fuisse. Clx.

De modo servando per notarios in contractibus et pena notarii ponentis litteram pro parte. Clxj

De pena mictentis papirum de alio quam de bambace. Clxij

De pena accipientis aliquid pro passatura fluminis contra infrascriptam formam. Et modo tenendi naves in flumine. Clxiij.

De pena facientis aliquem citari extra iurisdictionem tudertinam Clxiiij.

De pena mercatoris non cancellantis credentias solutas. Clxv.

Ut cuilibet liceat in die sabbati habere banchum in platea et de modo purgandi plateam Clxvj

De pena occupantis terras montis Martis Clxvij

De pena patefacientis credentias Clxviij.

De pena filii molestantis patrem Clxviiij.

De pena ducentis forensem vel ultra quatuor homines ad aliquid contra... Clxx.

De pena ementis ius ab aliquo forense vel vendentis ius non suo posito contra tudertinum. Clxxj

De pena prestantis impedimentum aque fluenti. Clxxij.

De pena puerorum preliantium Clxxiij.

De pena euntis ad aliquem locum ad stipendia contra infrascriptam formam. Clxxiiij

De prohibitis viris et sponsis earum et pena mulierum portantium ornamenta prohibita. Clxxv.

Qualiter civis possit se defendere et de pena non succurrentium clamanti. Clxxvj.

De modo servando in forma sindicatus [illegible] Clxxvij

De pena communitatum non denuntiantium malefacta Clxxviij

De pena universitatum non capientium et de pena [illegible] exbannitos Clxxviiij.

Quod cuilibet liceat capere exbannitum et de salario capientium et appostantium exbannitos CLXXX
Quod capitula statuti loquentia contra magnates locum habeant contra filios et famulos CLXXXI.
De pena paciscentium de quota litis CLXXXII.
De pena assumentis aliquam in uxorem contra infrascriptam formam CLXXXIII
De pena potestatis et capitanei non observantium statuta CLXXXIIII
Quod de quolibet malleficio possit fieri pax et in quibus talis pena non minuatur propter pacem CLXXXV.
De pena affirmantis aliquem pro pace facienda et quod pax facta non minuat penam CLXXXVI.
Qui exbanniti possint impune offendi et qui non CLXXXVII
De pena advocantis vel patrocinantis pro aliquo exbannito CLXXXVIII
Quod proponatur in consilio populi de executione contra exbannitos facienda et de modo procedendi in eis CLXXXVIIII
De condempnationibus exigendis et exequendis CLXXXX.
De pena artium non facientium certa in festo sancti Fortunati et in qua arte quis propterea solvat CLXXXXI
De pena equitantium ab hora nona in vigilia sancti Fortunati CLXXXXII
De appellationibus interpositis in criminalibus et modo procedendi in ipsis CLXXXXIII
Ad quem appelletur in criminalibus et civilibus vacante officio defensoris et ipse reassignatione librorum CLXXXXIIII.
In quibus casibus criminalibus recipi non potest CLXXXXV.
De pena laborantis terras de quibus fuit questio inter Comune Tuderti et dominum abbatem sancti Leonardi CLXXXXVI.
De modo eligendi quatuor populares pro recuperatione iurium comunis CLXXXXVII
De pena vendentium et mensurantium cum mensuris non iustis et contra infrascriptam formam CLXXXXVIII
Quod nullus tempore annone laboret ut pascua in terra communis iurisdictioni Tuderti subiecta et pena contrafacientibus CLXXXXVIIII

B. Fortunati
B. Fortunati

12v

De pena intrantis civitatem vel burgos aliunde quam per portas vel cancellos. CC

De pena acceptantis dominationem vel officium absque licentia dominorum priorum CCj

De pena officialis mandantis aliquid camerario communis contra infrascriptam formam intrantis cameram vel de ipsa condempnationes contrahentis. CCij

De pena [illegible] linum vel aquam demantis de lacu sancti Faustini CCiij.

De pena habentis hostia in muris alicuius castri CCiiij.

Quod cuilibet liceat venire ad civitatem cum mercantiis et de pena contradicentis. CCv.

De iurisdictione potestatis et capitanei ante introitum eorum officii. CCvj.

De pena officialis facientis fieri sibi expensas in comitatu. CCvij

De forma electionis officialium [illegible] dictationis viarum fontium et pontium CCviij.

De pena caprinum dantis cum bestiis in rebus alterius et retinentis capras et quod liceat pecorarios verberare. CCviiij

De pena caprinum dantis in vineis et deferentium uvas et tenentium canes et quos liceat de recte capere et liberare. CCx.

De modo procedendi super [illegible] caprorum datorum CCxj

De pena incidentis silvas vel arbores alterius et de pena sindicis non [illegible] talia committentes CCxij

De pena recappantium vel extirpantium silvas communis CCxiij.

De pena offendentium vel caprinum dantium in bonis ecclesiarum monasteriorum et aliorum locorum venerabilium CCxiiij.

De emendatione facienda cunctis recipientibus caprinum in comitatu et modo faciendi in ea. CCxv.

In quibus locis liceat occidere porcum et de pena venatorum et canum ipsorum caprinum dantium CCxvj

De pena deferentium amigdalas CCxvij

De platea communis intelligatur a ceteris [illegible] CCxviij

De electione popularium defentiu(m) trahe(re) t(em)p(o)r(e) novitatis no(n) fi(r)mando p(er) eos et pena contrafacientiu(m) — CCxviiij

arbitriu(m) cap(itanei) — In quibus casibus pot(est)as (et) Capitaneus h(ab)ea(n)t arbitrium — CCxx

De pena facientium co(n)iurationem de no(n) laborando t(er)ras. et de modo faciendi eas laborare — CCxxj

Q(uod) liceat m(er)catorib(us) vendere p(ro)p(ri)as mercantias (et) de pena co(n)trafacie(ntium) — CCxxij

pena i(n)obedientiu(m) officialiu(m) — De pena imponenda p(er) potestate(m) (et) Capitaneu(m) (et) eor(um) Iud(ices) socio(s) (et) not(arios) in obedientib(us) eis absq(ue) alia forma — CCxxiij

De armis non ferendis in Civilib(us) u(e)l criminalib(us) ultra quindecim dies — CCxxiiij

de similib(us) ad si(milia) — Q(uod) p(ro)cedatur de similib(us) ad similia — CCxxv

De ordinamentis Grascie (et) Cerca bladi fienda p(er) comitat(um) — CCxxvj

Q(uod) homines electi p(er) Grascia ire debeat in comitat(um) — CCxxvij

De Vegamine faciendo d(omi)no Ep(iscop)o p(er) Grascia — CCxxviij

De vigana bladi no(n) facienda (et) pena contrafacient(ium) — CCxxviiij

Q(uod) molinarij habeant coppitellos cu(m) quib(us) accipiant multura et pena Contrafacient(ium) — CCxxx

De pena extrahentium bladum u(e)l aliam grasciam et In quib(us) casib(us) possit portari bladum ex Civitatem — CCxxxj

In qua quantitate grascie possit extrahi et pena co(n)trafacient(ium) — CCxxxij

Q(uod) sit licitum cuilibet extrahere usq(ue) medios porcellos — CCxxxiij

Per quas potas poterit bladum ad macinandum — CCxxxiiij

Q(uod) comunitates (et) homines comitat(us) tenea(n)tur succurrant custodib(us) et pen(a) contrafacient(ium) (et) custodum fraude co(m)mictentium — CCxxxv

Quib(us) liceat ire ad macinandu(m) et comitat(um) (et) quib(us) no(n) et de pena contrafacientium — CCxxxvj

De no(n) fi(r)mando ab illis qui vadunt ad molendinu(m) — CCxxxvij

De pena accipientis (et) reponentis bladum — CCxxxviij

De pena forensis emetis bladum (et) vendentis eadem — CCxxxviiij

De pena p(ro)stantis bestiam p(ro) extrahendi Grasciam — CCxl

De Custodib(us) secretis et exactores Grascie eligendis — CCxlj

13v

De pena iniuriantis forensem portantem bladum — CCxlii

Quod homines [illegible] faciant portari bladum ad civitatem. — CCxliii

De pena ementis bladum contra statuta forma — CCxliiii

Quod potestas non ponat de aliqua grascia extrahenda — CCxlv

De modo firmando in forensibus venientibus cum grascia. — CCxlvi

Quibus liceat extrahere bestias de civitate in die fori — CCxlvii

De pena emptoris et vendentis ultra unum [illegible] [illegible] — CCxlviii

Quod potestas mittat per singulas comitatus [illegible] de voluntate dominorum priorum. — CCxlviiii

Quod civitas ponat de grascia non extrahenda — CCl

Quod liceat habentibus equos emere spectam — CCli

Quod liceat portare [illegible] [illegible] blandos — CClii

Quod liceat cuilibet extrahere certos fructus — CCliii

De custodia ad voluntatem dominorum priorum eligendis — CCliiii

Quod forenses possint venire ad macinandum — CClv

De assignatione familie ad petitionem dominorum priorum ipsis facienda — CClvi

Quod sindici comitatus possint punire [illegible] [illegible] usque in [illegible] solidos — CClvii

Quod sindici possint punire [illegible] [illegible] usque in [illegible] solidos — CClviii

14v

Incipiunt Rubrice Quinte distintionis

De officio Judicis exordinum — I
De pactis et conventionibus observandis — II
De pignoribus recolligendis et modo procedendi in causis pignorum. — III
Per quorum terras aque conducuntur — IIII
De habentibus arbores super rem alterius et viam. — V
De rebus comunibus et ex vis comuni faciendis et modo de [illegible] — VI
De molendinis et aliis rebus comunibus — VII
De molendinis factis a duobus annis citra — VIII
De consortibus volentibus murare super muro comuni — VIIII
De non appodiando ad domum alterius — X
De mactonibus existentibus inter casas. — XI
De modo conservandi fideiussores indempnes — XII
De arbitris et arbitratoribus et forma appellandi a laudo et modo citandi. — XIII
De fossis factis in cangate. — XIIII
De hiis qui habent plures vias per rem suam — XV
Quod scripturis factis de viis fides habeatur — XVI
De non habentibus viam per quam vadant ad rem suam. — XVII
De via aptanda. — XVIII
Quod Judex exordinum faciat vias in comune teneri Et de modo eligendi superstantem ad predicta. — XVIIII
Quod Judex exordinum faciat mitti sub terra formellos. — XX
De complemento viarum novarum. — XXI
De via que vadit ad campum aquile — XXII
De dictatione vie pontis [illegible] — XXIII
De dictatione vie que vadit ad sanctum Stefanum. — XXIIII
De dictatione vie et forme plani portus — XXV
De hiis qui habent domum iuxta viam Et modo hedificandi super viam — XXVI
De dictatione vie subtus [illegible] et fontis [illegible] — XXVII
De viis dictandis — XXVIII
De terminationibus faciendis — XXVIIII

De purgatione viarum xxx.
De dissoboratione viarum xxxi
De pena decoriantis animal brutum contra infrascriptam formam xxxii
De dictatione vie qua itur ad fontem t[er]moli et ipsius fontis. xxxiii
De via super apprehensa xxxiiii
De modo tenendi in vocabulo viam super hospitale caritatis. xxxv.
De pena facientis foveam vel proicientis turpitudinem in viis xxxvi
De pena apprehendentis viam vel aliam rem co[mmun]is. xxxvii
De pena laboratorum formas non clauantium iuxta vias xxxviii.
de lapidibus — De pena vendentium lapides contra infrascriptam formam. xxxviiii
De terminationibus faciendis. xl.
Quod quelibet ars possit habere passum et staterum xli.
De habentibus arbores in re alterius. xlii.
Quod nullus fideiubeat pro forense. xliii
De terris occupatis pro fosso alicuius castri xliiii.
Quod derivatio aque salvo ... non preiudicet iuri alicuius xlv
De habentibus domum vel casalenum co[mmun]e cum religioso xlvi.
Quod iudex ex officio faciat claudi privatas et micti sub terram formellas xlvii.
De terris non alienandis clericis. xlviii.
Quod acta exemplata habeant pro publicis instrumentis xlviiii
De picturis in vocabulo tenendis. l.
De modo hedificandi castrum in comitatu tudertino. li
Quod mulacterii possint venire ad civitatem libere. lii
Quod nullus alterius iurisdictionis emat possessiones in comitatu tudertino. liii.
De modo recipiendi forenses in cives. liiii.
De eo qui habuerit protocolla notarii defuncti Et modo servando in ipsis protocollis lv
De cisternis et conductis earum. lvi
De ponte faciendo in guado collis usus castrum vetus lvii
Quod proponatur in consilio populi de refectione pontium montis molini et ... lviii
De ponte faciendo in nagia et in guado collis. lviiii

Quod [illegible] castri veteris lx
De actatione et clausura porte sancte Catarine. lxi
De custodia et sollicitudine pontis [illegible] et [illegible] molini lxii
De actatione fontis sancti Gregorii lxiii
De actatione fontis stagni lxiiii
De actatione fontis Scarnabicchi lxv.
Quod nullus portet [illegible] ad cisternas lxvi.
De fontibus faciendis iuxta portam vallis et in aliis locis prope civitatem lxvii
De sex cisternis in civitate faciendis lxviii
Quod per commune fiant quatuor porte lxviiii
De satisdatione danda per sindicos et nobiles comitatus et pena non satisdantium et quod baiuli non vadant expensis requisitorum per comitatum lxx
De actatione muri supra murum Grecchium lxxi
Quod qui habitavit Tuderti decem annis habeat penam si emerit domum lxxii
De actamine et rebus palatii et inventario faciendo de ipsis. lxxiii
De forma tegularum et mactonum. lxxiiii.
Quod nullus proiciat turpitudinem in platea sancti Johannis lxxv
Quod nullus proiciat turpitudinem ante hospitale de castro Tudertino. lxxvi.
De modo servando per forenses volentes cum bestiis transire per comitatum Tuderti lxxvii
De bonis artificibus habendis lxxviii
De habentibus domum supra murum communis et fornellis subtus eam mittendis lxxviiii
Qui in actare debeant viam usque Viterbium lxxx.
Quod diebus dominicis liceat ferrare lxxxi
De modo vendendi panem et servando per panifaculas lxxxii
De viis terminandis et disgomberandis lxxxiii
Quod guardianus pro apertura portarum nichil habeat ad ecclesiam lxxxiiii
De modo dividendi expensas per massarios et cum massariis non habitantibus in loco in quo scripti sunt lxxxv.
De salario dando per civitates famulis per eas mittendis in servitium communis. lxxxvi
De modo servando per lanaiolos. lxxxvii

De ratione reddenda a tutoribus lxxxvij
De cassatione cuiusdam ordinamenti facti in favorem venditorum. Lxxxviij.

16v

Distintio prima

De Iuramento potestatis et Capitanei — Rta. j.

In Dei nomine invocato Iuro ego qui sum Potestas Capitaneus sive Rector electus
Civitatis et Comitatus Tuderti toto tempore mei Regiminis ipsam Civitatem eiusque
districtum ac libertatem honorem iustitiam et statum pacificum ipsius regere
salvare tenere et augumentare pro posse et etiam Iuro et Iurando promicto defendere
manutenere conservare et augumentare pro posse populum et populares personas Consiliu
ipsius populi et officium dnor [illegible] pro tempore populi Et statuta omnia reformationes ordinamenta
provisiones et decreta facta et facienda tam per ipsum populum quam consilium eius quam etiam per ipsos dnos
priores attendere et observare ac effectum mancipare absque aliqua exceptione refutatione
vel salvo Et toto tempore mei Regiminis cum tota mea familia et equis stare et mora
trahere in Civitate predicta nisi irem pro factis comunis ipsius Civitatis et tunc de licentia
consilii populi vel nisi mea familia iret pro officio exercendo in Comitatum Tuderti quam
oporteat michi mictere cum fuerit opus et non me absentare a Civitate et Comi
tatu Tuderti tempore mei Regiminis vel eo tempore quo fuerit forma mee electionis deberem
in Civitate Tuderti personaliter permanere et si me absentarem tenear et debeam
discomputare de meo salario pro quolibet die quo starem extra Civitatem et Comitatum
Tuderti die discessus et die quo redirem ad Civitatem computatis decem libras cot non
obstante aliqua licentia que michi de absentando concederetur que licentia a quocumque
consilio vel arenga concessa michi non discomputatur preterea non possit salvis aliis penis
maioribus contentis in statutis et reformationibus comunis Tuderti Et meum officium bene
et legaliter pura fide sollicitate facere et exercere Et sic mei officiales et familia
et familiares facient et observabunt et exercebunt Cuilibet petenti Ius et Iustitiam
facere et fieri facere et ipsam iustitiam nemini denegare et specialiter orfanis
et viduis et miserabilibus personis Et manutenere et pro posse defendere et augumentare
bona et iura hospitalis karitatis quod est speciale membrum dicti comunis Et nullum
contra debitum rationis gravare vel gravari permictere Et statuta omnia et reformationes
tam facta quam fienda et reformationes consiliorum observare et executioni mandare Et
non recipere nec recipi facere a Comune Tuderti vel ab aliqua Communitate vel
speciali persona Laycali vel clericali aut Religiosa aliquod donum vel aliquid aliud ultra
meum salarium secundum formam statutorum et reformationum comunis Tuderti Et omnia michi
et mee familie necessaria de meis denariis propriis et non aliter habere [illegible] —

Et generaliter omnia et singula supradicta et alia omnia facere et a meis officialibus fieri
facere que teneor seu ipsi tenentur per formam et secundum formam alicuius capituli statuti communis Tuderti
et reformationum eiusdem factarum et fiendarum. Que omnia faciam et fieri faciam ab ipsis
meis officialibus et familiaribus bene et legaliter puris manibus et sollicite ammotis
hodio amore prece precio dolo fraude timore et omni sophysmate sic deus me adiu-
vet super statuto clauso dicti communis ad sancta dei evangelia. De inuitis et prohibitis
potestati capitaneo et qui volens satisdare non caperetur ——— R — 4a

Teneantur potestas et capitaneus et quilibet eorum civitatem Tuderti eiusque comitatum
honorem et iurisdictionem regere et salvare toto tempore sui regiminis et custodi-
re ac etiam pro posse de bono in melius augumentare. Cuilibet ius et iustitiam reddere
et continue de die portas palatiorum portas iuxta scalas apertas tenere qui non ob-
servaverit dictas portas claudendo de die in libris centum denariorum cortonensium communi Tuderti solvendo
vice qualibet puniatur et cuilibet volenti hora debita sui copiam facere et
benigne quemlibet audire in iure suo ac etiam exaudire. Bene et legaliter eorum
et cuiusque ipsorum officium et eorum officiales ac familiares exercere continue toto tempore
eorum regiminis in civitate Tuderti et toto dicto tempore eorum dimissos officiales
et familiares tenere nisi contra ipsi vel alter eorum pro factis communis deliberato prius per
consilium vel ex ipsam civitatem et comitatum. Possit quoque mictere
eorum familiam quam expediret per comitatum Tuderti pro eorum vel alicuius eorum officio.
Manutenere loca religiosa ac sacra ac monasteria dominorum et alia loca
venerabilia et potissime hospitale karitatis. Et manutenere ac salvare
officium dominorum priorum populi civitatis et comitatus Tuderti. Et punire quemlibet
arengantem vel dicentem quod potestati vel capitaneo vel alicui de eorum familia vel
alii cuicumque officiali dicti communis directe vel indirecte vel alio quocumque colore quesito
detur aliquid ultra feudum seu salarium eis promissum a communi predicto in centum
libris denariorum cortonensium et notarius scribens in eadem pena vice qualibet puniatur. Et
recipere omnem acciam que fieret de tali arengante vel scribente. Teneatur
etiam observare et observari facere per iudices et eorum officiales statuta omnia facta
et facienda. Et deposito eorum et cuiusque eorum officio stare decem diebus ad syn-
dicatum in civitate Tuderti secundum formam statuti loquentis de syndicatu officialium.
Et non possit potestas vel capitaneus seu aliquis officialis vel familiaris

cor aut alterius eor paritate ul' operam dare q' aliqs obligatur i potatem
ul' Capitaneum tudti q' secetur cu aliqb no facere nec fieri pmictere q' non
possit comictere ul' bibere cu ipi ul' aliqs de eor familia cu aliquo Cive ul' comi No.
tatense neq cu aliquo clico ul' Religioso morante i Civitate tudti ul' a senatus
missa cuiuq ordinis ul' conditionis nec ab aliquo aliq munus ul' i servicium aut
rem aliquam recipe. Item no possit tenere i eor familia aliquem tudtinum
ul' habitatorem civitatis ul' Comitatus tudti ul' q' adecem annis citra i ipa
Civitate ul' comitatu habitaverit ul' fuerit stipendia a Comuni pdco. Item non
possit recipe a comuni tudti ul' ab aliqua speciali psona ligna paleas oleum
candelas stogias ul' res alias eis ul' alicui eor sive ipor ul' alicui eorum
officialibus necessarias Set ea pprijs eor denar i Civitate pdca emere te
neantur et q' ipa ligna q' paleas teneantur q' debeant cu contigit eas
potan facere de comitatu tudti ipa potan q' defen facere expis ipor et
no aliter. Nec possit recipe a Comune tudti ul' ab aliqua speciali psona
aliqd ultra eor feudum q' salarium etiam si contigeret eos ire in aliquam amba
xiatam ul' exercitum p com tudti. Et no accipere nec accipi pmictere per
aliquem de ipor familia aliquem equum ul' bestiam gratis ab aliquo tudtino
ipstantia nisi a comodatis adiecturam soluta pmo ipi decenti vectura -
Item no possit cogere aliquem in palatio ul' aliquem carcerare si ipe ul' alius
p eo voluerit ydonee satisdare nisi in casib i qb est pmissa comentatio
et nec habitis meritis q' alit non q' nisi i casib q' merite exigeret plez pena
ul' nisi i alijs casib a statuto pmissis. Item no possit facere aliqua portam no por pponit
i aliquo offitio de ipor absolutione seu q' eis fiat aliquod donum. Et si in
pdcis ul' aliquo pdcor contrafecerit puniatur scdm forma statuti ubi pena est
determinata q' ubi no puniatur in Centum libr den cort. De Jur et
offitio Judicum et q' teneat diffinire cas coram eys inceptas z pendentes Rubrica iij.

Nos Judices maleficiorum maioris curie q' aliarum curiarum cois tudti Jura
mus ad sca dey euangelia officium Judicatus bona fide q' sine fraude ex
cere scdm hoc statutum q' de capla et scdm Jus ubi statutum no loquitur. Et dare
consilium dno potati dno Capitaneo q' Comuni tudti qn fuerit postulatum
ul' eis videbitur expedire et credentias nobis impositas retinere q' fraude

cessante et diffinire causas ordinarias et extraordinarias nobis vel alicui nostrum per statutum
hec vel potestatem vel Capitaneum commissas per formas infra tempora nobis vel alicui nostrum
concessa per formam statuti communis Civitatis Tuderti Et non solum causas Civiles et criminales
Coram nobis inceptas set etiam pendentes non dum diffinitas per nostros predecessores et
Coram eis initiatas diffiniemus et ad finem debitum perducemus nisi talis esset causa
seu lis que instantia iam perierit Et si expedierit non solum in palatio set etiam
in Ecclesiis et locis congruis examinabimus et ad examinandum ibimus mulieres hone
stas et dominas et etiam alias personas infirmitate vel alio iusto impedimento gravatas
quarum accessus ad palatium nostre habitationis non esset possibilis vel quotiens que in
aliqua causa produceretur in testes civili vel criminali alias autem personas exami
nabimus in palatio predicto et faciemus scribi dicta testium et aliorum examinatorum per notarios a
nobis deputatos nisi in Civilibus pars utraque de scriptore alio consentiret Et consentiemus
iustas sententias et iniustas dissentiemus manus puras habebimus et nichil recipiemus
a Comuni Tuderti vel alia speciali persona causa nostri officii concessi dumtaxat de sala
rio et mercede quod et que percipere debemus a potestate vel Capitaneo qui nos conduxe
rit Copiam nostri facere et sedere ad banchum qualibet die iuridica a mane
usque ad tertias exceptis horis necessariis pro comestione et pro aliis iustis et probabilibus
impedimentis Et generaliter cuncta gerere que spectat ad nostrum officium et ius i
reddendum secundum formam statutorum communis Tuderti Et si contrafecerimus vel obmiserimus pu
niemur secundum formam statuti et ubi in statuto non esset pena expressa in libris quinquaginta
denariorum cortonensium pro qualibet et qualibet vice et in qualibet causa Et specialiter eorum inten
et curam specialiter circa corruptores et temptatores et symoniacos qui nos in aliquo
per sortes vel per alias res promiserint vel oblatiorem aut alio respectu modo presumpsissent venale
corrumpere vel temptare et quolibet culpabiliter de predictis quam citius poterimus propalare
rectoribus ac etiam in consilio generali et studere per posse quod quilibet culpabilis de predictis
pena debita puniatur

De Iuramento et officio Militum potestatis et Capitanei — R[ubrica] iiij.

Iurant nos milites et socii potestatis et Capitanei et quilibet seu alter eorum
officium nobis initium per formam alicuius statuti sollicite et fideliter exercere tam
in Civitate quam in Comitatu Tuderti et qualibet die semel ad minus circa ambu
lare per Civitatem et etiam de nocte cum visum fuerit potestati seu Capitaneo per

exbanditis et malefactoribus capiendis in comunis fortiam deducendis et ad Ingrediendum
et investigandum de deferentibus et portantibus arma vetita contra formam statuti et facere
omnes et singulas exactiones et executiones condempnationum et omne aliud officium et mi
nisterium nobis commissum seu committendum per formam alicuius statuti seu per Commune tuderti
aut Potestatem vel Capitaneum. Que omnia et singula legaliter et sollicite faciemus re
motis omni fraude dolo culpa et illicito lucro. Et intelligatur lucrum illicitum quod
acc[eperi]t in officio vel alia causa recipiemus de avere comunis tuderti aut alterius specialis
persone durante nostro officio nisi meritum et mercedem quod et qua nobis daret Ca
pitaneus vel potestas ad penam in statuto contentam et ubi statutum non loquitur ad penam
librarum quinquaginta denariorum pro quolibet et qualibet vice —

De Juramento et offitio Notariorum potestatis et Capitanei et de forma examinandi testes. XI / R.

Notarii malleficiorum et alii Judices et teneantur fideliter et sollicite scribere Inquisitiones
denumptiationes et accusationes et omnes processus super eis fiendum nec non recipere petitiones
et omnes scripturas que porrigerentur coram eis seu Coram Judice ad cuius erunt offitium
deputati salvo quod non scribant in actis aliquas scripturas sine conscientia et voluntate
Judicis prelibati. Et scribat in libris eorum videlicet quilibet notarius in quolibet quaterno
nomina baiulorum citantium aut regrentium aliquem pro malleficio qua scripturam scribat
tempore relationis. Et non recipiatur aliqua accusatio nisi de conscientia Potestatis vel Capi
tanei seu Judicis predictorum. Item non examinet nec recipiat aliquos testes sine
Judicis presentia et quilibet Judex ad quem spectat semper intersit testium examinationibus.
Et teneantur notarii omnium dare copiam actorum partibus petentibus ipsa die qua peti
ta fuerit vel sequenti. Item non teneantur interrogare testes secundum interrogatoria datum
a partibus seu parte nisi fuerit correctum vel reformatum a Judice quo casu in eo proce
dant prout Judex qui de causa cognoscat statuerit. Item non mictat aliquem vel
micti faciat in carcerem sine licentia Potestatis Capitanei Judicum seu militis i
eorundem. Et teneatur dicti notarii ut dictum est et etiam Judices Interrogare
testes de contentis in Interrogatoriis per Judicem admisso et si obmiserint etiam post
aperturam testium possint et debeant examinare testes de contentis in tali interrogatorio
et iterum testes repeti. Et non pandat dicti notarii processus aliquos ante aperturam
nec aliqua secreta curie seu comunis tuderti. Et nichil durante eorum offitio percipiat
vel lucretur a Comuni vel ab aliqua speciali persona set eorum et curie eorum feudo

ctenta man͡ʒ puras obſuet et tenitatates i pntas ul aliquo pdcoꝝ puniatur
pena i statuto cteta et ſi de excessu no͡n cet pena statuta in libr. quinquaginta
den. cōit qlibʒ vice qualibʒ puniatur. Omnes quoqʒ domicelli et beruarij po
testatis et Capitanei cois tudti teneantur et iuret officia et ministeria eoꝝ
et que eis inuncta erunt et sunt p formaʒ alicuius statuti et p eoꝝ dnos et rec
tores cois tudti fideliter et sollicite exercere obſuare et agere. Et qd non come
dent ul bibet cu aliquo tudtino toto tpr eoꝝ officij. Et qd non recipient diuitate
dco tpr dce officij eoꝝ ul alia quacuqʒ causa aliqd nisi ab eoꝝ dominis et
rectorib3 sdcis et qd man͡ʒ puras habebunt

Quando adsingnetur libri dnoꝝ potestatis et capitan et defensoris — Rub. lvj.

Item statuim͡ʒ et ordinam͡ʒ qd potas et Capitaneus teneantur et debeat
qndecim diebꝫ ante fineʒ eoꝝ officij libros omiʒ actoꝝ tam criminaliuʒ qʒ
Ciuiliuʒ actitatoꝝ durante ipoꝝ officio et snas latas p eos tam cdepnatorias
qʒ absolutorias assignare coi tudti vʒ dcs dns potas i csilio gnali. Et dcus
dns Capitaneus in csilio populi. Et dns defensor simili modo et forma
octo diebꝫ ante fineʒ sui officij i dco csilio ppli libros actoꝝ et snaꝝ debeat
assignare teneantur etiaʒ omnes pdca dcos libros ante dcos terminos assignare
ad petitioneʒ dnoꝝ poꝝ populi tudtini — De syndicatu potestatis et alioꝝ offitialium — lvij
et de pena asotiatis eos tpr syndicatus / qui refellat a testimonio gtra eos et pena functis officio diuinationem seu commun tpr syndicat

Quoniam dignuʒ est qd qlibʒ vilicationis sue rationeʒ redat ac sue
administrationis put gessit pmiuʒ seu penaʒ reportet hac lege pm
sum est qd potas et Capitaneus cu eoꝝ et aliqʒ eoꝝ iudicibꝫ socij nota
rijs domicellis et beruarijs nec non et ceteri alij officiales cois tudti
qui aliqua iurisdictioneʒ ciuileʒ ul criminaleʒ in ipa Ciuitate exercuerit
p ipo coi deposito eoꝝ officio immediate teneantur psonaliter decē diebꝫ
stare ad syndicatuʒ et reddere rationeʒ de gestis p eos Coraʒ syndico seu
defensore cois tudti ul Coraʒ quocuqʒ syndico seu officiali deputato ul
deputatis p Comune pdcm. Et nullus pdcoꝝ possit ul debeat de dca
Ciuitate discedere ante snaʒ absolutoriaʒ ul cdepnatoriaʒ p eis ul gtra
eos fcend p syndicatuʒ suprdcm cui syndicatus iste ordo et forma suetur
Inprimis qd syndicus ante dcs gnaleʒ Inqsitioneʒ formet et faciat qʒ

j. r. c. lxj.

contra predictos et quemlibet eorum de omnibus et singulis male gestis per eos vel ipsorum ali-
quem et de omnibus et singulis dolo culpa vel fraude commissis vel obmissis factis
vel neglectis contra ius et iustitiam et preter vel contra formam alicuius capituli statuti comu-
nis et de omnibus quoque per eos vel ipsorum aliquem illicite et per sordes extortis vel re-
ceptis et de omni lucro illicito et de omni eo quod non fuerint puras manus recipi-
endo vel lucrando aliquid de avere vel pecunia dicti comunis contra formam alicuius stat(uti)
et proprii iuramenti. Et generaliter de omnibus et singulis aliis excessibus delictis et
culpis et fraudibus que ipsi vel aliquis ipsorum tempore sui officii commisisset. Qua
inquisitione formata prima die vel sequenti dictorum decem dierum faciat dictus syndicus
predictos officiales et quemlibet eorum et aliquem eorum universam familiam citari quod
incontinenti ipsa die citationis coram eo debeat personaliter comparere ad in-
tendendum inquisitionem predictam et ad se excusandum ab ea. Qui officiales sic citati
cum universa eorum familia ipsa die citationis coram dicto syndico personaliter com-
pareant sive parituri mandatis et dicte inquisitioni debeat singulis respondere.
Et qui comparere et respondere neglexerit vel contempserit pro confesso habeatur de
omnibus in inquisitione contentis. Post comparitionem vero et responsionem inquisitorum ad testium
examinationem et aliarum probationum receptionem procedat et ita sollicite agat
quod infra sextam diem post comparitionem inquisitorum processum expediat et ad finem
perducat ita quod die penultima dictorum decem dierum vel ultima sententiam ferat. Et
teneantur predicti inquisiti et quilibet eorum quotiens requisiti fuerint excepto
dicto syndico coram eo personaliter comparere ut si esset casus tormentis possit
subici questioni. Et quicumque accusatus contumax esset habeatur etiam pro confesso
salvo quod nullus possit tormentari nisi pro baractariis et illicitis lucris et
extortionibus et tunc precedentibus legitimis inditiis et presumptionibus.
Faciat quoque dictus syndicus prima secunda et tertia die dictorum decem dierum et qua-
[illegible] partem dierum semel ad minus preconizari alta voce in publicis locis in
Civitate dicta bartin quod quicumque vult aliquid petere vel opponere ali-
cui officiali vel familiari de cuius vel quorum agitur syndicatu infra
duos primos tres dies ipsius decem dierum coram eo cum petitione seu libello vel
accusa debeat comparere. Et quilibet iniuste gravatus vel qui gra-
vatum se diceret a tali inquisito vel eius familia seu familiare vel a

officiale admictatur et audiatur et super ea querela seu petitione vel acta procedat quatenus
de iure per formam statuti fuerit procedendum ¶ Nullus tamen audiatur opponere vel aliquid pe-
tere volens de eo gravamine sententia vel processu de quo vel quibus recursus fuerit habitus
per viam appellationis vel nullitatis ad iudicem appellationum ¶ Et possit et teneatur dictus
syndicus in tali processu et syndicatu procedere in omni et quolibet casu sumarie et de plano
et sine strepitu et figura iudicii omni tempore obmissis omni et qualibet iuris et statutorum
sollepnitate et ordine et non obstantibus aliquibus feriis etiam sollepnibus ¶ Et nulla perso-
na possit alicui officiali seu contra aliquem offitialem ad syndicatum stantem tempore syndi-
catus dare aliquam petitionem seu libellum oppositionem seu accusationem proponere nec contra
eum articulari nec aliquam novitatem in lesionem talis officialis facere nisi illa
tantum persona que suo nomine et pro suo proprio et speciali dapno iniuria vel gravamine
ageret ¶ Et nullus tempore syndicatus alicuius officialis comparere vel stare possit
in curia seu ad bancum syndici sive eorum qui ad syndicandum deputabuntur ad opponendum seu
contradicendum paratum in aliquo contra talem officialem ¶ Et qui contrafecerit expellatur
per syndicum et nullatenus audiatur et nichilominus puniatur a quadragita solidis
usque in decem libris per dictum syndicum et ipsius arbitrium distincta qualitate persone
facti inobedientie et ulterius ¶ Nullus quoque de Civitate vel comitatu tuderti
possit tempore dicti syndicatus et processus ipsius Rectoribus seu officialibus syndicandis
vel alicui eorum aliquod patrocinium auxilium consilium vel favorem quomodolibet exi-
bere adeo quod etiam eos non possit in palatio sociare pena vigintiquinque librarum pro
cuilibet contrafacienti vice qualibet infligenda ¶ Item nullus qui ipsos Potestatem Ca-
pitaneum vel officialem de cuius syndicatu agitur fuerit tempore sui officii condempnatus
vel aliquis eius consanguineus dicti condempnati usque in tertium gradum ex quocumque parte
possit esse testis vel admictatur ad testimonium contra talem officialem et si admicte-
retur sua attestatio nulla sit set careat omni fide ¶ Denique teneatur syndicus
memoratus examinare processus probationes acta et cuncta gesta coram dicta syndicatus
et si reperierit culpabilem officialem predictum de cuius syndicatu agitur cum debita
pena per sententiam condempnare quam condempnationem dictus ipse syndicus quod Potestas et Capita-
neus qui tunc fuerint et ipsorum quilibet statim exigere teneatur nec possit in
remicti per aliquod consilium condempnatio memorata ¶ Alium eundem culpabilem non reper-
tum absolvere Cui officiali sic absoluto cancellarius dicti communis testimonium sui

salarii ofestum solvere teneatur ut dictus hiis partis in tuo nomine fideliter possit ad pa
triam remeare. Teneatur quoque dictus syndicus omnes alios officiales civitatis et comitatus
tudertini syndicare et ab eis recipere et exigere rationem de omnibus gestis et receptis circa admini
strationis eorum officii et processium talium officialium terminare infra unum mensem a die syndicatus
recepti. Et quoniam non decet ut officialibus dicti comunis tempore syndicatus aliqua iniuria inferatur
duximus statuendum quod nullus cuiuscumque conditionis existat qui produxerit coram dicto officiali et
sindico aliquam petitionem accusationem vel denumptiationem contra aliquem officialem comunis tudertini audeat vel
presumat facere aliquam advunationem hominum nec eos secum ducere coram dicto domino defensore
syndico vel iudice tempore quo ius suum vel comunis tudertini vellet prosequi. Coram eo set ipse solus
accedat ad ipsum ius prosequendum liceat ei tamen secum ducere unum advocatum vel duos
ingenuos vel forenses et unum vel duos procuratores ad plus ad dicta iura prosequenda qui
cives sit et scripti in matricola notariorum vel advocationis et procurationis officium exerceat.
Et nullus alius contra dictam formam ipsum debeat associare ad predicta. Quilibet autem qui contrafe
cerit in predictis pena quinquaginta librarum denariorum cortonensium vice qualibet puniatur. Salvo quod
si volentes producere petitionem accusationem vel denumptiationem tempore dicti syndicatus essent infirmi
aut extra essent civitatem tudertinam in hiis casibus liceat cuilibet ad predicta constituere
suum procuratorem filium suum fratrem carnalem ipsius vel alium propinquiorem consanguineum
ipsius ita tamen quod hoc locum non habeat in ... universitatibus et religiosis locis qui
possint procuratorem constituere et sindicum ad predicta servata tamen forma predicta. Nullus
autem presumat vel audeat quoquomodo contra aliquem minas inferre vel verba superba dicere
vel ipsum rogare ut petitionem accusationem vel denumptiationem non porrigat contra dictos dominum pote
statem capitaneum vel alium officialem dicti comunis et ipsam porrectam eam retrahat et ius
suum super ipsa non prosequatur contrafaciens si minatus fuerit vel verba superba dixerit in libris
quinquaginta denariorum cortonensium et si rogaverit in libris decem denariorum cortonensium vice qualibet puniatur.
Presenti autem lege duximus statuendum quod dicti domini potestas capitaneus et quilibet
alius officialis dicti comunis non possit nec debeat tempore quo stabit ad syndicatum in
civitate tudertina facere neque recipere aliquod convivium in civitate vel comitatu tudertino
et nullus presumat eis vel alicui eorum dare tempore convivium facere contrafaciens in aliquo
predictorum in centum libris denariorum cortonensium vice qualibet puniatur. Et predicta habeantur
prima die syndicatus predictorum dominorum potestatis capitanei vel alterius officialis
dicti comunis. Ipse quoque syndicus et iudex appellationum et super libra comunis tudertini finito

ex officio per eius successorem modo et forma et tempore consuetis expressis de syndicatu officialium
forensium iusticiam tenentium vel eo modo et forma sicut provisum fuerit per Comune
lucanum debeat syndicari.

De forma electionis ambaxiatorum et eorum salario et emendatione equi per ambaxiatores lucrandi — [illegible]

Item statuimus et ordinamus quod omnes ambaxiatores comunis Civitatis lucane fiat
in consilio generali comunis predicti et nulla detur ambaxiata nisi tali consilio vel
duabus partibus placuerit et in consilio ponatur ambaxiata ambaxiatoribus quam fa
cere debeant et eis aliud imponi non possit a Potestate vel Capitaneo vel alio
nisi illud quod consilio placuerit et si aliquid imponeretur a Potestate Capita
neo vel ab aliquo ipsorum vel alio de ipsorum curia vel aliquo alio illud non dicat
nec possit quam ambaxiatam predicti ambaxiatores possint scriptam publicam per no
tarium reformationum dicti comunis et consiliorum per manum publicam postquam retine
re et apportare teneantur. Et teneatur potestas infra tertiam diem post re
versionem dictorum ambaxiatorum fieri facere consilium generale dicti comunis in quo quidem
consilio predicti ambaxiatores eorum ambaxiatam et [illegible] referre teneantur
et si predicti ambaxiatores aliter vel ultra quam eis commissum fuerit vel consilium
portaret vel referrent condempnentur pro qualibet vice et quolibet ipsorum in
libris quinquaginta denariorum lucanorum. Que quidem electio ambaxiatorum fiat in consilio
supradicto ad brevia per [illegible] et non aliter et si aliter fieret non valeat nec
teneat. Et predicta intelligantur de ambaxiatoribus et nuptiis eligendis
et transmittendis pro factis et utilitatibus comunis lucani. Et quod quicumque petierit am
baxiatores nuptium vel litteras pro factis suis vel amici vel consanguinei sui
ad aliquem locum vel terminum expensis comunis lucani [illegible] suis expensis concedatur
per officium [illegible] postquam [illegible] toties quoties fuerit postulatum. Salvo
quod si pro factis [illegible] lucani esset impedimentum talis pro quo fieret dicta postulatio quod
dicta ambaxiata nuptius vel littere etiam expensis comunis lucani concedatur toties
quoties opus fuerit. Et salvo quod si quis lucanus esset condempnatus ad penam
carceris vel in gravitate persone seu in bannis ex iusticiam lucani fuerit condempna
tus de eo ad implorandum de ipsa condempnatione gratiam specialem duo am
baxiatores tantum concedi possint expensis dicti comunis. Salarium quidem ambaxiatorum
in eo casu sit viginti solidorum denariorum pro quolibet et qualibet die si cum uno equo

et si cum duobus equis sit salarium tercia solidorum communis pro quolibet et qualibet die. Ex
bannitis pro criminali maleficio dumtaxat exceptis quibus nullum fiat suffragium per commune.
Et predicta locum habeant cum aliquis fuerit derobatus quocumque modo ita tamen quod
semel tantum expensis communis ipsi ambaxiatores concedantur. Et non possit dari nisi duo
ambaxiatores. Et quod dominus potestas debeat idem salarium dare consulibus ambaxiatoribus
qui vadunt tam pro factis communis quam specialium personarum. Et hoc intelligatur si ituri sunt
extra civitatem Tudertinam per comitatum non Tudertinum sit salarium soldorum decem pro quolibet
et qualibet die cum uno equo. Et quilibet Tudertinus tempore cuiuslibet potestatis possit duabus
vicibus eligi ambaxiator et ultra duas vices invitus non possit aliquam ambaxia
tam subscipere dicto tempore set sufficiat sibi ad plenam excusationem dicto tempore bis ivisse.
Et si nulla vice iverit et legitimam excusationem haberet ut puta morbus timoris
iusti aut alterius probabilis impedimenti admictatur excusationem allegans exacta ab
eo fide per sacramentum a potestate vel capitaneo et aliis modis prout potestati vel
capitaneo videbitur. Et siquis equus ducendus per aliquem ambaxiatorem
dicti communis perierit vel morte vel alio casu aut devastaretur ita quod inutilis esset
et a communi emendandus veniret secundum quod de extimatione per extimatoribus communis Tuderti
et non extimatum alterius quam emendam potestas vel capitaneus ubi cum dicti
equus fuerit a camerario dicti communis facere fieri teneatur. Item teneantur iurare
ambaxiatores ituri pro aliqua ambaxiata communis Tuderti ducere et ire secum
tenere omnes equos quos ducere et tenere debet secundum suprascriptam distantiam
et si non fecerint puniantur in duplo quantitatis quam superfluam receperint pro equo
non ducto et non retento. Et nichilominus solutionem quam superfluam receperint
a camerario communis Tuderti restituere teneantur. Et predicta observari faciat potestas
et capitaneus communis dicti sub pena quinquaginta librarum denariorum. *De novo*
Regimine et quantum dissconputetur pro qualibet die qua fuerit absens. Rubrica viiij.

Item statuimus et ordinamus quod capitaneus et qui loco eius fuerit teneatur
ponere in consilio populi communis Tuderti primo mense sui regiminis de novo re
gimine faciendo et id quod de ipsa electione consilium decreverit illud exe
cutioni mandetur et mandari teneatur ita tamen quod liceat consilio populi Tuderti ad
suum arbitrium et voluptatem eligere potestatem capitaneum defensorem sgra
vatorem et alium nominare quem voluerit ad regimen dicte civitatis et comitatus Tuderti

22v

ꝯ singula

Et electores ipius potatis Capitaney ꝯ alius Rectoris ad ipaz electioez faciet
no moretur i palatio cois tudti sub custodia potatis set i loco ubi eis visum
fuerit Et pdca oia pntet obsuare ut supi est expssu Et pdca oia ꝯ singula ꝯ
ut supius sut expssa in oibus ꝯ p oia obsuetur ꝯ no possit i aliquo nec debeant
minui nec suspendi Et potas no possit absolui ꝯsilio ul arenga nec possit facere sin
dicus ad absoluendu potatez aregatorez ul ꝯsultorez qr de pdcs aliqd minuatur
nec suspendatur nec differatur ꝯ no reformetur nec scribi debeat ullo modo
sub pena qnquagita libr de suo salario et scripta sit cassa ꝯ irrita ꝯ nullius ꝯ
valoris Et teneantur potas ꝯ Capitaneus eligenti cu eor ꝯ utriusq eor
officialib ꝯ familiarib venire psonalr ad Civitatez tudti ad tps ꝯ ad tminu
ꝯtentu i eor electioe ꝯ s3 form eor electionis Et si no veniret ad ipm tminu
teneantur et debeat discomputare de eor salario p quolib ipor ꝯ quolib die
quo veniret seu alr ipor veniret post ipm tminu ipo die adventus ꝯputato ꝯ
decez libr cot no obstante aliqua licentia que sibi ꝯcederetur a quocuq ꝯsilio
ꝯsilio ul arenga que licentia eis ꝯt discomputatiez pdcaz no psit salvis
aliis penis maiorib i statutis ꝯ Reformationib cois tudti ꝯtentis ꝯ etiaz i eor
electionib Et proposito eor officio stet psonalr ad syndicatu cu officialibus
suis ꝯ familiarib p decez dies ꝯtinuos ꝯ qr quatitas salarii ꝯ familie ꝯ
ꝯditioes ꝯ oia alia que ad ipaz electioez ptinet remaneat libere ꝯ expe
dite i puisioe ꝯsilii populi i quo sit terminus ducti ꝯsiliarii Quod ꝯsiliu
bannatur duob dieb ante cu duab tubis ꝯ i electioe exprimatur oia ꝯ
singula que fuerit p ꝯsiliu ordinata Et potas ꝯ Capitan ꝯ utrq eor
i fine eor regiminis teneant ꝯ debeat assignare ꝯ dimittere camerario cois
tudti p ipo Comuni recipienti duo bona balista de osse extimat qnq flor
de auro ꝯ quatuor bonas targias pictas suis armis que balista ꝯ targe
ponatur i palatio veteri ꝯ novo cois tudti ubi fiunt ꝯsilia ita qr ab oibus
videantur ꝯ de dcis palatiis no elevetur sine licta ꝯsilii populi Item
qr potas ꝯ Capitaneus qui p tpr fuerit ꝯ eor officiales no sit dediti
ul exbaditi sue civi cui sut ordinati Et nulla armatura deferat nisi
armaturaz ppriam ipor potatis ꝯ Capitaney Et pdca ponatur i electioe
Potatis ꝯ Capitaney Item qr camerarius cois tudti teneat retinere

retinere de salario potestatis et Capitanei et eis non dare. Contrafacientes libr. xxv. nisi
dimictat balistas et tagias de quibus supra fit mentio — Quod nullus eligatur in

Rectorem de terra unde fuerit potestas Capitaneus vel defensor — R/ x.^a

Item statuimus quod nullus possit eligi in potestatem Capitaneum vel defensorem qui sit
comitatinus origine vel habitator terre de qua esset potestas Capitaneus vel defensor
qui esset in officio tempore dicte electionis et si secus fieret ipsa electio non valeat nec
teneat sed ipso iure sit nulla et nullum ius ex ea queratur electo et eligentes contra
predicta fortia puniantur pro quolibet incontinenti libr. xxv. Quod capitulum notarius reforma-
tionum teneatur legere coram omnibus eligentibus et nominare terras unde essent po-
testas Capitaneus et defensor origine vel domicilio tempore dicte electionis ante
ipsam electionem. Et si domini priores populi Civitatis Tuderti invenerint aliquem
officialem ignarum impitum et insufficientem ad officium ad quod esset deputatus vel in
impuritas maiorem partem possit ipsum ab officio ammovere et monere ac precipere — I. c. xxxviii.
potestati vel Capitaneo quod loco talis insufficientis et impiti peritum et sufficientem
debeant subrogare. Et hec clausula impitationis officialium poni debeat in electione
officialium communis —

De salario non promictendo nisi per syndicum alicui officiali — R/ xi

Item statuimus quod nullum salarium promicti possit alicui officiali forensi per licte-
ras vel alio modo nisi per syndicum communis ad hec secundum forma statuta legitime ordi-
natum et si aliter promicteretur non valeat. Et quod semper quantitas salarii promic-
tendi alicui officiali forensi declaretur in illo consilio in quo de ipsius electione provenit
nec possit declaratio ipsius salarii remicti vel commicti alicui secreto consilio —

Quilibet officialis communis de suo salario solvat — xii. den. pro libra — R/ xii.

Item statuimus et ordinamus quod quilibet officialis forensis et Civis qui salarium
aliquod recipiet a Communi Tuderti semper dimictat penes camerarium dicti
communis pro ipso camerario recipientem totius eius quod recepit a Communi nomine gabelle duo-
decim den. pro qualibet libra et quod semper hec exprimatur in omnibus electionibus officia-
lium forensium. Dummodo hoc capitulum non vendicet sibi locum in illis officialibus
qui recipere debet per forma statuti communis Tuderti salarium a Communi sine gabella

De electione et offitio notariorum maleficiorum — xiii.^a

Item statuimus et ordinamus quod domini priores populi et viginti quatuor secreti consilii

ipsi qui pro tempore fuerit possit teneantur et debeat post electione potestatis Capi
tanei uel alicuius Rectoris dicte civitatis qui ante intrat malla puniendi eligere et nomina
re tres bonos sufficientes et expertos in arte ac legales notarios pro qualibet anni
mallorum qui sint notarii dicte civitatis ad malla deputati cum salario pactis conditionibus et que
tionibus que et de quibus ipsis dominis potestati et viginti quatuor videbitur et placebit
ita tamen quod ipsi notarii eligendi sint et esse debeat forenses et de aliqua terra et
loco que distet a Civitate tuderti per triginta miliaria ad minus. Et non sit nec esse
possit de terra uel loco unde fuerit potestas Capitaneus uel alius Rector et
auctoritatem habens in mallis procedendi et cognoscendi. Et non possit ipsi uel aliquis
ipsorum habitare comedere nec bibere cum ipso potestate Capitaneo uel rectore.
Et non possit nec esse debeat de aliqua terra uel loco sita uel sito infra confi
nes patrimonii uel ducatus. Hoc expresse adiecto quod predicta uel aliquod predictorum
locum non habeant neque fieri possit tempore alicuius conservatoris pacis civitatis tuderti his
temporibus per quibus Commune Civitatis predicte est electum per conservatore pacis Civitatis
tuderti sed illis temporibus quibus in Civitate tuderti debet esse conservator pacis de
Civitate predicta nisi eatenus quatenus de ipsius conservatoris processit voluntate.
Item quod nullus ex dictis notariis eligendis possit esse minor triginta annorum
et qui in Civitate tuderti exercuerit aliquod officium decem annis preteritis
suam electionem.

Quod Civitatis per populum gubernetur. R. xiiij.

Cum esse tuderti retroactis temporibus inimico humani generis operante et in Civi
tate tuderti zizaniam seminante in ipsa Civitate et inter Cives ipsius Civi
tatis discordie sint exorte propter que ipsa Civitas et commune ipsius Civitatis
fuit multis variis suspitionibus et inimicitiis expensis extreme fatigatum ad protegendam
humilium innocentiam et cohercendam mala noxias superborum diligentius ac
tendentes quod quelibet Civitas terra et locus que per populum et populares perso
nas et per artifices gubernantur in pacis tranquillitate servatur Iustitia mediante
pro quiete hominum ipsius Civitatis eiusque comitatus et districtus et ad refrenandam
cessare inimicitias inveniendum et suspitionem et pro conservatione et augmento status
pacifici ipsius civitatis et districtus invocato nomine domini nostri Iesu Christi gloriose
virginis Marie matris eius ac beatissimi confessoris sancti fortunati gubernatoris

et protectoris com(munis) et pop(u)li Civitatis p(re)d(i)c(t)e hac lege iustissima p(er)p(etuo) duratura
deliberatione p(re)h(ab)ita duximus ordinandum statuimus decernimus ac etiam ordinamus
q(uod) Civitas tudana eiusque comitatus districtus et districtus et om(n)ia iura et iurisdictio(n)es
eorumdem universaliter et singulariter regatur et gubernetur et manuteneatur ad
populum et p(er) pop(u)lum et populares et artifices p(er)sonas Civitatis p(re)d(i)c(t)e. Et q(uod)
ip(s)e populus et populares et artifices eiusdem Civitatis habeat et h(ab)ere intelli-
gantur omne regimen omnemque iurisdictionem bailiam auct(orita)tem et plenum liberum et
mixtum imperium et arbitrium et gladii potestatem quod et qua universus populus
Civitatis et comitatus tud(an)e et Commune Civitatis et comitatus p(re)d(ic)ta h(ab)ent
et eis competunt quomodocumque et qualitercumque. Et q(uod) dictum regimen iurisdictio
bailia auctoritas imperium et potestas pleno iure et immediate spectet et p(er)tineat
et spectare et p(er)tinere intelligatur ad ipsum pop(u)lum popularium et artificum
p(er)sonarum Civitatis p(re)d(i)c(t)e p(er)petuo duraturum. — De Consilio pop(u)li et auctoritate
ip(s)i(us) et de pena opponentis contra ordinamenta ipsi(us) consilii — Rubrica XV

Item p(ro) conservatione salute et augumento pacis patrie ac pop(u)li d(i)c(t)e
et comitatis singulorum ut ipsa Civitas p(er) salubria consilia gubernetur
deliberatione p(re)h(ab)ita duximus statuendum et p(re)senti lege duratura p(er)petuo
ordinamus q(uod) in ipsa Civitate imp(er)petuum sit et esse debeat consilium d(i)c(t)i
pop(u)li numero ad minus [illegible] bonorum virorum fidelium popularium Civi-
tatis p(re)fate zelatorum et amatorum pacis et patrie ac status pacifici
com(munis) et pop(u)li sup(ra)d(i)c(t)i. Et q(uod) fiant duo libri d(i)c(t)orum consiliariorum quorum unus
p(er) d(omi)num Capitaneum pop(u)li vel alium quemcumque h(ab)entem auctoritatem ipsum consi-
lium adunandi debeat conservari alter vero liber ut nulla fraus committi
possit reponatur in sacristia Ecc(lesi)e s(anct)e fortunate. Et q(uod) nullus possit esse
debeat in ipso libro scribi mandato d(i)c(t)orum priorum pop(u)li vel alterius cuiuscumque
nisi deliberatum fuerit in ipso consilio pop(u)li. Et siquis reperietur scriptus in
libro qui erit penes d(omi)num Capitaneum vel alterum h(ab)entem iurisdictionem
ipsum consilium adunandi qui non esset scriptus in libro reposito in d(i)c(t)a sacri-
stia talis non scriptus in ipso libro in sacristia reposito de d(i)c(t)o libro qui erit
penes d(omi)num Capitaneum cancelletur neque p(ro) consiliario habeatur. Et de-
liberantes et prudentes p(ro) evidenti utilitate d(i)c(t)i com(munis) q(uod) ipsum consilium

[library stamp]

populi quod nunc est et quod pro tempore fuerit habere intelligatur omnem iurisdictionem
bayliam auctoritatem arbitrium et potestatem et plenitudinem quod et quia dictum Commune Tuderti
ac populus eiusdem universaliter et particulariter dicta regimen gubernationem defensionem
protectionem et manutentionem communis et populi dicti ac Civitatis predicte et ipsius comitatus
tuitionem et districtus Et providendi ordinandi decernendi statuendi deliberandi et re-
formandi totum et quicquid ipsi consilio videbitur et placebit et sic quemadmodum qualiter
et quando ipsi consilio videbitur convenire pro libertate augmento et honore ac conservatione iurium
dicti communis et iurisdictionis ipsius Et pro defensione status pacifici Civitatis et Comitatus
Tuderti ac populi dicti et totum et quicquid quomodocumque ubicumque et qualitercumque per dictum consilium
et in ipso consilio fuerit provisum ordinatum decretum stantiatum deliberatum et
reformatum pro toto Communi Tuderti et universis populis Civitatis et comitatus Tuderti
Et quod contra ea que fuerint in dicto consilio ordinata provisa decreta statuta de-
liberata et reformata vel aliquod ipsorum per aliquem cuiuscumque conditionis ordinis vel status
existeret non possit nec debeat aliquid dici vel opponi nec eis vel alicui ipsorum
in aliquo contraveniri pena et banno Mille librarum cortonensium a contrafaciente quolibet et vice
qualibet auferenda et cum tuda? effectualiter applicanda Et dominus Capitaneus
populi potestas Rector et quilibet officialis communis Tuderti quocumque nomine censeretur et
penale - quilibet ipsorum teneatur et debeat vinculo Iuramenti et ad penam Mille librarum cortonensium
de suo salario cum tuda? effectualiter applicandam exequi cum effectu omnia et singula
que in dicto consilio et per ipsum consilium fuerint provisa ordinata deliberata decreta
stantiata deliberata et reformata aliquo contrario non obstante —

Quot consiliarii In consilio populi debeant Interesse — xvi.

a Ad hoc ut in negotiis dicti communis forma debita observetur statuimus et ordinamus
quod quotiens contingerit in consilio populi aliquid proponi de negotiis dicti communis in
ipso consilio debeant interesse ad minus ducenti consiliarii et de quolibet consilio reddito
fiat partitum ad bussulas et pallottas et obtineri debeat per duas partes ita
tamen quod si contingerit in ipso consilio proponi aliquid de contentis in casibus et capitulis in-
hibitis officio dominorum priorum populi vel de aliquibus expensis que per dictum Commune
fieri opporteret vel vellet que expense essent in quantitate quingentarum librarum
cortonensium vel ab inde supra in ipsis casibus inhibitis ipsa domina? ponentur et in partitis
et quolibet predictorum essent consiliarii ad minus de numero consiliariorum dicti populi

16?

debeant

DI

debeant intus ¶ Et simili modo de quolibz ɔsilio reddendo fiat ptitu ad bussulas & palluctas ɔ obtineri debeat p duas ptes ɔ aliis ɔt tat for nichil in ipo ɔsilio possit nec debeat pon pvisu ordinari decerni deliberari stantiari ul reformari ¶ Et quod pontu pvisu ordinatu decretu deliberatu stantiatu ul reformatu fuerit no valeat nec teneat ipo iur Et ex eis ul ipor aliquo nullu dio coi pudicium generetur nec alicui ius aliqd acquiratur ¶ Et q nullus audeat ul presumat ɔt ctrar for aliqd ponere arengare ul scbere ɔtfaciens i ponendo i mille libr arengans in quingentis libr notarius scribes i Centu libr cot vice qualibz puniatur ¶ que autem ɔtra forma ɔpita in dto ɔsilio fuerint pposita pvisa ordinata stantiata decreta reformata et deliberata plenam habere volum roboris firmitatem — Qd a Centu libr ·b· no possit expendi ɔdepnatis tolli ul reprasalie ɔcedi in ɔsilio pp[illegible] xvij penale

Item statuim & ordinam q nulle expese fieri aut deliberari possit p Comune tudi de Centu libr & a Centu libr supra de avere et rebus cois tudi dandis et concedendis alicui psone collegio ul universitati ul alit expedendis nec aliqui ɔdepnatiões ul exbandimta tolli cassari ul suspendi minui remitti ul relaxari que spectaret ad Comune tudi nec captivi ul carcerati ɔdepnati seu exbaditi i carceribz cois tudi detenti de ipis carceribz relaxari ul offeri nec alique repsalie alicui ɔditionis ɔcedi alicui psone ul nova guerra moveri p Comune tudi ul deliberari q moveatur ul aliqd aliud quod p forma alicuius statuti cois tudi ipi ɔsilio pph spetialit est ɔmissum nisi i dto consilio pph Et si aliter fieret qd factu fuerit no valeat nec i teneat ipo iure — De modo eligendi vigintiquatuo secreti Consilii populi xviij

IT Civitas tudina salubriter gubnetur et ut pplo dte Civitatis prudent ɔsulat statuim & ordinam q dns Capitaneus pph qui nunc est & p tpr fuerit ul alius gerens vices eius ɔsiliu pph adunandi teneat & debeat quolibz mense i ɔsilio pph ponere si placet

ipi consilio providere super electione vigintiquatuor sapientum de numero dicti
consilii qui ex nunc pro tunc et extunc sint deputati ad consilium secretum ipsius
consilii populi quorum officium duret uno mense tantum. Et quod ipsum consi-
lium vigintiquatuor sit et esse intelligatur secretum consilium dicti consilii populi

Quod quelibet proposita deliberetur per xxiiii secreti consilii populi — xviii

Item statuimus et ordinamus quod in consilio populi non possit nec debeat
fieri aliqua proposita neque per ipsum consilium possit aliquid provideri
ordinari decerni stantiari reformari vel deliberari nisi prius fue-
rit provisum vel ordinatum decretum sive stantiatum reformatum vel de-
liberatum in consilio viginti quatuor secreti consilii populi. Et dicta fac-
ta providentes pro evidenti utilitate comunis quod quicquid per ipsos vigintiqua-
tuor fuerit provisum ordinatum decretum stantiatum deliberatum vel
reformatum obtineri debeat ad minus per [illegible] ex eis concordes ad bus-
sulas et palluctas et si aliter fieret non valeat neque teneat ipso
iure set sit nullius efficacie et valoris. Que omnia et singula supra-
dicta contenta in supradictis capitulis et quolibet ipsorum loquentibus de creatione Justitie
antianorum et baylia populi tradita eidem consilio et secreti consilii supradicta valeat
et prevaleat et roboris obtineat firmitatem et sint perpetua et precisa
et derogatoria omnibus aliis statutis reformationibus et ordinamentis dicti
comunis. Et quod nunquam possit tolli mutari revocari vel abrogari. Et non
patiatur potestas vel Capitaneus vel alius officialis comunis Tuderti quod fiat
aliquod consilium in quo possit contra predicta statuta et reformationes et ordi-
namenta aliquid proponi ordinari vel reformari vel fieri vel colloquium haberi
sub vinculo juramenti et ad penam mille librarum denariorum cortonensium. Et semper
quando poneretur seu fieret proposita de renovatione statutorum specialiter
predicta capitula excipiantur et in ipsa proposita venire non possit aliquid quod
esset huiusmodi statutorum loquentium de Justitiarie dicti consilii populi priorum
urbis vel contra continentiam. Et quod contra predicta vel aliquod predictorum aliquid
arengari consuli vel scribi non possit contrafaciens in quinquaginta libras in
quolibet eorum casuum puniatur — De electione et offitio et auctoritate

dominorum priorum et prohibitis et permissis ipsi offitio et de pena condempnatis aliquid contra hoc capitulum. – XXª · IV :

Cum laudabile sit patriae deliberare salutem et laudabilius querere et laudabilissimum quesitam tueri. Cum etiam Civitas tudertina que retro belli calamitates multo tempore conturbavit optate pacis beneficio potiatur salubriter provisum est tam pretiosum pacis thesaurum collocari in tuto et ad eius conservationem et augumentum custodes poni dilectissimos et fideles. Propterea quod hac provisione saluberrima providemus decernimus statuimus et ordinamus quod de cetero temporibus in perpetuum in Civitate tuderti possint et esse debeant decem boni viri populares qui dicantur et sint priores populi tudertini conservatores et defensores boni et pacifici status Civitatis predicte quorum electio fiat et fieri debeat modo forma et ordine infrascriptis videlicet quod quilibet dominus Capitaneus populi qui pro tempore fuerit in Civitate tuderti et quilibet alius officialis vice domini Capitanei gerens officium quocumque nomine nuncupetur ad penam ducentarum librarum cortonensium de suo salario eidem auferendarum et etiam vinculo iuramenti teneatur et debeat infra primos octo dies mensis novembris facere congregari in palatio novo communis tuderti consules infrascriptarum artium videlicet. Consules mercatorum. Consules notariorum. Consules cappellariorum. Consules calzolariorum. Consules pelliparorum. Consules mercariorum. Consules muratorum. Consules magistrorum lignaminis. Consules aurificum. Consules fabrorum. Consules sartorum. Consules bambaciariorum. Consules tabernariorum. Consules lanariolorum. Consules spetiariorum. Consules macellariorum. Consules pizzicarolorum. Consules barbitonsorum. Consules camangiolorum. Et consules vasariorum. Dummodo ex consulibus mercatorum interesse possit ipsi electioni quatuor et non ultra et de consulibus notariorum interesse possit quatuor et non ultra. Ex consulibus vero ceterarum [aliarum] artium interesse possit ipsi electioni duo consules pro qualibet dictarum artium et non ultra. Debeant etiam consules predictarum artium qui ipsi electioni interfuerint esse oriundi de Civitate tuderti et subiecti iurisdictioni communis tuderti in civilibus et criminalibus. Qui consules dicto modo sic insimul congregati recepto ab eis prius corporali sacramento ad sancta dei evangelia tactis scripturis de eligendo bonos homines secundum formam presentis statuti et omnium aliorum loquentium de presenti materia

ante oia insimul adunati una cu dnis porib ppli et i officio residentib
et ipi dni pores una cu dtis osulib eligere teneatur et debeat duos
bonos et legales pplares et de osilio ppli Ciuitatis tuden q debeat ipsor r
scrutinio interee et ipm scrutiniu recipere ita tam q nullaz uocem
habeat ipi duo in electioe ipa ¶ Post / qua electioez dti osules absq
psentia / duor por ppli eligere debeat ad scrutiniu secretu uocum
septuagita duos bonos prudetes et sufficietes hoies artifices et pplares
de Ciuitate tuden oriundos qui sit pacis et pacte amatores et zelatores
quor nullus censeatur electus ul obtetus nisi habuit duas ptes uocu
dtor osuliu p eo quor septuagita duor bonor hoiu qlib sit etatis
tgita annor ul ultra qui sit populares et de populo Ciuitatis tuden
et no sint nobiles ul magnates ul Judices ul aduocati ipi septuagita
duo ul aliqs ipor nec eligat nec eligere possit osules dtos aliqua
exce ipis patrez filiu fratrez carnalez nepotez carnalez ul patruum
carnalez ex linea patna alicui osuliu pdtar artiu siue ipsi sit elec
tioni pnte siue no quor septuagita duor bonor hoiu sic elector
noia describere et tenere debeat osules dti p decenaiu numeru
usq i sexagita ex pdtas septuagita duob et scdi facere i sex cedulis
ui i qualib cedula decez noia ex pdtis sexagita electis ul quinq noia
gebellinor et quinq noia guelfor et i qualib cedula ponere debeat
duos bonos legales et sufficietes populares dce Ciuitatis amatores
et zelatores pacis et pacte ac status dnis et ppli Ciuitatis tuden no sint
ul exercentes artez ex numeru artificiu i ipa cedula otetor quas
sex cedulas diligeter et caute includat et i clausas firmet i quada
bussula qua bussulaz etia mictere et ponere debeat i quadaz cassa
i qua sit tres cu diuersis clauib serature una quar clauiu tenere
debeat dns Capitaneus ul officialis qui Capitaneatus officiu ex
cebit aliaz uero clauiu pdtar tenere debeat custos guardianus
ul sacristan fratru minor ¶ Alia uo clauez teneat dni pores ppli
tudan ¶ Reliqua uo duodecim noia ex septuagita duobus pdtis scdi

facere teneatur consules supradicti in duodecim cedulis videlicet in qualibet cedula unum
nomen per se singulariter et divisim quas cedulas claudi faciat et mitti in duas
bussulas videlicet in unam sex guelphos et in aliam sex alios gebellinos que bussu-
le claudantur et firmentur et teneantur in cassa supradicta et dicta cassa im-
mediate postquam in ea misse fuerint bussule cedularum dictarum firmetur cum
clavibus supradictis que firmata custodienda tradatur camerario comunis tuderti
in camera dicti comunis Et quod dictus dominus Capitaneus vel officialis qui Capitanea-
tus officium exercebit teneatur et debeat congregari facere consilium populi in quo
debeat interesse ad minus duodecim consiliarii ultra dicte auditoribus populi in quo consilio
veniat dictus frater de ordine fratrum minorum tenens predictam clavim dicte casse
cum ipsa clavi veniant etiam predicti duo priores cum alia clavi predicta et inter-
sit etiam in dicto consilio dominus Capitaneus vel officialis qui Capitaneatus
officium exercebit cum alia clavi predicta et in dictum consilium adduci faciat
dominus Capitaneus dictam Cassam et ipsam in dicto consilio faciat aperiri et de ipsa
aperta extrahi faciat bussulam dictam in qua sunt cedule duorum priorum illo-
rum videlicet in quarum qualibet cedularum scripta sunt decem nomina de predictis
septuaginta duobus que bussula sic extracta ponatur in manu dicti fratris Qui
frater dictam bussulam debeat aperire et ex ea unam dictarum cedularum suis
propriis manibus trahere illam videlicet que sequi debebit officium prioratus
tunc finiendi Et ipsa cedula sic extracta nomina duorum priorum in ipsa cedula
contentorum legi debeat et in ipso consilio publicari Et illi quorum nomina
sic extracta scripta reperientur sint priores pro duobus mensibus tunc immediate
sequentibus Et eadem forma fiet in extrahendo duos priores electos ad dictum
officium qui scripti apparent in cedulis scriptis in cassa que est penes came-
rarium dicti comunis in quibus sunt nomina duorum priorum qui esse debent ad dictum
officium pro anno proxime venturo in kalendis Januarii incohando Qui-
bus extractis in dicto consilio ut dictum est claudatur bussula dicta per dictum fratrem
ponatur et mittatur in dictam cassam Que cassa in dicto consilio firmetur
clavibus supradictis Et firmata custodienda tradatur camerario supradicto
clavibus dicte casse remanentibus penes dictum Capitaneum duos priores et

tenetur ...
cui l. p̃ozo

[library stamp]

27v

dictum fratrem ut dictum est. Si vero aliquis cuius nomen scriptum esset in dicta
cedula sit extra mortuus esset vel ante principium dicti officii dominorum
priorum vel in dicto officio moreretur vel esset alia legitima causa impeditus
propter quam non posset dictum officium exercere vel intrare ad dictum officium ex-
cendum. Simili modo et forma dictum consilium propterea cum fuerit opportunum
debeat congregari et in ipso modo predicto ~~debeat~~ aperiri bussula que est
dicta cassa in qua sunt sex brevia in quorum quolibet scriptum est solummodo
unum nomen videlicet coloris et partis de quo vel qua fuerit talis mortuus vel ca-
legitima impeditus. Et ex dicta bussula per dictum fratrem tot propriis ma-
nibus extrahantur similis coloris et partis quot sufficiat ad determinatum
numerum supradictum et alii dicti duodecim qui supersunt a sexagita
usque in septuagita duos de dictis bussulis non trahantur. Et talis
extrahendus tempore sui officii illam habeat plenitudinem potestatis. Et
illud officium et arbitrium salarium beneficium et bailiam que et quas
habent alii de dominis prioribus supradictis. Si qua vero brevia ex dictis
duobus brevibus in quorum quolibet est scriptum unum nomen solummodo tempore
quo finierit brevia supradicta in quorum quolibet scripta sunt decem
nomina remaneret in dictis bussulis tempore nove electionis faciende
per dictos consules artium de suprascriptis nominis dominis prioribus trahantur de
dictis bussulis. Et id de ipsis fiat quod videbitur consulibus supradictis.
Et sic semper de tempore in tempus et duobus mensibus in duos menses fiat
extractio successorum dominorum priorum ante exitum officii dominorum priorum
ut dictum est usque ad sextam decenam dominorum priorum. Proinde adveniente
tempore ultimorum dominorum priorum in sexta decena contentorum dictus dominus Capi-
taneus vel his qui Capitaneatus officium geret Consules septem
artium faciat congregari ad penam superius denotatam. Et per ipsos
faciat fieri electionem septuagitaduorum bonorum hominum pro officio dominorum
priorum exercendo per annum tunc proxime venturo incipiendo immediate
post finem officii dominorum priorum tunc presentium modo et forma superius
declaratis. Et ita de anno in annum ut supradictum est postea semper

tenetur facere congregari.

fiat ita quod nullo tempore predictum officium prioratus officialibus vacet. Et habeat et habere debeat dicti domini priores pro quolibet eorum et qualibet die qua steterit in officio prioratus decem solidos cortonenses sine detractione gabelle. Et habeant et habere debeat omnes domini priores presentes qui pro tempore fuerint pro eorum stantiamentis provisionibus et tertiis scribendis unum notarium quem voluerint et quem ipsi eligerent et eligere possint prout eis placuerit ita tamen quod idem notarius sit forensis. Et habeat et habere debeat dicti domini priores pro servitiis oportunis officio prioratus decem famulos unum coquum et famulum coqui. Qui decem famuli et quoquus habeat pro eorum salario a comuni unam tunicam valoris centum solidorum tempore cuiuslibet prioratus et duos solidos cortonenses sine gabella pro qualibet die et cuilibet ipsorum famulorum et coqui. Quorum famulorum et coqui salarium perveniat ad ipsos dominos priores pro expensis ipsorum famulorum et coqui et eis dicti domini priores expensas facere teneantur. Et teneatur dicti domini priores et eorum notarius continue de die et de nocte toto tempore eorum duorum mensium stare et morari simul reclusi in quadam concessa domo expensis comunis civitatis conducenda. Et teneatur possit et debeat dicti domini priores qui pro tempore fuerint continue vigilare et cogitare et sollicitam curam habere circha conservationem defensionem salutem et augumentum prosperum tranquillum et pacificum statum civitatis et comitatus civitatis ac populi tuitionem et honoris libertatis iurium et iustitie dicti comunis et populi. Et ut ipsa civitas expulso cuilibet zizanie scandalo de bono in melius proficeret et augmentetur et ut bona iura comunitatis et possessiones pertinentes et spectantes ad comune civitatis non occupentur per aliam quamcumque personam et iam occupata debeat ad comune [revertantur] non obstante quod possideretur per aliquem. Et pro predictis et quolibet predictorum faciendis auctoritate presentis decreti provisionis et ordinamenti habeat dicti domini priores qui pro tempore fuerint auctoritatem et bayliam plenissimam et plenariam et liberum et absolutum arbitrium et omnem plenitudinem potestatis quod et quam habet comune

Iurisdictio priorum baylia.

28v

tudti provvidenti stantiandi decernendi et ordinandi omnia que viderit
expedire et que de ipsorum processit voluntate. Et quicquid per eos fuerit provisum
stantiatum decretum gestum seu ordinatum vel preceptum ex eis in reformati-
tiones · firmatur · factum provisum stantiatum ordinatum et gestum ex dictis
causis et qualibet ipsarum Nulla probatione vel contradictione in contrarium admit-
tenda Et ita valeat et firmum sit et debeat executioni mandari per po-
testatem Capitaneum defensorem Camerarium et quoscumque alios officia-
les comunis predicti et per omnes personas Jurisdictioni comunis tudertini subpositas ac si
per arengam et omnia consilia et per totum corpus universitatis Civitatis tudertine
foret provisum ordinatum seu decretum omni exceptionis obstaculo et contra-
rietate remotis Et Potestas et Capitaneus et quilibet alius officia-
lis qui dictorum dominorum priorum ordinamenta seu stantiamenta neglexerint aut
contempserint puniatur pro qualibet vice in libris quingentis denariorum cortonensium Et nihilo-
minus possit per dictos dominos priores expelli et ab officio removeri
Salvo et excepto quod non possit ipsi domini priores novam guerram
movere vel facere aut ordinare quod moveatur vel fiat Item
non possit dicti domini priores rebannire aliquem exbanditum vel condempnat-
um comunis tudertini pro malleficio nec aliquos processus vel condepnationes tollere
vel subspendere aliquo modo Nec possit carceratos comunis tudertini offerre
vel aliquem relapssare vel ordinare quod relassentur vel offeratur Item
non possit concedere represalias aliquam contra formam statuti comunis tudertini
Item non possit sibi vel alteri ipsorum pro ipsorum proprio et privato Comodo
seu facto aliquid stantiare vel ordinare Item non possit aliqua data
mutua vel prestantiam imponere in Civitate vel Comitatu tudertino
vel aliquibus massariis Civibus Nobilibus vel forensibus Civitatis et Comi-
tatus tudertini vel forensibus Possit tamen data mutua et prestantia ge-
neralia et spetialia imponere per Consilium populi Comunis Civibus et Comi-
tatensibus et forensibus possessiones habentibus in Comitatu tudertino prout videbit
dicto consilio populi Item non possit dicti domini priores aliqua bona possessiones
Jura libertates vel Jurisdictiones Comunis tudertini vendere donare permutare

In dicto por.

i. p. c. c. xxxviii.

pena le.

exceptata a mandictis por. 7. i. p. c. xxxiii.

vide h(ic) c. xl 7. i. di. ii. c. xxxvi

vide h(ic) c. ... c. ... 7. i. di. ii. c. xxxvi.

teneatur et debeant sub vinculo iuramenti ad dictam penam videre dictum inventarium et res scriptas in eo. Et si aliqua dictarum rerum et massaritiarum contentarum in tali inventario deficeret cogi faciat cum effectu ipsos priores veteres ad reficiendum cum tali extimatione talis rei deficientis seu perdite. Et quod notarius ipsorum dominorum priorum teneatur et debeat sub dicta pena de predictis inventariis semper facere publicum instrumentum. Et Et presens Capitulum dictis dominis prioribus legere in principio eorum officii ad hoc ut aliquam ignorantiam ipsi priores de contentis in presenti capitulo non valeat allegare. Hoc autem statutum quia principaliter pro conservatione salute et augumento pacis et patrie et comodis singulorum est editum velud novissimum et posterius super et contra omne aliud statutum seu ordinamentum directo vel per obliquum contrarium continens volumus prevalere et robur et prerogativam omnimodam obtinere et eius voluntatem et mentem effectum demandari ac perhenniter servari et irrevocabiliter observari. Et numquam possit tolli mutari revocari abrogari aut in aliquo derogari. Et non patiatur potestas vel Capitaneus aut alius officialis quod fiat aliquod consilium in quo possit contra presens statutum aliquid dici vel proponi arengari vel fieri. Et semper quando proponetur seu fiet proposita de renovatione statutorum spectialiter excipiatur in ipsa proposita quod esset eius verbis vel menti contrarium. Et Nullus de cetero audeat contra presens statutum in aliquo contradicere facere vel attentare aut consentire quod contra ipsum aliquid ordinetur quod fiat et contrafaciens puniatur per potestatem vel Capitaneum ad cuius notitiam primo pervenerit in libris mille denariorum cortonensium. Et si potestas vel Capitaneus consentiret quod fieret proposita in diminutione vel derogatione huius statuti puniatur in libris mille denariorum cortonensium. Et notarius reformationum qui scriberet propositam in libris ducentis denariorum cortonensium. Que omnia valeant et prevaleant et robur obtineant firmitatem aliquo statuto super vel infra posito non obstante quibus ex omnibus et singulis huius contrariis abrogetur et derogetur.

aliam eorum conmictere vices suas contrafaciens in decem libr. vice qua
lib. puniatur. Item dicti domini priores possit et eis liceat reconcilia
re et ad pacem unitatem et concordiam reducere dominos Potestatem Capita
neum et alios officiales communis tuderti siqua quod absit oriretur discor
dia inter eos. Et etiam artes et artifices inter partes et per partes obe
diant et pareant discordantes sub pena Centum librarum pro quolibet contra
faciente auferenda. Item teneatur dicti domini priores vinculo Iuramenti
tempore Cuiuslibet prioratus facere murari ad minus duas pertigas de muris
burgorum Civitatis tuderti. Et in quolibet offitio dicti generali quod offitio
priorum et octo ad minus ex ipsis dominis prioribus debeat interesse qui eligere
debeat dicta et offitia illorum qui arengabunt in aliquo ipsorum offitiorum.
Et si contingeret quod proponeretur factum alicuius spetialis persone sive
aliquid quod esset contra Commune quod ipsi priores qui erunt in ipso offitio
interesse possint et debeant facere unum vel plures aregare in
futurum dicti communis. Et tales aregatores quotiens mutatum fuerit per predictos
priores aregare ante quam arengheriam ascendat teneatur et debeat
in presentia potestatis vel Capitanei Iurare ad sancta dei evangelia corpo
raliter tactis scripturis consulere super ipsa proposita ea que utiliora cogno
verit pro Communi predicto. Et predicta Potestas et Capitaneus teneatur fa
cere observari vinculo Iuramenti. Item quod notarii dictorum dominorum
priorum elapsso tempore cuiuslibet prioratus in primo offitio priorum quod erit fiet
legat et legere teneatur omnes et singulas expensas factas per
priores qui erunt preterite precedentes ex vigore ipsorum offitii prioratus ita
tamen quod in ipso offitio intersit numerus offitialium qui debent
in obtinendis partitis in ipso offitio interesse. Teneatur etiam dicti
domini priores vinculo Iuramenti et ad pena vigintiquinque librarum pro
quolibet ipsorum facere fieri inventarium de omnibus et singulis rebus
et massaritiis quas habent in palatio seu domo eorum habitationis.
Et ipsas res omnes teneatur et debeat assignare eorum successoribus
dominis prioribus priorum finito tempore eorum offitii. Et ipsi domini priores non

essoo dns po[...]
tenor [...]

tenet Cap[...]
et pot ad obs[...]
re [...]

teneatur et debeant sub vinculo iur. ad dictam penam videre dictum r
inventarium et res scriptas in eo. Et si aliqua dictarum rerum et massaritiarum
contentarum in tali inventario deficeret cogi faciat cum effectu ipsos potestates
veteres ad reficiendum eorum tam dicti extimationem talis rei deficientis seu
perdite. Et quod notarius ipsorum dominorum priorum teneatur et debeat sub
dicta pena de predictis inventariis semper facere publicum instrumentum r
Et presens Capitulum dictus dominus potestas legere in principio eorum r
officii ad hoc ut aliquam ignorantiam ipsi potestates de contentis in presenti capitulo
non valeat allegare. Hoc quidem statutum quia principaliter pro con
servatione salute et augumento partis et pace et comodis singulorum est
editum, velud novissimum et posterius super et contra omne aliud sta
tutum seu ordinamentum directo vel per obliquum contrarium contrariis volu
mus prevalere et roborari et prorogatum omnimode obtinere et eius roboratur
et mentem effectum demandari ac perhenniter firmiter et irrevocabi
liter observari. Et nunquam possit tolli mutari revocari abrogari
aut in aliquo derogari. Et non patiatur potestas vel Capitaneus
aut aliquis officialis quod fiat aliquod consilium in quo possit contra presens
statutum aliquid dici vel proponi arengari vel fieri. Et semper quando pro
netur seu fiet proposita de renovatione statutorum spetialiter excep
tuetur in ipsa proposita quod presens est cum ubis vel in contrarium. Et
Nullus de cetero audeat contra presens statutum in aliquo contradictione
facere vel attentare aut consentire quod contra ipsum aliquid ordinetur
quod fiat et contrafaciens puniatur per potestatem vel Capitaneum
ad cuius notitiam primo venerit in libr. mille . den. cort. Et si
potestas vel Capitaneus consentiret quod fieret proposita in diminu
tione vel derogatione huius statuti puniatur in libr. mille den.
cort. Et notarius Reformationum qui scriberet propositam in libr. ducentis
den. cort. Que omnia valeat et prevaleat et roboris obtineat firmi
tatem aliquo statuto super vel infra posito non obstante quibus ex
vis et singulis hunc contrariis abrogetur et derogetur.

BIBLIOTECA COMUNALE ... 10

Qualibet offitialis comunis tuderti iuret observare offitium et ordinamenta dominorum priorum — xxj.

Item statuimus et ordinamus quod quilibet officialis comunis tuderti qui pro tempore
erit in Civitate tuderti habens Jurisdictionem Civilem vel criminalem teneatur
et debeat Jurare ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis
officium dictorum dominorum priorum et eorum Jurisdictionem observare manutenere et
augmentare pro posse et contra eorum ordinamenta facta et facienda non facere vel
venire aliqua ratione in grauis ordinamenta non tenent contra presens ordina
mentum ad penam ducentarum librarum cortonensium de suo salario —

Quod nullus infra annum possit eligi ad offitium prioratus. xxij.

Item statuimus quod Nullus qui fuerit in officio dominorum priorum possit
vel debeat eligi in dicto officio vel ad dictum officium exercendum de inde
ad unum annum post egressum sui officij ita quod quicumque fuerit in dicto
officio a kalendis Januarij usque ad totum mensem decembris vel infra dictum
tempus non possit eligi vel poni inter illos qui esse debent pro anno proxime
sequenti ad penam vigintiquinque librarum cortonensium pro quolibet electore. Et si elec
tus fuerit non possit nec debeat dictum officium acceptare ad dictam penam
set loco eius dominus Capitaneus faciat alium de bussulis extrahi modo
superius declarato qui erit extrahendus sit de dictis dominis prioribus et
similem habeat auctoritatem et bayliam —

De modo servando per priores cum successoribus eorundem xxiij

Item statuimus quod domini priores et officium dominorum priorum predictorum de
beat totum simul intrare ad dictum officium exercendum et totum simul exi
re de officio supradicto ita videlicet quod novi domini priores intrent in mane
tempestive post quorum introitum veteres domini priores exeant et eis memo
rias inceptas relinquat et det de factis comunis tuderti tunc perfectibus faciendis
et duret officium dominorum priorum per duos menses tantum et de duobus
mensibus in duobus mensibus sicut superius est expressum. Et si in mane quo
aperietur cedula dominorum priorum vel mane quo debeat intrare ad dictum
officium exercendum aliquis erit extractus presens non esset vel esset causa le
gitima impeditus propter quam esse non posset ad dictum officium exercendum

expectari debeat p tres dies et no ultra et si infra tres dies venire no
poterit ad dictum officium exercendum no expectetur ulterius sed loco ipsius alius extra
gatur de illa bussula in qua sunt cedule in quarum qualibet scriptum est solum
unum nomen modo supius declarato ¶ Siuo no esset legitima causa impe
dimentis omnino p dominum Capitaneum cogi debeat ad dictum officium iurandum exercendum
et acceptandum ¶ De pena absentantis se ab offitio dnorum priorum
in fraudem ut no exerceat offitium prioratus xxiiii

Item ad obviandum astutiis et malitiis eorum qui positi sunt in bussulis offitii
dnorum priorum et qui imposterum eligentur et ponentur in ipsis bussulis qui
sumptis frivolis causis se absentare nituntur ut ad ipsum exercendum non
cogantur statuimus et hac presenti lege firmamus quod Nullus qui esset vel erit
electus imposterum aut positus vel ponendus in dictis bussulis et in offitio
dnorum priorum de cetero audeat vel presumat se absentare a Civitate vel
comitatu tuderti p decem dies ante initium sui offitii Siquis autem se absen
tando offecerit quod dominus potestas Capitaneus aut defensor comunis tuderti
aut aliquis ipsorum statim quod ad ipsorum vel alicuius ipsorum notitiam pervenerit teneatur
p tali absentato suas litteras destinare ad terram seu locum ubi moram trahit
expensis ipsius absentati Iniungendo sibi et assignando certum terminum
infra quem debeat tudertum sine mora personaliter comparere Coram eis ¶ Si
autem no redierit in termino declarato quod puniatur p dictos dnos vel aliquem
ipsorum in viginti quinque libris cort. eidem accipiendis de facto sine alia forma
iuris processus Et nichilominus p dictos dnos vel aliquem ipsorum ponatur ad
confinia longe a Civitate tuderti p duas dietas ad que confinia moram
trahere debeat p duos menses quibus in offitio stare debebat de qua mo
ra remittere teneatur singulis octo diebus publica instrumenta ut videbi
tur ipsis dnis vel alicui ipsorum ¶ Salvo quod si talis absentatus haberet legi
timam excusationem infirmitatis vel quod esset electus in aliqua terra ad aliquod
offitium facta plena fide de predictis no teneatur ad penam

De clavibus porte tenendis p dnos priores xxv

Item statuimus et ordinamus quod dni priores porte teneri et habere continue

debeat claves cuilibet sportelli et porte veteris Civitatis tuderti. Et potestas et sportellos ad eorum petitionem aperiri facere et firmari.

De sigillis Comunis retinendis per dominos priores XXVI.

Item statuimus et ordinamus quod domini priores predicti tenere et habere debeant continue sigillum et bullettam comunis tuderti. Et nulle littere sigillo comunis tuderti possint vel debeant sigillari nisi de ipsorum dominorum priorum processerit voluntate et quod non possint cum ipsis sigillis aliquid sigillari nisi obtentum fuerit inter eos partitum secundum formam statuti.

Quod Camerarius Comunis nichil expendat sine bulletta dominorum priorum XXVII.

Item statuimus et ordinamus quod Camerarius comunis tuderti nullam expensam solvere possit de pecunia et here comunis tuderti absque bulletta dominorum priorum predictorum.

Quod Potestas et Capitaneus observet Reformationes consiliorum populi et dominorum priorum populi XXVIII.

Item statuimus et ordinamus quod quilibet potestas et Capitaneus Civitatis tuderti qui pro tempore fuerit teneatur et debeat vinculo Juramenti et ad penam centum librarum omnia et singula ordinamenta decreta provisiones et reformationes facientes per Consilium populi vel per officium dominorum priorum conservatorum et defensorum status pacifici civitatis et comitatus tuderti exequi pro posse et executioni mandare et cuilibet executori predictorum ordinamentorum decretorum reformationum et provisionum deputato pro tempore ad predicta dare porrigere et prestare pro predictis exequendis et executioni mandandis auxilium et favorem toto suo posse ad omnem petitionem vel requisitionem vel denumptiationem vel notificationem sibi faciendam per dictum consilium populi vel per dictos dominos priores vel per dictum executorem vel officialem deputatum ad predicta exequenda

Quod in qualibet apodissa notarius offitii se subscribat XXVIIII

Item statuimus et ordinamus quod notarius offitii dominorum priorum qui modo est et pro tempore fuerit teneatur et debeat ponere in omnibus appodissis solutionum que sigillantur per dominos priores circa expensas fiendas per ipsum Comune tuderti nomen ipsius notarii offitii

dnor(um) po(testa)t(um) (con)s(er)uator(um) et defensor(um) pacifici status Ciuitatis tuderti et
dicti et Judicum. Q(uod) non possit Jnq(ui)ri p(ro) Rectore (contr)a aliquem (con)s(ilium) suo
t(em)p(o)r(e) fuerint Jn officio potestatis et (con)t(ra) alios cu(m) potes(tatibus) no(n) p(ro)cedat(ur). XXX.

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) Nullus Rector Ciuitatis tuderti possit
Jnq(ui)rere (contr)a aliquem ex potestatib(us) qui t(em)p(o)r(e) ip(s)ius Rectoris fuerint i(n) officio
potestatis possit tam(en) p(ro)cedere successor si p(er) aliquem ip(s)or(um) malum (com)mi-
tteretur et no(n) possit p(ro)cedi criminaliter u(e)l ciuiliter i(n) aliqua causa
aliqui(d) de nu(m)ero dnor(um) po(testa)t(um) du(m) fuerint i(n) officio potestatis ita tamen
q(uod) t(em)p(or)a no(n) currat durante ip(s)o officio set stent i(n) eo statu i(n) quo
erat ante principiu(m) sui potestatus — Q(uod) nulla p(ro)posita fiat nisi prius de-
liberet(ur) p(er) dnos po(testa)t(e)s de m(od)o seruando in eligendis peritis et (con)tradicendi p(ro)posit(e) in (con)silio p(ublic)o. XXXI.

Jn no(m)i(n)e domini amen q(uia) co(mmun)is negotia p(er) ciuium p(ro)uidentiam solet
melius q(uam) p(er) alios (et) salubrius et utilius ordinari. Jdeo statui-
mus q(uod) aliq(ui)s officialis co(mmun)is tuderti deinceps no(n) possit u(e)l debeat
i(n) aliquo (con)silio g(e)n(er)ali u(e)l speciali p(ubli)co u(e)l secreto aliqua(m) p(ro)posita(m) facere
nisi primo deliberata fuerit p(er) dnos po(testa)tes et q(uod) a(d) m(inus) ad minus
ex ip(s)is dnis potestatibus semp(er) intersit sup(er) eligendis p(er)itis. Et si
aliter fieret deliberatio (et) Reformatio que fieret ex inde i(n) ip(s)o
(con)silio u(e)l aliquo ip(s)or(um) no(n) ualeat nec teneat. Et q(uod) quotiens
(con)tingerit fieri aliqua(m) p(ro)posita(m) in (con)silio p(ubli)co i(n) qua (con)tineret(ur) q(uod) alicui
p(er)sone cuiuscu(m)q(ue) status u(e)l ordinis seu (con)ditionis existeret venderetur
donaretur Remuneraret(ur) mutuaret(ur) u(e)l alio quocu(m)q(ue) titulo u(e)l mo-
do concederetur aliq(ui)d de bonis (et) auere seu possessionib(us) (et) Jurib(us) q(ui)bus-
cu(m)q(ue) co(mmun)is tuderti alicui p(er)sone Jpsi dni potestates qui tu(n)c i(n) ip(s)o (con)silio i(n)-
terint teneant(ur) et debeat vinculo Juramenti et ad pena(m) Centu(m)
libr(arum) p(ro) quolib(et) (con)p(re)pere unu(m) u(e)l plurib(us) (con)siliarijs (con)silij p(re)dicti (et) eu(m)
u(e)l eos Jurare facere ad s(an)c(t)a dei euangelia (cor)poraliter tactis scripturis ut
debeat u(e)l debeat sub vinculo Juramenti et ad pena(m) Centu(m) libr(arum)
post (con)silia om(n)ia qui sup(er) d(i)c(t)a p(ro)posita arengabit (con)tradicere ip(s)i p(ro)posite
et o(mn)ib(us) (con)silijs redditis sup(er) ea. Et q(uod) de bonis pecunia (et) possessionib(us)

ta cois no detur nec ocedatur alicui nec aliqd vendatur donec Remune
retur et mutuetur de bois et possessi° iuribus dti cois ¶ Et q pdti dni
pores teneatur et debeat dtm osiliu z arengaz dti otradicetis ante oia
mictere ad ptitu. Et si obtinebi dtm et osiliu no possit nec debeat
vlterius pcedi sup oibus otentis i dta pposita Et si pcederet no valeat
nec teneat ipo iure. Si uo pteretur dti osiliu tuc ipi dni pores possint
eligere ut eis videbi dicta et osilia alior qui arengauint sup pposita
supradicta ¶ Et pdta etiaz locu habeant in pecunia a Centu libr supra
et in re ul possessioe seu iuribus valoris a Centu libris supra ¶ Et si
Potas Capitaneus ul alius Rector Cois tudti otfecerit i pdtis ul aliq
pdtor in Centu libr vice qualibz puniatur. Not uo Reformat Leges ul scbere

Potestas for. i cq̃gita libr cot vice qualibz puniatur

Qd pores ppli possit quelibet osilia adunare sine pñ alicuius rectoris — XXXVI

Item statuim q dti dni pores si eis videbi expedire quotiens fuerit
oportunu sine psentia Potestatis Capitanei ul cuiuscu alius Rectoris et
officialis cois tudti quacuq noie censeret osiliu ppli dti cois Con
siliu gnale et alia queciq Consilia dti cois generalia ul spetialia possit
facere adunari in eo loco ad sonu illius campane requisitione baiulor ba
tinti fiendi p pte ipor quomodocuq et qualitcuq eis videbi z placebit
Et in eis et quolibz eor ponere z Reformari facere qcuq ipis z
dnis poribus videbi et placebit p utilitate dti cois statu pacifico z
augumto ppli tudtini fuata tam forma z sollepnitate statutor ordi
namtor z Reformationu dti cois ¶ Et qcqd in ipis osilijs ul eor
aliquo fuata for° pdta ordinatu pvisu z Reformatu fuerit valeat
et teneat tamq factum ordinatu z Reformatu fuisset psente et
ponente Potestate Capitaneo ul alio officiali dti cois iusdicte hnte
nec possit de nullitate opponi p aliquez ratioe absentie dti Rectoris
ul officialis opponetis no audiatur Set in qq̃gita libr cot ipe i
oppones et otrafaciens in pdtis vice qualibz puniatur —

Qd dni pores ppli teneat ipor decreta scribi faciat i volumine stat° 2 — XXXVII

Item statuim et ordinam q dni pores ppli dti teneatur

et debeant

DI

et debeant vinculo Iuramenti omnia decreta Reformationes et ordinamenta que et
quas fecerit in futurum que decernetur per Legem conter observari poni et scribi fa-
cere in voluminibus statutorum dicte civitatis Nec prius ipsa decreta ordinamenta
et Reformationes obtineat Roboris firmitatem —

De pena priorum recipientium enxenia et loquentium cum Rectore aliquo vel alio qui cetum for. — xxxiiij

Item statuimus quod domini priores populi predicti vel aliquis ipsorum vel ipsorum Notarius — pena priorum recipientium
non possit nec debeat recipere aliquod enxenium vel appositatum ab aliqua — enxenium.
speciali persona vel loco durante ipsorum officio. Et non possit nec debeant
comedere cum aliquo potestate Capitaneo vel defensore vel cum aliquo eorum — Priores non possunt comedere
officiali vel cum aliquo cive vel Comitatense tudertino ad penam decem librarum pro — cum Rectoribus.
quolibet contrafaciente bibere tamen possit et offerentes cum predictis comedere
absque aliqua pena. Et quod non possit ire ad comedendum de die vel de noc-
te extra domos in quibus moratur tempore eorum officii pro dicto officio exercendo
ad penam predictam Et quilibet contrafacientem priorum dominorum priorum suo iuramento infra
tertiam diem debeat domino Capitaneo denumptiare salvo si invenisset cum neces-
sitatis. Nec etiam possit ire ad loquendum cum aliquo Rectore vel officiali — Non possunt loqui cum Rectoribus
Iurisdictionem habente in Civitate tuderti in palatio vel extra nec aliquid ei scribere — nisi sint sex
nisi sex ex eis erunt presentes pena vigintiquinque librarum pro quolibet contrafa-
ciente et qualibet vice. Et quod Nullus ex eis possit alicui loqui vel ali-
quid dicere nisi ex eis fuerint sex presentes

De hiis qui non possunt esse de numero dominorum priorum populi — xxxv

Item statuimus quod in officio vel de officio dominorum priorum non possit nec debeat
aliquis eligi qui a tempore pacis citra que facta fuit in Anno tricentesimo quarto
decimo inter Guelfos et gebellinos tempore domini Nyni de montemelino fuit exemp-
natus pro falsitate predicte Robaria vel furto vel aliquo massaria Comitatus
tuderti nec aliquis qui non sit popularis et de populo Civitatis tuderti Nobi-
les autem magnates Iudices vel advocati in dicto officio eligi non debeat pena
viginti quinque librarum pro quolibet electore Et si eligeretur dictum officium accep-
tare exercere vel operari non debeat ad penam predictam de quibus primis decem diebus
officii singulorum dominorum priorum dominus Capitaneus teneatur facere Inquisitionem
et omnes et quoslibet quos invenerit fuisse de dicto officio vel esse contra formam

formam punire teneatur in viginti quinque libr. den. cort. et ipsi sic inventi ab officio removeantur. Et loco eorum modo supradicto alii extrahantur de bussulis in quarum qualibet scripta sint sex brevia in quorum quolibet brevi scriptum est solummodo unum nomen. Et predicta non intelligatur de rebactitis tempore regiminis Capitanei Civitatis Tuderti.

De hiis qui non possunt ~~esse~~ aliqui offitiales in Communi xxxvi

Item statuimus quod nullus de Civitate Tuderti vel Comitatu eiusdem qui non sit suppositus secularium actionum Tudertine in civilibus et criminalibus et qui vel eius pater vel avus paternus fuerit allibratus inter massarios Comitatenses Comitatus Tuderti vel repertus inter laicos comitatus Tuderti et qui ipse et pater non sit origine Tudertinus possit de cetero eligi seu esse de numero dominorum priorum Civitatis Tuderti nec exercere aliquod officium communis Tuderti ratione cuius teneretur aliquam rationem reddere acte doli vel culpe in parte administrationis commisse nec esse de aliquo generali vel speciali consilio communis Tuderti et electio non teneat ipso iure. Et domini potestas teneatur ipsos ab officio removere et in locum sui si fuerit de ipso numero dominorum priorum extrahatur alius de illis qui sunt in bussula ubi sunt scripta nomina duodecim hominum pro supponendo in locum mortuorum vel absentium. Et nichilominus qui contra talem formam eligeretur et ipsum officium administraret in decem libr. cort. pro quolibet et qualibet vice puniatur. Et electores si scienter contrafecerint pro quolibet et qualibet vice pena simili puniantur.

De pena offitialis absentantis se a Civitate Tuderti sine licentia dominorum priorum xxxvii

Item statuimus quod nullus officialis forensis qui exercet aliquam iurisdictionem in Civitate vel Comitatu Tuderti vel eorum familiares sive officiales durante ipsorum officio discedat seu absentet se a Civitate vel comitatu Tuderti sine expressa licentia officii dominorum priorum. Et si contingerit eum talem licentiam obtinere solvat nichilominus de suo salario potestas vel Capitaneus qui talem licentiam obtinuerit in quolibet die quo absens fuerit die recessus et reditus computatis ·6· c.)
decem libr. den. cort. Et si fuerit iudex pro quolibet iudice et qualibet

die quadraginta soldos cort. si fuerit miles vel status viginti sold. cort.
si fuerit notarius decem sold. cort. ¶ Defensor vero pro quolibet die quo
se absentaverit tres libr. den. cort. discoputare debeat ¶ Alii vero offi
ciales forenses solvat de eorum salario pro quolibet die quo absentes fue
rint pro rata sui salarii sic contingit quolibet diem pro rata ¶ Et nichi
lominus tales officiales licentiam obtinentes scribi facere teneatur per nota
rium Camere comunis tuderti diem sui recessus et reditus ¶ Et quod offi
cium dominorum priorum dictam licentiam vinculo iuramenti dare non debeat nisi
potestas Capitaneus defensor per se et eorum officialibus Et alii officiales
forenses qui se absentare voluerint confiteantur a Camerario comunis tuderti
se recepisse quantitatem qua caperet dicta discomputatio et de ipsa
quantitate gerat et absolutionem fecerint dicto camerario pro dicto com
recipienti –

De notificatione accusationum et inquisitionum dominis prioribus facienda et quod dicti priores possint officiales — XXXVIII
ab officio removere

Item statuimus quod Potestas Capitaneus et eorum Iudices maleficiorum
mictat dominis prioribus copiam extensam de verbo ad verbum sine testibus
omnium et singularum accusationum denumptiationum et Inquisitionum cri
minalium que porrigentur coram eis per aliqua personam vel fierent
per eos infra sedecim diem a die porrecte accusationis vel denumptiationis vel
formate Inquisitionis ad penam pro qualibet accusatione denumptiatione vel
Inquisitione non denumptiata viginti quinque libr. cort. et sub vinculo Iur[amenti]
Exceptis accusationibus de discreta de contemptu mandati et de dapnis
datis ad quarum denumptiationem Potestas et Capitaneus et eorum Iudices
non teneantur ¶ Et ipsi domini priores vinculo Iuramenti teneantur semel
in mense ad minus facere sibi legi copias maleficiorum eisdem denumptiatarum
et examinare et perquirere ab officialibus qui de criminibus ipsis cognoscunt
quid actum est per eos Et ad quid processum sit in accusationibus denumptiationibus
et Inquisitionibus que Coram eis exhibite sunt et monere et suadere
ipsis officialibus quod ipsa maleficia studiose et sollicite perquirant et inven
tos culpabiles puniant secundum formam statuti et Iuris et prestent eorum et
officii auxilium et favorem ¶ Et si invenerint aliquem officialium

Copia inquisit. et accusat. mittend. iud. potest.

No.

Conc. officiali l(ice)at inter p(ri)uat(as) manus

officialez ignaru(m) impitu(m) et i(n)sufficientez ad officiu(m) ad quod e(ss)et deputatus
ul impitus maneret (con)stitutus possit ip(su)m ab officio admonere et monere ac
p(ro)p(on)ere pot(est)ati ul Capitaneo (et) loco talis i(n)sufficientis ul impiti p(er)itu(m) et
sufficientez debeat subrogare ¶ Et hec clausula i(m)positionis officialiu(m) po(n)i
debeat in electione officialiu(m) co(mun)is tud(er)ti

De Censu solue(n)do Co(mun)i Tud(er)ti p(er) Co(mun)e Interamp(ne) xxxviiii

Item statuim(us) q(uod) d(omi)ni pot(est)ates p(o)p(u)li qui fuerint de m(en)se Januarii febr(uarii) martii
et ap(ri)lis vinculo iur(amen)ti ip(s)is i(n)iu(n)cti et quolib(et) eor(um) i(n)q(ui)rat sollicitet (et) mo
neat tam p(er) nu(n)tios q(uam) p(er) litt(er)as semel (et) plures et quoties opus fuerit (et)
Co(mmun)e et ho(mi)es Interamp(ne) ut singulis annis soluat censu(m) debitu(m) co(mun)i
tud(er)ti i(n) kalendis maii sicut tenetur et p(ro)miserunt et utitur et adhibeat
o(mne)s et cautelas et remedia opportuna ita (quod) talit(er) q(uod) census d(i)c(t)e co(mmun)o
soluatur p(er) Interamnen(ses) in t(er)mino sup(ra)d(i)c(t)o ¶ Et q(uod) si censu(m) ip(su)m soluer(e)
neglexerint in ip(s)o t(er)mino o(mn)es d(omi)ne totius an(n)i d(i)c(t)or(um) pot(estatum) p(o)p(u)li sequentes
teneatur ad posse et adinueniant modos et vias quas pot(er)unt t(a)m iuris
q(uam) facti ita q(uod) census ip(s)e soluatur sub vinculo iur(amen)ti d(i)c(t)o ¶ Cu(m) census
solutio fiat p(er) sind(icos) legitime ordinatu(m) Et in (con)silio g(e)n(er)ali Ciuitatis tud(er)ti
in quo admin(us) Centu(m) (con)siliarii debeat inter(esse)

De Cereis et palliis Co(mmun)i(u)m Am(er)ie Podii Montalis et Cesar(um) – xl

Item statuim(us) q(uod) cereus p(re)sentandus p(er) Co(mmun)e Amerie Et pallia offe
renda p(er) Co(mmun)e Castri podii Acquari et Co(mmun)e Castri Montis Mo
larum vallis spoletane (et) Co(mmun)e castri Cesar(um) in vigilia festi bea
tissimi fortunati in pede scalar(um) palatior(um) d(i)c(t)i co(mmun)is Cora(m) d(omi)nis potesta
te (et) Capitaneo et d(omi)nis p(ri)orib(us) p(o)p(u)li d(i)c(t)i co(mmun)is p(er) syndicos ip(s)or(um) t(er)rar(um)
de nouo tu(n)c legitime ordinatos (con)stitutos ex inde publica i(n)strum(en)ta
annis singulis p(re)sentetur ¶ Et si d(i)c(t)e p(ro)cede(re) desisterent i(n) p(re)dictis d(i)c(t)i
d(omi)ni pot(est)ates modis o(mn)ibus q(ui)bus possunt ip(s)a Co(mmun)ia ad p(re)dictor(um) obs(er)uantia(m)
cogere teneatur

Q(uod) nullus teneat aliq(uo)d sigillu(m) p(r)at(r)is xli

Item statuim(us) q(uod) d(i)c(t)i d(omi)ni pot(est)ates i(n)q(ui)rat et inuestiget modis o(mn)ib(us)
q(ui)bus possunt et crediderint querere si aliq(ui)s de Ciuitate ul comitatu

tuderti habeat aliquod sigillum partis guelfe vel Gebelline. Et siquem
invenerint habentem cogat ipsum ad tradendum ipsum sigillum dominis prioribus supradictis. Et
ipsi domini priores teneantur ipsum sigillum facere deguastari. Et predicta bandiantur
R. p° m° primo mense regiminis cuiuslibet rectoris Civitatis tuderti —

Quod cuilibet officiali constituatur salarium antequam eligatur et nullus possit habere nisi unum offitium cum salario — xlij.

Item statuimus quod quandocumque in aliquo consilio generali vel spetiali comunis tuderti de aliquo vel aliquibus officialibus tractatur teneatur potestas et Capitaneus et quilibet eorum facere ponere in consilio predicto de salario constituendo officiali vel familiaribus de electione quorum tractaretur ita quod prius ordinetur salarium quam ipsi eligantur officiales et si prius eligeretur electio ipsorum non valeat nec teneat. Item quicumque Civis vel comitatensis Civitatis tuderti habuerit aliquod officium ex quo recipiat salarium a comuni tuderti durante dicto officio non possit habere aliquod aliud officium ex quo recipere deberet salarium a Comuni vel recipere seu acceptare et si receperit seu acceptaverit puniatur quilibet contrafaciens vice qualibet in libris decem den. Et hoc capitulum non habeat locum in ambaxiatoribus qui eligerentur pro aliqua ambaxiata. Et quando ambaxiatores eligerentur legi faciat potestas electoribus hoc capitulum.

Quod nullus qui fuerit in offitio a quinque annis citra possit eligi ad aliquod offitium — xliij

Item statuimus quod Nullus officialis forensis qui fuerit in aliquo officio dicti comunis durante suo officio quod gereret in tuderto possit nec debeat eligi in aliquo officio dicti comunis a die finis offitij ad quinque annos tunc proxime finiendos. Et siquis electus fuerit vel eligeretur contra predictam formam sit ipso iure Nulla eius electio et Comune tuderti causa dicte electionis in nullo sibi debeat obligari vel obliget. Et quod domini priores contra predicta facere proponere non possint aliquo modo pena viginti quinque librarum pro quolibet ipsorum.

In quo loco fiat electio officialium forensium — xliiij.

Item statuimus quod tempore quo fiet aliqua electio pro dicto Comune de aliquo officiali forensi quod electores qui ad ipsam electionem faciendam fuerint deputati per Comune tuderti predictam electionem seu electiones ipsorum officialium in palatio comunis tuderti facere non possint nec debeant set in eo loco ubi dictis electoribus videbitur convenire. Et dictam electionem officialium

forensium facere teneatur et debeat absentibus potestate defensore et singulis
aliis officialibus forensibus qui in aliquo dicti comunis officio resideret et ubi
loquitur de officialibus forensibus intelligatur tam de potestate quam de aliis officia
libus dicti comunis forensibus –

De modo servando in electione officialium forensium — xlv

Item statuimus quod electio predictorum officialium forensium que fieri contigerit
per Comune tuderti fiat et fieri debeat per electores ad hec deputatos
ad scruptinium privatum ad bussulas et pallucttas ut ipsis electoribus placuerit
et si aliter ipsa electio fieret ipso iure sit nulla et non valeat nec (per electores)
teneat. Et si quis in consilio vel arenga consuluerit dictam electionem predictorum offi
cialium forensium fieri aliter quam superius dictum est et etiam notarius qui dictum talis
arengatoris seu consultoris scripserit per potestatem seu Capitaneum comunis tuderti
in libris quinquaginta denariorum cortonensium condempnetur quam penam dictus dominus potestas
seu Capitaneus teneatur exigere pro comuni quod si non fecerit ipse potestas
vel Capitaneus in quinquaginta libris cortonensium puniatur Quam penam sequens fu
turus rector a quolibet predictorum exigere teneatur non obstante aliquo capitulo
constituto supra vel infrascripto. Et omnia supradicta statuta et capitula vel or
dinamenta loquentia de officialibus precisa sint in qualibet parte sui que re
tolli nunquam corrigi suspendi vel mutari non possit in consilio vel arenga
nisi forsan in arenga in qua fuerint ad minus quatuor milia homines cives
tudertini etatis maioris viginti quatuor annorum quorum nomina reducantur
in scriptis per notarium Reformationum et notarius camerarii facto inter eos partito
ad bussulas et pallucttas que arenga non possit fieri in die sabati

penale.

De salario nuptiorum et sponsarum — xlvi

Item statuimus quod nullus qui fuerit missus pro sponsa vel nuptiis ad
aliquem locum possit habere a dicto Comuni tuderti pro suo salario seu
viatico a sex solidis supra pro die –

Quod nullus tempore unius regiminis habeat ultra officium unum cum salario — xlvii

Item statuimus quod nullus tempore unius potestarie seu regiminis habere
possit nec debeat ultra unum officium in comuni predicto de quo salarium
habeat ab ipso comuni. Et si quis contrafecerit plura officia accipiendo cum salari

toto tpr pto in decez libr codt puniatur ¶ Et potas seu Rector *penale*
cois ipa no possit aliquez sic electum cogere ad dtm officium exercend
et si secus faceret penam Centum libr incurrat dto coi applicand ¶ Et
exceptis castellanis frigentibus siue custodibus et ambaxiatoribus — De pena
eligentium uel electorum patrem filium fratrem uel nepote ad aliquod officium xlviiij

Item statuimus qd electores q electi fuerint ad aliquod officium dicti
cois regendum no possit aliquez ipor eligere ad dtm officium nec
unus alterum et etiam patrem filium fratrem carnalem nepotem carnalem
alicui ipor electorum nec etiam aliquem de familia ipor electorum Et
siqs contrafecerit in premissis in viginti quinq libr vice qualibet puniatur et
dta electio no valeat nec teneat ipo iure ¶ Et talis electus contra
formam dti Capituli ipm officium acceptare no debeat sub pena dtar
libr ¶ Et potas dtm Capitulum legi faciat p notarium Reformat
electoribus pdtis Et dtus notarius dtm Capitulum coram electoribus le *penale*
gere teneatur sub pena viginti quinq libr quam penam dtus potas
et notarius sind dti cois tpr eor sindicatus auferre teneatur —

De palatio dnor por cōplendo xlviiij

Item statuimus qd quelibet centena dnor por teneatur facere fa
bricari in palatio ipor dnor porum donec ipm fuerit cōpletum mu
ros saltem usqz in quantitatem quinquaginta flor auri ad minus et
ad pdta teneatur uinculo iuramenti ¶ Et camerarius cois tunc debeat
dtam quantitatem expendere et soluere ad eor mandatum ¶ Et qd hec
ordinamentum sit pcisum in qualibet pte sui Et no possit tolli reuo
cari uel suspendi modo aliquo uel ingenio p directa uel p obliquum

De ponderare flor ordinando p dnos priores . L .

Item statuimus qd dti dni priores teneantur et debeant uinculo iuramen
ta et talit prouidere qd floreni auri ponderentur tali modo qd
si semel facta fuerint eq pondus non possit si alia uice fuerint pon
derata recusari qn fuerint cum ponderis faciendo ipos flor si ipis
dnis prioribus uidebitur sigillari uel alio modo prouidendo sicut eis uidebitur
conuenire —

BIBLIOTECA COMUNALE

36v

De modo pulsandi campana pro custodia Ignis li.

Item statuimus quod domini potestates predicti teneatur et debeat vinculo Juramenti
post pulsationem tertie campane que pulsatur de sero post quam pul
sationem nullus contra formam statuti potest ire de nocte per aliquod interuallum temporis
ut eis videbitur conuenire facere pulsari aliqua campanam que dicetur la
campana ignis et ad sonum ipsius campane predictam quilibet de Ciuitate et
burgis et subburgis tuti teneatur et debeat ignem in domo sua facere
talem copertum quod Nullam possit offensionem facere deo dante. Et predicto
Banniat modo ad duas tubas per preconem domini Capitanei predicti in locis solitis publice
bandiatur quod quilibet ad dictum sonum ignem ut dictum est faciat copertum ad
penam quam ipsi domini potestates duxerint imponendam. De modo examinationis processuum

potestatis et Capitanei et aliorum offitialium per syndicum faciende lij

Item quod dominus defensor et quilibet alius Judex qui preerit ad sindicandum
offitiales communis tuti teneatur et debeat quindecim diebus ante finem
offitii dominorum potestatis et Capitanei uel alterius ipsorum uel infra quindecim
diebus quibus acta et libri camerarii ipsorum uel alterius ipsorum resignata fuerint
in camera communis uel alicui persone deputate per ipsum Commune ipse
dominus defensor sindicus et Judex simul cum dominis potestatibus predictis uel sex bonis
uiris quos ipsi domini potestates ex se uel ex aliis duxerint eligendos reui
dere et examinare omnia acta criminalia de quibus ipse potestas et Capitane
us uel alter ipsorum fecerint condepnationes uel absolutiones et ipsas condepnationes
uel absolutiones per ipsos dominos potestatem uel Capitaneum seu alterum ipsorum factas.
Et si inuenerit ipse Judex et predicti domini potestates uel persone deputate
per eos ipsos dominos potestatem et Capitaneum uel alterum ipsorum iniuste et contra
uel preter formam statutorum uel ordinamentorum communis tuti uel preter et contra for
mam ipsorum Juramenti aliquem condepnasse uel absoluisse quod ideo quod ipsi uel
alter ipsorum contra uel preter formam predictam absoluerint cum debuerint condepn
nare et hoc constet per acta uel processum factum ipso facto ipse dominus defen
sor sindicus uel Judex sine aliqua Juris sollepnitate et processu habito
per ipsum Judicem et sindicum set eo ipso quod constat per acta debuisse condep
nare in eo quod debuerint condepnare et absoluerint per ipsum defensorem

ul sindicum p Comune potius debeat ipse Potestas ul Capitaneus condempnari
que condempnatio effectualiter deveniat ad Camerarium Cois Et eadem forma
fiectur si ipsi Potestas Capitaneus ul alter ipsorum condempnaverit aliquem ul aliquos
in minori quantitate quam debuerint condempnare Et predicta p dictum dnm defensorem
sindicum et Judicem appellationum observetur et observari debeat sub pena ducentarum
librarum den eidem auferenda tempore sindicatus -

De modo eligendi arengatores in consilio populi — liij.

Item statuimus quod dni priores populi infra mensem post publicationem huius statuti
teneatur et debeat eligere de numero consiliariorum consilii populi ad minus usque
in centum et plus si de pluribus eis videbitur convenire usque in quantitatem que
videbitur eis et ipsos consiliarios sic electos dividere et tenere in duas bus-
sulas in una quarum sint guelfi et in altera gebellini et quod in quolibet consilio
populi facta quacumque proposita in ipso consilio et auditis consiliis unius ul plurium
arengantis ul arengantium super proposita predicta de qualibet dictarum bussularum extra-
hatur p notarium reformationum unum nomen quod prius ad eius manum fortuna
parabit Et teneatur precipere illi ul illis qui sic extracti fuerint ut super ipsa
proposita debeat consulere quod fuerit utilius p coi Et quilibet consiliarius teneatur in
iurare quod dabit consilium bonum p coi et remotis hodio amore pretio prece
ul timore Et nichilominus ante et post consilia predictorum possit quilibet super ipsa
proposita arengare Et quod qui semel arengaverit donec omnes qui fuerint in ipsis
bussulis arengaverint non rogatur ulterius arengare set eius nomen in alia
bussula remittatur videlicet in bussula illius coloris et partis de qua fuerit
ille qui arengaverit Et fiant due alie bussule ad ipsa nomina conservanda
ita quod semper Commune habeat copiam dictorum arengatorum Et dictus ordo
in arengis semper observetur -

De Campana mon maioris pulsanda p separatione fori bonum — liiij.

Item statuimus quod dni priores populi teneatur et debeat vinculo iuramenti quando-
cumque congregabitur forum bonum in via que est inter monasterium magnum
et portam vallis p unum ex famulis ipsorum dnorum priorum facere pulsari
unam ex campanis monasterii maioris ea hora que ipsis dnis prioribus
videbitur convenire ad cuius sonum campane quilibet qui stabit in dicto foro.

debeat de ipso discedere ad penam viginti soldorum pro quolibet et qualibet
vice contrafacta de facto auferendam et quod domini potestates teneantur facere
micti unum ex notariis potestatis vel Capitanei qui recuperet et exigat
penam ab omnibus qui contrafecerint in predictis. Et nichilominus teneatur
predicta omnia bannum facere quolibet die sabbati quo in dicta via forum bonum
R. fuerit congregatum illa hora diei que ipsis dominis potestatibus videbitur convenire

De sindicatu dominorum potestatum predictorum et eius forma R.

Ad hoc ut barattarie fraudes illicite extorsiones et [illegible]
lucra cesset providentes statuimus et ordinamus quod domini potestates
predicti et alii qui fuerint in officio potestatis pro tempore sindicari
debeant in hac forma videlicet quod dominus defensor qui pro tempore fuerit
vel alius officialis communis Tuderti qui ad sindicandum ipsos dominos potestates
fuerit deputatus teneatur et debeat vinculo iuramenti prima vel
secunda die post finem officii cuiuslibet potestatis publice bannum facere
ad duas tubas in platea communis et in aliis locis solitis Civitatis
Tuderti quod quicumque vellet aliquid dicere petere vel exigere aliquam vel ab
aliquo ex dictis potestatibus predictis qui fuerint in officio potestatis tunc pre-
teriti sive aliquem ex ipsis dominis potestatibus voluerit accusare seu contra
eum aliquid petere ratione contractus alicuius barattarie extorsionis [illegible]
[illegible] falsitatis vel lucri indebiti occasione dicti officii in dicto officio per ali-
quem ex ipsis dominis potestatibus facte commisse vel perpetrate vel quod aliquis ex
ipsis dominis potestatibus aliquid fecisset vel gessisset in ipso officio potestatis contra
formam statutorum vel ordinamentorum communis et populi Tudertini vel contra sta-
tum pacificum et quietem publicam dicti communis et populi vel contra iurisdictionem
et in diminutionem iuris et iurisdictionis communis et populi supradicti infra
decimam diem a die banni missi coram ipso domino defensore debeat comparere
recepturus iustitie complementum. Et nichilominus idem dominus defensor
et sindicus possit teneatur et debeat ex vigore sui officii cum
promotore et sine inquirere et investigare modis omnibus quibus potest
contra omnes et singulos qui fuerint in ipso officio potestatis de omnibus
et singulis que ipsi vel aliquis eorum fecisset vel recepisset habuerint

uel recepint p se ul aliu quoq modo de bois pecunia et auere dci cois
et alijs quibuscuq rebs ipius cois ul spetialiu psonar ul ab aliqua uni
uersitate qt ultra ul pter formaz statutor ordinamtor et reformat
cois et pli tudertini et de qualibz alia baractaria extorsione reuenditia fal
sitate derelicto ul fraude seu lucro inlicito p eos ul aliquem ipor factis
omissis et receptis in dco officio et tpe ipius officij durante officio po
tatus et reptos culpabiles puniat et punire debeat i hac forma
videlicet qd si aliqs dcor priorum reptus fuerit tpe officij ul p officio i ipor
priorat huisse ul recepisse aliquaz pecunie quatitatez a coi ul ab ali
qua spetiali psona ul ab aliqua uniuersitate ultra pter ul qt for
statutor ordinamtor et reformationu cois et pli tudertini siue i
omisisse ul fecisse aliquaz baractariaz extorsionez reuenditiaz falsitatez
ul aliud lucru inlicitu i dco officio recepisse seu tpe ipi officij codep
net et codepnare ipm debeat in ductis libr den coi coi tuderti
effectualit applicandis Et nichilominus sinalit eum puet ab omi offi
cio cois et bnficio et qd ipe sit infamis Et qd i pdictis et singulis
omibus dcs dns defensor officialis et sindicus possit teneatur et debeat
pcedere et inuestigare p modu et uiaz inqsitiois et accusationis
denuptiatois ul simplicis petitiois et audire intelligere et admic
tere quelibz accusatorez et denuptiatorez et qt pdictos pcedere su
marie sine strepitu et figura iudicij etiaz diebs feriatis et ad hono
rem dei inductis et p famaz publicaz decez testium popularium fide digno
rum et no magnatu ul p unum testez de uisu seu p inditia manifesta
et in hijs casibus nullus magnus et potens scdm for statuti tuderti
p magnate habitus et potente possit fcere testimoniu qt eos Et tunc
dcs dns defensor et sindicus habita dca publica fama ul attestatione
unius testis de uisu ul pcedentibus inditijs manifestis possit et teneatur
pcedere ad condepnatione qt illum talium q de baractaria extorsione reuen
ditia ul falsitate siue lucro inlicito fuerit diffamatus et ab eo i
confessionez eruere et reptum culpabilez codepnet i dupla penaz [illegible] ex
torsion et inlicite extorsionis In alijs uo omissis ul omicterent p eos

pena priorum recipientium ul baractariam comictentium

[library stamp]

38v

vel aliquem ipsorum contra vel preter formam statutorum ordinamentorum et reformationum
comunis et populi tudertini sindicentur examinentur et contra eos procedatur et condepnetur
secundum ipsorum statutorum ordinamentorum et reformationum seriem et tenorem. Et quia ut
plurimum talia fiunt occulte et ne de predictis possit veritas occultari statuimus
quod idem dominus defensor et sindicus possit et debeat realiter et personaliter et publice
compellere omnes qui sciunt seu quos scire crediderit veritatem ut in predictis dicant
et pandant veritatem servata tamen forma predicta ad suum arbitrium et voluntatem.
Et in citationibus faciendis possit idem dominus defensor et sindicus terminum et
assignare et facere assignari prout ei videbitur et placebit.

Idem dominus. Qualiter modus fuerit in syndicatu offitialium. Rubrica.

Item statuimus quod dicta forma sindicatus servetur in sindicando quecumque offi-
cialem dicti comunis qui diceretur exegisse aliquem ad aliquod offitium dicti comunis per si-
moniam pecunia seu alia re recepta vel promissa vel quod exegisset et noviasset
contra formam alicuius statuti ordinamenti vel reformationis dicti comunis. Et repertum
culpabilem eum puniat pena in statuto loquente de dicta materia contenta et non
pena superius declarata. De auxilio dando predictis potestati in syndicando
potestates predecessores eorum. Rubrica.

Item statuimus quod quilibet potentes et existentes in eo teneantur et debeant
in predictis et pro predictis omnibus exequendis quandocumque a dicto sindico vel ab
alio fuerit requisiti dare et prestare ad predicta auxilium consilium et favorem
et nichil facere proponere vel arengare in contrarium predictorum et non facientes
predicta in centum libris denariorum qualibet puniantur. De creatione consilii generalis consilii
populi de numero consiliariorum et pena non venientis ad consilium et qui de consilio esse non possunt. Rubrica.

Teneatur potestas sexta die post introitum sui regiminis bannire et congre-
gari facere consilium generale in quo tractat de electione novi consilii generalis et
qualiter eligi debeat et creari et quantum durare debeat officium electorum.
Et quilibet consiliarius electus teneatur et iuret venire ad consilium quotiens per
campanam nuptium vel preconem vocabitur et consilium suum pure exibere ad uti-
litatem comunis et contrarium posse resistere et solicitate curare credentias consiliorum
et que in ipsis consiliis tractabuntur fideliter retinere et nemini pandere
quod in carentiam esset minutam vel quod possit vertti in detrimentum comunis. Et postquam

ueneit ad osiliu stare gtinue q de ipo dom durabit no discedere et
no dare opa ul osentire q potati ul Capitaneo aut alicui alii officiali
forensi aliqd detur directe ul p obliquum ultra salariu quetu o debitu .
Et gnalr oia utilia p dco Comuni approbare et inutilia improbare gtinu
in eo cit ta uice uiua q p palloctas. Et ad pdta oia teneatur oms
osiliarii uinculo Juramti et ad pena in statuto otetaz de hys que ageret
ul omicteret ot forma statuti. Et quilibz osiliarius qui no uenerit
ad osiliu pcedente requisitione ul sono Campane ul uoce pconis puniat (pena p osilio. In v.s)
in solid quinq den p qualibz uice quos exigere seu exigi facere possit potas
et Capitaneus de fco saluis maioribz penis ot in obedientes et potati
ul Capitaneo no obtemperantes et saluis iustibz osiliario excusationibz legi
timis quar admissio et reprobatio resideat in osciencia o Judicio pota
tis seu Capitanei et aliibz osilio psidentis. Promictentes q ipm osiliu
gnale possit expendere de pecunia cois tudi quantitatem libr cent o non
plus ita tam q tunc in ipo osilio Centu osiliarii admini debeat interesse
et obtineri debeat p duas ptes osiliarior ad bussulas o palluctas. Et
q nulla pposita possit fieri i ipo osilio gnali sine psentia et osensu dni
Capitanei ppli tudtini ul eo uicarii. Jte q de creatione noui osilii ppli (fiat pposita p cap in osilio ppli)
fiat pposita p dnm Capitaneu in ipo osilio ppli dummo i ipa pposita ppez
dns Capitaneus exceptuet o refuet q Nullus possit i ipo osilio eligi seu
poni ot formam statutor et ordinamentor ppli tudtini. Jte q Nullus
qui no sit oriundus de Ciuitate tudti ul qui pr ul pat eius adhuc
in comitatu tudti soluerit aliqua datia ul collecta ul qui int laicos
comitatus eet positus ul sciptus possit eligi ul ee de osilio gnali ul
ppli ptdi. Et si eligeret eo electio non ualeat

De non suppositi nullu offitiu hat In cdi .lxxviij.

Tem q Nullus qui no sit suppositus Jurisdictioni cois tudti possit ul debeat
in Ciuitate tudti ul comitatu habere aliquod officium publicu ul i
puatum nec ee de aliquo osilio speciali ul generali dca cois ul ad
aliqua officia quecuq sit publica ul puata cois tudti debeat eligi ul
admicti. Et si eligeretur eius electio no ualeat sz ipo Jur nulla sit

[library stamp]

Et nichilominus electores puniantur per potestatem vel Capitaneum vice qualibet
in solidis Centum cortonensium salvo quod libere eligi possit in ambaxiatore tantum comunis
si utile fuerit pro comuni predicto -

De ordine bussolarum et palluctarum et modo servando in optinendis partitis. lx

Ubi adhibetur maior sollepnitas plerumque cautelosior resultat utilitas cum
igitur experientia iamdiu docuit quod scrutinia que fiunt ad bussulas
et palluctas ad utilitatem publicam magis tendunt. Hoc statuto perpetuo
duraturo decernimus quod scrutinia seu partita omnium consiliorum Civitatis tuderti de
quibuscumque ordinibus stantiamentis seu quibuslibet reformationibus fiant deinceps
et fieri debeat ad bussulas et palluctas et forma et ordine isto videlicet
quod fiant due bussule fenestrate de ligno ita quod ample existente superiori quod
in eis comode manus possit immicti et tali arte in medio quod manus
non possit ad fundum extendi una quarum sit alba et alia rubea in
alba existente exteriori pingatur sic et in rubea non. Item habeantur
pallucte de ferro seu plumbo et dentur ipsis consiliariis sedentibus cuilibet coram
una tantum per unum ex banditoribus comunis tuderti et cum ipso banditore vadat
unus ex notariis potestatis vel Capitanei qui videat dari ipsas palluc-
tas et quilibet consiliarius debeat manum in qua tenet palluctam mictere
in qualibet bussula et ipsam palluctam relinquere in illam bussulam que sibi
plus placebit antequam discedat dictus notarius et banditor ita secrete quod
nullus possit comprehendere in qua bussula palluctam dimiserit consiliarius contrafa- pena consiliarii
ciens in quinque solidis vice qualibet puniatur. Declarantes quod tam in consilio
generali quam consilio speciali quam etiam in consilio vigintiquatuor et in quolibet
alio consilio generali publico vel secreto quodlibet partitum ad minus per duas
partes debeat obtineri. Et post propositam et dictum consultorum antequam
dentur pallucte fiat et mictatur partitum per dictum potestatem vel Capita-
neum vel alium qui consilio preesset hoc modo videlicet quod qui vult dictum talis
sit consulentis mictat suam palluctam in bussulam albam del sic et qui
non vult mictat suam palluctam in bussulam rubeam del non. Et recollec-
tas palluctas ponantur coram potestate vel Capitaneo vel alio qui consilio
preest et scribantur per notarium reformationum pallucte de ipsis bussulis

et p eundez in quodaz bacino de ramine ul de ferro commeretur
publice uidentib3 et audientib3 csiliarijs et Reformetur ptitum
et dcm arengatoris et sit obtentu3 si in bussula alba del sic repia
tur maior nus palluctar q in rubea del non Et pdca Regulam
ter locu3 habeat || Set in istis casibus spetialib3 nichil obtinei
possit ul Reformari i aliquo csilio nisi uincatur et obtineatur p
duas ptes csiliarior ul ultra quor pallucte repiantur i bussula alba
del sic set p duas ptes ul ultra censeatur obtentu3 et Reformetur
et executioi madetur uidelicet ubicu3 tractatur ul ponitur de expedendo
ul aliqd dando ul concedendo aliqi de auere cois a quinqueaz libr sup ul
re ualente a quinqueaz libr supra || Ite in gueria mouenda ul non
In repphensalijs concedendis ul no || Illud quoq3 est uali pnsitte
statutu3 q oia stantiamta ordinamta Reformatioes scrutinia e pta
ta que fieret in csilio uiginti quatuor secreti csilij ppli et in ipo csi
lio ppli aut i aliquo pdcor csilior cu aiunta ul sine aiunta aliquor
hominu3 ex numero dcor csiliarior fieri debeat hoc modo e forma
ad bussulas e palluctas siue potas ul Capitaneus intersint dcis
csilijs siue no Et nichil possit i dcis csilijs ul ipor aliq Refor
mari nisi repiatur obtentu3 et obtineatur p duas ptes ul ultra
et q notarius reformationu3 dcor ul pter suprscptam forma non
possit nec debeat scribere aliquaz reformatioez et si scpsit no
ualeat et nichilominus condepnetur in libr centu3 den p qualib3
uice —

De electtion et offitio Camrij et eius notarii · lxi ·

Item statuim q electio camerarij cois nuda fiat p csiliu3 ppli
sibcet q eligatur unus bonus camerariu forensis qui habeat
bonu3 notariu3 q debeat ee cu dco camerario ad suu officium
exercendu3 || Qualit uero eligantur pdci camerari et notari quanto
tpr duret eor officiu3 et qd salariu3 habere debeat quilib3 pdcor
remaneat i arbitrio csilij ppli || Qui camerarius Juret suu officiu
exercere i hunc modu3 scilz ego Camerarius Juro ad sca dei euangla

COMUNALE … DI PISTOIA

omnem pecuniam michi dandam tam pro personalibus petitionibus quam aliis consuetudinibus de causis
pro quibus michi pro Communi aliqua solveretur pecunia in scriptis accipere presente conductore
notario michi concesso sicut in Capitulo de ordine Iudiciorum continetur. Et ipsum
officium camerlengatus exercere prout melius potero pro communi. Et quicquid occasione mei
officii quocumque modo ad me pervenerit in quaterno communis sine aliqua dimi-
nutione facere scribi et fraudem non committere et salvare et custodire pro
communi utilitate et expendere bona fide sine fraude et in contentis postquam
dicte petitiones michi dabuntur ante quam recipiam salarium scribi facere per nota-
rium michi concessum qui notarius mecum debeat et expensas facere secundum for-
mam statuti et ordinamentorum communis Tuderti et non sine licentia et mandato dominorum
priorum populi et ipsorum apodissa sigillata bulletta eorum et si aliter facerem mi-
chi imputetur et non communi. Et hoc intelligatur de illis expensis que
in statuto continetur. Et res ipsius communis et palatii salvabo bona fide sine
fraude. Et singulis diebus retinebo etiam partem introitum pervenientium
ad me pro militibus et seruientibus Civitatis et Comitatus Tuderti ad como-
dum et utilitatem ipsorum et illorum qui debet habere sententias a communi. Et de
omnibus salariis et rebus aliis a me receptis certas dispensas rationem pona(m)
cum potestate Tuderti et cum alio qui fuerit loco eius cum omnibus Iudicibus et notariis
camere ad rationem reddendam debeam mecum de octava in octavam diem.
Et faciam firmam omnem introitum et expensam per publicam scripturam et
de tribus partibus. Et singulis kalendis de introitu et expensis faciam cum potestate
et qui loco eius fuerit et cum dictis Iudicibus rationem. Et notarius qui erit
ad dictum officium exercendum teneatur et iuret ad sancta dei evangelia omnia ac-
ta ipsius et totum suum officium et quodcumque aliud sibi committeretur a po-
testate et officio fideliter facere exercere et stare continue cum camerario reti-
nebitur sicut alii officiales in camera rationum. Et de feudo nobis came-
rario et notario concesso et deputato cum contenti et plus aliquo modo
habere non debeamus occasione nostri officii scripturarum vel alia occasione recipere pro quo
salario seu feudo nobis concesso a dicto communi debeamus finire et finem
dominus noster officium perviabit tam salarium et feudum solvere possim
et debeam satisfacere nobis sicut in superiori capitulo de salario potestatis.

continetur

XI

continetur et describitur ¶ Et Iuro ad sancta dei euangelia hoc officium michi
commissum facere et exercere bona fide et sine fraude et singulis diebus
debeam mittere ad Rationem recedendo et ponendo et retinendo tantam partem
introituum et prouentuum comunis et manutenendo et seruando ad opus militum
et sergentum Ciuitatis et comitatus tuderti et illorum qui debent recipere
a comuni scotas Et illam tantam partem militum et sergentum sine [unclear]
distribuere et soluere ipsis militibus et sergentibus Ciuitatis et comi
tatus tuderti et illis qui dictas scotas debent recipere a comuni infra quin
decim dies Et post depositum mei officii et si aliquid remanserit de ipsis
introitibus siue de ipsa tanta parte siue de ipsis partibus non solutis apud
me teneat (passe clam per eius) quindecim dies sine aliqua tarditate
dare soluere reassignare et restituere Camerario successori meo Et dare
et assignare ei nomina omnium et singulorum quibus dicte partes debent solui et
non sunt solute infra dictos quindecim dies Et si non assignauero uel resti
tuero ut dictum est sindicus dicti comunis debeat et possit petere et exi
gere et me condempnare in duplum comuni tuderti totius quod remansit
apud me et non restituero ¶ Et tenear recipere totum id quod per
capiam de pedagiis comunis et totum id quod ego percipiam uel alius pro me po
nere in alia tanta parte militum et sergentum et que ad manus meas
peruenerint sine fraude ¶ Et notarius eiusdem camerarii teneatur face pena not.
re apodissas condempnationum et introituum aliorum petentibus sine precio
sub pena decem soldorum quotiens contrafecerit et camerarius et notarius
exerceat eorum officium et omne aliud officium quod eis fuerit per comunem
commissum cum primo salario et si fieret inde aliqua reformatio non ua
leat nec teneat ipso iure ¶ Et tenear ego Camerarius comunis et de
beam dictam tantam partem omnium introituum comunis tuderti Et etiam passagium
secundum formam huius capituli dare et soluere et diuidere inter mili
tes et sergentes Ciuitatis et comitatus tuderti tribus uicibus in
anno scilicet in festo natiuitatis domini in festo pascatis resurrectionis
domini in festo sancti fortunati illam pecuniam quam recipero et ipsam tenere

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

41v

sigillatam usque ad ipsius distributionem pervenire ¶ Et potestas nec
aliquis officialis comunis tuderti quacumque nomine censeretur non possit ipsum
Camerarium cogere ad dandum tantam monetam nisi ut dictum est supra
nisi fuerit de expressa licentia dictorum militum et sergentium vel maioris
partis ipsorum sub pena centum librarum de suo salario ¶ Et dicte scote non
possit nec debeat pro aliquo debito vel condepnatione vel aliqua alia
causa intromicti vel arcapi

De modo et forma expendendi introytus condepnationum — lxij

Item statuimus quod Camerarius comunis tuderti qui nunc est et pro tempore
fuerit in ipso Comuni teneatur et debeat vinculo Iuramenti in
omnes et singulos introitus condepnationum comunis tuderti factarum et fien-
darum tam per presentem potestatem et Capitaneum quam per potestatem et Capi-
taneum futuros et alios quoscumque officiales comunis tuderti que ad
manus ipsius Camerarii pervenerint distribuere et expendere hoc modo
videlicet quod tertiam partem omnium introitum et condepnationum latarum per potestatem
ipsi domino potestati pro suo salario sine parte solutionis sui salarii debeat
Idem camerarius penitus exibere ¶ Aliam vero tertiam partem introitus
ipsarum condepnationum per scotis armatorum confectis penes se debeat infallibi-
liter reservare inter minus confectis et more solito debentibus ipsas
scotas recipere pannus erogantur ¶ Aliam siquidem tertiam partem resi-
duam dictus Camerarius expendere possit et debeat munitatem prout
debitum sui officii postulat ¶ Et quod de Introitibus condepnationum
domini Capitanei et aliorum quorumcumque officialium comunis tuderti dictus
Camerarius similem modum et formam expendendi debeat infallibi-
liter observare ¶ Et quod Nullus ex dictis dominis et officialibus
qui in dicto comuni aliquas summas tulerit pro solutione eis de salario
ipsorum fienda de introitibus condepnationum alterius domini vel offi-
cialis presumat dictum Camerarium modo quolibet molestare ¶ Nec
dictus Camerarius teneat vel debeat tertiam tertiam partem solvere
nisi illi tantum per que dicte summe et condepnationes extiterunt promulgate

De Inventario rerum palatiorum potestatis et Capitanei faciendo — lxiij

Item statutum est quod per notarium Camerarii communis tuderti fiat et fieri debeat prima die introitus officii dominorum potestatis et Capitanei et aliorum omnium officialium forensium communis tuderti sollempne Inventarium facere de omnibus et singulis rebus palatiorum dominorum potestatis et Capitanei et aliarum domorum ipsorum officialium forensium et aliquorum ipsorum et fiat ipsum Inventarium per ipsum Camerarium et scribatur per ipsum notarium assignatur ipsis dominis et officialibus communis res predicte. Et postea finito tempore ipsorum et cuiuslibet predictorum videat Camerarius predictus si sunt omnes res per ipsum assignatas et si aliqua deficeret quod Camerarius predictus de salario ultimi mensis dicti rectoris sive officialis debeat retinere extimationem rei sive rerum predictarum et aliter ipsum salarium Camerarius solvere non debeat nec notarius ipsius Camerarii scribere possit. Quod si contrafecerit de suo proprio solvisse intelligatur et non de pecunia communis. Et tempore sindicatus sive absolutionis vel condepnationis per notarium camere communis Inventarium talis domini legatur si aliquid deficiat vel non. Et in predictis omnibus modus predictus servari debeat

De honore alicui novo militi faciendo — lxiiij

Item statutum et ordinatum pro honore communis et populi tudertini quod quotiens contigerit aliquem de Civitate vel comitatu tuderti velle honorem militie assumere et effici vellet miles Camerarius communis tuderti ei de pecunia dicti communis solvere debeat Centum libras cortonenses et plus de bonis ipsius communis ei dari, concedi, donari vel alio titulo in eum transferri non possit aliquo modo iure vel causa directe vel indirecte. Nec contra formam presentis capituli possit nec debeat aliquid ex dicta causa alio modo provideri. Et hoc capitulum sit derogatorium aliis capitulis huius statuti et tolli non possit per aliquod consilium dicti communis neque possit proponi arengari vel reformari qui proposuerit contra pena in quinquaginta libras cortonenses qui arengaverit in triginta libras

et notarius scribes in centum libr. dicte qualibet puniantur et in(super)
chalomny qd fieret no valeat nec teneat –

De Candelis et alijs rebus non dandis p camerarium officialibus forensis — lxv.

Item statuimus et ordinamus q Camerarius cois tudti no possit nec
debeat dare aliquas candelas sepi ul cere nec oleum stoias ligna
paleas nec aliqd aliud potati Capitaneo defensori ul alteri alio
officiali foresi ul ipor officialibus ul familiaribus ultra ipor salarium
seu feudum et si dcs camerarius offecerit cotepnetur i duplo quatitatis
rer quas dederit dcis officialibus ul alteri eorum possit tamen dcs ca
merarius sine pena dare actramentum in calamaio cuilibet potestati
et segratios p custodia Ciuitatis tantum

De modo expedendi introytus motuum — lxvi

Item statuimus et ordinamus ad hoc ut habundantia aque sit
in Ciuitate tudti q omes denarii redditum motuum cois tudertini
expendantur et expendi debeat i actoimine cisternarum campitolij
cisternarum platee et aliarum cisternarum et aqueductuum cois tudertini
hinc ad sex annos a die publicationis huius statuti i antea computat/
a sex annis ultra dicti denarii coputatur et dentur in actoimine viar
dicte Ciuitatis i Ciuitate et burgis tantum silicet i mattonibus
et ad hoc ut dicti denarii no possit aliter expendi ul in alio copiti colli
gatur et expendatur ut dictum est p aliquem bonum virum Religiosum
ul aliter bonum virum de consciencia eligendum p offitium dnorum priorum ipsi
qui p tpre fuerint et cu salario et alijs faciendis et p ipos dnos
priores ordinandis quod statutum qa factum est p habundantia aque
hnd que est donu ex altitudine tolli suspendi cassari et annullari i
no possit p aliquod consilium ul arenghari Et si aliqs qd dictum sta
tutum aliqd dicere actetaret solvat p pena coi tudti Centum
libr den.

De Electione et offitio notarii reformat. — lxvij.

Item statuimus et ordinamus q notarius potius et electus ad re-

formatores consiliariorum communis tuderti non possit esse de familia domini potestatis
Capitanei vel alterius officialis communis tuderti et non possit esse de aliqua
terra a(?)gita inimicanis prope Civitatem tuderti vel de aliqua terra patrimonii et
vel ducatus nec possit morari cum potestate Capitaneo vel aliquo alio et
officiali communis tuderti cuius electio fiat per consilium predictum dicti communis ad feudum
sine salario et pro illo tempore quod dictum consilium duxerit ordinandum. ¶ Qui
notarius teneatur et debeat scribere propositas et reformationes omnium
et singulorum consiliorum dicte Civitatis litteras mittendas per dictum Commu-
ne et etiam communi mittendas et electores omnium officialium dicte Civitatis
et nomina electorum ipsorum et nomina omnium custodum Civitatis tuderti de noc-
te et de die ad altum et ad terram. Et nomina omnium sergentum et castel-
lanorum in libro scribendo et faciendo per eum summas introitum et exi-
tum tam communis militum et sergentum. Et omnia instrumenta syndicatuum
que fierent per dicto communi ita tamen quod Rogatus ipsorum instrumentorum extese et
mittere teneatur in libro sicut scribet instrumenta publica ipsorum sindicatuum
ac etiam ipse notarius teneatur exemplare ipsa instrumenta et in publicam
formam reducere si necessario fuerit sine pretio et omnia alia que per hoc sta-
tutum committeretur et in aliis capitulis sunt expressa. ¶ Et quod ipse notarius
non possit nec debeat aliquo colore quesito directe vel indirecte seu per
obliquum seu alio quoquo modo in Civitate tuderti aliquid percipere vel lucran-
dum a communi quod ab aliqua universitate vel speciali persona clericali vel laycali
cuiuscumque status ordinis et conditionis existat nisi tantum salarium per dictum com-
mune promissum. ¶ Item quod dictus notarius teneatur et debeat fideliter et lega-
liter exercere officium Reformationum et ordinamentorum communis et populi tuderti-
ni illorum que fient per dominos priores populi quod per consilium populi quod etiam per consi-
lium generale et per arengam et quodlibet aliud consilium dicti communis publicum
vel privatum et omnia contenta in hoc paragrapho etiam notario notificentur
in sua electione nec intersit consilio credentie nisi de voluntate consiliorum
processerit. ¶ Item quod potestas vel Capitaneus in dicto notario nullam habeat — tenetur notarius pro malleficio.
iurisdictionem nisi pro maleficio seu excessu per eum commisso. ¶ Et teneatur dictus

[library stamp: ...COMUNALE... TODI]

notarius stare continue in palatio ueteri quando curia retinetur ad discum
consuetum cum suis libris et dare copiam scripturarum omnibus legitime postu
lanti et pro suo hospitio stare debeat in ea parte contrate in qua uel qua
dominus potestas ipsi uidebitur conuenire –

De electione et officio tubatorum campanarij et ceramelle — lxviij

Item statuimus et ordinamus quod eligantur quatuor tubatores unus
campanarius et unus Ceramella qui tubatores et Ceramella
habeat et habere debeat pro eorum salario uiginti quinque libras cortonenses pro quolibet
eorum et pro quolibet anno duas robas intermeççatas ualoris quindecim
librarum pro qualibet robba quas teneatur et debeat portare et eas non
uendere nec pignorare nec etiam ludere infra ipsum annum sub pena
centum solidorum qui contrafecerit. Et duo ex dictis tubatoribus habeant
et habere debeant equos scilicet unum pro quolibet et cum ipsis equis tene
antur seruire comuni tuditi et habeat et habere debeat pro eorum salario seu
siue accauallata pro ipsis equis ultra supradictum salarium eis necesse
quadraginta libras denariorum cortonenses pro quolibet et pro quolibet anno. Et in
cipiat dicta accauallata die quo assignabunt in comuni ipsos equos et
soluatur eis dictum salarium siue cauallata pro equis pro rata temporis
quo ipsos equos retinuerint et aliter non – Campanarius uero
habeat et habere debeat pro suo salario uiginti solidos cortonenses pro quolibet
mense et robbam pro quolibet anno similem aliis et eiusdem ualoris
ut tubatores et Ceramella. Item quod quilibet potest et possit
et teneatur et debeat signum sui officij uidelicet tubatores tubas
Ceramella Cerammellam Campanarius Capnam in summita
te capputei uel birrette ita quod ab omnibus uideatur sub dicta
pena. Et non habeat nec habere possit aliquas scottas a comuni
et non recipiat nec recipere possit nec debeat ab aliqua perso
na pro aliquo bandimento nisi tantum quatuor denarios pro quolibet bandi
mento pro eorum faciendo et non plus pena uiginti solidorum dicte qua
libet qua contrafecerint. Item quod nullus tubator seu banitor et

cois Civitatis tuder audeat vel presumat dare ad vecturam vel
alio modo accomodare vel locare alicui persone equum que reti
neret pro suo offitio exercendo in servitium cois tuder sine licentia dnor
por. ipsi contrafaciens perdat accavallaturam et salarium unius mensis quod
ab ipso eo tempore deberet pro retentione accavallatura dicti equi
qua accavallaturam seu pretium ipius de dicto mense camerarius cois
tuder apud se tempore solutionis accavallature predicte debeat infallibiliter
retinere — solutio vero omnium predictorum dicti fiat sine retentione gabelle

Inglib; kons fiat bandimenta p bannitores — LXVIIII

Item statuimus quod tubatores cois tuder et quilibet eorum quan
tis vel aliqui eorum commissum fuerit per dnos potestatem et Capi
taneum quod bamnat consilium generale et consilium ipsi debeant ipa
bandimenta facere in locis singulis Civitatis tuder consuetis et
in duobus locis burgorum videlicet plane et burgi novi ad minus ad penam
quinque solidorum dicte qualibet qua per eos extiterit contrafactum Et
ipos et quelibet eorum contrafaciet possit quilibet accusare dicte pene
dimidiam lucraturus et quod duo ex dictis tubatoribus ad minus co
tinue stare debeant in palatio

De pena comodantis absque pretio lectum vel aliquid aliud dnis Capitaneo vel defensori — LXX

Item statuimus quod nullus Civis vel Comitatensis tuder co
modet nec prestet vel prestari vel comodari faciat ullo mo
do potestati vel Capitaneo seu defensori cois tuder nec eorum
vel alicui eorum offitialibus vel familiaribus lectum nec aliquid aliud
sine pretio sub pena decem librarum

De nundinis fiendis circa festum sci faustini ingnalis consilio provendo — LXXI

Item statuimus et ordinamus quod potestas et qui loco eius
fuerit teneatur ponere ad consilium generale quando et qualiter
nundine fiant et sint in Civitate tuder circa festum sci
faustini de estate et quod per consilium fuerit ordinatum te
neatur executioni mandare —

Ut testamenta 2 insinuta ~~no~~ valeant 2 si no fuerint Registrata Lxxij

Item statuim et ordinam p mag et evidenti coi utilitate ne subiectoru innocentia frauatur q oia 2 singula testamta codicilli dispositioes et alie ultime voluptates donatioes causa mortis 2 alie int vivos et alij otctus et emancipatioes queciq tpr facti Inqb isinuatio seu Registratio reqirebatur ola p formaz statuti cois tud valeat et habeat firmitatez qvius registrati no reperiantur infra tps oliz in dco statuto otetuz aut insinnati Et Nullus de cetero possit opponere nec etiaz allegare de fco ot pdca testamta donatioes codicillos emancipatioes et otctus aliquo defectuz psentatiois isinuatiois ul registratiois no facte Et qui opponeret no audiatur et otepnetur oppones p qualibz vice in libr Centuz

na Judicia ... opponit Judex quoqz qui talez oppositioez etiaz de fco admisit i Centu libr puniatur Et Potas silentiuz opponenti pena quingentaru libr imponat Et hoc capitulum sit pcisuz

De modo ovviadi fraudibs libre Lxxiij

Occurritur fraudibz que pleriqz excogitatur p libris possessionuz et alia libra que posset ifuturuz ordinari statuim 2 ordinam qd Potas 2 Capitaneus Cois tudti qui p tpr fueit et r

Pponat Ind' ... g loco eis fueit teneatur vinculo Juramti pmo ul scdo mse sui Reginimus ponere in osilio gnali cois tudti qualit 2 quomodo tas fraudibz et collusioes ovietur p dcm Comune Et qd p ipm osiliuz fueit pvisuz exequatur Potas ad pena qgentaru libr

Quo et qn relassent et offerant captivi et qui offerri no possit Lxxiiij

Item ad honorez et Reuerentiaz oipotetis dei et beate marie semp virginis et beatissimi fortunati ofessois statuim 2 ordinamus q dns Capitaneus pptis et qui loco ei fueit teneatur vinculo Juramti decez dieb ante nativitatez dominj decez dieb ante venerabilez diez veneris sca i quo dns noster Jhus xpus crucifixus fuit et decez dieb ante festuz sci fortunati teneatur

pponere in ɔsilio pph q vnus ul plures captiuus ul captiui in
quolibz dcor sextor detentus et ɔdepnatus seu deteti et ɔdepnati
i carcere cois tudti magis paup et egenus siue magis pauperes
et egeni debeat relapssari de ipo carcere et in pstinaz libertatez
reduci et ipor bana et ɔdepnatioes tolli et reuocari et sz qd
i ipo ɔsilio pph deliberabitur de pdcis ita p ipm dnm Capitaneu
ad effectuz deducatur ad pena ducetar libr dumodo vnus ul plu
res ɔdepnatus ul ɔdepnati qui relapssari deberet no sit ɔdepnati
vltra quatitatez Centuz libr no ɔputando quatuz icurssiz i ipa
ɔdepnatioe ul ɔdepnatiob Et ipis ɔdepnatiob isimul cumulatis
Et dumodo si eet vnus tatuz ɔdepnatus i Centuz libr stetit
in carcere ad min p annuz Et si vnus ul plures fuent ɔdepnati
a Centuz libr infra steterit i ipo carcere ad min p to tps quod
Capere poss p rata sm quatitatez sue ɔdepnatiois ad illaz ra
tiez qua deberet stare p annuz si eet ɔdepnatus in Centu libr
Itē q dni pores pph habeat penes se noia captiuor ɔdepnat
tur i carcere detetor et legi faciat i ɔsilio pph Et p ipm ɔsili
um debeat declarari qui fuerit magis paupes et q debeat offe
ri fuata tam forma psentis Capituli Et no itelligatur de ca
ceratis qui fuerit ɔdepnati p homicidio pditioe arsicauimine
ul alio mallo psonali ɔmisso ōt aliquez de Ciuitate ul comitatu
tudti cu effusioe sanguinis ul sine de quo pax fca no fuerit
int ptes ul de aliquo qui eet ɔdepnatus a Centu libr supra
qui nullo modo offerri possit Si uero pax fca fuerit int ptes et
ɔdepnatus no eet a Centuz libr sup offerri possit si placuerit
ɔsilio pph —

Qd potas et Capitan ɔsuet statuta et Reformatioes pena ducetar libr — xxxv.

Item statuim ɔ ordinam q potas ɔ Capitaneus Ciuitatis
tudti et quilibz eor et qui loco ipor fuerit teneatur oia ɔ
singula ordinamta statuta ɔ reformatioes acten facta ɔ iposter

BIBLIOTECA COMUNALE · IGG. I. · DI

facienda sup attatice nove libro coīs tūc obs̄uare ad pena
tuententis libro den cōt De modo eligendi o s̄uatores librox
ɀ ipsox offitio ɀ de pena librum aliquē de armario abscondētez

Item statuim et ordinam q̄ i offitio generali coīs tūc
et p̄ ipm̄ offitiū eligantur duo boni viri et fideles ad vo
luntatez dc̄i offitij qui habeat et ofuet oīs libros coīs
tūcti exceptis libris libre ad hoc ut volētes copiaz de ipis
habere possit et teneatur dare copiaz scripturaꝝ ipm̄ librorꝝ
cuilibz postulanti et petenti et Cuilibet notario qui sciri duxeit
postulator copiaz concedez ea die qua eis postulati fit et si
deffecerit puniantur vice qualibz in sold̄ decez Et potestas
et Capitaneus teneatur eis pena p̄dcā̄z vice qualibz qua co
traffecerint auferre ad quod offitiū et no possit nec debeat aliqs
notari ullo modo ul causa Et habeat et hre debeat offitia
les p̄dcī p̄ eor̄ salario p̄ quolibz eoꝝ sold̄ quadraginta den̄ r
de ancie coīs tūcti p̄ sex mensib̄ tantū et duret dcm̄ eoꝝ offitiū
sex mensib̄ et no ultra et quicūqz fuerit i dcō offitio no possit
ee i ēodez offitio ab exitu sui offitij ad tres annos Et p̄dcī
Juret ad sca̅ dei euangelia corporalit tacto libro artedere ɀ ob
s̄uare et no offacere sub dc̄a pena Et p̄dcōs libros reti
nere debeat i armario existenti i palatio coīs tūc i cellulis
dc̄i armarij vz i qualibz cellula libros uni Rectoris ita q̄ in
simul misceri no possit cu libris alteri Rectoris Item Nullus
abscondere debeat aliquē librū existētez i dcō armario et
qui cōtraffecerit puniatur vice qualibz in libr̄ decez den̄
Et Potestas teneatur dcā̄z electiōez fieri facere p̄mo mēs
introitus sui Regiminis Et teneat dcs̄ Potas fieri facere
de ipis libris inventariū cu publica scriptura De electe et offit et salar ex[...]
ɀ eor̄ not Jn qbz cāsibz teneant qs ad emenda eq mutuata ad lectura ɀ in qbz no

Fiet p̄ nos mēs Jngasolo

Item statuim et ordinam q̄ p̄ Consiliū generale coīs Jn quatd tpus [...]
no possit [...]

tudi eligantur duo boni viri et fideles et unus notarius qui et
extimet omnes equos illorum qui dant seu eos dare ad vecturam
voluerint et extimationes ipsorum scribi facere in quodam speciali libro
comunis tudi teneatur. Et ultra talem extimationem talis qui dat
equum ad vecturam si equus morietur vel perierit petere vel exi-
gere ab eo qui recepit equum non possit qua extimationem fiam
per dictos duos bonos viros notarius scribere debeat in dicto libro et
ipsam invidentia retinere usque ad mortem vel perditionem equi
vel ronçini. Que electio dictorum extimatorum et notarii fiat
et fieri debeat primo mense introitus regiminis potestatis. Et
quicumque receperit equum ad vecturam teneatur solvere vel dictam vec-
turam quousque equum non restituerit vel extimationem ipsius per ipsos
duos homines factam si talis equus morietur vel perierit. Et ille
qui recepit equum ad vecturam de morte naturali ipsius equi non
teneatur. Et potestas et qui loco eius fuerit teneatur facere
banniri per Civitatem quod quicumque vellet equum ad vecturam prestare
infra tertiam diem faciat ipsum ab extimatoribus comunis extimari et
si infra annum non fecerit extimari de ipso equo non fiat sibi ius
et quod dicti extimatores teneantur extimare ad petitionem petentis et
volentis sub pena decem librarum. Item nullus qui tenet vel prestat
equum ad vecturam possit esse ad officium extimatorum predictum. Item
teneatur dicta mutuatores equos ad vecturam facere cancellari in
contractum instrumentum post restitutionem equi eis factam et si non fece-
rit cancellari ipso iure aut presentis statuti sit nullius et nullius
valoris. Item quod si equus sive ronçinus vel aliud animal datus
vel datum ad vecturam morietur quacumque morte naturali vel accidente
tali seu alia quacumque morte post dictam mortem non currat vectura
nec currere nec peti possit. Item si magagnaverit vel mancaverit
vel fuerit dolore vel magagna vel alio quocumque periculo periclitatur
et infirmitate non recipietur anno quod dicta vectura non currat

ita quod post ipsam infirmitatem

facat bannum

nec exigi possit post denumptiationem et protestationem factam per illum qui recepit equum ad vecturam seu per alium suo nomine domino equi vel animalis quod ipsum equum recipiat vel postquam recepit dictum equum vel postquam protestatum fuerit quod ponantur extimatores ad extimandum dictum peioramentum non obstante aliquo pacto vel conditione apposita in contractu locationis. Et predicta locum habeant in preterito et futuro. Item siquis dat ronzinum ad vecturam et apparet aliquod instrumentum factum de venditione depositi vel alterius generis instrumenti quod de locatione vecture ronzini quod talis contractus non valeat nec teneat ipso iure set sit nullus et nullius valoris et presumatur in fraudem factus. Item quod post annum a publicationis numerandum omnes contractus locationis equorum habeant pro cassis et cancellatis. Et predicta intelligatur non obstante capitulo quarto. Item quod ipsi extimatores et eorum notarius habeant pro eorum salario pro qualibet ronzino sive equo quem extimaverint duodecim denarios comunis a domino ronzini sive equi et nichil aliud habeant a comuni. De renovatione statutorum salario statuentium et notarii. De capitulis non renovandis et pena elevantium statutum a catena. lxxviii

Item statuimus et ordinamus quod Capitaneus vel alius qui haberet auctoritatem adunandi consilium populi quatuor mensibus ante finem sui regiminis et ante quam fiat electio sui successoris teneatur et debeat fieri facere consilium populi et comunis quod consilium banniatur duobus diebus ante quam fiat ad duas tubas et exprimatur in bannimento causa et in ipso consilio proponatur quando et qualiter statutum anni futuri fiat et id quod consilium decreverit teneatur executioni mandare. Et ipsum statutum compleri faciat infra terminum in ipso consilio statuendum. Et predicta omnia et singula dictus Capitaneus facere teneatur infra dictum terminum sub pena quinquaginta librarum de suo salario. Et si Capitaneus fuerit negligens ad predicta facienda sindicus comunis tunc per se facere teneatur et debeat quod Capitulum tolli non possit consilio vel arenga. Et quod statutarii habeant a Comuni quinque solidos pro qualibet die et pro quolibet eorum. Et notarius sex solidos

proponat · pro a m[ensibus] regiminis

simili modo pro quolibet ipsorum et pro qualibet vice. Et camerarius comunis eis in
solvere teneatur sine aliqua exceptione et arguere(?) et restituere de
primis introitibus comunis et si fuerit negligens solvat nomine pene decem
libras bon. et cuilibet statutarius possit petere dictam penam. Et quod Capi-
taneus et qui fuerit loco eius qui fieret proposita in consilio de renovatione
statutorum teneatur (per se) exceptuare capitulum generale et capitulum quod
loquitur de auctoritate iurisdictione et baylia populi consilii populi et dominorum priorum(?)
populi sub quocumque tenore ulterius(?) et qualitercumque appareat in volumine
statutorum que non deleantur neque deleri possint in renovatione statut-
nec possint mutari corrigi vel subtrahi aliquo modo vel causa per aliquod
consilium vel arengam dicti comunis sed firma ipsa capitula et quodlibet ipsorum re-
maneat in statuto comunis in qualibet parte sui. Et non permittat dominus
Capitaneus contra ipsa capitula vel aliquod ipsorum aliquid dici vel arengari
sub pena centum librarum. Et quod notarius reformationum aliquid non
scribat contra ipsa capitula vel aliquod ipsorum sub pena quinquaginta librarum. Et pendet.
quod nullus audeat vel presumat contra ipsa capitula vel aliquod ipsorum aliquid
arengare sub pena centum librarum bon. || Et si reformaretur de
renovatione statutorum teneatur dominus Capitaneus vel alius qui gereret vi-
ces eius teneatur et debeat statutarios qui electi fuerint ante
omnia facere iurare ad sancta dei evangelia corporaliter tacto libro ipsa ca-
pitula et quodlibet ipsorum ponere et scribi facere in ipso statuto nec
aliquid mutare nec corrigere nec subtrahere de ipsis capitulis vel aliquo
ipsorum nec aliquod capitulum vel ordinamentum facere quod esset in contrarium
dictis capitulis vel alicui ipsorum sub pena centum librarum pro quolibet statutario
si contrafecerint in predictis vel aliquo predictorum. Et quod notarius dictorum sta-
tutariorum scribere et ponere teneatur in dicto statuto dicta capitula garen-
tie auctoritatum populi consilii populi et dominorum priorum(?) populi de verbo ad
verbum. Et non scribat aliquid quod esset contrarium ipsis capitulis vel alicui
eorum sub pena quinquaginta librarum bon. pro quolibet ipsorum. Et teneatur
dominus Capitaneus et qui loco eius fuerit et officiales comunis tuderti(?) ante

[library stamp]

propositam de renovatione statutorum legi facere totum presens capi-
tulum. Et dominus Capitaneus et qui fuerit loco eius et alii offi-
ciales comunis Tuderti predicta omnia observare et observari facere teneantur
et debeant et in nullo contrafacere vel venire sub pena quinquaginta
penale librarum pro quolibet ipsorum. Et teneatur dominus Capitaneus et qui fuerit
loco eius infra quindecim dies a publicatione huius statuti facere fieri duo
statuta seu duo volumina statutorum quorum unum teneat ipse dominus
Capitaneus et aliud cum catena ponatur ad columpnam consuetam in
palatio comunis Tuderti. Et nullus inde accipiat sub pena Centum
librarum. Et predicta statuta teneatur dominus Capitaneus fieri facere
a quinque bonis notariis bene scribentibus cum salario competenti. Et predicta
fieri debeat ad petitionem Capitanei –

De advocatis et procuratoribus dandis cuilibet maxime miserabilibus personis lxxviiij

Item statuimus quod potestas et Capitaneus et qui loco ipsorum fuerit
teneatur et debeat dare advocatum sive advocatos procura-
tores vel procuratores et notarios petenti tam in Civilibus quam
in criminalibus causis petenti illum vel illos seu ex illis quos parti
adverse fuerint si alium habere non poterit. Et si de salario non
erit in concordia sit in provisione potestatis Capitanei vel Rectoris
comunis Tuderti constituendi salarium secundum consuetudinem Civitatis Tuderti
et qualitatem rei et fiat distributio equalis advocatorum procura-
torum et notariorum sicut videbitur potestati Capitaneo vel Rectori.
Quam advocationem procurationem et scripturam acceptare ipsi advocati
procuratores vel notarii teneantur. Providentes quod ad deffen-
sionem dei de advocato procuratore notario expensis comunis Tuderti provideri debeat
in quibuscumque causis miserabilium personarum sicut et quando dominus potestati ipsi
videbitur convenire –

De pena denegantis advocationem vel procurationem in predictis casibus lxxx

Item statuimus quod quilibet advocatus et procurator teneatur et
debeat cuicumque petenti prestare pro salario competenti et patrocinium

aduocato et paruato et ei non venerint offitium aduocationis et
et paruationis quotiens fuerit requisitus et quacumque persona con
trafaciens si aduocatus in quinquaginta libr. si paruator in viginti quinque
libr. den. vice qualibet puniatur nisi item aduocatus vel paruator
prius fuerit conductus ab aduersa parte petente vel nisi talis petens
causaret cum aliquo inimico consanguineo ex patria linea vel mat
na vel cum aliquo affine ipsius aduocati vel paruatoris usque in tertium
gradum in quibus casibus aduocatus vel paruator non teneatur —

De iuvando eum qui inciderit in excomunicatione pro factis comunis — lxxxi

Item statuimus et ordinamus quod si quis inciderit in excomunicationem pro
comuni tuderti potestas et consilium teneatur et debeat iuvare ipsum ut
de ipsa exire valeat et hec fiat expensis comunis tuderti —

De marescalcho tenendo — lxxxii

Item statuimus et ordinamus quod Capitaneus qui pro tempore erit fuerit
teneatur et debeat ponere ad consilium populi de uno mare
scalcho tenendo et id quod per consilium fuerit stabilitum per com.
debeat observari tam de salario sibi faciendo quam aliis et quod dictus
marescalcus non possit se absentare a dicta Civitate ultra quindecim
dies —

Quod proponatur de pedagio tenendo vel non et modo ipsum colligendi — lxxxiii

Item statuimus et ordinamus quod Capitaneus qui pro tempore erit fuerit
teneatur et debeat ponere in consilio populi comunis tuderti primo mense
sui regiminis quod sit faciendum de pedagio comunis vendendo vel
non vendendo et id quod per consilium fuerit ordinatum executioni
mandetur dummodo nullum pedagium accipiatur illis qui non anti
quitus tudertini. Et si venderetur pretium ipsius solvatur militibus
et peditibus qui accedunt cum aliis scotis eisdem militibus et pedi
tibus tangentis —

Quod nullus stet in consilio quando proponitur factum eius — lxxxiiii

Item statuimus et ordinamus quod si factum alicuius in consilio proponatur

et de ipso facto in consilio tractaretur ille cuius factum proponitur in ipso consilio intrare non possit nec debeat et si intraverit aliqua reformatio super ipso facta non valeat nec teneat Et potestas et qui loco eius fuerit teneatur ipsum expellere ante quam aliquid proponatur ¶ Item si factum potestatis vel vicarii sive rectoris tuderti vel officialis ad quem spectaret tractaretur proponitur in ipso consilio vel reformationi intrare non possit Et si intraverit ipsa reformatio non valeat Et quando proponitur factum potestatis vel rectoris vel suorum officialium defensor vel guardianus tuderti possit proponere Et specialiter locum habeat in absolutione potestatis vel suorum officialium de ratione reddenda

De inmunitate venientium in comitatu tuderti ad laborandum et forensium facientium castrum lxxxv

Item statutum est quod quicumque alienigena qui non fuerit habitator civitatis vel comitatus tuderti venerit ad habitandum in ipso comitatu causa laborandi terras vel vineas civium vel comitatensium tuderti debeat immunitatem habere a die sui adventus ad decem annos si ipsam immunitatem petierit Et tales sic venientes et immunitates petentes et obtinentes faciat potestas notari in libro comunis Registrum Et qui non reperietur in ipso libro scriptus nulla censeatur immunitate gaudere Et quod sindici et massarii non possint ipsis massariis forensibus imponere aliquod honus toto dicto tempore decem annorum ¶ Item si qui layci forenses a decem supra vellent facere aliquod Castrum in Comitatu tuderti gaudeant immunitate vigintiquinque annorum prout habuerunt illi de castro ficto dummodo predicti faciant castrum eorum expensis et sint astricti ad solutionem feudi consulis vel castellani qui pro tempore in dicto loco fuerit ¶ Et teneatur potestas facere eis vendi locum qui ipsi invenerit pro fossis calonariis fontibus et viis sicut placuerit et visum fuerit quotiens consilio proprio concedere —

Quod exbanditi pro tenuta interrupta rebandiantur si fuerint concordes cum creditore lxxxvi

Item statuimus et ordinamus quod si quis fuerit exbanditus comunis tuderti occasione alicuius interrupte tenute date pro amicis contra eum certe debiti et concordaverit se cum creditore habeatur pro rebandito et absoluto a pena ad petitionem

Cuiuslibet petentis

DI

cuilibet petentis

Qd potas teneat reqre casalenalena in castro casalte lxxxvij

Item statuim et ordinam q potas et qui loco ei fuerit teneat requirere casalenum et casalena coig tudi que comune ptim ht in castro casalte ul i aliquo alio castro ul loco comitatus tud et si inuenerit occupata ipa faciat relaxari et coi restitui et nichi lominus occupantez in libr decez condepnare

De ordinametis hoium de Cuntellis moglie male lxxxviij

Item statuim et ordinam q ordinamtu factu ul q fieret p hoies de castro Cuntellis mogliemale ul maiorez ptez ipor q nulla psona ipius loci que ht domu ul casalenu in dco ca stro possit nec debeat uendere nec alienare ul quocumq alio modo concedere ipaz domu ul casalenu alicui qui no sit de dco castro nec alicui de massariis dci castri sicut in ipo ordinamto fco p coi tatez dci castri otinetur sit firmu et ratu Et potas ciuitatis tudi pase ipm ordinamtu totu et qcqd in ipo otinetur obsuari facere teneatur —

De fauorado iudicem sup libra lxxxviiij

Item statuim et ordinam q potas et capitaneus qui p tpr e fuerit teneatur fauere et iuuare iudicez libre qui p tpr fuerit in officio suo tam circha exactiones condepnationum p ipm iudicez latar q feret q circha alia que expedivet p officio dci iudicis exercitio q facere potas in officio ad requisitiez ipius iudicis quoties necessarium fuerit ul uale ad pena centu libr p quolibz q qualibz uice qua pdca otempsissent et neglexissent De iurisdictione dni defensoris in criminalibz et adque aped sma extendat lxxxx

Item statuim et ordinam q dns defensor possit procedere ot oms et singulos delinquentes infra ciuitatem ubi ius redditur p eum ul in domo habitationis ipi dni defensois et ipos delinquentes punire et condepnare scdm formaz stat et ordinamti cois tud

possit etiam dictus defensor pro suo officio exercendo multare usque in quantitatem (de defensore)
viginti soldorum cortonensium inobedientes et ab eis auferre de facto. Siquis
vero diceret se gravatum a sua sententia in dictis casibus vel aliquo eorundem
possit recurrere ad officium dominorum priorum Civitatis tuderti infra decem
dies a die late sententie cum sententia et actis Judicii in casibus in quibus
ex forma statuti permictitur appellari vel recurri in criminalibus. Qui
domini priores ipsum recursum sententiam Jura et acta trasmictant ad aliquem
Iuris peritum prout eis videbitur ex districtu tuderti expensis tamen ipsius
recurrentis. Et ipsa sententia sit ipso facto irrita vel firma secundum formam
ipsius consilii sine aliqua alia pronuntiatione. Si non recurrens suc-
cubuerit teneatur solvere duodecim denarios pro qualibet libra de quo
ante omnia faciat depositum penes camerarium comunis tuderti. De pena non facientis

sibi scribi ad libram terras etc. quas possideret et de modo ponendi ad libram ipsas terras. LXXXVI

Item statuimus quod dictus defensor et Judex libre comunis tuderti cogat
modis omnibus quibus potest possessores terrarum que scripte erant ad libram
alicuius Ecclesie Civitatis vel comitatus tuderti ad ponendum ipsas
terras ad libram illius possessoris. Salvo quod si titulo permutationis
possideret rem illam et res data per dictum possessorem dicte Ecclesie
esset maioris extimationis quam terra quam recepit quod tunc non teneatur
scribi facere ad suam libram terram quam recepit in cambium. Sed illa
quam dicte Ecclesie dedit remaneat in sua libra ita quod libra comunis in
nullatenus minui set augumentari possit. Siquis mandato domini defen-
soris non paruerit in predictis condempnetur pro quolibet quatringo eius terre
quam possideret usque in quantitatem decem librarum cortonensium arbitrio domini
defensoris considerato valore rei et conditione persone. Et si terra re-
cepta in cambium fuerit equalis vel maioris extimationis quam per
ipsam Ecclesiam data ad petitionem talis possessoris vel eius partis dictus dominus
defensor teneatur facere sibi scribi ad eius libram et de ipsa libra
elevari terram per ipsam Ecclesiam datam et permutatam.

Quod tenentes terras clericorum solvant datias et gabellas cum ipsis clericis. LXXXV.

Item statuimus quod layci tenentes seu possidentes seu ad eorum libram scriptas habentes aliquas terras que olim fuerunt alicuius ecclesie de quibus date et gabelle solute non sunt compellantur per exactores datiarum et gabelle ad solvendum cum effectu camerario comunis bononie omnes datas et gabellas impositas per commune pro ipsis terris a tempore quo ipse terre ad ipsos laycos pervenerunt seu scripte fuerunt cum penis in ipsis datis seu gabellis contentis.

Que sententie debeant per defensorem ferri in consilio generali. lxxxxiij

Item statuimus et ordinamus quod defensor et iudex appellationum et recassuum comunis bononie teneatur et debeat omnes suas sententias diffinitivas in civilibus et criminalibus que excedunt viginti quinque libras bononinorum vel rei valoris viginti quinque librarum vel ab inde supra ferre in consilio generali domini potestatis in quo intersint ad minus quadraginta consiliarii et si contrafecerit puniatur in centum libris et aliter lata non valeat et ipsam sententiam recto modo predicto ferre teneatur. Et interim tempora appellationis vel recaussus diffinienda currisse minime intelligantur vel sint decursa. Et quod in predictis possit idem dominus defensor et iudex appellationum et recassuum dictum consilium generale facere congregari. — Non currit tempora.

De pena non assignantis terram sibi auctam per ablutionem alicuius fluminis et de modo elevandi et ponendi terminos per flumen auctas et diminutas. lxxxxiiij

Item statuimus quod dominus defensor et iudex super laudibus et libris teneatur et debeat facere bannum in locis consuetis per civitatem et eius burgos quod quicumque habet terram quam sibi per ablutionem alicuius fluminis vel quocumque alio modo accreverit ista infra quindecim dies a die banniti ipso domino defensori et iudici in scriptis assignat pena decem librarum bononinorum pro qualibet quantitate integra que neglexerit assignare quam penam a quolibet contrafaciente idem dominus defensor et iudex accipere teneatur. Et nichilominus idem dominus defensor teneatur facere inquisitionem sollempnem in communicationis terras terris que alicui dicto modo accreverint ut dictum est

inuenerit pom et scribi facere in libra et ad libram illorum quorum
possessionibus attenenit. Et non assignates possit quilibet accusare et
habeat medietatem banni predicta et ed nom Nychilominus in decetia
teneatur. Et siquis dixerit et legitime obstenderit suas terras fore
per aliquod flumen aliquid ablatum seu diminutum debeat dominus defensor
diminuere de sua libra catenus quatenus per ipsum flumen est dimi
nutum uel ablatum de sua terra. Et addi facere catenus quatenus attenenit
ad libram illius qui possessionem suam habet in opposito ex alia parte fluminis
cui terre attenenit secundum extimationem hactenus factam et scriptam in catasto
comunis de ipsa petia terre. Item quod si aliquam fuerit terra subtracta per flu
men qua ipsum flumen ex alteria parte in opposito attenenit aliquam personam
non subiecte comuni tuderti quod per terra sic diminuta non cogatur ad soluendum
datam uel aliud honus per ipsa terra sublata subire ille cui sublata fuerit
facta declaratione legitima per mensuratorem ad hoc eligendum per defensore
qui reuidere et mensurare debeat in presentia sindici et quatuor massario
rum in cuius tenuta erit posita dicta terra. Et predicta prefatus dominus de
fensor teneatur executioni mandare ad penam quinquaginta librarum
de suo salario —

De terris subtractis per flumen elevandis et ponendis lxxxxv

Item statuimus quod siquae possessiones uel terre scripte et allibrate sunt
alicui in libra comunis tuder et flumen tiberis seu aliud flumen per abluuionem
in totum uel in partem consumpserit et alterius conditioni transferre et deuenire fecerit
quod per defensorem et iudicem super libra comunis tuderti detur mensurator expensis
petentis qui ipsam terram debeat reuidere et mensurare presentibus sindico
et quatuor ex massariis loci in cuius tenuta erit posita dicta terra. Et secundum
relationem mensuratoris per ipsum fiendam reducta et scribi debeat in libro libre
dummodo addatur et scribatur comunanto cui ex opposita parte tiberis uel
alterius fluminis attenenit dicta terra si in totum uel in partem attenenit
et mensurator iurare debeat ipsam mensurationem facere bona fide
et legaliter —

In quibus casibus et qualiter terre debeant remensurari — lxxxxvi

Item statuimus quod si que possessiones vel terre scripte et allibrate aliquorum
in libra comunis tunc dicerentur esse ad mensuram vltra quantitatem debi-
tam scripte et allibrate quod per defensorem et Judicem super libra comunis tunc
detur mensurator expensis petentis qui ipsam terram debeat reuidere et
mensurare presentibus sindico et quatuor ex massariis loci in quo tenuta
est posita dicta terra et secundum relationem mensuratoris per ipsum fiendam reducatur
et scribatur ad veram quantitatem dummodo pro modica quantitate non
fiat mensuratio que quantitas remaneat in prouisione dnor(um) por(um) ut eis
visum fuerit conuenire. Et quod dictus mensurator iuret ipsam mensurationem bona
fide et legaliter facere.

De erroribus libre corrigendis — lxxxxvii

Item statuimus quod si quis dixerit esse aliquem alium errorem cuiuscumque generis
errorum esse in sua libra quem errorem probauerit legitime per quatuor
testes ad minus quod dictus error per dictum defensorem ad statum debi-
tum et uerum penitus reducatur.

De modo eleuandi et ponendi terras per notarios comunis — lxxxxviii.

Item statuimus quod nullam peciam terrarum possit eleuare cancellare mi-
nuere ponere scribere vel addere alicui persone de Ciuitate vel comitatu tunc
de libra vel in libra dicti comunis nisi per alterum duorum notariorum comunis
dicte Ciuitatis eligendorum per officium dominorum priorum Ciuitatis tunc per singulos
sex menses quorum notariorum quilibet debeat exercuisse artem notarie ad minus
quindecim annis et habeat dictus notarius pro eorum salario pro qualibet pecia terrarum
eleuanda ponenda minuenda seu addenda duos denarios ab eo cui eleuabunt
vel diminuent et duos ab eo cui ponent vel addent et nichil vltra reca-
piat sub pena Centum solidorum pro qualibet vice et quolibet ipsorum. Et
quod ipsi vel eorum alter non possit neque debeat cancellare vel ponere terras
massariorum ad libram Ciuium Nobilium vel forensium possit tamen terras
Ciuium Nobilium et forensium inter ipsos vicissim scribere et eleuare
addere et minuere dicta in libris catasti quarum inscriptionis sit modus ...

est fieri liceat etiam terras massariorum inter ipsos vicissim ponere et elevare. Et omnes terras que alienarentur per clericum vel etc. civi vel massario comitatus liceat eis ponere ut dictum est dummodo videat instrumenta terrarum alienatarum a civibus civitatis tuderti massariis comitatus et ante quam ipsis massariis eas scribant et a civibus elevent faciat eundem massarium solvere omnes datas massariis comitatus impositas a tempore alienationis eis facte per libra dicti terrarum in penis teneantur in dictis datis. Et teneatur quilibet eorum qui aliquas petias terrarum elevabit seu ponet in fine vacationis et portionis eorumque scribere se et ponere nomen et pronomen suum dicendo ego .. notarius predictus vacationem vel portionem dicte petie terre scripsi et ponat millesimum mensem et diem et contra formam presentis ordinamenti facta vacatio diminutio additio vel portio non valeat nec teneat immo sit ipso iure cassa.

De inquisitione facienda de lambis. Lxxxxviii

Item statuimus quod potestas et capitaneus et defensor comunis tuderti et quilibet ipsorum et eorum iudices teneantur et debeant primo mense eorum eorum regiminis facere inquisitionem de omnibus lambis comitatus tuderti et aliis personis que scripte non reperiuntur in libris laudum comunis tuderti et si qui invenirentur qui consueti fuerint aliqua data solvere et collectam aliquo tempore a viginti quinque annis citra preterito ipse vel pater eius vel avus paternus quod talis persona sibi facere teneatur in laudes et per lambis in libro laudum comitatus tuderti et nichilominus solvere debeat datam datam et collectam comitatus tuderti massarius comitatus tuderti pro rebus et possessionibus quas habet sicut alii massarii dicti comitatus qui datam dictam solvunt. Et si aliquis reperiretur in libro libre comitatus tuderti cancellatus seu libra eius cancellata posita seu positus in libra civitatis tuderti quod reducatur et scribatur ad libram comitatus tuderti non obstante dicta cancellatura dummodo quisque habeat aliqua immunitatem vel i

[pri]uilegium a Comune tuda[m] vel reformatione[m] de immunitate sibi
[con]cessa p[er] [con]silium generale q[uod] tale immunitas et tale privilegium sibi
valeat et teneat non obstante capitulo sup[ra] vel [con]tra in [con]trarium loque[n]te
que p[ro] cassis et inanis habeatur in eo q[uod] in [con]trarium loquetur i[n] p[re]dictis

Ite[m] quicu[m]q[ue] habitaverit ex Civitate[m] et comitatu[m] tud[ertinum] p[er] t[em]p[u]s vigintiq[ue] — De cive redeunte
annor[um] p[ro]xime p[re]teritor[um] et voluerit redire ad Civitat[em] tud[ertinam] et stare
et habitare i[n] d[ic]ta Civitate tud[ertina] et emere domu[m] et alias possess[iones]
et facere factiones ut alij cives q[uod] talis habeat[ur] p[ro] Cive et bona
et possess[iones] que [con] quas acq[ui]sinerit post suu[m] redditu[m] scribatur et
ponatur ei ad libram Civitatis i[n] reg[ione] i[n] qua habitabit de alijs uo- — bandiatur
bis que p[ri]us habebat sequat[ur] statutu[m] p[re]teritu[m] Et q[uod] p[resen]tia bandiatur — ba
t[em]p[o]r[e] cuiuslibet regiminis De [ad]ditionis[?] massarior[um] libra ponendis et
pena massarior[um] facientium se scribi inter cives nobiles i[n] forgetes — C.

Item statuimus q[uod] d[omi]n[u]s defensor et Iudex sup[er] bannis [et] libra
ad requisitionem cuiuslibet petentis debeat facere scribi et poni t[er]ras
hereptas vel alio modo [con]sitas p[er] massarios comitatus tudertine Civib[us]
Nobilib[us] vel forgetib[us] d[i]c[t]e Civitatis [et] comitatus tud[ertini] ad libram seu
ad libratu[m] talis massarii cui ip[s]as emerit vel alio modo [con]sitent
et ad[d]a facere extimatione[m] ip[s]ar[um] t[er]rar[um] fumi illius castri vel
ville de cui[us] universitate erit talis Massarius et ip[s]a[m] extimat[ionem]
facere elevari diminuti et datam de libra civis Nobilis vel for-
getis cui p[ri]us scripta erat et nichilominus cogat eu[m] effici talem
massariu[m] ad solvendu[m] cu[m] com[mun]i tud[ertino] om[ne]s et singulas datias mutuas
et collectas ac gabellas et o[mn]ia alia honera imponi p[er] Comune
p[ro] ip[s]is t[er]ris sic hereptis et [con]sitis massariis comitatus a die qua
emiss[er]it vel ac[quisiv]iss[et] ip[s]as t[er]ras usq[ue] i[n] die[m] quo ip[s]as scribi
fecerit ad libram talis massarii cu[m] p[re]dictis d[a]ti[i]s in ip[s]is datiis
seu gabellis et honerib[us] q[uo]buscu[m]q[ue] in [com]putando tam quantitates
p[ro] ip[s]is datiis sive gabellis et honerib[us] solutis p[er] Cives Nobiles vel
forgetes d[i]c[t]o t[em]p[o]r[e] p[ro] ip[s]is t[er]ris Que d[at]io [et] diminutio fiat

p notarios positos p Comune ad elevand et ponend t'ras. Nullus
etiam massarius scriptus cu libra ul lan int massarios comitatus fa-
ciat se scribi int Lares ul ad libram Civium Nobilium ul Forensium
dce Civitatis et comitatus sique contrafecerit puniatur p qualibet vice
in centum libr den nisi fuerit scriptus p notarios Civitatis tud elec-
tos p tem ce ad pdcta. Et defensor et Iudex sup libra et Lanb
teneatur et debeat infra tdum reducere et reduci facere ad libram
et Lares massarior taliter scriptum sedm formam pdctam. Et intelligatur
fecisse se scribi eo ipso q scriptus repiretur in libro pdcto sedm pdctam formam.
Et pdcta oia et singula dcs dns defensor teneat executioni
mandare ad pena vigintiquinque libr den et vinculo Iuramenti. Illis
qui gauderet bno Civium ex forma statutor ul Reformationum dicti
cois dumtaxat exceptis.

De pena appodiatis t'ras massarior et aliis cotra massarios Ingredis. C j.

Item statuimus q dns defensor et Iudex sup libra et Lanb cois
tudi teneat et debeat saltem singulis tribus mensib sui Regiminis
ingredere et sollepne Inquisitionem facere contra oms et singulos massarios
comitatus tudi qui eor t'ras appodiaverit alicui Civi Nobili ul Fo-
rensi Civitatis et comitatus tud. Eccl seu ecclastice psone ul
quovis titulo qui fecerit p eundem Civem Nobilem ul Forensem p Ecclam
ul Ecclasticam psonam et maxime int Cives Nobiles Forens et massa-
rios loci in quo habitaret talis massarius ul in quo essent site tales terre
que diceretur appodiate. Et si quem massarium invenerit t'ras aliquas
appodiasse ut supra p alium ul qui fecisset cogat eundem cum effectu modis
omnibus quibus potest ad solvend omnes datas mutuas et prestantias seu
gabellas p Comune Impositas p ipsis t'ris appodiatis tamq p terris
maiorum cum penis decursis. Et q massarius appodiaverit seu
quem fecerit p Civem Nobilem Forensem Eccliam ul Eccliasticam psona
aliqua t'ram sit sufficiens si ipam t'ram massarius tenet et possidet
sciente et patiente illo qui diceret se dnm rei pdcte et ipam

et eorum etiam nichilominus scribi et poni facere debeat. Item Judex ad
librum talis massarii per notarios deputatos per Commune tenta ad relevandum
et ponendum librum. Et etiam a talis massario appodiato et a tali Cive
nobile vel sergente tale appodium recipiente de suo accipiat viginti
quinque libr. cot. nomine pene per quolibet ipsorum quas deveniri faciat in Commu
ni. Et quod quilibet possit accusare tales delinquentes et habere debeat
medietatem dicti banni et non eo teneatur in credentia. Faciat etiam
ipse defensor et Judex certis temporibus sollempnem Inquisitionem per renuntiandum
Lanbos Massariorum comitatus talis inter Cives Nobiles et sergentes ac
massarios et maxime inter illos qui habitarent vel possessiones haber
rent in illo castro vel villa in qua deberet scribi talis Lar. qui
diceretur depositus et quod diceretur fuisse Larem in eo vel in ea ipsosque
examinet super ipsa Inquisitione. Et teneatur omnes qui vel quorum pater
vel avus vel proavus paternus scripti reperirentur inter Lares ipsius
Castri vel ville in quo vel qua scriptus reperiretur cum avus vel proavus
paternus et eos compellere ad solvendum omnes datas mutuas prestantias
seu gabellas impositas per Commune pro Lares per Larem predicto tamquam per Larem
massarium cum penis decursis. Et omnes qui vel quorum pater vel avus
vel proavus paternus scripti reperientur in libro Larium Comitatus facto
vel scripto tempore sapientis viri domini Laurentii de Castello olim Judicis super libra
vel quocumque alio tempore teneantur reduci facere et scribi inter Lares co
mitatus in Castro vel villa in quo ipse vel eius ascendentes scripti
reperientur in libro predicto illis qui per formam alicuius Reformationis
vel statuti seu pactorum haberent beneficium Civium Nobilium vel sergentium
dumtaxat exceptis. Et libram talium qui sic reducerentur ad La
res comitatus vel illorum qui vel eorum pater vel avus paternus vel proavus
scriptus reperiretur inter Lares comitatus faciat scribi et reduci ad
libram massariorum comitatus et solvendo eosdem compellat omnes datas
cum penis decursis ultra illas quas solverunt ut Cives Nobiles
sive sergentes et eisdem nomine pene auferat viginti quinque libr. cot.

cui pene medietatem habeat accusator cuius accusatoris nomen debeat in credentia retineri. Et pdca bona habeat et fruatur in pre tetis psentib pcedetib et futuris. Et siqs se spote detulerit sit a supradicta pena vigintiquinque libr immunis et defensor bamni faciat singlis mensib suy regiminis in kalendis q qlibz qui co misit qt pdca se deferat, eidem dno defensoris manifesta criminum i ipo bamnimento declarant. Et oia bana q penas quas quicumq incurrisset occasione fraudis comisse in libra vel bamb aptr noue libre actta possit et debeat. Item dns defensor auferre a qtfacietib aliquo statuto vel ordinamento loquente incontrarium vel psoptice tpis no obstante. et q aliqs sit massarius comitatus et scribendus in libra et bam inter massarios comitatus tud sit plena suffi cies et legitima pbatio q ipe vel eius pat vel auus paternus vel pauus repiatur scriptus inter bares massariorum comitatus tudi qt qua pbationem nulla exceptio seu pbatio admictatur

De pena facientis aliam libra nouam absq licentia dnorum por. Cij

Item statuimus et ordinamus q nullus officialis cois tud qui modo est vel p tpr erit deputatus p Commune tudi ad ponendum et leuadum datas de libra et in libra cois tud possit vel debeat aliquam Ciuitatino Nobili vel forgenti no hnti libram in libro cois tudi ponere facere vel scribere libram nouam absq expssa lic officij dnorum por pph de qbus eis debeat admin i cocordia septem ex eis officialis vero contrafaciens dicte qualibz in libris qnqua ginta puniatur. Et qd fieret qt forma pdcam no valeat nec teneat. —

De hijs debet circa cor libra reperiri inter bares Comitatus Ciij

Item ad hoc ut Commune tud in suis iurib no fraudetur statutum et ordinatum est q quelibz psona que erit emancipata a patre vel auo paterno massario de comitatu tudi qui solitus erit soluere datas q collectas dco coi tud a triginta annis citra vel

sciptus repiret^r int Lares dca comitatus poi e scribi debeat ite La
res dca coitatus et oia sua bona ta mobilia q etia imobilia
et aliq pecunia ul mercatura repiret^r hic poni et exsaminari
et scribi debeat ad librum coitatus int comitatenses e massarios
dca comitatus in eo Loco ubi pat auus patruus sciptus repiret^r
¶ Et hec sindicus siue defensor dci cois facere teneat^r infra
quindecim dies postq^m sibi p quacumq psonam denuptiatum fuerit
et executioni mandare ad petitionem cuiuslibz petetis sub pena du
centarum librarum den corton de suo salario dco coi soluend saluo tam
aulibz oi priulegio seu bnficio sibi legitie concess p Comune tud

De excusationibz Lariuz — Cxiiij.

Item statuim q de excusationibz Laruz cois tud remaneat
arbitrio consilii et qd p consilium ipsm deliberabit^r executioni ma
detur dum modo fuctur ordinamenta actenus fca sup libra e La
ribus que magis utilia inuenent p defensione cois et sta
tuta posita sub Rubrica de inuetione Laruz ¶ Itē q non
recipiantur aliq̄ue excusationes nisi que fuerit p consilium
ordinate ¶ Et si aliqs Lar inueniretur sciptus i pluribus
locis q reducatur ad unum Locum ubi sibi placuerit e de aliis
cancelletur e no grauetur ad aliquam factionem nisi p uno Lar
et in uno Loco

De erroribz p notos ul massarios adsignadis absqz pena — Cv.

Item statuim et ordinam p euidenti utilitate cois tudti
q quicumq notar^r Ciuitatis tud p errorem et no p fraudem ul
fraudem tpr quo fuit officialis dci cois posuerit aliquem comi
tatinum coitat^r tud ad libram Ciuium Nobilium ul Fergentium
incidere p ignorantiam ut sup dcm est q talis notarius possit
teneat^r et debeat talem errorem assignare Coram dnis Priorib
ipsi remnco inores iongere et talem comitatinum ponere ad libra
massariorum dca comitatus et eleuare de libra Ciuium Nobilium

ul' sergentiuz dicti comitatus sine aliqua pena. Et q' talis comitatiuus
si se assignauerit nisi ad terminum statuendum p' duos potes se sic sextuz fore
et si se assignauerit no' debeat puniri et de errore statut' iuramento
notariuus assignatis errorez —

De data non imponenda ot for'a' ostitum C vi

Item statuimus et ordinamus q' nulla data ul' collecta seu mutua
ul' prestantia possit imponi nec debeat p' Commune tud' alicui spali
psone de Ciuitate ul' comitatu tudertii nec imponatur ul' imponi
possit aliqua data generalis ul' collecta i Ciuitate ul' comitatu tud'
nec possit ul' debeat p' Comune tud' accipi mutuo ad usuras aliqua
quatitas pecunie nisi primo deliberatuz fuerit p' osiliuz speciale i quo
sint ad minus ducenti quinquaginta osiliarii ul' p' duas ptes ad minus
ipor' ducentor' quinquaginta osiliarior' ad scruttiniuz ad bussulas et pallut-
tas Et q' ipm osiliuz prius bandiatur p' Ciuitatez tudti i locis solitis
ad duas tubas duob' diebus ante q' fiat ipm osiliuz Et i ipo ban-
dimento causa p' quaz debet fieri ipm osiliuz exprimatur Et dictum
capitulum sit precisuz in qualibet pte sui —

Q' potas et Capitaneus teneant obseruare statuta et reformat' C vii

Item statuimus et ordinamus q' Potestas Capitaneus et defensor
Ciuitatis tudti et quilibet eor' et eor' et cuiusq' ipor' officiales et fami-
liares et quilibet alius officialis dicti cois teneatur et debeat uinculo
Iuramenti obseruare et obseruari facere oia et singula statuta et capitula statu-
tor' cois tudti suprascripta et infrascripta et quodlibet ipor' et Reformationes
osilior' dicti cois stas et faciend' scdm formam statuti Et si potestas
Capitaneus siue defensor ul' eor' officiales ul' familiares ul'
aliquis alius officialis dicti cois fecerint seu aliquis ipor' fecerit otra ul'
preter q' in ipis statutis et Reformationib' otineatur condepnetur
quilibet otrafaciens et qualibet uice in libris ducentis saluis minorib'
et maiorib' penis otentis i aliquo alio statuto dicti cois Q' statuta loquentia
otra massarios locorum no' habeant et syndicos uirtutem Cuiuscumq' ex forma ul' Reformat' C viii

penale

Item statuimus ad omne dubium tollendum quod ubicumque hec statuta loquuntur de massariis et laribus comitatus tuderti quod omnes ipsi vel eorum pater vel avus sive proavus paternus scripti reperientur inter lares comitatus tuderti vel quorum libra sive pater avus vel proavus paternus scriptus reperiretur in libra et inter massarios allibratos in comitatu tuderti sub quocumque tenore librorum appareat locum non vendicet in illis qui gaudent beneficio civium ex forma statuti vel reformationum communis tuderti. Set tali dicto beneficio gaudentes sint quod esse intelligatur ab ipsis statutis et ipsorum quolibet exceptuati —

Quod meretrices non morentur in civitate et quod provideatur de loco eis dando — Cviiij

Item statuimus et ordinamus quod nulla meretrix possit nec debeat stare nec habitare a muris civitatis veteris intus, set a dictis muris extra possit stare et habitare dummodo non stet prope aliquem locum religiosum per sex domos. Et si aliter staret potestas teneatur eam expellere ad petitionem petentis. Et quod tamen potestas proxime teneatur facere proponi in consilio proxime si placet ipsi consilio providere quod meretricibus detur locus in quo manere possit —

De quibus vide .d. in decretum factum per priores

De modo concedendi represalias et utendi — Cx

Represalie

Represaliarum extorsio tam divino quam humano iuri contraria nulli concedi debeat vel permicti set hac vetate statuto nullatenus concedetur nisi causis et cum observantia infrascriptis declaratis videlicet quod si aliquis tudertinus extra territorium tudertinum in aliqua civitate vel dominii territorio vel fortia fuerit captus vel derobatus tamen de aliquibus suis rebus quod captivus vel derobatus in eodem territorio se receptet et sit sollicitus et restituere nolit res vel petitiones derobatas. Et talis dominus vel communitas recepte communis tuderti bis requisita et interpellata per ambaxiatores vel licteras communis tuderti dicta talia capta vel derobata restituere fuerit negligens vel dicta ea conpensari providere, quod lictere seu ambaxiatores concedi debeat per dominum potestatem vel Capitaneum expensis talis petentis et registrari per notarium reformationum dicti communis. Tunc etiam huius partis possit et debeat per ipsum

Capitaneum ponj in consilio populi in quo sint ad minus ducenti consiliarij
quod placet ipsi consilio providere de ipsa represalia concedenda vel non contra
talem civitatem vel dominum et res et personas earum et si quod in dicto consilio
obtentum fuerit per duas partes ad bussulos et palluctas habeat firmi
tatem Et teneatur potestas et Capitaneus et quilibet eorum illud
exequi et concedere prout fuerit ordinatum aliter nec alio modo ipse
represalie possint concedi vel dari seu recipi et si concederentur non va
leant nec teneant et qui eis alio modo usus fuerit vel impe
traverit in libris Centum per potestatem vel Capitaneum puniatur
salvo quod ex ipsis concessis(?) tantum non possit modo aliquo concedi
vel uti ¶ Item teneatur potestas et Capitaneus bannum facere
primo mense eorum regiminis quod Nullus audeat vel presumat uti re
presalijs acceptis per Comune Tud. concessis contra aliquam civitatem vel specialem
personam absque licentia dominorum potestatis(?) populi ¶ Siquis non voluerit uti re
presalijs acceptis concessis antequam utatur compareat Coram dominis potestatibus
et Coram eis ostendat iura sua Et si ipsi domini potestas examinatis
ipsis iuribus viderint quod ipse represalie ex iusta vel iustis causis
et sollepniter sint concesse sic eas invenerit iustas vel iniustas
ita eas confirmet vel improbet Et si eas confirmaverit tunc ad petitionem
volentis ipsis represalijs uti et ipsius expensis per licteras domini
torum(?) et nuptium regni faciat et moneri civitatem vel specialem personam
contra quam ipse represalie sunt concesse ut infra quindecim dies a die
receptionis lictterarum in antea computandis debeat tali petenti uti re
presalias contra eos satisfacere cum effectu de omnibus pro quibus ipse represalie
sunt concesse quo termino elapso ipsis represalijs licite possit uti
et non aliter sine quibus quarum licteras notarius reformationum
dicti comunis debeat registrare ¶ Item quilibet qui acceperit represalie concesse
vel concedende aliquid fuerit vel receperit illud scribi facere a no
tario camerarij infra decem dies postquam habuerit ad hoc ut
ultra non habeat quod sibi concessum extiterit Et si predicta non observarentur

Bandiatur pro
mense regiminis.

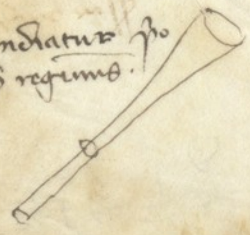

per potestatem vel capitaneum debeat in duplum eius quod fuerit con-
non seruari fecerit condempnari

De arbitrio non concedendo potestati vel Capitaneo C XI.

Item statuimus et ordinamus quod Potestas vel Capitaneus comunis tuderti
nec alter ipsorum seu quo loco alicuius ipsorum fuerit possit nec debeat
petere arbitrium ultra officium vel arbitrium comunis vel alicui eorum con-
cessum per formam aliquorum statuta comunis tuderti nec facere consilium vel arenga
vel propositam facere in consilio vel arenga de arbitrio comunis vel alteri eorum
concedendo nisi deliberaretur ad bussulas et palluctas in arenga per
duas partes illorum qui erunt in dicta arenga vel nisi deliberaretur per duas
partes consiliariorum in consilio stantium dummodo nec possit deliberari
in aliquo consilio in quo non erunt admodum due partes consiliariorum comunis
tuderti et in dicto consilio primo deliberetur si dicta proposita est facienda
vel non Et si deliberabitur quod fiat proposita de ipso arbitrio concedendo
secundum quod dictum est ad bussulas et palluctas obtento per duas partes
consiliariorum in dicto consilio existentium ut dictum est tunc possit dicta
proposita fieri in dicto consilio et si obtemptum fuerit per duas partes illorum
consiliariorum valeat et teneat et aliter non Et si aliter fieret
concessio non valeat nec teneat ipso iure ¶ Et si Potestas Capi-
taneus vel aliquis alius officialis comunis tuderti seu quo loco ipsorum vel
alterius eorum fuerit contrafecerit in petendo arbitrium vel utendo quin-
quaginta libr. de suo salario soluere teneatur quibus ex nunc prout
ex tunc condempnatus existat ¶ Et quicumque diceret vel consuleret
vel arengaret quod ipsum arbitrium concederetur vel daretur comunis vel
alteri eorum puniatur in centum libr. denar. Et hoc capitulum sit
precisum in qualibet parte sui ¶ Et quod potestas nec Capitaneus comunis
tuderti non possit petere arbitrium nisi primo deliberatum fuerit in
publica arenga ubi sit duplum magis hominum de Ciuitate tuderti
faciendo partitum ad bussulas et palluctas secundum formam statuti
¶ Et Potestas et Capitaneus comunis tuderti predicta obseruare teneatur

penale

sub pena mille librarum de suo salario. Et siquis arengaverit puniatur in duecen-
tis libris denariorum cortonensium. – De palatio novo non concedendo potestati et vete-

ri non concedendo Capitaneo. CXV.

Item statuimus et ordinamus quod Potestas et qui loco eius fuerit non possit
nec debeat petere quod sibi aliquo modo vel causa palatium novum
communis tuderti concedatur, nec etiam Capitaneus populi communis tuderti vel qui Capi-
taneatus officium exercuerit possit vel debeat petere quod sibi modo aliquo
vel causa concedatur palatium vetus dicti communis sub pena centum librarum pro
quolibet ipsorum, et si aliquis arengaret vel diceret quod eis vel alicui ipsorum
predicta diversa palatia concederentur vel darentur in centum libris denariorum
cortonensium puniatur, et notarius qui scriberet aliquid de predictis puniatur in
viginti quinque libris. Et nullus de familia Potestatis possit stare ad ia-
cendum nec habere cameram in dicto palatio novo sub pena viginti quinque
librarum. Et etiam nullus de familia Capitanei possit stare ad iacendum
nec habere cameram in dicto palatio veteri ad dictam penam. –

Quod liceat cuilibet venire ad nundinas. CXVI.

Item statuimus quod cuilibet liceat venire ad nundinas que fierent
in die beati Faustini de mense Iulii et in die beatissime Virginis
Marie de mense Augusti. Et venire, stare, redire secure per civitatem
et comitatum tuderti tempore dictorum festorum et quinque diebus ante et quinque post
ipsa festa et quolibet ipsorum, non obstantibus aliquibus represaliis concessis
per commune tuderti quarumcumque dictis temporibus quibuslibet civibus qui fore-
rent sibi in medio. Exceptis exbannitis et condempnatis communis tuderti, proditoribus
et falsariis et hominibus male conditionis et fame quibus non liceat venire
seu stare ad nundinas predictas. Quod sine promassariis late in registro sindici
communis non valeat et de pena vententis contra. CXVII.

Item statuimus quod omnes promptiationes et sine hactenus late seu pro-
muptiate vel que fierent vel promptiaretur in posterum per que-
cumque officiales communis tuderti per quos aliquis massarii esset promptiatus fortem
nobilis sive civis vel scribendus inter Cives vel ascribendus ad libram

ab

Civium Nobilium

OI

Civium Nobilium vel fingentium vel aliquos fingens pro Nobili vel Nobilis esse pro
nuptiatus et declaratus Civis vel scribendus inter Laicos et reducendus in
ad libram Civium non presente vel non requisito sindico comunis tuderti Legitimum
et sufficiens mandatum habentem sint casse irrite et manes et Nulle et nullius
efficacie vel momenti et ex eis et per eas Nullum Jus acquiratur vel acquisitum
esse intelligatur alicui Et comuni tuder nullum ex inde preiudicium generetur
Et Nullus etiam similibus pronuptiationibus intitulationibus et declarationibus extas
uti presumat Coram aliquibus officialibus tudertinis siquis contrafecerit in libris
Centum comunis dicte qualibet puniatur Et predicta Locum habeant in
preteritis presentibus pendentibus et futuris

Quod Judices Curiarum possint eorum Jurisdictionem exercere in palatio dominorum potestatis ipsi — CXV

Item statuimus quod omnes et singuli Judices tam domini Potestatis quam Capitanei
Civitatis tuderti tam presentes quam futuri et alii officiales tam comunis qui ali-
quam Jurisdictionem gererent in dicto comuni possit et libere valeat eorum Juris-
dictionem et officium exercere et operari tam inter partes quam etiam pro comuni eorum ante
in palatio sive hospitio ubi dicti potestates ipsi morantur pro ipsorum officio
exercendo et in presentia ipsorum dominorum potestatum Et quod omnes Actus et acti-
tata per eos vel aliquem ipsorum in hospitio olim dominorum dicto seu hospitio
dictorum dominorum potestatum a die vigesima mensis Julii proxime preterito millesimo
trecentesimo tricesimo quinto et que in futurum per eos actitata et gesta
erunt valeant et teneant ac si gesta facta et actitata forent in palatiis
sive palatio generali comunis tuderti statuto vel ordinamento Loquente in contra-
rium non obstante —

De modo creandi syndicum comunis ad agendum aliquid pro comuni — CXVI

Item statuimus quod Nullus sindicus possit vel debeat ordinari constitui
vel creari pro Comune tuderti ad aliquid agendum vel faciendum nomine dicti
comunis in aliquo consilio dicti comunis nisi creatus ordinatus et constitutus fuerit
in consilio generali dicti comunis in quo miserit ad minus ducenti consiliarii et debeat
obtineri inter ipsos consiliarios ad bussulas et palluctas per duas partes ipsorum
consiliariorum ad minus servata forma et ordine statutis videlicet quod ante dicta bannimenta

dcm osiliu gnale in locis solitis p Civitatem tuba ad duas tubas
et in ipo bandimto exprimatur causa ppt qua et ad qd o ppt quod
ipe sindicus debebit creari constitui et ordinari Et nichilominus
ante ipius sindici creatioez ordinatioez et ostitutioez i ipo osilio i
pponatur qd placet ipi osilio pvidere sup ordinatioe creatioe et
ostitut ipius syndici in ipa pposita exprimendo cam ppt qua ad
qd et p quo ipe syndicus creari ostitui et ordinari debeat Et
si otigerit aliquis osiliis et dcis omib osiliariis sup ipa ppositar
arengantibus obtineri p duas ptes ipor osiliarior ad bussulas et
palloctas q ad ostitutioez creatioez et ordinatioez ipius syndici
pcedatur tunc fco simili ptito et eodez modo obtento ipe sindicus
creetur constituatur et ordinetur Quo contigerit q no obti
neretur ut sup dcm est sup dca pposita tunc nullo modo pcedi possit
ad creatioez constitutioez et ordinatioez ipius sindici Et si alit fieret
no valeat nec teneat ipo iur set qcqd fieret ul factu eet contra
formaz psentis ordinamti sit irritu et inane et p no fco habeat
et nullius censeat valoris efficacie ul momenti Itez nullus
qui no fuerit de dco osilio possit tunc modo aliquo in dco osilio int
ee pena decem libr den de facto auferend a quolib otrafaciente
Et q Potas ul qui vis alius Rector dce civis hns auctoritatez ipm
osiliu adunandi banin faciat q qlib qui no fuerit de dco osilio
de ipo discedere debeat ad dcaz penaz Et si Potas ul aliusr
Rector dce Civitatis otrafecerit in pdictis osentiendo ul pmictedo
ul al pter ul otra dcm ordinez et psens caplm faciendo in qnqgnta
libr den de suo salario vice qualib puniatur Et notari o talez
sindicatu sbet ul pter fomam psentis capli scriberet ul publicaret
in viginti qnqz libr den vice qualib puniatur Et nichilominu
qd fieret no svato ordine supdco sit irritum et iane et no
valeat nec teneat e nullius censeatur ee efficacie ul valoris
aliq statuto ul ordinamto loquente in otrariu no obstante —

Banniat q ... osiliu p sindico faciend

pena

De scotis dandis et pena recipientis eas indebite — Cxvij

Item statuimus et ordinamus quod exitum debentes scotas de iure
recipere quae quaerere non reperiuntur in libro debentium scotas recipere
scribantur et reponantur in libro scotarum tempore quo dabuntur scote per
Comune Tuderti silicet in festo sancti fortunati Nativitatis domini et Resur-
rectionis eiusdem. Et quindecim diebus ante ipsa festa potestas qui pro tempore
erit faciat proponere et propositum facere teneatur et debeat in consilio gene-
rali comunis Tuderti quomodo et qualiter et quibus ipse scote solvi et dari
debeant. Et illud quod deliberatum fuerit in ipso consilio executioni man-
detur. Dummodo nullus possit ipsas scotas recipere qui de iure habere
et recipere non tenetur. Et si qui errores reperirentur in debentibus sco-
tas recipere in libro scotarum corrigantur prout placuerit consilio dicto.
Item quod quicumque aliquam scotam quam de iure recipere non deberet debenti
ipsas scotas recipere de iure restituat infra mensem a die qua recepit
ipsas scotas alias dicto debenti recipere restituat duplicatam.

Quod artifices possint se adunare consules eligere et de modo servando in eorum electione [illegible] — Cxviij

Item statuimus quod dominus Capitaneus populi vel alius aliquis qui eius
vices gesserit infra quindecim dies post introitum eius regiminis
congregari faciat omnes artes Civitatis Tuderti sive homines cuiuslibet artis
et eligi faciat eorum consules per qualibet. Cuius artifices teneantur fa-
cere dictam electionem infra decem dies a die precepti in hunc modum
videlicet quod in ipsa electione de consulibus cuiuslibet artis faciende ad minus
debeant interesse due partes artificum ipsius artis stantium in Civitate
Tuderti et obtineri debeat in duas partes artificum ibi stantium de quo-
libet consule eligendo ad bussulas et pallottas. Dummodo nullus possit
nec debeat eligi in consulem alicuius artis qui sit Iudex et generaliter
Nullus possit vel debeat eligi in consulem alicuius artis qui secundum formam
ordinamentorum et statutorum comunis Tuderti non possit esse de consilio populi et
de qua electione semper debeat scriptura publica apparere ita tamen
quod electores per artem cuiuslibet artis ad electionem consulum deputati
ante quam eligant consules iurent electionem ipsorum consulum facere bona

Apponatur in consilio per potestatem.

Infra x dies [illegible]

[library stamp]

fide et sine fraude atq dolo remotis hodio amore pce ptio et
timore et nullu in cosulē eligere qui no exceat publice et cotinue
ipam artē et gnalit nullu eligere cont formā psentis capli ¶ Pro
videntes ne i futuru aliqs possit scribi cont formā psentis capli q arti
fices cuiulibz artis no possit nec debeat aliquē scribere nec scribi
facere i matricola seu int artifices ipius artis qui pu et cotinue no
exceat ipā artē Et qui alit ul cont formā pdca fuerit p consulibz
electi ul p artificibz scpti p Consulibz et artificibz nullatenus habeatur
¶ Ite q quicq fuerit electus in consulē alicuius artis no possit nec de
beat eligi nec ee consul ipius artis a die finis eius consulatus ad unum
annu pxime secuturu ¶ Et q quelibz ars possit cu suis consulibz
sibi ordinamta facere que sibi videbit expedire et i eis ordinare
pena usq in centu solidos et hoc itelligatur de illis artibz quaru
cosules debet electioi dnoru potestatis ppli interee ¶ Que ordinamta et
pene liget hoies sue artis dumodo no faciat cont publica utilitat
ul cont comune bonu et dumodo ipa ordinamta approbetur put in
ferius declarabitur et q consules cuiulibz artis possit se adunare et
pcipere banditoribz et baiulis cois q bandiat et requirat hoies ipaꝝ ar
tium qn expediret qui banditores et baiuli ipis consulibz debeat obedire
i faciedo requisitiones ipis consulibz expedientes p facis et oppotunitatibz artiu
pdcaꝝ ¶ Et consules ipaꝝ artium sint de consilio gnali dni cois et
habeat vocē i dco consilio sicut alii consiliarii no obstante q no eent
i numero consiliaroꝝ Ipi quoq consules semp intsit consilio generali
et semp qn banitur consiliu gnale ea cois expsse et alta voce
dicatur in ipo bandimto q ipi consules venire debeat ad dcm consiliu
¶ Et qlibz magistr et etia qlibz artifex tenetur obedire debeat consulibz
sue artis et cuilibz ipoꝝ et qui inobediens fuerit puniri possit a consulibz
artis sue a quadraginta solidis infra put qualitas inobedientie et psone
exigeret ad arbitriu duoꝝ consulu ul duoꝝ ex eis ad min salua ma
iori pena que eet ordinata p formā ordinamti artis talis inobedientie

badritores et baiuli obediant consulibz artium

Preterea Nullus sine formam statuti per magistratum huius et potestate
et qui non fuerit origine tudertinus et subiectus in civilibus et criminalibus
ante eius tuderti. Et qui vel eius pater vel avus paternus fuerit allibratus
inter comitatenses masserios vel receptus inter lares comitatus possit esse
consul alicuius artis et si contra predictam formam eligeretur electio de ipso facta
non teneat neque valeat. Et si acceptaverit tam electus quam electores
puniantur pro quolibet pena vigintiquinque librarum et ab ipsa electione per Judicem
removeantur. Item quod consules dictarum artium teneantur et debeant singulis
annis de mense Januarii et februarii ipsorum ordinamenta producere Coram
dominis prioribus populi qui pro tempore fuerint confirmanda vel infirmanda per ipsos dominos
priores prout eis videbitur infra mensem a die productionis ipsorum ordinamentorum
et ipsa ordinamenta sic approbata et confirmata per ipsum officium per totum
annum valeat et teneat et obtineat roboris firmitatem. Et potestas
et Capitaneus et ipsorum quilibet et ipsorum et cuiusque ipsorum Judices et officia
les qui fuerint requisiti sub vinculo Juramenti et ad penam Centum librarum
denariorum teneantur ipsa ordinamenta facere observari ad petitionem consulum per
concessionem familie et baiulorum et alia sicut necessarium fuerit facere exe
cutioni mandari et aliter ordinamenta facta non ligent. Et quod predicta bam
antur more solito ad duas tubas in locis consuetis in principio dicti mensis
Item quod quelibet ars teneatur habere copiam presentis capituli. Et quod predicta
omnia de mense octubris prout bandiantur ad duas tubas per Civitatem tuderti
in locis consuetis omni anno —

Quando et per quo consules artium vadant ad rogandum potestatem et Capitaneum. C.xxviij.

Item statuimus quod consules cuiuslibet artis Civitatis tuderti teneantur
et debeant per ea comode meliorius cuiuslibet potestatis Capitanei vel
Rectoris congregari facere in loco ubi eis placuerit homines eorum artis
et cum hominibus quos voluerint dicte artis ire debeant ad ipsos potestatem Capi
taneum vel Rectorem et rogandum eos quod habeant curam dicti statuti
pacifici Civitatis tuderti et aliorum consuetorum et manutenendum officium
priorum populi et libertatem et Jurisdictionem populi et consulum et etiam debeant

ad duos pores pph et artifices sue artis offerat ad obsequia dictor rec
tor et duor por pph et pph tudtini — **De lectione banderariorum et
singulis locis Civitatis debeant stare tpr novitatis** LXX

Item statuim q singulis annis de mse Januarij eligatur et eligi de
beant banderarij duo videlicet p qualibz regione et duo i burgo i
novo et duo etiam ex porta sce crucis burgi pdca duo i burgo vie plane
duo ex porta sci augustini dca burgi duo in burgo potesiacte et pla
ni sci glorij et duo in burgo cupe p uno anno incipiendo feliciter
in kalendis msis Januarij Qui tenere debeat vexilla regionum
burgor et subburgor pdcor eis danda in consilio pph ut in scalis i
palatior p dnm Capitaneum iux puisionem et deliberationem officij duor
por pph Et ipor electio fiat et fieri debeat p duos duces pores
pph ad bussulas et palluctas Et q banderarij de reg collis
et spectantes ad ipam banderiam cum dca banderia tpr novitatis ul
alicuius suspitionis qd deus advertat stet et stare debeat i platea
nova Confalonerij de regionis vallis et banderarij dce regionis
et spectantes ad dcam banderiam cum ipa banderia stet et stare debeat
tpr dcar novitatum ul suspitionis in via maiori sive i capite vallis
ad instantiam officij duor por qd in subsidium et favorem banderie
pdce de regione collis Banderarij regionis camuctie et spectantes
ad dcam regionem cum eor banderia stet et stare debeat ad ptec
tionem et defensionem status pacifici Civitatis tudti et officij duor por
tpib3 dcis i pede platee cois tudti ad angulum palatij officij duor
prior iux introitum vie qua itur ad sem fortunatum Banderia
rij de reg sci silim et spectantes ad dcam regionem stent et stare deb
ant cum eor banderia ad ptectionem et defensionem status pacifici Civi
tatis tudti et officij duor por tpib3 suspectis i pede platee cois tud
ad angulum palatij officij duor por iuxta fontanam dce platee —
Banderarij regionis sce pscedis et spectantes ad dcam regionem cum
eor banderia stet et stare debeat ad ptectionem et defensionem status

pacifici Civitatis tuderti et officii dominorum priorum temporibus quibus erunt in capite platee comunis tuderti iuxta staffolum sive quatinguum qui est in pede scalarum palatii tuderti. Banderarii de regione Nyctoli cum omnibus spectantibus ad dictam regionem cum eorum banderia stent et stare debeant in favorem et ad protectionem et defensionem status pacifici Civitatis tuderti et officii dominorum priorum temporibus supradictis ex altera parte dictarum scalarum palatii in pede maiorum scalarum iuxta puteum comunis tuderti qui dicitur puteus sancti pauli —

In quibus locis burgorum stare debeat banderarii burgorum tempore novitatis. C xxi

Item pro custodia et salute burgorum temporibus supradictis videlicet alicuius novitatis vel suspitionis que esset in Civitate tuderti quod deus avertat statuimus et ordinamus quod banderarii burgorum trahere debeant cum eorum banderiis quandocumque dominis prioribus videbitur et stent ac stare debeant ad ista loca videlicet. Banderarii burgi vie plane ad cobarbium strate que vadit ussus portam sancti stephani quos banderarios associare debeat ducenti homines armati eligendi per dominos priores et per capite trium distinguendo. Item banderarii porte fracte ad combarbium fontis et novi quos comitare debeat centum homines armati eligendi per dominos priores populi. Item banderarii burgi novi intus portam fratrum crucis et ad cobarbium ante ecclesiam sancti marci quos comitare debeat ducenti homines armati eligendi per dictum officium dominorum priorum. Item banderarii burgi carpe prope portam sancti Lenaij quos associare debeat quinquaginta homines armati. Et quod nullus eligi possit ad dictum officium qui non fuerit popularis et de populo dicte Civitatis. Et etiam dicti banderarii debeant stare in aliis locis dicte Civitatis ubi placuerit dominis prioribus populi Civitatis predicte —

Quod statuta loquentia In potestate locum habeant In capitaneo. C xxii.

Item statuimus quod omnia et singula statuta loquentia in potestate vendicent sibi locum in Capitaneo, statutis loquentibus de institutione officialium generalibus dumtaxat cessantibus exceptis aliquo in contrarium non obstante

De electione et offitio baiulorum et permissis et prohibitis eisdem. CXXIII.

Item statuimus quod electores ad hec per tempora priores per ipsos deputatos eli
gantur Centum baiuli ita tamen quod ipsi electores non possint nec debeant
ad offitium baiulatus eligere aliquem forensem nec aliquem artificem qui
scriptus fuerit in matricula alicuius artis nec aliquem laboratorem qui laboret
aliquas possessiones que sint de misura terre tantum ultra duos quatinos (?) Item quod dicti baiuli possint accipere pro eorum salario et viatico istas pecu
nie quantitates videlicet pro qualibet citatione quam facerent in Ciuitate veteri
et etiam in burgis et suburgis unum denarium. Extra burgos a senatis (?) infra
sex denarios. Et extra dictas senatas ultra duos sex denarios possint accipere
pro eorum viatico usque ad montes et flumen pulce sex alios denarios. Et a dictis
montibus et pulca ultra possint accipere decem et octo denarios tantum. Contrafa
ciens puniatur in viginti solidis et stetur simplici verbo citatoris. Et
hoc intelligatur si reperierit unum vel plures in domo castro vel
villa pro una et eadem persona. Pro tenuta vero accipere possint du
plum dictarum quantitatum secundum varietatem locorum predictorum. Et non
possint facere fieri aliquam citationem pro aliqua importata persona sub
pena viginti solidorum quotiens contrafactum fuerit. Item non possint renunc
re aliquam ambaxiatam eis impositam per aliquem Iudicem vel que pe
teretur ab eis fieri ab aliquo Ciue vel Comitatense tunc sub dicta pena
qua ambaxiatam teneatur referre ad petitionem petentis. Item si alicui
baiulo datus fuerit aliquis ad custodiendum et ei aufugeret puniatur
ad voluntatem potestatis vel Capitanei vel illorum qui loco ipsorum erunt
quotiens contrafecerit. Item quilibet baiulus tempore cum iret ad fodiendum
domum alicuius Ciuis pro aliqua pecunia exigenda non debeat acci
pere ultra duodecim denarios pro die in ciuitate et in comitatu duos solidos.
Et si contrafecerit et quotiens in viginti soldis puniatur. Item
Nullus baiulus possit accipere aliqua furnimenta (?) pro suo viatico nec
pro aliqua causa nec intrare cameram causa accipiendi aliqua tenutam
sub dicta pena et etiam non possit accipere pannos mulieris pro eorum via
tico ad penam predictam. Item decem baiuli quolibet die dominico debeant

(marginalia: pena baiuli accipientis ultra statuta; pena baiuli; [?] die dominico; f. y. dr. t. v.)

continue fuire in palatio ad voluntatem Potestatis vel Capitanei vel illorum
qui loco ipsorum erunt ¶ Item si aliquis baiulus fecerit aliquam ambaxiatam
extra districtum tuderti pro facto communis habeat pro qualibet die quatuor solidos
¶ Item omnes baiuli communis teneantur et debeant venire ad palatium communis ad
sonum campane pro iure reddendo quandocumque pulsaverit de die vel de nocte
nisi fuerint extra tudertum burgos et suburgos et qui contrafecerit si de die
in duodecim denariis si de nocte in duobus soldis puniatur ¶ Item de dicto pala
tio non discedat sine licentia ad dictam penam ¶ Et si aliquis baiulus custodi
erit aliquam personam pro suo salario habeat denarios octo pro die et pro
rata ut diem attigerit ¶ Et quando aliquis baiulus vadit ad picthiand
aliquam domum pro facto communis non habeat aliquid a communi nec ab illo cuius
est domus vel fuerit ¶ Item pignora que acceperit ipse baiulus ab aliquo assi
gnare teneatur Camerario communis tuderti et scribi facere per notarium ca
merarii ea die qua acceperint vel sequenti sub pena viginti soldorum Et
qui ibit pro facto alicuius persone specialis extra districtum tuderti habeat tres soldos
per diem ¶ Et nullus baiulus possit mitti ad catenam nec in carcerem
nisi mandato Potestatis Capitanei vel Iudicis malleficiorum et si aliquis alius offi
cialis communis tuderti fecerit contra predicta puniatur in decem libris cort. ¶ Item
quod nomen suum semper baiulus dimictat scriptum et det illi cui acceperit
pignus sub pena quinque soldorum cort. ¶ Et quod non possit portare aliqua
arma in districtus nisi arma communis tuderti ¶ Et quandocumque aliquis de Civitate
vel comitatu tuderti reciperet aliquid seu pateretur contra formam presentis statuti
ab aliquo baiulo communis talis qui sic pateretur et substineret possit ven
ire ad quemcumque militem seu notarium camerarii quem voluerit et
querimoniam exponere de recepta iniuria vel offensa contra formam huius
capituli Et ipsa querela exposita teneatur officialis coram quo expone
retur recepto sacramento ab eo de iniuria seu offensa recepta compellere
ipsum baiulum citatum de predictis sine mora incontinenti et facere pignora
ipsa restitui que accepisset et pignorato dupli quantitatis accepte eidem
restituere Et nichilominus ipsum baiulum punire secundum formam presentis capi-

pena baiuli non venientis ad palat.

j. i reformationibus fol. lxiiij. c. ...

ARCHIVIO ... COMUNALE

61v

Et Judex vel notarius sive miles contrafaciens puniatur vice qualibet in decem libr. den. Item baiuli qui ierint in comitatum ad pignorandum aliquem debeant portare in scriptis nomen illius vel illorum quos pignorare debet et nomen officialis mandantis ipsam pignorationem fieri et causam quare ipsa pignoratio mandatur fieri et nomen illius baiuli pignorantis et quantitatem quam recipere debet pro suo viatico Et si aliter pignoraret vice qualibet puniatur in viginti sold. Et quilibet possit tali baiulo contra predicta facienti pignus contradicere sine pena Et qui contra predicta mandaret puniatur vice qualibet in decem libr. Et si plures baiuli vel unus ierit vel reperiret in eodem loco plures vel unum eodem die pro uno viatico et quantum unus baiulus recipere deberet recipiat et non ultra inter omnes et debeat baiulus ipsam cedulam relinquere pignorato quibus baiulis et relationibus citationibus et executionibus et aliis que gesserint ratione eorum officii stetur et credatur

De consilio populi provideatur de debitis Napoleonis et de observatione conventionum factarum Comuni per Urselluz et fratres — Cxxiiij.

Item statuimus et ordinamus quod dominus potestas et dominus Capitaneus comunis tuderti et eorum et cuiusque ipsorum Judices et officiales teneantur et debeant modis omnibus quibus possint et videbitur expedire cogere cum effectu realiter et personaliter Nobiles viros Ursellum Armaliam et biancam filios quondam Nobilis viri francisci domini raynaldi Neapoleonis de Fughineo et quemlibet ipsorum ad executionem mandandum observandum faciendum et adimplendum comuni tuderti cum effectu omnia et singula pacta et conventiones promissa per eos et quemlibet ipsorum Religioso viro fratri paulo Anestasii de Interampne olim sindico comunis tuderti et sindicario nomine ipsi comunis stipulanti Et ipsa pacta et conventiones et promissa per eos facta ipsi comuni tuderti ab ipsis Ursello Armalia et biancia effectualiter et integraliter observare et adimplere prout continetur in instrumento sive instrumentis publicis scriptis manu Petri Nutii de tuderto notarii Et etiam in libro

reformationum cois tud edito tpr Nobilis militis dnj Baççantis
de forabuschis de florentia oli honorabilis Potestatis Civitat et
comitatus tudti scripta manu fr Francisci fr Moranti de monte
alano notarij et cancellarij cois tudti anno trentesimo vigesimo
quinto Inditione octaua tpr dnj Johis pp vigesimi secti ¶ Et q
regrantur pdti Discellus Armalucius et Brancard expte dcor dnor
Potestatis et Capitanei q infra mensem unum a regsitione tpr nu
merandum debeat cu effcu oia et singula dta pacta et conventiones
et promissiones attendere et adimplere ad pena ducentarum libr
den cortis eisdem et cuilibet ipsor auferend qd si adimplere cessa
verint condepnentur i penis pdtas ¶ Et nichilominus p observatione
ipor pactor et promissor p eosdem dco coi tudti Creetur sint
vnus vl plures put placuerit dnis potestati Civitatis tudti
ad capiendum tenutam et possessionem bonor et rer cotent in istru
mtis ipor pactor videlicet Curtonj fostianj Toricelle Antignanj
et omnium terrar et possess sitar a flumine pulce usque ad flumina
timmie et Lactonj et a curtone castri gualdi captaneor usque
ad curtonum Castri pomontis usque ad curtonum castelli bonj quod
fuit francisci et Neapoleonis dnj Raynaldi Neapoleonis et ipam te
nutam et possionem tenend et conservandum Et ad recipiend et reco
ligend fructus redditus et provectus dcti Curtonj noie et vice dci
cois et pro ipo coi ¶ Et q singula officia dnor pdor tenean
tur et debeant sollicite requirere pdtos dnos potestatem et Capitaneu
et eor officiales ut pdta faciant et deducant penitus i effectum
¶ Et q si ipi dns Potestas et Capitaneus fuerint negligentes i
pdtis quilibet ipor incurrat pena centum libr den i qua tpr
sindicatus p sindicum dci cois debeat condepnari ¶ Et q dci sindici
recipiant instrumenta concessionum possess et terrar dcor terminor
ab omnibus laboratoribus ipar terrar Confirmantes locationes factas
et faciend p Camerarium dci cois ¶ Et q camerarius dci cois

ARCHIVIO · BIBLIOTECA

incontinenti dicti cois mictat cum alijs scotis scotas ptinentes ad pdictos
Orsellum Armalicum et Briccianum sub quacumque noie censeri cum effectu
obseruauerint et adimpleuerint omnia et singula pmissa dicto commun. Et
nichilominus tpre primi potestatis post publicationem presentis statuti et sub
sequenter primo mense offitii eiusdem Capitanei fiat ppositio in consilio ppli
quod sit faciendum per Commune tuderti ad hoc ut ipsi coi integraliter satis
fiat per pdictos Orsellum Armalicum et Briccianum de omni eo in quo sunt
obligati coi tuderti quocumque modo iure uel causa. Et ad hoc ut iura
que ipsum Commune habet in terris locis et possessionibus olim supradicti
Neapoleonis manuteneantur possideantur et fructificentur per ipsum
Commune tudertum. Et generaliter quod sit faciendum per dictum commune tuderti
super pdictis et super omnibus dictam materiam tangentibus. Et quicquid per dictum consi
lium fuerit deliberatum executioni mandetur per illos quibus dictum consilium
commiserit ante quam de dicto consilio discedat. Et quod dominus potestas qui
pro tempore fuerit tempore quo dicta ppositio fiet in ipso consilio teneatur sapie
ntiorem uel pluribus de dicto consilio ut consulat super dicta materia illud quod
pro utilitate dicti cois crediderint conuenire. Et ille uel illi cui uel quibus
dictus dominus potestas mandauerit teneatur iurare ad sancta dei euangelia
consulere utiliter pro coi bona fide et sine fraude remoto hodio amo
re prętio sprete et timore

pro omnibus in mense … [illegible]

D. II.

Rubrice secunde distinctionis

De elemosinis religiosorum.

Item statuimus et ordinamus quod elemosine faciende per comune tuderti infra
scriptis religiosis fiant et fieri debeant infrascripto modo videlicet quod came
rarius comunis tuderti teneatur et debeat dare et soluere de auere et pecu
nia ipsius comunis omni anno de mense octubris sine proposita facienda in con
silio generali infrascriptis fratribus sancti fortunati. Centum libras cortonenses. fra
tribus sancti Leucij octuaginta libras. fratribus sancti Augustini septuaginta libras.
et fratribus sancti Marci Triginta libras cortonenses. Et quod dictus camerarius teneatur
et debeat dicto tempore dare et soluere supradictis fratribus supradictas quantitates
denariorum sine alia deliberatione fienda.

Quod in consilio populi semel in anno de elemosinis faciendis generaliter proponatur.

Item statuimus et ordinamus, ad hoc ut ciuitas tudertina perpetuo pacis bene
ficio patiatur quod dominus capitaneus populi, uel alius officialis comunis tuderti qui consilium
populi habuerit congregare, teneatur et debeat proponere in consilio populi ad minus
semel in anno eo tempore quo domino potestati prioribus populi uidebitur et placebit quid
placet ipsi consilio prouidere super elemosinis faciendis per dictum comune generali
religiosis, etc., et pauperibus quibuscumque. Et id quod tunc in dicto consilio deli
beratum fuit in predictis executioni mandetur.

De defensione et conseruatione hospitalium et locorum religiosorum et quod eorum cause sine salario diffiniantur.

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus et qui loco eorum fuerint, et iudices
curiarum ciuitatis tuderti, teneantur hospitale ciuitatis et hospitalia omnia et loca re
ligiosa ciuitatis et comitatus tuderti et bona et possessiones ipsorum existentes
in ciuitate uel comitatu tuderti defendere et custodire ita quod non patiantur aliquod
dampnum uel iacturam, siue offensam. Et quilibet iudex comunis tuderti teneatur
rectores fratres et procuratores ipsorum statuum hospitalis et locorum religiosorum eorum
petitiones et questiones audire, et eas diffinire sine salario diebus feriatis
et non feriatis cum quacumque persona loco collegio et uniuersitate litigarent. Et
nullus oblatus uel familiaris ipsorum hospitalium et locorum religiosorum coga
tur ad aliquod datium uel collectam, uel exactionem soluendam, ita tamen quod nullus
oblatus uel familiaris in fraudem, uel exonerationem date ipsorum uel ob aliquod

ipsorum locorum. Et hoc intelligatur si talis oblatus vel familiaris non habitaret extra
ipsa loca. et similiter non intelligatur de rebus quas obtulerit non obsta
te aliqua donatione nomine emancipationis alicui suo filio, vel nepoti, de quibus
bonis solvat datam communi tuderti, ipse vel alius qui suo nomine possideret ipsa
bona, non obstante aliqua sententia absolutionis que esset lata per aliquem ex
iudicibus novis communis tuderti ipsi oblato vel suo filio vel nepoti. Et hoc in
telligatur circa potestariam Rayneri de baschio et hugolini de alviano olim po
testatum tuderti, salvo quod de rebus quas obtulerit deo ecclesie unde iustitia pauperum ap
parent de quibus nullum sustineat gravamen vel honus ¶ Et siquis dix
erit omnia sua bona se obtulisse deo et ecclesie potestas tuderti ipsum venire fa
ciat in consilio generali tuderti et recipiat potestas nomine ipsius communis instrumentum sue
confessionis ¶ Et predicta nullo modo ledant vel ledere possint aliquem civ
em vel comitatensem tuderti ¶ Et predicta intelligatur similiter in pendentibus etc.
Et hoc capitulum non possit tolli consilio vel arenga, et solvat datam quicumque
tenet de bonis oblati, sive prebendati, frater, filius, et quicumque alius pos
sidet solvat non obstante preterito et futuro

De provisione facienda ad petitionem fratrum cuiuscumque ordinis — R. iiij

Item quod potestas teneatur ad petitionem fratrum sancti leu[illegible] et aliorum fratrum cuiuscumque
ordinis ponere ad consilium generale communis tuderti ut per ipsum consilium ordine
tur et deliberetur de provisione facienda ipsis fratribus tempore quo capitulum pro
vinciale fieret, et illud quod per consilium deliberabitur per potestatem illud exe
cutioni mandetur ¶ Et quod potestas teneatur predicta executioni mandare sub pena
centum librarum de suo salario, et camerarius communis tuderti teneatur dare et solvere ipsis
fratribus cum effectu de avere communis id quod deliberatum fuit et provisum per
dictum consilium absque aliqua exceptione vel acceptatione sub pena decem librarum
communi tuderti solvenda de suo salario.

Quod baiuli teneantur obedire domino episcopo — R. v.

Item statuimus quod omnes baiuli communis tuderti teneantur obedire domino episcopo et eius
vicario et hiis que ad eorum officium pertinent, et ipsum officium teneantur
ipsi baiuli in ipsa curia fideliter exercere et legaliter.

Quod incluse intelligant sine salario. — R. vj.

Item quod omnes incluse et carcerate intelligant sine salario et sumarie diebus feriatis et non feriatis. Et Judices comunis tudertini legatis eisdem factis et faciendis Jus eis facere secundum statutum.

Quod syndicus hospitalis caritatis admictatur ad accusandum — R. vij.

Item statuimus et ordinamus quod syndicus hospitalis caritatis admictatur ad accusandum et audiatur in mallefitiis realibus in curia mallefitiorum comunis tudertini dummodo nomine rector hospitalis coram Judice et dicat et affirmet quod ipse syndicus de ipsius voluntate accusat.

Quod potestas faciat fieri bannimenta ad petitionem preceptoris hospitalis caritatis. R. viij.

Item teneatur potestas facere bannimenta quotiens placuerit preceptori hospitalis et eius syndico quod quilibet notarius assignet preceptori predicto omnia legata et donationes factas dicto hospitali per aliquam scripturam factam per ipsos notarios. Et si non assignaverit in centum solidis quotiens contrafecerit ipse notarius puniatur.

De inducendo syndicum in possessionem bonorum hospitalis caritatis. R. viiij.

Item statutum est quod potestas et capitaneus et quilibet Judex ad quem habetur recursus syndicus hospitalis caritatis teneatur inducere sumarie sine strepitu Judiciorum ipsum syndicum nomine dicti hospitalis in corporalem possessionem omnium bonorum que fuerint olim oblatorum dicti hospitalis vivorum et mortuorum non obstante si instrumentum oblationis esset cancellatum nisi esset factum pro utilitate dicti hospitalis auctoritate consilii tudertini.

De ordinamentis hospitalis caritatis. R. x.

Item statuimus quod potestas et qui loco eius fuerit teneatur facere fieri inventarium de bonis et rebus hospitalis caritatis infra unum mensem post introitum sui regiminis et reducere possessionem ipsius in publicam scripturam de quo inventario fiant duo infra unum quorum sit penes priorem sive preceptorem ipsius hospitalis et aliud penes comune. Et ipsum faciat cum diligentia reponi et custodiri apud ydoneam personam pro comuni. Et nullus contractus possit nec debeat fieri de bonis ipsius hospitalis vel parte ipsorum vel

alicui rei ipi hospitalis vel parte ipor sine consensu et uoluntate cois tud.
Et siquis contractus fuit factus in preiudicium ipi hospitalis dcus po
tas faciat ipm irritari et cassari et de hoc teneat face inqsitionem ui
si fuerit contractus laboncy qui uendidit sibi locum spatio trium
annor. Et siquis preceptor fuit eligendus remaneat in arbitrio
consilii populi et teneat face consilium ad petitionem preceptoris ipi ho
spitalis. Item nullus possit vel debeat aqua pluuialem fluentem
p uiam cois a porta scte presedis usq ad dcm hospitale impedire qn
uadat ad hoc ut sedilia dci hospitalis melius purgentur ita q ueniat
recte ad dcm hospitale. Et siquis contrafecerit puniat in soldis uigi
nti qualibet uice. Item omes oblati et familiares ipi teneat obe
dire mandatis preceptoris siue rectoris positi et ordinati a dco co
muni dco hospitali. Et non possit potestas siue capitan vel recto
cois tud nec aliquis de ipor familia pannos seu lectos ab ipo hospi
tale seu preceptore ipi et si rector siue preceptor faceret dcis pota
ti capitaneo vel rectori vel alior cor et alicui de cor familia comodare dic
tos pannos vel lectos cadat a suo officio. Et si dicti potas capitan si
ue recto vel aliqs de cor familia contrafecerit condepn p qualibet ui
ce i libr uigintiquinque den. Et nullus actentet aliquam mulierem
intra ipo hospitali morantem corrumpere vel ad aliquem actum peruenire cu
aliqua earundem contrafaciens in centum libr debeat condepnari et plus
arbitrio potatis et inibitur ipi preceptori hospitalis vel alior hen
tis officium a coe tuderti in dco hospitali. Et contra ipor uoluntatem. Nullus
intret hostiu dicti hospitalis vel caustrum ipi sub pena uigintiquinq
libr et plus arbitrio potatis capitan vel alterius rectoris cois tud.
Et preceptor siue rector ipi hospitalis teneat et debeat semel in
anno uenire ad consilium tuderti et in dco consilio confiteat se tene
re pro dco coi dcm hospitale caritatis et bona ipi. Item q nulla ps gra
uet vel grauari debeat i aliqua data vel collecta soluenda p terris et
possessionibus quas dcm hospitale emit vel alio quocumq mo ad ipm

penale

hospitale pervenerit et elevent de libris illorum quorum fuerit et ponantur et scribant in inventario dicti hospitalis. Et quod potestas primo mense sui regiminis teneatur precise ponere in consilio generali de uno rectore eligendo per comune in hospitali, cuius officium duret per annum et non ultra, et alius eligatur. Item quod potestas, capitaneus et quilibet iudex civitatis communis Tuderti ad quem syndicus hospitalis habebit recursum teneatur et debeat causas dicti hospitalis cum quibuscumque dictum hospitale ipsas haberet intelligere et diffinire et sine iuris calumpnia, vita fide per testes, vel per instrumentum ad petitionem sindici dicti hospitalis, statuto aliquo non obstante. Et quicumque venire voluerit ad dictum hospitale et pro utilitate ipsius hospitalis voluerit hedificare ex aliqua parte dicti hospitalis aliquam domum suis expensis, et dimictere de bonis suis dicto hospitali et facere dictum hospitale heredem in bonis suis quod libere possit facere. Et quod per rectorem dicti hospitalis, nec per aliquem expelli possit, ita tamen quod ipse locus et ipsa domus ipsi hospitali remaneat, et quod talis qui venient de bonis dicti hospitalis habere non possit, vel percipere nisi de voluntate rectorum et personarum dicti hospitalis. Et quod dicta domus concedatur dicto hospitali irrevocabiliter. Et quod nullum officium habeat in hospitali nisi illud quod ei commicteret per rectorem dicti hospitalis existente in dicto hospitali pro communi Tuderti.

Ordinamenta hospitalis karitatis. R[ubrica]. xj

Cum hospitale caritatis sit communis Tuderti, eius cure sit et tutele immediate immissum, necesse illud quod dici solet interdum negligi quod communiter possidetur, statuimus quod nulla persona cuiuscumque condictionis existat, audeat aliquam iniuriam personalem vel quocumque modo excogitari possit, rectori ipsius hospitalis qui nunc est, vel pro tempore fuerit, vel aliarum persone hospitali oblati, genettatice vel familiari, seu ministro, inferre, vel inferenti consentire, sive dare adiutorium vel favorem in domibus, terris, vineis et arboribus, seu silvis, vel salectis vel aliis quibuscumque rebus ipsius hospitalis, vel ad ipsum hospitale spectantibus aliquod dampnum dare. Qui autem contrafecerit

ARCHIVIO · BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

65

emendet dapn et pena quatrupli puniat, contenta i stat. cois tudti p

dca iniuria dapno mallio ul excessu. Et si pena no cotineret express

ad similem pena ipam quadruplicando teneat, Et si similis pena no

reperiret procedat scdm ius coe ul put e uidebit. De cause hospitalis

caritatis infra xl dies tminent et de aliis ordinamtis p eo. xy

Item statuimus q cause hospitalis caritatis cois tudti pendentes et fu

ture infra quadraginta dies continuos a die porecte petois tam i age

do q in defendendo sumarie et de plano sine strepitu et figura iudi

cii, diebus utilibus et feriatis seruata ul no suata solepnitate et

substantialitate iuris, et statutor cois tudti possint et debeant diffi

nire. Et q iudices coram quibus cause hospitalis uerterent tenea

tur infra dcm tps dcam causam diffinire, partibus psequentibus pen

Quinquaginta libr p quolibet et qualibet uice. Et q hospitale pdi

tum audiat sine solutione salarii faciendi cam cois tudti tam i pnci

palibus causis q appellatonu dci hospitalis aliquo no obstante. Et quicunq co

putabit faciantur potati capitn et ipor officialibus exprimat istud ca

pitulum et aliud capitulu proxime precedens. Et si no exprimeret habe

atur ex nunc ipo facto in ipo iur expresso. Item q omes oblati

gectatici et familiares dci hospitalis rectori et officialibus poitis

p ipm rectorem in ipo hospitali debeat obedire. Et ipe rector pos

sit eis precipere et eos cogere et cohercere p ut sibi uidebitur

Et potas et capitn et quilibet ipor teneat ad petom ipi rectoris da

re sibi beruarios ad capiendu et carcerandum hospitalarios qui de

linquerent et no starent ad obedientiam rectoris ipi hospitalis.

Item q nullus de hospitalariis cuiuscunq condictonis existat portet nec

portare possit arma sine licentia speciali rectoris hospitalis pdci

qui uo contrafecit puniat p potatem ul capitn sicud puniretur q

cunq alius tudtinus de portatone armor sicud de uolutate recto

ris processit. Item q rector dci hospitalis et pr et familiares dci

hospitalis no possint nec debeat nec aliquis ipor possit aliqua

arborem nec aliqua massaritiam dicti hospitalis dare aliaque nec acto
modare sine licentia consilii generalis comunis tuderti. Item quod potestas ca
pitaneus et ipsorum curia esse debeant favorabiles et dare adiutorium consi
lium et favorem rectori et sindico dicti hospitalis et ipsi hospitali.
Item quod potestas teneat et debeat presens capitulum de verbo ad verbum
infra octo dies post introitum sui regiminis facere legi in consilio genera
li comunis tuderti et postea omni mense una vice toto tempore sui regiminis et tunc
debeat monere consilium quod caveat se ab omnibus supradictis. Et postea tene
atur facere bannire quolibet mense sub dicta pena. Et quicumque fu
erit rector vel notarius dicti hospitalis elapso termino sue electionis et notarius non po
ssit esse rector vel notarius dicti hospitalis ab exitu sui officii ad tres annos pro
subsequentes. Salvo quod predicta non intelligantur in fratibus minoribus pre
dicatoribus et heremitis.

[illegible] ... banniare quolibet mense

De inventario faciendo de bonis hospitalis caritatis et de aliis ordinamentis pro eodem. C. xiii.

Statutum et ordinamentum quod in quodam quaterno libri nove comunis tuderti scri
bantur terre vinee et possessiones hospitalis caritatis dicti comunis quas ha
bet et in futurum ad dictum hospitale pervenientes et eorum extimationes.
Item quod singulis sex mensibus fiat inventarium de bonis et rebus dicti hospi
talis tam bladi quam vini lectorum bestiarum fornicarum terrarum domorum pos
sessionum molendinorum vegetum cultrarum gennadi bucarannis materacciorum
et aliarum suplectilium eiusdem hospitalis. Et predicta omnia reducatur
in publicam formam per notarios eligendos per comune tuderti pro hospitali predicto. Item
quod sacerdos sive sacerdotes qui erunt pro tempore in dicto hospitali eligatur
et mutari debeat per comune tuderti et pro tempore quo dicto comuni placuerit. Et ali
ter nullus stare presumat. Item quod nullus syndicus camerarius preceptor vel
spetialis qua dicti hospitalis qui vel que ad aliquod interfuisset officium in
dicto hospitali possit habere vel debeat simile officium in dicto hospita
li inde ad unum mensem proxime futurum computandum a die sue electionis
facte vel fiende. Et siquis de dicto hospitali eligeret ad ipsum officium
et ipsum acceptaret puniatur arbitrio potestatis vel capitanei secundum qua

f

litatem persone vel officii. Et nichilominus a dicto officio removeatur, et nu-
llum officium habere possit in dicto hospitale ab inde ad quinque annos
cum hac condicione quod hec clausula remaneat in provisione illorum qui
esse debent cum guardiano dicti hospitalis. Item quod omnes infirmi
qui sunt nunc vel erunt in dicto hospitali custodiant et custodiri debeant
et custodiri faciat per duos bonos viros in omnibus rebus necessariis
expensis omnibus dicti hospitalis. Et ad custodiam predictam eligantur
unus masculus et una femina de dicto hospitali. Et siquis custo-
diendo fuerit negligens in predictis, expellantur imperpetuum de dicto ho-
spitali et per directum vel per obliquum recipi non [?] debeat aliquo tempore. Item quod
nulla mulier etatis quadraginta annorum et ab inde infra possit stare
in comitatu in qualibet domo sive mansione dicti hospitalis, nec habeat cum a-
liquo masculo dicti hospitalis cum aliquo vel per se et si staret quod re-
moveatur et perdat omnia eam et masculus qui sic starent puniantur infra
fuit domino potestati vel capitulo secundum qualitatem delicti et per. Item quod
nullus conversus [?] sive oblatus dicti hospitalis qui nunc sunt vel erunt
in futurum possit per se vel alium habere aliquas possessiones, bestias in soc-
cidam vel aliquas alias res cum aliquo vel aliquos denarios cum instrumentis
vel sine, et siquis de dicto hospitali reperiret aliquid debere recipere per
se vel per interpositam personam cum instrumentis vel sine de rebus predictis
vel aliqua earum de quibus rebus ab aliqua persona quod dicta bona dicto hospi-
tali extunc prout extunc applicentur. Et nichilominus contrafaciens per dictos
dominos potestatem et capitulum vel alterum ipsorum talis recipere debens condemp-
netur prout de eorum processit voluntate. Et talis debitor cogatur ad sol-
vendum ad petitionem cuiuslibet petentis pro dicto hospitali. Item quod omnes
et singuli tam mares quam femine dicti hospitalis tam magni quam
parvi teneant et debeant portare palam in omnibus eorum vestimen-
tis signum dicti hospitalis et communis tuderti factum vel faciendum
infra certum terminum eis statuendum per dictos potestatem capitulum vel
eorum milites et contrafacientes incarcerentur. Dicti hospitalis nunc

teneantur portare signum faciendum per capitulum [?] vel militis.

9

tatur et detineat prout de ipsorum dominorum processit voluntate. Et nichilominus
dicta singna ponatur et poni debeat in omnibus captoniis lectorum. ¶ Item
quod omnes et singuli mares dicti hospitalis teneantur et debeant habere
mantellum amplum cum capputeo retro, et capellina unaquam dicto singno
et secum continue portare. Et quod nullus ipsorum habere possit cappa
mantellum tondum vel captaronum et de uno colore. contrafaciens et
portare nolens puniatur ut supra dictum est. Et de dicta domo expellatur ¶
Item quod omnes et singuli tam mares quam femine dicti hospitalis te
neantur et debeant manducare insimul, et comedere ad mensam propri
am sive refectorium et palam, videlicet masculi per se et femine per
se ad sonum campanelle et de communi coquina. contrafaciens puniatur ut
supra dictum est in precedenti clausula. Et hec non intelligantur de
infirmis vel qui singnarentur eo die vel sequenti ¶ Item quod nullus
masculus dicti hospitalis de nocte possit stare inter mulieres, et lo
ca deputata dictis mulieribus, contrafaciens fustiget vel ad aliam penam
contra delinquentes procedatur ¶ Item nulla mulier dicti hospitalis pos
sit stare de nocte inter masculos et habitatores masculorum. contrafa
ciens puniatur ut supra dictum est ¶ Et contra delinquentes procedatur per
inquisitionem et accusationem prout visum fuerit rectoribus dicti hospitalis ¶.
Item quod omnes et singuli dicti hospitalis familiares qui nunc sunt et erunt in fu
turum alimententur et gubernentur de rebus eis necessariis de rebus
et bonis dicti hospitalis secundum facultatem et possibilitatem hospi
talis predicti ¶ Item quod omnes fructus dicti hospitalis ultra ali
menta predicta convertantur in maritandis mulieres hospitalis predicti an
nuatim vel in aliis necessariis eidem hospitalis ¶ Item quod omnes
et singuli notarii civitatis et comitatus tudertini teneantur et debeant in
culo iuramenti quando facerent aliqua testamenta sive aliquod testamen
tum recordare hospitale caritatis communis tudertini et pauperes ipsius ho
spitalis ¶ Item quod rector hospitalis teneatur recipere in hospi
tali omnes pauperes et pauperissimas personas infirmas ¶ Item

h

quod nullus masculus vel femina de dicto hospitali possit vel debeat habere cameram clausam per se vel lectum clausum cortinis camaris vel sine set in publico dormitorio et palam. Contra faciens de dicta domo expellatur. Et hec non intelligantur de infirmis. Item quod omnes et singuli de dicto hospitali sani corpore a quatuordecim annis supra et a septuaginta infra teneantur laborare et facere servitia ipsi hospitalis facere secundum possibilitatem ipsarum personarum. Contrafaciens de dicto hospitali expellatur. Item ad hoc ut homines et mulieres de supradictis omnibus contentis in suprascripto capitulo non possint pretendere ignorantiam quod semel in mense inter eos ad minus legantur vulgari sermone omnia et singula supradicta contenta in presenti capitulo et alia fienda in futurum per agumtatore hospitalis predicti

De descendentibus de hospitale civitatis. R(ubrica) xiiij

Item statutum quod si aliquis vel aliqua ex oblatis seu proiectis hospitalis civitatis hactenus sua culpa offensa sive delicto exiverit aut expulsus fuit vel alias sine licentia et voluntate rectoris qui pro tempore fuerit et familie dicti hospitalis se absentaverit et recesserit de ipso vel ab ipso hospitali, qui vel que non redierit et remanserit in ipso hospitali ad servitium ipsi hospitalis et ad obedientiam ipsi hospitalis, quod de cetero in dicto hospitali vel muneribus non recipiantur nec valeant remanere. Immo a beneficiis et muneribus ipsi hospitalis et membrorum suorum perpetuus sit exclusus. Et quod hec locum habeat in preteritis tantum. Item in futurum tam si aliquis vel aliqua de oblatis vel proiectis dicti hospitalis suo delicto offensive vel culpa exiverit seu expulsus fuit vel etiam sine licentia et sine voluntate familie dicti hospitalis et rectoris qui pro tempore fuit de dicto hospitali aufugerit seu se absentaverit a dicto hospitali et servitio dicti hospitalis et obedientia ipsi rectoris qui pro tempore fuit in ipso hospitali vel membris ipsi de cetero non valeat remanere nec in ipso modo aliquo recipi

pratum ad aliquod beneficium seu munus. Et si aliquis aut aliqua de predictis
dictis oblatis vel precetis hospitalis predicti vel aliquis alius aliqua ex causa
predictis exivisset dictum hospitale contra voluntatem dicti rectoris, qui pro
tempore fuit vellet remeare dictum hospitale quod potestas et capitulum comunis
Tuderti qui pro tempore fuit teneant ipsos punire et puniant eorum
arbitrio et rectoris hospitalis predicti.

De electione et salario advocati, syndici et notarii hospitalis caritatis. R° — XV

Item statuimus quod domini priores populi conservatores status pacifici civitatis Tuderti de mense Januarii quolibet anno eligant pro futuro anno unum advocatum, unum syndicum et duos notarios pro causis et negotiis hospitalis caritatis gerendis et administrandis in scripturis et actis tractandis expensis dicti hospitalis cum salario consueto. Et illi qui fuerit advocatus, syndicus vel notarius dicti hospitalis unius anni non possint esse ipso anno finito in dicto officio inde ad duos annos proxime finitos. Et nullus possit advocationis, syndicatus seu notarii officium exercere nomine dicti hospitalis et pro dicto hospitali nisi fuit electus per officium dominorum priorum populi ut supra dictum est ad penam quinquaginta librarum pro quolibet et qualibet vice. Salvo quod si quis advocatus vel syndicus vel notarius dicti hospitalis esset iusta causa impeditus quod tunc rector dicti hospitalis possit alium advocatum, syndicum et notarium expensis dicti hospitalis conducere ut ipsi rectori videbitur convenire.

Quod bona hospitalis absque licentia consilii populi alienari vel obligari non possint. R° — XVI

Item statuimus et ordinamus quod per aliquem rectorem vel syndicum hospitalis caritatis civitatis Tuderti sive capitulum hospitalis predicti non possit quomodolibet in futurum acquiri aliqua quantitas pecunie nec de possessionibus dicti hospitalis pignorare vel modo aliquo obligare sine expressa licentia consilii populi dicti comunis et si fieret dictum mutuum et dicta pignoratio et ob

Non possit esse advocatus nisi eligatur a consilio

ligato sit cassa et ualoris nullius / Quod domini priores vadant ad ho
spitale caritatis et de ratione reddenda eis de bonis hospitalis eiusdem. Rubrica — xvij

Item statuimus et ordinamus quod domini priores populi teneantur et de
beant tempore cuiuslibet prioratus ad minus octo ex eis unanimiter cum
notario ire ad dictum hospitale caritatis et ibi facere inquisitionem
sollepnem de hiis que fiunt et administrantur in dicto hospitali et
si inuenerit aliquid male factum uel aliquid quod uideretur dictis dominis
prioribus legi facere in consilio populi quod fiat super predictis illud quod
ipsis dominis prioribus videbitur et placebit. Et quod ipsi domini priores
semel in anno de mense Januarii reuidere possint et debeant ipsa in
uentaria hucusque facta et imposterum facienda de bonis et rebus dicti
hospitalis tam mobilibus quam stabilibus et se mouentibus et credi
tis et debitis et introitibus et exitibus ipsius hospitalis et rationem
calculare et eam recipere ab administratoribus dicti hospitalis Et
quod faciant obseruare omnia et singula statuta facta in utilitatem hospi
spitalis prefati. De iuramento rectoris hospitalis caritatis et de ratione
introituum et expensarum dicti hospitalis legenda in consilio populi. Rubrica — xviij

Item statuimus et ordinamus quod quilibet rector dicti hospitalis antequam
officium incipiat teneatur iurare ipsum officium facere legitime lega
liter et sollicite bona fide in consilio populi dicti communis quo finito
statim reddere rationem de introitibus et expensis ipsius hospitalis co
ram rationatoribus per dominos priores populi deputandos que ratio
legi debeat in consilio populi dicti communis. Quod nullus recipiatur
ad uitam in hospitali sine licentia dominorum priorum. Rubrica — xviiij

Item quod nullus possit recipi ad uitam in dicto hospitali sine ex
pressa licentia dominorum priorum populi dicte ciuitatis quorum dominorum
priorum esse debeant in concordia ad minus due partes et si quis
uero rector contrafecerit ad uitam in dicto hospitali aliquem admictere
de proprio perdat totum eius salarium et remoueatur ab officio supradicto

De salario rectoris hospitalis. Rubrica — xx

Item quod salarium dicti rectoris si fuerit de civitate vel comitatu Tuderti
non possit excedere quantitatem quinquaginta librarum per annum.

De inquisitione facienda per rectorem hospitalis. Rubrica. xxi

Item quod quilibet rector dicti hospitalis debeat facere inquisitionem de pro-
iectis in dicto hospitali si est aliquis ipsorum etatis quindecim annorum
vel ab inde supra quod dicto hospitali debeat se offerre. Et si ipsorum aliquis
recusaverit se offerre in hospitali prefato quod de ipso hospitali expel-
latur et non possit postea recipi in ipso hospitali modo aliquo in futurum.

Quod rector hospitalis notificet dominis prioribus ordinamenta et inventaria hospitalis et ipsa ordinamenta penes se habeat. Rubrica. xxii

Item statuimus et ordinamus quod rector dicti hospitalis teneatur et debeat
singulis annis prima edomada mensis ianuarii comparere coram ipsis dominis
prioribus et eisdem notificare contenta in ordinamentis dictis et co-
ram eis dicta inventaria exibere vinculo iuramenti. Et ad penam vi-
ginti quinque librarum denariorum ei de facto auferendam. Et idem rector debeat
penes se habere omnia et singula statuta et ordinamenta facta et imposte-
rum facienda per comune Tuderti pro hospitali predicto super negotiis ipsius hospita-
lis, et ipsa statuta semel in anno facere legi in capitulo seu adu-
nantia ipsius hospitalis.

De loco concedendo fratribus minoribus in tenuta Collis Aquile et quod potestas mictat familiam in die translationis ad ecclesiam sancti Fortunati. Rubrica. xxiii

Item statuimus quod fratribus minoribus de Tuderto detur et concedatur
locus pro ecclesia hedificanda in tenuta Collis Aquile extra dictum castrum
iusta ipsum castrum secundum quod fuit assignatus per capitum et consules.
Item potestas in die translationis sanctorum Fortunati et Cassiani tenea-
tur mictere de sua familia ne venientibus ad ipsam ecclesiam
in dicto die aliqua iniuria vel molestia inferatur.

Quod potestas mittat familiam nocte vigilie sancti ad ecclesiam sancti Fortunati. Rubrica. xxiiii

Item statuimus quod potestas nocte vigilie sancti ad ecclesiam sancti Fortunati
mictere debeat et teneatur de sua familia ad reprimendum illos qui
facerent bactisterium ut non destruant eorum vel alias res dicte
ecclesie.

De electione duorum virorum qui recipiant cereos in festo sancti fortunati rubrica. — XXV

Item quod domini priores populi teneant et debeant tribus diebus ante festum sancti fortunati eligere duos bonos et legales homines, quibus assignent omnes cereos qui portantur de civitate per syndicos castrorum et villarum comitatus tudertini ad dictam ecclesiam. Qui cerei postea offerantur ad altare sancti fortunati

De bonis ecclesiarum defendendis rubrica — XXVI

p. c. xxxv

Item teneatur potestas bona ecclesiarum manutenere et bene tractare et dare et prestare eisdem consilium et favorem ita quod ipsa bona et ecclesie perpetuo in salvitate perdurent.

De procuratoribus concedendis fratribus rubrica — XXVII

Item statuimus quod potestas ad petitionem fratrum minorum predicatorum et aliorum fratrum teneatur et debeat dare et concedere eis et cuilibet dictorum ordinum procuratorem qui pro eis agat et defendat iura ipsorum religiosorum in quacumque curia sine salario

De provisione facienda fratribus sancti fortunati rubrica — XXVIII

Item statuimus et ordinamus quod ad laudem et honorem sanctissimi fortunati confessoris quod certe fratrum eius ad civitatem tuderti venientium per commune tuderti provideatur ipsis fratribus sancti fortunati de sexaginta libris cortonensium de avere communis tuderti que debeant eis dari sine aliqua exceptione et acceptatione et sine aliquo alio stantiamento inde faciendo. Et potestas teneatur eis dare facere decem diebus ante dictum festum sub pena centum librarum cortonensium. Et camerarius etiam dicti communis sub pena decem librarum cortonensium dictos denarios dictis fratribus dicto tempore solvere teneatur.

penat

De cereis portandis per sindicos comitatus in festo sancti fortunati rubrica — XXVIIII

Item statuimus et ordinamus quod quelibet universitas cuiuslibet castri et ville comitatus tuderti teneatur dicto sero portare ad civitatem tuderti unum duplerium de cera bonum et sufficientem et presentare in pede scalarum palatii communis officialibus qui per dominos priores populi fuerint deputati. Et nullus de civitate duplerium dare debeat, set in suis manibus

portare/

Quod quelibet ars in festo sancti fortunati se debeat congregare rubrica — xxx

Item statuimus et ordinamus quod consules cuiuslibet artis quindecim diebus ante dictum festum faciat congregare et adunare suam artem et quelibet ars cereum et luminariam habeat dicto sero / Quod quelibet communitas faciat in festo sancti fortunati luminaria rubrica — xxxi

Item statuimus quod universitas cuiuslibet castri et ville comitatus tudertini teneatur dicto sero facere in eorum castris et villis luminaria et gaudium ignis in quolibet loco convenienti ipsorum castra et villas / De bonis ecclesiarum defendendis rubrica — xxxii

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus et qui loco eorum fuerint teneantur defendere conservare et manutenere omnia bona ecclesiarum et iura civitatis et comitatus tudertini et contra offendentes procedere ad petitionem rectorum ipsarum ecclesiarum in personis et rebus vel patronorum ipsarum et sit pena offendendentis in ipsis bonis et locis illa que est in bonis in bonis offendentis. Et quod si aliquis de patronibus est exbanditus communis tudertini civis tudertinus et offenderet in ipsis bonis ecclesiarum et in ipsis ecclesiis puniatur sicud alius qui non esset de patronibus. Et si aliquis receperit ad redditum seu ad laboritium per aliquo clerico capitulo seu collegio aliquas terras vel possessiones et esset cessatus solvere redditum in termino contento in instrumento locationis antequam esset acquisitus non audiat de redditu arboribus vineis et aliis rebus existentibus in ipsis terris si solutio sibi terre et possessiones auferri non possit nec pena in instrumento ipso apposita. Et si aliquod dampnum datum fuerit in dictis terris et possessionibus per ipsum conductorem seu laboratorem et voluerint satisfacere de dicto dampno offerentes se satisfacere velle secundum iustam extimationem quod pena apposita in ipso instrumento locationis ipsi laboritii et cessionis peti non possit nec audiat. Et hoc locum habeat in preterito et futuro et in questionibus pendentibus motis et movendis/

70v

nõ obstante capl̃o cõtrarentibus nec aliquo nec aliquo statuto iure canoni

co vl ciuili. Et potestas vl capitm̃ et iudex qui offerat impedimentũ vl

aliquo predictorũ puniat̃ inducentis libr. Et si sn̄ia aliqua ẽet

data vl daret̃ in predictis vl aliquo predictorũ nõ valeat ipo iure

nec executioni mandet̃.

Capl̃m pro magro paulo de quatrellis ...a xxxiij

Item statutũ est qđ p̃ euidenti vtilitate cõis tuderti et vt copia me

dicorũ habeat̃ in ciuitate tuderti qđ magr̃ paulus massoni olim de qua

trellis cõitat̃ tuderti et nũc de reg. vallis sit ciuis et hẽat p̃

ciue ad honorem et honores ciuium ciuitatis tuder. et ad

ciuitat̃ ponat̃ et scribat̃ int̃ ciues ciuitatis tuder. Et iudex

sup̃ libra qui p̃ tp̃e fuerit teneat̃ et debeat ad ei petitionem ad

penam viginti quinque libr. scribi fac̃ ipm̃ magrm̃ paulũ

inter ciues in regione inqua habitaret et i libra ei poni et

scribi fac̃ terras quas emet a ciuibus nobilibus et serui

tibus ciuitatis et cõitatus tuder. tantũ cũ aliis ciuibus dc̃e

ciuitatis dũm̃ mõ pater seu frater aut eius cõsanguinei qui

scripti reperiunt̃ in cõitat̃ tuderti . remaneant scripti eo mõ quo

sunt sine preiudicio dicti magri pauli. Et cõtra statuis dc̃o

magro paulo in predictis nõ noceat quin possit p̃manẽ ciuis

ciuitatis tud. Non obstante qđ pat̃ ei fiat vl patruus aut

quicumq; ei consanguineus reperiatur scriptus in comitatu tu

derti nec aliquo alio statuto et iure in contrariũ loquente

quibus hoc statutũ deroget cum effectu. De vno vl plurib; medi

cis hendis et qđ cõm nichil soluat alicui medico p̃textu alicuius electionis usq; nunc fc̃e ...a

Item statuim̃ et ordinam̃ qđ capitm̃ populi ciuitat̃ tud. p̃ponat in consilio

populi dc̃e ciuitat̃ singulis annis de mẽse ianuarii quid placet ipi

consilio p̃uidere de uno vl pluribus medicis fisico et cirurgico hendis

in ciuitat̃ tuderti. Dum mõ i ipa p̃posita excipiet qđ nullus qui ac te

nus steterit in ipa ciuitate ad salariũ cõis vl habitauit in ipa ciuitat̃

de mense Januarii

fed. pri qui

nc possit

p

possit eligi cu(m) salario quod excederet quantitatem vigintiquinq(ue) libr(arum) Et
mchilomin(us) de mercedes adi(c)e pictoris hui(us) stat(uti) cam(erarius) co(mmun)is tud(er)ti no(n) possit
nec debeat soluere aliquam quantitatem pecu(n)ie p(re)textu alicui(us) electoris f(ac)te
de aliquo medico usque mo(do) et q(uod) tu(n)c deliberab(itur) p(er) ip(su)m (con)siliu(m) executoi
madet(ur) de o(mn)ib(us) s(upra)d(ict)is Et si d(i)c(t)us cam(erarius) solu(er)et preter d(i)c(t)am formam
de suo p(ro)p(ri)o solue(re) i(n)telligat De no(n) rebanniendis exbannitis et carce-
ratis no(n) relassandis nisi (con)d(empnati)o fu(er)it (con)servata r(ubric)a XXXV

Item statuim(us) q(uod) nullus Ciuis ul' co(m)itatensis co(mmun)is tud(er)ti (con)depnatus ul' ex
banditus co(mmun)is tud(er)ti possit rebanniri ul' de banno exi(m)i nec ei (con)depnatio
ul' banimentu(m) aliquo colore quesito cancellari tolli suspendi ul' quomodolibet
prorogari p(er) aliq(uod) (con)siliu(m) d(i)c(t)i co(mmun)is generale ul' spetiale nisi prius tal(is) ex
banniti condepnatio cam(erario) co(mmun)is tud(er)ti soluta fu(er)it cu(m) effectu Et q(uod) potas
et capita(neus) co(mmun)is tud(er)ti ul' quiuis alius officialis co(mmun)is tud(er)ti no(n) possit de p(re)d(ict)is
aliquam p(ro)positam facere nec fieri facere ul' p(er)mictere in aliquibus (con)siliis
generalibus ul' spetialib(us) Qui u(er)o (con)tra fecerit in quingentis lib(ris) den(ariorum) cort(onensium) pro
uice qualib(et) puniat(ur) Nec de predictis ipsi officiales aliq(uod) ratiocinium
ul' colloquium faciant ul' h(ab)eant in aliquo consilio ul' adunantia sapi
entium ad penam predictam Et nullus not(arius) (contra) formam predictam
audeat talem p(ro)positam scribere Et nullus etia(m) audeat arengare ad
p(ro)p(osi)tum ponere ul' capere ul' alio mo(do) p(ro) tali (con)depnato ul' exbannito ali
quit dicere in scriptis ul' sine scriptis Qui u(er)o (con)tra fecerit in quinqua
ginta libr(is) den(ariorum) cort(onensium) vice qualib(et) condepnet(ur) Et ei d(i)c(t)u(m) (con)siliu(m) ul' aren
gam et quicquid secutum est ex eo ul' ob id sit cassum nullum et irritu(m)
ipso Iure Et predicta locum no(n) h(ab)eant in carceratis et detentis in car
ceribus co(mmun)is tud(er)ti p(ro) aliquibus condepnatoribus ul' exbannimentis de
quib(us) f(ac)tis qui obtinuerent iam d(icti) ul' eor(um) ei deberent offerri s(ecundu)m form(am)
stat(uti) de consilio et deliberatae consilii populi co(mmun)is tud(er)ti Et q(uod) nullus
condepnatus co(mmun)is tud(er)ti h(ab)eat nec h(ab)ere possit aliq(uod) offitiu(m) beneficiu(m)
ul' fauorem ul' pecu(n)iam recipere a co(mmun)i nisi prius vere soluit sua (con)
depnatoem cum effectu Et siquid (contra) fieret sit irritum et inane.

penali

condepnat' occ(asion)e districte ()ceptu mandati et dampnor(um) dator(um) dum tassat exceptis. Declarantes q(uod) offerri ul(timo) ppom de offerendo n(on) possit aliquem carceratum masculum qui condepnatus foret a Centu(m) libr(is) ul(tra) ab inde s(upra) nisi in ipsis carcenbus continuam moram trassent saltim p(er) annu(m). Et si fuit condepnatus ab inde infra nisi steterit in ipsis carcerib(us) p(ro)rata te(m)poris. Et omes pene s(upra) imposite in n(on) rebanniendo heant locum in non offerendo.

De mesuris h(ab)endis in co(mun)i r(ubrica) — xxxvj

Item statuim(us) q(uod) in co(mun)e tuderti sine apud ca(merariu)m d(i)c(t)i co(mun)is heant et fi(er)i debeant mensure mensure .q. vasa videlicz quatingus medius quarti gus et quarta de ferro. Item petictus medius petictus tertiarola et folietta de ramine iusti et iusta et ad consuetudinem et debitam mensuram co(mun)is tuderti.

De libellarijs r(ubrica) — xxxvij

Item statuim(us) q(uod) quicu(m)q(ue) peteret s(upra) fieri restitutionem possessionis alicui(us) t(er)re ul(tra) vineec(ui)l rer(um) mobilis eo q(uod) census no(n) fuit solutus sibi n(on) audiat. Et si sm(en)tatim fuit de ipa re restitui debere n(on) audiat et possessor ip(s)i pbaret ip(su)m censum solutum ul(tra) offerret se solue(r)e pa ratum iux(ta) mandatu(m) q(uod) intelligat in utroq(ue) casu. Et hoc locum heat inter cives et comitatenses tant(um). Item q(uod) instr(ument)um concessi onis alicui(us) rei ad libellariu(m) valeat et teneat et firm(um) et ratum p(er)maneat n(on) obstant(e) aliqua prescriptione t(em)p(or)is. Et n(on) obstant(e) si dicti instr(ument)um careat iuris solepnitatib(us) in aliqua p(ar)te sui. Et hec locum heat int(er) quoscu(m)q(ue) possessores dicta(rum) rer(um). Item hec capitulum locum heat in rebus ecc(lesi)ar(um).

Pro rebus heretieotitis r(ubrica) — xxxviij

Quoniam Circa rer(um) pu(b)l(ic)i ca(usa)m nom(ine) officij est statutum pu(b)l(ic)i dem et ordinam(us) p(ro) evidenti utilitate co(mun)is tuderti et singula(rum) p(er)sona(rum) ip(s)i q(uod) p(er) officium d(omi)nor(um) p(ri)or(um) populi d(i)c(t)i co(mun)is seu p(er) alios sapientes et prud(e)ntes viros p(er) ip(s)os eligendos preces p(ro)ponga(n)t

venerabili patri et domino domino .. Episcopo tudertino et capitulo maioris ecclesie tu-
dertine et aliis capitulis et ecclesiis et toti clero Civitatatis et dyocesis tu-
dertine ut amore et gratia dicti communis consentiant et condescendant ut domus
et casalena posite in civitate tuderti eiusque burghis et subburghis ad pensionem
sive emphiteosim vel quocumque alio simili modo et titulo per ecclesias ecclesiasticasque
personas concesse sive comitatensibus et districtualibus civitatis tuderti libe-
rent per viam et modum quibus melius de iure fieri valet cum utilita-
te ipsarum ecclesiarum. Et quod domini priores populi teneantur et debeant pro ex-
ecutione contentorum in presenti capitulo consilium populi dicti communis et alia dicti communis
consilia in palatiis oportuna facere congregari ad petitionem cuiuscumque petentis
et omnia facere teneantur circa presentis matherie executionem que fuerint
oportuna et eis expedire videbitur in animo iuris. Et hoc capitulum exe-
cutioni mandare

De festivitatibus sanctorum Agustini et Lencii custodiendis
Et de cereo ad ipsas ecclesias portando. R. — XXXVIII

Item ad honorem et reverentiam dei sanctorumque Agustini et Lencii statuimus et
ordinamus quod potestas teneatur et debeat tribus diebus ante festum sancti Agustini
et tribus diebus ante festum sancti Lencii publice banniri facere in locis consuetis
per civitatem tuderti ad duas tubas quod omnes homines et mulieres civitatis tuderti
debeant cum omni reverentia et devotione dictas festivitates beatorum Agustini
et Lencii custodire, et quod dicte omnes debeant potestatem associare ad ipsas ecclesias
de mane, quando missa celebratur, et potestas facere unum cereum sive torchium
cum valoris sex librarum cortonensium quinque denariorum et unum solidi denariorum et fieri debeat
de bonis et avere communis tuderti per camerarium dicti communis sine aliquo alio stantiamento
ut scriptum de ipsis exprimitur. Et ipse cereus debeat teneri accensus cum missa
celebratur et postea offeratur et ponatur in altari utriusque dictarum ecclesiarum in
die festivitatis utriusque sanctorum predictorum.

Banniatur festum beati Agustini et beati Lencii

[stamp]

E

T. IIII.

De ordine iudiciorum. j.

In nomine domini amen. Statuimus et ordinamus quod quicumque de civitate vel
comitatu Tuderti in pecuniarijs causis realibus et personalibus et omnibus
unde per hoc statutum salarium debeat solvi alium vel alios con
venire voluerit petitionem suam porrigat in scriptis ab eo recta
extimatione facta de rebus quas petere intendit. Et porrecta ab
eo petitione predicta camerarius comunis Tuderti eidem camerario et notarijs ipsi ipsam
petitionem recipere non cessabunt. Et pro qualibet libra duodecim den.
pro salario recipiant. Exceptis causis extraordinarijs in quibus salarium non
ponatur. Et exceptis causis divisionum de quibus non recipiat salarium
camerarius nisi duorum denariorum pro libram. Et exceptis causis in cetionum et
qualstorum de quibus recipiat camerarius sex denarii pro libram tempore ferendi
sententie a conquerente secundum petitionem factam tempore contestate litis. Et
pro qualibet familia petente libertatem et franchitiam recipiat
camerarius viginti solidos et non plus recipiat. De petitione vero seu
accusatione maleficiorum nullum recipiat salarium ut inferius exprimetur.
Et salarium quod recipiet camerarius comunis scribi faciat in libro per notarium eidem con
cessum. Et nichilominus salarium in libello seu petitione scribatur. Et
mictatur per bajulos comunis Tuderti ad notarios curie qui ipsos libellos et petitiones
recipere teneantur et in quaternos scribere notarii bajuli statim quod eos detule
rit. Et incontinenti postquam fuerint ipsi libelli seu petitiones oblati
in causis in quibus puta quarentena non continetur faciat iudex citari
per bajulos comunis Tuderti reos unica citatione ut veniant coram iudice. Et
si debitor comparens rem petitam confessus fuit solvere et restituere se
debere recipiat. Et iudex ut in decem dies proxime venturos sol
vat totum debitum petitum vel et salarium et rem petitam. Et
si vero negaverit possit iudex et debeat quamlibet questionem ver
ginti solidos ab infra .j. que non pertineat armario criminali vel aream
aliam constitutionem non continet vel rei valentis ultra quinquaginta vel
solidos puniendum non teneret, precedente actione ut rei lite se conditas.

[library stamp]

III

decidere. Et iuramento actoris vel rei cum uno teste tam quadraginta solidorum
et ab inde infra usque in viginti solidos lite non contestata decidere teneatur.
Si non negaverit defensor . . dilato ut veniat responsurus. Quibus venientibus
quotienscumque post libelli oblationem et responsionem factam ad ipsum etiam
ante litem contestatam si reus vel actor iusiurandum suo detulerit adversa
rio teneatur is cui defertur iurare vel iuramentum referre et ad hoc per
iudicem omnimode compescatur remediis oportunis. Quantacumque sit quanti
tas usque in quinquaginta libras vel qualiscumque fuit res in iudicium
deducta valoris eius extimatione quinquaginta librarum vel ab inde infra. Set predicta — Set predicta
contempta in hoc paragrapho si non locum habeant quando agitur inter partes de nego
tio ipsorum et non de negotio alterius persone extranee ab ipsis partibus.
In aliis non casibus faciat iudex ab utraque parte litem contestari super peti
tione porrecta. Et utramque partem subire iuramentum calupnie et
de veritate dicenda. Si non eo iuratum de calupnia non fuit. Postmodum
procedat eum perfice ut cum q̄ inferius continetur. Verum si rei non vene
rint in termino eis dato ab ambe, precepto iudicis responsuri, pe
titionem porrecte quo eos defensor possessio sive tenuta quo eos actoribus de
rebus mobilibus in duplum de stabilibus in triplum eiusmodi petite. Et — q̄ non possunt in tenuta accipi.
non possint in tenutam accipi boves aratorii nec infra cum quibus co
luntur fundus et vinea et capsa vel . Et rogitur non veniat in tenutam
aliqua occasione nec predicto nec predicta eius et si bannis eius contraverit
dando in tenutam predicta preter quia boves aratorii in quinque solidis puniatur
quotiens contraverit. Et eius bannum contraverit dando in tenutam boves arator
in viginti solidis eorum vice qualibet puniatur. Et quod tenuta data de predictis rebus
vetitis vel aliqua ipsarum non valeat nec teneat ipso iure. Verum si
reus venerit infra mensem et satisdederit de iudicio sisti et iu
dicatum solvendo et refecerit actori expensas factas in petitione illa
tenuta restitui debeat reo cum fructibus inde perceptis a die
actore. Et ille mensis computetur a die date tenute et currente.
Tenuta non data pro contumacia in reali petitione tam possessoria — quando possit vendi

quod in aliis peticionibus recuperari posset infra duos menses continuos post tenutam
datam contra eum. Ita tamen quod non presumatur dari nisi fuerit notificatum in
persona vel ad domum eius contra quem fuerit data dicta tenuta. Et elapsis dictis ter-
minis possit vendi tenuta requisito reo, ei apparebit debitum testibus vel
instro vel confessione habita licentia a iudice infra quindecim dies po-
stquam fuerit petitum primo requisito reo ut recolligat tenutam. Et iudex qui
congnoscit de questione ipse teneatur dare licentiam vendendi ipsam tenutam
nisi debitor recolligere voluerit ante venditionem. Et si non reus negaverit
rem petitam ad actorem pertinere procedatur in causa prout fuerit procedendum secundum
hoc statutum et iura communia. Et si contumaci data fuerit se-
cunda tenuta vel possessio per curiam post extramissionem prime, eam reac-
cipere non possit nisi causa congnita et finita, et ipse iudex teneatur
procedere in causa et difinire eam ad petitionem illorum contra quos data fuit
dicta tenuta secundum tenorem libellorum in utroque casu. Et teneatur iudex cogere
reos venire coram eo data tenuta vel non data responsuri actori.
Et si post preceptum a iudice factum infra decem dies reus debitum
cum expensis non solverit elapsis terminis ... tunc in deinceps
compellatur personaliter ad solvendum ... Et non veni-
entibus ipsis requisitis. Potestas et qui loco eius fuerit et iudices cu-
rie teneantur facere ipsos requisitos exbandire et teneatur ipsos exbanditos capi
facere et detineri ad petitionem creditoris. Elapsis tribus diebus ut dictum
est data tenuta vel non data. Qua tenuta elapsis decem diebus
post preceptum a iudice factum actori facere teneatur dari de bonis
mobilibus in duplum et de stabilibus in triplum et tantum principale
quam fecerint. Cogantur diebus feriatis et non feriatis. Item
quandocumque actor voluit debitum declarare pecuniarium petitione
recepta vel non requisito reo ut supra dicitur iudex possit testimoniis
ydoneis et protocollis vel publicis instrumentis declarare debitum, dum-
modo notarius qui scripserit protocollum illud eius signum appareat in quaterno
et facta declaratione teneatur iudex pronuntiare debitum fore clarum

74v

ymo. ur. q post declar. ut j. o.
de c. xxiiij.

non obstante quod lix non fuerit contestata, vel prestitum calumpnie iuramentum
in absentia rei, et postmodum terminis transitis, elapsis a die libelli dati. Inde
antea, iudex possit cogere debitorem, salva exceptione solutionis
et qualibet exceptione legitima. Et probari possit infra tres menses co-
ntinuos post declarationem debiti factam, et ab inde inantea nulla
exceptio vel probatio contra dictam declarationem admictatur. Si vero non fuerit
in civitate et comitatu Tuderti, detur a iudice in hac parte dilatio ar-
bitrio iudicis, dummodo quindecim dierum spatium non excedat. Et
hoc capitulum locum habeat tam in declaratione debiti quam in aliis causis
ubi fit declaratio. Et iudex, collacto in pignore (?) licentia dare non possit
exequendi absque licentia creditoris, et a potestate vel alio qui fuerit loco eius
vel a iudice minime concedatur. Et baiulus cui preceptum est a iudice
dare teneatur diebus feriatis et non feriatis. Et potestas et capita-
neus et cum loco eorum et quicumque eorum fuerit, et iudices curiarum p-
rese teneantur cogere principales debitores in pignore (?) communis Tuderti ad petitionem
creditoris vel fideiussores ipsorum vel sponsorum vel aliorum promissorum, et contra
eos vel alios promissores fuerit per iudicem processum. Et fiat eius satisfactio ad
petitionem suam vel alius promissoris. Et diebus feriatis et non feriatis po-
ssit iudex facere et facere teneatur. Et bona debitoris fideiussoris spo-
nsoris vel alterius promissoris nichilominus detineantur (?) in tenim (?), et ab
eis vel altero ipsorum fuerit postulatum, et principalis vel debitor abse-
ntaverit se aliqua occasione, ut supra dictum est de debito declarando, lice-
ntiam habeat, et duo baiuli referent per sacramentum se citasse
reum diversis citationibus datis duorum vel trium dierum, vel bona vice
potebunt (?), ad voluntatem iudicis, ad videndum debitum declarari,
quod fieri petitur ab adversario. Si vero fuerit in civitate vel comi-
tatu Tuderti et citatus fuerit ut coram iudice veniat dato termino
vel non, iudex teneatur omnino in persona et rebus cogere ipsum
citatum ut veniat coram iudice ad petitionem actoris. Et hoc
locum habeat in civitate et comitatu salvo semper capitulo Guar-

facto et faciendo. Quod capitaneus iudex curie teneatur exequtioni
mandare in omnibus et per omnia ut in dicto capitulo guarentie con
tinetur.

De forma citandi forenses et vagabundos. ij

Item statuimus et ordinamus quod forenses et tudertini vagabundi et
alii qui domicilium vel habitationem in civitate vel comitatu Tu
derti non habent cum in civilibus causis sunt reconventi et citandi
personaliter in civitate vel comitatu Tuderti inveniri nequeunt
possint citari per unum ex tubatoribus communis Tuderti in loco in quo olim
soliti fuerunt habitare si in civitate Tuderti habitationem soliti sunt
habere et sufficiat ad perhemptoriam citationem ante portas palatiorum dicti co
munis fore citatos tube sono premisso per tubatorem predictum una
tantum citatione facta diversis diebus. Et hoc locum habeat ubicumque
de predictis personis citatio in civilibus causis est fa
cienda.

Quod per comparitionem constituentis procuratoris in iudicio non intelligatur procurator revocatus. iij

Item statuimus quod quotiens contingerit constituentem procuratorem vel
procuratores in iudicio comparere per ipsius constituentis comparitionem
non intelligatur procuratorum revocatum nisi expresse constituens
ipsum procuratorem revocavit. Et hoc idem intelligatur si constituerit
alium vel alios procuratores.

Quibus horis officiales teneantur venire ad banchas et ab eis discedere. iiij

Item statuimus quod omnes et singuli iudices milites et notarii
dominorum potestatis et capitanei et etiam dominus defensor et eius notarii
teneantur et debeant vinculo iuramenti et ad penas infrascri
ptas venire stare et morari ad banchas suas solitas ad sonum
campane que est in palatio dominorum priorum populi conservatoris
pacifici status communis et populi civitatis et comitatus Tuderti. Et quod
a diebus lunis nullus predictorum officialium sedere debeat nisi per
campanarium communis Tuderti primo pulsabitur campanella in ferie

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI ·

que consueta est pulsari in discessu curie. Et quod notarii camere communis do
minus vel alius deputandus per officium dominorum priorum teneatur et
debeat quolibet die iuridico, et quo iudices sedere debent ad banchas
bis in die in dicta palatia potestatis capitanei et defensoris ad videndum et inquirendum
si officiales predicti stant ad banchas ad eorum officium exercendum. Et si
predicti inquisitores vel alter ipsorum invenerint aliquem ex predictis offici
alibus non sedere ad banchas ut dictum est. Teneatur camerarius dicti communis tempore
solutionis dictorum officialium retinere de suo salario dictorum iudicum et
aliorum officialium pro quolibet iudice ipsorum dominorum viginti solidos pro
quolibet milite decem solidos et quolibet notario decem solidos. Et si per dictum defensorem
vel eius notarium fuerit contrafactum ut dictum est, teneatur ipse camerarius de salario
ipsius defensoris pro eodem defensore quando non observaret predicta retinere
de suo salario pro quolibet vice viginti solidos. Et de quolibet notario qua
libet vice decem solidos. Et pro quolibet iudice centum solidorum. Et quolibet
vice qua contrafecerit quinque solidos et pro quolibet notario ipsorum iudicum
quinque solidos nisi aliquis predictorum officialium habuerit legitimam ex
cusationem. Et teneantur predicti officiales venire ad banchas
bis in die que ad dei honorem non extiterit feriata. Et quod domini priores
populi qui nunc sunt et pro tempore fuerint teneantur sacramento in
tantum predicta facere observari. Et quilibet cum mandatum fuerit per eos
aliquid pro executione predictorum teneatur eis obedire ad penam per eos impo
nendam ipsorum arbitrio.

Quibus diebus et quotiens officiales debent prebere audientiam generaliter. Ca[pitulum]

Item statuimus quod potestas capitaneus et defensor et eorum iudi
ces et officiales teneantur et debeant singulis diebus bis in
die hore competentibus sedere ad banchum solitum et prebere
generalem audientiam omnibus non facta exceptione vel accep
tatione aliquarum personarum ad penam viginti quinque librarum pro quolibet
die quo in predictis contrafecerint, in aliquo predictorum diebus feriatis ad
honorem dei duntaxat exceptis. Et quod domini priores populi te
neantur et debeant sacramento in tantum facere observari. Et

de predictis inquiri facere prout continetur in alio primo precedenti capitulo

de bonis debitorum dandis creditoribus insolutum — Lxj.

Item statutum est quod si plures creditores essent vel unus qui habe at bona vel de bonis alicuius debitoris vel fideiussoris per curiam Tud' intentum ut alias obligata reo registro bis si debiti vel tenute apparerent publice instrumenta sive scripture tenute potestas vel qui loco eius fuerit Et iudi ces curiarum teneantur dari facere priori creditori insolutum de dictis bonis dicti debitoris vel fideiussoris tantum quantum esset debitum quod re cipere debet vel valet arbitrio duorum bonorum virorum quos potestas sive iudex eligere teneatur Et idem fiat secundis creditoribus qui habu erunt de bonis ipsius debitoris vel fideiussoris primo creditori refectis expensis in ea quantitate de qua iudici videbitur convenire Et hoc fiat et facere teneatur infra quindecim dies postquam petitum fuerit simul ter potestas et iudex maior et quilibet ipsorum sine ratione salarii idem faciant aliis creditoribus postea venientibus sive primus creditor petierit sive non ita tamen quod semper primus creditor preferatur ut primo satisfiat creditori donec durabunt bona debitoris vel fideiussoris Et hoc fiat de rebus mobilibus et stabilibus Et hoc locum habeat inter cives et comitatenses tantum Et si aliquis civis vel comitatensis Tud' qui deberet recipere aliquam quantitatem pecunie de quo debito appareat aliquod instrumentum ab aliquo forense qui habeat aliquas possessiones in civi tate et comitatu Tud' quod pro ipso debito procedatur contra ipsum forensem et in ipsis bonis ad dandum insolutum ipsa bona usque in quantitate seu satis factionem ipsius debiti et dampnorum et expensarum secundum formam capituli ipsius omni exceptione remota nisi habuerit instrumentum qui etationis Et hoc locum habeat in causis motis et pe dentibus.

Quod civiles cause infra .xxx. dies utiles terminentur et de modo excipiendi ...

Item statutum quod omnes iudices et officiales ad iustitiam pro comuni Tud' in civilibus deputati et qui de causis civilibus

possunt congnoscere / teneantur a die coram eis uel aliquo eorum / petitionis porrecte super quacumque causa et lite ciuili in qua debeat ordinare procedi facere litem contestari actore prosequente / infra quindecim diem uti lem et demum a die litis contestate / causam / infra triginta dies utiles omnino / per sententiam terminare nisi steterit per utramque partem / uel nisi de utriusque partis uoluntate et consensu predictum tempus terminum prorogetur

Ita tamen quod instantia cause non periat usque ad triennium / a die litis contestate / interim / nuntiandum / Et iudex qui fuerit negligens in predictis qualibet uice / penam quinquaginta librarum soluere comuni teneatur in currat / Et nulla exceptio / dilatoria / uel peremptoria / uel alia cuiuscumque generis / ante litis contestatione / impediat / uel retardet nisi exceptio solutionis / uel rei iudicate / Exceptio qua reus infra prefatum terminum quindecim dierum a die porrecte / petitionis per instrumentum publicum probaret / uel probare uellet / Omnes uero exceptiones ante litem contestatam oppositas sub hac exceptione / et refutatione admictant / et recipiant iudices / si in genitum sunt uere et admictende de iure saluia impressum etiam post litem contestatam earum et cuiusque earum uirtute probatione et congnitione / et possint / et debeant dicti iudices post litem contestatam / de dictis exceptionibus et effectu et efficatia earundem congnoscere / et earum probationes recipere / etiam si talis exceptio esset que de iure debuerit ante litem contestatam probari / Exceptio uero que proponetur et proposita ante litem contestatam / infra dictum quindecim dierum utilem proponi et super ea pronuntiari debeat / quia non prius iuris ratio quam persona querentia est / Exceptiones et replicationes quasque iudices comunis tenentur quascumque recipiant / sub hac protestatione / uel in genitu de iure recipi et admicti deberent et aliter / non / Dum modo ei per excipiens / uel replicans petierit ante litis contestationem declarari utrum sint admictende uel non / iudex tunc teneatur predicta ante quam procedat ulterius declarare. / De modo faciendi librum in quo scribantur male ysori negotia pertractantes.

Rubrica

Volentes circa conservationem pacifici status attendere diligenter. Cum rei pu
blice intersit locupletes habere subiectos et ne quis substantia bonorum suorum
male utatur, provide deliberaverunt et ordinaverunt quod fiat et fieri debeat quidam
liber in quo per notarium eligendum per officium dominorum priorum scribantur et scribi debe
ant omnes et singuli homines de Civitate et Comitatu Tuderti qui male
consumunt substantiam bonorum suorum ad ludus vetitos ludendo et alia illicita faciendo.
propter que verisimiliter ad inopiam vigere deberent et male ipsorum negotia per
tractare. Et vocetur liber male tractantium facta sua. Et quilibet illorum
qui ex dictis causis vel aliqua ipsarum scribet in ipso libro scribatur. Et scribi debe
at in ipso libro ad petitionem et instantiam quatuor ex parentibus vel
agnatis seu congnatis vel affinibus attinentibus illi qui male sua
negotia pertractaret usque in quartum gradum inclusive. Et intelligatur
gradus secundum ius canonicum in quo libro etiam scribantur et scribi debeat
per dictum notarium deputatum ad predicta nomina petitorum ipsi male agenti sua
negotia coniunctorum qui petent ipsum eorum coniunctum scribi in dicto libro et
ut dictus liber sit omnibus manifestus legatur in statuto dicti communis. Et nichil
hominum copia ipsi libri penes notarium ipsum librum scribentem debeat rema
nere ut nullus possit pretendere ignorantiam de nominibus illorum qui in
dicto libro scribentur pro tempore. Qui notarius qui debet scribere ipsum librum esse
debeat de Civitate Tuderti. Et eligatur et eligi debeat per officium dominorum
priorum ita tamen quod ipse notarius nullum salarium possit habere vel habeat a com
muni sed competens salarium recipiat et recipere possit ab illis quos
tamquam male agentes sua negotia scripserit in dicto libro coniuncti dicti
scripti nominati in presentia dominorum priorum qui pro tempore fuerint. Et notarius
qui ad predicta fuit deputatus debeant petere scribi. Et cum petierint iu
rare debeant ad sancta dei evangelia corporaliter tacto libro quod ille eorum co
niunctus assignatus per eos. Et quia petunt scribi in dicto libro male tractat
sua negotia. Et quod ipsum petunt scribi in ipso libro male tractat sua ne
gotia. Et quod ipsum petunt scribi in dicto libro pro ipsius eorum coniuncti evidenti
utilitate. Et quod ipsi petentes non consentient vel promictent quod deinceps

sua negotia male agat / Et predicta omnia per dictum Notarium ad
predicta deputatum scribantur / Et scribi debeant / In dicto
libro . **Quod qui fuerint scripti in libro male agentium facta sua** viiij
non possit contrahere vel distrahere .

viiij Item statuimus quod quicumque fuerit scriptus in dicto libro secundum
ordinem predictum / non possit nec debeat facere aliquem contractum / vel
distractum sine se / vel bona sua / modo aliquo aliquam obligare / absque
consensu predictorum coniunctorum / Qui scripti fuerint in dicto libro / vel saltim
trium ex eis / Et si non viverent omnes absque consensu illorum / Qui viverent
/ aliquis vel aliorum coniunctorum vel coniunctorum / Qui secundum hec ordinamenta
scriberentur in dicto libro / Et si aliter contraxisset distraxisset / vel se obligaverit
non valeat / neque teneat ipso iure / et ex eodem contractu vel
distractu nullum ius aliquam acquiratur . Et nichilominus qui contraxisset in quinquaginta libris bononinorum puniatur vice qualibet / Et quod nullus officialis dicti communis aliquem audiat neque ius reddat aliquem / Qui talem contractum vel distractum in iudicium vocaret / Officialis contrafaciens / In centum libris bononinorum vice qualibet puniatur / Possint tamen qui scripti fuerint in dicto libro testari et bona sua disponere / in sua ultima voluntate ut a iure communi permictitur / Et predictis presentibus ordinamentis in aliquo non obstantibus . **Quod mortuo aliquo coniuncto male agentis scribatur alius loco sui .** x.

Item statuimus quod si aliquis ex dictis coniunctis / in dicto libro scriptus
morietur alii coniuncti scripti / In dicto libro qui tunc viverent eligant . Et eligere teneantur alium coniunctum illi sua
male negotia agenti in loco defuncti . Qui sit electus in
dicto libro scribatur . **Quod banniatur ut nullus contrahat**
cum male agentibus facta sua . xi.

Item quod per civitatem bononie in locis solitis publice banniatur / quod nullus contrahat / vel distrahat / contra formam presentium ordinamentorum / cum aliquo qui scriptus fuerit / in dicto libro / et quod si dicent

sequenti. Qua fuerit scriptus aliquis in dicto libro predicti communi. Qui
petierit sibi ad fenestras palatii dicti comunis publice et alta voce bandiri
faciant quod nullus contrahat vel distrahat cum illo. Qui scriptus fuit
in dicto libro ut dictum est per bandimentum. Notarius qui dictum librum scripserit
in eodem libro scribere teneatur. Et ante dictum bandimentum hec ordina
menta non scendiderint. Et locum. Quod consules notariorum non

dubitent in adunantia artis statuta contra male agentes. xxj

Item quod consules notariorum teneantur et debeant notarios de civitate 24
et comitatu Tudertinorum bis anno quolibet ad minus facere adunari et
eos iurari facere et mandare cuilibet quod sub pena vigintiquinque librarum cortonensium pro
quolibet debeat. Quilibet ipsorum penes se in scriptis habere omnia nomina
illorum qui pro tempore scripti erunt in dicto libro sub pena decem librarum cortonensium pro quo
libet consule et vigintiquinque librarum cortonensium pro quolibet notario. Qui non observa
verit dicta. Que pene de facto debeant auferri. Et nichilominus
dicti consules teneantur semel in dictis adunantiis facere fieri ad dictam
penam infra octo dies a die publicationis presentis statuti. Et in ipsa aduna
tia omnia hec statuta loquentia de presenti materia legi facere ut in
ipsorum notariorum notitiam deveniat. Et nullus per ignorantiam se va
leat excusare. Qualiter aliquis possit de libro male agen

tium cancellari. xxij.

Item statutum quod si contingeret aliquem de illis qui fuerint in
dicto libro scripti pro male sua negotia tractante divino spiritu insti
gari. Adeo quod facta sua inceperit bene agere. Illi qui fecerit eum
scribi in dicto libro possint ad ipsorum petitionem eum de dicto libro facere
cancellari. Et notarius ad predicta deputatus ad petitionem conviventium petitionem
ipsum de dicto libro debeat cancellare. Et in cancellatione debeat scribere mi
llesimum et diem cancellationis. Qua cancellatione facta licet illi qui ut
dictum est fuit cancellatus contrahere et distrahere prout licebat antequam
esset scriptus in dicto libro. Si vero non convenerint omnes ad quorum pe
titionem fuit scriptus in dicto libro notarius predictus nichilominus cancellet

ipsum de dicto libro, ad petitionem illorum, qui tunc, venient, bona cum alio consiliario in locum defuncti posito, secundum ordinem predictum, dum modo nullus, qui scriptus fuerit in dicto libro infra terminum decem dierum, qua scriptus fuit in dicto libro, vel infra terminum decem dierum qua scriptus fuit possit nec debeat modo aliquo cancellari.

Quod nulla exceptio opponatur contra statuta facta contra male agentes. xiiij.

xiiij Item quod omnia et singula predicta statuta loquentia de dicta materia sint derogatoria et prevaleant omnibus aliis capitulis statutorum et ordinamentorum dicti comunis, et maxime capitulo Cunar, et quolibet alio capitulo in contrarium loquentibus, que in hac parte in quantum essent contra predicta statuta pro cassis et irritis habeantur. Et quod predicta vel aliquod predictorum non possit opponi, nec obici, exceptio quod qui fuerit scriptus in dicto libro non fuerit in eo lege de iudice scriptus per corpus quod aliquis scriptus fuerit in dicto libro sit et esse intelligatur quod contrahere vel distrahere non possit nisi cum solempnitatibus predictis, nec aliqua alia exceptio iuris vel facti possit obici vel opponi in contrarium predictorum.

De contractibus filiorum familias. xv.

Item si filius familias mercator vel qui publice mercaturam exercuerit patre vel matre seu avo non contradicente contractum aliquem alicui conditionis fecerit. quod talis contractus valeat et teneat ac si factus esset cum filio emancipato et sui iuris. Et si filius familias qui mercaturam exerceat contraxerit cum aliquo, bona patris vel avi ex tali contractu non obligentur, nec quod patrem vel avum nec eorum bona peti possit in aliquo predictorum casuum, quorum dicti contractus et obligationes facte per ipsum filium familias, nec filius familias qui non mercatur possit cogi in persona vel rebus. Item si aliquis filius emancipatus vel nepos emancipatus contraxerit de quocumque contractu sine consensu expresso patris vel avi ex ipso contractu pater nec avus non teneantur in aliquo, set filius et nepos tantum. Et hoc locum habeat in futuro tantum. Et sit precisum et derogatorium omnibus

aliis capitulis / non obstante capitulo generali / Si vero alterius filius familias
vel nepos / qui fuit in potestate patris / vel avi sui / fecerit aliquem con
tractum / Et pater ei consenserit / obligando se / Et bona sua / teneantur
pater et filius / Et quilibet eorum in solidum / Si vero non consenserit / pater
nec avus ex ipso contractu / non teneatur / nisi conversum fuerit / in utilitate
patris / vel avi / Et si aliquas res immobiles / emerit / vel habuerit ab inde citra
ipse filius familias / vel nepos / ipse res immobiles / Et bona sint ob
ligata creditoribus filiorum et nepotum / salvo quod si aliqui creditores
sint potiores in iure / in hiis talibus / pater / vel avus / non possit
contradicere / nec molestare creditores filiorum familias / vel nepotum
Et habeat locum in contractibus / Et questionibus preteritis / Et huic ca
pitulo infrascripto et scripto / non obstante capitulo generali Item si aliquis
filius familias / mercator / Et qui publice / mercatore habetur co
ntraxerit vel distraxerit / aut promissionem / aliquam fecerit / propterea
obligetur / ac si esset pater familias / sine de voluntate expressa /
patris / mercaverit vel se obligaverit / sive non / Et pater ei teneatur
ex tali contractu / Et promissione / nisi expresse contradixerit / ipsi
contractui vel promissioni / vel nisi publice banniri fecisset quod nul
lus contraheret cum eo per banditorem communis / de quo bannimento /
appareat publicum instrumentum / per ipsum patrem habitum / consulibus illius artis
qua ipse filius / exerceret / quod instrumentum dare debeat / ipse pater infra
octo dies dictis consulibus / a die bannimenti / Et si pater cogeretur
aliquid solvere pro ipso filio familias / possit computare id quod pro eo solverit
in parte in qua idem filius / eidem succederet / ab intestato / Et si pater
filium / emancipaverit / Et / non dederit / ei partem legitimam / que ei
contingeret iure nature / teneatur creditoribus ipsius filii / usque in quantitatem
dicte legitime respondere / in qua legitima / non computentur bona alienata
ta per ipsum filium familias / salvo semper quod dictus pater / non teneatur ad predicta
si contradixerit vel banniri fecerit ut supra dictum est

De testibus producendis ad perpetuam rei memoriam. XVI.

xlvj Item si quis testes ydoneos producere voluerit ad perpetuam rei memoriam pro aliquo debito declarando vel aliquo contractu vel conventione rei mobilis seu immobilis testamento vel donatione inter vivos vel causa mortis vel legati vel qualibet alia causa ultima voluntate vel alia nunc valeat et in futurum potestas et maior iudex faciat eos iurare et recipi eorum dicta et scribi in actis sine libris comunis et publicari non obstante si lis non fuerit contestata vel de calupnia iuratum citatione tamen facta de parte adversa et eorum dicta valeant in futurum et omni tempore et in testamentis donationibus et legatis et quibuscumque ultimis voluntatibus et declarationibus sufficiant tres testes masculi a decem solidis supra et ab inde infra sufficiant duo testes et hoc locum habeat in preterito et futuro. Et iudex maior cognoscat et intelligat de predictis et dicti testes possint recipi et iurare et fieri probationes diebus utilibus et feriatis et dictus iudex teneatur ipsos facere recipi et iurare et examinari et publicari infra unum mensem postquam intentio porrecta fuit si producens voluerit sub pena decem librarum de suo salario. penale

Qualiter ius reddatur inter forenses et cives. xlvij

De contractibus initis et omnibus que agerentur cuiuslibet inter forensem et Tudertinum vel cetera extra territorium Tudertinum illud ius fiat forensibus agentibus seu petentibus per officiales comunis Tuderti in civitate (Tuderti quod fieret in civitate) talis forensis contra cives ipsius civitatis alium forensi petenti vel agenti. Civibus vero et comitatensibus Tudertinis ac etiam forensibus qui per quinquennium moram traxerunt in civitate et comitatu Tuderti illud fiat contra alios forenses quod fit de cive ad civem salvo quod si talis forensis conventus non possideret immobilia vel non esset solvendo in civitate vel comitatu (Tuderti) sive quod suspicaretur de eius fuga creditor possit talis forensis personaliter retineri facta assignata fide officiali coram quo ageretur de debito quod creditor petet suam captionem seu

detemptionem postquam vero fuerit captus et detemptus in continenti
nullis obstantibus feriis etiam solepnibus summarie et de plano et sine
strepitu et figura iudicii cum expediat talis officialis Et si infra
terminum breve ipsi creditori de debito non constabit et probatum non fuit
per ipsum creditorem relaxetur detemptus Cum ipso statim actorem compellat
dictus officialis ad refectionem omnium expensarum et dampnorum factorum et
que et quas passus fuerit detentus occasione detemptionis predicte Si vero de
debito probabit detineat ad voluntatem creditoris usque ad satisfactionem de
biti et expensarum Forensibus non habitantibus et qui habitaverint per quinque
nium et ad modum aliorum civium honera publica substinuerint
tam agentibus quam pulsatis contra civem vel cives seu massarium vel
a massario comitatus civitatis Tuder illud ius fiat quod fit aliis civi
bus et massariis secundum formam statuti Et teneatur potestas et capitaneus
et quilibet eorum pro posse iuvare quemlibet Tudertinum obligatum pro
aliquo forense et qui ab aliquo forense vel aliqua comunitate
extra teritorium Tudertinum aliquid haberet recipere quacumque ratione
vel causa ut consequatur integre et quod sibi satisfiat a tali
forense vel comunitate tam litteris quam ambaxiatoribus conce
dendis quam aliis modis omnibus quibus potest expensis pe
tentis. Qualiter et quando testes instrumenta et articuli producantur
recipiantur et examinentur. xlvij.

Item statuimus et ordinamus quod potestas et eius iudices teneantur post
iuramentum calupnie cogere testes productos ab utraque parte ferre
testimonium veritatis Et hoc fiat tam in maleficiis quam in aliis causis
tam ordinariis quam extraordinariis pecuniariis et realibus Et li
ceat utrique parti post publicationem testium producere instrumenta usque
ad sententiam Et utraque pars possit producere testes tam cohactos
per curiam quam alios a die iuramenti calupnie ad quindecim dies
utiles in questionibus civilibus ordinariis et extraordinariis ubi
de calupnia iuratur Et congnoscat iudex summarie Et detur

termini tunc arbitrio judicis / Curent etiam judices curiarum / comunis Tuderti
testes / coram eis juratos examinare vel ita agere / ut aliqui vel aliquibus
exceptis notariis civitatis Tuderti / partibus non suspectis / ipsorum testium examinatio
comittatur / quotienscumque per aliquam partium fuerit postulatum / Et si
contra fecerit / et predicta non observaverit / judex / supradictus / vice qualibet judi
cem libras Cott [primitus] Et caput / Reficiat parti lese / Et quod notarii / curiarum / te
stes quos receperint / examinare / Et interogare / debeant / bona fide
et diligenter scribere / quaslibet negationes / et confessiones / Et responsio
nes factas super quibuscumque / articulis / Et positionibus / Et dicta testium
non pandere / vel manifestare / nisi post publicationem / ipsorum testium / Et
quando / opus fuerit / judici / Et expedierit / ire / debeant dicti notarii ad
examinandum in comitatu / testes / productos / de comitatu / expensis
producentis / opportunis / in cibo et potu / Et equitatura / Et quod te
stes / qui producuntur / in causis / jurare debeant / infra terminum illorum
quindecim dierum utilium / qui datur partibus / ad probandum / nisi steterit pm
ducere vel notarii / Et quamvis / infra dictum terminum / productoris / testes / infra
ipsum terminum / jurati non fuerint / examinati / nichilominus valeant
dicta eorum / dum modo examinentur / ante publicationem testium alterius
partis / Et quod judices / Et notarii / examinantes dictos testes / in quacumque ca
usa / civili / Etiam / si coram arbitris / erunt producti / eorum dicta pure et sim
pliciter / prout ipsi testes / viva voce protulerint / vinculo juramenti scribere
debeant / Et ponere vel scribere / non debeant / clausulam illam / usi
tatam / scilicet / dixit vera esse / que in dicto articulo / continentur / etc. / Et
semper testis / interrogetur de causa scientie / super testificatis / Et si
secus fieret / Et causa fuerit civilis / dictum testis non valeat / set
examinator suis expensis / iterum teneatur / examinare / et nichil
ominus / in maguistri solidos Cott puniatur / Testes non / qui producti /
fuerint / publicentur / elapsis quindecim / diebus utilibus / a die / litis con
testationis / seu quamvis / de calupnia / et veritate dicenda / juranda / in
causis civilibus / hoc intellecto / quod dictus terminus quindecim dierum / abreviari non

possit nec minui aliquo modo et si potestas ipsum terminum abreviaret vel minu
eret incurrat libr. com. puniatur. Et si iudex abreviaret vel minueret
ipsum dilationem termini in quinquaginta libr. com. puniatur. Declarantes
quod testes in causis civilibus producti non possint nec debeant publicari ni
si examinatis testibus utriusque partis vel termino dato ad faciendos ipsos
testes examinari delapso. Articulos quoque et positiones quascumque recipiant
iudices comunis tudertini sub hac protestatione salvo iure impertinentium superfluitatum
non admictendarum dependentium et ad causam non facientium vel al. positorum.
et c. Quibus si respondeatur habeatur pro non responso et super ipsis pro
cedatur ut partes respondeant positionibus et testes super eisdem examinentur.
Reservatum et salvum esse dicatur iure alteri parti in processu cause et
tempore disputationis ita quod producenti non prosint et alteri parti non obsint
si de iure al. non fuerant recipienda. Eo modo si pars ponens vel articulans
petierit ante iuramenta testium declarari utrum ipse positiones vel articuli sit admi
ctendi de iure vel non. Iudex tunc teneatur predicta antequam procedatur ulterius declarare.

Quod creditores audiant ypothecaria actione non facta discussione
bonorum non subiectorum curie tudertine vel domini episcopi. xviiij.

Item statutum quod iudices comunis tudertini audiant agentes contra subiectos curie se
cularis comunis tudertini ypothecaria actione pro creditis vel legatis in quibus
vel pro quibus non subiecti curie secularis comunis tudertini vel curie domini episcopi
tudertini dicerentur obligati non obstante quod rei et fideiussores non subiecti
non fuerint personali actione conventi et ipsorum bonorum non fuerit facta discus
sio et talis exceptio nullatenus admictatur nisi in casu predicto.

Quod petentes legata et dotes intelligantur sine salario et
de modo procedendi in petitionibus ipsorum. xx.

Item statutum quod potestas et capitaneus et qui loco eorum fuerit te
neantur omnia iudicia et legata facta amicis et dotes et instrumenta
dotium viduarum et aliarum mulierum nuptarum tam in mobilibus
quam in rebus stabilibus firma et rata habere et ipsas defendere
et manutenere. Et si aliquis vel alia persona molestaverint et non exit

proprie observata et intelligantur sine salario. Ac etiam intelligantur
[illegible] et legatis factis et faciendis a patre vel a matre vel a filiis
vel ab omnibus aliis personis. Et quod dos possit repeti sine salario
[illegible] petierit etiam post matrimonium solutum. Et hoc idem
intelligatur si maritus dotes uxoris sue petierit, et solum vel alius
qui veram promissionem receperit. Cum iura anime hominum ceteris
rebus sunt preferende ac lege iubente quod potestas iudices communis [illegible]
[illegible] debeant audire executores testamentorum et ultimarum defunctorum
voluntatum et eorum iura in petitionibus legatorum per defunctos relictorum
[illegible] et executione ipsorum executorum et fideicommissariorum agentes
contra heredes et successores defuncti et etiam intentantes actionem
que competebat defuncto cum in hereditate sunt nomina debitorum
etiam sine libello summarie et de plano sine strepitu et figura iudicii
et illud ius eis fiat ac si vere esset heres ipsius defuncti contra
ipsos debitores hereditatis.

De divisionibus et iudiciis divisoriis. XXI

Teneatur potestas et capitaneus et ipsorum quilibet nec non eorum et aliorum
eorum iudices summarie et de plano cognoscere de iudiciis divisionis
et questionem motam super divisionis iudiciis infra mensem con
tinuum a die petitionis porrecte penitus terminare. Et divisionem fieri fa
cere cum effectu nisi iusta et [illegible] constaret exceptio. Ad quam divisionem
hoc modo procedatur. Videlicet quod ad petitionem provocantis citari faciat
socium seu consortem rei et faciat eligi equaliter parte unum hominem
vel plures ex amicis communibus qui rerum divisionem eque et iuste
faciant. Et si aliqua partium contumax esset vel contempserit [illegible]
[illegible] vel hominem seu homines ad dividendum eligere. Tunc
potestas seu capitaneus proprio arbitrio possit et teneatur
cogere talem contumacem vel contendentem ad ipsum diviso
rem eligendum. Et si [illegible] esset contumax puniatur [illegible]

soldis et nichilominus / ad dictam divisionem procedat per parentores / eligendos
per ipsas partes / vel per ipsum dominum Potestatem seu Capitaneum si partes essent
discordes de electione ipsorum / Que divisio fieri debeat bona fide et
utiliori / modo quo fieri poterit / Et facta dicta divisione partes quelibet
teneatur partem sibi assingnatam / recipere Et si recusaret / puniatur
in centum soldis / Et nichilominus divisio firma maneat / Et siquis
haberet rem comunem cum aliquo et iuxta rem comunem / habet
propria debeat habere / partem rei comunis / que est iuxta rem
propriam / habita semper / ratione melioramenti et restauramenti / ut
qualitas rei exigeret / Siquis vero suo et alterius nomine rem
aliquam emerit vel acquisiverit / non possit ad divisionem compelli rei empte / seu acquisite / nisi primo satisfaciat ei de eo quod
solverit / nomine consortis / occasione dicte emptionis vel acquisitionis
Questiones vero divisorie de quibuscumque bonis / exorte / vel que
oriremtur / inter fratres seu nepotes carnales / aut alios coniunctos usque in tertium gradum / sumarie congnoscantur Et decidantur per duos bonos consanguineos utrique parti actinentes
eligendos per partes / quam electionem fieri faciat / Potestas et Capitaneus / Et quilibet eorum et eorum et cuiusque ipsorum / iudices / qui inde
fuerint requisiti / et tales electi ipsam divisionem facere debeant / infra decem dies / a die electionis eorum / ad penam centum
soldorum pro quolibet / et nichilominus / elapsis ipsis decem diebus / si
dicta divisio facta / non fuerit per eos completa / possint et debeant
compelli et in palatio detineri / usque quo ipsam divisionem fecerint
Item siquis provocatus fuerit ad divisionem et ne
gaverit rem comunem / si in contrarium fuerit probatum
puniatur in decem libris.

De taxatione prebendarum bestiarum XXV.

Possit castellanus dominus Tridenti pro quolibet equo sibi recomendato
per curiam pro tertia vel pingnore / recipere et exigere

p[er] ammona / Et expensis dei equi / den[arios] decem octo / et p[ro] asina sex den[arios]
p[ro] porco et boue / quatuor den[arios] et p[ro] qualibet mala bestiam / duodecim den[arios]
p[ro] qualibet die / Et tantundem possint habere et debeant recipere / illi qui
habent pignora / siue tenutam / extra / per curiam / inductis bestijs
uel aliqua earum / Et si debitor / contra quem data est / non recolligerit
infra octo dies / a die date tenute / uel pignoris / liceat illi qui
ipsas bestias / uel aliquam earum / habet in tenutam / equitare / et ca
lmare / Et alius qui pro die sua equitauit uel calmauerit / non ha
beat uel exigat aliquid / pro prebenda / equitate bestie uel calmate
set sine fraude fiat / recompensatio sumptuum et expensarum
cum equitatura et calmatura ipsarum / Et periculum ipsarum bestiarum
quod sine culpa habentis eam uel eas in tenutam uel pignus
obuenerit / Expectet ad debitorem et non ad dispendium
creditoris.

De debitoribus cogendis et quando carcerati non possint — xxiiij.

xxiiij. Quilibet debitor / tam principalis quam fideiussor possit et debeat / pro pecu
niario debito persoluendo / ad petitionem creditoris. Et heredes eius
et alia ius habentis / in quolibet casu a statuto premisso / in palato
comunis tercis / uel alia domo / per ipsum comune deputanda / personaliter
detineri / Et cogi / usque ad integram / debiti satisfactionem / Et nullus
debitor / sic detentus / debeat / de palatio / seu domo predicta / discedere /
nisi soluto debito et expensis / uel nisi exiuit / Et quando suo cre
ditori placuerit / Et qui contrafecerit / in decem libris uice qualibet
puniatur / Et nichilominus detineatur coactus ad eius creditoris uo
luntatem / Alia pena decem libris / soluere non teneatur / si ante compositio
nem cum suo creditore fuerit / in discordia / de quo stetur uerbo
ipsi creditoris / Et qui ydonee / uoluerit satisfare / de stando / in pala
tio / non mictatur ad carcerem / pro ipso pecuniario debito / non obstante
aliquo capitulo loquente de carceratione debitorum facienda / Item si
aliqua persona / accusata ab aliquo de introitu tenute / uel quod non

Hoc [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

uenerit ad districta(m) siue q(uod) fecerit otia (?) citationem et preceptum sibi Ca(pitulum) lxiii (?)
factum p(er) lxx. co(mun)is mandato iudicis concordaverit cu(m) creditore suo
aut co(m)pensationem facta de eo seu fideiussorem de penis accusationib(us) uel
aliqua ea(rum) ad ipsas penas no(n) teneat(ur) no(n) obstante aliquo capitulo
Et siquis no(n) debitor citat(us) fuerit ab aliquo creditore q(uod) no(n) venerit
ad districta(m) uel venerit palatium uel de introitu tenuite (?) de
posuerit et consignaverit in presentia iudicis [illegible] apud
mercatorem aliquem uel campsorem quantitatem pecunie (et) expres(sa)
qua(m) causa citat(us) fuerit de penis uel aliquo pacto(rum) uel p(er) eum
no(n) steterit q(uod) in ip(su)m depositu(m) creditor habuerit (et) solutionem no(n)
recepit (et) ip(su)m depositum fecerit causa solutionis faciende suo
creditori a die citationis infra unu(m) mensem ad aliqua(m) pena(m) no(n)
teneat(ur) no(n) obstante si ipse creditor ip(s)am petitionem recipere
noluerit. Et ponatur in consilio generali p(er) d(omi)n(u)m po
testate. Quid placet ipsi consilio providere de conducendo
quandam domum per comune pro debitorib(us) detinendis pro
debito. Quod debitores cogant(ur) elapsis decem dieb(us) et q(uod) mu
lieres no(n) possint in palatio detineri. xxviii

proponat(ur) i(n) co(n)silio g(e)n(er)ali

Hoc statuto provisum est q(uod) p(ro) omnib(us) debitis etiam de quib(us) no(n) appa
ret guarentie instrum(en)t(um) post decimum a die sententie uel
precepti seu debiti declarati possint et debeant debitores p(er)
sonaliter detineri ad solvendum compelli in p(er)sonis et reb(us) ad vo
luntatem creditoris ac si forent ex guar(entigia) obligati. Et hoc intel
ligat(ur) de marib(us). femine v(er)o no(n) possint in palatio detineri set
in loco alio congruo et honesto statuendo p(er) iudice(m). Et si pro
muliere debitrice vellet maritus uel filius stare coactus
ipsa mulier nullatenus personaliter debeat detineri pro
debito.

[illegible marginal note]

De salario malitiose. xxix

Item statuim(us) q(uod) siquis deberet salarium maliciosum infra

[library stamp]

libri et psonaliter pecuniario. ut cont(ra) ratã extimatoq(ue) ut alio mo
do restitui nõ debeat. sed sit in arbitrio potatis vel iudicis con
gnoscentis utrum salarium sit maliciosum ut nõ.

De kalendario faciendo. XXVI

Item statutum et ordinatum est quod iudex maior et quilibet
alius iudex dictae civitatis teneantur facere fieri per eorum notarios
kalendarium de diebus feriatis et nõ feriatis eorundem. Et notarii
scribere teneantur. Et si nõ fecerint in viginti soldis puniatur
iudex et in decem notarius.

De diebus feriatis. XXVI.

In nomine dñi amen. Cum iudicialis ordo conquiescere diebus debe
at feriatis et ne iudices nostri dierum utilium et feriato
rum ignorantia ptendere queant et ut diebus utilibus iura
reddant. Ad honorem et reverentiam omnipotentis dei. Et be
atissime virginis marie eius matris et aliorum sanctorum et sanctarum
dei providimus in communi civitatis Civitatensis cum
tam principalibus quam appellationum. Que agitarentur fieri
iure nostri communis infrascriptas ferias ab omnibus inviolabiliter obser
vari. Videlicet. Reverendum diem nativitatis dñi nostri
ihesu xpi cum septem diebus precedentibus et septem sequentibus.
De mense ianuarii. Diem circumcisionis dñi nostri ihesu xpi.
Diem octave sci stefani. Diem festi apparitionis stelle sive
epiphanie cum duobus diebus sequentibus. Diem sci leucii. Diem
sce annunciatis prime. Diem sci felicis. Diem conversionis
sci pauli. Diem festivitatis sci antonii. Diem festivitatis
sci sebastiani. De mense februarii. Diem purificationis vir
ginis beatissime virginis marie. Diem sci blasii. Sancte
agate. Sci valentini. Et sci faustini. Cathedre sci petri.
Et sci mathie apostoli. De mense martii. Dies festivitatis
sci thome de aquino. Sci gregorii. Sancti benedicti. Et due

rendum diem Annuntiationis / beate virginis marie. Diem paschatis resur
rectionis dni nri ihesu xpi cum septem diebus precedentibus / Et septem
sequentibus quod quidem pascha quandoque celebratur de mense martii quandoque
de mense aprilis. De mense aprilis. Dies festivitatum sci Ambrosii
sci Gregorii. sci Marci Evangeliste. Et sci petri martiris. De mense
Maii. Dies festivitatum scorum Philippi et Jacobi. sce crucis. Sancti
Johannis. Sancti Michaelis Archangeli. Diem Ascensionis. Et diem pa
schatis pentecostes, cum duobus diebus sequentibus / quod quidem pascha / et
festum ascensionis / quandoque celebrantur de mense maii quandoque de
mense iunii / Et diem festivitatis / sancti Pancratii. De mense
iunii. Diem sci Barnabe apostoli. Diem scorum Gervasii / et protasii /
Diem reverende festivitatis / beati Johannis batiste. Diem festivitatis
scorum Petri et pauli. Et diem beati confessoris sci fortunati
Et die sancti Antonii. De mense iulii. Dies festivitatum sce
prexedis. Sancte Margarite. Sancte Marie madalene. Sci Jacobi
apostoli. Et sancti Xpofori. Diem sancti faustini. Diem op. scorum
quirici et iulicte. De mense augusti. Dies festivitatum sci Petri
invincula. sci Dominici. sci Sixti. sci Cassiani. Sancti Donati. Sca
ntarum romane et dimne. Sancti laurentii. Reverendum diem
assumptionis beate virginis marie. Sancti bartolomei. Sancti Augu
stini. Et diem decollationis sci Johannis baptiste. De mense
setembris. Diem festivitatum scorum Egidii et terentiani. Diem
nativitatis beate virginis gloriose. Diem sce crucis. Sancti
Matthei apostoli et Evangeliste. Diem Archangeli. Diem
sancti Jeronomi doctoris ecclesie. De mense octubris. Diem
beati francisci. Sci luce Evangeliste. Scorum Simonis et Jude.
De mense Novembris. Diem festi omnium scorum, cum die sequenti.
Diem sancti leonardi. Sancti salvatoris et theodori. Dies scorum
martini epi. Et martini pape. Diem apostolorum Petri et Pau
li qui est octava sancti martini. Diem sancti Clementis

Sancte Catharine / Sancte illuminate / Et sancti Andree apostoli
De mense decembris / Diem sancti Nicolay / Sancti Ambrosy do
ctoris ecclesie / Sancte lucie / Sancti Thome apostoli / Item die lune et
die martis carnisprivii / Et primum diem maioris quadragesime
Decernentes omnes dies quadragesimales et Jeiuniorum ac
dies sabatorum / in quibus dicte festivitates non celebrantur / esse utiles
tota die / Dies vero quibus consilia generalia celebrantur / vel con
silii populi / si demane fierent ipsa consilia / ut aliquorum ipsorum media
ipsius diei / sit penitus feriata / Si vero post nonas / simili modo me
dia ipsius diei sit penitus feriata / Si vero post nonas / simili
modo / media ipsius diei / sit penitus feriata / In omnibus civilibus
curiis tudertinis / Et hoc non intelligatur / de consiliis pro depreda
tionibus faciendis / seu sententiis ferendis / Singulis autem diebus
quibus Judices curiarum / non venirent ad banchas, iura more solito re
dituri / ipsi dies habeantur et sint modo simili feriati / videlicet
in illis causis / que agitarentur / coram tali Judice / ad bancham
non veniente / Ob Reginem vero hominum / pro messibus et vindemi
is has duximus ferias inducendas / videlicet a die / Reveren
di festi beati Johannis batipste, de mense Junii usque ad diem / in
quo fiet preposita / pro vindemiis / sint ferie pro messibus / Et a die
quo incipientur / vindemie secundum deliberationem / Et provisionem
que fiet usque ad unum mensem proxime secuturum / pro vindemiis
sint inducte / In criminalibus autem causis / procedatur omni tempore
etiam dictis diebus / Et temporibus feriatis / aliquo non obstante /

Quod obmissio proprii nominis heredis non vitiet sententias vel processus xxviii.

Item statuimus quod omnes / processus, et omnes tam actionis in so
litum quam alius nature / cuiuscumque facte et facte lati et late / contra
heredes alicuius pro quemcumque Judicem / et officialem / sine tudertini
sint et esse / debeant firmi et firme rati et rate et de iure subsistant
non obstante quod non sint in petitione / processibus et sententiis pro

prius nostris nominibus nuncupati / Et quod opponens talem exceptionem tam contra petitionem quam processum / nullitatem audiatur. Et quod hoc capitulum locum habeat / in omnibus et singulis / processibus et sententiis factis et faciendis / / Et etiam pendentibus / in quibuscumque curiis civitatis Tudertine /

De custodia festiuitatum sancti Antonii et aliorum sanctorum — XXVIIII.

Item statuimus et ordinamus quod festum sancti Antonii / confessoris ordinis fratrum minorum. Et festum translationis / sanctorum Fortunati et Cassiani. Et aliorum sanctorum / qui in dicta / sancti Fortunati ecclesia requiescunt / custodiantur et celebrentur / ab omnibus tudertinis / Et artificibus / civitatis predicte / Et illis diebus nichil debeant operari. Et contrafaciens / in quinque soldis puniatur / Et ad reverentiam ipsorum sanctorum dies predicti sint feriati.

De modo probandi parentella et hiis similia. XXX.

Item statuimus et ordinamus quod quandocumque casus occurrerit / / In quibuscumque causis civilibus et criminalibus / que erunt / coram quocumque iudice communis Tuderti / Et etiam coram arbitris et arbitratoribus ante et post litis contestationem. Probatio parentele / affinitatis matrimonii filiationis vite et mortis / Et huiusmodi fieri valeat coram eis / Et sufficiat / probatio trium testium / Et quod a notis et longinquioribus eos credatur extimatur ita verum fore. Et talis probatio plenam obtineat firmitatem. Iure civili vel canonico seu statuto aliquo loquente in contrarium non obstante

Quod victus condempnetur victori in civilibus causis in expensis XXXI.

victus victori etc. Item statuimus et ordinamus quod in omnibus et singulis causis civilibus / in iudicio agitandis / etiam si de calumpnia iuratum extiterit / sive non / victus victori in expensis legitimis condempnetur /

De dampnis datis per modum guasti et incendii emendandis XXXII.

Hoc sicut guastatores / Et incendiarii / publice vel occulte /

dampnum inferre non audeant et ut communia castrorum et villarum in
fra quorum confinia dampna talia inferri contingerent ipsos infe
rentes sollicite persequantur. Statutum et ordinamentum est quod si da
pnum per modum guasti vel incendii fuerit alicui districtino per ma
liciosas personas studiose illatum publice vel occulte in aliqua
re comittens maleficium potestatis vel capitanei arbitrio pu
niatur distincta qualitate delicti et nichilominus ad emendationem dampn(um)
passo. Et omnia communia castrorum et villarum comitatus Tuders(ini)
sollicite vigilent ne dampna talia per guastum vel incendium
infra sua confinia alicui inferantur ni velint exinde emenda
tionis dispendia reportare prout inferius declaratur. Si quis ergo
in territorio alicuius communitatis Tuders(ine) infrascripto modo dampnum
guastum aut incendium in re aliqua fuerit passus primo
et ante omnia exquirat malefactorem et si ipse scire non pote
rit requirat universitatem castri vel ville ubi seu infra cuius con
finia dampnum substulerit quod potestati vel capitaneo communis Tuders(ini) de
nuptiet et notificet delinquentem. Et si talis universitas denu
ptiaverit aliquem teneatur dampnum passus ante quod talem univer
sitatem possit in aliquo molestare toto posse persequi et exigere
contra talem denumptiatum vel accusatum sine incomoditate vel re
fectionem. Et nichilominus universitas predicta toto posse
teneatur quod talis malefactor seu dampnum inferens puniat et
quod dampnum reficiat dampnum passo si non de malefactore constabit
puniat eum potestas sive capitaneus ut supra continetur.
Et teneatur talis dampnum passus ex bonis delinquentis satisfieri
pro posse et in ipsis malefactoris bonis quod fiat sine executio et
maxime pro suo dampno emendatio. Si vero dictus malefactor
non esset eveniendo vel sciri non possit qui talem guastum incen
dium seu dampnum intulerit in tali casu teneatur communitas seu
universitas castri vel ville in cuius territorio fuerit illatum

ad emendam prefati dapni et guasti, si extimatio dapni vel gua
sti fuerit a centum solidis infra, si non a centum solidis supra teneantur ad
dictam emendam omnes communitates plebatus infra cuius confinia
dictum dapnum seu guastum illatum fuerit. Et quod dapnum illatum
fuerit probetur legitime ex ipsa dapni inspectione, quod autem dapnum da
tum fuerit studiose et causa malivolentie probetur per septem testes
de publica fama bone oppinionis. Quibus probatis eligantur duo
homines, unus ex parte communitatis seu plebatus predicti, et ali
us ex parte dapnum passi, qui iurati extiment dapnum, predictum
etiam in minori quantitate quam fuerit vel plus ut extimaverint eme
ndetur a tali communitate vel plebatu. Ad que omnia fieri facere
teneatur potestas et capitaneus quotiens fuerit ipsorum aliquis
requisitus.

De appellationibus interpositis a sententiis vel gravaminibus in civilibus. xxxii.

Quoniam iudices quidam ob imperitiam, quidam ob iniuriam, in
quos sententias proferunt ac alia iniusta gravamina inferunt
litigantibus, quorum foret prolixa expressio, appellandi usus fre
quens ac necessarius est, cuius cum remedio tam imperitia quam
iniquitas iudicum resecatur. Igitur itaque in civili negotio que
stione seu lite a potestate, capitaneo vel ipsorum sive alicuius eorum iu
dicibus quovis alio officiali civitatis iurisdictionem habe
nte iniuste fuerit gravatus, ac iniuste gravatum se dicet tam ab
interlocutoria quam diffinitiva sententia et a quolibet alio gravamine in
civilibus, ad defensorem seu iudicem appellationis civitatis Cu
deti infra infrascripta tempora et cum infrascripta distinctione ap
pellandi liberam habeat facultatem, scilicet a diffinitiva sententia
infra decem dies, ab interlocutoria vel alio civili gravamine
infra tres dies continuos a die late sententie vel illati grava
minis, vel non a die scientie, computandos. Que appellatio fieri
possit sine scriptis viva voce, et sufficiat appellanti dicere

appello a tali sententia / vel gravamine / si appellet ipsa die / late sententie vel illati gravaminis / Postea vero / infra dictum decendium / fiat in scriptis et exprimatur / in ea / causa propter quod ad quem et a quo appelletur nec etiam / etiam quando appellatur ab interlocutoria vel gravamine / pro dictis / quod exprimatur / appellationis causa / vel quod petantur expresse appostoli / nec intelligatur deserta / vel non solempniter facta / appellatio pro obmissione petitionis appostolorum / sed eo ipso / quod de appellatione constat appostoli censeantur petiti / etiam si petiti / non fuerint / Et teneatur appellans / causam appellationis / coram defensore / infra predictum decendium / quando a diffinitiva / et infra predictum terminum / quando ab interlocutoria / vel alio civili gravamine / appellari contingeret / in publicam formam / producere ac porrigere / quam ipse defensor recipere teneatur / alioquin / si ut predictum est facta et producta non fuerit / talis appellatio censeatur deserta et pro non facta / nec ulterius fieri possit / Et teneatur potestas et capitaneus / et quilibet eorum et curieque eorum iudices / et quilibet alius a quo / in supradictis casibus appellatur / grate et benigne appellationi deferre / et nil innovare appellatione pendente / Et ergo novum fieret / ut fore nullum ipso iure / sit irritum / et teneatur omnis appellans a diffinitiva / infra tertiam diem / appellans ab interlocutoria / vel alio gravamine / infra primam diem / post appellationem interpositam in publicam formam redactam / coram defensore / libellum et petitionem / super ipsa appellatione / prosequenda / porrigere coram defensore prefato / ut ipsam appellationem prosequatur / Defensor vero prefatus ad petitionem dicti appellantis citari faciat partem appellatam / quod veniat ad recipiendum libellum / sive eius copiam ad terminum brevem statuendum per eum / cum si venerit / statim / faciat / petitionis copiam dari / et assingnetur terminus duorum dierum / si appellatio fuerit a diffinitiva / et unius diei / si ab interlocutoria vel gravamine / ad respondendum

libello, nec non ad proponendas exceptiones omnes, cui appellatur, in prefixo
termino prius libello respondeat. Et nichilominus suas exceptiones pro
ponat, et predictum iudicem admittantur, sub hac conditione, quatenus
vere sint et de iure procedant, reservata virtute probationum et
congnitione ipsarum in processu. Nec recurretur litis contestatio pretextu
alicuius exceptionis proposite, sed quicquid ante litis contestationem obicitur
ante sententiam in processu veniat decernendum. Faciat igitur in
ipsa responsione litem contestari et de calumpnia iurari, nisi
foret in principali iuratum, vel pactum taciti unitate remissum.
De inde assignet utrique parti terminum ad inducendum probandas
et producendas iura et probationes, videlicet octo dierum, si de diffini
tiva agitur, si de interlocutoria vel alio gravamine quinque dierum,
infra quem partes iura ipsorum et probationes producant. Nec
postea audiatur probare vel inducere volens. Postea vero habitis apud
quem res agitur, causam examinet et diffiniat per sententiam cum
consilio si petatur, vel sine consilio sapientis si non petatur,
infra decem dies, si causa est de diffinitiva sententia. Et si de in
terlocutoria vel alio gravamine vel precepto, infra quintam.
Et omnia suprascripta tempora prosequende et diffiniende appellationis
interposite a diffinitiva sententia intelligantur utilia et non continua.
Ea vero que limitata sunt ad prosecutionem et diffinitionem appe
llationis interposite ab interlocutoria vel gravamine alio sint
continua, excepto quod diebus solempnibus et feriatis inductis ad
honorem dei. Ceterum si pars appellans vel appellata
non comparet ad dictam causam peragendam, prosequendam et
diffiniendam ut dictum est, possit et teneatur dictus iudex ad
petitionem tam appellati quam appellantis et cuiuslibet seu alte
rius ipsorum, etiam lite non contestata, in causa procedere, probationes
et iura volentis inducere recipere, et ipsam causam congnoscere
et diffinire infra tempora supradicta. Et si negligens fuerit

87v

dictus defensor puniat pena vigintiquinque librarum. Et super contra intentionem quod parti prosequenti obvenerit integraliter debeat resarcire nec retardet procedere ut supra dictum est. Etiam si ab initio appellatio dicatur frustatoria. Etiam talis exceptio sive obiecto nullitatem contestationem litis nec cause congnitionem retardet sed in processu postea congnoscatur. Et succumbens in causa appellationis condempnetur in expensis victori. Et si appellatio fuerit et apparuerit frustatoria non solum in expensis parti set etiam in solidis duobus pro qualibet libra eius vel extimationis eius de quo vel pro quo appellavit camerario communis Tuderti per ipsum iudicem. Et ipsa eciam in tali causa appellationis ferenda debeat condempnare. Et si contra appellationem pronuptiaverit rata maneat prima sententia cuius executio ad eum qui primo eam tulit pertineat nec possit a confirmatoria sententia iudicis appellationis ulterius appellari. Et si non fuerit prima sementia infirmata vel nulla pronuptiata liceat illi contra quem pronunptiatum extiterit infra decem dies a die sementie in tali causa appellationis late appellare ad dominum potestatem vel dominum capitaneum hoc modo videlicet quod si primum gravamen seu sententia infirmata lata fuerit per capitaneum appellet eo ad potestatem. Si vero lata fuerit per potestatem appellet ad capitaneum. Eciam secundam appellationem debeat appellans in publicam formam infra ipsum decemdium coram eo ad quem appellaverit producere. Et postea infra quindecim dies coram eodem ad quem appellavit compareat cum actis primi iudicii et secundi seu cause. Et eam deo officialis committere qui potestas sive capitaneus audierit sine aliquo alio processu vel congnitione ipsa acta et gesta simul in clausa in sacculo vel sigillata ut ei videbitur cuidam iuris perito partibus non suspecto in civitate Tuderti si partes

fuerint concordes uel extra si non fuerint concordes consulendum comi
ctat. Cum consultor consulere debeat utrum defensor sive iu
dex appellationis bene uel male pronuptiaverit. Cuius consilio re
dito infra tres dies pronuptietur per potestatem uel capitaneum
prefatum sententiam sententiam confirmando uel infirmando secun
dum formam consilii consultoris prefati et ulterius appellari
non possit.

Quod appellans solvat tres den. pro libram si succumbat — xxxiiii

Item quod si sententia fuerit lata per ipsum defensorem contra appe
llatem quod talis qui appellavit solvat nomine pene camerario comunis
tiburti super diffinitiva tres den. pro qualibet libra et super interlo
cutoria similiter solvat tres den. pro libram. Et quod teneat facere de
positum sive causa sit pecuniaria uel realis que si realis fuerit
extimetur. Quod iudices tenutas datas dictus defendant et qui
iudices teneant ten. extromittere — xxxv.

Item statuimus quod omnes tenutas datas per curias tiburti potestas
et qui loco ipsius fuerit et quilibet eorum iudices usque ad finem eorum
regiminis defendere teneantur omni fraude cessante. Et hoc
locum habeat in preterito et futuro. Et datio tenute non obsit ali
cui nisi illi contra quem data fuerit ipsa tenuta uel est sibi et
habenti ius iure uel possidenti ante litem motam rem de qua est
data ipsa tenuta. Et iudex qui ipsam tenutam dederit uel preceperit
dari cassare tenutam extromittere teneatur ad petitionem ius habentis
iure uel possidentis nisi cui data fuerit ipsa tenuta voluerit probare
rem illius esse contra quem data fuerit ipsa tenuta. Ita quod posse
ssio non auferatur possessori rei sine iuris congnitione in aliquo
predictorum scilicet ante litem contestatam motam nisi possessor si
mpliciter confiteatur rem debitoris esse et non ostenderit ius habere et si
ei possit dari utilibus et feriatis.

[library stamp]

[margin: ... possit ... / ...]
[margin: ... preceptum seu debitum ... post ... executio ... ut ...]

De precepto Guarentitie

Item statuimus et ordinamus quod licitum sit iudicibus et notariis / qui
conficiunt cartas publicas tam de civitate quam de comitatu tuderti
et unicuique ipsorum preceptum Guarentitie / facere de debitis ipsorum
manu scriptis et de aliis bonis et rebus de quibus contractus confite-
rentur in hunc modum ¶ Talis iudex et notarius tali volenti et confitenti
precepit quod solvat debitum prefatum tali creditori / ad talem terminum
ut in ipsa scriptura continetur vel defendat rem venditam et contractum
observet vel instrumentum et omnia et singula que in ipsis instrumentis continentur
¶ Teneatur potestas et qui loco eius fuerit / et iudices curie et notarii ad
iustitiam reddendam sedentes / existentes ipsam Guarentitiam exequi in
hunc modum / ¶ Videlicet quod soluto salario camerario communis tuderti ad petitionem
et requisitionem creditoris vel heredum / ipsius vel illius qui ius cessum
haberet vel procuratoris eorundem / faciat fieri preceptum per bannitorem communis tuderti personaliter
vel ad domum / ipsius debitoris quod debitor vel heredes ipsius vel ipsorum quod
veniant ad standum et morandum in palatio communis et quod inde non discedat vel
discedant / nisi primo satisfecerit creditori vel heredibus ipsius vel habenti ius
cessum ab eo de omni debito sorte et expensis et de omni eo quod in ipsis
instrumentis noscitur contineri ad penam decem librarum cortonensium communi
tuderti persolvendam vel ipsi die de predictis omnibus et singulis
eius satisfecerit creditori vel heredibus ipsius vel ei qui ius
cessum ostenderet coram eo vel altero eorum ¶ Qui quidem
debitores si venerint cogantur per eum vel eos / qui Guarentitiam
exequuntur personaliter et realiter ubi et qualiter de creditoris
eius heredis / vel ius cessum habentis processerit voluntate nisi ipsi
debitores vel convenienti ex forma Guarentitie opposuerint solutionis
exceptionem quam solutionem probare possint infra tres dies
a die precepti facti per bannitorem numerandos per instrumentum
quietationis vel instrumentum cancellatum vel incisum
¶ Et nullam aliam exceptionem possit opponere / vel alio modo

[catchword:] opponere

III

opponere vel alio modo probare, et quia ipsa guarentitia seu preceptum guar(entigie)
impediatur vel retardet(ur), ad quam exceptionem probandam nullatenus admi
ctatur nisi primo apud ydoneum mercatorem vel capsorem depositum fecerit de
quantitate sortis et expensis et de omni eo quod in dictis instrumentis conti
netur, sicut de predictis processerit voluntate. ¶ Et si non veniret in
termino ei dato vel assignato per bannum vel sine licentia creditoris vel eius
heredis vel ius concessum habentis de palatio discesserit, in dicta pena debe
liber ad requisitionem seu denuntiationem creditorum vel alterius predictorum
per potestatem vel iudicem maleficiorum omnimode condempnetur, omni iuris solemp
nitate et ordine pretermisso. ¶ Que condempnatio iteretur et fiat per
potestatem et iudicem supradictum totiens quotiens ipsi debitores preceptum
prefatum guarentigie contempserint adimplere, et nichilominus co
ntra bona debitorum vel heredum eorum atque personas ipsorum procedatur omni
modo prout a creditoribus ipsorum vel ius cessum habentibus fuerit postula
tum incapiendo et detinendo et domum vel domos precidendo vel sca
cando tenutam bonorum capiendo et vendendo et in solutum capiendo quo
usque fuerit satisfactum sicut de ipsis creditoris processerit voluntate.
¶ Et si inter creditores vel heredes eorum vel ius cessum habentes inte
gre reservato quod si eorum instrumenta firmarent se ipsos de
bitores habere suspectos, ostenso instrumento guarentigie, nulla debito
ris requisitione prehabita, potestas et alii qui dictam guarentitiam
exequuntur capi et ad palatium duci facere teneantur ipsos debi
tores ita quod ipsis creditoribus vel ius cessum habentibus satisfaciant nisi
premissam exceptionem opponerent vel probarent modo superius no
minato. Super quibus omnibus et singulis supradictis potestas et iudex pro
cedant sicut eis vel alteri eorum videbitur expedire. Et sicut de cre
ditoris vel eius heredis vel ius cessum habentis processerit voluntate,
servata tamen forma supradicta. ¶ In quibus omnibus et singulis pre
ceptis et executionibus omnibus supradictis et quolibet predictorum omnis
appellationis et nullitatis remedium conticescat, ita quod ipsorum re
medio vel alterius predictorum nichil de predictis processibus

[library stamp]

precepta executorib(us) / ul aliq(ui)s / supradictis / possit ul debeat immu
tari tolli / uel reuocari / ul emendari / si quis aut(em) contrafecerit / uel
venerit in executione / ... supradicte / ul processu / qualitercumq(ue)
facto / ul de nullitate dicendo / ul in aliquo p(re)dictor(um) / contrafaciendo
pen(am) quinquaginta lib(rarum) ... ... puniat(ur) / et ip(s)am appellationem
allegationem / ul contradictionem aliquis iudex no(n) admittat / sed
predictis / ul aliquo predictor(um) no(n) obstantib(us) / ad executionem pro
cedant / sicut ei uidebit(ur) expedire. Et iudex qui ip(s)am appellationem
recepit pena simili puniat(ur). Et pena etiam advocati et
procuratores sustinerent et alius quilib(et) qui in p(re)dictis / contrafecerent
patrocinium / ul p(ro)cur(ationem) / ul advocationem / ul aliquid aliud contra
predicta / ul alterum p(re)dictor(um) / prestando / ul contrafaciendo. Et
predicta omnia et singula fieri possint et effectui demandent(ur)
diebus utilib(us) et feriatis / qui(bus)cumq(ue) quib(us) omnib(us) et singulis votis et
sua causa favorabiles existant. Ita q(uod) omnia et singula integra
lite / effectui mancipentur / nullo consilio / ul deliberatione
aliqua in aliquo requisitis. Que omnia et singula et quelib(et)
predictor(um) locum habeant et inuiolabiliter observent(ur) in omnib(us) p(er)sonis
maiorib(us) et privilegiatis p(er)sonis ciuib(us) et forensib(us) / qui intra ciuitatem li
tigarent. Et hoc capitulum et omnia et singula in eo contenta / supra scripta
locum habeant et roboris obtineant / firmitatem / in pendentib(us) /
preteritis / presentib(us) et futuris. Aliquo iure ciuili / ul canonico
ul statuto no(n) obstante. Quib(us) omnib(us) et singulis p(re)dictis presens ca
pitulum derogat / ac si ipsa seriatim / essent expressa ac etiam dictum
capitulum / q(uod) ... ... / precissis et irritis habeant(ur). Et potestas
et rector communis ... / ul ille qui facit locu(m) ei p(ro) tempore / sub pe
na quinquaginta lib(rarum) p(ro) [capitulo] q(uo)l(ibet) in omnib(us) et p(er)sona poni facere
teneant(ur) / de statuto in statutum / ita q(uod) hec omnia semp(er) in
ueniant(ur) in statuto et volumine statutor(um). Item / potestas / et
rector / communis ... uel ille qui fuerit loco eius / et iudices ciuitatis
et ... / communis ... / teneant(ur) et debeant / p(re)dictum capitulum in omnib(us)

Vitalis penale.

No(n) obstat fieri

et pena, ut supius est expressum executioni mandetur
in omnibus contractibus factis et celebratis inter quascumque per-
sonas citra annum citra, etiam ubi Guar. non continetur. In
omnibus contractibus cum libris quibuscumque sive omni tempore factis
et celebratis sive intus contineatur Guarentia, sive pre-
ceptum Guar. contineat sive non. Ita tamen quod dictum
capitulum nec aliqua pars ipsius capituli non preiudicet nec
aliquod preiudicium faciat capitulo quod loquitur et est sub rubri-
ca de non contrahendo cum filio familias et contractibus habitis
cum ipsis filiis et nepotibus emancipatis et ubi loquitur per Guar.
factis citra annum citra. Intelligatur de contractibus scriptis et
publicatis manu cuiuscumque notarii civitatis et comitatus Tuderti
et etiam alibi non obstante capitulo constituti quod est sub rubrica
quod nullus notarius alteri publicationem roget aliquod instrumentum et
quolibet alio capitulo quod hic pro specificato et nominato habeatur.

De beroariis concedendis et de ipsorum salario. xxxvij

Item statuimus quod potestas teneatur vinculo iuramenti et iudices ma-
leficiorum et maior consilium teneantur dare et concedere beroarios omnibus credi-
toribus petentibus sapientis, soluto prius salario camerario comunis
et postquam Guar. fuerit exemplificata ad petitionem illorum creditorum in civi-
tate et comitatu Tuderti. Et hoc intelligatur ubi Guar. continetur. Et
quod beroarii capientes aliquem debitorem pro populario comunis habeant
[illegible] pro [illegible] ipsorum beroariorum in platea et civitate Tuderti
[illegible] solidos et [illegible] infra [illegible] solidos et [illegible] extra [illegible]
[illegible] et plus petere non possint nec debeant accipere.
[illegible] potestas et iudices teneantur et debeant concedere beroarios ad
petitiones creditorum quorum [illegible] ultra [illegible] libras. Et quod potestas
teneatur dare beroarios in comitatu Tuderti petentibus [illegible]
[illegible] [illegible] obstendo instrumento Guar. continente
[illegible] [illegible] facta, et habeat et habere

debeat / pro quolibet qui erit eques / de sua familia / octo solidos pro qualibet die
a presente ipsos / bernarios cum tribus / Quas expensas debitor refficere
teneatur. Quod filie femine superstite masculo non succedant
et qualiter tunc dotentur / xxxviii.

Item statutum quod nulla filia / vel neptis seu nepos / ex fi
lia / vel neptis ex filio avi vel avie succedant / Et pete
tes non audiant / Et potestas et qui loco eius fuerit /
et judices curiarum Carnis Tarvisii / non intelligant / nisi in his
tantum / que pater vel mater / reliquerit / Et si posse
ssione habuerit / ad restitutionem teneant / et restituere co
gant / Ita quod filius maschulus et nepos maschulus / ex
filio maschulo non fraudetur / nec fraudari possit / Si
vero pater vel mater ab intestato decesserit / potestas
et qui loco eius fuerit / cogat ipsos fratres vel nepotes /
ipsam vel ipsas filias / secundum patrimonii facultate
dotare et vestes dare et habitationem et alimenta
prestare / donec nupte fuerint et in predictis doti
bus et vestibus et alimentis habeant bona patris / et
matris obligata usque in quantitatem contingentiam / Et si
pater vel mater testamento facto decesserit / et filiis
vel filiabus suis aliquid non reliquerit / fratres vel
nepotes vel heredes / teneantur eas dotare et
maritare secundum facultatem poderis / Et si post
quam nupta fuerit maritus eius moriretur / talis
filia vel filie / possint redire ad domum patris /
fratris vel nepotis / donec iterum maritaretur / et
possit alimenta de ipsis habere / nisi alimenta fuerint
sibi relicta / vel nisi possent de suis dotibus

alimenta ¶ Et potestas et iudex facere fieri teneantur et faciant
sine ratione salarii / et talis mulier / teneat / et debeat mittere et
dare in domo ubi fuerit fructum totum dotium suarum et totum quousque
fuerit iterum maritata ¶ Et hoc capitulum sit precisum / inguali-
ter parte sui / et valeat et teneat / in preterito / presenti / et
futuro / aliquo beneficio / iuris / civilis vel canonici / vel municipa-
lis non obstante ¶ Et omnia supradicta / fiant quando sunt expressa / locum
habeant superstite filio masculo / ita quod eius filius masculus / vel
nepos ex filio / masculo / omnino succedat / in bonis patris in
totum / Item et pater / reliquerit aliquid filie femine / in suo
testamento vel ultima voluntate / quod heres institutus / tali filie femine teneatur
dare alimenta / donec legatum factum sibi solverit eidem
secundum facultatem patris et sui legati / vel relicti.

Qui possint dare tutores et curatores / et quando iudices vadant ad domos personarum.

Item iudex maior / possit dare / curatores / ad lites et ad
tores et tutores / ad petitionem / petentis et postulantis et xxxiiii
interponere auctoritatem suam / in venditionibus pupillorum et
minorum et emancipationibus ¶ Et hoc idem possit facere potestas et
iudex / extraordinarius / et maior / Et quilibet de ipsis iudicibus con-
tentis in dicto capitulo / teneatur et debeat / ad petitionem petentis
ire ad ecclesiam stantem in parrochia / illius qui peteret /
ipsi iudici / quod veniat ad interponendum / suam auctoritatem / in predi-
ctis contentis in dicto capitulo / sub pena viginti quinque librarum Et
intelligatur / in civitate veteri / et in burgis et suburgis / non
teneatur ire ¶ Et predicta et quelibet predictorum / fieri possint et de-
beant / etiam in diebus feriatis / diebus feriatis ad honorem dei / dum-
taxat exceptis / Et predicta etiam facere possint alii iudices communis
quam predicti. Qualiter precepta et laudata exequantur et pro eorum executione recipiatur. xli xl

Item statuimus quod omnes iudices qui fuerint curie ra-
tionum / teneantur executioni mandare / omnia precepta / sen-
tentias et declarationes / a se ipsis factas et suis pre-

[library stamp]

decessoribus et etiam lauda et arbitria et sententias datas per arbitros
et arbitratores. Et quod citatio super executione laudorum et sententiarum
fiat et fieri debeat in scriptis per cedulam, et si aliter fieret
non valeat. Et predicta fieri possint diebus utilibus et
feriatis, diebus feriatis ad honorem dei dumtaxat ex
ceptis.

Quod maritus lucretur quartam partem dotis uxoris sue. xli.

Lucretur maritus quartam partem dotis uxoris sue, sine fi
lio vel filia ex ea habitis decedentis, quandocumque dece
dat, postquam eam duxerit ad domum suam, de qua quarta parte
non possit ullatenus defraudari. Et hoc capitulum locum
habeat et ad preterita et futura se extendat tam in
iam nuptis quam etiam in nubendis. Quod iudices faciant om

nia acta notariis eis concessis, et de prohibitis ipsis notariis. xlii

Item statuimus quod tam iudex maior quam alii iudices curiarum comunis Tudertini
ad penam decem solidorum de quibus accusator habeat medietatem
et aliam medietatem comune Tudertinum, teneantur scribi facere libellos, capitula, calumpnie,
confessiones, negationes, positiones et sententias et acta alia comunis
Tudertini in quaterno per notarios eis concessos, sine aliquo pretio
vel mercede, tam ab illo qui fuerit de iurisdictione Tudertini
quam ab alio alterius iurisdictionis. Et omnes notarii qui fue
runt in officio comunis non possint aliquid ab aliqua persona recipere, aut de
aliqua, nisi feudum eis concessum. Et notarii et iu
dices teneantur dare scripturas partibus pertinentes cuicumque pe
tenti et volenti, et ille qui recepit acta de exemplando non
recipiat a civibus et comitatensibus ultra quatuor denarios
de calumpnia et quatuor de precepto testium, de quolibet teste et
carta octo denarios. Et iudex faciat incontinenti, scilicet eadem die mane
vel sequenti, sine fraude restitui, et si plus peterent
ipse iudex teneatur facere restitui. Et nullus notarius cum fuit
in officio faciat aliquod instrumentum firmantie, tutele vel cure
ret aliqua alia acta, sive cum exemplet, dum est in

officie ad ipsam curiam / et si exemplaret non habeat / facere tali exem
plo / set alii / notarii faciant / qui facere possint, et tunc / teneat iudex suam
auctoritatem / interponere, et prestare / Et quilibet iudex / teneat dare / cura
torem / cuius causa / coram eo / vertitur / coram eo, et talis datio valeat in
futurum. Et nullus / notarius stet infra disches ubi stant iudices, et
notarii de dictis curiis / nisi staret ibi ad exemplandum / vel causa exemplandi
et stet dum exemplat acta / ipsius curie in qua electus fuerit ad
exemplandum, et non stet / postquam exemplaverit / sub pena / viginti solidorum.

pena stantis infra dischos ubi stant iudices.

Item quod omnes notarii / curiarum / teneantur / et debeant / continue
a principio curie, cum iudicibus ipsarum / curiarum / stare / sub pena /
centum solidorum / Et iudices curiarum / possint committere / acta / ipsius
curie ad scribendum alii / notario / quam notariis eis concessis /
si hoc fuerit de voluntate partium / et partes / voluerint /
sine pena valeat et teneat / Et aliter fieri non possit.

Quod iudex maior cognoscat de questionibus a centum solidis infra et de emendatione guastorum et executione laudorum. xliiii.

Item statuimus et ordinamus quod iudex maior / cognoscat / de omnibus
questionibus / a centum solidis infra. Et de venditionibus faciendis et
de petitione / emendationis fiende de incendiis et guastis a plebatibus
et hominibus ipsorum / plebatuum / et sindicis et massariis a senatus
infra / emendas latas eius incendiis et guastis / executioni mandare

xliiii

Item in omnibus curie et litteris executioni mandandis ab
arbitriis legitime factis et omnibus preceptis / ab ipso iudice et
predecessoribus eius factis / et emendis latis in curia clericali le
gitime / datis executioni / mandare si curia clericalis / brachio
caret brachium / secularem executionem facere / teneatur / secundum
hoc statutum / et iura ubi statutum non loquitur / Et dictus
iudex intelligat / sine salario / quas petitiones executioni mandari
pendat et emendas atque arbitria. Item iudex maior / possit
et debeat / cognoscere ad petitionem / petentis contra ple
batum comitatus Tuscie de guastis et incendiis die
utili et feriata.

De electione et officio iudicum et notariorum civitatis et de ipsorum salario. xliiii

Item statuimus et ordinamus quod ad officium / centum solidorum / et ab inde
infra / esse debeant / duo iudices / quorum quilibet habeat tres notarios
secum / qui iudices esse debeant / de civitate Tuderti / et congnoscat
de omnibus questionibus centum solidorum et ab inde infra / secundum modum
infrascriptum / secundum hoc statutum / et iuris ubi statutum non loquitur /
Et ita congnoscant / quod uno termino precise / causam viginti solidorum
et ab inde infra / diffiniant / nisi causa vel petitio / annualem
prestationem contineat / vel nisi faciat preiudicium proprietati
alicuius rei mobilis / vel pertineat ad maiori / summa / Et illi detur po-
tius iuramentum / qui probavit / per unum testem / detur etiam iu-
ramentum / illi cui iudici videbitur / Verum si petitio conti-
neat / ipse / annualem prestationem / vel prestaret / preiudi-
cium alicuius rei mobilis / vel pertineret / ad quadraginta solidos
supra / iuret de calumpnia / et dentur probationes secundum iura / Et
quilibet ipsorum / iudicum / pro eius salario / seu feudo / per sex mensibus habeat
duodecim libras et decem solidos cort. / et plus ad voluntatem / consilii / Et
duret eorum officium per sex menses / Et quilibet ipsorum iudicum de
dicta questione et ab inde / infra / congnoscat et diffiniat in
solidum / secundum predictum modum / inter illos qui accederent /
coram eis / et congnoscere / et diffinire teneatur / Et nullus
ipsorum iudicum / possit / nec debeat / recusare petitionem ali-
cuius / coram se / venientis / Et nullus qui electus / fuerit ad
ipsum officium / iudex vel notarius / aliquo / modo per potestatem / vel curiam
cogi possit / sed sit in potestate / electi / ipsum officium / acceptare
vel recusare / Item quod iudex centum solidorum / esse debeat etatis
triginta annorum / ad minus / et exercuerit / artem / notarie
quinque annis ad minus / et notarii / teneantur assingnare libros
camerario comunis Tuderti infra tres / dies / deposito / eorum officio / Et qui-
libet ipsorum notariorum / habere debeant / a comuni pro eius feudo

septem libr. et dece sol. den. cort. Et plus ad voluntatem consilii / provi
dentes quod de inceps / in perpetuum / ipsorum iudicum et notariorum / Centu
sollorum quod infra electio / fieri debeat in hac forma / Vid. quod dni priores
ipsi civitatis Tuder. qui pro tempore fuerint / teneantur / Et de
beant infra quindecim dies post publicationem / presentis statuti fa
cere fieri / quatuor bussulas / et eligere et nominare / duodecim bo
nos et sufficientes / not. / in ipsa arte expertos / Vid. illos quos in ipsa
arte noverint / meliores et sufficientiores / Et recepto ab ipsis
Notariis / corporali iuramento / de faciendo eorum officium bona fide.
et una cum ipsis duodecim notariis / sic electis ipsi / domini prio
res / teneantur et debeant / videre et legere matriculam / artis notarie
dee civitatis / Et ex contentis / in ipsa / matricula / extrahere / Et
eligere / omnes et singulos / not. dee artis / quos crediderint esse su
fficientes et ydoneos ad iudicatus / officium predictum / gerendum / Et / in
duas / ex ipsis bussulis / mictere noia / dictorum iudicum / singulariter / Et
divisim / in unam Gelfos et in alteram / gebellinos / Et omnes / quos
noverint fore ydoneos et sufficientes / ad notarias / centum solidorum / offitium
exercendi in dicta arte et ipsos mictere / singulariter / et divisim / in
alias duas / ex dictis / bussulis / in unam / Vid. Gelfos et in altera Gebe
llinos / Possint / etiam dicti priores / ponere in dictas / bussulas quos voluerint
mictere pro iudice / sive not. / ut eis / videbitur expedire / Noia et cogno
minibus dictorum / duodecim / not. / electorum / per eos ad predicta / Ita tamen
quod de quolibet / iudice et not. / mictendorum in dictas / bussulas / obtineri
debeat per duas partes / ad scrutinium secretum / vocum / et etiam ad bussu
las et palluctas / Que bussule / cum predictis / noibus / mictantur / in
quadam cassucia / firmata / duabus diversis / clavibus / unam / quarum teneant
dicti dni / priores / et alteram / Cam. / Cois Tuder / Que cassucia tra
datur / conservanda / Camerario / dicto / Et quod singulis / annis de mensibus
martii et setembris / in consilio ipsi dicti cois / extrahantur / de dictis bu
ssulis ubi / sunt / noia / iudicum / Centum / solidorum / duo noia / per eam

alterum / cui dicis fortunatum / unum de bussula / in qua / sunt no
mina iudicum / et alterum de illa / in qua sunt / nomina debentium
notariorum. Et similiter extrahant / sex nomina / notariorum / qui ire debe
ant / ad predicta officia / per sex menses / et dictis bussulis / de dictis
iudicibus et notariis vacuatis / dicte bussule / de dictis iudicibus et notariis
modo predicto / debeant reduplicari / mictendo in qualibet bussula vacuata nomina illius partis de qua prius missa fuerunt [...]

De pena non exigenda a debitore / nisi certa forma servata. xlv.

Item statuimus quod si aliquis promisit aliquod aliquem / facere et non
fecerit / sive / dare et facere / ad certum / tempus / et non / fecit / vel non
dedit quod non / possit / ab eo peti / pena / si parata est / ei dare post
tempus et intelligatur in pecuniariis causis / debitis et contractibus. Sed in
aliis non contractibus et promissionibus aliarum rerum / et operum facta
protestatione primo illi qui promisit ab illo cui promissum fuerit /
opus facere in persona vel ad domum / promictens / teneatur opus quod
promisit infra unum mensem facere post protestationem / sic factam et si
non fecerit / teneatur ad penam quam promisit. Et hoc locum habe
at in questionibus presentibus et futuris / capitulo quarentie
non obstante. Quod contractus facti cum minoribus non valeant
et de pena notarii scribentis. xlvi.

Contractus et distractus cum minore viginti / annorum factus
sine patris / vel curatoris auctoritate et consensu / est ipso iure
nullus / et ex eo nullum ius / fiat / capitulo quarantie / non obstante et
notarius qui talis contractus instrumentum / confecerit / in libris decem
condempnetur et in totidem qui ipso instrumento utetur vel eo pretestu
aliquid petet / Quod prior creditor potior est in iure et quod iudex
appellatione remota / summarie diffiniat controversias creditorum. xlvii.

Si plures creditores eiusdem tituli / vel etiam diversorum / auctoritate
eorum instrumentorum et sive tenutam / rem sive rei tenutam / debi
toris eorum ad presenderint / et de ipsa re seu tenuta apprehensa
esset discussio / inter eos / iudex / coram quo / talis lis / seu contro
versia / verteretur / receptis / instrumentis et iuribus / partium veritate

examinet et declaret / infra tertiam diem / a die petitionis / seu cont
rouersie mote / et quem / inuenerit / potiorem / et potiorem / in iure / pro
nuntiet et declaret / alteri / sub comminatione / pene / centum
centum / perpetuum / silentium / imponendo / Quam penam ad re
quisitionem / ius habentis / contemptori infligat / si rursus de
iure uel de facto / controuersiam iteraret / Et quod declaratum / et pro
nuntiatum / fuerit per / iudicem / robur obtineat / omni in hoc articulo
appellatione remota / Que si interponerentur / huius statuti presumptione
frustratoria censeatur / et eis nullatenus / deferatur / quin immo / in
centum solidis communi / iudex / condempnet / appellans / Ceterum si
secundus creditor desiderat / extimationem fieri / de re uel de rebus
captis per creditorem priorem / extimans forte plus / esse ualere /
quam recepte habeat / potior creditor / debeat / iudex tam potiorem quam
posteriorem creditorem compellere / ad eligendos duos homines
intelligentes / possessores magis prope rei capte / de cuius extimatione ageretur
retur / ita quod quilibet eligat / unum / qui electi / infra secundam
diem / a die electionis / extiment / rem predictam / et extimare cogantur
gantur per iudicem / et si extimatio excedet debitum / potioris creditoris
quod plus esset detur creditori secundo seu potiori / post primum / Et
predicta omnia expediantur / summarie et de plano / sine strepitu et
figura iudicii / etiam feriis solempnibus / non obstantibus / et sine so
lutione salarii / admotis cauillationibus / et subterfugiis / pure
medulla / de rei ueritate / dum taxat inspecta. De instro facto
extra iurisdictionem tuderti et quod exceptio excommunicationis contra notarium opponi non possit. xliiii.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquod instrumentum factum esset extra iuris
dictionem / et districtum tuderti / manu alicuius / notarii alterius
iurisdictionis / inter ciues et comitatenses / illi instrumento fides ad
hibeatur et uim obtineat / ac si factum esset manu alicuius / notarii
de ciuitate tuderti / Et quod contra notarios / curiarum integre de
beant officium et ipsi debeant / fidem adhibere / cum / mo
do tale instrumentum ille qui deposuit / erit publicus notarius / et quod

probetur per inductionem privilegii ipsius notarii vel per publicam fa-
mam, quod sit notarius. ¶ Item quod non possit opponi contra co-
ntractum exceptio excommunicationis contra ipsum notarium vel contra
illum qui concessit ei officium, sed exceptio falsitatis possit
opponi et probari, et iudex de ipsa exceptione congnoscere teneatur,
nisi ipse notarius fuerit tunc officialis communis Tarvisii.

De libellariis. xlviiij.

xlviiij Item statutum quod quicumque petet seu fieri restitutionem posse-
ssionis alicuius terre vel vinee vel rei mobilis eo quod census non
fuerit solutus, non audiatur, et si comandamentum fuerit de
ipsa re restitui debere non audiatur, et possessor ipsius pla-
ret ipsum censum solutum vel offerret se solvere paratum
iuxta mandatum, quod intelligatur in utroque casu. ¶ Et hoc locum
habeat inter cives et comitatenses tantum. ¶ Item quod in-
strumentum concessionis alicuius rei ad libellum valeat et teneat
et firmum et ratum permaneat, non obstante aliqua pre-
scriptione temporis et non obstante eo quod instrumentum careat
iuris solepnitatibus in aliqua parte sui. ¶ Et hoc locum
habeat inter quoscumque possessores dictarum rerum. ¶ Item hoc
capitulum habeat locum in rebus decimarum.

De prescriptione .xxv. annorum et quod in dotibus locum non habeat. P.

-P- Item statutum quod quicumque steterit per viginti quinque annos
quod non petierit pecuniam vel rem sibi datam, quod post dictum
tempus contra debitorem vel eius heredes vel eius bona nihil petere
possit, set sibi agenti via lapsu temporis viginti quinque annorum
penitus sit preclusa, nisi infra dictum tempus lite moverit
debitori vel patrem vel maritum dotis recepit, aut de-
bitor de parte sua infra dictum tempus suo satisfecerit credi-
tori. ¶ Et predicta locum habeant in preteritis et futuris, non
obstante capitulo guarentie aut aliquo iure canonico
vel civili. ¶ Quibus omnibus et singulis communi utilitate [et]

nsata uolumus presens capitulum derogare. ¶ Et presens ca
pitulum locum nõ habeat in ciuibus et iustitiis dotalibus.

De debitore p malefitio citato n̄ cogendo p debito. — lj.

Item statuim̃ q̄ si aliquis fuerit citatus quod ueniat
ad excusandũ se de aliquo malleficio de quo eet accusat
ul fieret inquisitio contra eum q̄ detineri nõ possit
pro aliquo debito, dum modo pro dicto malleficio in palatio
uel carcere detineretur, nec etiã infra tertiam diẽ post
quã sibi fuerit licentia redeundi. et intelligatur statim ha
bere licentiã quã dederit fideiussores uel decesserint de
palatio capitulo aliquo non obstante.

Q̃ quilibet artifex possit uenire, h̃itare et stare in ciuitate tudertina. — lij.

Item statuim̃ et ordinam̃ q̄ quicumq; forensis artifex lanaiolus
mercator, faber ac etiã iudex et alij artifices, uoluerint
uenire ad ciuitatẽ tuderti et stare et habitare infra tertia tu
dertina et suã artem lane mercatie et fabricã et iudices aduoca
tiones facẽ possint capitulo aliquo supra et infra scripto in aliquo
nõ obstante, nec reformatione aliqua ul ordinamento q̄ in con
trarium loqueret. Ita tamen q̄ nõ possint, nec debeant comedẽ
nec bibere cum officialibus forensibus sub pena xxv libr.

De denarijs mutuatis p iudeos. — 2 liij.

Item statuim̃ q̄ omnes denarij quos iudei comuni tuderti ul
alie psone pro comuni tuderti mutuauerint sint et stare
intelligant p tempore preterito et futuro ad duos denarios p libra
dum modo, ipsi duo denarij p libram nõ excedant nec excedere
possint quantitatem contentã in pruinus [illegible] debitorum, et quod
in dicta quantitate discomputentur omnes denarij quos
hucusq; perceperint ad racionem de datis ul alia quacumq;
causa. ¶ Et hoc locum habeat ad uoluntatem domini ciuita.

De terminis dandis in questionibus. — liiij.

[library stamp]

Item statutum est quod in omnibus causis, ubi de calupnia iuratur
detur terminus per iudicem, coram quo fuerit ipsa questio quindecim
dierum utilium et perhentorie, in questionibus criminalibus
detur terminus ad probandum viginti dierum continuorum et perhem
torie, et si non daret, habeat pro dato actori, et reo, sine
iuramenti calupnie prestatione et non possit tamen, dictus ter
minus nisi de voluntate partium exceptis casis extromissioni
tonite et causis in quibus de calupnia non iuratur in quibus
detur terminus arbitrio iudicis, vel nisi reus in criminali
fuerit, vel alium confessus sponte.

Quod stetur et credatur scripturis mercatorum et campsorum usque in centum solidos. R.

Item statutum quod scripturis librorum mercatorum et campsorum
continue in civitate tiburti, mercaturam vel campsuram
exercentium cum sacramento suo, eorum discipulorum stetur et
credatur et fides plenarie habeatur dicte scripture, usque in ista
quantitate centum solidorum et si non habuerit, ipse mercator ali
quem discipulum. Et si aliquis mercator alterius iurisdictionis ab
aliquo mercatore civitatis tiburti et comitatus, occasione merca
ture, aliquam quantitatem, petunt, dicat se recipere debere
de qua quantitate appareat in scriptis vel non appareat, predictus
mercator, de civitate vel comitatu tiburti, dicet se velle, de
solutione dicti debiti stare libro apotheche mercatoris forensis
talis mercator forensis librum seu scripturam, predicta so
lutionis predicte ostendere teneatur cum scripture et libro
predictus mercator de tiburto, stare debeat et in predicto
libro seu scriptura dicti mercatoris forensis appareat, actione
dicti debiti credatur et stetur libro mercatoris civitatis vel comitatus tiburti
dummodo quantitas predicta non excedat quantitatem superius dictam
et si plenius [illegible] invenietur in alio capitulo contrarium [illegible] vel exceptiones
contrarium [illegible] non fiat contra [illegible] quantitatem supradictam

et iudex qui executionem faciet ipsam quantitatem debiti dicti te
neatur / et debeat / poni facere / apud aliquem mercatorem et
per eum teneri donec / veritas fuerit / congnita de predictis / et
conscriptis mercatorum / vel aliorum / ipsorum / qui sint mercatores / quorum con
scriptis fides / habeatur / usque ad quantitatem / centum soldorum /
ac si appareret / preceptum guarentigie / sine aliquo / iuramento
calumpnie faciendo. super petitione / porrecta / et porrigentium per
talem mercatorem.

Quod mulieri pro dote non opponatur / exceptio mobilis / non assingnati. R.

Item statuimus et ordinamus quod si aliqua mulier / soluto matrimo
nio / dotem / suam / ad mobilem comunis (?) / non assingnauit
que esset / petierit restitutionem / quod / non / possit / ei opponi
exceptio mobilis / non assingnati / et si opponeretur / opponens non
audiatur / ipsa oppositione / non obstante. Et instrumentum / dotale
debeat / executioni mandari per iudicem curie / et non / obstante
aliquo capitulo / seu reformatione / vel ordinamento / quod in contra
rium loqueretur /

Qualiter mulieres contrahere possint. 2 R.

Item statuimus / quod nulla mulier virum habens / possit
contrahere / vel distrahere / aut testari / aut aliquam
donationem / causa mortis vel / inter vivos seu ultimam
voluntatem / facere sine presentia viri sui / et patris / et fra
trum carnalium / et filiorum / maiorum / quatuordecim / annis
si predictos / habeat / si vero patrem vel fratres carnales non
haberet / sine presentia / duorum consanguineorum habitantium
in civitate / vel comitatu / Tuderti / proximiorum / simul cum
marito / et filiis eiusdem / et si maritum non haberet
sine presentia filiorum maiorum quatuordecim annis et si maritum vel
filios non haberet sine presentia patris / et si patrem non haberet sine
presentia fratrum carnalium et si predictos vel aliquem predictorum non
haberet sine presentia duorum duorum consanguineorum proximiorum et si aliter factum non valeat nec

tenebat ipso iure / Declarantes quod ubicumque hoc capitulum loquitur
de consanguineis / intelligatur / de proximioribus consanguineis
ex linea paterna / usque in tertium gradum / si ex linea paterna
ipsos habuerit / Si vero ex linea paterna / mulier / ipsos consan-
guineos non habuerit / intelligatur de / consanguineis / ex linea
materna / usque in tertium gradum inclusive casu / gradus / secundum
ius canonicum / computando / Si vero talis mulier / bis divisis
diebus / quod prenominatos hay / citari fecerit / predictos / quorum presentia / re-
quiritur / ut supra / distinctum est / de mandato alicuius / iudicis
civitatis / comunis Tuderti / personaliter vel ad domum / sue habitationis
si in civitate / vel comitatu / Tuderti habitaverint / vel / si aliquem
ex predictis / supra declaratis / talis mulier / non haberet / in ci-
vitate vel comitatu Tuderti / possit et sibi liceat contrahere et
distrahere et testari / prout alias / permictitur / a iure / comuni
et alio statuto comunis Tuderti / Et quod dictum est de presentia quorum
presentia requiritur / non habeat locum in religiosis / vel feminis
set sine presentia vel requisitione eorum consanguineorum / qui re-
ligiosi / vel femine essent / possit contrahere / distrahere / et
testari / et qualibet aliam ultimam voluntatem facere / Liceat tamen
cuilibet mulieri / sine alicuius presentia / in ultima voluntate pro
anima sua / ad pias causas usque ad viginti quinque libras denariorum relinquere
omnibus relictis cumulatis / Et obligare et obligari se possint sine
publico instrumento / mulieres infrascripte usque in viginti quinque libras denariorum
sine presentia / seu requisitione alicuius / predictorum / Videlicet illa
mulier / que / exerceat artem / texendi / pannos / vendendi seu
lavandi / panisfacule / treccole / et aliis similibus / in ipsis ar-
tibus / et ministeriis / et accessoriis ipsarum artium / vel alicuius earum
et non aliter / Liceat tamen / mulieribus / constituere procuratorem / et
actorem ad lites / et etiam / [illegible] prout eis placuerit / non obstante
quod predicti requisiti non essent / vel non essent presentes / Et /
hanc legem volumus precedentis statutis et ordinamentis

de presentia materie

a.

S. IIII.

de presenti materia loquentibus prevaleat. / Quod termini non currant tempore reassingnationis librorum partibus nec comuni, et ad quem appelletur vacante officio defensoris. Rubrica.

Item statuimus quod si die qua domini potestas / et capitaneus / sive defensor / communis Tuderti / et ipsorum curia / aut aliquis ipsorum reassingnaverit in comuni Tuderti more solito sue curie / libros / tempora / dilationes / et termini / dati / et assingnati partibus / vel comuni tam in civilibus quam in criminalibus / causis / ipsi comuni / vel partibus non currant / nec cucurisse intelligantur / nec preiudicium faciant dicto comuni vel partibus / usque ad quindecim dies / post initium officii novi successoris talis potestatis / capitanei / vel defensoris / qui libros huiusmodi / assingnaverit / set ipsa tempora dilationes / et termini in dicto termino quindecim / dierum / post / initium / officii talis novi successoris / sint et remaneant / in eo statu / in quo erant tempore / assingnationis / predicte / Et quotienscumque officium / defensoris / et iudicis / appellationum / communis Tuderti contingerit / vacare / vel quasi vacare / etiam post / reassingnationem librorum / per ipsum factam / liceat cuilibet dicenti se gravatum / in casibus / a statuto dicti communis permissis / posse appellare / et recurrere / infra tempora in statuto de appellationibus et recursibus contenta ad ipsum defensorem dum est in officio et si non est in officio ad futurum defensorem et [illegible] sufficiat [illegible] novum defensorem [illegible] non obstantibus statutis reformationibus et ordinamentis [illegible] in contrarium [illegible] obstantibus.

Rubrica. Reassingnatio librorum

De confessionibus factis extra iudicium. Rubrica.

Item statutum est quod si debitor confessus fuerit / debitum extra iudicium / cum cause deductione / solvat creditori. Et idem fiat / si creditor / confiteatur debitum recepisse / Et pertineat ad preterita et futura /

Quod actis exemplatis fides habeatur. R.

[illegible] quaterni [illegible] Antonius

Item statutum / quod quicumque / habet / attestationes / calupnie / iuramentum
et litis contestationem / et alia / acta / manu alicuius / not. de ci
uitate / tamen ubi contineat / subscriptio / dicti / not. / fore / exemplata / de
libro comunis / tamen / per eum / esse / quaterno / integre / ipsi / scripture / fides
habeat / non / obstante / si liber / uel quaternus / non appareat / originalis.
Et quod ualeant / et teneant / ipsa acta / et / fides plenaria / habeatur
non obstante / si aliqui testes non essent / positi in ipsis actis / per not.
qui scripsit ipsa acta. Et etiam si ipsi copie / actorum / non esset plenaria auto
ritas interposita. De modo seruando per notarios in restituendo instrumenta. — lxx

Item statutum / quod nullus / not. presumat / reddere instrumentum / uel instrumenta
nisi illi / cui rogauit / uel / suo procuratori / uel illi qui habet ius / cessum
de ipso instrumento / nisi fuerit / coactus / per curiam / et similiter
legatario / et fideicommissario / debeat / reddere / instrumentum / rei / sibi obliga
te / si petitum fuerit / et etiam / locatori / et heredi defuncti / Item
fiat / in omnibus / contractibus / et aliquis / dixerit / se non habere / instrumentum
uel esset / ipsum instrumentum / rescissum uel amissum / uel sine culpa / esset de
letum / et petierit ipsum refieri / a not. / qui rogauit / uel a not. / cui
commissi fuerint / ipsi rogatus / debeat ipse / not. / ipsum / instrumentum refi
cere / et restituere ei / auctoritate / iudicis / et mandato / citatione facta
prius / de mandato iudicis / de illo / contra quem / factum / esset / ipsum
instrumentum / uel de herede / ipsi prestito / iuramento / coram eo / a petente
[illegible] fuisse [illegible] fuisse deuastatum / et amplius
ipso [illegible] si [illegible] ipsi notario restituet / quod eius decreuerit ma
nus [illegible] Et [illegible] siue capitaneus / et cum [illegible]
[illegible] fuerit / et omnes maioris curie / et [illegible] extraordinarius
fuerit [illegible] sine salario / et ratione libelli / [illegible] / teneantur
notarii reddere instrumentum illi uel illis cui uel quibus rogauerit / postquam
fuerit preceptum / eis / et satisfactum / est de precio / iusto [illegible]
[illegible] / dies / contrafaciens / in [illegible] [illegible] / nisi
habuerit / iustam causam / Quod quilibet de plano comitati habeat
terram contingatam et que onera subeant. — lxxi

Item statuimus et ordinamus quod quilibet laicus et quelibet persona que ipso laico
existens in castro plani Armeti habeat et habere debeat tantum lxxj
unam quartingatam terre dicti plani quod est comunis Tuderti cum
affictu prestando quolibet anno dicto comuni libr. quartarum [?] sol.
pro qualibet quartingata secundum quod habere consueverant dicto comu
ni in concessione dicti terreni sibi facta per ipsum comune eisdem
hominibus pactis et conditionibus ibidem appositis in suo robo
re duraturis et quod omne et totum id quod super est de dicto terreno pla
ni Armeti dicta quartingata terre contingente pro quolibet laico
predicto [illegible] libere et expedite remaneat et deveniat in dicto co
mune Tuderti locandum concedendum et agendum per ipsum comune secundum
quod ei placuerit et quod omnes et singuli habitantes in dicto ca
stro de bonis et rebus acquisitis et acquirendis per eos post
immunitatem eis concessam et concessionem dicti terreni factam
eisdem per dictum comune debeant subire omnia honera patrimo
nialia et realia et solvere omnes datas et collectas et facere
omnes factiones reales de dictis bonis comuni Tuderti ut fa
ciunt alii massarii comitatus nec ad hunc presentem casum
honeris extendi et trahi debeat dicta immunitas et concessionem
eisdem concessum per comune Tuderti.

Qualiter condempnationes districte et tenute molestate exequantur. lxxij

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus comunis
Tuderti et uterque ipsorum et ipsorum officiales teneantur et de
beant supersedere in executionibus et exactionibus omnium et
condempnationum factarum actenus et quandocumque et que fie
rent occasione districte palatii et super eis non procedere nisi
de voluntate et ad petitionem creditoris cuius ipsam condempna
tionem fieri fecisset vel heredibus ipsius ita tamen quod satisfacto
creditori ipse condempnationes nullatenus exequantur ca
pitulo aliquo non obstante. Et hoc capitulum et contenta in
eo etiam locum habeant in illis qui condempnati [illegible]

et in tempore / futuro / occasione molestationis / tenute date / vel tarde / per
curiam comunis tiburtini / alicui eorum creditori / contra huiusmodi / conte
mptores. **De possessionibus namiscendis et modo procedendi in ca
usis legatorum.** lxxiij.

lxxiij Quia hominum effrenata / cupiditas / pacis emula / fuga / cum -b.c.x
materiam / iurgiorum / generat / cotidie nova litigia / oportet
conatus / iustitie / ea sua virtute / reprimere / ne in civitate / que
patrem vocavit / et vocata respondit / noxius appetitus / faciat
pullulare / discordiam / parata humilitatis / federa extinguendo / Sunt
enim qui non timent / pacificos / possessores / titulorum / quesi
tione fictorum / alios minus potentes / et humiles / continuo mo
lestantes / ne igitur ista pestis / invalescat lege perpetua / statuimus or
dinamus / et providemus / ne quis de cetero / possessionem alicuius rei / stabilis
temere / adhipiscatur / vel molestet sine / expressa licentia / curie
tiburtine / Et si extiterit / contradictor / ipso contradictore vocato /
Si vero non extiterit contradictor / ut in re obligata / vendita
vel donata / vel alias / alienata a vero possessore / non possit ali
cui possessio namisci / quam utrisque comparentibus / coram iudice / per
se vel procuratorem ydoneos / de consensu / legitimi possessoris / ad
ipiscende / possessionis fuerit obtenta / licentia impetrata. Ex testamento
vero successores / in possessionem / quam olim habuit / defunctus
tempore mortis sue / intrent / per iudicem / ostenso / publico testamento / non
vitiato / vocatis nominatim / agnatis proximioribus / nulla contra
dictione audita / nisi appareat de alio magis solempni testamento / legi
timo / Legatarii vero / in possessionem rei per defunctum / possesse
tempore mortis sue / sibi legate / mittantur observata ultima volun
tate / vocato herede / successores vero / ab intestato / similiter
de licentia iudicis / vocatis / nominatim / agnatis et cognatis / pro
ximioribus / eiusdem possessionem accipiant / quam solo gradu / proxi
mitatis / inspecto / sine strepitu et figura / iudicii / iudex sumarie
concedere teneatur / Hac vero lege / liberos / qui in bonis parentum

et ipsorum possessionibus / quasi dominium tenuaverit / de impetrando dictam
licentiam / voluimus non extendi / teneri / ¶ In rebus / vero dotalibus /
vel expresse specialiter / a possessore / propterea obligatis / in casu solvende
vel restituende / dotis possessore / vocato / vel illo ad quem res obligata
fuerit / transfusa ostenso prius iusto / summarie / procedatur / viro
vel mulieri cui ipsa dos / data vel restituenda / fuerit de iure /
possessio concedatur / que possessionis transfusio / in omnibus casibus supra-
dictis / nullum possit incomodum vari proprietatis afferre / ¶ In omnibus
etiam casibus quibuscumque / de licentia iudicis / vocata parte et / legi-
timo possessore / semper novus possessor / accedat ¶ Possit tamen
quilibet venditor / vel alio vero et legitimo titulo alienator / posse-
ssionem quam habet emptori / vel alio / titulo acquisitori tradere / ipse / etiam
emptor / vel alio titulo acquisitor / ex licentia et auctoritate sibi iusti-
tia venditore / vel alio titulo / alienatore / per publicum / instrumentum
concessa / possessionem / quam ipse / venditor vel alienator / habebat
sine alia iudicis / licentia / aprehendere / que possessio adprehensa
possit et valeat / contra ipsum alienantem / et contra ipsius creditores / eatenus qua
tenus / de iure communi / valere debebat / quod etiam / in possessionibus
predicto / modo tempore preterito / acquisitis / vendicet sibi locum. ¶ Et
nullus iudex / seu officialis communis Tudertini iurisdictionem habens / con- pena contra officiales
cedat / alicui licentiam / intrandi / possessionem alicuius rei / vel rem
ipsam / seu tenutam / adprehendendi / nisi legitime / citato / eo / qui
rem tenet / vel / possidet et ipso / contumace / existente / vel nisi
utraque parte presente / examinato / negotio / iustum fuerit ta-
lem licentiam / concedere / ac dare / Et qui contrafecerit / in
libris quinquaginta / vice qualibet / puniatur / et non valeat / tenute
vel possessionis adprehensio ¶ Item dicta possessio / que petitur no[ta]
ex testamento / vel ab intestato non concedatur / nisi in libello / exprimat
res / quarum possessionem / nancisci intendit / Et nisi primo proba-
verit / quod bona illa / possessa / fuerunt per defunctum / tempore sue
mortis / suo nomine et non / alieno / Et nisi prius probaverit / iudici

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

se ex testo vel ab intestato / illi / defuncto succedere / Que probatio / po
ssit / etiam fieri lite non contestata / Et parte absente / contumace /
Liceat / quidem / cuilibet ipsorum bonorum / possessori / vel alicui ius habenti in
ipsis bonis / etiam post / immissionem / factam / petere / renovationem
immissionis predicte / infra annum / post ipsam immissionem / a die
scientie / numerandum / Et ipsa causa revocationis / predicte tractari va
leat / quolibet tempore / etiam sine litis contestatione / Et ille vincat /
qui potiora / iura ostenderit / in rebus illis se habere / Et qui po
ssessionem / apprehenderit / si succumbuerit / fructus ipsorum / bonorum quos
ex ipsis rebus / perceperit / victori / restituat / et ad ipsos / restituendos
per iudicem / omnimode / compellatur / Et victus / victori in expe
nsis / legitimis condempnetur / Et que scripta / sunt in herede scripto
locum / etiam habeant / in substitutis / directo / vel etiam per fideicommi
ssum / Et citationes predicte / non vitient etiam si ille qui nominatus
est / diceretur non esse subiectus iurisdictioni / communis Tuderti / Ex
ceptionem excommunicationis contra testatorem et defunctum / dicti
iudices non admictant set ipsa neglecta et non obstante causam
ipsam / suo marte / decidant / Et hanc legem / prout supra [illegible]
scripta / est / ceteris iuribus / statutis et ordinamentis / in con
trarium / loquentibus / precipimus / anteferri quam volumus / Et
declaramus locum habere / in negotiis / preteritis et futuris
et etiam in causis / in iudicio nunc / pendentibus et que in ipsis causis
nunc pendentibus / iura ante hanc legem / vigentia
locum non habeant / et quod in prescriptis et infrascriptis casibus et circa predicta
procedi possit / et debeat / per quoslibet iudices / curie communis Tuderti / Et
etiam per iudices / appellationum / communis / Tuderti / si causa fuerit in
appellatione deducta die utili et feriata / summarie et de plano / Et
sine strepitu / et figura iudicii / aliquo loquente / in contrarium non
obstante / In rebus vero prescriptis / et legitime / inscriptis / hec so
stitutio / locum non vendicet / Et quod / citationes que fierent de [illegible]
[illegible] debeant fieri expressis nominibus / citatorum / et de

No summarie die feriata

d arati

beant fieri tres citationes ad minus / per intervallum duorum dierum / inter unam citationem et aliam / ¶ Veniendo / in termino citationis citati / vel alii quicumque ostenderint / interesse / comparuerint / coram ipso iudice / copia dicte petitionis iam date / et cum eo summarie / ipsa causa / agitetur / ac etiam de plano / sine strepitu / et figura iudicii / et ille / vincat qui potiora iura ostenderit / ¶ Si aut in termino / nullus comparuerit / citatus / vel alius contradictor / possessio petita / per iudicem / ut supra petitur / concedatur / que ab eo / sine iuris cognitione auferri non possit / ¶ Si ut premictitur / predicte citationes facte / non fuerint / possessionis licentia nullatenus / concedatur / et si data fuerit / preter dictam formam / non valeat ipso iure / et semper victus victori / in expensis legitimis / per iudicem in fine cause condempnetur / ¶ Iudicium legatorum / ac legatariis quacumque actione agant / sine solutione salarii / et sine litis contestatione summarium et expeditum ius fiat / et in ipsa causa legatorum / procedatur die utili et feriato / summarie et de plano / et terminari debeat / infra mensem / et heredes et alii gravati per defunctum / ad aliquid faciendum / sine solvendum ipsa legata possint et debeant / per iudicem / realiter et personaliter / cogi et compelli / ad solvendum et faciendum solvi / ipsa legata ipsi legatario / vel suo heredi / sive successori aut executori testamenti vel alie ultime voluntatis ac si ex forma / instrumenti / pure guarantie forent quomodolibet obligati / ¶ Cum iudicia / debeant sine suspitione procedere / et quandoque / producuntur testes / et instrumenta scripta per notarios forenses / coram / iudicibus premictis / de quibus suspicatio et dubitatio inde oritur / ad ipsam suspitionem / de medio auferendam liceat producenti / ad comprobationem / testium / vel instrumenti producti / rogationes illius notarii / coram ipso iudice exibere / vel alio legitimo modo probare eandem / et nisi facta comprobatione / predicta / postquam illud in dubium venerit / ei fides / prius minime habeatur / ¶ Non intendimus per hoc actori vel reo / suas legitimas probationes ad improbandum / vel comprobandum / in aliquo vel ipsorum aliqualiter auferre /

De officiis et commerciis et personis iudicum curiarum consilium recipientium vel dantium seu advocatorum / — Rubrica

Biblioteca Comunale · Todi

Quia periculosum est / sub suspecto iudice litigare / et multo fortius sub in
digno statum / quod iudices causarum / civilium / civitatis Tuderti / teneantur
et debeant / omnes et singulas / questiones / tam principales quam etiam / emerge
ntes et incidentes / que coram eis ventilantur / decidere et terminare / cum
consilio sapientis / si petatur ab aliqua partium / vel sine consilio / si
petitum non fuerit / et dictum consilium committatur / alicui iudici nulli parti suspecto
quod quidem consilium / detur et concedatur / per ipsum iudicem / a quo fuerit
petitum infra quatuor dies a die petitionis / ipsi consilii / congruis ex
pensis / ipsum consilium petentis / Alias si petenti per iudicem / de
negatum fuerit / ipse iudex puniatur qui ipsum consilium denegaverit
in decem libr. cort. vice qualibet / cuius pene medietas / sit communis
et alia medietas / sit dicti petentis / Et nichilhominus dictum consi
lium / ipsi petenti dare penitus teneatur / Et si quid / idem iudex
fecerit in dicta causa / ante ipsam commissionem / ipsi consilii / postquam ipsum
consilium fuerit / petitum / sit ipso iure nullum / Et interim a die
petitionis dicti consilii / tempora iudicibus et partibus non currant / set
sint in eo statu / in quo erant tempore / petitionis / consilii predicti / nisi
aliud actum foret / de utriusque partium voluntate / Teneatur quoque
consultor si fuerit in civitate Tuderti / ipsum consilium reddere in
scriptis / infra quindecim dies / a die commissionis huiusmodi numerandos et
per iudicem a quo fuerit / commissum / compellatur / talis consultor
ad ipsum consilium reddendum / infra tempus predictum / Et iudex qui
tamen commisit / teneatur / pronuntiare et sententiare / postea secundum
formam consilii / sibi redditi / Predicta autem / non intelligantur in
causis / suprascriptis / que merentur / executionem paratam / Et quod
consultori / cui ipsa questio / committeretur / si fuerit in civitate Tuderti
vel extra / salarium / solvi / non debeat / nisi prius suum consilium
reddiderit sigillatum / iudici vel nuntio / ad ipsum consultorem
pro ipso consilio transmisso / Et quod dicta consilia / commicti / non po
ssint aliquibus iudicibus forensibus / qui resideant in curiis / communis
Tuderti / Et si committeretur / ipsa commissio et eciam consilium minime

ualeant / et comictens / et acceptans / comissione / iudicem lib(et) / co(n)t(r)a in
ce qualib(et) et p(ro) quolib(et) / puniat(ur) / Aduocatonem etiam secrete /
nec palam / in curiis audientiis / dictis iudicib(us) / forensib(us) / totali
ter interdicim(us) / ne habeant materiam cu(m) quib(us) nimium conuersa
ri / Et si contrafecerit / ipse iudex / et qui eum conduxerit /
etiam si conducens / fuerit procurator / in ce qualib(et) / libris
uigintiquinq(ue) den(ariorum) co(n)t(r)a p(ro) quolib(et) puniatur / Cuius pene medietas
sit comunis / et alia medietas / sit illius contra quem / ad
uocationem prestiterit supradictam / Et in predictis / sufficiat
probatio / publice forme per quatuor testes fide dignos. /

Quibus temporib(us) debitores cogi no(n) possint.

Item quia dieb(us) / paschalib(us) / inquib(us) ad dei honorem / inducte
sunt ferie / congaudere / debeant singuli xpiani / et multoti
ens illis dieb(us) / ipsorum festiuitatum / criminosi et pro crimine /
carcerati restituunt(ur) pristine / libertati / Statuim(us) / q(uod) nullus / cre
ditor alicuius debiti pecuniarii / p(ro) cum contracti / uel occ(asione) alicuius sen
tentie / in causa / uel laudi etia(m) ipsum lati et late / uel occ(asione)
alicuius / condepnationis / de ipso facte / occ(asione) districte uel con
teptus mandati / possit realit(er) uel p(er)sonalit(er) cogi / singulis
annis in festiuitatib(us) / Paschatis d(omi)ni n(ost)ri ihesu xpi / Et Paschatis
domine resurrectonis / et etiam infesto beatissimi / confessoris
Santi fortunati / ducis et proteptoris / comunis et populi Tri
dertini / Octo dieb(us) ante / et Octo post ipsos dies ipsarum festiuita
tum et [illegible] earum / nulla fiat seu fieri possit / instrumentorum cum
Guarentigia / uel aliorum siue earum / nec laudorum / executio / Et
si facta fuerit / debeat illico reuocari / et pro non facta / ipso
iure habeat(ur) / Et q(uod) dictis / temporib(us) / debitores et obnoxii / nec
condepnati / ut predicit(ur) occ(asione) dicta / in ciuitate et comitatu tri
denti uenire / ire stare morari et p(er)manere / et discedere / libere.
et cum securitate / possint et ualeant / statutis / ordinamentis
uel reformationib(us) / Et maxime statuto Guar(entigie) / in contrarium

Biblioteca Comunale Trento

loquentibus nequaquam obstantibus / Et siqui debitores / illis tem
poribus starent / in palatiis / Communis / Tuder coartati / sub fideiusso
ria cautione / vel sine / possint / et eis licitum / sit / sine aliqua
pena / discedere / de palatiis / Communis / Tuder / et quo voluerint
ire / et ipsis diebus / elapsis / rediti debeant ad ipsam districtam /
et ibi permanere / prout ante tenebantur / tam ex forma / sue promi
ssionis / quia / executoris / contra / eum facte et statuti / Comunis
tuderti / et ipsa discessio / nullum suo creditori / preiudicium /
generet / nec prosit fideiussori / eidem debitoris / Ideo quod / post
ipsam reversionem / principalis / et fideiussor / teneantur ad promissa
sicut ante / tenebantur / Hec quidem quia / inventa / sunt ad hono
rem / et reverentiam omnipotentis dei / et gloriose / virginis
marie / et beatissimi / fortunati confessoris et dictarum festi
vitatum / mandamus ab omnibus inviolabiliter / observari / et
preceteris statutis / et ordinamentis civitatis predicte /
obtinere roboris firmitatem. Quod heredes rebellium defunctorum
intelligantur habere benefitia que habent rebelles viventes. [lecta]

Item statuimus quod illi ad quos de iure spectat hereditas eorum
vel alicui eorum qui mortui sunt / in rebellione / vel eo te
mpore quo / per comune tuderti quomodocumque pro rebellibus
habebantur a millesimo trecentesimo trigesimo secundo / die nona
mensis iulii citra habeant et habere intelligantur / omnia et si
ngula beneficia honores restitutiones et reintegrationes ad
honores beneficia / fama et bona olim ipsorum / rebellium de
functorum que tempore / rebellionis eorum et ante habebant / et
possidebant / sicut reperiuntur et exstant nunc / que habent alii
olim rebelles dicti comunis nunc viventes / secundum formam reconcilia
tionis / facte per comune tuderti / cum ipsis rebellibus tempore
nobilis viri / Regerii nicoluccii de perusio honorabilis capitanei comunis
tuderti scripte manu Dominici magistri tudini et Jacobi simonecti
notariorum de tuderto et secundum formam capituli huius statuti in favorem

ipsorum rebellium facti et positi in quarta distintione / sub rubrica quod
processus et sententie late olim / contra rebelles / sunt casse et
cancellentur / et de restitutione ipsorum ad famam / et de pena re
properantis / ipsis rebellibus vel ipsorum infamiam allegantis / ru
brica centesima tertia ipsius quarte distintionis / De modo pro

cedendi et exequendi sententias in civilibus vacante officio potestatis vel cap. — lxxvii.

Item statuimus quod quandocumque contingnerit / officium domini capi
tanei civitatis Tuscanie vacare / potestas et sui officiales qui tem
pore dicte vacationis / essent ad regimen dicte civitatis / possint
teneantur et debeant / procedere / super quibuscumque processibus / in
causis civilibus inchoatis / in curia domini capitanei / usque ad sententiam
et ipsos processus de iure / et secundum statutum dictum per sententiam termi
nare / Et nichilhominus / sententias latas in civilibus / in
curia ipsius domini capitanei / exequi cum effectu / Et quando co
ntingnerit / officium domini potestatis vacare / et tunc tempore dicte
vacationis / esset capitaneus / in civitate dicta / similiter et eodem mo
do possit teneatur et debeat / ipse et sui officiales / super processibus in
cohatis / in causis civilibus / in curia / domini potestatis / procedere /
et ipsos ut supra dicitur / per sententiam terminare / et nichilho
minus / sententias / in civilibus latas / in curia domini potesta
tis / exequi cum effectu.

De contractibus fittitie / factis. — lxxviii.

Item statuimus et ordinamus quod quicumque de civitate vel comitatu Tuscanie
aliquam alienationem seu contractum / alicuius alienationis / cuiuscumque rei
et sub quocumque nomine aut titulo contractus alienaverit / seu alienare / in con
tractus / se dixerit aut fecerit / et post contractum / initum / rem alie
natam possidebit / vel ei fructus / percipiet / talis rei alienationis contractus
fittitius censeatur / nisi talis venditor seu alienator ipsam rem vendi
tam vel alienatam precario aut conductionis aut quocumque alio titulo
seu causa / post ipsum alienationis contractum tenuerit et aut posside
bit nomine eius cui vendiderit seu alienaverit.

NJ
102v

quarta distinctio primus quaternus sextus septimus — A

De potestas et Capitaneus habeant iurisdict. in maleficiis cognoscendis et puniendis. R(ubri)ca — i —

Quia humana superbia manus noxias immensum extenderet, ne(cessarium) fuit minister et gladius qui eius transgressiones reprimeret. necessario existimavit Commune Tuderti non solum ministrum unicum set ministros habere. Cum malis hominibus eam purgent et maleficia debellentur quorum metu hodeant peccare mali sic boni peccare hodiunt virtutis amore. ¶ habeant igitur potestas et Capitaneus Civitatis Tuderti qui pro tempore fuerint et quilibet eorum Iurisdictionem merum et mistum Imperium et Gladii potestatem animadvertendi in facinorosos homines et cohercendi maleficia ac ea penis debitis puniendi. ut igitur quilibet manus obstruat innoxias et a delictis abstineat est provisum. Quod potestas et Capitaneus et ipsorum quilibet nec non eorum et cuiusque eorum Iudices de omnibus et singulis Iniuriis maleficiis Criminibus et delictis in Civitate vel territorio Tudertino commissis et committendis toto tempore sui Regiminis et retro per duos menses ¶ Et etiam de homicidio robbaria prodimento falsitate et arsura commissis retro per annum possit et debeat procedere cognoscere et punire per accusationem denumptiationem vel Inquisitionem omni tempore et etiam diebus sollempnibus ad honorem dei inductis omnibus quibuscumque aliis substantialibus et sollempnitatibus et Iurium obmissis ordinibus servata solum statutorum Censura in procedendo et Condempnando.

Ut in. potestas ingredi ... mense ... sui offi...

De robaria prodimento falsitate arsura retro per annum ...

falsit. ...

per omnia tempora procede ... sollempnitatibus ordinis ...

De Citationibus et exbandimentis in maleficiis et eorum forma et ordine et quod pauperes in certis casibus non cogantur dare fideiussorem — ii —

In Citationibus et exbannimentis in criminalibus infrascriptus servetur ordo et forma videlicet quod quilibet denumptiatus vel Inquisitus et quilibet contra quem procederetur occasione alicuius criminis vel delicti seu cuiuscumque excessus unde pena conveniret debeat citari ter diversis diebus et per diversos bannitores communis Tuderti in persona vel ad domum sue habitationis aliquo vel aliquibus de sua familia maiori quatuordecim annis vel saltem aliquo vel aliquibus ex suis convicinis audientibus quod veniat ad se excusandum et defendendum ab accusa. Inq(uisitione)

In malleficiis . ter

quisitione vel processu qui vel que fieret contra eum coram illo officiali
vel rectore qui contra eum procederet infra secundam diem si de civitate
fuerit et infra tertiam diem si fuerit de comitatu. Quas citationes
faciat dictus baiulus vel dictum est ponendo ipsas citationes scriptas
manu notarii maleficiorum scribentis talem processum et qualibet citati
onem sic scriptam dimictat ipse baiulus penes talem citatum ad
domum ipsius vel saltem in convicinia aliem ex suis convicinis et
hoc intelligatur de reo habitante vel habitationem habente in ci
vitate burgis vel suburgis civitatis Tuderti seu eius districtu. Et
quod notarii officii maleficiorum communis Tuderti et quilibet ipsorum qui nunc sunt et
pro tempore fuerint ad ipsum officium exercendum teneantur et debeant omnes
et singulas citationes super quibuscumque accusationibus inquisitionibus vel
denumptiationibus facere fieri per baiulos communis Tuderti in scriptis per cedu
lam continentem totam seriem et qualitatem delicti seu delictorum cri
vel quorum causa procederetur. Et si aliter citatio fieret non va
leat. Et nichilominus ipso comparente si peteretur per accusatum
vel inquisitum seu per eorum procuratorem copia accusationis inquisitionis
vel denumptiationis quod iudex maleficiorum teneantur et debeant ipsis accusa
tis inquisitis vel denumptiatis vel eorum procuratori penitus exhibere
ante responsionem per eos vel aliquem ipsorum super ipsis accusationibus inquisi
tionibus vel denumptiationibus ad penam decem librarum cort. de eorum sa
lario pro quolibet et qualibet vice. Et si reus talis existat qui non
habitet vel habitationem habeat in civitate burgis vel subur
gis seu districtu civitatis Tuderti notificetur per licteras et baiulum
dicti communis ex parte domini potestatis vel capitanei rectoris vel officialis ci
vitatis castri vel loci unde talis inquisitus vel accusatus existat
expensis communis Tuderti exprimendo in ipsis licteris causam ob quam ipse ta
lis forensis inquisitus vel accusatus debeat comparere. Et etiam
in ipsis licteris terminus apponatur arbitrio precedentis considerata
loci distantia infra quem talis debeat comparere ad se excusandum et

Copia [illegible]

defendendum a tali Inquisitione vel accusa. Qui si quidem totaliter in omni
casu ut dictum est infra citationis terminum vel talis notificationis ut
dictum est comparuerit procedetur in processu secundum formam statuti dicti co
munis. Si vero non comparuerit infra tempus terminum eo elapso exbanniatur
talis citatus modo predicto in omnibus predictis casibus et quolibet eorum publice
et alta voce sono tube premisso per unum extubatorum comunis predicti ad fene
stras palatii dicti comunis cuius banni hec sit forma videlicet. Quoniam
talis de tali loco citatus ex parte talis rectoris quod veniat ad se defe
dendum et excusandum ab accusa vel Inquisitione de eo facta et
infra citationis terminum non comparuerit idcirco talis rector faciat eum
exbanniri in tanta quantitate et exprimatur pena in ipso banno in quo
talis veniret condempnandus in quo banno remaneat nisi infra ter
tiam diem si habitator civitatis burgorum vel suburgorum extiterit, si
de comitatu infra quintam dies et infra octavam si sit forensis vel non
habitet seu habitationem habeat in Civitate vel districtu tuderti et
compareat mandatis talis rectoris precedentis purgaturus et excusatu
rus ab ipsa Inquisitione vel accusa. Et si quidem infra terminum
dicti banni reus compareat admictatur et facta responsione et datis
ydoneis fideiussoribus relapsetur nisi esset causa mere personalis vel tor
quendus existeret. Verum si comparens suo Iuramento firmaverit se
adeo pauperem quod fideiussorem dare non possit tunc eius responsio
non dato fideiussore aliquo admictatur. Et nichilominus relap
setur nisi esset causa personalis vel torquendus veniret possit secundum
formam statuti. Et assignetur sibi terminus viginti dierum ad
suas defensiones et probationes faciendas quem terminum sibi artare
non possit. Et post dictum ius terminum non audiatur nisi quatenus
iustum fuerit precedenti iustum et conveniens dum modo processus omni
no terminetur infra tempus debitum et sibi concessum per formam statuti.
Et teneatur etiam precedens copiam Inquisitionis actori dare
ea die vel sequenti qua petita fuerit reo vel suo procuratori et

pena non dantis copia

si non dixerit procedere ulterius non possit et nichilominus pena quinquaginta
librarum incurrat. Elapso vero termino dicti banni talis si non comparuerit
habeatur pro contumace et censeatur confessus de omnibus et singulis in dicta
accusa vel inquisitione contentis et pro inde talis Rector procedens ad de-
finitivam condempnationem possit procedere contra talem sic contumacem ac
si de omnibus et singulis in dicta inquisitione vel accusa contra eum formata
contentis esset legitime convictus vel ea sponte confessus. Item quod si
infra terminum citationis vel banni compareret aliquis causam absentie
rei allegans tunc audiatur sic et comodo Rectori procedenti visum fue-
rit inspecta fide veritatis et malitia petentis seu causam absentie alle-
gantis. De omnibus vero citationibus relationibus exbannimentis preceptio-
nibus factis per baiulos et bannitores communis tunc et de omnibus que
ipsi facerent circa eorum officium stetur et credatur dictis et relationibus eorundem.

habeatur confessus post terminum

Allegans causam absentie audiatur

stetur relationi b.

Quando et in quibus casibus quis possit et debeat tormentari et qualiter quis habeatur pro confesso cum per fidem non fuerit presentatus

Q[...]bammus in criminalibus investigandis medium iustum sit adhi-
bere tormenta non tamen passim et in omni genere delictorum est
questio adhibenda. Nullus igitur torqueri possit nisi forma et casibus
infrascriptis vel aliquo eorum videlicet proditione. Coniuratione vel con-
spiratione tractatu seditione et subversione civitatis Tuderti vel comi-
tatus eiusdem vel alterius terre de comitatu. Et pro turbatione et subver-
sione status pacifici civitatis predicte. Et pro robaria furto homi-
cidio falsitate peccato contra naturam raptu virginum et violatione quarumlibet
honestarum mulierum. Nec non pro incendiis et vastis dolose perpetratis pro
fractura carcerum monasteriorum et aliarum sacrarum domorum. Et pro san-
guinolentis vulneribus et percussionibus et membri incisione seu mutila-
tione. Et qualibet iniuria illata contra incarceratos ac etiam pro molestiis
et falsitatibus in quibus casibus et quolibet eorum possint potestas et capi-
taneus et quilibet eorum qui de aliquo predictorum criminum cognosceret
reum torquere et torqueri facere non inceptis [illegible] set legitimis pre-
cedentibus inditiis in quorum tormentorum moderamine respiciat iudicis

[illegible] premissa ... causa

ut neque durius neque remissius adhibeat quia deceat qualitas doctrine vel fragi-
litas postulet tormentati senectutis vel clementie gloria non affectas.
Ceterum aut casibus a tormentis abstineat et nemine aliquo mo-
do aut genere tormentorum afficiant nec affici vel gravari per aliquem
eorum vel alterius eorum iudices vel officiales permittant ad penam libra-
rum centum cotidie pro quolibet contrafaciente et qualibet vice et nihilominus
teneatur contrafaciens tali gravato vel tormentato contra predictam formam ad
restitutionem totius dampni et interesse illati contra talem contra dicte forme in
quibus penis dampnis et interesse refectionem talem contrafacientem tene-
atur defensor seu sindicus dicti comunis condempnare et penam exigere cum effec-
tu ad petitionem talis sic tormentati et si qua confessio extorqueretur contra
predictam formam non valeat, nec eius pretextu possit aliqua condempnatio fi-
eri et si fieret sit ipso iure nulla. Et quod si quis fuerit tortus contra formam
predictam sit sufficiens probatio fama publica probata per sex testes fide
dignos de quorum numero nullus esse possit qui per talem officialem contra quem
seu de cuius processu ageretur fuisset in aliquo condempnatus, nec eius con-
sanguineus usque in tertium gradum ex quocumque parente. Quia non-
numquam accidit quod reus compareat et forma examinatur et maleficium negat
et fideiussoribus ab eo datis recedit postea apparent indicia suffi-
cientia ad tormentandum eundem et citatus non compareret nec fideiusso-
res eundem representant. Ideo statutum fuit hunc capitulo tali ordinare
manifeste. Si quis igitur in causa maleficii citatus fuerit coram potestate vel
capitaneo vel alterius officialis iurisdictionem habentis in hac forma
videlicet quod in certam diem compareat talis inquisitus vel accusatus ad res-
pondendum et delictum confitendum in accusa vel inquisitione contenta
quod eo apparent legitima indicia contra eum teneatur talis certum
terminum comparere omni cavillatione remota et si non compareat sit
et censeatur confessus delictum contentum in dicta inquisitione seu accusa
contenta et ut sponte confessus debeat condempnari.

Quando et in quibus casibus quis debeat confinari — iiij^ta —

tur pti iudicij cognitus [illegible] forma stantia

sufficit probatio fame sex testium

[library stamp]

105v

Item statuimus et ordinamus quod potestas et Capitaneus non recipiat aliquem qui vadit ad Confines ex commutatione Tuderti possit tamen in civitate Tuderti tertiam mittere . ponere ad Confines et tenere per quindecim dies tantum pro aliquo Crimine malleficio vel pro aliquo percussio cum sanguinis effusione vel aliqua magna rissa ex qua dubitetur ne inde aliquod scandalum in Civitate exoriri possit . in omnibus casibus in quibus permissa est fomentatio · iiij

Quod Nullus possit cogi vel carcerari nisi in certis casibus si dare voluerit fideiussores

Item statuimus quod potestas et Capitaneus vel alius rector communis Tuderti non cogant nec detineant aliquem in palatio communis nec in Carcere si voluerit ipse vel alius pro eo fideiussores dare de condepnatione solvenda secundum capitulum communis Tuderti nisi in casibus in quibus permissa est fomentatio et si potestas Capitaneus vel Rector contrafecerint puniantur qualibet vice in quolibet dictorum casuum in libris Centum denariorum cortonensium salvis semper capitulo posito sub rubrica de pena homicidii · v

De pena blassfematis deum et sanctos · vj

Item statuimus et ordinamus quod Nullus huius nec aliquis alius audeat vel presumat maledicere vel blassfemare deum vel beatam virginem Mariam aut santos vel aliquem eorum aliquo modo vel causa Et qui contrafecerit in aliquo quotiens contrafecerit in libris quinquaginta cortonensium puniatur Et quilibet possit talem accusare vel denumptiare et teneatur denumptiatoris vel accusatoris teneatur secretum et habeat medietatem banni dicti qua pena si talis reus solvere non poterit et fortiam communis fuerit seu aliquo tempore venerit amputetur ei lingua · Et potestas et Capitaneus et eius locum tenentes fuerit teneantur de predictis inquirere quolibet mense et cetera extraordinarie puniant ut deum et cetera — De pena Juratis per Corpus vel alia membra Christi matris vel sanctorum eius · vij

Item siquis maledixerit seu blassfemaverit vel malo modo dixerit per corpus vel sanguinem aut viscera Christi vel beate Marie

ne virginis aut per budellas fecatos sive ventricchios vel aliud quodlibet
membrum sive partem membri domini nostri yhesu christi vel beate marie virginis eius
matris et sanctorum vel sanctarum dei sive de hiis aliqua turpia vel inhone-
sta dixerit per potestatem vel Capitaneum pro qualibet vice in
solidis quatraginta puniatur. Et possit quilibet in hoc casu talem deprehendere
et stetur sacramento ipsius et teneatur nomen eius in Credentia et
habeat medietatem banni.

Quod committentes predicta certis diebus puniantur pena dupli — viij

Item statuimus et ordinamus quod siquis in vigilia sive in die viiij
festi nativitatis domini nostri yhesu christi commiserit aliquod predictorum delic-
torum contentorum in dictis duobus capitulis proxime precedentibus si de die puni-
dupl. pena atur in duplum pene superiorem contente qualibet vice. Si vero in illa nocte
media inter vigiliam et festum predictum commiserit predicta vel
aliquod predictorum qualibet vice puniatur in quadruplum dicte pene.

De ordine Cipporum et secretorum custodum qui iurantes per corpus vel alia membra christi matris vel sanctorum — viiij

Item statuimus ut contenta in dictis duobus capitulis cessent
quod in palatio comunis tuderti et in qualibet ecclesia civitatis tuderti
et comitatus tuderti fiat quidam Cippus de ligno cum una clavi et sera-
tura quam clavem dicti palatii camerarius comunis tuderti et Cuilibet
ecclesie sacerdos ipsius ecclesie penes se debeat conservare. Et quod
domini Priores populi qui pro tempore fuerint eligant in qualibet par-
rochia cuiuslibet ecclesie civitatis tuderti in numero quo secundum conditionem
parrochie eis videbitur expedire secretos custodes et cuilibet ipsorum
custodum dare debeant corpus comunis tuderti quoddam sigillum parvum
et ipsi Custodes iurent assignare omnes et singulos quos contrafe-
cerint in aliquo predictorum hoc modo videlicet quod in quadam Cedula
sigillata dicto sigillo in qua cedula scribat nomen illius quem
audivisset contrafecisse in aliquo predictorum. Et quicumque inventus
fuerit in ipsa Cedula ut est dictum et sigillata scriptus absque alia
probatione in penis predictis ut est dictum vice qualibet puniatur de facto

et quod potestas et capitaneus et quilibet alius rector civitatis tunc auctoritatem habens quolibet die dominico mictat unum ex notariis maleficiorum ad quamlibet dictarum ecclesiarum et quilibet cappium facere aperiri et si aliquem invenerit ut supra dictum est scriptum puniatur eum ut supra est narratum qua cedula inventa dictus notarius scribat nomen illius qui scriptus esset in dicta cedula et ipsam cedulam delaceret ita quod nullus eam possit legere. Et quod dicti domini priores predicta sollicite fieri facere teneantur vinculo iuramenti quam penam contrafaciens si non solverit fustigetur per plateas tunc circum circa. Et predicta bandiantur per civitatem in locis consuetis ita tamen quod reperti in dictis cappiis de comitatu et supradicta vel aliqua [illegible] in decem soldis vice qualibet puniatur.

Banditur

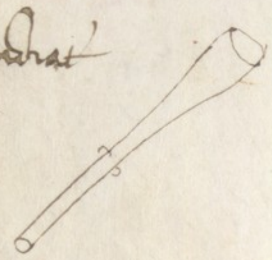

De pena offendentium potestatem vel capitaneum seu alios officiales forenses — x

Item statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat offendere vel offendi facere in persona potestatem capitaneum defensorem iudices socios et officiales eorum vel alterius eorum dum starent in civitate vel districtu tunc tempore eorum officii et etiam ad sindicatum necnon stando et redeundo offendens puniatur secundum penam et modum infrascriptum videlicet ille qui offenderit vel offendi fecerit potestatem vel capitaneum puniatur in quadruplum pene in qua puniri deberet tunc temporis si offenderit alium tunc temporis. Et qui offenderit iudices socios vel notarios seu aliquem alium principalem officialem forensem puniatur etiam in quadruplo pene contente in statuto de tali offensa facta mentionem. Et qui offenderet domicellos seu berroarios potestatis vel capitanei seu alterius officialis forensis puniatur in duplo pene contente in statuto de tali offensa facta mentionem. Et qui balestraverit aut sagittaverit aliquem quadrellum vel stralem aut aliquem lapidem proiecerit et potestatem vel capitaneum aut aliquem alium officialem forensem sive contra ipsum vel aliorum eorum officiales vel familiares ad palatium seu domum eorum vel alterius eorum habitationis predicta fecerit aut aliquis fieri fecerit in dictis casibus [illegible] puniatur qua condempnatione si solvere non potuerit ipsi tali manus abscissio amputetur. Et in hiis cum de offensionibus factis in potestatem et eius officiales cognoscat capitaneus et de illatis et factis capitaneo cognoscat

pena quadrupli

dupli

potestas non tempore officialis eius facta esset iniuria vel offensa. Et si contingeret quod tunc
non esset in civitate Tuderti potestas et capitaneus cognoscat de predictis ille quem dicti potestas
populi duxerint ordinandum.

De pena offendentis advocatum procuratorem statutarium arengatorem vel sceptorem — xi — x

Item statuimus quod quicumque offenderit dicto vel facto aliquem advocatum vel procuratorem
occasione alicuius advocationis vel procurationis quam faceret ad petitionem alicuius
contra aliquem seu offendi faceret puniatur in duplum pene contente in — pena dupli
statuto communis Tuderti de tali offensa inter alios Tudertinos et in eadem pena puni-
atur ille qui offenderit vel offendi fecerit aliquem statutarium, arengatorem,
sceptorem vel aliquem alium officialem communis seu officium statuti vel arenghe seu
sceptore facte vel dicte in consilio communis Tuderti seu pro factis dicti communis et de predictis
dictis offensionibus factis dictis occasionibus stetur et credatur iuramento offensi cum
sex testibus de publica fama quod sit plena probatio in predictis malleficiis inveniendis
dum modo non possit aliquis loqui contra formam statuti.

De observantia pacis dudum facte inter Guelfos et Gebellinos — xii — xii

Item statuimus pro bono et pacifico statu civitatis Tuderti et quod observatione pa-
cis inter Gebellinos et Guelfos civitatis Tuderti facte quod nullus audeat
vel presumat vindictam assumere realiter vel personaliter offendendo de iniuria vel offensa
facta inter Gebellinos et Guelfos tempore nobilis viri domini Amici de Tholomeis
de Senis olim potestatis civitatis Tuderti. Si quis autem contrafecerit bonis suis omnibus
communi Tuderti confiscatis si in fortiam communis fuerit seu venerit aliquo tempore capite puni-
atur et si non fuerit vel venerit in fortia dicti communis bonis suis omnibus confisca-
tis in banno perpetuo subiaceat ipse et filii eius usque in tertiam generationem per masculinam lineam
descendentem et hec intelligatur si ex tali vindicta vel offensa sequeretur homi-
cidium. De aliis vero offensionibus puniatur pena quadrupli pene contente in statuto — pena dupli
pro tali offensa.

De pena derobantis vel ignem mittentis tempore prelii et de emenda facienda tunc derobato — xiii

Nemo in prelio vel rissa aliqua in domo apotheca vel domum alterius audeat derobare. Contrafa-
ciens in libris ducentis communi puniatur et dampnum emendet in duplum simpliciter illi
dampnum patienti et si talis malefactor ipsum dampnum restituere non poterit puniatur arbi-
trio potestatis vel capitanei. Item quicumque tempore dicti prelii fecerit in civitate vel comitatu
Tuderti aliquod incendium vel arsuram vel ignem miserit in aliqua domo seu in aliqua re

eam ex qua igne domus vel aliqua res comburetur talis combustor quicumque fuerit vel veniret
in fortia communis tunc decapitetur et caput a spatulis amputetur ei ita quod penitus moriatur

De pena elevantium tumultum, guirratices et tractatum facientes contra pacificum statum Civitatis vel dissentium in opinione vel carega

Siquis diabolico spiritu obcecatus in tanta fuerit furoris accensus audacia
quod contra quietem publicam et statum pacificum civitatis tunc et in ipsius status sub-
versionem fecerit coniurationem conspirationem tractatum vel legam rumorem aut
accentum congregationem publice vel occulte aut palatium potestatis vel Capitanei
vel aliam fortilitiam civitatis aut comitatus ceperit vel rebellaverit animo et
proposito turbandi et subvertendi ac mutandi statum pacificum civitatis predicte
et presentem statum iurisdictionem et baliam populi eius consilii et dominorum prio-
rum populi vel civitatem ipsam aut comitatum in totum vel in partem aut dicte
Civitatis libertatem sub iugo alterius violenter ac proditorie submittendi
bonis omnibus confiscatis ultimo supplicio pro iudicantis arbitrio puniatur //
Nullus quoque audeat vel presumat aliquid facere vel attentare per se vel alium
directe vel per obliquum propter quod pax facta et iurata inter dictam tunc et dictam per-
sonam in aliquo violetur aut aliqualiter perturbetur vel minuatur. Nec
facere coniurationem societatem vel legam seu Gentium adunatiam propter
quam possit exoriri rumor suspectio vel tumultus seu scandalum in
Civitate predicta aut comitatu ipsius. Et qui contrafecerit realiter et
personaliter puniatur aut realiter tantum pro arbitrio precedentis con-
siderata qualitate facti criminis et persone. Et si contigerit quod
deus avertat quod rumor et prelium esset in Civitate tunc nulla universitas
alicuius castri vel ville comitatus tunc aut aliqua specialis persona miles vel
pedes ipsius comitatus vel aliunde audeat vel presumat tunc cum ar-
mis ad civitatem predictam accedere durante ipso prelio vel rumore
aut tunc ipsam Civitatem vel burgos intrare. Et quelibet uni-
versitas contrafaciens in libris ducentis cotonensium puniatur si
ipsa universitas habuerit Centum larees et ab inde supra.
Et si non ab inde infra prout contigerit pro rata secundum qua-
ntitatem larium ipsius universitatis. Et quilibet veniens eques
in libris Centum. Et quilibet pedes in libris quinquaginta coton.

Tradiatur

puniatur p potestatem vel Capitaneum civitatis predicte qua condep
nationem si solvere non poterit puniatur in personam citra mortem ar
bitrio potestatis vel capitanei. Et cuilibet forensi repto in civi
tate tuderti tempore dicti pretii sen tolli amputetur pes nisi talis fore
sis esset habitator civitatis predicte vel nisi tempore dicta pretii esset in
civitate pro aliquibus suis licitis negotiis et de civitate tunc non potuisset
exire que omnia potestas vel Capitaneus consideret et diligenter examinet
Item ne Rumor Tumultus seu scandalum possit in civitate tuderti oriri
caveat sibi quisque ne in Consilio vel Arengha aliqua rissam Con
tentionem Clamorem vociferationem seu offensionem faciat
Cum ex ea posset oriri Rumor aut Consilium vel arenga impediri
perturbari Siquis igitur in Consilio irato animo et preditio modo exla
maverit vociferaverit insultum vel aliqua offensionem fecerit
si in Consilio puniatur in duplo si in aregna puniatur in qua
druplo pene contente in statuto pro tali offensione seu insultu. Et
si solum irato animo et malo modo vociferaverit exclamaverit aut
verba iniuriosa dixerit alta voce si fuerit in Consilio in
libris Quinquaginta. Et si in Arenga in Centum libris deno
rum puniatur

Ut domini priores possint populum adunare et ad confines quelibet destinare —— xv —

Item statuimus et ordinamus quod domini priores populi possint
Consules artium et populum civitatis tuderti universaliter
vel particulariter et Comitatenses civitatis predicte adunare et
congregare cum armis et sine armis ubi quando quomodo et quotiens
eis videbitur et placebit. Et confinatos facere in Comitatu vel
extra comitatum tuderti ubi quomodo quotiens quando eis videbitur et
placebit. Et illi quos confinaverint ire debeant ad confinia
et de ipsis Confinibus non discedere sed parere et obedire eorum preceptis
mandatis Et in predictis possint penas imponere eorum arbitrio
Et Potestas Capitaneus et quilibet rector communis tuderti

108v

penale

teneatur ad petitionem ip(s)or(um) d(omi)nor(um) po(testatis) exequi o(mn)ia que ip(s)i d(omi)ni priores in p(re)dictis dixerint ordinandum sub pena mille librar(um) de suo salario

De pena notarii scribentis aliq(ui)d q(uo)d pacificu(m) statu(m) tur(bet) — xvi —

Item statuimus et ordinamus q(uod) q(ui)cu(m)q(ue) not(arius) vel alia p(er)sona rogaverit vel fecerit aliq(uo)d instrum(en)tum vel scripturam sive dictaverit de p(re)dictis coniuratione septa coniuratione vel p(re)dictione ad instantiam alicui(us) in aliquo p(re)dictor(um) maleficior(um) culpabilis debeat tanq(uam) falsarius p(re)dictor(um) participes p(re)dictor(um) malefitior(um) reputari et simili pena capitis et bonor(um) publicatione puniri Et post decapitationem corpus eius debeat comburi

De committentes dicta crimina depingantur — xvii —

Item statuimus et ordinamus q(uod) ad infamiam p(er)petuam eius qui talia committeret q(uod) quecu(m)q(ue) p(er)sona aliq(uo)d p(re)dictor(um) malefitior(um) committeret ultra p(re)dictas penas debeat depingi in palatio co(mun)is Tuderti in loco quo possit ab omnib(us) videri cum subscriptione committe malitii commissum

De locus in quo p(re)dicta tractatur destruatur q(uod) eor(um) confiscetur — xviii

Item statuimus q(uod) locus in quo aliq(uo)d p(re)dictor(um) malefitior(um) tractatum vel ordinatum erit sciente eo ad quem p(er)tinet debeat publicari co(mun)i Tuderti et si sup(er) eo aliq(uo)d hedificium fuerit debeat funditus destrui

De potestas et Capitaneus inquirat q(ui) dicta crimina committerent — xviii —

Item ad hec ut culpabiles in aliquo p(re)dictor(um) malefitior(um) inveniantur et p(re)dictis penis puniantur statuimus q(uod) potestas et Capitaneus cum omni sollicitudine curet invenire et punire p(re)dictos malefactores et saltim semel in suo t(em)p(o)r(e) inquisitionem facere de p(re)dictis teneatur admonendum signa p(er)sona culpabilis esset in aliquo p(re)dictor(um) malefitior(um) et inventum puniat Quod si p(re)dictam inquisitionem non fecerit puniatur in CC rignetis libr(is) den(ariorum) cort(onensium) p(er) maiorem sindicum et defensorem co(mun)is Tuderti

Cancellarius inquirat ...

penale

De apotecas claudendis t(em)p(o)r(e) dubitationis — xx^a —

Item statuimus quod incontinenti quod in Ciuitate tuderti publice diceretur uel aliquo uerisimile inditio dubitabitur quod predicta Coniuratio uel septa uel conspiratio uel proditio facta sit uel aliquid de predictis malitijs fieri temptaretur Potestas uel Capitaneus teneatur per preconem facere bannum et perpetuo sub pena quam dominis prioribus populi placuerit eorum arbitrio per Ciuitatem quod omnes appotece firmentur et non aperiantur usque quo Inquisitio de tali malitio et malefactore facta fuerit et debita pena ei Imposita saluo quod liceat eis tenere spotellos aptos. Et res suas uendere. Potestas et Capitaneus Interim non debeat in ciuitatibus eius tenere eundem usque quo uindicta facta fuerit dicto modo. quod si Potestas et Capitaneus contra fecerint puniantur in Centum libris denariorum cortonensium pro maiorem iudicium eorum Et quod dicto potestas uel Capitaneus predicta non facerent liceat dominis prioribus populi predicta bannum facere et exequi omnia supradicta. Et Nichilominus artes ciuitatis tuderti possint se armare in dicto casu et quolibet alio casu quando ipsis artibus et ipsis ciuitatibus uidebitur et placebit. xx

Banditur

De pena auferenda potestati neglienti punire statum pacificum turbare uolentes — xxi —

Item statuimus et ordinamus quod si Potestas uel Capitaneus in puniendo Culpabilem de aliquo predictorum malitiorum erit negligens uel remissus uel cum effectu non punirent puniantur in pena mille librarum denariorum et quilibet suorum Iudicum militum et notariorum in Centum libris et tanquam de predictis malitijs suspecti debeant ab officio potestarie et Capitanerie remoueri et in palatio communis tuderti in sui infamiam pingi in loco publico Et maior sindicus communis tuderti procurare teneatur cum omni effectu quod predicte quantitates pecunie a Potestate et Capitaneo et dictis suis officialibus exigantur quod si facere non curauerit ipse sindicus de suo soluere Compellatur quantitates predictas

De fauore dando potestati et Capitaneo in predictis — xxii —

Item quod tam dominus Potestas quam dominus Capitaneus si necesse fuerit pro puniendo Culpabilem in aliquo malitiorum predictorum debeant habere fauorem dominorum Priorum populi et omnium officiorum et omnium potentium communis tuderti

De manifestantibus seditiones non puniantur et de premio dando ad manifestati — xxiii —

Item statuimus et ordinamus ad hoc ut Culpabiles in aliquo predictorum

Comunale ... Todi

mallor late uel euadere no possint q quecunq psona pmo manifestauerit aliquem culpabilem in aliquo pdictor mallor si ipa psona culpabilis fuerit paciatur et ei nullam penam patiatur Si uero no fuerit culpabilis tunc debeat de pecunia cois tricentas libr den quas Cam ei soluere teneatur Et omes nom teneat secretum.

De potas no suatis sollepnitatib possit inquerere qt ospirates — xxiiij

Item statuimus ad hec ut pdicta maleficia efficacius puniant q potestas uel qui de pdictis cognosceret i eis inquirendis no habeat necesse suare illas sollempnitates processus que in aliis maleficiis et quolibet con potestas et capitaneus suare debent si possit et debeant inquirere et inuenire ueritatem tam p testes legitimos qm p indicia tormenta psumptiones et quibuslibet aliis amminiculis uiis et modis quibus melius poterunt tam de iure com qm iur municipali

De puniatur suppositus p no supposito conspirante — xxv

Item statuimus q si contigerit aliquem non suppositum curie secularis comunis tudti in ciuilibus et criminalibus comictere aliq delictum de contentis in dictis capitlis uel aliquo ipoz puniat filius suppositus curie seculari dicti cois pro patre no supposito pat suppositus pro filio no supposito curie seculari dicti cois frater carnalis suppositus dicte curie seculari dicti cois pro fre carnali no supposito curie seculari dicti cois si ipi pater filii et fratres simul ut dictum e cum uite dicti cois fuerint consen uel participes de comisso p illum qui no fuerit suppositus uel subiectus dicte curie seculari cois tudti

De oia statuta loqnt qt ospirates habeatur et iurent i consilio — xxvj

Item statuimus et ordinamus q oia et singula supscripta statuta sequentia de pena obseruantium tumorem uel tumultum et conspiratiuem factionem in pmo consilio potestatis et capitanei cuilibet p ipos potatem et capitaneum et utrumq ipor et ipor iudices et officiales iurent ac etiam teneant ipi potas

Et Capitaneus p(re)dicta statuta banditi facte per Civitatem tudti

De modo examinandi testes i(n) criminalibus et de eor(um) publicat(ione) — xxvij — xxvij

Item statuimus (et) ordinamus q(uod) Iudices (et) not(arii) malleficior(um) co(mmun)is tudti q(ui) modo sunt (et) pro t(em)p(or)e fuerint teneantur (et) debeant testes in qua cu(m)q(ue) ca(usa) criminali productos cor(am) dicta pure (et) simplicit(er) p(ro)ut ipsi te stes v(er)ba p(ro)tulerint vinculo iuramenti scribere (et) pon(er)e Et scribere no(n) debeant clausulam illam co(n)suetam videlicet dix(it) v(er)a e(ss)e que in d(i)c(t)o a(rticu)lo co(n)tinent(ur) (et)c. et semp(er) testes interogent de ca(usa) scientie Et si secus facerent in viginti quinq(ue) libr(is) co(mmun)i p(ro) quolib(et) (et) qualib(et) vice puniatur Et nichilominus pa(rt)i lese teneant(ur) dampnum integraliter reficere. Et q(uod) Testes producti in criminalibus publicentur infra illos viginti dies co(n)tinuos qui dant(ur) reo ad defensionem qui t(ame)n t(er)mi(n)u(s) arctari no(n) possit nisi reus e(ss)et maleficium sponte co(n)fessus

Q(uod) Iudices malefic(iorum) possi(n)t i(n) favore(m) co(mmun)is Iura p(ro)ducere (et) allegare — xxviij — xxviij

Item statuimus (et) ordinamus ad hoc ut maleficia puniantur et etiam p(ro)secutore sublato q(uod) omnes (et) singuli Iudices malefic(iorum) malleficior(um) co(mmun)is tudti ta(m) p(re)sentes q(uam) futuri in omnib(us) (et) singulis p(ro)cessib(us) criminalib(us) sive p(ro)cedatur p(er) accusam sive inquisitionem vel quocu(m)q(ue) alio mo(do) possit teneant(ur) (et) debeant vinculo iuramenti p(ro)ducere inducere (et) allegare (et) p(ro)ductiones facere p(ro) p(ar)te co(mmun)is tudti o(mn)ia (et) singula iura instrumenta (et) acta facie(n)tia p(ro) co(mmun)e tudti no(n) obstante q(uod) p(ro) accusatores vel denumptiatores vel iniuriatos (et) offensos p(ro)ducta dicta allegata p(ro)bata (et) inducta no(n) e(ss)ent usq(ue) ad s(ente)ntiam.

Q(uod) Iudices malefic(iorum) teneatur defendere eor(um) s(ente)ntias a q(ui)bus fuerit appellat(um) — xxviiij —

Item statuimus (et) ordinam(us) q(uod) omnes et singulas s(ente)ntias latas (et) promulgatas per d(omi)nos potestatem vel Capitaneum co(mmun)is tudti tam p(re)sentes q(uam) futuros i(n) criminalib(us) causis a quib(us) extiterit appella tum sive recursum Iudices ipor(um) d(omi)nor(um) Potestatis et Capitaneor(um) sub quor(um) examine (et) consilio late (et) p(ro)mulgate dicte s(ente)ntie dicerentur te neantur et debeant defendere (et) co(m)parere dieb(us) (et) t(er)minis co(m)petentibus cora(m)

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

110v

iudice qui de ipsa appellatione seu recursu congnoverit totiens quotiens
opus fuerit pro parte comunis tuderti ad defendendum ipsam causam appella
tionis et recursus et ad allegandum in ipsa causa sicut videbitur qualiter me
rita huiusmodi cause postulant, pro defensione predictorum videbitur expedire. Et
predicta dicti iudices ad petitionem sindici comunis tuderti vel requisitionem do
minorum priorum vel si citati fuerint ab ipso iudice appellationum et etiam super
motu suo facere teneantur et debeant. et si negligentes fuerint in predictis pena
quinquaginta librarum cortonensium comuni tuderti incurrant tempore sindicatus eorum per eum
tus exigenda aliquo statuto vel ordinamento in contrarium loquente non
obstante.

De pena insultantis vel iniuriantis aliquem — xxx

Item statuimus et ordinamus quod quicumque insultum fecerit con
tra aliquem ad domum propriam vel conductam, seu appotecam pro
priam vel conductam in qua artem exerceat, vel mercetur, seu in qua habi
tet, seu stadium proprium vel conductum agrediendo eum si cum
armis et non percusserit et arma non evaginaverit neque ad ipsa manum posue
rit in viginti quinque libris cortonensium puniatur. Et si sine armis non
percusserit in decem libris cortonensium puniatur si non alibi puniatur in
quolibet dictorum casuum in medietate dicte pene. Et intelligatur
insultus si animo irato cursus alicui movendo se de loco ad idem
irato animo causa offendendi seu iniuriandi talem contra quem iret.
Et intelligatur insultus ad domum vel appotecam si factus fue
rit etiam sub porticu domus, vel appotece insultati vel in
iuriati, seu usque ad medium platee, ad petitam eius tuderti aut
propinquius. Et si intra domum vel appotecam dominum vel con
ductorem seu habitatorem ipsius domus vel appotece insultaverit
puniatur in duplo quantitatis supra contente sive cum armis sive
sine armis fiat. Et si non talem dominum vel conductorem seu ha
bitatorem cum armis vel sine armis insultaverit et percusserit
vel offenderit in locis supradictis, puniatur de percussione et offensa

quando insultus intelligatur

pena dupli

tantum et non de insultu

IIII DI.

tantum et non de insultu habeat penam videlicet quod si offensio facta sit ad do
mum vel apothecam predictam puniatur offensor in duplum. ¶ Et si
intra domum vel apothecam predictam in quadruplum pene contente in
statuto pro tali offensa quam faceret puniatur / dum modo actor vero
tenens sit ipsa persona vel offensa / ita tamen quod ea que continentur in hoc
capitulo locum non habeant in illis qui simul in domo vel apotheca propria
vel conducta cohabitarent vel apothecam tenerent ¶ Et si ad domum
vel apothecam puniatur pena tripli contenta in statuto quod de tali
offensa loqueretur / ¶ Item siquis appensate collectis hominibus
quatuor supra irato animo iverit ad domum alterius habitatoris et ipsius
domum seu dominum domus seu conductorem vel habitatorem eiusdem /
seu ad aliquam apothecam et ipsam apothecam seu habitatorem / dominum /
vel conductorem eiusdem fuerit preliatus / etiam si non percusserit / in libris
quinquaginta corporis puniatur / ¶ Et sotiantes cum in libris centum corporis
pecunialibus corporis puniatur / et plus etiam realiter et personaliter ad arbitri
um domini potestatis vel capitanei / sive alterius rectoris dicti comunis iurisdic
tionem habentis / considerata persona delinquentis et delinquentibus et de
licti conditione / ¶ Siquis vero offenderit aliquem in campo suo
seu vinea vel area / propria vel conducta puniatur in duplum pene con
tente in statuto loquente de tali materia vel offensa / ita tamen quod dic
ta offensio intelligatur quod facta fuerit citra mortem ¶ Et si in
sultaverit et offenderit / puniatur solum de offensione et non de in
sultu ¶ Et non intelligatur insultator ad domum vel apothecam
neque offensor qui habuerit habitationem habeat iuxta domum vel ap
othecam insultati vel offensi vel prope ipsam domum vel apothecam
per viam publicam et mediam ad publicam comunis tuti / vel proximus // ¶ Et
si cum aliquem intra domum vel apothecam aliunde offenderint pu
niatur in quadruplum pene contente in statuto pro offensa quam faceret /
¶ Et liceat habitatori seu domino domus vel apothece quemlibet non expan
dentem in sua domo et apotheca defendere / et resistere offensori / et

Arbitrium

Et si pdicta occasione offenderet invasorem nullam penam patiatur
dūz modo cum moderamine fiat talis resistentia uel offensa. decla
rātes q' ̄ctenta in dicto. ¶. siquis nō offenderet aliquem in campo et
̄c locum nō vendiderit in illis qui starent in omni campo uel
alia possessione que eēt cōis ipsius ppa uel dicta —

De pena homicidij comissi p magnatem in popularem et per popularez in magnatem Rubrica. xxxj

Quoniam deus hominem formauit ad imaginem et similitu
dinem suam ad protegendum humilium innocentiam
et cohercendum manus noxias superbor hac lege delibera
tione plubita omnium statuendum / quod quicunque magnus et potens
de ciuitate et comitatu tuder sim formam statuti cois tuder habi
tus p magnate et potente occiderit uel occidi fecerit aliquem
ciuem tudertinum uel de comitatu et iurisdictione tuder habitum
p popularem sim formam statuti cois tud' et capi poterit am
putetur ei caput a spatulis ita et taliter q' penitus mori
atur. ¶ Et si nō aliquis de ciuitate uel de comitatu et iuris
dictione tuder habitus ppularem sim formam statuti occiderit
uel occidi fecerit aliquem de ciuitate et comitatu et iurisdic
tione tuder magnum et potentem et p magno et potente ha
bitum sim formam statuti dci cois / si capi poterit ampu
tetur ei caput ita q' penitus moriatur. ¶ Et si nō capi
nō poterit aliquis dctor occisor in amputatione capitis con
dēpnetur et nichilominus ipso facto bona ipius occisoris sint
et eē intelligantur applicata / publicata et confiscata cōi
tuder et in ipa cōdepnatione ̄cntia debeant ipsius bona ipi
cōi nichilominus applicari / confiscari et publicari destrui et
deguastari et domus fuerit eius diruj et deguastari et destruc
ta et nō destructa deueniant i cōi. ¶ Salue et excepto q' pene
pdce locum nō habeant in casibz in qbz p formam statuti cois

tudertini, possit quis impune occidi vel in quibus specialiter est imposita
homicidie pena pecuniaria — De pena homicidij comissi
quecumque in venerabili die veneris sancti — xxxij

Cum venerabilis dies veneris sancti, in qua pro salute hu
mani generis crucifixus extitit dominus noster Jhesus Christus,
venerari debeat ab omnibus christianis, statuimus et ordinamus
quod siquis de Civitate et Comitatu tudertino vel iurisdictione tudertina cuiuscumque
status et conditionis existat in dicto die occiderit vel occidi fe
cerit aliquem de Civitate et Comitatu et iurisdictione tudertina cuius
cumque status et conditionis existeret et haberi poterit in persona,
eidem caput a spatulis amputetur, ita et taliter quod penitus
moriatur, et quod omnia bona dicti occisoris sive captus fuerit
sive non Communi predicto applicentur et confiscentur, ac etiam
destruantur, et sic destructa et non destructa deveniant in
Commune et ipso facto sint et intelligantur applicata, confiscata
et publicata dicto Communi.

De pena homicidij comissi per quecumque in quibusdam locis — xxxiij

Item cum infrascripta loca debeant esse cuicumque
tutissimum refugium hac lege saluberrima est
provisum, quod quicumque de Civitate et Comitatu tudertino vel iurisdic
tione tudertina cuiuscumque status et conditionis existeret occiderit vel
occidi fecerit aliquem de dicta Civitate vel iurisdictione tudertina
cuiuscumque status et conditionis existeret in aliquo ex palatiis
Communis tudertini, in plateis dicti Communis, in domibus in quibus domini priores
populi qui nunc sunt et pro tempore fuerint pro eorum officio exercen
do moram traxerint, in aliqua ecclesia Civitatis vel co
mitatus tudertini, in aliqua domo propria vel conducta, vel in appo
theca propria vel conducta in qua occisus habitaret seu appo
thecam retineret, vel in alia quacumque possessione propria
vel conducta ipsius occisi posita in Civitate vel Comitatu

tud in foro vel in nundinis si capi poterit et haberi / tali occasori / capud a spatulis amputetur / ita et taliter quod penitus moriatur / et si capi non poterit in amputatione capitis debeat condepnari / Et nichilominus ipso facto bona ipsius occasoris sint et esse intelligantur applicata / publicata et confiscata comuni tud / et in ipsa condepnationis sententia / debeat dici comuni bona ipsius occasoris / nichilominus applicari / confiscari et publicari / ac domus funditus dirui / et destructa et non destructa devemant in comuni / dum modo hoc capitulum locum non habeat in illis personis que simul cohabitaverent in aliqua domo propria vel conducta vel in alia (vel aliqua) re comuni inter consortes vel in aliqua re comuni conducta / in quibus locum habeat pena contenta in statuto comunis predicti — De pena

occidentis aliquem occasione arenghe vel officii comunis advocationis vel procur— xxxiiii —

xxxiiii Item statuimus et ordinamus pro publica et evidenti utilitate comunis tud quod si aliquis de civitate vel comitatu tud et iurisdictione eiusdem / cuiusque conditionis et status existat / occiderit vel occidi fecerit aliquem cuiuscumque conditionis et status existeret / de civitate vel de comitatu et iurisdictione tud / occasione alicuius arenghe vel officii dicti comunis / facte et geste per ipsum occisum / ubicumque et quandocumque in consilio populi dicti comunis / vel alibi et occasione alicuius advocationis procurationis pro statu per talem occisum / contra talem occisorem et si capi poterit et haberi / tali occasori capud a spatulis debeat amputari / ita et taliter quod penitus moriatur et si capi non poterit in amputatione capitis debeat condepnari et ipso facto bona omnia dicti occasoris / sint et esse intelligantur applicata / publicata et confiscata comuni tud / et debeant destrui et devastari / et domus funditus dirui / et nichilominus in publicatione / applicatione et confiscatione bonorum debeat condepnari et destructa et non destructa devemant in comuni — De pena magnatis

occidentis magnatem et popularis occidentis popularem — xxxv —

xxxv Item statuimus et ordinamus quod si aliquis de civitate vel

contatu et iurisdictione tudertina magnus et potens et pro magno
et potente per formam statuti Comunis tudertini habitus occiderit, vel occidi
fecerit alibi quam in supradictis et infra scriptis locis temporibus et occasio
nibus in dictis capitulis proxime declaratis aliquem potentem et
magnatem et pro potente et magnate habitum per formam statuti
Comunis tudertini in mille libris cortonensium puniatur si talis omicida in pri
ma comparitione fuerit sponte confessus. Si non in prima comparitione
dictum homicidium non fuerit sponte confessus in libris mille du
centis cortonensium vice qualibet puniatur quam penam si talis occi
sor non solverit cum effectu infra triginta dies a die late sententie vel
a die qua in fortiam Comunis tudertini post ipsam sententiam pervenerit commu
merandos. Tali occisori caput a spatulis amputetur, ita et
taliter quod penitus moriatur. Et si capi non poterit nichilo
minus in mille ducentas libras debeat condempnari, et quod si ipsas mille
ducentas libras non solverit cum effectu infra triginta dies a die qua
in fortiam Comunis pervenerit computandos, Tali occisori caput
a spatulis amputetur ita quod penitus moriatur et quod ipso facto
bona talis occisoris sint et esse intelligantur publicata, applicata
et confiscata Comuni tudertino et nichilominus in ipsorum bonorum publicatione
confiscatione et applicatione dicto Comuni debeat condempnari et eius bona de
strui et devastari et domus funditus dirui et destructa et non
destructa deveniant in Comune. Si non aliquis popularis de ci
vitate vel contatu et iurisdictione tudertina, qui pro populari secundum for
mam statuti habitus fuerit, occiderit vel occidi fecerit alibi quam
in supradictis et infrascriptis locis et temporibus in proxime suprascriptis
capitulis declaratis aliquem popularem de civitate vel conta
tu et iurisdictione tudertina habitum pro populari per formam statuti
Comunis tudertini, si talis homicida in prima comparitione fuerit sponte
confessus in mille libris cortonensium puniatur. Si vero in prima compari
tione dictum homicidium non fuerit sponte confessus in libris

mille ducentis comunis puniatur vice qualibet / quam penam
si talis occisor non solverit cum effectu / infra triginta dies a die
late sententie a die qua in fortiam comunis Tuderti post ipsam sententiam
pervenerit numerandos / tali occisori caput a spatulis am
putetur / ita quod penitus moriatur // Et si capi non pote
rit nichilominus in mille ducentis libr. debeat condempnari
et quod si ipsas mille ducentas libr. non solverit cum effectu infra
triginta dies a die qua in fortiam comunis pervenerit numerandos
tali occisori caput a spatulis amputetur ita quod peni
tus moriatur / Et quod ipso facto bona talis occisoris sint
et esse intelligantur / publicata / confiscata et applicata comuni
Tuderti et nichilominus in ipsis bonis publicatis / confiscatis
et applicatis dicto comuni debeat condempnari / Et quod omnia eius bona
debeant destrui et devastari et domus funditus dirui / et
destructa et non destructa remaneant in comuni

De pena occidentis aliquem in re occisoris — XXXVI

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis de Civitate
comitatu vel iurisdictione Tuderti cuiuscumque status et condictionis
existeret / occiderit vel occidi fecerit aliquem de Civitate et
comitatu et iurisdictione Tuderti cuiuscumque status et condictionis existeret
in domo vel apotheca propria vel [illegible] ipsius occisoris / si
de die in quatuor centum libr. comunis puniatur / Et si de noc
te in trecentis libr. comunis puniatur / Si vero aliquis de Ci
vitate vel comitatu et iurisdictione Tuderti cuiuscumque status et con
dictionis existeret occiderit vel occidi fecerit aliquem de
Civitate vel de iurisdictione et comitatu Tuderti cuiuscumque status
et condictionis existeret in aliqua domo vel orto ipsius occisoris
[illegible] ubi sint fructus si de die in quinquaginta libr. comunis puni
atur / si de nocte in quatuor centum libr. comunis pro quolibet et
qualibet vice puniatur / Et si non aliquis de Civitate et

Comitatu vel iurisdictione civitatis occiderit vel occidi fecerit aliquem
de civitate et comitatu et iurisdictione civitatis in aliqua alia possessione
propria vel conducta ipsius occisoris preter quam in campo vel vinea sive
orto dum in ipsis vineis et orto sint fructus vel occiderit sive
occidi fecerit in vinea et orto dum in eis non sint fructus
si de die in xxv centum libr. comitatus puniatur et hoc intelli
gatur si talis occisus dederit dampnum in tali possessione
ipsius occisoris et non intelligatur dampnum dare si ta
lis occisus transiverit per ipsam possessionem non facta ei
prohibitione de non transeundo / Et quod in quolibet dictorum
casuum in presenti capitulo contentorum / associans et auxili
um prestans occisori / in dimidia dicte pene debeat condep
nari / Exceptantes facientes statuentes quod contenta in presenti
capitulo locum non habeant in illis qui occiderent latronem vel
adulteratorem in supradictis locis vel aliquo ipsorum / in quibus
fiet forma statuti dicti comunis / positi sub rubrica de pena
intrantis domum alterius / Et etiam contenta in presenti
capitulo locum non habeant in illis personis que simul
cohabitarent in aliqua domo propria vel conducta / vel in alia
aliqua re comuni et propria inter aliquos consortes vel in ali
qua re comuni vel per aliquos conducta inter quos pene
statuti vendicent sibi locum

De pena occidentis aliquem absque dolo — xxxvij

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis de civi
tate vel de comitatu et iurisdictione civitatis / cuiuscumque
status et conditionis existerit / occiderit aliquem de ci
vitate vel comitatu et iurisdictione civitatis sine culpa absque
dolo et fraude ipsius occisoris / tunc et in eo casu puni
atur occisor in ducentis libr. comitatus et in minori pena
arbitrio iudicantis / ita tamen quod pena minui non possit

Si de nocte ingrediatur libr. comitatus puniatur

accentai liber inspecta consideratis in predictis qualitate culpe et
persone / Declarantes expressa sententia quod si occisor in casu
contento in presenti capitulo et in alio capitulo proxime precedenti /
penam predictam solvere non poterit / tamdiu in dictis car
ceribus maneat usque quo dictam penam solverit cum effectu
set si non solverit occidi non possit / — Quod statuta loquentia
contra occisorem locum habeant contra illum qui fecerit occidi — xxxviij —

xxxviij Item statuimus et ordinamus quod omnia capitula huius sta
tuti loquentia contra homicidam, locum habeant in il
lo qui occidi fecerit / Adeo quod quicumque aliquem occidi fe
cerit in omni casu et in quolibet loco puniatur ea pena re
ali et personali qua per formam statuti loquentis de tali homi
cidio occisor puniendus esset — De pena occidentis vel offen
dentis aliquem ad domum propriam vel conductam — xxxviiij —

xxxviiij Item statuimus quod si aliquis magnus et potens de civi
tate vel comitatu et iurisdictione Tuderti habitus pro magno et
potente secundum formam statuti dicti communis occiderit vel occidi
fecerit aliquem de civitate vel comitatu et iurisdictione Tuderti /
secundum formam statuti communis Tuderti habitum pro magno et potente
secundum formam statuti communis Tuderti vel alias qualitercumque offenderit /
ad domum propriam vel conductam / Apothecam propriam vel condu
ctam / Talis occisi vel offensi puniatur pena dupli contenta
in statuto loquenti de tali homicidio vel offensa / Et si non a
liquis de civitate vel de comitatu et iurisdictione Tuderti / po
pularis et pro populari habitus secundum formam statuti Tuderti /
occiderit vel occidi fecerit aliquem de civitate vel comitatu
et iurisdictione Tuderti secundum formam statuti Tuderti habitum pro
populari vel alias qualitercumque offenderit ad domum propriam
vel conductam / apothecam propriam vel conductam talis occisi vel offensi pu
niatur etiam pena dupli contenta in statuto loquenti de tali

homicidio vel offensa. Quam penam si occisor non solverit
infra tertiam diem a die late sententie sive a die post ipsam sententiam
in fortiam comunis pervenerit numerandos, amputetur ei caput
a spatulis ita quod penitus moriatur. Et nichilominus si in
fortiam comunis non devenerit infrascripta pena debeat condepnari. Et
ipso facto bona dicti homicide sint et esse intelligantur pu-
blicata, applicata et confiscata dicto comuni, et in ipsa sententia in ipsorum
bonorum publicatione, applicatione et confiscatione condepnetur,
et omnia eius bona debeant destrui et deguastari, et domus
funditus dirui, et destructa et non destructa deveniat in comune.
Cum modo contenta in hoc capitulo locum non habeant in illis qui
simul cohabitaverint vel apothecam tenuerint, inter quos
pene statuti vendicent sibi locum.

De pena occidentis cum equo aliquem appensate. — XL —

Item statuimus et ordinamus quod si quis civis Tudertinus
vel de comitatu et iurisdictione civitatis Tuderti vel forensis a-
ppensate et ex proposito curerit equum aut aliquem offen-
dat, si ipse equus in ipso cursu occiderit vel offenderit aliquem
civem Tudertinum sive de comitatu et iurisdictione Tuderti, puni-
atur ac si talis currens equum propriis manibus ipsum occidis-
set vel offendisset, secundum formam statuti loquentis de tali delicto,
realiter vel personaliter, sicut in ipso statuto loquenti de homicidio
vel offensa plenius continetur.

De pena currentis equum si non gridaverit guarda, et homicidii vel aliarum offensionum factarum cum equo. — XLI —

Item statuimus et ordinamus quod quicumque civis Tudertinus
vel de comitatu et iurisdictione Tuderti sive forensis per civitatem
Tuderti in aliqua parte ipsius civitatis currere voluerit
equum, antequam equus incipiat currere teneatur gridare
in omnibus tribus viabus: Guarda, Guarda, Guarda, alta voce,
et postquam gridaverit antequam equus incipiat currere tene-

at ipsum equum aliquo tempore per intualitum / contrafaciens in decem
libr. den. quamlibet puniatur / Et si contigerit dictum equum in cur
su, postquam equitans dictum equum guidaverit ut in hoc capitu
lo continetur / occidere aliquem civem tudertinum / vel de comitatu
et iurisdictione tuderti puniatur talis equitans dictum equum
inducentis quinquaginta libr. / Et si aliam offensionem fecerit
puniatur in quanta parte pene continente in statuto loquenti de tali
offensa / Si non ipse equus occideret vel offenderet aliquem in cursu,
et equitans equum non guidasset ut in hoc capitulo continetur /
tunc ipse equitans pro quolibet occiso per ipsum equum in quinquaginta
libr. den. puniatur / Si non aliam offensam aliam dictus equus
fecerit incurrendo puniatur dictus equitans pro qualibet offensa
in dimidia pena in qua puniendus veniret / si ipsam
offensam personaliter commisisset / ita tamen quod dicte pene duplicentur
si fierent in platea vel alio loco vel minime non possint in casibus
supradictis / Ceterum si in festo sancti Fortunati vel alio quocumque tempore pro
aliqua alacritate vel festo / equites luderent cum sonagliis vel
sine et tunc cum inruerent aliquam lanceam vel bandeiam,
aliquis iret ad ipsam lanceam vel bandeiam colligendam tunc
si talis colligens per equum occisus fuerit vel offensus nullam
penam inde patiatur equitans ipsum equum / si id acciderit
sine malitia equitantis / Et predicta potestas et capitaneus tenendum
facere teneantur — De pena tudertini occidentis / vel offendentis
extra iurisdictionem tudertinam aliquem tudertinum — xlij

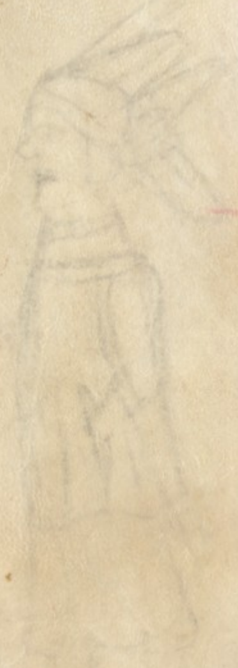

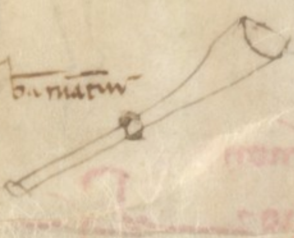

B

xlij

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis tudertinus civis
vel de comitatu et iurisdictione tuderti / aliquem civem tuder
tinum vel de comitatu et iurisdictione tuderti / occiderit vel occidi
fecerit vel offenderit / vel offendi fecerit / extra districtum
et iurisdictionem tuderti / nichilominus puniatur sicut occidis
set vel occidi fecisset / offendisset / vel offendi fecisset talem

occasiu(m) ul offensiu(m) in Ciuitate ul Comitat tudti no obstante q
odepnatus ex iudic fuerit in tera ul alio regno ul qua ul eius
tenuta omissum fuerit dam(pnu)m maleficium / ul offensa / Saluo
q si in ipa tera ul loco commictens homicidium fuerit mo
tuus tunc no puniatur aliter qua eum — De pena audentis
ul offendentis aliquem ex tunc prioribus ipsi arte officij ——— xliij —

Nequam qui fuerit in officio prioratus populi aliquis audeat xliij
ul psumat inferre iniuriam ul offensam / prudenti
utilitate Cois et populi tudertini / hac lege duximus sta
tuendum q Nullus de Ciuitate ul Comitatu et iurisdictione tudr
cuiuscumque status et conditionis existeret / audeat ul psumat
offendere ul offendi facere pse ul aliu(m) in psona ul rebus a
liquem / qui fuerit / sit / ul erit / de numero duoz prioz
populi tudertini / occasione officij gesti et administrati per eu(m)
in dicto prioratus officio / siquis no offenderit / siquidem oc
ciderit ul occidi fecerit occidatur et ipius bona destruan
tur et publicentur Coi / Et si no membrum ul ptem me
bri mutilauerit ul inutile reddiderit / ul mutilari
ul inutile reddi fecerit / eidem membru(m) ul pars membri
sue psone simile mutiletur et inutile reddatur / Et si no
oculum offenderit ul offendi fecerit eidem oculus simi
lis offendatur / Et si no dentem euulserit eidem dens sue
p simulis euellatur / et semp puniatur in oibz supradictis casi
bus in eo in quo delinquit / Et si in ante alias offensiones
reales ul plures ipredictos ul aliquem ipoz intulerit ul
inferri fecerit puniatur pena quatrupli qua ad venire(t)
puniendus ptali delicto sm formam statuti q quatruplici
loco simpli habeatur in imponendo penam / auctoritate et
fictione psentis statuti / et nichilominus ad confinia mictatur
extra Ciuitatem et Comitatum tudertinum / p arbitrio iudicantis

et si dicta offensa illata contra predictos vel aliquem predictorum fuerit
sanguinolenta et facta cum armis, et dictus offendens vel offendi fa-
ciens condempnationem pro tali offensa de eo factam, cum dicta comunis non
solverit cum effectu infra .x. decem dies a die late sine numerandos
quod eidem amputetur manus dextra ita quod a brachio separetur.
In aliis vero casibus si condempnationem de se factam non solverit infra
terminum statutum, offendens vel offendi faciens, carceretur et in
carceribus comunis [illegible] detineatur per quinque annos, nec de ipsis
carceribus per dictum quinquennium et infra ipsum terminum eximatur
liberetur relaxetur seu offeratur, nec eximi, liberari, relaxari
seu offerri possit vel debeat per aliquod consilium dicte civitatis, nec
post dictum quinquennium de ipsis carceribus eximi vel liberari possit
sine licentia ipsius iniuriati. Et quod dicta offensio fuerit facta occasione
ipsius officii sufficiat probare offendentem illum vel offendi facien-
tem illum aliquid habuisse facere et agere coram officialibus predictis pro-
ut ipsi tempore quo talis offensus exercebit officium ipsum, et quod duo
testes, homines bone fame et conditionis et fide digni, probent et corporaliter iu-
ramento deponant quod publica vox et fama est et ita creditur et ex-
timatur per notos et cognoscentes partes, quod dictum delictum est occasione ipsius
officii perpetratum, et predicta habeant pro plena probatione ad ipsam condempnationem
faciendam. Et presens capitulum sit precisum valiturum et firmum in
qualibet parte sui.

De pacibus observandis — xlvij

Item statuimus et ordinamus quod ad reverentiam sanctissimi
patris domini Bonifatii pape octavi, omnes paces et concordie
facte inter cives et comitatenses tunc temporis potestarie olim domini Tholomei
tunc potestatis ipsius civitatis et capitanie domini Symonis domini In-
gulfredi tunc capitanei et omnes paces olim facte inter cives et co-
mitatenses tunc temporis aliorum potestatis vel rectorum tunc sequentium per
quoscumque nos et que in futurum fierent sint firme et rate.

et semper firme permaneant et non possint contra eos aliquid opponi vel dupli pene
attentari aliqua de causa, et qui contra faceret puniatur in duplum
pene contente in instrumento dicte pacis rupte, que pena tota sit comunis
terre et comuni applicetur in totum. — De decapitato occisore heredes

occisi cogantur ad faciendum pacem cum heredibus occisoris — xlv —

Item statuimus et ordinamus quod in quocumque casu per formam xlv
statuti comunis terre homicide, vel illi qui occidi aliquem fecerint,
capite fuerit amputatum, seu alias per aliquem officialem
comunis terre occasione ipsius homicidii alio modo fuerit mortuus,
filii et heredes ipsius occisi per talem homicidam, vel qui eum
occidi fecerat, decapitatum seu alias mortuum ut dictum est, et
etiam omnes illi quorum interesse posset, teneantur et debeant facere
pacem filiis et heredibus talis occisoris, vel qui occidi fecerat decapitati
seu alias mortui ut dictum est, et omnibus aliis quorum interesse
posset, et quod potestas et capitaneus et quilibet alius rector comunis terre
predictos filios et heredes et alios quorum interesset, exinde per te
ad faciendum mutuam pacem de omnibus supradictis teneantur
et debeant cogere ad petitionem cuiuslibet petentis a quacumque ipsarum
partium, sine postulatione, modis omnibus quibus eis vel ipsorum alteri
videbitur convenire — Ad quos deveniant bona occisoris

pro decapitato vel alias dictum ex bandito fuerit mortuo — xlvi —

Item statuimus et ordinamus quod in quocumque casu, [aquo] per formam xlvi
statuti comunis terre bona alicuius propter aliquod homicidium per eum
commissum comuni terre fuerint publicata et confiscata et post
ipsam publicationem et confiscationem, talis homicida pervenerit
in fortiam comunis et de eo facta fuerit executio personalis quod tunc ipso
facto dicto homicida mortuo ut dictum est bona omnia eadem
ipsius homicide et publicata et confiscata dicto comuni devolvantur
et devolvi debeant ad filios et heredes ipsius occisoris. Et si
non dictus homicida decessit quomodocumque ipso existente exban

dito et ordinato pro homicidio per eum commisso/ tunc ipso facto legi
tima filius talis homicide suam formam iuris debita ad ipsos fili
os talis homicide de bonis talis homicide publ. et confiscata. Cor
tiis esse talis homicidij debeat devenire

Quod occisor non possit succedere in bonis occisi per eum — xlvij

Item statuimus et ordinamus quod nulla persona que occiderit
vel occidi fecerit vel vulneraverit vel vulnerari fecerit aliquem
ita quod ex ipso vulnere talis vulneratus moriatur, possit nec debe
at in sede aliquo pervenire ad successionem bonorum talis persone
mortue vel vulnerate/ nec ad hereditatem adhyre. Et nec
talis homicida vel vulnerator seu qui fecerit occidi vel
vulneraverit aliquem de hereditate talis interfecti vel vul
nerati aliquid possit habere vel petere in perpetuum quoquomodo
set ab ipsa successione tamquam indignum penitus sint exclusi

De pena Civis occidentis forensem — xlviij

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis civis tudertinus
vel de comitatu et iurisdictione Tuderti occiderit vel occidi fece
rit aliquem forensem in quingentis libr. den. comun. vice qua
libet puniatur. Salvo quod si in terra vel loco unde esset talis
forensis esset minor pena occidenti forensem/ tunc puniatur
ea pena in qua puniendus veniret occidens forensem in
terra ipsius forensis ita tamen quod non possit esse minor pena
ducentarum libr. comun./ quam penam si talis homicida non
solverit/ tamdiu in carceribus dicti comunis maneat carceratus
usque quo dictam penam solverit cum effectu et talis homicida
occidi non possit

De pena forensis occidentis vel offendentis Civem — xlix

Item statuimus et ordinamus quod si quis forensis occiderit vel
occidi fecerit/ aliquem Civem tudertinum vel de comitatu et
iurisdictione Tuderti/ bonis eius omnibus publicatis et confiscatis

civitatis Tuderti pro iudicantis arbitrio ultimo supplicio condempnetur / de aliis non offensionibus puniatur pena quatrupli qua puniretur tudertinus offendens alium tudertinum.

quadrupliciter

De pena forensis occidentis vel offendentis forensem — L —

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis forensis in civitate vel comitatu Tuderti / occiderit vel occidi fecerit sive offenderit / vel offendi fecerit / alium forensem / puniatur in quolibet casu / in ea pena qua puniretur tudertinus occidens vel offendens alium tudertinum.

De pena frangentis carcerem communis — LI —

LI

Item statuimus et ordinamus quod nullus audeat vel presumat / rumpere vel frangere / vel rumpi / vel frangi facere / carcerem communis Tuderti / contrafaciens si fractor / ipse / vel fuerit in ipso carcere carceratus bonis suis omnibus communi Tuderti confiscatis capite puniatur / ita quod penitus moriatur. Si non fractor vel ruptor ipsius carceris tempore fracture et rupture fuerit in ipso carcere carceratus in quatuorcentum libris communis puniatur / quam penam si non solverit cum effectu sit in ipso carcere perpetuo carceratus quousque ipsam penam solverit cum effectu.

De pena offensionum et excessuum personalium — LII —

Item statuimus et ordinamus / quod si aliquis tudertinus amputaverit vel mutilaverit alicui tudertino / aliquod membrum seu nasum vel oculum evellerit / in mille quatuor centum libris communis pro quolibet membro puniatur / quam penam si solvere non poterit / talis delinquens in incisione talis membri / aut extractione / in quo deliquit puniatur. Et si digitum manus absciderit pro quolibet digito absciso / in libris centum quinquaginta communis puniatur. Et pro quolibet digito pedis absciso in libris septuaginta libris communis puniatur. Si non aliquis tudertinus / alicui tudertino aliter / quam per mutilationem membrum ipsius inutile fecerit / in ducentis libris communis pro

pena mutilantis membra vel occidentis civilis

LII

De pena abscidentis digitum manus vel pedis

[illegible]

[illegible]

quolibet membro et vice qualibet puniatur. ¶ Si vero autem ipsum membrum debilitaverit in centumquinquaginta libris comunis pro quolibet membro et vice qualibet puniatur. ¶ Si vero digitum manus alicui quis pro mutilatione inutilem fecerit in libris centum pro quolibet puniatur. ¶ Si vero autem digitum manus debilitaverit, in sexaginta libris pro quolibet digito puniatur. ¶ Si vero digitum pedis alicui quis pro mutilatione inutilem fecerit vel debilitaverit, puniatur in media pena pro quolibet digito pedis effecto inutili vel debilitato, in qua puniendus veniret secundum formam huius capituli, si digitum manus fecisset inutilem vel debilitatum. ¶ Si quis vero per aliquem forensem vel civem offendi fecerit aliquem tudertinum, in duplum pene contente in statuto pro tali offensa puniatur. ¶ Et talis forensis offendens mandato alterius aliquem tudertinum, si offensa fuit sanguinolenta et cum armis, ultimo supplicio ita quod penitus moriatur predicti potestatis arbitrio puniatur. ¶ Si vero offensa fuerit sanguinolenta et sine armis in ducentis libris comunis puniatur. Et si sine armis et sine sanguinis effusione in centum libris puniatur, nisi offensa facta per talem forensem pena exigeret graviorem. Et possit taliter offensus a forense ipse et sui consanguinei et sequaces ipsum forensem tempore offensionis facte perimere et post offendere et se vindicare impune. ¶ Et si dictas penas talis forensis solvere non poterit et in fortiam dicti comunis devenerit quod numquam de carceribus dicti comunis relaxetur sine licentia talis offensi. ¶ De offensionibus vero citra mortem per tudertinos in forenses illatis, pena non excedat ultra quartam partem banni seu pene in statuto contente et statute tudertino offendenti alium tudertinum, nisi in terra unde fuerit talis forensis esset maior pena, set minui non possit ipsa pena infra ipsam quartam partem; possit tamen augeri si, ut dictum est, in terra unde fuerit talis forensis esset maior pena offendentis forensem. Et tunc in eo casu puniatur in ea pena qua puniretur ipse forensis si in terra sua offendisset aliquem tudertinum

Duplex pena

Non impune

Item si quis fuerit

xj. q. iiij. di. pc septue

IIII DI.

Item si quis fuerit offensus ab aliquo et post ipsam offensam offenderit vel offendi fecerit ad suam vendictam aliquem alium quam illum a quo offensam vel iniuriam receperit, puniatur in quatrupla pene contente in statuto communis. Et hoc idem intelligatur de omnibus coniunctis et famulis et sequacibus dicti offensi et aliis omnibus qui dicta occasione alium quam principalem offensorem offenderit vel offendi fecerit. Et si non mortuo principali offensore relictis ex eo filio vel filiis masculo vel masculis, talis offensus vel alius ex predictis occasione offensionis primo facte, post eum defunctum ad vindictam ipsius offensi offenderet alium quam filium defuncti offensoris, eandem penam quatrupli puniatur. Et principalis etiam offensor in hoc casu etiam intelligatur non solum principalis offensor manu propria, set etiam mandans et fieri faciens, et etiam sociantes et prestantes ad aliquem offendendum auxilium consilium vel favorem, et etiam omnes illi intelligantur principales et primo offendentes qui associaverint armati dictum primum offendentem seu filium vel filios dicti primi offendentis, ipso primo offensore mortuo, per quorum offensis in tales illatis etiam ad vendictam supradicte pene quatrupli non extendantur. Item si quis sotiaverit sciente aliquem ad aliquod maleficium unde pena omictitur perpetrandum, aut alii omictenti prestiterit consilium vel favorem, loco et tempore maleficii perpetrati personaliter assistens ad ipsum malefactorem faciendum vel auxiliandum, in media pena puniatur qua principalis offensor puniendus veniret ex forma statuti de tali offensa. Et hoc de novo declarantes, quod si offendens ex forma statuti communis Tuderti puniendus esset pena personali et non pecuniaria, tunc prestans consilium vel favorem loco et tempore maleficii perpetrati personaliter assistens ad ipsum maleficium faciendum vel auxiliandum in quinquaginta libris comunis puniatur. Et si quis non aliquem cum spata, spontone, falsono(?), macça, tam ferrea quam lignea, falcone, cultello, accepta, bidente, ranga, et similibus, lapide, pugnalone(?), bastone et similibus offenderit seu percusserit aliquem cum sanguinis effusione, si a spatulis supra, in quinquaginta libris comunis puniatur. Si vero aut expensione

quadrupli pena.

pena offendentis alium quam offensorem

associans vel consilium aut favorem prestans

facta cum aliquo dictorum armorum vel eis similibus in capite, coccala capitis
fracta fuerit, seu fessa, puniatur in eo casu pro quolibet vulnere in trecen
tis libris comuni puniatur, quam penam si infra decem dies a die late sen
tentie numerandos non solverit cum effectu, amputetur ei manus cum qua percusse
rit, a brachio separetur. ¶ Si vero in spatulis et ab inde infra cum dictis ar
mis vel aliquo predictorum vel similibus eis cum sanguinis effusione percusserit
in libris centum comuni puniatur. ¶ Si quis autem aliquis percusserit aliquem cum
gladio feritorio, spata, spontone, stocchetto vel quatrelletto, lancea vel his
similibus, puntatim, puntam aliquam ipsorum armorum, spingnendo, pro quoli
bet vulnere sanguinolento, in centum quinquaginta libris comuni puniatur.
¶ Si vero in facie percusserit ex qua percussione vel vulnere cicatrix vel
signum manifestum seu cicatrix sit perpetuo remansuram, in libris
ducentis comuni puniatur, quam penam si solvere non poterit, manus
cum qua percusserit ei a brachio amputetur. ¶ Si vero sine sanguinis
effusione cum dictis armis vel aliquo eorum a spatulis supra, aliquis
aliquem percusserit in libris quinquaginta comuni puniatur. ¶ Et si occasione ipsius
percussionis percussus ceciderit in terra in septuaginta libris comuni puniatur.
¶ Si vero cum predictis armis vel aliquo eorum in spatulis et ab inde
infra, aliquis aliquem percusserit sine sanguinis effusione in libris
triginta comuni puniatur. ¶ Et si percusserit sine sanguinis effusione
cum gladio feritorio, spata, stocchetto, vel quatrelletto, lancea vel
his similibus puntatim spingnendo puntam, in quadraginta libris
vice qualibet puniatur. ¶ Et si cum cortello, coringia, cana vel si
milibus aliquis aliquem percusserit a spatulis supra, si cum sangui
nis effusione, in libris quinquaginta libris comuni puniatur. ¶ Et si a spa
tulis supra aliquis aliquem percusserit cum predictis armis sine san
guinis effusione in viginti quinque libris comuni puniatur. ¶ Et si a
spatulis infra cum sanguinis effusione in viginti quinque libris comuni pu
niatur. ¶ Et si sine sanguinis effusione, in medietate dic
tarum puniatur. ¶ Et si manu vacua a spatulis supra aliquis aliquem

percusserit in viginti quinque libr. comun. puniatur // Item quod potestas capitaneus
et quilibet rector comunis tuderti iuridictionem habens adveniat cognoscatur
libr. de suo salario teneatur et debeat cogere quemlibet cui facta fu
erit aliqua percussio per aliquem infantem ut ille cui facta fuerit
ipsa percussio in platea scalarum vel scalis palatiorum dominorum percutiat
illum qui prius eum percusserat infantem simili percussione et
put ipse infans passus fuerat / Et hic verbis sit proiectus / cogat
improperiis adficiendo patrem / et iniurie inde pro eo illata / ita tamen quod si
primus percussor recusaverit / similem percussionem qua intulerit
recipere / condempnetur tunc pro ipsa percussione in centum libr. comun. et non cogatur ad pa
cem faciendam / et in hoc casu non possit beneficium pacis / neque confessionis quo ad di
minutionem pene // Siquis non aliquem percusserit manu vacua in spatu
lis vel ab inde infra in decem libr. comun. puniatur // Si vero captum per
pillos fecerit in terram cadere et trascinaverit in libr. quinquaginta comun. pu
niatur // Siquis autem manu plena contra aliquem iniuriose adminaverit vel
lapidem proiecerit in decem libr. comun. puniatur // Et si manu vacua contra
aliquem adminaverit in centum solid. comun. puniatur // Qui vero aliquem
manu vacua cum sanguinis effusione a spatulis super percusserit in libr. qu
inquaginta puniatur // Item quicumque ceperit aliquam per personam / puniatur
in decem libr. comun. // Si vero captum proiecerit in terram in viginti quinque
libr. den. comun. puniatur // Si vero ex dicto casu in terram sanguis exi
verit de capite et cotena capitis fracta fuerit / in centum quinquaginta libr.
comun. puniatur // Si autem ex dicto sanguine [illegible] in capite / cot
ena capitis fracta non foret in quinquaginta libr. comun. puniatur // Si autem ex
dicto casu sanguis de naso exiverit vel ex aliqua parte corporis a spatulis infra
in viginti quinque libr. comun. puniatur // Item siquis alicui dentem fecerit cadere quocumque
modo puniatur si cum annis ex casu in terram in viginti quinque libr. comun. / si sine
annis in medietate dicte pene // Item siquis fregerit sive ruperit
alicui aliquod membrum ex qua fractura ipsum membrum remane
ret ipso in tale puniatur in viginti quinque libr. ultra penas que inpo

120v

venerint ex forma statutorum pro percussionibus quas tunc sibi fecerint. Si quis vero eodem loco et tempore non distinctis ad extraneos actus in eamdem personam plures percussiones vel offensiones vel vulnera intulerit puniatur de maiori et de qua m[illegible] pena re[illegible] de aliis vero et quolibet eorum seu earum puniatur in media pena dicti [illegible] penarum. Et si omnes percussiones vel vulnera seu offensiones essent equales puniatur de prima in tota pena ipsi de aliis vero et quolibet earum seu eorum in media pena dictarum penarum puniatur. Hoc addito quod contenta in hoc statuto. Si quis vero eodem loco etc. locum non vendicent nec intelligantur in percussionibus vel vulneribus seu offensionibus factis cum cultellis armis et cum sanguinis effusione in quibus vulnerans vel offendens puniatur pro quolibet vulnere in tota pena contenta in statuto. Item quicumque contra quem procederetur occasione alicuius malleficii et comparuerit et in prima comparitione et responsione sponte malleficium confessus fuerit diminuatur ei quarta pars eius in quo veniret talis puniendus occasione talis malleficii. Et si in prima interrogatione et comparitione non fuerit malleficium sponte confessus eo facto post primam interrogationem et comparitionem sibi non prosit et pena ei non minuatur. Et si pax fiet et in prima comparitione et responsione malleficium non fuerit sponte confessus quod pax inde facta quantum ad diminutionem pene non prosit.

De pena intrantium domum alterius et quod liceat intrantem domino domus certis modis offendere sine pena — lij

Item statuimus quod siquis intraverit in domum alterius vel in domo qua aliquis habitaverit contra suam voluntatem puniatur in vigintiquinque libris dictus si probatum fuerit cum effectu et dominus domus seu habitator possit eum offendere sine pena citra tamen mortem vel membri abscisionem vel mutilationem in quibus casibus puniatur offendens in media pena qua alias puniretur secundum formam statutorum de tali offensa. Nisi esset latro vel adulterator de quorum offensionibus nulla sit pena offendenti. Et predicta locum habeant in quibuscumque possessionibus propriis vel conductis positis in civitate vel comitatu Iudicii quantum ad diminutionem penarum domini vel conductoris offendentis. Declarantes quod si latro vel adulterator fuerit in domo alterius causa furti vel adulterii ibidem perpetrandum iniustum commissi sufficiat probatio decem testium de publica fama quod habeatur pro plena probatione. Et

Margin notes (left): vide [illegible] · Confessio offensis · Confessio offensionis · De [illegible] pacis [illegible] · Liiij
Margin note (right): [illegible]

p(re)d(ic)ta intelligant(ur) de simpli(ci) introitu. Et s(i) v(er)o talis intrans intrarit violenter vel
ca(usa) offendendi vel turbandi p(er)sonam puniat(ur) penis in statuto contentis.

De pena ducentis forensem vel exbannitum ad aliq(uod) maleficium committendum. Luij.

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) nullus audeat vel p(re)sumat secum duce(re)
aliquem forensem sive exbanditum com(mun)is Tuderti ad aliquod maleficium p(er)petrandum
vel committendum seu ad aliquem offendendum. Contrafaciens puniat(ur) ultra ali-
as penas in q(ui)bus puniri deberet s(ecundu)m formam statuti de maleficio p(er) eum com(m)isso
in ea pena in qua deberet puniri talis forensis associans eum, et in ea pena
in qua talis exbannitus condepnatus erat com(mun)i Tuderti. Et quilibet p(re)d(ic)ta
associans q(uod) associatus in maleficium puniat(ur) de qualibet offensa s(ecundu)m for(mam)
statuti q(uo)d de tali maleficio loquit(ur).

Q(uod) non solventes condepnat(iones) i(nfra) certum tempus incurrant quatum et q(uod) condepnatio no(n) cancelletur nisi cu(m) quato soluta fuerit. — Lv

Item statuim(us) q(uod) in omnib(us) et singulis condepnationib(us) pecuniariis applicandis
com(mun)i Tuderti faciendis p(er) quoscu(m)q(ue) offitiales d(ic)ti com(mun)is in q(ui)bus statutu(m)
de quato no(n) loq(ui)t(ur) currat quatum no(n) solventib(us) d(ic)tas condepnationes de eis
f(a)c(t)as infra decem dies a die late s(enten)tie subsequentes. Dum p(re)d(ic)ta locu(m)
no(n) habeant in condepnationib(us) pecuniariis in q(ui)b(us) continet(ur) q(uod) si condepnati no(n)
solverint fiat contra eos aliqua executio p(er)sonalis, s(ed) in eis quatum no(n)
currat. Et salvo q(uod) si q(ui)s d(i)c(tu)m t(er)minu(m) appellaret vel recursus haberet. Et
si de condepnationis s(enten)tia fuerit p(er) appellationis iudicem confirmata in totu(m)
vel in p(ar)tem no(n) intelligat(ur) in ea quatum currisse in primo d(ic)to, sed currat
d(ic)tum quatum no(n) solventib(us) condepnationes easdem i(nfra) decem dies a die
confirmationis d(ic)te s(enten)tie subsequentes, no(n) obstante si d(ic)ti d(omi)n(u)s vel rectores vel
offitiales com(mun)is Tuderti qui d(ic)tas s(enten)tias protulerint in eis no(n) apposuerint
penam quati. Et nulla condepnatio cancellet(ur) vel cancellari debeat nisi ip(s)a
quantitas condepnationis cum quato si quatum fuerit in eo decursum p(ri)mo fuerit
camerario com(mun)is Tuderti satisffacta et integraliter p(er)soluta. Et q(uod) no(tarius) camere
d(ic)ti com(mun)is teneat(ur) et debeat vinculo iur(amenti), ad penam decem librarum de suo salar(io)
p(ro) qualibet vice qua contrafecerit scribere manu p(ro)pria in margine cuiuslibet condep-
nationis a qua esset habitus recursus, recursus et q(uod) esset confirmata in totu(m).

Lv
Lvj

TODI

ul in ptem p dcm defensorem et judice appellatum et Retusum inqua sma ipa ap priatio e infirmata et p giure ad petitione cuilibet potestis et q ipa sna fuit infirmata intotum ul p pte sit sufficiens platio inscriptio sne sup recursu late p dcm defensore.

De pena dantis auxiliu foresi offendentu tudinu et tudini facientis offendi p foresem — Roy

Item statuim et ordinam q si aliquis civis ul comitatensis tuderti dederit consiliu auxiliu ul favore alicui forensi ul exbannito civis tuderti ut aliqua psona offendat in psona aut devastaram ul incendium seu furtum faciendum ul aliquod maleficium p petrandum ul talem forensem deliquente seu delinquere volentem scienter receptaverit puniat ac si ipse p pria alite offendisset. Et hoc intelligat si talis tudin solum p stiterit tali forensi auxiliu ul favore. Si no tudin aliqua offensam fieri seu comitti fecerit p forensem puniat pena dupli pene gtente in statuto de tali offensa.

De pena facientis aliquem offendi p assissinum et de pena assissinum offendentis — Roy

Item statuim et ordinam q nullus aliquem in civitate ul comitatu tud offendi faciat p aliquem assissinu in psona ul rebus gtrafaciens in quadruplu pene gtente p tali delicto ex forma statutum d urbe puniat. Talis no assissin si ceciderit ul nulli sagmenalercium intulerit furcis suspendatur ita q penitus moriat. Si no alias offensiones tam reales q psonales fecerit puniat in quatruplu pene in statuto gtente et ipso sit infamis. Et intelligat et psumat assissin qui mercede pcunia seu p pio corruptus aliquem offensione fecerit ul crimen gmiserit qua pena si no solverit i dece dies manus dextra sibi a brachio amputet. Nullus quemq psumat aliquem de dcto assinatus crimine diffamatu ul suspectu recipere seu receptare. Et q gtrafecerit puniat pena centu libra cortonen qualibet vice et p quolibet sic diffamato et suspecto receptato p eum.

De pena pluriu vulneru no excedat pena homicidij pecuniaria et digitoru pena manuu ul pedis — Roy

Item statuim et ordinam q si alicui plures percussiones inurie ul vulnera illate ul illata fuerit ul facta fuerint eodem ul gtinuato tpe

ante quam adeptus exierit officium civitatis pena omnium dictarum percussionum iniuriarum vel
vulnerum simul cumulatorum vel cumulatarum non possit excedere penam ho-
micidii premissam. Si vero alicui plures digiti manus vel pedis fuerint
mutilati, inutiles facti vel debilitati eodem vel continuato tempore ante
quam adeptus exierit officium civitatis, pena omnium digitorum non possit excedere
penam mutilationis, inutilis factionis vel debilitationis manus sive pedis.

De pena improperantis malum et de modo probationis. lxviiij

Item statuimus et ordinamus quod siquis improperaverit alicui aliquod malum aliquod ho-
micidii vel de meliori mense dixerit de morte alicuius sive de patre, avo,
fratre carnali, vel filio, patruo, vel avunculo carnali, nepote carnali nato
ex filio filio fratris carnalis vel sorore carnali, et fratre consobrino ex linea paterna
vel materna, in quinquaginta libris denariorum vice qualibet puniatur. Si vero impro-
peraverit alicui aliud malum de incisione membri vel aliud enorme malum, impro-
perans in viginti quinque libris denariorum vice qualibet puniatur. Et hec
locum habeant si de morte vel alio ex malis predictis pax facta fuerit vel ordinatio
facta fuerit de aliquo predictorum. De aliis vero iniuriis improperatis puniatur
improperans a quadraginta solidis usque in decem libras arbitrio potestatis vel
capitanei, distincta qualitate improperii et persone. Et sic sufficiat probatio in
predictis, videlicet de malo improperato, unde appareat instrumentum pacis vel ordinationis per
instrumentum pacis vel ordinationis et aliter alia legitima probatio. Et si impropre-
rium factum fuerit de tali malo vel iniuria ex qua non appareret pacis vel
ordinationis instrumentum, sufficiat probatio contra talem sic improperantem per
quinque testes de publica fama quod iniuria vel malum predictum fuerit
commissum. De aliis vero verbis iniuriosis sit pena a viginti solidis usque
in sexaginta arbitrio potestatis, distincta qualitate verborum et personarum.

De pena offendentis aliquem in equitum vel cavalcatam. lx.

Item statuimus et ordinamus quod siquis aliquem in exercitu vel cavalcata generali offenderit
aliquem, puniatur in duplum illius quantitatis pene in qua puniretur alias si fecisset.

stat. sequentis de malleis personalibus et eorum penis. **De pena capientis hominem liberum et non sequentis instrumentum per vim factum et in quibus casibus quis possit impune offendi** capitulum Lxij

lxiij

Hominem liberum seu ingenuum nullus capere et detinere audeat
violenter per intervallum unius tercarecie et qui contrafecerit in
libris quinquaginta cortonensium puniatur et si ipsum captum tenuerit a
prima die mane citra ipsius captionis per quolibet die ultra dictam penam in libris
centum cortonensium puniatur. Et si captum tenet per minus intervallum unius qui
tercarecie puniatur in minori pena arbitrio iudicantis. Nullus quoque ta-
lem captum ad petitionem captoris debeat receptare in aliqua
sua domo agro vel loco proprio vel conducto et qui contrafecerit scienter et sic et
te receptans simili pena puniatur. Et si contra talem captum capiens
vel receptans robariam iniuria vel qua in sua alia offensione intu-
lerit puniatur etiam ultra dictas penas secundum formam statuti loquentis
de tali offensa. Possit tamen quilibet impune capere et captum infra ter-
tiam diem a die captionis reducere in fortia communis robatorem rebellem homi-
cidam incendiarium violatorem et quemlibet alium malefactorem commit-
tentem malleum sanguinis vel alterius criminis ac etiam exbannitum
et condempnatum propter dictis malleis vel aliquo predictorum. Possit quoque
quilibet impune capere quemlibet magistratum potestatis capitaneum vel alterius officialis
iurisdictionem habentis. Et quicumque per vim vel metum ab aliquo ali-
quem contractum vel promissionem extorserit puniatur in quatruplo eius quod
sibi vel alii pro fecerit promicti seu remicti vel extimationis eius quam
tali contractu continetur. Et si notarius aliquis talem contractum vel distractum
scienter fecerit puniatur in ea quantitate vel extimatione eius rei que
in tali contractu vel distractu continetur. Et nichilominus ipse contractus
vel distractus non valeat sed ipso iure sit nullus et nullius valoris.
Et potestas et capitaneus et quilibet rector teneatur cassari facere talem
contractum et rem in eo contentam restitui ius habenti. Et hec quod premi-
ssa ad preterita extendantur quantum ad contractuum rescissionem et rerum et
rerum et iurium restitutionem tantum et non ad penam. Et plurimi

de post receptantes capiti liberi ... captum ad petitionem ... puniatur qui receptans ... c. t. lxij

vel distractum

possit talis violentia metus et etiam quod contractus sit vel fuerit factus
et receptus per vim et metu per sex testes vel per duos de publica fama que sit
plena probatio et sufficiens contra quam nulla probatio in contrarium admic
tatur. ¶ Excepta sunt declarantes quod omnia contenta in isto capitulo locum non habeant
nec intelligantur in illo casu qui ab aliquo inventus fuerit de nocte dap
num dare in aliqua vinea sive orto quem inventum liceat cuilibet inventori
capere et tenere et ducere ad curiam comunis Luderti et ei auferre pignora
sine pena. Et sufficiat in predictis probatio publice fame cum iuramento inven
toris vel domini seu laboratoris vel custodis ipsius rei

De pena inferentis alicui violentiam expulsivam et compulsivam. Lxv

Quilibet a violentiis abstineat huius presentibus statutis et nullus lxvj
per se vel per alium aliquem sua possessione rei immobilis spoliet vel
eundem de sua possessione expellat vel eidem suam possessionem aufe
rat vel eum ad suam possessionem relaxandum compellat. Qui vero contrafe
cerit ad restitutionem et reintegrationem possessionis rei primo possessori vel te
nenti. et nichilominus comuni Luderti in duplum extimationis rei possesse
vice qualibet condempnetur. Ita tamen quod ipsa condempnatio ultra quinquaginta librarum
cortonensium ascendere non possit. Et infra quinquaginta libras cortonenses minus
non possit. De pena inferentis alicui violentiam turbativam et
inquietativam et quod auditus non tenetur dare fidem. — lxvi.

Item statuimus et ordinamus quod nullus per se vel alium alicuius tenuta
rem aut possessionem stabilem intret vel apprehendat aut alicui in eam
stabilem turbativam seu inquietativam violentiam inferat aut inferri faciat. lxvij
Qui vero contrafecerit ad restitutionem et reintegrationem possessionis rei
vel tenute primo possessori seu tenuta vel rem habenti debeat condempnari.
Et nichilominus in duplum extimationis ipsi rei molestate vel inquietate comuni
Luderti vice qualibet condempnetur dummodo ipsa condempnatio quantitatem centum
librarum non ascendat et in ipsa condempnatione quantitas viginti quinque librarum
minus non possit. ¶ Et quod liceat tam actori quam acto vel etiam inquisito [illegible]

Renuntiatio [illegible]

si contra contra aliquem de hac violentia fuerit inquisitum causé et inquisitioni renuntiare cr[illegible] voluerit an[te] defensione et decem diebus post renuntiatione procuratore vel actum vel inquisitum qua renuntiatione facta iudex pronuntiare debeat absque alia sententia super ipsa actione vel inquisitione non obstante predictis et actus vel inquisitus de contentis in hoc capitulo non cogatur ad dandum fideiussores Que renuntiatio fiat p[rese]nte p[ar]te adversa. Et post actum et inquisitionem tenute et possessionis integratate Et actor vel inquisitus qui semel renuntiaverit ulterius renuntiare non possit.

nec fit exequtio possessionis [illegible] 5. [illegible] c. 63

De Pena Inferentis alicui aliqua violentia In re Mobili lxiiij.

lxiiij. Item statuimus et ordinamus quod nullus inferat alicui in re mobili seu se movente violentias aliqua de causa Qui vero contrafecerit ad restitutionem rei et iuxta extimationem ipsius debeat condempnari dummodo pena Centum solidorum imponi non possit Et hec locum non habeant In crimine Robarie qua committens puniatur penis in statuto contentis.

De Pena Intrantis tenuta datam contra eum lxv.

Pena intrantis tenutam lxv. Item statuimus et ordinamus quod si debito tenuta data contra eum vel apprehensa manu Curie Consulis contra apprehendentis voluntatem post decimum seu inhabitationem sibi factam intraverit actus ex inde seu c[illegible] In libris decem vice qualibet puniatur.

De Pena presentis vel minantis Rem laborari vel aliquem offendentis occasione laboritiy vel alienationis et de modo procedendi lxvi.

lxvi. Item statuimus et ordinamus quod nullus colonum alicuius conductorem sing[u]larum [illegible] laboratore aut alique personam seu alium qui possessionem rem laborat seu teneat presumat molestare vel contra eum minari [illegible] [illegible] quam laborat vel tenet ab alio inferre presumat predictum vel predictorum [illegible] vel expresse [illegible] In [illegible] libris [illegible] vice qualibet [illegible] et Et si qua possessio seu terra vacaverit vel in partem steterit sterilis vel inculta [illegible] [illegible] [illegible] fuerit vel Tenu[illegible] [illegible] prohibitione alicuius tantum vel expresse puniatur talis [illegible] seu presentis etiam In libris [illegible] et [illegible] [illegible] seu possessores vel laboratores rei inquantum

[illegible] plurium quantitatis vel extimationis fructuum seu redituum non perceptorum

[illegible] per talis minatis vel prohibitis Et [illegible] [illegible] admolatores [illegible]

supradicto statuto de cetero quod nullus de [illegible] vel alibi presumat alium offende-
re contra videlicet qui rem suam vel ad se pertinentem vendiderit donaverit
locaverit vel commodaverit aut quovis alio modo vel titulo in alium transtulerit
aut aliquem quoquo modo vel [illegible] [illegible] nec etiam talis rei vel possessionis
emptorem conductorem vel quovis alio titulo receptorem Et qui contra fecerit
puniatur qualibet vice et in quolibet casu in quantitatem pene in statuto
contenta pro insultu seu offensa illata Et quibus consul et syndicus potestas et
capitaneus et quilibet alius rector teneatur inquirere et procedere cum eius famulis [illegible]
seu accusa et punire culpabiles in predictis penis et inobedientes compellere
silentium imponere violatoribus et minatoribus predictis ne ulterius minas seu mole-
stias inferant Et si postea contravenerit pena [illegible] vel aliud [illegible] puniatur
pro qualibet vice penis supra scriptis et etiam gravius ad arbitrium potestatis seu
capitanei vel rectoris considerata in predictis semper condictione personarum qualitate
inobedientie et excessus Et in omnibus predictis casibus et quolibet eorum possit
probari qualitas offense et quare offensa fuerit illata et quare staret
possessio in aliena vel sine reditu seu fructu per quinque testes de publica fama
Et teneatur potestas vel capitaneus sive rector et quilibet eorum de dictis in-
iuriis et offensionibus solicite inquirere et punire culpabiles et qui ex
eis fuerit negligens in predictis vel aliquo predictorum in [illegible] quolibet puniatur

De pena comunitatum non denuntiantium minas et violentias inferen-tes

[illegible]

Item statuimus quod quilibet syndicus cuiuslibet universitatis comitatus [illegible]
et ipsa universitas teneatur et debeat denuntiare vel referre domino potestati
vel capitaneo seu alii rectori [illegible] [illegible] vel dominis prioribus [illegible] quicumque
tenere vel inferretur aliqua molestia de violentiis contentis in dicto capitulo in-
cipienti quilibet de violentiis etc. et in capitulo primum precedenti vel minas
seu [illegible] sub [illegible] forma [illegible] infra mensem a die commissionis
ipsius malefitii in [illegible] [illegible] pena [illegible] librarum solvenda per ipsum syndicum
de sua pecunia Et si dictus syndicus non denuntiaverit vel retulerit
possint teneri et debeant quilibet de ipsa universitate et habitantes ipsi

castri vel ville tam nobilis quam degens quam etiam civis habitans comuniter in
ipso castro vel villa cum sua familia refere et denumptiare et alium insteç
dictum mensem proximum subsequentem qua denumptiatione facta per aliquem
ex eis nullam penam ipse universitas patiatur. Si dictus sindicus nichilominus
puniatur. Et si dicta denumptiatio vel relatio per aliquem facta non fuerit
puniatur dictus sindicus pena predicta. Et nichilominus quilibet habitator ipsius
castri vel ville qui fuerit etatis legitime et sane mentis puniatur in decem
soldis, dummodo si in aliqua domo plures quam duo in ipso castro vel villa simul
habitaverint non possit nisi duo tantum puniri.

Quod suppositus pro non supposito puniatur minas vel violentia inferente — lxxviij

Item excepta forma premissum et statutum est quod si quis tudertinus non suppositus
jurisdictioni comunis tuderti et eius rectoribus et offitialibus, alicui tudertino
supposito jurisdictioni predicte intulerit vel comiserit aut inferri vel
comicti fecerit aliqua molestia prohibitione vel minas vel aliquid de ceteris
prohibitis in predicto capitulo quod incipit Cum a violentiis et cetera et
in alio dicto capitulo quod incipit Item statuimus et ordinamus quod nullus — pro se vel alium quod
colonum et cetera teneat et puniatur consanguineus masculus ex parte patris — pena in alio dicto
tris usque in secundum gradum solvere omnem penam quam solvere tenetur — capitulo quod incipit
talis comictens et si suppositus esset jurisdictioni comunis tuderti non ob — Item statuimus et
stante quod de iure quis non debeat penam ex delicto alterius reportare. — ordinamus quod nullus

De pena facientis vim mulieri et quod in hoc casu magnates magis puniantur
hoc puniuntur eam capientes in uxorem — lxxviiij

lxxviiij

Item statuimus quod nullus de civitate tuderti vel eius districtu vel aliunde
presumat violenter corrumpere aliquam mulierem vel aliquam carnaliter cognoscere
ipsa nolente. Qui autem contrafecerit si fuerit popularis et pro populari habitus
secundum statuta dicti comunis sive fuerit nupta sive virgo in centum libris cortonensium puniatur.

Et si [illegible] in quinquaginta libris. Et non in predictis casibus vel aliquo predictorum deliquerit aliquis
magnus et potens de civitate et comitatu vel jurisdictione tuderti pro magno et potenti habitus secundum formam statuti tuderti contra aliquam mulierem
popularem pro popularibus habitorum secundum statutum tuderti puniatur in duplum

Duplex pena

ceterum penarum. Quod duplum hoc statuti habeat et intelligatur in quolibet
dictorum casuum sine fictione sub lege. Si autem predicta delicta vel aliquod predictorum
commissa fuerint intus domum habitationis talis mulieris puniatur committens
in quinquaginta libris ultra penas predictas et in triplum puniatur de aliis
excessibus que committeret intus domum secundum formam statuti. Ex certa sua
statuentes quod potestas vel capitaneus seu alius rector communis Tuderti non possit
nec teneatur de contentis in hoc capitulo procedere nec inquirere nisi per
viam accusationis vel denuntiationis facte de ipso delicto per mulierem
iniuriatam maritum vel patrem filium matrem fratrem mulieris iniuriate
si ipsi vel aliquis ipsorum fuerit. Et si ipsi vel aliquis ipsorum non fuerit per viam
accusationis vel denuntiationis facte per aliquem alium proximiorem consanguineum
ipsius mulieris ex parte patris vel matris usque in tertium gradum. Et si aliquis
ipsorum non fuerit per viam accusationis vel denuntiationis facte per aliquem proximio-
rem consanguineum ipsius mulieris ex parte patris vel matris. Et quod syndici
castrorum et villarum comitatus Tuderti non teneantur denuntiare malefitia in presen-
ti capitulo declarata. Si vero committens aliquod dictorum delictorum in virginem
vel viduam eandem virginem vel viduam cum consensu consanguineorum dicte
mulieris ceperit in uxorem in uxorem in hoc casu ad dictam penam vel aliam pe-
nam in qua incurrisset occasione predicta et de introitu domus et de percussione mi-
nime teneatur. Si vero fuerit condempnatus vel exbannitus vel condempnatus fue-
rit ceperit in uxorem cum consensu propinquiorum dicte mulieris relaxetur et liberetur
ab exbannimento et condempnatione de eo facta capitulo aliquo dicto vel infrascripto non
obstante. Et potestas et capitaneus et quilibet eorum teneatur facere predicta ad peti-
tione illius corrumpentis. Additum est dicto capitulo quod si contigerit aliquem per
aliquem corruptorem predictum dictum matrimonium dividi vel alio modo ipsum ma-
trimonium de iure dividi deberet tunc talis corruptor quandocumque ipsum ma-
trimonium divisum fuerit est vel ut dictum est dividi poterit puniatur et
puniri possit et debeat in ea pena in qua puniendus erat die commissi
malefitii lapsu temporis non obstante.

De pena facientis violentia in festo et octava sancti Fortunati — lxx.

Non tenetur pater denuntiare mulierem cognatam in parentem

[illegible]

Lxx Item statuim q illi qui Infesto sti fortunati ul festo translationis
eius Inipi eu molestiam fecerit alicui mulieri seu uerecundia aliqua
modo aliquo puniat uice qualibet In decem libr ultra alias penas
In statuto otentas q semp firma remaneat otra eos

De pena piicientis lapides In claustru sti fortunati lxxi

Lxxi Item statuim q nullus audeat ul psumat piice lapides infra
ambitu ul claustru sti fortunati ul intus ecclia cu balistris ul
pilllotas cu amnib otrafaciens puniat uice qualibet In decem sol
den coton Et stet relationi fris ul familiaris conuentus eoru

De pena euellentis terminos et pe terminos laborantis lxxii

Lxxii Item statuim q nullus i ciuitat ul comit audeat terminu admoueat
ul euellat et q otrafecerit puniat quolibet et qualibet uice In decem
libris coton Item q nullus debeat laborare ppe aliquem terminu ad
unum pedem qui uo otrafecerit puniat In quatraginta soldis
et stet de laboreria iux terminu Iurto actoris Et nullus audeat
transire terminos ul teynatas qui ul que erunt int aliquos ul
pcedere seu pcedi facere ul hedificare supra ul ultra rem alterius
nisi de Iure possit Et qui otrafecerit In centu soldis coton puniat
qualibet uice et q indebite fecerit destruat suis expsis et ad statu
pstinu reducat

De remissis intenuta tpr patris defendat lxxiii

Lxxiii Item statuim q si aliqs ul aliqui fuerint olim remissi siue re
positi intenuta alicui rei scdm forma ordinitor patris fre proc
tiderti cum eor heredib q potas et capitan et eor officia les
tentant et debeat tales remissos siue repositos Inda tenuta et
possessione de Iure defendere a qualibet psona ad penam quin
quaginta libr coton

Lxxiiii De remissis In tenuta tpr reconciliationis defendant lxxiiii

Item statuim q si aliqs ul aliq fuerint olim remissi siue repo

siti in tenuta alicuius rei secundum formam ordinamentorum revocationis facte per ar
tuderti tempore magnifici viri Legerii de Perusio honorabilis Capitanei Comunis et populi
Tudertini potestas capitaneus et eorum offitiales teneantur et debeant tales immi-
ssos sive repositos in dicta tenuta et pone de iure defendere a qualibet
persona ad penam Quinquaginta librarum cotonensium

De pena cedentis iura et actiones certa forma non servata et quando cedi possit lxxvi

Sunt nonnulli qui avaritia vel superbia seu hodio amoti contra alios student lxxvi
emere actiones et plurimum ex fictis et lucrativis titulis contra debiles
personas et humiles temere susceperunt iura cessa quod valde redundat contra
tranquillitatem Civitatis et comitatus Tuderti et massariorum et civium eius-
dem, ne igitur tam contumeliosa temeritas invalescat hoc statuto decernitur
ut nullus de cetero cuiuscumque conditionis existat ab aliquo contra ali-
quem Tudertinum audeat vel presumat emere aut ex aliqua causa vel titulo
recipere ius alicuius aut aliquam actionem aut uti aliquo iure cesso in ali-
qua re vel iure aut ipsum ius vel actionem cessam quomodolibet intemp-
tare nisi si et quando de illius spontanea voluntate procedit contra quem
vel cuius bona ius aliquod vel actionem recipit. quam voluntas non post sed
ante emptionem seu cessionem vel receptionem talium actionum et iu-
rium diligentius exquirat si sponte et libere intervenerit. Vel nisi esset
talis qui pro aliquo obligatus in iudicio vel contractu solverit ei condempna-
tionem vel debitum cui de causa aliqua cessam recipit actionem quorum
sibi licite cedi et recipi possint usque in quantitatem debiti vel condempna-
tionis solute et dampnorum et expensarum factarum propterea sive pro eo solverit
usque in summam sue indempnitatis. Et qui contrafecerit in libris quin-
quaginta condempnetur vice qualibet. Salvo quod creditores possint iura
et actiones cedere et mandare debitorum contra suos condebitores pro rata
et fideiussoribus contra confideiussores suos pro equali portione et possessori
rei aliene in iudicio ypotecaria actione convento contra auctores ipsius posses-
soris. Possit etiam alienator rei stabilis tempore instrumenti venditionis

Biblioteca Comunale Todi

Jura et actiones quas habet contra colonum et inquilinum occasione locationis rei
vendite cedere et mandare alienationem recipienti. Et possit alienator
actiones quas habet contra auctorem suum occasione ipsius rei alienate in ipso alie-
nationis instanti cedere et mandare alienationem recipienti ipsius rei.
Item si fuerint plures ultra duo correi debendi principales vel fideiusso-
res quorum unus vel plures ex eis solverint integrum debitum vel
ultra partem sibi contingentem pro rata et receperit in vim cessione contra
correos et aliqui ex ipsis contra quos sibi fuerint cessa jura non
reperirentur solvendo, ille vel illi qui primo solverit creditori, possint
repetere id quod a correo non solvendo consequi non poterit, ab aliis solvendo
existentibus et in eorum bonis, scilicet a quolibet solvendo existentium pro rata,
persona ipsorum primo solventium cum aliis eis vel eorum correorum solvendo existe-
ntium connumerata, quemadmodum et si ab initio primo solventibus contra ipsos
solvendo existentes et creditores fuissent integra jura cessa. Et
propterea contra personas et bona solvendo existentium ipsis primo solven-
tibus semper intelligantur jura cessa fuisse quandocumque fuerint ab initio
per creditores cessa contra quemlibet correorum pro parte pro rata. Et propterea
judices curiarum teneantur et debeant tales primo solventes audire,
et eorum petitiones exequi quemadmodum tenentur et debent exequi
petitiones fideiussorum contra eos pro quibus se obligaverint. Ita quod semper
dampnum contingens ex persona eius qui non est solvendo, per ipsos solvendo
existentes equaliter supportetur, sive jura per creditores cessa fue-
rint sive non, dum ille primo solvens jura sibi cessa [illegible], primo cred-
itore contra illum vel illos non solvendo existentes cedere teneantur illis
solvendo existentibus pro parte et portione sibi per eos fuerit satisfactum. Mu-
lier etiam possit recipere jurium cessionem pro dotibus suis a promittentibus
ipsas dotes et a promittente ipsas dotes et a recipiente promissionem
contra detentores si dare vel restituere ipsas dotes. Et privato et
negotiorum gestori, tutori et curatori actione nomine domini quesita ipsi
domino pupillo vel adulto cedere et mandare valeant. Et in

Et in hiis casibus

IIII DI.

hijs casibus cedens et cessionarius ad penam aliquam minime teneant
et cessiones et iura talia obtineant firmitatem. Possint etiam
iura cedi et liceat unicuique cedere iura et actiones pro defensione
rei tantum, quam iura recipiens possidet. Et talis cessio et ac
quisitio facta contra predictam formam sit ipso iure nulla, et ille
contra quem vel contra cuius rem facta foret ipso facto a tali cedente
vel cessionario seu alio concedente sit liber et totaliter abso
lutus de debito et de omni eo de quo talis cessio aut concessio facta
foret ac si debitum integre persoluisset. Item nullus creditor pos
sit vendere, donare vel aliquo titulo iure vel causa alienare alie
nare, cedere vel concedere aliqua bona vel iura sui debitoris etiam
si essent sibi obligata ex aliqua causa aut in aliquo instrumento nisi primo
talia bona aut iura vel rem insolutum habuerit legitime, et
nisi predicta faceret cum voluntate sui debitoris, et qui contrafecerit
in libris centum cortonensium puniatur qualibet vice, et alienatio non
valeat et debitor sit ipso facto a debito absolutus. Et si contrafa
ciens in predictis casibus vel aliquo ipsorum sive in alienando sive in
recipiendo aliquam actionem vel iura contra tudertinum non fuerit
suppositus iurisdictioni comunis tuderti, eius proximior consaguineus
ex paterna linea usque in secundum gradum inclusive ad dictam penam
persolvendam comuni tuderti protinus teneatur. Et talis etiam non
suppositus iurisdictioni comunis tuderti in civili vel criminali non
audiatur nec sibi ius reddatur in aliqua curia. Dummodo in venditionibus
tionibus permutationibus, donationibus, alienationibus quibuscumque factis
et fiendis per aliquem vel aliquos de aliqua re inmobili possint
cedi iura et actiones in re vendita secundum usum consuetum in contrac
tibus supradictis et similibus. Et predicta locum habeant in cessionibus
factis et celebratis a die septima citra mensis novembris anni mille
trecentesimo vigesimoquarto et etiam pro tempore celebrandis.

De falsitatibus falsariis puniendis et cohercendis. Rubrica

127v

lxxxi

Deus est veritas et vita, qui igitur veritatem immutat deum
contempnit et proximum offendit, ad falsariorum igitur impro
bitatem tam severiter quam rationabiliter cohercendam, statuimus
quod nullus aliquam falsitatem perpetrare sit ausus, qui vero sue fame
prodigus tante temeritatis extiterit quod in crimen falsi modo aliquo
inciderit, penis infrascriptis se noverit incursurum. Quicumque igitur fal
sam monetam fabricaverit in civitate vel districtu tuderti, aut fabri
cari fecerit, igne comburatur ita quod penitus moriatur. Qui vero monetam
tondaverit raserit aut quomodolibet maliciose diminuerit in ducentis
libris cortonensium puniatur. Qui vero scienter in civitate vel districtu tuderti
falsam monetam expenderit seu apportaverit etiam in libris ducentis
cortonensium puniatur. Et hoc si talis expendens vel apportans non ipse talis
false monete extiterit fabricator quia si fabricator existeret ut superius
dictum est igne comburatur. Qui vero aurum vel argentum falsaverit,
aut falsum pro puro vendiderit, vel ex aliquo contractu alicui tradiderit,
in libris centum cortonensium puniatur, et eadem pena puniatur qui aurum vel
argentum ad laborandum acceperit, et non illud vel eque bonum sed minus
bonum sibi danti ad laborandum restituerit. Qui vero falsum fecerit
instrumentum vel aliam quamcumque publicam scripturam falsam fecerit, aut
fieri fecerit, aut vera falso corruperit, in ducentis libris cortonensium puniatur,
et de cetero non possit artem suam in civitate vel districtu tuderti exercere,
ac etiam perpetuo sit exclusus ab omni officio et beneficio comunis tuderti.
Qui vero statutum comunis tuderti in aliqua parte falsaverit, raserit aut vera
falso corruperit in eadem pena puniatur quam si solvere non poterit eidem
manus a brachio amputetur. Item quicumque in civitate vel comitatu tuderti
coram aliquo officiali dicte civitatis seu coram aliquo arbitro falsam
attestationem reddiderit in aliqua causa aut super aliquo articulo,
in libris centum cortonensium puniatur, quam penam si solvere non poterit
amputetur sibi lingua et nichilominus sit infamis perpetuo. Qui
vero falsum instrumentum aut testem scienter induxerit in aliqua causa civili

Falsa moneta
Tondens monetam
Expendens falsam monetam
Falsum instrumentum
Falsa attestatio

uel criminali coram potestate capitaneo uel aliquo officiali uel iudice
comunis tuderti aut aliquo arbitro seu arbitratore in libris centum cort. pro
quolibet instrumento uel teste puniatur. Et si uero baiulus uel banitor comunis
tuderti falsam citationem relationem bannum uel ambaxiatam fecerit
in libris centum cort. puniatur. Item qui in detrimento comunis uel alteri
spetialis persone falso mutauerit sibi nomen in iudicio seu alibi in libris
centum etiam puniatur. Et si quis uero diabolico spiritu instigatus sub
misit seu supposuerit unum hominem pallio et deceptiuo modo ad aliquem
notarium accessit et eidem scribi fecerit et rogari aliquem contractum uel
distractum testamentum uel ultimam uoluntatem uel aliquam scripturam tam sub
mictens et supponens quam submissus et suppositus puniatur in here et persona
arbitrio iudicantis considerata conditione personarum et facti qualitate.

De pena negantis offitium uel parentelam et de in prandio. LXXVII

Item statutum quod quicumque in iudicio in aliqua causa uel lite quam habe
ret cum aliquo interogatus a rectore uel officiali negauerit ali
quem mortuum uel uiuum aut patrem uel matrem seu auum
filium seu nepotem uirum uel uxorem tutorem uel curatorem notarium
iudicem uel offitialem consulem lay. abbatem uel priorem et fuerit
manifestum probatum per publicam famam talis negans in quolibet
seu aliquo dictorum casuum in libris decem coton. puniatur uice qualibet
saluo quod probatio cause uel cautele fieri debeat per instrumenta uel aliis legi
modis. Saluo etiam quod quilibet sic negans possit errorem suum si
uult corrigere et confiteri ueritatem infra secundam diem postquam sic ne
gauerit quod si fecerit a dicta pena sit liber et absolutus.

De pena tenentis instrumentum soluto debito LXXVIII.

Item statutum quod quilibet creditor postquam fuerit sibi solutum de debito
siue in dando siue in faciendo constat teneatur debitori suo petenti et
uolenti instrumentum debiti seu crediti reddere cancellatum si illud
a notario completum fuerit et si non fuerit et illud perdiderit
seu facultatem restituendi non fuerit et hoc suo sacramento asseret.

128v

ad restitutionem illius non teneatur sed faciat rotulum cancellare et incar-
cerari faciat per publicum instrumentum suo debitori instrumentum finis et libe-
rationis in quo instrumento finis promittat reddere et restituere debitori instrumentum
debiti quod allegaverit perditum nec eque facultate restituendi habuit. Et si predicta
non faceret ut dictum est in libris decem cortonensium puniatur. Et creditor qui
scienter vel qui scire debeat sibi vel antea suo debitum solutum iterum
repetierit sibi solvi in totum vel in partem puniatur in duplo ei quod fuerit
iam solutum petet cuius pene medietas sit communis Cortone et alia medietas
illius a quo peteret.

Petens debiti soluti

De pena furti guasti incendii et robarie — lxxviij.

lxxviij

Item si quis furatus fuerit rem alienam aut incendium vel guastum fecerit
aut fieri fecerit puniatur in persona et rebus arbitrio potestatis vel capitanei con-
siderata qualitate delinquentis delicti et rei. Et idem intelligatur de derobatoribus
stratarum.

De primo igne et pena tunc aliquid auferentis et in furando tempore ignis — lxxx.

Item statuimus et ordinamus quod si quis ignis fuerit in civitate Cortone
burgis vel subburgis quod dominus potestas aut capitaneus teneantur facere bam-
niri quod quilibet succurrat ad ignem et campana communis et episcopatus faciat
pulsari. Et quod quicumque tunc temporis quando dictus ignis esset abstulerit aliquam
rem valoris ultra quadraginta soldis [illegible] et ipsam rem non restituerit infra
quintam diem a die qua fuerit dictus ignis in antea computandam talis au-
ferens habeatur et tractetur pro publico latrone et tamquam publicus latro pu-
niri possit. Si vero abstulerit dicto tempore rem aliquam valoris quadraginta
soldorum et abinde infra tunc talis auferens si infra dictam quintam die-
m non restituerit rem predictam puniatur arbitrio potestatis capitanei vel alterius
iurisdictionem habentis citra mortem et membri abscisionem usque in viginti quinque
libras denariorum pro qualibet re oblata dummodo predicta banniant xxiiij sequenti die
post extinsionem ignis predicti. Item quod tempore dicti ignis infra portas veteres civi-
tatis quilibet magister lignaminis murorum vel fabrorum intra portas existentes
teneantur et debeant trahere ad ignem extinguendum cum ferris utilibus ad
defensionem contra ignem ad penam centum soldorum pro quolibet et quilibet

Puniatur tempore ignis.

Bannitur

uite. Et magnati qui ad predicta cucurrissent et intulerint defensionem
prestabant a comuni quinque solidos cortonenses pro quolibet [illegible] et idem seruetur
ex potestas. Item si quis aliquem offenderit tempore dicti prauii ignis puniatur
in duplo pene in statuto contente de tali offensa. Et quilibet tunc [illegible]
ui ignis occiore ad locum ipsius ignis possit portare secum pauesem
seu cestellam accestatam occasione dicti ignis extinguendi. Vt magnates et

duplex pena

Pena magnatis offend. populum

et eorum familiares offendentes populares contra motem puniatur pena dupli — lxxxv

Item statuimus et ordinamus quicumque ex magnatibus et potentibus ciuitatis — lxxxi
et comitatus tuderti habitis pro magnate et potente secundum formam
statuti comunis tuderti offenderit uel offendi fecerit seu aliqua iniuria rea
lem uel personalem intulerit uel inferri fecerit contra motem contra ali
quem popularem ex forma statuti ciuitatis tuderti habitum pro popu
lari condempnetur in duplum eius quantitatis in qua puniendus ueniret ex
forma statuti comunis tuderti talis magnus et potens si offenderit alium
magnatem et potentem. Et intelligantur etiam magnates et potentes ob
consilii legiptimi et non legiptimi et omnes eorum famuli et fami
liares singulis omnibus hoc capitulum uendicat sibi locum. Et etiam sunt
declarates contentum duplum fictione presentis legis pro simplici pe
na et loco simplicis pene habetur intelligitur et censetur in magnatibus
et potentibus eius.

duplex pena

In quibus casibus pene duplicentur — lxxxv

Item statuimus quod si quis commiserit aliquod maleficium de quo ex forma sta
tuti comunis tuderti admotetur pure et simpliciter condempnandus non [illegible]
contra aliquem in platea uel in aliquo palatio comunis tuderti uel in foro uel in mer
cato uel in nuptiis [illegible] in [illegible] et [illegible] sanctum faustinum
[illegible] uel [illegible] uel [illegible] uel [illegible]
nuptiis uel post pulsationem campane [illegible]
[illegible] palatio [illegible] [illegible] campane
[illegible] pulsationem post pulsationem [illegible] campane de duplo [illegible] ad
campanam [illegible] pulsatur [illegible]

Duplicato pene

de [illegible]

ad sum contra recedentem. In omnibus qui iret ad civitatem vel rediret vel
ad palatium si vocatus fuerit per eum, tamen quod ad aliam partem vadat. In
festo sancti Fortunati et eius vigilia. In die translationis sancti Fortunati
et Cassiani. In festivitatibus nativitatis domini nostri Ihesu Christi. paschalis re-
surrectionis. Et ascensionis domini. Item sancti Marci usque in Ihesum Christum et (?) ex
tunc continuatis. In diebus sabati quinquagesime et sexta in civitate vel
comitatu Tuderti. Et etiam ambaxiatoribus qui venerint in ambaxiata pro
puniatur in duplum pene contente in statuto Communis Tuderti. Et palatium
Communis intelligatur scilicet domum in qua moratur dominus potestas ipse vel dominus
vel in qua moratur aliquis offitialis forensis dicti Communis ad aliquod dicti Communis
offitium exercendum. Et ubicumque statutum loquitur de pena duplicanda
triplicanda vel quatruplicanda intelligatur quod semel tantum ex una causa tantum
possit duplicari duplicata triplicari vel quatruplicari et non pluries
vel ex pluribus causis etiam si pena propter mallum quod committeret ratione
loci temporis vel persone seu delicti vel etiam ex omnibus dictis causis vel aliquibus
eorum veniret duplicanda triplicanda vel quatruplicanda. Ita tamen quod contenta
In hoc ultimo § non coveniant casibus in quibus ex forma vel fictione
alicuius statuti dicti Communis pena dupli tripli quatrupli habet locum simpli.

De pena potestatis et capitanei tenentis hostia palatiorum stantia in capito scalarum clausa — Lxxxiij

Lxxxiij Item statuimus et ordinamus quod potestas capitaneus et qui pro eo fuerit
aliquo modo non possint nec debeant claudere nec claudi facere ho-
stia seu portas palatiorum Communis Tuderti in quo ipse moratur scilicet
illa hostia et illas portas que sunt in capite scalarum palatii dicti Communis per que
itur ad ipsum palatium dum consilium erit in eo palatio. Immo debeat
tenere et facere teneri apertas et aperta. Et si contrafecerit in centum
libris puniatur et nichilominus quilibet consiliarius ipsa hostia et portas
possit aperire sine pena.

De pena stantis in stringas — Lxxxiiij

Lxxxiiij Item statuimus quod nullus notarius vel alia persona stet in stringas curiarum

cius tuderti dum curia retinetur ad penam viginti soldorum quotiens contra
fecerit, et hoc intelligatur nisi steterit ad secretarium cum [illegible] de
licentia judicis

De pena intrantis fores potestatis palatiorum et quibus est permissum eas
intrare ac licentia dari possit XXXV.

Item statuimus quod nullus de civitate vel comitatu tuderti vel alius
quicumque habitator civitatis et comitatus tuderti cuiuscumque status vel condi-
tionis existat audeat vel presumat intrare de die vel de nocte publice
vel occulte limina scale de foris palatii veteris vel novi nec limina hosti
domus ubi habitat defensor nec limina hostiorum stabuli palatiorum po-
testatis vel capitanei vel etiam defensoris vel loqui in aliquo domo pa-
latiorum potestatis capitanei defensoris vel aliquorum ipsorum offitialium nisi
publice et palam. Exceptis medicis, pizicarolis(?), cursoribus et pro
necessariis sacramentis qui oportunis temporibus ingredi et loqui valeat
sine pena cum licentia illorum qui fuerint foris pro ipsis. Excepto in
supranotario reformationum dominorum consulum qui propositis omnino(?) diebus libere ingredi
valeat sine pena palatiis domini potestatis et domini capitanei et loqui etiam cum
eis et ipsorum offitialibus. Possit etiam potestas capitaneus et quilibet ipsorum
offitialium tam partes quam testes intromictere citra fores potestatis tantum
pro criminalibus processibus videlicet cum per eos ipsis copia fuerit ac deceptionis
vel transgressionis vel delictorum veritas melius inquiratur dum tamen
pure et sine fraude fiat talis fiat talis interrogatio. Et nullus
color quorum possit vel debeat aliquo modo ratione vel causa ad intromictendum
nisi simpliciter et pure pro causis et ex causis supradictis. Et teneatur
et debeat tam potestas quam capitaneus sic et taliter dictas fores palatiorum
facere custodiri quod nullus contra predictam formam intrare possit. Et si quis
intraverit vel visus fuerit intra dictas fores vel limina nisi in casibus
supradictis potestas capitaneus et defensor et quilibet ipsorum te-
neantur et debeant ipsum et quemlibet alium contra formam
huius capituli delinquentem punire in presenti capitulo declaratis hoc modo.

videlicet quod potestas puniat delinquentes in palatio in quo moratur et capitaneus
et defensor simili modo uterque ipsorum puniat delinquentes in palatio in quo
alter ipsorum capitanei vel defensoris moratur. Et si quis ipsorum punire
neglexerit aliquem delinquentem puniatur talis punire obmictens in
duplum pene in qua puniri debebat tempore syndicatus ipsius potestatis
capitanei vel defensoris et quod quilibet offitialis communis tuderti qui ad syn-
dicandum ipsos pro communi tuderti fuerit deputatus contra ipsos et quemlibet
ipsorum teneatur et debeat facere sollepnem inquisitionem si aliquis ipsorum
neglexerit vel non observaverit omnia supradicta capitulo contenta et repertum
culpabilem secundum formam huius capituli condepnare. Alii vero contrafacientes
cuiuscumque status existerint puniantur pro quolibet et qualibet vice si de die
intraverit dictam sedem potestatis sive limina vel prestabulum in decem
libris cortonensium puniatur. Si vero de nocte intraverit dictam sedem po-
testatis vel limina in quinquaginta libris cortonensium puniatur. Si autem
de nocte intraverit prestabulum alicuius palatii in centum libris vice qua-
libet puniatur. Et quod talem delinquentem liceat cuilibet accusare et ipsi
accusatoris nomen in credentia teneatur et habeat medietatem pene
quam solvet accusatus. Volumus insuper quod domini priores ipsi campana-
rius tubatores et cerbellarius communis et etiam familiares dominorum
priorum sint exclusi a predicta pena. Possint etiam potestas et capitaneus
et curie ipsorum offitiales ire et redire per palatia potestatis et capitanei
et consilii ubilibet impune admictere de die et de nocte prout de ipsorum
processerint voluntate. Possint etiam suprastites operum palatiorum
communis tuderti et magistri positi etiam vel ponendi ad actandum et repe-
randum dicta palatia temporibus opportunis habita tamen licentia ab offitio
dominorum priorum. Et etiam lavatrices pannorum lavandis dictis potestatis intrare
et loqui si voluerint sine pena. Exceptis semper prudentibus quod domini
priores ipsi possint de contentis in hoc capitulo de mandato secundum dictum
potestatis palatiorum predictis de die tantum dare licentiam cuilibet secundum
formam statuti habitus fuerit propulam dum modo idem habitus pro-

pulari nõ sit familiaris alicui dñi ul magnatis scḋm forma statuti
habiti ꝯ magnate. Et dum̃ de ipa licētia ꝯcedendi fiat ptitum in
fra duos potes ad bussulas et palluctas. et optinere debeat ad minꝰ
ꝑ septem cꝫcyꝫ. et alit̃ ipa licētia dari nõ possit. et si darēt nõ
valeat nec teneat. Et si dca forma s̃uata fuit hns licētiam
sit absoluta dcãs potas impunis. et Et si circa ꝑsens sta
tutum de nõ intrādo ipas potās aliqd dubiu ꝯtigeret ul obscuru.
qd videret dnis potib; qui nūc sunt. et ꝑ tpr fuerint declara
tione aliqua indigere. pti dni potes et qui ꝑ tpr fuerint declarare
valeant ut eis videbit̃ ꝯuenire. Quod ordinamētum et eius pena
locu nõ hat qn fiet cosilium in palatio potatis ul Capitan̄. in sala
supiori de licētia dnor potis q nūc sunt et ꝑ tpr fuerint. Sunt enim
cosiliarii libere totum palatii scandere in quo palatio fiet consiliuz
possint ingredi sine pena

De Pena magnatum Venientiuz ad Palatiuz et q magnates ad
ea venire possint. lxxxvi

Item statuim̃ et ordinam̃ qd nullus ex magnatib; et potetib; Civitatis
uel comitatus Tuderti. qui ꝑ magnatib; et potetib; ex forma statuti
Tuderti. fuerint declarati. audeat ul ꝑsumat intrare de die ul
de nocte aliqd palatiu siue domum in quo ul qua moratur. dns
potas. dns Capitan̄. ul dns defensor Cois Tuderti. ad ipor officiu
exercendum. ꝯtrafatiens ꝑ in Centum libras den̄ coton̄ uice qlibet
puniat̃. Salvo qd liceat cuilibet magnati et poteti co tpr qu
quo ius redditur in sala inferiori palatii impune intrare. et tunc
si hunt aliqua questionem cam siue litem. cum aliqo et ꝑ fris suis ul
ꝑ fris sui patris. ul sui filii siue fris carnalis. Et salvo quod certi
citati ad aliqd cosiliu. ul tenice alicuius malli. Et salvo qd hoc capitlu
nõ vendicet locu in illis magnatib; et potetib; qui scripti erunt
in aliqa matricula ꝑ aliquo artis de Civitate Tuderti. itaqd qui ipe
magnus et potes in aliqa matricula artis scriptus publice et coti

lxxxvij

(exerceat) in dicta matricula scriptus erit. Et si non exercet dictam artem nunc prout tempore quo scriptus fuit dictum est pro non scripto in dicta matricula habeatur.

De non exercentibus jurisdictionem vel offitium in civitate vel comitatu tuderti et litem aliquam contra in palatijs agitantibus. lxxxvij.

Omnes cause, lites, controversie et questiones, quecumque fuerint, tam civiles quam criminales, inter homines et personas civitatis et comitatus tuderti in ipsa civitate tantum, et potestatis et civitatis tuderti in ipsa civitate tantum et potestates et communis tuderti debeant cognosci et terminari. Nullus vero cuiuscumque conditionis existat, audeat aliqua questionem litem vel causam seu quo vis aliam controversiam cognoscendam vel terminandam suscipere aut vis aliquam vendere, aut capetanariam seu castellanariam, vel aliquod offitium vel baliam in civitate vel comitatu tuderti recipere, vel in dicta civitate vel comitatu jurisdictione aliqua vel offitium exercere, nisi predicta vel aliquod predictorum fuerit de voluntate et expressa licentia communis tuderti, et qui contrafecerit in libris mille cortonensium puniatur. Et nulla universitas alicuius castri vel ville nec aliqua spetialis persona audeat vel presumat aliquem rectorem, judicem, capitaneum seu castellanum vel sindicum seu aliquem alium offitialem eligere seu recipere sine dicti communis licentia et consensu. Et universitas castri contrafaciens in libris quingentis, et universitas ville in libris ducentis, et spetialis persona in libris quinquaginta cortonensium puniatur. Et electio fiet per talem electum contra predictam formam sit ipso jure nullum et nullius valoris nec roboris habeat firmitatem. Et nulla spetialis persona, coram tali qui se in aliquibus litibus vel causis contra predictam formam presumeret intromictere, aliqua universitas etiam alicuius castri vel ville comitatus tuderti audeat litigare vel questionem movere nec etiam respondere vel jura sua ostendere, aut ei tamquam cognitori in aliquo obedire aut quomodolibet obedire, et qui contrafecerit si fuerit universitas alicuius castri comitatus tuderti in libris quingentis, et universitas ville in libris ducentis et spetialis persona in libris quinquaginta cortonensium puniatur vice qualibet. Et potestas et capitaneus et quilibet eorum mense quolibet eorum regiminis teneatur de predictis omnibus

et singulis in ipse solicitate et culpabiles puniri teneantur sub
mullo iur et ad penam quinquaginta librarum den. coton. de suo salario
Com. Tuderti solvenda. Hoc tamen declarato quod predicta non intelligatur
de hiis qui pro aliquas speciales personas quorum litem in ea cum Civiliter q
li eligerint arbitrum vel arbitratores seu amicabiles compositores, quod
offitium seu ministerium possit electus impune suscipere et
impunes sit in eo casu etiam eligentes ac etiam litigantes. Nec
etiam intelligatur in advocatis et iurisperitis vel notariis qui
in palatiis Com. Tuderti coram offitialibus dicti Com. et in curia
domini episcopi patrocinia prestarent vel procurationes exercerent pro tali uni
versitate seu speciali persona. Et quelibet universitas alicuius castri vel
ville que teneret aliquam navim seu barcham tenere vel habere
in aliquo portu Tiberis. Possit libere et impune creare et
habere syndicum etiam de Civitate pro sua utilitate. Possit etiam quelibet
universitas habere et creare unum et plures syndicos ex massa
riis prout [illegible] castri vel ville ad veniendum [illegible] potestatis
seu capitanei vel cuiuslibet alterius offitialis forensis Com. predicti
et ad comparendum [illegible] et ad [illegible] et negotia sue
communitatis et omnia alia que [illegible] forma statutorum.

Ut fiat liber in quo scribantur nobiles et potentes de comitatu
et de modo satisdandi per eos. LXXXVIII.

Item statuimus et ordinamus ut contenta in capitulo proximo precedenti et
alia que continentur in capitulis huius statuti tangentibus libertatem et
iurisdictionem Com. et populi Civitatis Tuderti plenius exequantur
quod domini potestates ipsi qui pro tempore fuerint teneantur et debeant in
calendis [illegible] facere fieri quemdam librum in quo appareant nobi
les magnates et potentes de comitatu Tuderti et quod dominus
capitaneus ipse qui modo est et pro tempore fuerit teneatur et debeat
principio sui regiminis coram se facere comparere omnes et singulos no
biles magnates et potentes predictos in dicto libro scriptos ut

Coram ipso domino Capitaneo debeant prestare et ab eis et quolibet ipsorum
promissione recipere ac fideiussores ydoneos de Civitate tuderti,
de stando et parendo mandatis ipsius domini Capitanei et Consilii tuderti, et quod
ipsi vel aliquis ipsorum non faciant nec fieri faciant aliquid contra formam
dicti capituli proxime precedentis et quod non receptabunt, nec receptari
facient aliquem exbannitum vel condempnatum Comunis tuderti, sed gene-
raliter et specialiter attendent facient et observabunt omnia et singula que
attendere et facere et observare tenentur ex forma cuiuslibet capitulorum
huius statuti et cuiuslibet reformationis et ordinamenti dicti Consilii sub
pena et ad penam duo millia librarum cortonensium pro quolibet. Et minus
secundum qualitatem persone et conditionem et potentiam talis nobilis et
magnatis. Et quod ipsi facient et curabunt ita et taliter quod in eorum
Castris fortellitiis et locis et quod ipsorum familiares et vassallos
non receptabunt aliquem exbannitum vel condempnatum dicti Comunis. Et
quod facient attendent et observabunt omnia et singula in dicto capitulo
capituli contenta, et que facere attendere et observare tenentur ex for-
ma quorumlibet statutorum et ordinamentorum et reformationum dicti Comunis
factorum et que in futurum fierent.

Qualiter fiat liber dividens magnates Civitatis et Comitatus tuderti
a popularibus — lxxxviii

C. lxxxviii Item statuimus quod dicti domini priores teneantur et debeant una cum consu-
libus artium qui interesse debent electioni dominorum priorum Civitatis tuderti,
et ipsi consules una cum dictis dominis prioribus in quodam alio libro scribi
facere omnes et singulos magnates et potentes de Civitate et de
comitatu tuderti de quibus eis videbitur convenire, et quos tangere
possent capitula huius statuti in hiis casibus in quibus esset aliquod
preiudicium contra magnates, et per que appareret differentia et
distinctio inter magnates et populares, vel per que magnates
et potentes deberent gravari in maleficiis et delictis per eos commissis
vel committendis condempnari in maiori pena quam deberent condempnari

populares si committeret ipsa malla et delicta. Et omnes et singuli
qui scribent in dicto libro sint et habeantur pro potentibus et magnatibus et omnes
et singuli alii de Civitate et comitatu Tuderti sint et habeantur
pro popularibus

De pena portantis arma et notificatione forensibus per hospites
facienda et in quibus casibus forenses non puniantur — lxxx

Nullus tudertinus vel comitatensis cuiuscumque status et conditionis existat audeat vel presumat aliquo modo cum galerio vel sine per Civitatem vel comitatum sive districtum Tuderti portare aliquem gladium feritorium nec aliquem stocchettum seu quatrellettum contrafacientes in viginti quinque libris denariorum cortonensium et in perdictione ipsius gladii stocchetti vel quatrelletti vice qualibet condempnetur. Siquis vero tudertinus vel comitatensis cuiuscumque status et conditionis existat cum galerio vel sine portaret per Civitatem vel comitatum Tuderti aliquam bocchaccieriam/ plomaiolam aliquam vel scrocchiam seu scrapitham et hiis similia contrafacientes in quinquaginta libris denariorum et in perdictione dictorum armorum quod portaverit vice qualibet puniatur. Item nullus tudertinus vel comitatensis in Civitate vel comitatu et districtu Tuderti presumat aliqua alia arma offendibilia vel defendibilia portare nisi cum galerio palam pendente ad spatulas seu ad collum sive in capite sive in manibus seu quomodocumque alio modo palam portaverit eundo et redeundo a Civitate in comitatum vel de comitatu in Civitate non stando set eundo. Et qui aliter portaverit seu contra predictam formam portaverit pro qualibet spetie armorum offendibilium in solidis centum cortonensium puniatur. Et pro qualibet spetie armorum defendibilium in soldis quadraginta cortonensium puniatur. Et si forensis erit qui dicta arma vel aliquod dictorum portaret puniatur in dupla pena predicta. Et ne ignorantiam pretendere possint forenses teneantur hospitatores cum quibus vel in quorum hospitiis hospitantur eis denumptiare ne dicta arma portent sed ea dimictant in hospitio

Et hospitato q̄ p̄dca nō s̄vaūit p̄dca nō s̄uauit dūm tamen
de suo p̄pō et aliis forēse fosīe teneat de cui dō ut inhibitōe
fouēsi talite s̄ta stet sacramēto dcī hospitatoris / Offitiales
suo forenses et eorum famuli et familiares impune quecumque arma
portare possint / Et teneat potas et capitan et q̄libet eorum
sepe sepius salte qualibet die semel mutere suam familiā
ēxmado p̄pdcis armis / De quorum armorum inuetione fuga ul'
oteptione stetur et credat dcō et relatiom p̄dcor berrouarios
seu familiarios p̄dcorum potis et capitan ul' alterius eorum / tm̄
ul' quorum dcūm et relatio ī p̄dcis sit sufficiens et plena p̄batio
Et quilibet etiā p̄mittat se pariter ēxmari berrouariis ul' fa
miliaris p̄dcis et cuilibet eorum / Et nullus aufugiat quando si
bi dcūm fuerit p̄ berrouarios uade plane q̄ nō discedat de loco
et etiā nullus ipsis berrouariis seu familiaribus resistat maliciose
qui nō ōtra p̄dca ul' aliquod p̄dcorum fecerit / Cessat et hēat ac si
arma omnia offendibilia et defendibilia portasset et ita debeat
p̄ talem rectorem p̄cedentem ōdēpnari / Possit q̄libet uista
cum iumentis suis et sibi liceat portare arma defendibilia
tantum p̄ ciuitate et districtum tudertinum cum apodixa et licentia
dūi potatis ul' capitan sua p̄rius facte de iumentis et datis
fideiussoribus ydoneis de soluere qui pnatis de eo fuerit p̄
malleficio quod ōmiserit / Quibus p̄uatis teneat potas ul' capitan
cui petita fuerit tali petenti licentiam dare ad penam uigintiquinque
librarum / Et si potas ul' capitan sua familiam ad aliquam
domum ul' locum mittet p̄ ēxmando p̄ armis / aut si separatim ōtingat
esse ibi / nullus debeat introytum loci ul' domus ōtepdere / Et q̄
ōtrafecerit in libris / Centum ceton puniat / Exceptata sua decla
ratione ḡplicat cuilibet alicui quelibet potatem p̄ comitatu
ul' districtum tudertinum / aliquem gradum seritorum / scotherium siue
quatrellettum / bombitemem / plōmaiola / derecchia / sera ...

vel hiis similia. ¶ Volumus insuper et etiam declaramus quod non intelligatur portare arma offendibilia vel defendibilia nec exinde puniri possit aliquis magister lignaminis qui portaret acceptam vel aliud ferrum actum ad laborandum lignamen extra et intra civitatem et comitatum Tuderti. ¶ Item etiam intelligatur portare arma defendibilia vel offendibilia, nec exinde puniri possit, quicumque de civitate vel comitatu Tuderti in civitate et per comitatum ipsius civitatis portaret acceptam, ronchonem, zappam, bidente, sagam palam, vel aliud ferrum actum ad laborandum terram seu ad incidendum ligna. ¶ Volumus etiam declarantes quod ubi hoc capitulum loquitur de forensibus, locum habeat in forensibus habitantibus in civitate vel comitatu Tuderti, et non in forensibus dum venirent ex comitatu usque ad portam et dum rediret a dicta porta usque ad exitum comitatus qui recto tramite de portatione armorum ad latus in quo casu talis forensis puniri non possit. ¶ Item quod nullus portet cultellum affectapanem, pizutum sive puntutum maiorem una spanna cum manica ad spannam hominis. Contrafaciens puniatur vice qualibet in viginti solidis denariorum coton.

De pena lusorum, vendentium, mutuantium ad ipsum, et scienter recipientium in suam domum ratione ludi. lxxxxj

Item statuimus quod nullus ludat ad aliquem ludum taxillorum in domo vel alio loco. Et qui contrafecerit si de die in vigintiquinque libris, si de nocte in quinquaginta libris coton puniatur. Et similiter puniatur ille qui habitaverit domum et ipsa domus disscoperta stare debeat per tres menses incipiendo a die condempnationis ipsius ludi. ¶ Item nullus ludat nec ludere possit ad aleas in taberna, nec in domo in qua vendatur vinum, nec circa ipsam domum nec alibi. Et qui contrafecerit si de die in quadraginta soldis, si de nocte in centum soldis coton puniatur. Possit tamen quilibet ad aleas impune ludere in plateis civitatis in strratis publicis et potius

aptis in quibus locis possit ludi ad alias sine pena et cancellos ubi
cumque. Et de hiis omnibus potestas et Capitaneus teneatur facere in-
quisitionem qualibet mense et punire culpabiles ut dictum est.
Item si aliquis luserit cum aliquo ad ludum taxillorum et ille
teneatur coram potestate vel capitaneo vel coram aut alterius coram eu
ria et dixerit se fecisse aliquod instrumentum tali cuique lusit occasione
ludi vel aliquod depositum promissionem vel obligationem / potestas vel Capi
taneus teneatur facere cancellari tale instrumentum seu promissionem vel
obligationem et restitui depositum si probatum fuerit per unum testem
de veritate et tres de publica fama. Item nec non talem recipi
entem instrumentum vel promissionem vel depositum condepnare de ludo
Et quam auctorem seu remittentem condictis ludum pena occasione dicti ludi
modo aliquo puniri non possit. / Item quicumque fuerit presens et ste
terit ad videndum aliquem ludum taxillorum prohibitum ex
forma statutorum puniatur in medietate pene ei qua veniret pu
niendus talis lusor. Salvo quod si aliquis esset productus vel vocatus
in testem super aliqua accusatione vel inquisitione ludi et dixerit
se vidisse talem ludentem ad ludum taxillorum / seu tale vidisse
ad videndum ipsum ludum et presente fuisse quod in hoc casu de tali
visu et presentia talis testis condepnari non possit nec etiam cum predi
et ad penam aliquam non teneatur. Item teneatur potestas omni mense
sui regiminis facere eligi per consilium generale communis tudertini duos homines de
qualibet parrochia qui assignent ipsi potestati et etiam capitaneo
omnes ludentes ad ludum taxillorum et mutuantes ad ipsum ludum
Et ipsis habitis teneatur et debeat ipse potestas vel capitaneus cuilibet notario
de rumptiare et precipere seu precipi facere quod nullus scribat vel
faciat aliquem contractum vel aliquam promissionem vel aliquam promis
sionem vel obligationem talium ludentium seu mutuantium nec aliquem
contractum alicuius filii familias si non faceret tale contractum vel ob
ligationem cum consensu sui patris vel curatoris si habet et de

Aliqui sine consensu

IIII VI.

aliis sine consensu [duorum] proximiorum consanguineorum talis uolentis contractum uel ob
ligationem facere ex parte patris actinentium et bene facientium eorum
facta et si aliter fieret contractus uel obligatio non valeat sed sit
ipso iure nullus et nullius ualoris et non fiat ius de ipso contrac
tu uel obligatione Et nichilominus notarius contrafaciens puniatur in libris
Quinquaginta denariorum prout talem contractum uel promissione fecerit et
occasione ludi modo predicto uel alio magis legiptimo ¶ Item possit potestas
et Capitaneus et quilibet eorum confinare et ad confinia ponere et
mictere ludentes et ad ludum mutuantes et retinentes tabulerium seu locum aptum ad ludum, Et si aliquis mutuauerit denarios seu
[tabulerium] uel taxillos seu locum uel in domo sua uel loco retinuerit
in quolibet casu puniatur ac si luxisset ¶ Item omne id quod continetur
in presenti capitulo de contractu luxoris habeat locum etiam et intelligatur
in illo et de illo qui contractum fecisset cum aliquo qui pecuniam
acquisitam dedisset seu mutuasset luxori uel alii ei mandante uel quod ipsi
ludo prestitisset auxilium uel fauorem et quod dicitur de contractu et
promissione intelligatur etiam de pignoribus Et sic in omnibus predictis
casibus et quolibet seu aliquo eorum teneatur Potestas uel Capitaneus
habita probatione ut dictum est facere talem contractum promissionem
uel obligationem cassari et pignora seu depositum restitui ad pe
titionem talis luxoris uel qui luxisse diceretur ac etiam ad petitionem
sui proximioris consanguinei absque alia solutione facienda ¶ Et predicta
teneantur potestas et Capitaneus et quilibet eorum ad petitionem illius
talis qui diceretur luxisse uel talis sui consanguinei qui fecisset
cancellari talem contractum promissionem uel obligationem aut pignora
uel depositum restitui cogere talem qui receperit instrumentum depositum
uel pignora ad dandum sibi fideiussores de non offendendo ipsum talem qui fecerit
fecisset cassari instrumentum uel obligationem seu pignora uel deposita
[eundem] restitui nec offendi faciendo in persona uel rebus Et predicta possint
predicti potestas et Capitaneus et quilibet eorum confinare tales
ludentes seu ad ludum aliquos occasione ipsius ludi mutuantes et reti

natores in aliqua sua domo vel loco et etiam contra predictum facientes
tales contractus habitis inditiis per publicam famam vel per unum
testem de veritate et possit predictos culpabiles condempnare ut dictum
est ac eos et quemlibet eorum confinare ut sibi placuerit et videbitur
aliquo capitulo non obstante. Item quod nullus in civitate vel comitatu
dudum possit vel debeat tenere vel teneri apud se vel in aliqua sua
domo vel apotecha vel aliquo alio loco publice vel occulte aliquod
tassillum ad penam centum soldorum et quilibet possit talem tenentem
vel [illegible] accusare et habeat medietatem banni. Et familiares dominorum
potestatis et capitanei possint [illegible] loca et domos et appo-
techas pro predictis taxillis et stetur relationi cuiuslibet eorum et habeatur
pro plena probatione. Item teneatur potestas et capitaneus et quilibet
eorum facere destrui domum in qua retinentur ludus nec non de-
ea destruere duas partes et hoc intelligatur si dominus domus faciet in ipsa
domo ludum retineri alias non. Et si quis domum sua alicui ad pen-
sione vel alio modo locaverit et in ipsa retinetur ludus tunc
non destruatur domus nec dominus domus in aliquo puniatur sed talis conductor
in quinquaginta libris ceterorum puniatur. Et teneatur predictus potestas et
capitaneus et quilibet eorum eligere secrete unum alios duos ex eorum fa-
miliaris et aliquem eorum et facere iurare et eos deputare ad [illegible]
dum et [illegible] de ludo tassillorum et quod ipsi duos [illegible]
[illegible] predicti dominus fuerit [illegible] de
ipso ludo et contra ipsum ludum contra omnes et singulos ludentes vel
retinentes et mutuantes fit et habeatur [illegible] et relatio eorum pro
plena probatione. Et hoc capitulum sit precisum in qualibet par-
te et tolli vel mutari non possit aliquo consilio vel arenga et omne
statutum sibi contrarium habeatur pro casso et irrito et nullius valoris
seu efficatie.

LXXXVI De pena [illegible] i festo nativitatis [illegible] vigilia [illegible] die sequenti.

Item statuimus et ordinamus quod nullus in vigilia et festo nativitatis

dni nri Jhu xpi et nocte media int vigilia et festu et nocte
et die sequenti ipm festu natiuitatis ludent ad aliquem ludu vetitu
ex forma statuti contrafaciens puniat in duplu pene contente in statuto
predicto loquente de presenti materia et qui venerit aliis tempibus puniri
debeat et qd potestas et capitaneus et quilibet rector civitatis tuderti teneatur et
debeat facere bannum duobus diebus ante diem festi natiuitatis ad
duas tubas et teneatur continue de die et nocte facere cercam
pro contrafacientibus et ipsos de facto punire absque aliqua figura vel processu.
et sindici comunis teneantur ludentes dictis tempibus denumptiare sicut
alia malefitia pena in statuto contenta et predicta locum habeant in palatijs et
ubique.

De pena offendentis petentem cassationem instrumenti facti cum ludi. Lxxxxvj.

Item statuimus et ordinamus qd si quis offenderit vel offendi fecerit aliquem
qui petierit cassationem fieri de aliquo contractu seu pignore vel
deposito dato seu facto causa ludi vel restitutionem ipsius seu qui fassus
fuerit talis contractus ab alio qui diceret lusisse seu ipsa pignora
data vel depositum fuisse ipsa ludi causa seu offenderit vel
offendi fecerit persona sibi obligata principaliter vel fideiussorio nomine
aut aliqua persona eius aut aliqui consanguineum usque ad tertium
gradum puniatur in duplo pene contente in statuto pro tali offensa
et si inter ipsum offensorem et personam offensam nulla precesserit inimicitie
credatur posse presumi qd talis offensa fieret qd contra talem offendentem
sit plena probatio fama publica vel dictum unius testis de credulitate
qd propterea fuerit offensa ipsa de causa et similem penam patiatur
quicumque associaverit seu prestiterit auxilium consilium vel favorem
tali offendenti.

Quod non possit renumptiari instrumento facto causa ludi. Lxxxxvij.

Item statuimus et ordinamus qd capitulis que loquuntur de ludo paciscentes
contrahentes non possit per pactum renumptiari nec per iuramentum vel alio quocumque
modo vel causa et si renumptiaverit non valeat sed teneat talis

Renuntiatio sed habeatur ac si non esset renuntiatum vel iniunctum

Quod requiratur dominus episcopus ut excommunicet tenentes ludos, et non revelantes, iuxta ludi

lxxxv Item statuimus quod per potestatem et consilium civitatis Tuderti seu aliquos bonos in LXXXV.
viros nomine dicti consilii cum ipso domino potestate requiratur dominus episcopus Tudertinus ex parte dicti communis
quod gratia et amore civitatis Tuderti dignetur et sibi placeat facere publicam
excommunicationem prout sue paternitati videbitur contra retinentes ludum
in eorum domibus et alibi. Et contra notos qui iuxta et bostulus per
missione qua noverint esse de ludo et ordine ludi scienter contra
omnes de illa domo in qua fuerit ludus qui fuerit et non denuntia
verint officialibus civitatis Tuderti infra certum diem eis dicendum sive statutum et ipsam
excommunicationem notificare debeat in ecclesiis cathedralis et aliis ecclesiis
suis ecclesiasticis notificari mandet

De non faciendo inquisitionem ultimis quindecim diebus de potestate LXXXVI.

lxxxvi Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus ultimis quindecim diebus non possit
nec aliquis eorum possit in exitu sui officii facere inquisitionem privatam de
ultra xv diebus ludentibus seu mutuantibus ad ludum seu ludum retinentibus nisi
publice dixerit talis potestas vel capitaneus precedens et manifesta
verit tale inquisitionem in consilio generali dicendo contra quem procedit ex tali
causa et si aliter ipsa inquisitio fieret non valeat. Et successori
eius possit et debeat nova formare inquisitionem et facere

De pena officialis committentis in fraude et quod damnum acceptum possit impune repetere ab eo

lxxxvii Quilibet officialis civitatis Tuderti teneatur suum officium bene pure LXXXVII.
et legaliter exercere et nulla fraude committere in ipso officio vel
contra suum iuramentum. Qui non contrafecerit in libris viginti quinque denariorum
puniatur. Et nichilominus si comune vel specialem personam defrau
daverit vel illicitum contra statutum receperit puniatur etiam ultra
dictam penam ad restitutionem dupli ei quod comuni vel speciali persone de
fraudaverit seu receperit salvis aliis capitulis constitutis specia
liter de tali materia loquentibus et eadem pena puniatur convictus de corruptione
officialium. Providentes quod liceat cuilibet qui dederit aliqui

acceptum aliquem offitialem offitialis forensis, possit ab ipso officiali quod
quod ei dederit pro accepto tempore syndicatus officialibus predictis et nichilo-
minus, cum aliquis de receptione ipsius accepti et datione ipsius accepti
aliquando voluerit manifestare et in quolibet dictorum casuum talis
qui acceptum dederit sit impunis. De pena euntis post ter-
tium sonum campane et qui possint impune ire. Lxxxviii.

Lxxxviii.

Item nullus audeat per civitatem Tuderti burgos vel suburgos post tertium
sonum campane qui pulsatur de nocte sine licentia potestatis vel capi-
tanei sine lumine. Ire qui autem contrafecerit sine armis in viginti solidis puniatur / et si cum armis in quatraginta solidis puniatur
et nichilominus puniatur de portatione armorum in penis statutis contentis. Possint tamen fornarii et eorum nuntii vel famuli vel alii de sua familia libe-
re de nocte sine pena. Item si quis inventus fuerit de nocte qui iret (vel aliquis prope pedes parietum)
ad criptam domus sue et rediret in domum ab ipsa cripta non puniatur
in aliquo. Item si quis haberet plures domos que distinet una ab alia per alias
domos et iret de una ad aliam non puniatur in aliquo. Item quod medici
et spetiales, sacerdotes, notarii et testes invocati et vocati ad testimonium
eunde et redeunde et nuptii, infirmorum et marescalchi qui iret ad aliquem equum egrotum ire
qui duceret. Equum egrotum equum acommodatum. Item hospites qui haberent domicellu-
tiasque parte vie et sui familiares et qui duxerit bestias cum salmis
oneratas predicti et cives predicti possint et possit in quolibet dictorum casuum
ire de nocte post tertium sonum campane sine pena et etiam sine lumine.
Item mutatores et furnarii qui irent vel venirent vel redirent, et pantarellarii mo-
tus vel domine vidue. Item magistri et discipuli predictorum artium possint de nocte
ire cum lumine et cum licentia potestatis vel capitanei, quia dari teneatur
quilibet cum viderint non maliciosam petitam. Item liceat
cuilibet ire de nocte sine pena quando iret pro aliquo necessario ad
domos alicuius et accederet ad domum inquantum iacet talis motivus et in-
veniret homines quoscumque ut vadat ad fur...

De pena facientis falso contra istam formam. Lxxxviiii.

Item statuimus quod nullus de civitate vel comitatu dicto vel aliunde...

audeat vel presumat de aliquibus novitatibus consuetudinibus seu de aventuali
aut domini vel baronis spiritualis vel temporalis vel etiam alicuius communitatis
vel specialis persone in civitate vel comitatu Tuderti facere aliquod falo
seu ignem vel aliquod signum gaudii nec armare currere vel bubulare
nec pedes vel eques nec aliquid aliud facere tenere vel dicere propter quod
possit aliquod murmurium in civitate Tuderti oriri et qui contrafecerit in decem libras pu
niatur. Et potestas teneatur facere bandiri per civitatem Tuderti in locis consuetis. Possit tamen
quilibet facere falo et gaudium ostendere quando fuerit falo super palatio
communis Tuderti more consueto potestas aut quando lanciaretur ex parte potestatis vel capitanei. — bannum

De pena intromittentis se pro Capitaneo partis tenentis sigillum et se adunantis vel accedentis ad eius petitionem. C

Illud collegium dominum illorum quod non obstet predicti appellationi de novo statuimus
et ordinamus quod nulla persona cuiuscumque status et conditionis existat in civitate
vel comitatu Tuderti se gerat pro capitaneo alicuius partis Gelfe vel Gebelline ad
penam pro qualibet vice qua se pro capitaneo gesserit quingentas libras. Nullus
etiam ad petitionem talis capitanei se adunet in aliqua ecclesia seu loco alio ad
penam pro quolibet vice et pro quolibet viginti quinque libras cortonensium. Et quod
potestas teneatur et capitaneus cum consilio tenetur et debeat inquirere et quolibet mense
inquirere ad petitionem cuiuslibet petentis et inceptos culpabiles punire ut
dictum est. Et nullus etiam scribat aliquas litteras pro parte alicuius capitanei
ad penam viginti quinque librarum cortonensium pro quolibet et qualibet vice. Item

nullus audeat vel presumat tenere penes aliquod sigillum alicuius partis Gel
fe vel Gebelline contrafacientes in quinquaginta libris pro qualibet vice puniantur et
quod nullus aurifex audeat vel presumat facere aliquod sigillum alicuius partis
Gelfe vel Gebelline contrafaciens in centum libris cortonensium pro qualibet vice puniatur
et potestas teneatur primo mense regiminis cuiuslibet rectoris civitatis Tuderti.

De pena facientis aliquem rumorem. C I

Item statuimus quod nullus rumorem faciat in civitate vel comitatu Tuderti gridando
ad arma ad arma moriatur vel vivat Gelfi vel Gebellini vel aliquas suspitiones
vel seditiones incitet in civitate vel comitatu Tuderti. Et qui contrafecerit in aliquo predictorum
a decem libris usque in centum libris secundum qualitatem personarum et conditiones facti

mee quilibet puniatur. Et si non ex tali rumore clamore suspitione vel seditione status pacificus dicte civitatis seu comitatus turbaretur seu lederetur seu turbari posset vel ledi quod tunc eo casu puniatur realiter et personaliter secundum formam statuti loquentis de dicta materia. Et ubi statutum non loquitur possit et debeat puniri et condempnari arbitrio iudicantis realiter et personaliter inspecta conditione persone facti loci et temporis qualitate. Item nullus possit dicere vel exclamare quod vivat vel moriatur aliqua specialis persone vel universitas ad penam centum librarum pro quolibet et qualibet vice et si potestas vel capitaneus et eorum officiales fuerint negligentes per syndicum qui ipsos syndicabit in mille libris denariorum tempore syndicatus condempnentur quas eorum de eorum suo salario retinere. Liceat tamen cuilibet impune gridare vivat pax pro populo et dominus pro rectores ipsius. Et possit potestas et capitaneus et teneantur et debeant de omnibus et singulis dictis ex ipsorum offitio procedere per accusationem inquisitionem denumptiationem et iure quo eis melius videbitur convenire. Et si predicta non fecerint ipse potestas vel capitaneus defensor comunis tuderti qui pro tempore fuerit de omnibus et singulis dictis possit teneatur et debeat ex suo offitio per accusationem inquisitionem et denumptiationem procedere et predictos culpabiles condempnare secundum formam predictam. Et nichilominus ipse defensor denumptiare debeat camerario comunis tuderti quod de salario potestatis vel capitanei negligentis retineat eas penas quas incurrissent contra predicta.

De pena facientis semitam vel transitum. C.y.

Item statutum quod nullus faciat iter semitam seu transitum per alterius terram si fuerit sibi prohibitum nisi habet ius eundi et redeundi et qui contrafecerit in xx solidis puniatur vice qualibet et de prohibitione stetur iuramento actoris. Si non auctus negaverit ius esse vel fuisse auctoris, sufficiat sibi actorum iusiurandum emptum cum iure baliorum de pena. Et si contigerit quod auctus negaverit ius esse auctoris et pro ipsum auctorem probatum fuerit ipsam rem fore sua vel eam possideret tunc auctus puniatur in dupla pena predicta.

Quod processus et sententie late contra eos qui rebelles fuerunt casse et de restitutione eorum ad statum et de penis repperientis ipsos rebelles vel non et statua alienantis. C.y.

Cum comune tuderti temporibus retroactis in discordia et turbatione

[library stamp]

Inimmico huius gentis operante et nunc divina favente clementia optato
pacis beneficio potiatur per ipsius pacis conservatione hac lege duximus statuendum
providenti utilitate comunis et ipsius civitatis quod omnes et singuli homines de civitate
et comitatu Tuderti et etiam forenses olim exititii vel rebelles comunis Tuderti
vel qui exbanditi et condempnati comunis Tuderti apparerent in libris comunis
Tuderti possessionum rectores quorum comunis per quoscumque rectores dicti comunis vel qui condempnati
vel exbanditi apparent quomodocumque pro rebellibus et exititiis sive
proditoribus dicti comunis ex forma quorumcumque statutorum ordinamentorum decretorum vel refor
mationum comunis Tuderti occasione rebellionis seditionis vel proditionis quo
tenent predictorum facta vel commissa vel perpetrata vel occasione receptationis
vel fautorie seu sequele prestite facte de aliquo ipsorum rebel
lium et exititiorum sive auxilii consilii vel favoris prestiti ipsis
rebellibus vel alicui ipsorum a decimo die mensis Iulii millesimo trecentesimo tricesimo
secundo citra sint et esse intelligantur rebanditi et prelibati et de libro
et condempnationis exempti et ab ipsis exclusi et liberati auctoritate
presentis statuti penitus haberi et censeri et ipsos et quemlibet ipsorum
et omnes et singulos comunitatem vel non comunitates exbanditos vel condempnatos
ex predictis causis vel aliqua ipsarum ab ipsis exbannimentis et condempnationibus
quibuscumque et qualitercumque latis et factis absolvimus ac liberamus. Excepta
sunt statutis quod ipsa exbannimenta condempnationes et quolibet ipsarum omnia et singula
statuta ordinamenta decreta provisiones et reformationes contra ipsos rebelles et
exititios ipsorum quoque matres uxores et sorores filios legitimos et non legitimos
ac consortios et qui in futurum deficerent erunt exceptis eorum fautores
complices et sequaces facta et facte sub quacumque verborum conceptione et for
et manu quorumcumque notariorum apparent et etiam processus quilibet factos
ex dictis causis vel aliqua ipsarum causam irritum et annullamus et nullius
esse valoris et momenti efficacie vel valoris et processus cassos
latos et irritos huius volumus et mandamus ac quod ad rem aliquam potestas
decernimus deleri et cancellari per quemcumque officialem comunis Tuderti ad
ad predictos potestas ipsos deputandum et ipsos et quemlibet ipsorum ad famam

Restituimus et honores ac etiam reintegramus prout erat in die nona
mensis Julii dictam et per restitutis et reintegratis ad ipsam famam et ho
nores ipso iure et facto decernimus et mandamus ratificantes receptione
et admissionem et omnia et singula facta premissa et concessa ipsis rebellibus et
exititiis per dominum Consules Tuderti scripta manu Jacobi Symucti et
omnia magistri Studini notariorum de Tuderto ita tamen quod gaudere exititiis non premisse etc.
que in dictis pactis et conditionibus scriptis manu dictorum notariorum continetur ad petitionem dominorum
priorum ipsi facere et promicte teneantur omnia et singula que in dictis pactis et condi
tionibus rebelles contenti in eis facere et promiser Providentes etiam quod nul
lus audeat vel presumat aliquem ex ipsis olim rebellibus vel ipsorum sequacibus
complicibus et fautoribus reprobare vel aliquid dicere ex dictis causis vel aliquid ipsarum
in eorum vel alicuius ipsorum verecundia nec etiam de ipsorum vel alicuius eorum
infamia aliquid opponere vel dicere vel allegare alicubi in iudicio vel extra Et con
trafaciens si reimpperavent vel aliquid iniuriose dixerit in viginti quinque
libris denariorum si autem opposuerit dixerit vel allegaverit de infamia predicta
in quinquaginta libris denariorum vice qualibet puniatur Et nullus officialis communis Tuderti
eum audiat in dicta opposita dicto vel allegato Et predicta omnia et singula potestas
et Capitaneus et qualibet rector communis Tuderti teneantur et debeant inviolabiliter
et ad penam quinquaginta librarum denariorum de suo salario effectualiter applicandam communi Tuderti
attendere et observare et facere a quolibet observari Et hoc capitulum sit de
rogatorium et prefixa in qualibet parte sua cum aliis statutis et ordinamentis
decretis provisionibus reformationibus et deliberationibus communis Tuderti loquentibus contrarium
predictorum que in hac parte precipue suspensis vim habeant ac si de ipsis specialis
mentio facta foret et tolli per capitulum statuti non possit nec abrogari cancellari
vel suspendi.

De pena destruentis muros civitatis et quod ponatur de refectione murorum burgorum C iiii

Item teneantur potestas et capitaneus cogere quemlibet qui muros Civitatis destru
xerit aut lapides inde extraxerit quod ipsum murum reficiat suis expensis et
quilibet habens hostium seu foramen aliquod in aliquo muro Civitatis debeat ipsum
murare calce et arena ita quod nemo possit intrare ad penam Centum solidorum

[library stamp] BIBLIOTECA COMUNALE

qua pena potestas vel capitaneus teneatur et auferri / si non fecerit mutare
ut dictum est. ¶ Item quod nulla persona habitet vel intelligatur vel alicui in iure aliquo p
tendit in muro aliquo civitatis predicte / contra alicui mattonis / vel
de lignamine alia de causa et si pretendit non audiatur. ¶ Et quod dominus potestas ipse te
neatur suo proprio tempore quilibet capitaneus in consilio populi quod murum ba
gorum civitatis predicte integraliter reficiat et remuniat.

De libertatibus et franchitiis et pena petentis aliquo iusto homanagio. Cb.

Cb. Item statuimus et ordinamus quod omnes libertates et franchitie quomodolibet
impetrate habite et concesse per potestatem et capitaneum communis Tuderti debeant de
fendi manuteneri et inviolabiliter observari contra omnem personam ad
honorem et statum communis Tuderti ita quod instrumenta super eis confecta sint firma et
valida nec possint per aliquem modo aliquo impugnari / et quicumque vel aliquis
contra impugnare vellet in libris C. in quaqumque communis Tuderti condempnetur.
¶ Item quicumque de civitate vel comitatu petet franchitiam seu libertatem
alicui domino seu vassallagium recipere cepit / potestas / teneatur
ut petet libertatem / et inde fieri facere publicum instrumentum franchitie et
libertatis induite. ¶ Et si talis dominus nollet talem libertatem et
franchitiam dare faciat potestas cogere / consilium generale et privatum
consilium cum bonis hominibus et sindicum communis Tuderti cum pleno mandato ad faciendum promissio
nem communis talibus petentibus libertatis et franchitie instrumentum et dictam
libertatem et franchitiam concedendam / et quod gestum fuerit per ipsum sindicum
valeat et sit firmum. ¶ Et si potestas esset negligens puniatur in
centum libris / et nichilominus sindicus qui tunc esset predicta faci
at et quod gesserit circa predicta habeant plenum robur / ac si facta et gesta
essent per legitimum sindicum per ipsa tunc electum pro communi Tuderti. ¶ Et
ille qui petet dictam franchitiam teneatur dare et dimittere domino
seu dominis alicui vel quibus liberavit medietatem / poderis / quod / tunc habet
aut triginta libras denariorum prout domino placuerit / et quilibet petens
talem franchitiam et libertatem solvat pro salario communi Tuderti solidos viginti.
¶ Item quicumque alienatam tenuerit domum in civitate vel comitatu Tuderti

sit securus et salvus in personis et rebus, et Castrum vel villa et
locus adque venerit, et ipsi loci homines teneantur talem advenam
benigne recipere et defendere ab omni lesione et molestia et ad
predicta etiam teneantur potestas et Capitaneus et quilibet corporum salvo tamen
quod si talis forensis cum rebus alterius tudertini vel tudertini comitatus
improbabiliter accederet, faciat potestas res, delatas restitui ius habenti

Item quilibet persona que se summisisset, alicui scilicet, dicte rupture
habite inter Tudertinos tempore domini Capitanei de Gemis potestatis et domini Oddonis de
padua capitanei civitatis tuderti reddatur pristine libertati et ipsa quilibet inde
facta, ipso iure sit irrita et nullius valoris. Item nullus cuiuscumque con-
ditionis existat audeat vel presumat uti in iudicio vel extra
aliquo instrumento facto vel celebrato inter quascumque personas, tempore dicte rup-
ture citra de aliqua submissione facta per quamcumque personam de aliqua
subiectione, fidelitate homenagio vel quacumque servitute si
facta non fuerit cum illo qui ipso instrumento uteretur pena quinquaginta
librarum de facto auferenda contrafacienti pro qualibet vice, Et offitialis
coram quo aliquis uteretur dicto instrumento, ipsum non audiat ad dictam penam, Et
nichilominus quod fuerit gestum, actitatum, iudicatum, et sententiatum fuerit
per quemcumque offitialem civitatis tuderti, pretextu et vigore alicuius instru-
menti, dicto tempore dicte rupture citra contra formam presentis capituli sit
auctoritate presentis legis cassum irritum et inane et nullius
efficacie vel valoris et ex ipso ~~sententia~~ sententia que omnibus contra dictam
formam dicti statuti nullum ius sit vel intelligatur adquisitum, Et omnia
et singula dicta executioni mandentur per potestatem et Capitaneum et
ipsorum quemlibet ad penam centum librarum pro quolibet et qualibet
vice quod contrafactum vel neglectum fuerit. Salvo quod hoc capitulum
ubi loquitur de aliis in futurum peteret libertate seu franchitia locum
non habeat in vassallis heredum et successorum Raynerii Ugolini Ri-
ci et Nerii filiorum Ugolini de Basschio, Ymilliis vel vassallis tamen
quos dicti Raynerius, Ricardus et Nerius habebant cum dictam

penale

nictum quod fuit tempore dominorum dominorum Henrici et Syrois et fuit anno
Ducentesimo nonagesimo sexto et hoc capitulum sit precisum in
qualibet parte sui. Et nichilominus dominus Capitaneus teneatur in consilio ipsi
in quo fuit admissum Tuderti consiliariis proponere si aliquid sit agendum de et
super isto capitulo et quod tunc deliberabit exequatur ad penam mille librarum.

De pena impetrantis privilegium contra libertatem comunis — Ch

Pro libertate honore et statu pacifico comunis et populi Tuderti statuimus
et ordinamus quod si aliquis petierit vel impetraverit a summo pontifice (aliquos)
pontifice vel alio quocumque domino temporali vel spirituali cuiuscumque conditionis
et iurisdictionis sit aliquas litteras vel rescriptum seu privilegium
quod dici vel tractari possit quod esset contra libertatem et franchitiam vel iu-
risdictionem comunis Civitatis Tuderti et comitatus eiusdem et etiam dominium
Civitatis Tuderti scilicet quod per populum consilium artes et homines universitatem
civitatis predicte sive alterius qui esset ad regimine Civitatis predicte
quecumque nomine censeretur vel etiam alia facere exercere quod facerent et ex-
cere consueti sunt usque nunc et sicud hactenus populum comune et homines
universitatem et consilium Civitatis predicte facere et exercere consue-
verunt vel quocumque modo iure vel ea ipse libere ipse litere contra
contra iurisdictionem libertatem et franchitiam comunis et consilii Civitatis et dominium
Civitatis predicte et totius districtus eiusdem, et quod ipsis litteris aliquem
potestatem Rectorem vel alium offitialem comunis Civitatis Tuderti vel alium
qui esset ad regimine Civitatis predicte quocumque nomine censeretur nec pari-
ter offitiale comunis predicti vel specialem personam non debeat obediri nec eis
consentiatur. Item si illi vel ille qui promisissent vel procuraverint supradictas
litteras vel rescriptum advocatione seu contrarium privilegium sub quacum-
que forma de quibus dictum est in eis non essent suppositi sive plures sive
unus fuerit sub iurisdictione Comunis Tuderti et quod potestas et Capitaneus
teneatur totas et cetera super exequi pena in quam contraveniendum proferret princi-
palis si esset suppositus iurisdictioni Comunis Tuderti et aliorum pena
coniuge a parentibus seu propinquioribus usque ad tertium gradum. Et hoc

Ne possent electione potestatis vel Rectoris comunis civitatis facere

capitulum inqualibet parte sui sit precisum et derogatorium omnibus aliis et non possit tolli minui neque derogari et ad eius observantiam potestas et Ca Capitaneus et ipsorum quilibet teneatur sub pena quinquaginta librarum. penale

De pena rebellantis fortillitias communis C. xij.

Item ne obstaculum aliquod generali regimini aut Communi Tuderti opponatur statuimus et ordinamus quod quilibet de Civitate et Comitatu Tuderti ad petitionem et requisitionem domini Potestatis Capitanei vel defensoris vel dominorum priorum populi debeat tradere palatium Castrum vel castra seu Cassarum et alia quecumque fortillitiam ipsi domino potestati vel Capitaneo vel defensori manutenenti communi ab eo vel ab eis petitum fuerit dare et de ipsa expellere omnes qui eam tenerent ad penam aere et persone arbitrio dominorum potestatis Capitanei sive defensoris vel alicuius ipsorum non obstantibus aliquibus capitulis Constituti. Item Nulla fortillitia alicuius specialis persone Custodiatur expensis communis vel inmo aliqua expensa per Commune Tuderti nisi deliberaretur per Consilium generale in quo sit ducenti consiliarii ad minus. Et si potestas vel Ca pitaneus contrafecerit condempnetur in libris centum denariorum. penale

De pena deguastantis silvas communis C. xiij.

Item statuimus quod nullus Civis vel comitatensis laboret aut devastet nec laborari seu devastari faciat silvas aut alias possessiones Communis Tuderti et maxime a fossato Riambre usus montem civitatem ad penam decem librarum de quibus medietas sit accusatoris Et hoc capitulum non preiudicet habentibus possessiones in dictis civitate

De infectis expellendis et pena receptantium ipsos C. xiiij.

Item statuimus quod si potestati vel Capitaneo denumptiatum fuerit quod si aliquis infectus vel infecta faciat illum vel illam per duos medicos videri et si erit infectus vel infecta faciat illum vel illam extra Civitatem Tuderti expellere et mittere ad hospi

tale leprosorum et idem in castris et villis comitatus
Auderti. Et nullus leprosus vel leprosa possit venire vel
stare in civitate Auderti ad penam decem librarum et nullus
ad dictam penam ipsum vel ipsam debeat receptare possit ta-
men quilibet leprosus venire et stare in civitate Auderti
ad penam decem librarum Et nullus ad dictam penam
debeat ipsum vel ipsam receptare / possit tamen quilibet
leprosus venire et stare in civitate in festo et vigilia
festi sancti Michelis de Septembris

De pattarenis et sodomitis et eorum pena. C.x.

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus
teneatur secundo mense eorum et cuiuscumque eorum regiminis
facere inquisitionem sollepnem contra omnes et singulos sodo-
mitas et bugiarones de civitate et comitatu Auderti
et etiam forenses habitantes in civitate vel comitatu et
contra lenones ipsorum abugiarorum et super ipsa inquisitione
debeat examinare ad minus ad minus quinquaginta testes
bonos et fide dignos et quos invenerint culpabiles ma-
nifestare debeant in publica contione et ipsos et quilibet [pro]
debeant aut aliquis eorum debeat condempnare in centum libris
Et qui condempnatus fuerit et condempnationem solvere non potuerit
ligatus membris genitalibus fustigetur per civitatem Auderti
et post talem fustigationem expellatur de civitate et eius
districtum et deinceps habitare non possit in civitate seu
districtu ad dictam penam Et possit contra talem procedi ad totum
si probatum fuerit contra eum per sex testes de publica fama Et
nullus hereticus vel pravitate heretica [?] destinatus audeat
stare seu moram trahere in civitate seu comitatu Auderti et contrafaciens
fuit punitus per potestatem vel capitaneum et fiat et procedatur contra
eum et eius bona ut iura canonica exigunt et requirunt.

Inquiratur pro mense regiminis

De pena euntis tempore tumultus alibi quam ad banderias vel dominos potestatis. CXI CXI

Item statuimus et ordinamus quod nullus de civitate Tuderti vel
burgo sive suburgis audeat vel presumat tempore alicuius novitatis
suspitionis vel tumultus ire vel trahere ad alium locum quam
ad banderias sue regionis de quorum est banderia et postquam
transiverit ad ipsos banderarios sequi debeat totis viribus banderiam
suam quocumque iverit in subsidium et protectionem pacifici status
dicte civitatis et offitii dominorum potestatis nisi aliud idem possint(?)
dominus potestas fuerit demandatum ad penam [illegible] quam persone arbitrio Arbitrium
iudicantis considerata qualitate delicti et conditione persone.

De hiis qui excipiuntur a penis CXII CXII

Item statuimus quod de offensionibus et delictis quibuscumque commis-
sis et committendis inter infrascriptas personas potestas et capitaneus
et eorum offitiales per viam et modum inquisitionis non possit
procedere cognoscere vel punire vel procedere videlicet
inter ascendentes et descendentes cuiuscumque gradus sint inter Qui excipiuntur
fratres et alios collaterales usque in tertium gradum inclu- a penis
sive computando gradus secundum ius canonicum. Inter mari-
tum et uxorem. Et inter affines in primo genere affinitatis
usque in tertium gradum inclusive computando gradus secun-
dum ius canonicum. Inter magistrum et discipulum. Inter doma-
sium et amasiam. Inter minores decem annis. Et inter ali-
quos qui sunt et morantur in eadem familia. Vel si quis offenderit
ioculatorem vel ioculatricem vel meretricem publicam maiorem(?)
vel minorem quindecim annis. Vel si minor decem annis offenderit ma-
iorem decem annis si predicte offensiones sint omnino et totaliter
impunite in predictis(?) casibus et inter dictas personas impunes. Nisi fieret
voluntaria actio per iniuriatum vel patrem iniuriati. In qua
accusatione possit accusator sine pena desistere quando-
cumque usque ad sententiam eius desistere sive accusa-

ulterius procedi non possit / set possit et debeat pronumptiari non
non esse procedendum absque alia sententia absolutoria set talibus personis accitis
qui actioni renumptiatum non esse et per viam accusationis procede
retur pena possit imponi arbitrio Judicantis dummodo pe
nam statuti non excedat set minuere possit et arbitrio et volun
tate consideratis personis delinquentium qualitate delicti et causis
delinquendi Salvo et excepto quod possit potestas et Capitaneus et offi
tiales Jurisdictionem habentes procedere etiam per inquisitionem contra
personas predictas pro homicidio membro trunchato vel mutilato et pro
percussione facta cum sanguinis effusione cum infrascriptis armis
cum spata cultello magno ferrata lancia sbiedo falcione ma
naria rontio accepta balestro uaga pisa forbita bidente cappa
pugnalone puntione marchlatio bastone ferreo et hiis similibus
ferreis dummodo penam statuti non excedat set minuere possint cum
arbitrio et voluntate consideratis personis delinquentium causis delinquendi
et qualitate delicti in quibus offensionibus vel aliqua earum
facta cum supra xxiii dies anni renumptiatio facta non valeat ·
Declarantes quod ubi supra loquitur de minoribus decem annis de dictis
excessibus et maleficiis per eos commissis et committendis nulla pena impo
natur et contra ipsos maleficia commissa et committenda contra ipsos
minores decem annis per potestatem vel capitaneum vel alium
officialem Communis tudertini per inquisitionem vel accusationem vel alio
modo aliquo procedi non possit Et predicta sint derogatoria omnibus
aliis statutis ordinamentis et reformationibus in contrarium lo
quentibus et plenam optineat roboris firmitatem

De Consensu Patris vel Curatoris non requirendo in processibus filiorum familias et minorum. C xiii

Item statuimus quod de omnibus maleficiis criminibus commissis
per minores vel filios familias possit potestas vel Capitaneus
procedere et etiam contra maiores filios familias sine con

Consen et auctoritate

IIII DI.

sensu et auctoritate patris vel curatoris et valeat processus et sententia lata non obstante quod patris vel curatoris consensus non intervenerit in iudicio. Et si filius familias condempnationem de se factam non esset solvendo cogatur pater solvere condempnationem usque ad tertiam partem bonorum que sibi filio de bonis sui patris ab intestato contingeret et non ultra set minus usque et secundum quantitatem talis sui filii condempnationem.

Pater [illegible] filio

Quod gradus cognationum intelligantur secundum ius canonicum. CXIIII.

CXIIII

Quia in pluribus partibus statutorum communis tudertini de gradibus cognationum tractatus habetur et dubitatio inter prudentes oritur cuius iuris an canonici vel civilis intuendus sit et ut plurimum secundum communem oppinionem gradus secundum ius canonicum accipiatur volentes dictam dubitationem declarare hac lege duximus statuendum quod ubicumque de gradibus cognationum in nostro iure municipali fit mentio gradus ipse secundum ius canonicum debeat computari.

Vide A. in [illegible] c. xxx

De pena custodum carceris inferentium iniurias vel aliquid accipientium a carceratis. CXV.

CXV

Item statuimus et ordinamus quod nullus ex custodibus sive suppositis carceris communis tudertini possint vel debeat aliquam pecunie quantitatem vel aliquid aliud accipere vel accipi facere directe vel per obliquum vel per interpositam personam quod accipiat palam aliquo modo alicui carcerato vel carcerando in carceribus dicti communis vel aliquo ipsorum aliqua causa vel ingenio et non facere nec fieri facere vel inferre aut permictere quod fiat vel inferat alicui carcerato vel carcerando in carceribus dicti communis vel alicui ipsorum aliqua iniuria vel molestia per vel distructam occasione extorquende ab eis aliquam quantitatem pecunie vel aliquam aliam rem ab eisdem carceratis vel aliquo eorundem ad penam quadraginta solidorum cortonensium pro quolibet carcerato et qualibet vice. Et nichilominus talis custos seu suppositus compellatur per dominos potestatem et capitaneum civitatis tuderti ad restituendum illi cui acceperent vel accipi fecerent duplum illius quantitatis quam accepissent vel accipi fecisset ad petitionem cuiuslibet petentis. Et de predictis stetur et credatur sacramento talis carcerati a quo aliquid acciperet vel accipi faceret.

contra dictam formam vel sui procuratoris, aut alicui coniuncte persone dicti carcerati.

De pena carceratorum accipientium aliquid a carceratis contra ipsam formam. CXVI

Item statuimus quod nullus carceratus vel carcerandus in carceribus dicti comunis vel aliquo ipsorum, audeat vel presumat intus dictos carceres aliquid accipere, alicui persone que in dictis carceribus mitteretur sub pena quadraginta solidorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice. Possint tamen, et eis liceat accipere a cuilibet in dictis carceribus carcerando duodecim denarios pro soldo in introitu et exitu semel tantum. Et si ultra vel preter dictam formam acciperet aliquid per carceratos vel alios quoscumque intelligatur fore acceptum per custodes dictorum carcerum. Et nichilominus ipsi custodes per potestatem et capitaneum ad restitutionem eius quod acceptum fuerit, ad petitionem cuiuslibet petentis omni modo compellantur et credatur iuramento carcerati conquerentis de hiis sine alia probatione.

De modo relassandi captivos. CXVII

Item statuimus quod custodes dictorum carcerum teneantur et debeant custodire et retinere in dictis carceribus omnes et singulos carcerandos et carceratos comunis Tuderti qui modo sunt in dictis carceribus et pro tempore fuerint qui mitterentur de mandato dominorum potestatis et capitanei vel alicuius officialis comunis Tuderti, et inde non extrahere nec permictere quod extrahatur vel extrahi facere publice vel occulte sine mandato illius officialis vel creditoris cuius mandato ibidem fuerit carceratus aliquem ex carceratis in ipsis carceribus. Possint tamen ipsi custodes unum ex carceratis in carceribus dicti comunis permictere ire per civitatem Tuderti pro elemosinis dictorum custodum resicho et fortuna.

De iuramento et cautione custodum et pena relassandi carceratos. CXVIII

Item statuimus quod superstites seu custodes carcerum predictorum qui conducerent dictos carceres ad custodiendum debeat et

tenean(tur) promictere et iurare ad s(an)c(t)a dei evangelia corporali(ter)
tactis scripturis eorum offitium facere gerere et exercere bona fide
et sine fraude et in nullo contrafacere vel venire contra formam statutorum
et prestare bonos et ydoneos fideiussores et cautiones de custodien-
do et custodiri faciendo dictos carceres et carceratos et carcerandos
in eo et de reassignando dictos carceratos cum omnibus et singulis
ibidem carcerandis et carceratis sub penis et ad penas infra-
scriptas videlicet pro quolibet carcerato debente puniri personaliter pena
quem non reassignaverint cum effectu a mille quingentarum libr(arum)
cort(onensium) quam penam si non solverint cum effectu puniantur ad
mortem ea pena videlicet qua puniri deberet ille talis carceratus non
reassignatus. Et si vero in mobili teneantur custodes ad illam penam pecu-
niariam propter cuius solutionis defectum, in aliis vero casibus pecuniariis dicti
custodes pro quolibet carcerato quem non reassignaverint solvere teneantur
et debeant comuni tuderti nomine pene illam quantitatem pecunie quam talis car-
ceratus non reassignatus solvere teneretur et pro qua in dictis carceribus deti-
neretur carceratus. Et predictam dicti custodes tempore acceptationis
dicti offitii cavere debeant ad minus usque in quantitatem mille libr(arum). | tali carcerato non reassignato membrum fuerit amputandum

Quod inquiratur an custodes carceris servent statuta sequentia de custodia carcerum · CXVIIII

Item statuimus quod potestas et capitaneus comunis
tuderti teneantur et debeant vinculo iuramenti et
ad penam ducentarum librarum de eorum salario omnia et singula
statuta predicta et infrascripta loquentia de custodia car-
cerum comunis tuderti pro posse facere integraliter observari.
Et de omnibus et singulis in presentibus statutis contentis
per eorum offitiales inquiri tam in dictis carceribus quam extra
prout eis videbitur decentius convenire tam contra custodes
dictorum carcerum quam omnes et singulos ibidem carceratos et car-
cerandos. Et si aliquem invenerint culpabilem inde ipsum vel
aliquem eorum secundum suprascripta punire et condempnare teneantur secundum formam

statutorum et ordinamentorum predictorum et infrascriptorum

De inquisitione facienda a carcerato tempore exactionis facte de ipso. C xx.

Item statuimus quod domini potestas et capitaneus, seu alius qui fuerit
loco ipsorum teneantur et debeant in exitu cuiuslibet captivi ex
trahendi de dictis carceribus, eundem captivum coram se facere presentari
et ab eo diligenter inquirere si custodes dicti carceris vel ibidem carcerati
ab eodem carcerato aliquid acceperint contra formam statuti ordinamenti
vel intulerint contra eum aliquam iniuriam vel molestiam contra formam ordinamenti.

De pena custodum relaxantium aliquem extra formam carceratos. C xxi

Item statuimus quod custodes predicti non possint nec debeant extrahere
aliquem de dictis carceribus qui sit missus in eis pro aliquo malleficio vel
delicto sine licentia potestatis capitanei vel alius rectoris cum eo in ipsis
carceribus fecit mitti. Si vero fuerit inmissus pro aliquo debito ad pe
titionem alicuius creditoris, non possint ipsum extrahere sine licentia
creditoris ad penam decem librarum pro quolibet carcerato extracto contra formam huius capituli.

Quod notarius camere scribant nomina carceratorum tempore missionis et exactionis. C xxii.

Item statuimus quod quicumque missus fuerit in dictos carceres pro
aliquo malleficio exbannimento condempnatione vel debito seu quacumque
alia causa assignetur per custodes carcerum comunis Tuderti vel alterum ipsorum
camerario comunis Tuderti nomen missi causam missionis et pro qua
quantitate est missus. Et tunc camerarius vel eius notarius teneatur scribere
dictum nomen, causam et quantitatem et postea quando relaxatur scribat dictus
camerarius vel eius notarius relaxationem et diem relaxationis. Et predicta
facere teneatur dictus camerarius vel eius notarius et debeat
ad petitionem dictorum custodum. Et si aliter fieret relaxatio non
possit talis relaxatus nec aliter liberetur. Et custodes predicti contra formam
in relaxatione captivorum non servantes per potestatem et capitaneum ci
vitatis Tuderti vice qualibet pro quolibet carcerato in libris
centum debeant condempnari.

Quod potestas et capitaneus ordinamenta carcerum faciant observari. C xxiii.

Item statuimus et ordinamus quod potestas et capitaneus communis Tuder qui CXXIII
nunc sunt et pro tempore erunt et eorum et cuiusque ipsorum iudices socii milites
et notarii teneantur et debeant vinculo iuramenti et ad penam
quingentarum librarum de eorum salario ad petitionem cuiuslibet petentis ipsa
ordinamenta et statuta omnia et singula contenta in eis et quodlibet ipsorum sine
aliqua exceptione interpretatione vel salvo in omnibus et per omnia prout
ut iacent observare et observari facere in quam penam contrafaciens
vel observari non faciens omnia ordinamenta predicta per sindicum communis
Tuderti tempore sindicatus debeat condempnari. Et quod defensor
dicti communis teneatur et debeat ad dictam penam et vinculo iuramenti
singulis mensibus inquirere de predictis et maxime contra pote-
statem et capitaneum et eius officiales contrafacientes in predictis
vel aliquo predictorum in dicta pena debeat condempnari.

Requirat quod capitaneus quolibet mense per defensorem

De pena contradicentis tenutam baiulo et de rebus prohibitis dari in tenutam. CXXIIII

Item statuimus quod nulla persona resistat vel contradicat tenutam baiulis CXXIIII
communis volentibus accipere aliquam tenutam vel pignora dummodo accipiat
de licentia iudicis et officialium communis Tuderti. Contrafaciens in
viginti solidis puniatur et de contempsione seu contradictione stetur iuramento
baiuli sine aliqua alia probatione. Nullus tamen baiulus intret aliqua
camera causa accipiendi inde pignus in tenutam seu pignoret catena super
ignem seu catenellas nec pannos de letto et contrafaciens in viginti solidis puniatur
et stetur de predictis sacramento unius de domo in qua fuerit
talis nuptius ad electionem illius de domo predicta.

Contradicentes baiulo

De pena consulentis extra propositam et modo consulendi in consilio. CXXV

Item statuimus quod nullus consulat nisi super proposita vel CXXV
super eo quod propositum fuerit per potestatem vel capitaneum nec
etiam consulat quod per alium fuerit consultum. Contrafaciens vero
in viginti solidis puniatur et dictum eius non debeat reformari. Et
item nullus consiliarius discedat de palatio in quo fuerit
consilium sine licentia potestatis vel capitanei antequam reformetur.

Pena consulentis extra propositam

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI ·

legatur ... ms

et legatur reformatio q capitulum potestas legi faciat in consilio quolibet
mense // Item teneat potestas et capitaneus ante quam veniant
ad consilium facere scribi not. reformationum omnia que debent in
consilio proponi et postquam venerit ad consilium in ipso consilio nulla
alia debeat mitti seu fieri proposita nisi que primo sic fuerint scripta et
nulla alia de novo scribi debeat per notarium reformationum seu proponi
possit in dicto consilio per ipsos potestatem vel capitaneum ad penam
libr. centum. Et si notarii de novo scripserint in decem libr. puniatur
et ipsa proposita non valeat nec teneat.

De pena proicientis lapidem in domo alterius et portantis archum vel balistam. C xxvj

C xxvj

Item statuimus et ordinamus quod nullus proiciat lapides in domo alte
rius. contrafaciens si de die in quadraginta soldis, et de
nocte in centum soldis cort. puniatur. Et accusatus fuerit — no pos' ingn
a domino domus vel qui ipsam domum habitet aliter non possit
contra eum procedi // Item nullus portet archum vel ba
listam sagiptando per civitatem ad penam soldorum quadraginta
et que dicta sunt de proiectione lapidum vel sagiptatione intelli
gantur si non fuerit cum impetu vel insultu et irato animo in quo casu
graviori pena puniatur vt qualitas criminis et excessus exigit secundum formam statuti

Quod potestas mittat ad sanctum Faustinum et de pena alienantis rationem ex districtu Tudertino. C xxvij

C xxvij

Item statuimus et ordinamus quod potestas teneat mictere ad sanctum Faustinum
in vigilia ipsius festi iud. et not. mallorum et ibi stent ipsa die
vigilie et festi ad hoc ut malla non committantur ibi. Et aliquis
in dicto tempore commisit aliquod mallum puniatur in duplo pene contente
in statuto communis Tuderti. et vadat dictus iud. et not. eorum expensis et non possit
aliquid recipere ab aliqua communantia // Teneatur potestas facere
banniri ante dictum festum quod quilibet securus vadat in avere
et persona preter exbannitos communis Tuderti. de aliis vero remaneat in
provisione consilii // Et etiam potestas faciat banniri tribus diebus
ante quod quilibet illuc portet victualia ita tamen quod ex dicta causa non vadat per

Comitatus et subiectioni tuderti circumstantibus quod quilibet possit secure
venire ad dictum festum. // Et possit quilibet de ipso foro mercantias
et alias res excepto blado extrahere. // Et faciat dominus iudex tenere
pauilglone unum de propinquioribus. // Et pauilglonus et ferramenta
et funes communis tuderti teneat potestas non comodare vel alienare committens
ad penam centum librarum, et nullus possit angariare quod comodet vel alienent
alicui et qui contrafecerit in decem libris puniatur nisi deliberando ve-
nerit ad bussulas et palluctas. // Item nulla communitas alicuius
castri vel ville comitatus tuderti habens aliquem pauilglone comodet
vel alienet alicui extra districtum civitatis tuderti, et communitas contrafaciens
in decem libris cort. puniatur

De pena cantantis vel inhonestum facientis ante monasterium et carceres. C.xxvij.

Item nullus audeat de die vel de nocte cantare ante carceres
vel monasterium seu carceres vel aliud inhonestum faciat. Contrafaciens
in viginti solidis puniatur. Item nullus presumat stare de die
ante carceres seu ante carceratas vel carceratos contra voluntatem ipsorum car-
ceratorum, et qui contrafecerit post prohibitionem eis factam a custodientibus in viginti
solidis puniatur pro qualibet vice qua contrafecerint. De pena va-
gantium ante ecclesiam et intus tempore predicationis vel celebrationis offitii. C.xxviij.

Item statuimus quod nullus cuiuscumque condictionis existat audeat
vel presumat aliquo tempore et maxime diebus dominicis et festivis stare
tempore celebrationis offitii seu predicationis ante ... pro aliqua
ecclesiam vel locum religiosum ad cantandum vel vagandum seu inhonestum
aliquod dicendum vel faciendum. Nec etiam intus ipsam ecclesiam sive locum.
Contrafaciens in aliquo predictorum pro dicto facto in viginti solidis vice qualibet puniatur, salvis
aliis penis maioribus in statuto contentis per quas veniret acrius pu-
niendus in quibus nichilominus puniatur. Item quod domini [illegible]
teneantur vinculo iuramenti eligere custodes secretos [illegible]
bit convenire qui per sacramentum [illegible]
omnes et singulos contrafacientes in aliquo predictorum [illegible]

bandiat.

Bandiat(ur)

p(er) civitate(m) tuderti in locis solitis publice bamant(ur).

De pena testium non venientium ad ferendum testimonium CXXX

CXXX Item si quis testis vocatus seu citatus fuerit bis quod veniat ad testimonium perhibendum, et non venerit in viginti soldis puniatur. Item si quis testis venerit ad perhibendum testimonium ad petitionem alicuius et steterit in civitate ultra unum diem causa ferendi ipsum testimonium, pars que venire fecerit talem testem cogatur ad solvendum ipsi testi pro suis expensis duodecim denarios pro quolibet die quo steterit ultra primum diem, notarii vero teneantur examinare ipsos testes quam citius possunt. Et si per ipsos notarios vel aliquem eorum steterit post protestationem eis vel alicui eorum a parte producente factam teneatur talis notarius negligens ad restitutionem dampni et expensarum parti. Et nullus testis possit cogi vel detineri in palatio ultra decem dies.

Quantum notarius accipiat de instrumento vel testamento CXXXI

CXXXI Item quod nullus notarius de civitate vel comitatu possit per se vel alium quocumque recipere seu percipere de aliquo testamento codicillo seu dispositione ultime voluntatis ab una persona vel pluribus volentibus ipsum semel habere in publica forma ultra decem libras cortonenses ad plus. Et de instrumento publico volenti seu volentibus ipsum semel habere in publica forma ultra duos florenos auri ad plus. Et potestas teneatur ad petitionem petentis cogere illum vel illos notarios recusantes omnino dare pro predictis salariis ipsa testamenta et instrumenta petentibus et restituere in publica forma illi vel illis ad quem vel quos de iure spectat infra decem dies a die precepti facti per ipsum potestatem cum salario supradicto ad penam decem librarum.

De pena occidentis vel vulnerantis animal alicuius CXXXII.

CXXXII Item statuimus quod nulla persona occidat vel vulneret aliquod animal alicuius quod si fecerit occidendo componat domino animalis in vera extimatione animalis occisi et in medietate ipsius extimationis camere comunis Tuderti pro ipso comuni dum ipsa medietas extimationis non possit ascendere a quinquaginta libris supra. Et si ex vulnere efficeretur inutile similis modus fiat salvo quod in eo casu animal inutile factum debeat esse vulnerantis si vero ex vulnere non

fuerit inutile factum, si fuerit equus bos vel asinus seu alia bestia grossa
condepnetur percussor domino bestie in libr. decem, pro equo et pro alia grossa
bestia qualibet in sold. centum. Et si alia minuta bestia in sold. viginti de
beat condepnari domino talis bestie.

De pena non probantis accusationem. CXXXIV.

pot. qd. renuntiat accusam. c. xlvii. c. lxiii.

Item statuimus quod siquis accusaverit vel denuntiaverit aliquem vel aliquos
cuiuscumque conditionis existat, de aliquo crimine falsitatis coram quocumque
officiali comunis tuderti, et ipsam causam (accusationem) vel denuntiationem non probaverit quas
omnes et singulos qui in ipsis accusis vel denuntiationibus continebuntur, quod
talis accusator vel denuntiator pro quolibet quem dicta accusa sive de
nuntiatio probata non fuerit per ipsum officialem coram quo dicta accusatio vel denun
tiatio fuerit instituta in quinta parte eius quantitatis in qua accusatus veniret
ex forma statuti pro delicto in accusa vel denuntiatione deducto condepnandus
comuni tuderti puniatur. Et dictus officialis tempore porrectionis dicte accuse vel
denuntie teneatur et debeat a predictis accusatoribus et denuntiatoribus sive
accusare vel denuntiare volentibus ydoneam cautionem recipere de probando ipsam
accusam sive denuntiam quam porriget coram eis. ¶ Et siquis voluerit
accusare vel denuntiare aliquem testem de crimine falsitatis, qui testis
esset inductus super aliqua causa vel inquisitione criminali coram dicto officiali
quod talis qui accusare vel denuntiare voluerit talem testem vel testes non
possit accusare vel denuntiare, nisi coram dicto officiali coram quo talis
testis vel testes testimonium tulissent. Et si aliter fieret talis accusator
vel denuntiator minime audiatur. Et ipsa accusatio sive denuntiatio alibi
facta non valeat ipso iure. ¶ Alii vero testes super causis civilibus vel spiritualibus
inducti coram quocumque etiam arbitro, possint accusari denuntiari vel inquiri
de falso coram quocumque ipsorum potestatis vel capitanei prout elegerit impetens
eum. ¶ Et quicumque etiam aliquem de molestatione tenute accusaverit reo
per diffinitivam sententiam absoluto propter defectum probationis solvat accusator
quadraginta solidos pro quolibet accusato. ¶ In aliis vero casibus de quo
cumque malleficio vel excessu, ex eo quod accusator accusationem non probaverit

pena accusantis de falso non probantis

pena molestatione tenute ... accusantis

[library stamp]

nullam penã patiat(ur) in quibus penis non ꝓbantes in eadem s(e)n(tenti)a absolutionis condepn(e)nt(ur).

De pena cariantiu(m) certis dieb(us) CXXXIIII.

Item statuim(us) q(uod) nulla p(er)sona de civitate u(e)l comit(atu) tud(ertino) audeat u(e)l presumat carriare u(e)l cariari face(re) aliquas bestias seu salmas deferat u(e)l deferri faciat in dieb(us) dominicis (et) dieb(us) infrascriptis vid(elicet) die Natiuitatis d(omi)ni n(ost)ri Ihu xpi cu(m) duob(us) dieb(us) seq(ue)ntib(us) die circu(m)cisio(n)is die Epifanie diebus omnibus festiuitatum Virginis Gloriose die pasche resurrectionis d(omi)ni cum duobus sequentibus die ascensionis d(omi)ni die pentecostes die sancti fortunati s(an)c(t)i saluatoris s(an)c(t)i prancatii s(an)c(t)e agathe s(an)c(t)i angeli de septe(m)b(r)e ad penam et sub pena decem sol(idorum) p(ro) quolibet die et p(ro) qualib(et) cariatura u(e)l salma Et quilibet possit cont(ra) facientes accusare et habeat medietatem banni Et pot(esta)s teneat banniri facere primo mense sui regiminis p(er) civitatem in locis co(n)suetis Liceat tamen cuilibet deferre et somare salmas palear(um) et erbar(um) causa reducendi ad vendendum Possit etiam quilibet p(ro) sua necessitate tantu(m) unam salma(m) deferre uel portare ad domum suam Et predicta non habeant locum t(em)p(o)re vindemiar(um) quo t(em)p(o)re quilibet possit somare sine pena.

De pe(na) eligentis aliquem in co(n)silio CXXXV

Item statuimus q(uo)d nullus possit vel debeat aliquem in consilio ad vocem eligere ad aliquod officium co(mun)is tud(er)t(i). Et si vocauerit u(e)l elegerit potestas puniat eum in centum sol(idis) et talis electio non valeat nec teneat Et potestas teneatur predictum capitulum legi facere in consilio generali quolibet mense. De pena p(ro)ponentis u(e)l aliq(ui)s massarius fecerit vel fecerit(?) in ciuem et impetrantis privilegiu(m) ut p(ate)t

Item statuim(us) q(uod) nullus officialis co(mun)is tudertis cuiuscu(m)q(ue) no(m)i(n)e censeant(ur) p(ro)ponat uel p(ro)poni faciat seu p(er)mictat in alic(uo) consilio g(e)n(er)ali u(e)l sp(eci)ali d(i)c(t)e ciuitatis aliq(uam) iurisdictionem habente de aliquo affassino recipiendo ad honores ciuium

Nobilium vel potentum pena quingentarum librarum cortonensium In qua sindicus qui talem officialem contrafacientem sindicare habebit, debeat condempnare tempore sindicatus. ¶ Nullus in aliquo consilio tam generali quam speciali presumat arengare, dicere vel consulere quod aliquis massarius comitatus tuderti recipiat in civem nobilem vel potentem vel ad honores civium nobilium vel potentum sub pena quingentarum librarum In qua pena potestas vel capitaneus talem contrafacientem pro qualibet vice teneat et debeat condempnare. ¶ Et nullus notarius talem arengam propositam, consilium sive dictum scribere audeat pena centum librarum, que tempore sindicatus ab eo debeat auferri. ¶ Et si proponeret, consuleretur, obtineret vel scriberet ipsa proposita consilium, Reformatio et scriptura non valeat nec teneat. Immo sit cassa inanis et vacua ipso iure et nullius efficatie vel momenti. ¶ Et iudex super laribus et libra communis tuderti vel aliquis alius officialis communis tuderti non possit nec debeat aliquem massarium pro quo sit propositum, arengatum et reformatum extiterit nec aliquem alium massarium dicti comitatus aliquo modo iure vel causa a libra vel laribus massariorum comitatus elevare, cassare vel cancellare Nec ponere applicare vel scribere inter cives nobiles et potentes vel elevari cassari vel cancellari aut scribi poni vel applicari facere ut dictum est, sub pena ducentarum librarum in qua per illum qui ipsum sindicabit debeat condempnari tempore sindicatus. ¶ Et quod nullus cuiuscumque condictionis existat, presumat aliquam ambaxiata litteras vel privilegium in contrarium predictorum impetrare vel impetrari facere ab aliquo domino spirituali communi seu universitate, nec impetratas presentare vel presentari facere communi tuderti ipsis litteris vel privilegiis uti sub pena ducentarum librarum a contrafaciente qualibet vice auferenda. Et quicquid contra presens ordinamentum acceptatum fuerit sit cassum, inefficax et viribus non subsistat. ¶ Et quod in electionibus defensorum et iudicum super laribus et libra que tempore celebrandis insatur

142

expresse q nullum massariu comitat tud' elevabit, cassabit ul
cancellabit a libra ul laribus comitat. Nec ponet scribet ul appli
cabit ad larem seu libram civium nobilium ul forensium nec fieri
permictet volentes predicta valere aliquo non obstante. Et q aliquis
fit massarius comitat et scribendus cum libra et lari int massarios comitat
tud' sit plena sufficiens et legitima probatio q ipse ul eius pat ul eius
avus patruus vel pavus reperiat scriptus inter lares massariorum co
mitat contra quam probationem nulla exceptio admictat. Salvo q hec
et alia que de predicta materia loquerent non vendicet sibi locum
in illis qui effecti sunt cives ex forma alicuius statuti ul reformat com. tud.

Plena probatio. Et firmo iure ... iure municipali ... quia nulla exceptio ... admicti.

Cxxxviij De Pena non perficientis opus com. Cxxxvij

Item statuum q si alicui laboretum ad coptimum vel alio modo
fuerit locatum per comune tudertii aliquod et ille cui locatum fuerit
illud non perfecerit aut malo opere vel laborerio fraudem comiserit
in centum sol. puniatur. Et comuni q defraudaverit in
duplum restituat.

Q laboratores teneant observare pacta et de pena non observantium Cxxxviij

Item teneatur potestas et capitaneus cogere laboratores terrarum
custodes silvarum et omnes qui hunt ad coptimum vel ad re
ditum seu ad laborandum aliquas terras possessiones silvas vinea
fundum vel domum observare et adimplere omnia q per eos debe
ant debita seu promissa secundum pacta inita inter ipsos et eos a
quibus causam ul rem talem habuerit nec possint ul debeant
de re ul rebus quos sic acceperint dominii conem aut alia conti... fiam
auctoribus suis facere et qui contrafecerint in lib. vigintiquinque cort.

Cxl

puniat. Et eadem pena puniat ille qui negaverit aliquem
esse consortem rei comunis. De Pena macellatorum vendentium

Cxli

carnes morticinas et alias pro dominicis contra istam formam Cxxxviiij

Item nullus vendat ul vendi faciat carnes morticinas
in civitate tud. ul deferat aliquas dictas in civitate ul deferri faciat

morticinum et qui contrafecerit in centum sold. puniatur et quilibet possit
accusare et habeat medietatem banni et nomen eius teneatur in credentia
possit tamen impune vendi de carnes extra civitatem ¶ Item nullus
macellarius inflet carnes aliquas alicuius bestie nec ponat adargnones
pinguedine alterius bestie et qui contrafecerit in viginti sold. vice
qualibet puniatur et quilibet possit etiam talem accusare et habeat
medietatem banni ¶ Item nullus macellarius vendat carnes scilicet
unam carnem pro alia nisi sicut sunt et nullum decipiat in vendendo
ad penam viginti quinque libr. den. cort. ¶ Item teneatur quilibet ma
cellarius vendere carnes ad pondus videlicet a decem libr. infra cum
belanciis et a decem libr. supra cum statera ad penam quadraginta
sold. et non ponderet cum dictis carnibus capita vel pedes nec inte
riora bestiarum ad penam viginti sold. ¶ Item quod potestas teneatur bis quolibet mense
admin(us) inquisitionem facere de predictis et in scriptis ¶ Possint tamen dicti ma
cellarii ipsas carnes ornare de propria pinguedine prout decet ¶ Item
si aliquis macellarius haberet stateram vel belancia falsam et non sigillata
puniatur in viginti quinque libr. qualibet vice ¶ Si non post sigillationem re
perta non fuerit iusti ponderis in quadraginta sold. vice qualibet pu
niatur. ¶ Item quod quilibet macellarius teneatur et debeat cuilibet emp(tori)
carnes de ipsis dare iustum pondus. Si autem non contrafecerit in quadra
ginta sold. vice qualibet puniatur et super predictis fiant et ponantur
custodes [illegible] prout per consilium fuerit ordinatum ¶ Item quod per
consilium generale etiam ordinentur loca ubi vendantur carnes boum
castratorum vaccarum et porcorum per se et ubi alie carnes aliarum be
stiarum etiam per se vendantur. ita tamen quod quilibet unus locus
ab alio distet per decem brachia ad minus et etiam eligantur
et eligi debeant per ipsum consilium custodes sufficientes prout placuerit
consilio et cum illo salario quod ordinatum fuerit per ipsum consilium
coram quibus suspendi debeant per ipsos macellarios pelles de [illegible]
bestie antequam incidantur ad penam quadraginta sold. den. et nullus

ad dictam penam, possit super eadem Bancha tenere diversas sortes carnes
De venditione vero aliarum carnium remaneat in provisione consilii
generalis. Item quod quibuslibet Kalendis et octo diebus ante nativita
te domini et octo ante pascha resurrectionis proponatur in generali consilio quid
placet super venditione carnium providere.

De pena incalgiantis lini — CXL

Item nulla persona retineat canape seu linum in civitate Tuderti burgis
vel suburgis non incalgiatum et contrafaciens in quadraginta
solidis puniatur qualibet vice. Et potestas teneatur predicta facere
banniri, et si quis reposuit extrahat et qui post bandimentum
inventus fuerit seu retinuerit inventum solidis puniatur.

De pena ... emptium die sabati ante nona — CXLI

Item nullus piczicarolus vel treccolus seu treccola mercet vel
emat aliquid die sabati ante horam none silicet pullos, caseum
ova vel aliquod genus avium, nec aliquis exeat extra civitatem
aliquo die sabati causa emendi aliquid ex supradictis per tria miliaria
et qui contrafecerit in quadraginta solidis vice qualibet puniatur
et quilibet possit talem accusare et credatur suo iuramento cum uno teste et
habeat medietatem banni. Et potestas et capitaneus teneantur fa
cere inquisitionem de predictis quolibet die sabati cuilibet ipsis et
habeatur pro legitima probatione de predictis relatio bervarioru et familiarum
potestatis et capitanei invenientes predicta vel aliquod predictorum.

De pena ... turpitudinem ... potatori ... — CXLII

Item statuimus quod nulla persona audeat vel presumat pro
icere vel proiici facere ... seu turpitudinem ...
... sine ossa, letamen aut ... vallis
... et ad ... tres
... contrafaciens ... solidis puniatur vice qualibet
et ... iuramento accusantis. ... vero que fluit et
venit ... super ... aut ...

vendatur ... / ... iung

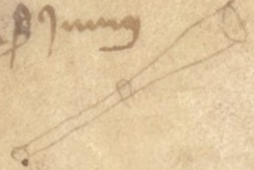

C xliiij

... die sab
puniatur quolibet die sabbati
...

portam sub t(er)ra iniciat(ur) ita q(uod) ipsa putredo non appareat u(e)l videat(ur)
sup(er) ipsam viam nullo modo // Item nullus tabernarius uel ali
qua alia p(er)sona proiciat nec proici faciat aliquam turpitudi
nem lauaturam uel lissaturam carnium uel piscium seu
oleum sub pena viginti solidor(um) de qua medietatem habeat
accusator. Item nulla p(er)sona de domo balcone uel muro p(ro)iciat
aliquam cucturam uel fetorem in dictis locis sub pena p(re)dicta et
quilibet accusare possit et teneat(ur) incredentia et habeat medietate(m)
banni et si aliquis de familia p(ro)iecerit puniat(ur) d(omi)n(u)s dom(us) p(ro) quolib(et) de familia.

De p(ro)hibitis pellipellarijs et pena eor(um) Cxliij.

Item nullus pelliparius habens appotecha(m) iuxta plateam pos
sit in dicto loco uel appotecha aliquam bulsam facere et
non possit in platea comis extendere u(e)l p(ro)icere aliquos
cuniglos extractos de bulsa ad seuccandum nec extendere u(e)l
p(ro)icere in ipsa platea nec sup(er) scalis palatij uel spatus nec scutere u(e)l
bactare nec portare assognam effructa(m) nec ipsas pelles in pla
tea cum assogna vngnere et qui contra fecerit in p(re)dictis
casibus u(e)l aliquo p(re)dictor(um) in viginti solid(is) cort(onensium) puniat(ur) et p(re)dicta
o(mn)ia et etiam de alijs cucturis locum habeant in platea s(an)c(t)i Joh(ann)is
et circumstantijs ipsius platee. Et etiam ubicumq(ue) loquitur
hoc capitulum de pellipparijs intelligatur etia(m) de macellarijs
Et potas et capitaneus p(re)dicta facere obs(er)uare teneat(ur) et
etiam faciant bann(ir)i p(er) ciuitatem semel t(em)p(o)re sui regiminis // Item
q(uod) nulla p(er)sona maior decem annis cuiuscumq(ue) conditio(n)is existat
audeat u(e)l presumat facere nec p(ro)icere aliquam turpitudine(m)
u(e)l bructura(m) in platea co(mun)is tusci que vocatur platea s(an)c(t)i Johannis
nec etiam in platea maiori comunis p(re)dicti ad penam quinq(ue) solid(orum)
de facto auferenda(m) p(ro) quolibet (con)traciente et qualibet vice. In q(ua) p(ar)te

In qua p(ar)te platee uendant(ur) olera et de pena uendentiu(m) alibi. Cxliiij.

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) omnes et singuli tam mares q(uam)

dextre quatr. iiij d. y sepolture

femine vendentes herbam sive foleas sine pena vendat in alia parte
platee veteris comis et non stet ad vendendum predicta iuxta cistenas
et intelligantur vendentes ad minutum, ipsi trecchioli et piççichaioli
minutatim vendentes. Qui vero contrafecerit in quinque sold. vice
qualibet puniatur. Et predicti piççichaioli et trecchiole purget
platea quolibet die sabbati maxime a kalendis maii usque ad kalendas octubris
post vesperas ad penam viginti sold. et locus ubi vendi debeat per potestatem ordi
nandus ex una parte platee militis seu sotietatis votatis cum duobus ex con
silibus mercatorum remaneat provisioni.

De pena trecchollarum filantium in platea

C xlv.

Item nulla trecchola vel panicocola vel mulier aliqua stet seu
stare debeat ad filandum in platea comis Tuderti, vel rocham teneat
ad cintura nec coquat vel nasspet nux olera poma seu fructus seu pane
nec teneat pueros pannos seu nec aliquid turpe faciat. Qui vero contrafecerit
in quinque sold. vice qualibet puniatur et quilibet possit tales accusare
et habeat accusator medietatem banni et quod quelibet panicocola vendens
panem ad minutum debeat habere unum baculum et semper ponat eum
et det emptori, ut cum ipso tangat panem quem vult.

C xlvi
C xlvii

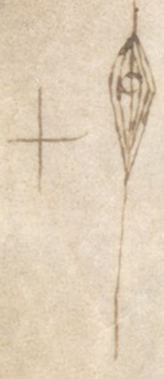

De modo fuando tempore mortis alicuius.

C xlvi.

Item teneantur potestas et capitaneus facere servari infrascriptas con
suetudines, quod nulla mulier induat se de nigro propter funus nisi
esset uxor mortui et homines vero teneantur posito mortuo in ecclesia recedere,
et ipsum statim dimictere exceptis portantibus ipsum corpus mortui,
qui possint remanere ad sepelliendum ipsum corpus et postea nullus revertatur
ad ipsum funus, nisi qui veneat de comitatu vel qui esset absens
quando ipsum corpus fuerit portatum ad ecclesiam. Item quod nulla
mulier vadat ad ecclesiam cum corpore defuncti nisi esset bicchina que contra
fecerit in quadraginta sold. puniatur. Item quod nullum ca
daver vel corpus mortuum hominis quod fuerit etatis supra sex annorum possit
vel debeat ad ecclesiam sive sepulturam portari nisi prius notificatum

Nisi prius notificatum fuerit per potestatem

DI. IIII

fuerit per parte Comunitorum defuncti sive defuncte cur dicta potestatis
seu Capitanei civitatis tuderti et nisi familiares et officiales alterius
ipsorum rectorum astiterint. ¶ Et statim facta notificatione potestas et
Capitaneus vel alter eorum cuius curia fuerit requisita teneatur si
ne mora temporis unum de notariis maleficiorum cum berrovariis ad locum
predictum trasmictere cum effectu et talis officialis et familiares a do
mo unde defuncti corpus exhibitur usque ad ecclesiam corpus associet
et cum gentibus funeris redeant usque ad domum predictam et quando
Corpus mortuum exhibitur de domo ante vel post Nulla mulier de
beat domum exire vel extra domum aliquos stridores vel funera
quomodolibet celebrare ¶ Et nullus cuius vel comitatensis tuderti
vel forensis in aliquo loco in domo vel extra quando corpus mortuum
portatur ad ecclesiam ante vel post possit vel debeat se decapil
lare stridere vel clamare vel faciem laterare crines vel pannos aut
manus Iunccere vel pectus contundere aut capucium extrahere de ca
pite vel barrectam ¶ Item ecclesie non fiat nec recipiat aliqua
Ensenia nec convivia ultra quactuor homines et sex mulieres
nisi venerit de extra Civitatem tuderti vel nisi inter Coniunctos
usque in sextum gradum talis defuncti ¶ Item nulla mulier in aliquo
funere debeat cantare vel repotare ¶ Nec antequam portetur mortuus
ad ecclesiam fiat aliqua predicatio laycorum et Notarius et officialis
qui fuerit ad predicta scribat contrafacientes sive perpendere poterit
¶ Et si non corpus mortuum preter quam corpora minora etatis predicte
portatum fuerit ad ecclesiam sine presentia talis officialis cur
tudertinus puniatur heres seu heredes universales defuncti in sol
dis centum cortonensium et pro quolibet et qualibet qui vel que contrafe
cerit in predictis vel aliquo predictorum in soldis centum Cortonen
sium ¶ Item nulla mulier postquam corpus mortuum portatum fuerit
ad ecclesiam et homines redierint ab ecclesia et facta predicati
one ipsis mulieribus non debeant stare scapigliate set facta.

Vocat notar. malleficior.

predicatione debeant eorum capita velare et vultus seu facies eorum
non lacerare et manus ad invicem concutere pectus non lacerare
et non gridare stridere nec aliquem fumum facere et pannos de ca
pite non elevare pena et banno centum soldorum pro qualibet
contrafaciente et qualibet vice qua pena dominus potestas vel ca
pitaneus communis tuderti et eorum officiales contrafacientibus auferre
teneantur et teneantur et debeant dicti officiales vel alter eorum
procedere contrafacientes et ipsas repertas culpabiles vel aliquam
earum punire et condempnare secundum formam dictorum ordinamentorum
et quod de hijs ipsi vel alter eorum qui requisitus fuerit ad
ipsum summus modo supradicto teneatur facere inquisitionem et veritatem
exquirere a quatuor primoribus contratarum et repertas vel re
pertam culpabiles condempnare et punire ut dictum est. Et
ad dictam penam solvendam teneatur maritus pro uxore pa
ter pro filia et frater pro sorore aliquo statuto facto vel or
dinamento non obstante. Item nullus consanguineus
ipsius mortui predicto tempore possit se induere de nigro sub pena
decem librarum cortonensium. Item nullum corpus alicuius mortui possit
vel debeat portari in cassa ad ecclesiam nisi esset miles vel iu
dex sub pena vigintiquinque librarum. Item quilibet qui sunt
extra portas civitatis veteris si non possent intrare
civitatem ad notificandum curie communis tuderti quod talis est
mortuus ante quam portetur ad ecclesiam ad dictam penam
minime teneatur dummodo dicant custodibus portarum seu
porte illius burgi in quo habitaret vel esset mortuus qui
custodes talem denumptiationem facere teneantur ad dictam
penam. Item quod infra tertiam diem post humationem defun
cti dominus potestas vel dominus capitaneus tuderti cum fuerit no
tarius qui interfuerit funeri debeat et teneatur sollep
nem inquisitionem facere et super ea examinare

fiat igitur infra tres dies post
funeratione

saltim quattuor homines primiores vicinos ipsius defuncti si
in predictis vel aliquo predictorum premissorum fuerit contrafac-
tum et repertos culpabiles punire et condempnare ut prefertur
et sic in omnibus et per omnia potestas et capitaneus teneantur
servari facere ¶ Et hoc capitulum potestas et capitaneus teneantur
legi faciant alta voce in consilio generali ubi esse debeant ad
minus ducentum consiliarii ¶ Et ipsi domini potestas et capi-
taneus predicta banniri faciant quolibet die kalendarum per
civitatem tuderti in locis consuetis ad duas tubas et alta
et voce preconia divulgari ¶ Et si potestas vel capitaneus
in hiis vel aliquo predictorum fuerit negligens perdat de suo salario
ducentas libr. cortonensium et de hiis debeant sollempniter sindicari
et stetur relationi notarii curie de predictis contrafacientibus
et habeatur pro plena probatione cuius pene medietas sit communis
tuderti et alia medietas sit domini potestatis vel domini capitanei
vel alterius eorum qui de predictis congnosceret ¶ Si vero
aliquis requiri fecerit per aliquem suum nuntium aliquem
officialem potestatis vel capitanei seu familiarem ut
iret ad aliquod funus vel interesset secundum formam dicti
capituli et aliquis officialis non iret ad penam aliquam
non teneatur et de requisitione stetur iuramento nuntii

Rogatur in consilio generali ubi sint cc. quolibet mense

Banniatur quolibet die kalendarum

Statur relationi notarii et habetur capitulum pro probatione

De pena civis ementis pisces a forense et tabernarii vendentis pisces fluminis. CXLVI.

Item quod nullus civis vel comitatensis nec aliquis ali-
us emat pisces cuiuscumque conditionis de aliquo flu-
mine civitatis tuderti nec ab aliquo forense qui eos ap-
portaret ad vendendum undecumque adduceret nec civis vel
comitatensis associet vel stet cum aliquo forense ad
vendendum aliquod genus piscium et qui contra fecerit
in centum solidis vice qualibet puniatur de quo banno
medietatem habeat accusator ¶ Item nullus tab-

narius vel tabernaria vendat pisces alicui fluminis comitat(us) tudert(i)
ad dictam penam super quibus omnibus (et) singulis potestas teneat(ur)
facere inquisitionem (et) contrafacientes condempnare secundum formam p(re)s(entis) capituli
et stetur de contentis in p(re)s(enti) capitulo relationi cuilibet de familia
potestatis. ¶ Item teneatur potestas quindecim diebus ante introytum
quadragesime proponere in consilio generali de modo (et) forma ven-
dendi pisces possit tamen quilibet capiens ipsos pisces (et) appor-
tans impune vendere ipsos. ¶ Quod liceat cuilibet venire ad vendendum
pisces et de modo servando tempore quadragesime et de pensione macelli — CXLVIII.

Item statuimus quod quelibet persona per totum tempus quadrage-
sime maioris (et) omnibus diebus ieiunii possit venire stare (et)
reddire secure in persona et rebus ad apportandum et vendendum
pisces in civitate tuderti aliquibus represaliis non obstantibus
que ex nunc dicto tempore pro suspensis habeantur. ¶ Et quod nulla persona
tam civis quam forensis deferens pisces ad vendendum possit vel de-
beat per se vel alium starcare vel sciacchiare facere vel reponere
aliquam salmam vel cistam piscium nisi in macello generali communis tuderti
de quo macello ipsos pisces non possint neque debeant extrahere (et)
nec extrahi facere nisi primo vendiderint ad minutum ad penam quadra-
ginta solidorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice
et quilibet possit contrafacientes accusare et habeat medie-
tatem banni. ¶ Item quod forenses volentes in dicto macello ven-
dere pisces stent (et) stare debeant per se divisim (et) separati a
civibus de civitate (et) comitatu tuderti ad dictam penam. ¶ Et quod nullus
civis vel comitatensis vel habitator in civitate vel comitatu
tuderti possit vel debeat pisces emere in grossum a forensibus causa
revendendi in civitate vel comitatu tuderti ad penam
predictam pro quolibet contrafaciente et qualibet vice
Et quilibet accusare possit contrafacientes (et) habeat medie-
tatem banni. ¶ Et pesciaioli forenses in civitate tuderti tenea(n)tur

fuit ... ...

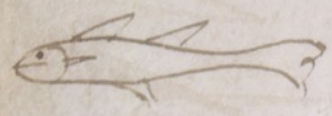

CXLVIII

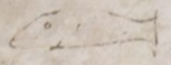

non habitantes qui pisces portant ad vendendum ad civitatem tu
derti stent et stare debeant et possint in dicto macello in destris
macellariorum in loco iuxta stallas palatii potestatis separatim
divisim a pesciaiolis civitatis et comitatus tuderti. Et siquis
pesciaiolus forensis inter pesciaiolos tudertinos se immiscuerit
puniatur pena supradicta. Et quod macellarii non possint neque de
beant ipsos pesciaiolos molestare in dictis diebus et temporibus sub
dicta pena. Et quod nullus pesciaiolus habere possit neque
debeat aliquod destrum seu ingomboramentum inter banchos
pesciaiolorum tudertinorum et banchos pesciaiolorum forensium cum
ipsi pesciaioli cives et forenses solvant com. tud. annua
tim pro pensione et nomine pensionis ipsius macelli viginti quinque
libr. cort. satisfacientes in habendo ipsum destrum vel ingombo
ramentum in ipsa pena supraScripta quadraginta soldorum pro qualibet
puniatur. Et ad predictas viginti quinque libr. integraliter persolve
ndas ad petitionem custodum pesciaiolorum ipsarum viginti quinque librarum et
cuiuslibet ipsorum custodum vel illorum qui exigerent ad solvendum ipsas
viginti quinque libr. milites dominorum potestatis et capitanei et cuiusli
bet ipsorum dominorum qui primo fuerit requisitus teneatur et debe
at omnem opportunam executionem facere contra non sol
ventes et solvere et contribuere debentes ad ipsas viginti
quinque libr. ad penam decem libr. de eorum potestatis et
capitanei salario et vinculo iuramenti quas decem libr. com.
com. tud. ipsi sindicatus ipsius potestatis vel capitanei retinere te
neatur si negligens fuerit in predictis. Et hoc tamen
ordinamentum locum non habeat neque se extendat ad ven
dentes tondinam vel pisces salsos qui vendere possint ubique
sine pena. Et potestas et capitaneus semel in ebdomada tempore
quadragesime maior faciant inquisitionem de contentis
in dicto capitulo et contrafacientes in aliquo de predictis puniat.

penis supscriptis de facto.

De pena vendentium vinum ad minutum contra infrascriptam formam. CXLVIII.

CXLVIII

Item statuimus quod quicumque de civitate seu comitatu Tuderti voluerit vendere vinum quod libere possit vendere dum modo vendat ad pitictum et dertatam vendendo ad minutum et habeat et habere debeat petictum iustum et medium pitictum, folgliectam, terzarolam et dertatam sigillatam causa vendendi vinum sigillatas sigillo comunis ad hec ordinatum. Et aliter vendi non possit. Et nullus sine mensura vendat vinum alicuius cuiuscumque generis absque modo et pensione consilii. Et potestas primo mense sui regiminis teneatur proponere in consilio quolibet mense sui regiminis de modo vendendi vinum. Et etiam si placet ipsi consilio quod vinum forense vendatur seu veniat in civitate. Item teneatur potestas facere mensurari omnes mensuras vendentium vinum ad minutum et quas invenerit rectas facere sigillari sigillo plumbeo. Et quilibet vendens teneatur habere mensuras sigillatas et cum eis vendere. Item nullus vendens vinum ad minutum possit recipere ab aliquo ataquetum et quotiens contrafecerit in decem libris puniatur pro qualibet vice et semper ponatur pro vendentem et possit appodissa scripta de precio pitictii et ipsius vini. Et teneatur potestas fieri facere cerchiam de predictis et culpabiles punire secundum formam huius capituli et si esset non suppositus vini vendens puniatur ille cuius esset domus in qua vinum venderet. Et quilibet vendens vinum possit etiam alias mensuras magnas et etiam vasa pro aqua tenere dum modo non vendat cum eis et nullus tabernarius seu vinum vendens dare debeat mensuram scemam seu non plenam ad penam viginti solidorum

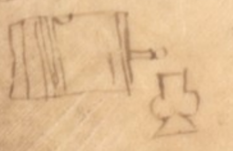

vid. aliud statutum c.lxxxxviii

De pena ducentis aial egrotu ad fonte et mortuu in civit. CL.

Item quicumq haberet aliquod animal egrotum de quo du-
bitaretur ne alie bestie egrotarentur, non ducat nec
duci faciat ad aliquem fontem co(mmun)is (et) contrafaciens i(n)
viginti soldis vice qualibet puniatur, de quib(us) medi-
etatem habeat accusator, (et) postq(uam) fuerit a(nim)al mortuu(m) sic
egrotatum teneatur ille cui(us) e(st) facere ip(su)m portare ex(tra) civitat(em)
tuderti aliq(uan)tu(m) p(er) medium miliare ad pena(m) p(re)dicta(m). Item
nullus possit u(e)l debeat p(ro)icere aliquam bestiam mortua(m)
i(n) platea co(mmun)is u(e)l i(n) aliquo loco civitat(is) tuderti ad pena(m) p(re)dicta(m).

De pena capientis colubos. CLI.

Item statuimus q(uod) nulla p(er)sona capiat, u(e)l capi faciat,
aliquem columbum domesticu(m) u(e)l dimisticam ad ali-
quam escatinam u(e)l azelum u(e)l ad aliquod ingeni-
um et qui contrafecerit p(ro) quolibet colubo sic capto pu-
niatur in quadraginta soldis, et dampnum emendet, et
stetur et credatur sacramento accusatoris usq(ue) i(n) summa
duor(um) columbor(um) et ab inde sup(ra) et p(ro)bari possit q(uo)d ta-
lem captorem p(er) tres testes de publica fama. Item
nullus possit tene(re) aliq(uo)d a celum u(e)l aliq(uo)d ingenium ad
q(uo)d possit aliquis columbus capi a die ca(r)nisp(ri)vii usq(ue) ad festu(m) om(n)ium
sanctor(um) sub pena quadraginta soldor(um). Item nullus possit
occidere aliquam columbum seu percutere u(e)l sagittare
ad penam viginti soldor(um). Item si aliquis picciaiolus ha-
beret columbos aliquos ad vendendum et aliquis qui ha-
beret columbariam seu columbos peteret ab ip(s)o pic-
ciaiolo unde ip(s)e habuerit, seu a quo teneatur ip(s)e
picciaiolus dic(er)e a quo emit et si non diceret puni-
atur in quadraginta soldis. Item si i(n) tenuta alicui(us) castri
u(e)l ville fuerunt capti aliqui columbi de aliqua columbaria

sindicus et homines talis castri uel ville teneantur corperere et in fortiam communis presentare uel saltim denumptiare talem capientem columbos in con(tra)[?] terruta de aliqua columbaria et si ipsum non presentaverint teneatur universitas talis castri uel ville in cuius uel quorum territorio erunt capti columbi dampnum illi cuius erunt dicti columbi emendare.

De pena coquentis crescias — Clij.

Cliij Item statuimus quod nullus fornarius seu fornaria coquat nec cnoquere possit uel debeat in suo forno pro ali quibus aliquam cresciam scilicet quindecim diebus ante festum omnium sanctorum et quindecim diebus post dictum festum ad penam viginti soldorum pro qualibet vice et quilibet possit talem cnoquentem cum crescia seu ipsam cresciam de ferentem accusare et habeat medietatem banni et teneatur in credentia et potestas teneatur facere ea omnia banniri quindecim diebus ante festum omnium sanctorum.

banniat quindecim diebus ante festum omnium sanctorum

De pena portantis pannum ad gualcandum extra comitatum — Cliij.

Cliiij Item statuimus quod nullus audeat uel presumat portare pannum ad gualcandum extra civitatem et comitatum tudertinum ad penam decem soldorum cuilibet et potestas teneatur ea facere banniri ad petitionem petentis.

De pena fornariorum coquentium contra infrascriptam formam et cautione ipsorum et modo servando per eos. — Cliiij.

Clvij. primo mense Item statuimus et ordinamus quod potestas teneatur primo mense sui regiminis recipere fideiussores ab omnibus et singulis fornariis in civitate tuderti et eius burgis et suburgis moran tibus tantum et quolibet ipsorum quod bene cnoquant panem sine fra ude et malitia pro quactuor soldis pro quolibet cobele et nichil aliud plus habere possit per se uel alium de sua familia. Et si aliquis pannis perderetur teneatur fornarius seu fornaria sive de civitate fuerit sive de comitatu eum dare simpliciter

vel bis admictentis, et non calefaciat furnum cum ossis sive cracijs
olivarum. ¶ Item siquis vellet calefacere furnum cum suis lignis
possit, et tali de suis lignis calefacienti non accipiat for-
narius nisi unum panem pro furno suo. ¶ Item siquis desisteret
quoquere pane, seu pane quoquere nollet ad petitionem alicuius qui vellet quo-
quere panem puniatur fornarius desistens seu non quoquens in viginti
solidis pro qualibet vice et stetur iuramento accusatoris. ¶ Item nullus for-
narius vendat aliquem panem ultra duos denarios ad penam quinque solidorum
pro quolibet pane, et quilibet de predictis possit fornarios contra
facientes accusare et habeat medietatem banni. ¶ Item
quod eligantur duo homines pro qualibet regione qui denump-
tient fornarios contrafacientes si non quoquens panem volue-
rit dare panem pro coctura det unum panem de quibuslibet
vigintiquinque panibus, et si plus peteret fornarius vel aliquis de
sua familia puniatur in viginti soldis pro qualibet vice. ¶ Item
teneantur iurare omnes fornarij et omnes de eorum familia
a quatuordecim annis supra observare omnia et singula suprascripta.
¶ Item non cogatur aliquis fornarius de comitatu ad sol-
vendum aliquid pro lumine in festo sancti Fortunati per consu-
les fornariorum nisi esset talis fornarius qui continue furnum
calefaceret ad pretium pro pane quoquendo.

De Mollarijs et carriatoribus — CLV.

Item statuimus et ordinamus quod potestas teneatur facere
iurare et promictere omnes illos mollarios et carriatores qui mul-
turam recipiunt, ut non auferant nec auferri faciant ullo
modo vel ingenio nisi de viginti quactuor partibus una de eo-
dem frumenti seu etiamque bladi. Si carriatores ipsum bladum vel
frumentum cum eorum bestijs portarent, set si aliquis cum
sua bestia portet non auferat nisi de viginti partibus unam
de ipso frumento vel blado aut duos soldos leto illius pretij si sol

neto noluerit ille qui potat. ¶ Siquis vero Mollarius vel carriator
acceperit plus quam dictum est, aut non restituerit farinam sic debi
tam, possit ille cuius erit farina accipere sibi somariam non obstante
quod erit super ea et ipsam tenere quousque fuerit satisfactum de suo
dampno, de quo dampno stetur iuramento recipientis damp
num. et si querela inde erit quod non emendaret puniat eum
potestas in viginti soldis et etiam dampnum faciat emen
dari. ¶ Item teneantur Mollarii predicti et debeant et carriatores
iurare et promictere coram potestate non scaricare vel caricare ipsum
bladum vel farinam nisi ad domum illius cuius erit, et a domo
sendinum. ¶ Et non solum dominus bladi set etiam quilibet
de sua familia possit conqueri de talibus mallariis et
carriatoribus consuetis potare et carriare bladum de suo
dampno. ac etiam teneantur ipsi Mollarii et carriatores consu
eti carriare et potare bladum ad petitionem cuiuslibet pe
tentis ad penam viginti soldorum et stetur simplici verbo
petentis. ¶ Quod capitulum teneatur potestas det suo tempore sui
regiminis legi facere in publica Consilio generali non possint ipsi
Mollarii et carriatores habere consules similes vel pentatores et
qui talem officium acceptaverint in decem libris puniatur
de malo incarnato stetur etiam simplici verbo dapnum recipientis
Et sic potestas faciat emendari. ¶ Item teneatur potestas
tempore sui regiminis proponere in Consilio generali de pesa bla
di facienda per commune.

De pena Notarii non scripti in matricula exercentis artem. CLXVI.

Nullus Notarius non scriptus in matricula notariorum
et approbatus per Consules dicte artis possit artem
Notarie in Civitate vel comitatu tuderti exercere. et contra
faciens in viginti quinque libris cortonensium puniatur et potestas
teneatur predicta facere bamnari quolibet mense per civitatem. ¶ Et hec

non intelligantur vel extendantur ad notarios forenses qui pro tempore
erunt in aliquo officio communis Tuderti de hiis que scribent tamquam con
officiales. De pena exercentium procurationem contra infrascriptam formam
et modo scribendi aliquem in matricula notariorum. Clvj.

Item statuimus quod nullus cuiuscumque status et conditionis existat Clvii
audeat vel presumat in causis civilibus vel criminalibus coram
aliquo iudice vel officiali communis Tuderti iurisdictionem haben
te quocumque nomine nuncupetur procurationis actorie vel cure of
ficium exercere pro aliquo cive vel comitatense Tuderti vel pro aliquo
forense nisi fuerit constitutus procurator actor vel curator filius
a patre pater a filio frater carnalis a fratre carnali vel ab
aliquo eius consanguineo ex paterna linea vel materna
vel ab aliquo eius affine usque in quartum gradum con
putando gradus secundum iura canonicum vel nisi talis procurator
actor et curator esset scriptus in matricula notariorum civitatis
Tuderti contrafaciens in viginti quinque libris. Et insuper puniatur
¶ Nullus etiam officialis communis Tuderti talem procuratorem ac
torem vel curatorem audiat postquam sibi notificatum fue
rit quod talis procurator actor vel curator non est scriptus
in matricula suprascripta. Et ad hec officialis teneatur in
casu iuramenti. Ita tamen quod hec non intelligantur in illis qui
secundum formam statuti habentes sunt pro popularibus civitatis vel
comitatus Tuderti qui populares possint procurationis ac
torie et cure officium libere exercere. ¶ Et quoniam
de notariorum matricula hic tractatur ne in ipsa
matricula scribatur aliquis insufficiens in futurum
duximus ordinandum quod de cetero consules dicte
artis notariorum inscribendo aliquem in dicta matricula
formam servare debeant infrascriptam. videlicet quod cum
aliquis petierit se scribi facere in dicta matricula debeat facere

beamus publice adnuntiam dicte artis, et in ipsa in qua consilia-
rii dicte artis et alii notarii ad minus numero quinquaginta co-
sulibus et consiliariis in numero ipsorum non computatis. Et quod ille
qui peteret scribi in ipsa matricula in ea non scribatur nisi obti-
neretur per duas partes ipsorum consulum, consiliariorum et
notariorum facto partito inter eos ad bussulas et pallottas et
aliter aliquis in ipsa matricula scribi non possit. Et si contra dictam formam
scriberetur non valeat nec teneat, et pro non scripto censeri debeat et haberi.

Quod notarii legant contractum partibus. Et de modo servando in cancellationibus. Clxiij.

Clxiii Item statuimus quod notarii legant et legere teneantur et debeant
contractus factos per eos et que ipsi notarii scribere deberent
facta conventione et rogati ab ipsis notariis scribi ante
quam partes discedant et legere coram partibus. Et notarii qui ro-
gati et instrumenta conficerent et conficient teneantur in cancel-
latione ipsorum rogitum scribere diem cancellationis, locum ubi fit cancellatio
et nomina testium qui presentes erunt ipsi cancellationi dummo-
do locum non habeat in decem libris et abinde infra.

De modo servando in contractibus filiorum familias. Et pena notariorum contrafacientium. Clxiiij.

Item statuimus et ordinamus quod notarius quilibet querat a con-
Clxiiii trahentibus ante quam ad contractum procedat et a testibus
si aliquis ex contrahentibus est filius familias vel non. Et si di-
ceretur quod aliquis ex eis esset filius familias vel de quo esset
bannitum quod nullus contrahat cum eo non faciat talem contrac-
tum nisi cum consensu patris vel nisi servata fuerit sollemp-
nitas capitulorum huius statuti loquentium de presenti materia
positorum in tertia distinctione. Notarius contrafaciens in decem
libris comuni puniatur. Et si fieret contractus non valeat et
nec teneat, et ipse notarius teneatur talem contractum cancellare
ad petitionem talis seu patris vel alium consanguineorum
sic male facientis. Et si aliquis dixerit se emancipatum
fore cum vellet aliquem celebrare contractum

Notarius querere debeat ab eo q. stipulante confectionem
contractus instrumentum emancipationis hostendant. et
q. si sibi non demostraverit non possit conficere talem
contractum et si fecerit non valeat et ipso talis filius
non intelligatur in eo in aliquo obligatus.

De pena notarij scribentis instrumentum illius qui dicitur lusisse clx. Clx.

Item statuimus et ordinamus q. notarius qui scripsit aliquod
instrumentum alicuius qui diceretur lusisse aut aliquam aliam
obligationem postquam notificatum fuerit per statutum Consules
seu consules nomine pene in viginti quinque libras debeat
condempnari pro qualibet vice et contractus talis non vale
at nec teneat set ipso iure sit cassus et nullius valoris
et quicunque advocatus prestiterit patrocinium vel advocationem
fecerit contra aliquem obligatum in tali contractu solvat
nomine pene in viginti quinque libras pro qualibet vice postquam
fuerit tali advocato denumptiatum per Consules notariorum

De ... per notarios in contractibus et pena notarij ponentis licterum propriam parte. clxj. Clxj.

Item statuimus q. ad hec ut instrumenta confecta
per Notarios falsificari non possint nec per aliquem in
aliquo vitiari q. quilibet Notarius de civitate et co
mitatu tuderti teneatur in Celebratione contractus habere
adminus duos Testes sibi notos contrafaciens in vigin
ti soldis vice qualibet puniatur. Et quia illud est ab
hominibus per temporis memoria adinventum ut in instrumen
tis et actis et aliis scripturis ponantur annus domini et Indictio
prudenter ut singula quia gestis manifestant sive in iudiciis sive
ubicunque conficiuntur et quelibet scripture et Tabelliones
quacunque forma decuincta conscribant in hac civitate et
eius districtu hoc modo conscribere teneantur videlicet
licet anno domini millesimo Tricentesimo et ...
Indictione et ... ponendo millesimum Indictionem

et diem extense et non per figuras numerales ¶ Et
in qua scriptura appareret que nativitatis domini expressam mentionem
non fecerit presumatur modo et forma predictis fore fac
tam et tempore die Nativitatis domini nostri yhesu christi annus qui
libet habeat initium ¶ Et quod Notarii civitatis et comi
tatus tuderti contractus conficientes suum nomen
nomen patris nomen avi paterni et Regionem et
parocchiam unde fuerit in qua habitant si fuerit
habitator in sua subscriptione scribere teneatur Et
nomina contrahentium et partium et aliorum non co
ntrahentium et Regionem et parocchiam in qua habitat
si habitaverint in Civitate ¶ Si non in comitatu nomen
castri vel ville et hec etiam observent Notarii curiarum
maleficiorum communis tuderti in nominibus partium et fide
iussorum vinculo Iuramenti et qui contrafecerit in vigin
ti soldis cortonensium vice qualibet puniatur

Civitatis si non comitatus nomen castri vel ville ubi habitant

Clxii De pena mictentis papirum de alio quam bambace. Clxii

Item statuimus et ordinamus quod nulla persona de
beat mictere aliud papirum quam de bambacio et qui
contrafecerit puniatur pro qualibet vice in quinque sol
dis et nulla persona possit vel debeat aliquod laborerium
Cere facere nisi de Cera pura et qui fraudem com
miserit puniatur in viginti quinque libris. De pena accipientis
Clxiii aliquid pro passatia fluminis contra istam formam Et modo tenendi naves in flumine. Clxiii

Item statuimus quod pro hominibus plebatus sancti Bar
tholomei de Concellaria fiat et fieri debeat una Ca
tena de ferro fixa in una Colupna de quercu cum ser
ramine pro Navi manutenenda ad portum Tiberis qui di
citur portus filiorum Zacchei quos quidem Catenam Colup
nam Navem et portum homines et universitas plebatus sci

Martini dicti plebatus teneantur et debeant die noctuque bene
sollicite et diligenter ad passum dicte Navis custodire vi-
delicet duo ex eis quolibet die et nocte prout tenentur alii ho-
mines et massarii comitatus Tuderti ad passus custodie ad
penam in ordinamentis de custodia passuum loquentibus con-
tentis ita quod dicta Navis Catena et Colupna non possint
ab aliquo subripi vel devastari Et quod homines et sindicus
dicte ville non teneantur nec cogi possint per aliquem offi-
cialem comunis Tuderti ad custodiam faciendam ad aliquem
passum preterquam ad passum navis predicte. Et si dicta Ca-
tena vel navis ibidem dolose devastaretur vel usur-
paretur sive furaretur quod homines et universitas dicte ville
plani sancti Martini teneantur et debeant ad refectionem
dictarum Catene Navis et Colupne eorum propriis expensis nec
de mala custodia valeant excusari aliquo in contrarium
non obstante. ¶ Item teneantur potestas et qui loco eius
fuerit facere teneri unam bonam Navem in Tiberi in
dicto loco qui dicitur portus filiorum Cacchey in qua pos-
sint redire et transire cives et comitatenses cum eorum
rebus volentes passare super ipsa Navi quam Navem
in dicto portu teneantur facere omnes homines ple-
batus sancti Bartholomei de Tenellaria et omnes alii
adiacentes ipsi portui et qui a duobus annis citra et
per ipsum tempus fuerunt adiacentes et consueti sunt re-
tinere ad dictam Navem et etiam teneantur dicti ho-
mines habere Navigatores in dicta Navi qui ipsam Navem
tenere in conciamine et salvitate et pro salario et
remuneratione ipsorum debeat eis solvi et inter
eos dispensari decem libr. de pecunia comunis Tuderti
quolibet anno et non plus et intelligatur solutio decem

decem . librarum quam dicte solucerit datam communi tuderti per ipsos ho
mines . et de pecunia ipsorum date solvantur ipse decem libre qua
solutionem dictarum decem . librarum . Camerarius dicti plebatus faciat
fieri ratiis de denariis dicte comunitatis date ad penam quinquagin
ta librarum de suo salario que quidem navis sit sufficiens pro tra
situ trium vel quactuor equorum et siquis dictis navigantibus
contradixerit transitum ubicumque eis placuerit fluminis puniatur
in decem . libris . et ipsis navigantibus liceat navigare hinc inde per
Tiberim et portum fluminis et explanare ut eis placuerit et si
debitum sine aliqua contradictione . et siquis ipsam navim ma
litiose dissolverit vel in aliquo leserit puniatur in centum
soldis et dampnum emendet nisi ipsam navim dissolverit de
licentia potestatis Et nullus in ipsa navi mictat lapides nisi
esset super bestia ad dictam penam de quibus omnibus teneatur
potestas a dictis hominibus dicti plebatus et aliis qui sunt
soliti tenere ad dictam navim recipere bonos fideiussores
de faciendo et tenendo dictam navim et de servando omnia supra
dicta . Liceat tamen cuilibet volenti sine expensis fluminis san
nostrum tenere in portu filiorum Gactheri ubi est navis et
possit accipere aquolibet transeunte unum denarium et
per qualibet bestia grossa unum denarium per qualibet vice
. Item illi qui tenent seu tenere voluerint naves in portu Rupina
ter motierum possint recipere et sibi satisfiat secundum modum con
suetum ita tamen quod non accipiat aliter homine nisi unum denarium tantum
et per qualibet bestia grossa duos denarios Contrafaciens in vigin
ti soldis de facto vice qualibet puniatur et stetur Iu
ramento accusatoris . Nullus non obstante formam presentis ca
pituli audeat vel presumat auferre vel auferri facere aliquid pro
passatura sive transitu alicuius fluminis transeundo
per navim aliquam civis vel comitatensis tuderti in aliquo loco

Comunitas tuderti

DI. IIII.

Comitatus tuderti immo navigantes debeat conducere homines et passare et res eorum sicut tam Cives quam comitatenses sine aliquo pretio vel mercede et si aliquis in portu montis vellet habere navim suis sumptibus et expensis ab utraque parte fluminis habens possit aptare portum et passum sine contradictione alicuius et navim religare et religatam tenere ita tamen quod teneatur tales habentes navim passare in eundo et redeundo ipsos homines et rebus sine aliquo pretio vel salario et intelligatur de hominibus et personis Civitatis et comitatus tuderti et aliis quibuscumque non debeat accipi passaturam per Comune tuderti et de illis qui sunt societatem habent cum toto tuderto.

Salvo tamen quod possit habere scannolum in dicto portu sine dicto honere set ipsum scannolum non possit appodiare ad terminum alicuius sine sua cuius fuerit voluptate et si contrafecerent in viginti soldis puniatur et valeat ipsum officium exercere ubicumque hominibus placuerit et possint habentes inde libere navigare sine pena

De pena facientis aliquem citari extra iurisdictionem tuder. Clxiiij. Clxviii

Item statutum quod si quis citatus fuerit aut conventus ad aliquam aliam civitatem quam ad civitatem tudertinam ad petitionem alicuius clerici vel layci Civitatis aut comitatus tuderti vel alicunde Potestas teneatur eum precise cogere qui citari et requiri fecit ad petitionem citati vel requisiti ut desistat a tali molestia modis omnibus quibus potest et etiam teneatur Potestas illi tali auferre nomine pene Centum libras denariorum si laycus est et si clericus cogat patrem si habet aut fratrem vel fratres seu proximiores consanguineos ad solvendum ipsas Centum libras denariorum de quibus medietas sit comunis et alia medietas detur citati seu conventi et nichilominus possit talis citatus et sui sequaces ipsum qui eum citari fecit impune offendere si ab ipsa citatione et molestia non desisteret et nichilominus Potestas teneatur talem citatum defendere expensis comunis tuderti ad petitionem talis sic citati aliquo capitulo non obstante.

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI · ARCHIVIO

Et si potestas fuerit negligens in predictis solvat de suo salario v
Centum libr. Item teneatur potestas ponere in consilio primo
mense sui regiminis si aliquid est addendum vel faciendum super
ipso Capitulo et ad consilio placuerit executioni mandetur.
Et si aliquis qui aliquo ex suprascriptis modis cogi non posset
personaliter nec eius consanguinei faceret vel fieri faceret talem
citationem habueret terras vel possessiones in Civitate vel Comi
tatu tuderti precipiatur eius laboratoribus et conductoribus
ne laborent tales possessiones seu a tali conductat vel tene
ant aliquid ad penam Centum librarum et quilibet possit in dictis
possessionibus et rebus dicti talis si non desisterit dampnum dare
sine pena et banno et Nullus possit in aliqua causa talem
Juvare aut ei in aliquo auxilium vel favorem dare ad
penam quinquaginta librarum. Hoc capitulum ut hic Jacet
in volumine statutorum erat et non fuit de novo conditum per
predictos statutarios.

De pena mercatoris non cancellantis credentias solutas clxv

Item teneatur potestas facere Jurare mercatores et Camp
sores ut deuastet scripturas credentiarum postquam fuerit
eis satisfactum et si non devastaverint ipsas credentias
seu scripturas et iterato repeteret denarios sibi solutos tene
atur Judex Coram quo fieret talis petitio tali mercatori
vel campsori auferre nomine pene et banni solidos Centum
denariorum qualibet vice et pro qualibet ratione non cancellata
et repetita. Quod cuilibet liceat in die sabbati habere banchum
in platea Et de modo purgandi platea clxvi

Item statuimus quod omnes habere possint in Civitate tuderti
et in platea comunis tuderti banchum et alia necessaria die
sabbati tantum exceptis venditoribus fructuum et olerum
qui possint habere deschos omni die pro vendendo olera

et fructus et pisces i dicta platea et qui fecerit contra predicta solvat nomine pene quinque soldos cort. Et quilibet qui habet appotecham in platea comunis tuderti non possit habere destum et amplum ultra tres pedes ad pedem comunis et qui ultra dictam mensuram habuerit vel tenuerit in decem soldis vice qualibet puniatur. Et camagnarij teneantur et debeant mundare et purgare plateam comunis si placuerit consilio et etiam viam stantem inter ecclesiam sancte felicis et domum filiorum domini marchi usque ad hostium domus Celli domini Nicholy in qua fit forum die sabati

De pena occupantis terras montis marte. clxvij. clxviii

Item quicumque de Civitate vel comitatu tuderti occupaverit vel occuparet per questionem motam vel movendam vel aliquo alio modo de terris vel possessionibus montis marte positis infra confines contentos in instrumento venditionis facte de ipso territorio montis marte et tenuta ipsius per sindicum et comunis perusij sindico comunis tuderti teneatur et debeant restituere et renumptiare omni liti et questioni mote de ipsa possessione quam occupasset vel occupare vellet infra decem dies a die precepti facti de ipsa restitutione in contrarium ad penam quinquaginta librarum corton. Et potestas teneatur infra quindecim dies post introitum sui regiminis mittere pro illo de quo diceretur talem occupationem fecisse vel facere velle ut veniat coram eo cui potestas teneatur et debeat vive et apere per ipsam possessionem quam occupasset vel occupare vellet per litem motam vel movendam vel quocumque alio modo debeat relassare et restituere infra decem dies sub pena quinquaginta librarum. Item quicumque dederit auxilium vel favorem ad impediendum predicta simili pena puniatur et si talis esset qui faceret contra predicta qui non posset cogi per potestatem

160v

Pena patefacientis secretum

cogatur proximior eius consanguineus ad solvendum penam predictam
suandum et a predictis que fieret per Potestatem ipsa de causa non possit
appellari per aliquem ad penam predictam. Et potestas teneatur executioni
mandare omnia predicta ad penam quinquaginta libr.

De pena patefacientis credentias — Clxvii

Clxvii Potestas et Capitaneus ac ceteri officiales et consiliarii communis
tuderti et quilibet alii ad consilia vocati secreta teneant
omnia que in consiliis collationibus vel tractatibus communis tuderti agun-
tur et quomodolibet ordinantur et nemini audeant propalare
sive sit negotium publicum vel privatum. Et si Potestas vel
Capitaneus contrafecerit in libris quingentis si alius officia-
lis forensis in ducentis libr. si consiliarius vel alius qui in consilio
interfuerit in libr. quinquaginta cort. puniatur pro quolibet et quali-
bet vice. Et hec intelligatur et locum habeat quoties fuer(it)
mandatum per potestatem vel Capitaneum vel alium qui teneret con-
silium vel Juramentum prestitum de tenendo credentiam
dicta et acta in tali consilio et non aliter. Et hoc capitulum sit
derogatorium omnibus aliis statutis ordinamentis et reformationibus
communis tuderti loquentibus in contrarium predictorum. Et predicta locum habeat
etiam in hiis que tractantur in quolibet consilio dominorum prio(rum)
populi et quolibet alio consilio generali vel speciali communis tuderti mandato
dominorum priorum adunando ad eo quod quilibet consiliarius communis tuderti non
tenens credentias perpetuales in perpetuum et temporales ad tempus
in civitate penam predictam.

De pena filii molestantis patrem. — Clxviii.

Clxviii. Item statuimus et ordinamus quod siquis habet filium vel filios ma-
sculos emancipatos vel emancipatum cui vel quibus dederit ali-
quam partem bonorum Potestas aut Capitaneus teneatur ipsum
filium vel filios cogere ut eorum patrem non molestet in aliis boni-
s suis cum quod sit contentus de illa parte sibi concessa. Siquis non ex talibus filiis

contrafecerit puniatur ad voluntatem patris sui. Et hoc capitulum sit precisum. Et si filius offenderit patrem percutiendo eum puniatur ad voluntatem patris et perdat ipse filius omnem concessionem sibi factam de bonis patris et ipsa pars sibi assignata revertatur ad dominum suum patrem et si offenderet filius patrem in accipiendo sibi de rebus suis puniatur contra eum ad penam ad voluntatem patris et ad restitutionem rerum ablatarum et de predictis et quolibet predictorum stetur iuramento patris absque aliqua alia probatione. Et potestas teneatur observare predicta ad penam librarum Centum

De pena ducentis forensem vel ultra quatuor homines ad aliqua concionem. CLXX. Clxx

Nullus ante alicuius questionis alicuius rei quam haberet cum aliquo secum ducat ad aliquem locum ad quem ivet causa dicte questionis vel litis aliquem forensem vel dicta ante ducere debeat vel venire facere ultra quatuor homines de Civitate vel Comitatu tuderti et qui contrafecerit in libris decem denariorum cortonensium vice qualibet puniatur

De pena ementis ius ab aliquo forense vel vendentis ius non supposito communi tudertino. CLXXI. Clxxi.

Item statuimus quod nullus iurisdictionis communis tuderti ab aliquo alterius iurisdictionis ius aliquod recipiat vel acquirat contra aliquem Civem vel Comitatensem tudertinum sub pena quinquaginta librarum cortonensium et si olim acquisivit non audiatur possint tamen Cives et comitatenses subiecti iurisdictioni communis emere a forensibus terras vel possessiones tantum quas haberent in comitatu tuderti sine pena. Item nullus suppositus iurisdictioni communis alicui non supposito vendat ius aliquod contra Civem vel Comitatensem Tudertinum et si venderet non valeat et nichilominus puniatur pena in statuto contenta.

De pena prestantis impedimentum aque fluenti. CLXXII. Clxxii

Item nullus faciat aliqua parietem vel aliquod impedimentum per quod aqua fluens vel que fluere consuevit in platea communis

BIBLIOTECA COMUNALE · ARCHIVIO

161r

tudti inter domum olim fr. Grappe et domum olim hugolinelli
Gerardi non possit fluere inde et contrafaciens et quoties in x
viginti soldis puniatur. Item omnes aque et turpitudines possint
fluere et fluant libere et ire ad cloacam stantem in stratis
sine aliquo impedimento et siqua parata vel impedimentum
factum esset Potestas et Iudex super libra faciat ammo
veri non obstante aliqua prescriptione temporis —

De pena puerorum preliantium. Clxxiii

C.lxxiii

Item statuimus quod nullus etatis quatuordecim annorum et ab
inde infra faciat aliquod prelium de lapidibus a senatis in
fra vel aliquo alio loco et Potestas teneatur si fieret prelium
aliquo tempore inter ipsos pueros familiam et berruarios suos x
verum ex banitis comunis mittere et eis facere precipi ne p
lientur. Et siquis puer prohiceret aliquem lapidem in domum
vineam seu ortum alterius eo tempore vel aliquo alio tempore x
puniatur per potestatem vel Capitaneum Civitatis predicte
in viginti soldis si de die et si de nocte in quadraginta sold.
den. cort.

De pena euntis ad aliquem locum ad stipendia contra istam formam Clxxiiii

C.lxxiiii

Item statuimus quod nullus de Civitate vel comitatu tudti
audeat vel presumat ire vel accedere ad aliquam Civitatem
castrum vel locum ad aliquod stipendium seu servitium cum x
stipendio mercede salario vel sine alicuius comunis Civita
tis castri loci seu specialis persone per se vel cum alio a qua
draginta miliaribus citra versus Civitatem tudti sub pena du
centarum librarum den. si esset eques et centum libras cort. si esset
pedes. Et si aliquis iverit vel accessisset seu staret quod teneatur
et debeat recedere et se ab eo stipendio seu servitio separare et
ipsa loca dimittere a die banditi mittendi ad quinque dies
infra proxime secuturos et plus ut placuerit dominis Potestati

Et q potestas et Capitaneus teneantur et debeant suo
iuramento predicta omnia facere obseruari ad penas predictas
Et de predictis et infrascriptis bis quolibet mense publice et
priuate contra delinquentes in predictis Inquirere et sollepniter
inuestigare per se et suos officiales et omni uia et modo quo
melius poterit ad quam condempnationem sufficiat probatio per
publicam famam cum aliquibus inditiis et probabilibus argumentis
quam condempnationem teneantur exigere et formam condempnationis exe
cutioni mandare infra quindecim dies a die late sine remissione
sub pena predicta quam penam ex dicta tali negligentia ipso facto incur
rant. Et predicti potestas et Capitaneus teneantur et debeant
bannum facere banditoribus comunis tuderti publice ad duas tu
bas quandocumque dominis prioribus populi uidebitur et placebit.
Et siquis contrafaciendo non recederet nec se a dicto
stipendio seu seruitio separaret infra terminum in bandimen
to assignandum set contumax fuerit et ipsum bandimen
tum habuerit in contemptum incurrat dictas penas Et
si ultra terminum in dicto bandimento assignandum steterit
in aliquo loco contra formam presentis capituli pro quo
libet et quolibet mense si fuerit eques in libris Centum
cort. puniatur et si fuerit pedes in quinquaginta libris cort.
condempnetur Et hoc intelligatur si steterit ultra dictum terminum
in bandimento assignandum per unum diem et illa dies intelligatur
pro toto mense. Et pro predictis omnibus ad dictas penas soluen[das]
teneatur pater pro filio in talibus delinquente.

De prohibitis uiris et sponsis eorum et pena mulierum portantium ornamenta prohibita. CLXXV.

Item. Nulla sponsa de Ciuitate tuderti uadat eques sed
pedes ad maritum cum qua possint ire quatuor uel quinque
domine ad plus excepto marito et qui contrafecerit in uigin
ti soldis puniatur pro qualibet uice de quibus medietatem

habeat accusator nisi uel de Civitate in comitatum vel de Comita
tu ad Civitatem et potestas predicta faciat bandiri primo misse sive re
giminis. Item Nullus recipiat aliquam sponsam ab Ecclesia nisi
illi de domo sui viri. Item panni sponsarum non portentur ad domum
viri palam set privatim et qui contrafecerit in viginti soldis pu
niatur et registro [illegible] non fiat exceptis duabus de domo spo
nse et Nulla det uel dari faciat aliquem denarium alicui sponse
uel alteri pro ea et qui contrafecerint in decem libris cortonensium puni
atur. Item quando [illegible] aliqua mulier cum iudice vel cito non
intret domum ultra sex homines et Nullus tunc [illegible] capputeum
uel aliquid de capite alicuius nec percutiat et qui contrafe
cerit in decem libris puniatur. Item nulla persona Civitatis uel
possit comedere in domo illius qui maritaret aliquam feminam
tempore quo ipsam maritaret nisi tantum maritus cum duabus
personis que non sint de ipsa domo. Item nullus consanguineus
ipsius mulieris maritate possit facere aliquod convivium ipsa de
causa nisi tantum marito ipsius cum duobus sociis et non pluribus.
Item Nulla persona possit ad domum mulieris eo tempore aliquod In
senium facere nec illi de domo mulieris possint recipere. Item
maritus ipsius tempore quo ducit eam nec aliquis consanguineus pos
sint facere aliquod Convivium nec invitare ad comedendum nisi
quatuor personas ad plus scilicet duos ex parte mulieris et duos
ex parte sua. Item Nulla persona debeat facere aliquod Ense
nium ad domum mariti nec illi de domo eius possint recipe
re ad eandem penam decem librarum et pena predicta decem
librarum intelligatur in quolibet dictorum casuum ubi non est
determinata et predicta Locum habeant inter Cives tantum
comitatenses de predictis possint facere pro eorum velle sine
pena. Item Nulla persona possit eo tempore aliquid de rebus
consuetis donare nec aliqua persona donum aliquod recipere

ad dictam penam nec recipi facere. Et Potestas teneatur observari fa
cere predicta ad penam quinquaginta librarum. ¶ Item non possit
fieri convivium aliquod octo diebus ante nec octo post narrationem
alicuius mulieris et qui contrafecerit pena decem librarum puniā
tur in quo convivio sint persone ad comedendum ultra numerum
supradictum. ¶ Item nulla mulier possit in capite portare vel
in dorso aurum vel argentum perlas gemmas vel lapides
pretiosos sub pena decem librarum vice qualibet qua contrafe
cerit quam penam maritus de dotibus ipsius mulieris solvere
teneatur. ¶ Possit tamen quelibet mulier anulos seagiaha et
alias centuras fornitas auro vel argento et buctones au
reos vel argenteos causa abottonandi et etiam firmettos va
loris ad plus quadraginta soldorum pro quolibet firmetto sine
pena deferre. ¶ Et quod nulla mulier deferat in dorso aliquos
pannos quorum laborerium et sutura constiterit seu costet ul
tra decem libras ad eandem penam decem librarum quam
penam maritus de dotibus uxoris solvere teneatur. ¶ Et
nullus sartor seu sutor aliquem pannum sarciat seu suat
vel aliquod laborerium faciat quod laborerium et sutura
constare possit ultra decem libras ad penam pro quolibet
sartore seu sutore contrafaciente et pro qualibet vice vigi
ti quinque librarum cortonensium. ¶ Item non possint aurifices
Civitatis tuderti aliquod ex predictis ornamentis prohibitis de
cetero laborare ad penam predictam. ¶ Et Potestas et
Capitaneus omnia in hoc statuto contenta singulis kalendis (m. glio kal)
per Civitatem tuderti in locis solitis banniri facere teneantur
et ea omnia integraliter faciat observari et si fuerit ne
gligens perdat de suo salario quinquaginta libras denariorum.
Et quilibet possit de predictis omnibus et quolibet pre
dictorum accusare et habeat medietatem banni et teneatur

TODI · BIBLIOTECA COMUNALE · ARCHIVIO

q(ua)l(ibet) die d(omi)nico

in credentia nomen eius et stetur de predictis Juramento accusatoris cum unico teste de fama. Item teneantur Potestas et Capitaneus quolibet die dominico et festiuo mictere suam familiam et unum ex notariis per Ciuitatem ad Ecclesias principales ad inquirendum de mulieribus facientibus contra predicta uel aliquod predictorum. Item teneantur domini priores populi eligere duos bonos homines pro qualibet parrochia quos faciant Jurare et denuntiare facientes contra predicta

C lxxvj

Qualiter quis possit se defendere Et de pena non succurrentium clamanti Clxxvj

Quilibet liceat se et alium contra offendentem Juuare et resistere Iniurie et offense quam aliquis inferret siue inferre uellet contra se uel alium et si occasione dicta Juuaminis uel resistentie talem offendentem seu offendere uolentem offenderit nullam penam patiatur dum tamen talis defensio et resistentia et que dicta occasione fierent fiant cum moderamine inculpate tutele et sine sanguinis effusione. Item quilibet offensus possit impune se ipso istanti non diuertendo ad alios extraneos actus impune uendicare cum moderamine non excedendo modum uindicte et si excesserit puniatur ut qualitas excessus exegerit. Quilibet etiam teneatur succurrere ad clamantem succursum et ipsum posse Juuare ne patiatur Iniuriam uel offensam et qui audiuerit talem clamantem et non succurrerit nisi Justo impedimento fuerit impeditus in decem libris cortonensium puniatur

Pro iniuria offendere

C lxxvij

De modo procedendi in ferendis sententiis criminalibus Clxxvij

Potestas et Capitaneus et qui loco eorum aut alterius eorum fuerit et quilibet eorum possit ad finem ferendam super maleficiis procedere quod cito de ipso maleficio

constaret per probationem uel contumaciam rei dum modo non
infra terminum datum reo comparenti ad suam defensionem
faciendam quem artare non possit nisi reus fuerit sponte
confessus et dixerit se omni defensione carere. Et te-
neatur omnino infra duos menses a die inquisitionis uel de-
nuntiationis per sententiam iustam terminare processum nisi
esset tale delictum quod deberet eius processus celerius aut tar-
dius expediri per formam aliarum capitulorum constituti communis Tuderti.
Potestas
Et teneatur et Capitaneus quolibet mense bis uidelicet
quibuslibet quindecim diebus suas absolutorias seu condepna-
torias ferre quas sententias absolutorias notarius cuiuslibet ma-
lefitiorum scribat in cartis pecudinis duplicatas et condepnato-
rias triplicatas quas sententias ut dictum est in cartis
pecudinis scriptas dictus notarius ad penam decem librarum
denariorum pro qualibet uice qua contrafecerit teneatur ante lec-
turam et publicationem scribere de quibus sententiis tam
absolutoriis quam condepnatoriis in lectura ipsarum detur unus
quaternus notario camerarii et alterum in quo legat sibi
retineat qui notarius camerarii teneatur tunc in consi-
lio in quo et quando leguntur ipse sententie suum quaternum
sibi datum cum quaterno legendo per ipsum notarium absul-
tare. Et si concordare inuenerit suum quaternum cum qua-
terno in quo legitur reportet ipsum ad cameram et de sen-
tentiis in eo scriptis copiam exibeat. Cuicumque uolenti in
ipsa camera tantum set ex ea modo aliquo per aliquem
offitialem uel aliquam aliam personam condepnationes alique
seu libri condepnationum uel absolutionum extrahi non possint
uel debeant. Tertium uero librum condepnationum dictus
notarius malefitiorum dare debeat dicto notario camerarii quem tertium
tertium librum ipsi notarii debeant insimul absultare.

Pot absentari a lato xx. diey.

singulis quindenis diebus

Si v. dies introitus offitii non computantur ut [illegible] xv dies quibus reddunt [illegible] offitii ut [illegible]

Et q(uod) dictus notarius camerarii teneatur (et) debeat unum ex
libris dictarum condepnationum ad Ecclesiam s(an)c(t)i fortunati defer-
re et in sacristia d(i)c(t)e Ecclesie reponere (et) de ip(s)is facere unum li-
brum de condepnationibus cuiuslibet domini supradicti Et q(uod) d(i)c(t)e
condepnationes que in d(i)c(t)a sacristia tenebuntur de ea extrahi (et)
videri non possint per aliquem nisi per dictum notarium came-
rarii sine expressa licentia dominorum viginti quatuor consilii po-
puli Et q(uod) condepnationibus que in d(i)c(t)a sacristia et in dicta
camera retinebuntur et cuilibet earum detur et habeatur ple-
na fides Et q(uod) si in libro introituum dicti co(mmun)is scripto manu
notarii dicte cammere vel in libro condepnationum qui stabit
in cammera dicti comunis inuenirentur solutiones d(i)c(t)arum con-
depnationum vel alicuius earum scripte manu dicti notarii cam(erarii) ta-
lis condepnatio de qua solutio inueniretur ut dictum est habe-
atur et sit pro cassa irrita et nullius ualoris in quolibet p(re)dic-
torum librorum aliquo contrario non obstante

Pena comunit(atum) n(on) denu(n)tiant(ium)

Clxxviii

De pena Comunitatum non denumptiantium malefitia

Clxxviii

Item statuimus q(uod) quelibet universitas Castrorum (et) villarum
Comitatus tuderti p(er) suum sindicum vel massarium legitime
ordinatum teneatur et debeat o(mn)ia et singula malefitia (et) exces-
sus et delicta qui et que committerentur in suis Castris
vel villis seu infra tenutas et confinia eorundem de quib(us)
deberet solui pena a decem libris supra referre ac etiam r(e)-
denumptiare potestati vel Capitaneo Civitatis tuderti ac etiam
nomina et pronomina malefactorum et unde sint loca et
confinia malefitii vel excessus infra sextam diem a die com-
missi malefitii vel delicti Et universitas p(re)d(ic)ta no(n) seruans
puniatur modo infrascripto videlicet si habuerit quinquagi(n)ta
lares in medietate quantitatis pene imposite per statutum
co(mmun)is tuderti p(ro) tali delicto obmisso denumptiari p(er) eos Et si habuerit

contepnetur in plus p rata ¶ Si uero pauciores habuerit contep
netur in min pro rata dum modo penam impositam ex forma statuti
pro tali delicto obmisso denuptiam excedere non possit ¶ Et si ma
lefitium quod committeretur venire possit personali pena punien
dus si ad mortem puniatur dicta universitas in libris sexcentis
denariorum cort si citra mortem in tricentis libris den cortonensium
¶ Sindicus vero vel massarius ad denuptiandum malla ordinatus sol
uat de sua ppria pecunia medietatem quantitatis pene iposite
p statut p quolibet delicto no denuptiato p eum dummodo pena
dicti sindici vel massarii ad hoc ordinati no excedat quantitatem
viginti quinque librarum p quolibet mallo no denuptiato per eum sed
si pena imponenda dicto malefactori ee possit personalis ex forma
statuti puniatur ipse sindicus vel massarius in viginti quinque libris
p quolibet tali malefitio non denuptiato p eum ¶ Item si pdicta
malla no denuptiarentur infra dictum terminum sex dierum tene
antur homines singulares ibidem habitantes cum sua familia tpr
commissi malefitii tam Cives quam Nobiles serigentes et massarii
Civitatis dicte et etiam forenses in cuius territorio malefitium co
missum fuerit similem denuptiam facere infra quintam diem post
lapssum dicti primi termini et si neglientes fuerint puniatur
quilibet masculus habitator tempore commissi malefitii in ipsis ca
stris vel villis qui sit legiptime etatis et sane mentis et corporis
in soldis quadragita cort p quolibet malefitio sanguinolento
et pro quolibet alio mallo pro quo imponeretur pena quinqua
ginta librarum et ab inde supra ab inde vero infra in decem
soldis pro quolibet mallo no denuptiato Et facta tali denuptia
tione per unum ex eis infra dictum secundum terminum singulares
omnes ac etiam dicta universsitas excepto tali sindico liberetur
¶ De quibus omnibus et singulis Potestas et Capitaneus et quili
bet eorum et eorum et cuiusque ipsorum Judices mallorum teneantur quibus mensibus

Ingrue [illegible]

165v

Inquirere et punire culpabiles secundum modum predictum. Et intelligatur legitimus sindicus ad predicta ordinatus siue se pro sindico gesserit uniuersitatis predicte.

De pena uniuersitatum non capientium Et de pena receptantium exbanitos Cxxviii.

CXXVIII

Vniuersitas et homines castrorum et villarum comitatus tuscie sollicite persequi et pro posse capere malefactores committentes aliquod maleficium infra confinia suorum castrorum uel villarum teneantur maxime si de talibus maleficiis erit rumor et malefactores captos unum uel plures in fortiam potestatis uel Capitanei aut alicuius eorum et comunis predicti infra secundam diem a die maleficii perpetrati deducere Et si predicta non fecerint et negligentes fuerint puniatur quelibet uniuersitas in cuius territorio maleficium fuerit commissum pro quolibet malefactore non capto in dimidia eius in quo per forma statuti talis malefactor non captus et non presentatus deberet puniendus Et hec si talis uniuersitas habeat quinquaginta lares et ab inde supra et si a quinquaginta usque in viginti tertiam partem et a viginti usque in decem quartam partem et a decem usque in quinque sextam partem et ab inde infra octauam partem eius in que per formam statuti talis malefactor non captus et non presentatus deberet puniendus Si uero malefactor deberet condempnari pro homicidio uel ad mortem tunc talis uniuersitas non capiens et non presentans si habuerit quadraginta lares uel ab inde supra puniatur in quingentis libris que quingente libre habeantur loco medietatis mille librarum in quibus homicida puniatur cum consentientibus et deberet pecuniariter puniendus Si uero talis uniuersitas habuerit lares ab inde ~~inde~~ infra tunc puniatur secundum distinctionem larium supradictam facta consideratione et declaratione

q[uod] puniatur in tertia quarta sexta et octaua parte dictarum
quinque librarum. Saluo q[uod] si ips[e] malefactor se presentauerit
ante q[uam] tractet ipsius maleficii p[er] eum commissi contumaciam
incurrat universitas et homines Castrorum et villarum infra quorum
confinia ipsum maleficium fuerit commissum ad dictam penam nullatenus teneantur. Item q[uod] omnia supradicta intelligantur et
teneantur omnes Nobiles et sergentes habitantes in ipsis castris
et villis Et siqua Robaria committeretur in territorio alicuius
Castri uel ville comitatus predicti homines ipsius Castri uel ville
ac etiam nobiles et sergentes ibi habitantes Et generaliter omnes homines sane mentis et corporis et etatis legitime
ibi habitantes teneantur ad emendam dicte robarie et dampni et
refectionem faciendam tali derobato nisi derobator fuerit
captus p[er] eos et in fortiam comunis deductus quo casu ad emendam uel restitutionem dampni minime teneantur. Et nulla
universitas alicuius castri uel ville dicti comitatus aut aliqua alia specialis persona scienter in suo castro uel villa
in sua domo uel habitatione receptet aut stare permittat
aut scienter retineat aliquem exbannitum et condempnatum
comunis dicti pro aliquo maleficio vnde seu de quo esset condempnatus in persona uel membro aut in pecunia a Centum
libris supra. Et universitas que contrafecerit puniatur
in Centum soldis tur[onensium] p[ro] quolibet homine ipsius universitatis uel
loci tam Nobilium q[uam] sergentium q[uam] massariorum et aliorum ibidem
habitantium Et presumatur receptatio si talis exbanditus et
condempnatus Inuentus fuerit in ipsis castris seu villis
aut aliquo uel aliqua eorum uel in eis publice visus fuerit.
Si uero specialis persona receptauerit puniatur in libris
Centum et simili modo presumatur receptatio si talis
exbanditus et condempnatus visus aut inuentus fuerit

in aliqua sua domo vel habitatione. De quibus omnibus Potestas et
Capitaneus et quilibet eorum teneantur procedere et punire
culpabiles secundum formam statuti predicti. — Quod cuilibet liceat
capere exbannitum Et de salario capientium et appresentantium exbannitos Clxxx.

Clxxx Item statuimus quod cuilibet liceat capere et infortiam communis tuderti
infra tertiam diem a die captionis deducere quemlibet exbanditum et
condempnatum communis tuderti pro malefitio et qui talem exbanditum et con
dempnatum ceperit ad infortiam communis predicti captum presentaverit habeat
capiens et presentans a communi tuderti decem libr. cort. pro quolibet et de quoli
bet centenario condempnationis talis capti et presentati exbanditi et condem
pnati dicti communis. Et si plures fuerint per talem presentati de plu
ribus sibi solvatur ad eandem rationem. Et si captus et presen
tatus fuerit condempnatus ad mortem sine redemptione pecunie vel eam
redimere et solvendo non fuerit habeat capiens et presentans
a dicto Comuni libras quinquaginta den. cort. Et si condempna
tus fuerit in membri amputatione habeat talis presentans et
capiens libr. viginti quinque cort. Et quilibet etiam exbanditus et
condempnatus possit alium similem sibi exbanditum et condempnatum
in Civitate et comitatu tuderti capere et infortiam communis reducere
videlicet Nobilis Nobilem, sergens sergentem, assassinus assassi
num et popularis popularem. Et si nobilis exbanditus et
condempnatus personaliter aut pecuniariter alium Nobilem ex
banditum et condempnatum eque sibi personaliter vel pecu
niariter in Civitate vel comitatu tuderti ceperit et in
infortiam communis predicti presentaverit condempnatio talis capientis et
presentantis cassari et cancellari debeat de libris dicti communis.
Si vero condempnatio capti et presentati esset minor quam condempna
tio capientis et presentantis condempnatio talis capientis et presenta
tis usque ad concurrentem quantitatem condempnationis capti de
beat cancellari in residuo vero non firma remaneat.

[illegible]

Remaneat B. no

MI. IIII.

Remaneat Si uero condepnatio capti et presentati eet maio qua con
depnatio Capientis et presentantis habeat et habere debeat talis
Capiens et presentas decem lbr p quolibet et dequolibet Centona
rio librar̄ asūma sue condepnationis supra, cī sua condepnatio excedat
Et idem p omia intelligantur de populari exbanito & codep
nato capiente et presentante popularem exbanitum & condepna
tu et de fugiente ad fugientem Et Massario ad massariu et etia intel
ligant q minor exbanitus comis tuderti possit capere & psentare
maiore exbanitum et condepnat comis tuderti videlicet Massarius
fugientem Popularem Nobilem et non maior Minorem Nec etia
possit capere unus alterum ut exipa captione habeat aliqd a com
aliqui qui peodem delicto et Rixa p eos simul comisse ut inqua
Inuicem sibi auxilium prestitissent eet exbaniti & codepnati Ite
q siquis indicauerit uel appostauerit aliquem exbanitum uel condepna
tum inpsona tantum cuius Indicationis causa dictus exbannitus cap
tus et infortiam comis ductus fuerit habeat et habere debeat
de pecunia dicti comis Quinquagita lbr den si inde mori deberet
Si uero menbrum pdere deberet habeat dictus Indicans vigitiq̄
libr den Et si dcūs exbannitus eet pecuniali condepnatus
habeat et habere debeat duos sold p qualibet libra condepna
tionis talis exbanniti Et q Potestas et Capitaneus ad peti
tionem dicti Indicantis et cuilibet alterius teneat mictere suam
familiam ad capiendum quemlibet exbanitum comis Tuderti
Et capi facere et duci infortiam dicti comis ad penam centum
librar̄ qualibet vice qua contrafecerit Hec omia tamen
in hoc capitulo contenta non intelligantur in exbannitis pro
districta palatij contemptu mandati uel pro dapnis datis ul
pro consilio Et qd etiam siquis indicauerit uel apposta
uerit aliquem exbanditum et condepnatum simul cum ipso
Indicante uel appostante pro eodem delicto et Rixa comisse

per eos vel inqua Inimicum sibi auxilium prestitisset qui si
se invicem Indicaverint vel appostaverint nichil habere debeat
a com(mun)i. ¶ Et q(uod) Indicantes vel capientes feminas, cecos, me
teraptos vel furiosos exbannitos vel condepnatos seu quos
cumque alios exbannitos vel condepnatos in de(cem) lib(ris) vel
ab inde infra aut infra decem dies post condepnationem f(actam)
de tali exbannito et condepnato non mereant(ur) aliq(uod) premiu(m) a com(mun)i
¶ Salvo q(uod) hoc capitulum locum non habeat in illis qui ca
perent homicidam, qui ex forma alicuius capit(u)li huius statuti
deberent habere maius premium a com(mun)i in quibus fuerit forma
in ipso capitulo declarata

Q(uod) capit(u)la statuti loquentia c(ontra) magnatos locum habeant c(ontra) eorum filios et famulos — Clxxv

Clxxxi — Item statuimus et ordinamus q(uod) omnia capitula huius statuti
loquentia contra magnatos et potentes civitatis et
comitatus Tuderti locum habeant et intelligantur tam c(ontra)
ipsos magnates et potentes q(uam) etiam contra ipsorum et cuilibet eorum
filios legitimos et non legitimos et famulos et familiares
quoscumque cuiuslibet ipsorum magnatum et potentum.

De pena paciscentium de quota litis — Clxxvi

Item statuimus q(uod) nullus advocatus procurator vel
notarius seu quivis alius cuiuscumque status et condictionis
Clxxxii — existat audeat vel presumat paciscere seu pactum facere
cum aliquo de civitate vel comitatu Tuderti habente aliquam litem
vel causam questionem vel controversiam cum aliqua persona de
quota parte ipsius litis vel cause questionis vel controversie
in casu victorie nec q(uod) ipsam litem vel causam questionem vel
controversiam vincat accipere decimum, contrafaciens in quinquaginta
lib(ris) vice qualibet puniatur et liceat cuilibet tales delin
quentes accusare et denumptiare et ipse accusator habeat me
dietatem eius quod tales delinquens solverit in com(mun)i. Et in

telligatur quod aliquis fecerit pactum de quota si promisit eam vel litem questionem vel controversiam expensis ipsius advocati procuratoris vel notarii seu alterius cuiuscumque usque ad finem causari et per sententiam facere terminari. Et quod contenta in hoc capitulo publice banniantur.

De pena assumentis aliquam in uxorem contra istam formam. Clxxxiv.

Nullus possit in uxorem assumere aliquam puellam minorem sedecim annorum sine patris etiam naturalis ipsius puelle presentia et consensu, vel si patrem non habeat, sine presentia et consensu fratrum et matris vel fratrum tantum ipsius puelle, vel sine consensu et presentia duorum proximiorum usque in quartum gradum ex linea paterna ipsius puelle si non habuerit fratres, sine consensu curatoris ipsius si curatorem habuerit. Et qui contrafecerit in libris centum cortonensium puniatur vice qualibet et si dos fuerit in maiori quantitate puniatur ultra penam predictam usque in summam dotis date seu promisse. Teneantur tamen dicti fratres et consanguinei ipsius puelle et quilibet ipsorum sibi puelle nubere volenti consentire et eam non impediant si ipsa voluerit bonum et honestum virum. Et si requisiti ab ea seu ab eius futuro viro nollent consentire nec matrimonio contrahendo interesse, licite et sine pena possit tunc matrimonium contrahi.

De pena potestatis et capitanei non observantium statuta. Clxxxv.

Item statuimus quod potestas et capitaneus teneantur et debeant observare et executioni mandare effectualiter omnia et singula capitula et ordinamenta pacis facte et habite inter commune Perusii et commune Tuderti inter intrinsecos et etiam extrinsecos civitatis Tuderti ad penam et sub pena mille librarum de suo salario pro qualibet eorum communi Tuderti solvendarum

Et si nõ obs̃uauerit ul̃ neglexerint adimplere et executioi mandare.

Clxxxv Q' de quolibꝫ mallo possit fieri pax Et inquibꝫ casibꝫ pena nõ minuit̃ ꝓpt pace clxxxv.

Item statutum q' de quolibet mallo possit fieri pax inter ꝑtes
infra decem dies a die comissi maleficij computandos et
pax facta infra dictum terminum et in publica forma ꝑducta
ante finam. Prosit illi contra quem occasione alicuius officij ꝓcede
ret in quolibet mallo per eum confessato sponte in prima co(m)paritione
et responsione quam faceret coram officiali qui de mallo
ipo congnosceret q' minuatur ei tertia pars pene in qua pro
tali maleficio puniendus veniret et aliter pax ad diminutionem

Pax

pene alicui non prosit. Additum est dc̃o caplo q' pax fc̃a

vide s. cap. lij. i fine.

inter quascumqꝫ ꝑsonas cuiuscumqꝫ status et conditionis exi
stat de aliquo homicidio. Et etiam pax facta inter aliquem
magnatem et potentem secundum formam statuti q' magnate et
potente habito cum aliquo secundum formam statuti habito pro
ꝑplari Et int' popularem aliquem cum magnate de quocumqꝫ
mallo ul̃ excessu non prosit alicui quantum ad diminutionem pene.
Item q' ꝓpt confessionem et pacem in casibꝫ in quibꝫ ꝓpt pacem
diminuitur pena minuat̃ et minui debeat integre dimidiã
quantitatis in qua veniret puniendus si pacem nõ habuisset et
mallã non fuisset confessus sponte in prima comparitione.

Clxxxvi De pena minantis alicui ꝑ pace facienda Et q' pax fc̃a nõ minuat penam Clxxxvi.

Item statuimus et ordinamus q' nullus audeat ul̃ presumat
minari ul̃ minas terores vel iniurias aliquas dc̃o vel
facto facere vel inferre seu fieri vel inferri facere alicui offen
so vel iniuriato ab aliquo quacumqꝫ iniuria vel offensa ut
ipse iniuriatus pacem seu remissionem faceret cum illo
qui eum offendisset seu iniuriasset ul̃ cum alio suo noĩe et
qui contrafecerit puniatur in ea pena in qua puniendus
veniret ille qui offendisset ꝑ iniuria seu offensa ꝑ eum fc̃a.

Et si metu terore ul minis alicui fieret pax de aliquo malefitio
q non prosit alicui ad pene diminutionem.

Qui exbanniti possint impune offendi et qui non. Clxxxvj. Clxxxvij

Item siquis offenderit aliquem exbannitum pro homicidio pro
dimento, falsitate, robbaria, arsicumine, furto, abuiaria
seditione, priuato carce, et pro membro truncato siue debilitato
vel aliquo predictorum excessuum et delictorum, vel alio graui mallo
nullam penam patiatur // Et si offenderetur exbannitus p
alia quacumque causa puniatur offendens in quartam pena pene
contente in statuto de tali offensione // Saluo q predicta ul aliq
predictorum locum non habeant in patre offendente filium, in filio
offendente patrem, in marito offendente vxorem, et in fratre
carnali offendente fratrem carnalem. Et in illo qui offen
deret aliquem cum quo ante ipsam offensionem idem offen
dens fecisset pacem de aliquo mallo vel delicto, In quibus casibus
quacumque offensione offenderet puniatur offendens secundum
formam statuti non obstante q talis offensus fuerit exban
nitus // Et saluo q predicta locum non habeant in nepote
carnali nato ex filio, fratre vel sorore offendente auum patruum
vel auunculum, Et in auo, patruo, uel auunculo offendente
nepotem natum ex filio fratre uel sorore carnali de quorum offensio
nibus puniatur offendens, ac si offensus non esset exbannitus //
Et saluo q predicta locum non habeant in fratre consobrino offen
dente alium fratrem consobrinum ex paterna linea ul materna
inter quos et de offensionibus factis inter eos fiuetur hec
forma, videlicet q si occiderit unus alium puniatur occidens
ac si occisus non fuisset exbannitus, de aliis autem offensionibus
factis inter eos puniatur offendens in media pena qua
veniret puniendus si offensus non fuisset exbannitus // Sal
uo etiam q si esset exbannitus de districtu palatii et turbat

teriute uel de pno dato uel ex aliqua causa pro qua non esset
condepnatus ultra decem lb. impune offendi non possit.

De pena aduocatis uel patrocinantis pro aliquo exbannito Clxxxvii

Clxxxvii Item statuimus et ordinamus quod nullus audeat uel presumat aduo
care uel patrocinari in aliqua curia ciuili uel criminali
siue in aliqua curia uel audientia clericali in ciuitate uel co
mitatu tuderti pro aliquo exbannito uel condepnato pro eius exban
ni uel condepnati iudicatione uel appostatione secundum formam capi
tuli suppositi sub Rubrica quod cuilibet liceat capere exbannitum et
de salario capientis et appostantis exbannitos centesima octua
gesima Rubrica iudicans uel appostans ipsum exbannitum
uel condepnatum occasione iudicationis uel appostationis debet
recipere aliquid a comuni contrafaciens in centum lb. uice qua
libet puniatur. Ut proponatur in consilio de executione contra

exbannitos facienda et de modo seruando in ea. Clxxxviii.

Clxxxviii Item statuimus et ordinamus quod domini Priores populi qui
pro tempore fuerint teneant et debeant uinculo iuramenti
proponi facere per dominum Capitaneum populi primo eorundem eorum
prioratus Et ipse dominus Capitaneus in ipso consilio ad ipsorum dominorum
priorum petitionem proponere teneatur quid placet ipsi consilio prouidere
super executione facienda per comune tuderti contra exbannitos et condep
natos comunis tuderti et in eorum bonis, ita tamen quod in ipso consilio
nichil ualeat prouideri pro executione predicta nisi ipsa executio que
per dictum consilium prouideret inciperet et fieret prius contra
decem ad plus maiores magnates et potentiores exbannitos
et condepnatos dicti comunis de ciuitate et comitatu tuderti
Et aliter de executione noua facienda per ipsum consilium non ua
leat prouideri Qui decem nominentur et declarentur secundum modum in ipso
consilio declarandum ita tamen quod in ipsis decem semper executio
incipiat et fiat a maiori et potentiori ipsorum decem et gradatim

p ipm consilium circa dictam executionem, servata tamen forma
predicta fuerit ordinatum provisum vel reformatum, dictus capi
taneus ppli et quilibet capitanei vicem gerens ad penam
Quingnentarum libr. cort. Teneatur exequi cum effectu penale
quorum decem executione facta, eadem forma servet in omnibus
aliis exbannitis vel condepnatis comunis tudertı, dumodo semp
in executione servetur hec forma, quod contra maiores et
potentiores de decem in decem executio semp fiat.

De condepnationibus exigendis et exequendis Clxxxx. Clxxxx

Teneatur Potestas et capitaneus comunis tuder. et quilibet
eorum p se et eorum familiares exequi posse et cum effectu
exigere et camario dicti comunis solvi facere omnes et singulas
condepnationes p eos vel alterum eorum factas sive per eorum pre
decessores quam citius fieri poterit, executio de ipsis, detinendo
personaliter solvere debentes et eorum fideiussores, nec non ca
piendo pingnora, vendendo et vendi faciendo, et eorum pretium
convertendo in condepnatione usque ad integram solutionem
ipsius vel ipsorum condepnationum. Et teneatur posse, potestas,
capitaneus et quilibet eorum p se, et eorum officiales et familiares,
persequi et persequi exbannitos et condepnatos pro malo, et eorum
bona pro ipsorum bonis et condepnationibus exigendis, ipsosque ex
bannitos et condepnatos capi facere pro executione et exactione
ipsorum bonorum et condepnat. Teneantur quoque dicti Po
testas et capitaneus et utrumque ipsorum eo tpre tantum quo
recipiunt cautiones a sindicis castrorum et villarum comitat. tuder.
secundum formam capituli loquentis de hac materia positi in quinta
distinctione, Inquisitionem facere et diligenter exquirere fiat inquisitio a sindicis castri et ville ...
a sindico et quatuor massariis cuiuslibet castri vel ville de bonis
ipsorum exbannitorum et condepnatorum existentium infra confines
castrorum et villarum suorum. Et cuilibet sindico et massario precipere quod

ARCHIVIO · BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

debeat infra tertium terminum per eorum uel aliquem eorum assignandum re-
ferre et denumptiare bona omnia, que tales exbanniti et condempnati habent
in eorum uel aliqua eorum, castro uel villa, seu eorum uel alicuius eorum con-
finibus, que omnia si non fecerint predicti sindici et massarij pu-
niantur in libris viginti quinque pro quolibet eorum et plus ad arbitrium potestatis
uel capitanei, ut qualitas facti et inobedientie exigerit. ¶ Omnes
quoque laboratores terrarum exbannitorum et condempnatorum et quocumque modo
uel causa talium terras uel possessiones tenentes ¶ teneantur predictis
potestati uel capitaneo, denumptiare ac manifestare bona predicta que
quoquo modo, tenerent uel laborarent, seu laborari facerent nec
non etiam id quod haberent soluere tali exbannito et condempnato pro reditu
pensione uel quouis alia prestatione preterita uel futura ¶ Illud
quoque soluere et consignare, debito tempore, camerario communis Tuderti, pro condep-
natione et banno talis exbanniti et condempnati teneantur omnino et de
omni eo quod solutum fuerit pro tali exbannito et condempnato si ipse sol-
uens a tali condempnato, liber et absolutus sit ¶ Et idem in omnibus
casibus in quibus bona exbannitorum et condempnatorum debent applicari et
confiscari communi Tuderti, et qui predicta non seruauerit puniatur in duplo eius
quod teneretur tali exbannito et condempnato et etiam in libris viginti quinque
cortonensium ¶ Et bona talium exbannitorum et condempnatorum declarata et denump-
tiata per predictos uel aliquem predictorum, teneantur dicti potestas et capitaneus Fiat unus liber.
scribi facere in quodam libro, in quo etiam scribi faciat nomina omnium
condempnatorum, et quilibet ipsorum scilicet potestas et capitaneus unum talem
librum habere debeat penes se ¶ Hoc intellecto quod potestas et
capitaneus possint exequi et uterque ipsorum sit executor suarum con-
dempnationum et suorum predecessorum, Et quod nichilominus utraque ipsorum
sit et esse intelligatur executor condempnationum predecessorum utriusque
ipsorum ¶ Item quod liceat potestati, et capitaneo, et utrique
ipsorum, ipsis etiam morantibus insimul in officio, per se et ipsorum
officiales, condempnationes alterius exequi in hunc modum videlicet.

q utriq ipoq p se et suos officiales possit capere et capi facere et
infortiam comunis deducere quemlibet exbanitum (et) condepnatum
dci cois p ipos uel alterq ipoq uel p quecumqz officialem cois
tuderti. Et qui talem exbannitum et condepnatum ceperit
ipius exbaniti et condepnati exequat condepnationem sive realit.
seu psonalit. Idem exbanitus fuerit condepnatus. Una executione
fca quicumqz officialis talis exbaniti condepnationem habens eam
cancellare teneatur. // Teneant etiam nichilominus milites
et sotij dnoq Potatis et Capitan dicti comis exequi (et) executioni
mandare omes condepnationes fcas p quoscumqz officiales cois tud
ad uoluntatem et mandatum dnoq prioq ppli. Et si neglexerint No(ta) Suolutiu poc ppli
adimplere puniat Potas uel capitaneus cum sotio (et) milit pdca
Iniuria fuerit pena vigintiquinqz lb. vice qualibet qua contra
fecerit. quam penam Camerarius cois tuderti tenere debeat
de prima uel futura paga.

De pena artium non facientiu cereum in festo sci fortunati Et in qua arte quis p cereo solvat. CLXXXV. CLXXXV

Item statutum q quindecim diebus an festum gloriosi con
fessoris beati fortunati protectoris et defensoris comis (et) ppli
tudertini in locis solitis p civitatem tuderti publice bannatur,
q quelibet ars dicte civitatis que a viginti annis citra solita
est consules eligere. uel cereum facere indicto festo. te
neatur et debeat quolibet anno cereum facere non coloratum,
nec cum aliquo colore apposito. Ars contrafaciens incurrit sold
vice qualibet puniat. Et nichilominus artifices ipius artis
Cereum facere compellant. Item q nullus artifex possit
nec debeat cogi ad solvend p cereo faciendo indicto festo nisi
pro una arte tantum. videlicet pro illa quam ipse artifex magis
continuo exercebit. Et de hoc stetur juramento talis arti
ficis sic recepti.

De pena equitantium ab hora none in antea in vigilia sci fortunati. CLXXXVI.

[library stamp]

Clxxxxij Item statuimus q(uod) nullus civis comitatensis vel forensis
presumat in vigilia festi s(an)c(t)i fortunati, ab ora none,
in antea ire eques p(er) civitatem tuderti, contrafaciens vero
puniatur vice qualibet in decem libr(is). Quas pot(est)as capitan(eus)
vel quis alius rector co(mun)is tuderti de facto et exigere (et) accipere
teneatur pro dicto comuni sine aliqua s(upplicatio)na. Et p(re)d(ic)ta et s(u)p(ra)s(crip)ta
Bandiat bammantur dicta vigilia de mane. Ita tamen q(uod) p(re)d(ic)ta non intelli
gantur in forensibus qui ea die transirent p(er) civitatem Tuderti p(ro)
factis eor(um) ip(s)os transeuntibus recto tramite. Nec intelligantur in
illis qui portarent palia vel lampades ad ecclesiam supradictam.
Item q(uod) nullus cuiuscumq(ue) conditionis existat, tam in dicto
festo et eius vigilia q(uam) alio quocumq(ue) t(em)pore possit intrare
eques in dictam ecclesiam, vel aliam quamcumq(ue) ecclesiam ad
penam predictam et de facto ut sup(ra) dicitur auferendam. Et
quilibet possit accusare contrafacientes in aliquo predictor(um), et
eius nom(en) teneatur in credentia et habeat medietatem banni.
Et quilibet rector civitatis tuderti teneatur predicta execu
tioni mandare ad penam centum libr(arum) den(ariorum) de suo salario (et)
sub vinculo iuramenti. Et p(re)d(ic)ta bamantur quolibet mense.

quolibet mense B

Apellacoes De appellationibus interpositis in criminalibus et modo p(ro)cedendi in ip(s)is Clxxxxiiij

Item q(uod) in criminalibus causis appellari vel recursus h(abe)ri
non possit ante latam diffinitivam s(enten)tiam. Set lata
Clxxxxiij sententia condempnatoria vel absolutoria p(er) potestatem
vel capitaneum vel officiales co(mun)is tud(er)ti, possit condepnatus
vel accusator seu sindicus co(mun)is Tuderti, sive quilibet alius
p(ro) ipso comuni infra decem dies a die late sive numerandos re
cursum habere ad d(omi)num defensorem et coram ipso dictam sen
tentiam et acta ipsius producere. Qui defensor infra alios
decem dies continuos dictam condepnationem vel absolu
tionem ex actis primi iudicij tantum et sine aliquo alio

processu faciendo approbare uel improbare et ad statum debitu
reducere et reformare teneatur. ¶ Saluo q si aliqua pa
tium coram potestate uel capitaneo uel eor iudice male
ficior infra terminum datum ad probandum secundum forma stat
voluerat in ea causa facere aliquas probationes iuridicas que
non erant contra formam statut et ordinamentor cois pdci et
protestata fuerit inscriptis et non fuerint admisse nec recep
te p curiam ipius potestatis uel capitanei defensor ad
quem haberetur ut supra dicitur recursus eas probationes
si sibi iuridice et admictende videant admictere a recipe possit
et p inde eas habere sicut fuissent admisse et recepte incuria
predictor potestatis uel capitanei de qua ptestat quilibet
notarius qui inde fuerit requisitus scripturam facere in pu
blicam formam palam coram curia potestatis ul capitanei
teneat sub pena decem libr den cort quotiens contrafecerit
¶ Et potestas capitaneus et eor iudices et officiales
benigne audiant et substineant appellat et scripturam
inde fieri et nullam violentiam seu novitatem protestanti ul
scribenti faciat directo uel p obliquum sub pena centum libr
den et quotiens contrafecerit ¶ Et siquis volens ptestari
ut dictum est aut volens aliquam appellationem incuilib
causis facere dixerit se non invenire notarium qui scribere
vellet ipam protestationem uel appellationem notarius refor
mationum sive notari cam comis tuderti et quilibet eor qui
fuerit requisitus inde instrumentum publicum facere teneat
ad dcam penam quam defensor de facto ei accipere et cam
comis tuderti solui facere teneatur. Et ipe defensor pdat
de suo salario viginti quinq libr den cort ¶ Possit tam
dictus notarius reformationum et camere pro dicta ap
pellatione usq in quantitat quinque sold denarior cort ad plus accipe

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

Et si reperiretur condepnatio rite lata soluat ille condepnatus
qui recursum habuerit Camerario comunis tuderti pro ipso re
cipienti duodecim denarios pro qualibet libra condepnationis facte de
quibus depositum apud camerarium prius facere teneatur || Hoc
Nouissime addito quod dictus defensor et quilibet qui de appellationibus
cognosceret acta omnia et iura ciuitatis et statuta pro parte comunis po
tissime facientia produci faciat ita quod nichil obmictatur de conti
gnentibus pro parte et iure comunis per quod comune possit in aliquo
defraudari seu ledi Sententias condepnatorias iuste latas conetur
ingenitum potest saluare et confirmare et non infrigere uel anul
lare aut diminuere nisi aperta causa nullitatis uel iniquitatis
appareat || Et si secus faceret teneatur comuni tuderti in iniqui
tate uel extimatione rei in sententia contenta infirmata per eum et
ita condepnetur per eius successorem uel alium qui de suo sindi
catu cognosceret et quilibet in hoc casu tempore sui sindicatus
possit predicta deferre et denumptiare || Item non possit appel
lari in criminalibus in casibus prohibitis per formam statuti. Ad que appellatur in
criminalibus et ciuilibus uacante officio defensoris tempore reasignationis librorum — Clxxxxiiij

Clxxxxiiij. Item statuimus et ordinamus quod quotiescumque officium defen
soris et iudicis appellationum et recursuum comunis tuderti
contingeret uacare uel quasi uacare idest post reasignationem
librorum per ipsum factam liceat cuilibet dicenti se grauatum in casibus
a statuto dicti comunis permissis posse appellare et recurrere infra tempora
in statuto de appellationibus et recursibus contenta ad ipsum defensorem
dum est in officio Et si non esset in officio ad futurum defenso
rem et sufficiat generaliter exprimi ut in ipsa appellatione
uel recursu nomen defensoris licet proprium nomen ipsius non
apponatur aliquibus statutis prouisionibus et ordinamentis loque
tibus in contrarium minime obstantibus.

In quibus casibus criminalibus recurri non potest — Clxxxxv.

Nullus proditor uel turbator status ciuitatis uel comitatus Clxxxxv
tuderti. Item nullus latro fur seu derobator. Et nullus
homicida uel paricida. Et nullus adulter seu uirginum raptor aut
honestarum mulierum corruptor aut uiolator. Item nullus commic
tens aliquam uiolentiam publicam uel priuatam. Nullus
quoque committens aliquam iniuriam uel offensam cum sanguinis
effusione. Nullus etiam percutiens aliquem seu quoque modo
offendens a spatulis supra. Nullus quoque mutilator seu mactator
membri seu membrorum alterius. Et nullus fractor carcerum.
Et nullus falsarius. Et nullus offendens aliquem
officialem forensem. Et nullus offendens uel dampnum inferens
in personis uel rebus hospitalis caritatis dicte ciuitatis. Nul
lus quoque qui sua auctoritate intrauerit rem uel possessionem quam alius
tenet uel possidet. Et nullus qui predicta malla uel aliquod
predictorum commisit et qui fuerit condempnatus de ipsis mallys uel
aliquo ipsorum audiatur appellans. Nec possit a sententiys seu
condempnationibus fiendis seu ferendis occasione dictorum delictorum
uel alicuius eorum aliquatenus appellari uel de nullitate opponi aut
alius recursus haberi. Et potestas et capitaneus et ipsorum
quilibet teneantur et possint tales sententias exequi nulla
appellatione aut nullitatis seu alterius recursus oppositione
obstantibus. Et idem intelligatur de insultatione ad domum
seu in domo alterius ut non audiatur appellans uel recursum aliquem
habere volens.

De pena laborantis terras de quibus fuit
questio inter comune tuderti et dominum aldrouandinum Clxxxxvi. Clxxxxvi

Item statuimus quod nulla persona audeat uel presumat in
terris et possessionibus de quibus dudum viguit et uiget questio
inter comune tuderti ex una parte et dominum aldrouandinum de canali
et eius successores ex parte altera laborare seu laborari facere
cum bestiys uel sine bestyis. Siquis uero contrafecerit si cum bobus

ARCHIVIO - BIBLIOTECA COMUNALE

et bestijs laborabit in pditone ipo҃r bobum et bestiar cum qbus laborabit penitus condepnet. Si aut sine bestijs laborabit in viginti quinq solidis cort vice qualibet puniat. Et q qualibet possit et sibi licitum sit laboratoribus et colentibus cum bobus et bestijs in dictis terris ipas bestias accipere et secum ducere sine pena dummodo infra t'am diem a die qua ipas bestias accepit cam coi tuderti debeat assignare. Et talibus qui dictas bestias hiusmodi assignauerit medietas ipar bestiar sine extimatore ipar penitus concedatur p cam supradcam nequaquam obstantib loquentib in contrarium legib ul statut. Possint dni priores ppli ciuitatis tuderti inquirere et inquiri face p possessionib cois tud recupandis quas hre debet et dudum habuit in confinib comitat tud a castro quatri usq ad castrum marsciani. Et in omibus alijs confinibus comitat tudti et p ipm comitat vbicumq sitis et ipas possessiones facere bannri et in coi reduci ita et talit q pro ipo coi possideant ppetuo cum reperiatur in libro cois tuderti certas cartas missas et extractas de registro dicti cois fore in quibus continebant bona et possessiones spectantia ad dctum coe dicti cois videlicet a castro quatri usq ad castrum marsciani.

clxxxvij. De modo eligendi quatuor populares et recuperatores iurium cois clxxxvij

Item statuim q dni priores ppli teneant et debeant eligere et noiare quatuor bonos legales et sufficientes homines populares qui sint et vocent custodes et conseruatores iurium cois qui hoies sic electi teneant et debeant face inuentarium de omib cominatijs iurib et iurisdictionib cois tuderti et instrumentis quibuscumq ad dcm coe ptinentib et spectantib. Et ipa instra in registro dci cois existente scribi facere ac etiam registrari et q ipi hoies

sic electi teneantur et debeant ad voluntatem dominorum priorum et man
datum et cum salario per ipsos ordinando ipsas communantias re
videre et ad recuperandum eas accedere et pro earum posse iura et
iurisdictiones communis recuperare defendere et manutenere qui iurent
eorum officium facere bona fide eo tempore quo electi fuerint et
videbitur dominis prioribus supradictis et quicquid invenerit
referre in consilio populi teneantur.

De pena vendentium et mensurantium cum mensuris non iustis et contra istam formam Clxxxxvij

Item statuimus quod omnes vendentes bladum poma legumina Clxxxvij
et calcinam ad quartigium medium quartigium quartam
seu quartucium vel pannum lane lini vel canapis vel
bombicinum ad brachium oleum vinum et hiis similia ad
salmam, acetarium, Pitictum, Tercarolam, folgletam me
diam folgletam et denarium et alia que mensurantur ad
mensuras vel saffaratum, carnes aromata et alia que ven
duntur ad pondus debeant ipsas res et ipsis similia vendi
ta ad mensuras et pondera communis tudertini rectas et iustas ad
iustatas cum ponderibus dicti communis sigillatas et assectatas me
surare et ponderari et qui contrafecerit puniatur pro qualibet
vice et qualibet mensuratione vel ponderatione in quinque solidis
de facto auferendis et ipsa mensura vel pondus contra dictam formam
inventa comburantur vel frangantur ita quod de cetero non pos
sit cum ipsis ponderari vel mensurari. Et quod nullus
de civitate vel comitatu tudertino vel aliunde in ipso comi
tatu debeat emere vel vendere permutare vel alio mo
do alienare seu mensurare terras uti nisi ad quartigium
qui est centum perticarum ad perticam et mensuram communis
Tuderti et secundum usum civitatis Tuderti. Et qui utitur
mensura modioli stadii coppe, omne vel alia mensura
quam dicta mensura communis tudertini vel quocumque modo contrafecerit

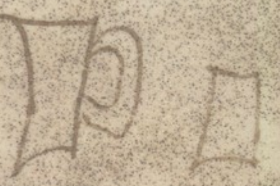

Vide aliud statutum ... in Cxlviij

inpdictis uel aliquo pdcto℞ dator et acceptator ⁊ mi̅surator in Centum sold cort uice qualibet puniat // Et q sindici castro℞ et villa℞ comitat tudti contrafacientes teneant denumptiare put teneant denumptiare alia malla // Et q potas et capit

Ba. primo mense dies sab. faciant predca banniri primo mens con regimis p ciuitatem tudertii in locis solitis in die sabti.

Q Nullus amulso℞ laboret ul pasculet intra confines Jurisdiction tudti / et pena ofacient.

Clxxxxviiii. Item statuim q nulla psona de castro florentie, castro afacimi uel quocumq alio loco de tris amulso℞ audeat ul presumat laborare seu ad laborandum uenire siue cu bestijs ad pasculandu accede ul stare intra cofines comitat ⁊ Jurisdict cois ciuit tud sine expressa licent dno℞ prio℞ ⁊ cois tud / ad pena uigintiquinq lb℞ cort. contrafacient uero quilibet de ciuit et comit tud possit accipe et eos in dco tritorio ⁊ districtu sine pena capere in psonis et rebus et habeat medietate bam pdi bestia℞ et re℞. dum modo talem captum in psona et reb debeat cur cois tudertii assignari infra tertiam diem postqm captus fuit. saluo q predictis hominib et psonis dicto℞ castro℞ et loco℞ liceat infra decem dies post notificatoem eisdem fiendam p litteras comparere coram ipis dnis priorib ⁊ officialib comis tudti ad obstendendum de ipo℞ grauamie si de predcis nouerint se grauatos aliquo no obstante // Et q predca hominbus dicto℞ castro℞ et loco℞ Notificentur p litteras p coe tudertii trasmictendas

De pena intratis … uitate ul burgos aliunde qm p portas ul cancellos

CC. Item statuim q nullus audeat ul presumat Intrare uel exire in subburgis ciuitatis in locis in quib est clausum aliunde qm p cancelles noctis tpre contrafaciens in uiginti sold uice qualibet puniat / Siquis uo noctis tpre in burgos ciuitatis in locis in quibus est clausum intrauerit aliunde qm p portas ipo℞ burgo℞ in centum soldis den uice qualibet puniat / Siquis aut in

Ciuitatem ueterem

A
Fol. IIII.

Ciuitatem veterem noctis tpr aliunde intrauerit qz p por
tas in decem lib. vice qualibet puniatur. Si vo supius
vl sup portam intrauerit i quinqz soldis vice qualibz puniat.

De pena acceptantis dnationem vl officium absqz licentia dnor prior. CCI.

Item statuimus qd nulla psona audeat vl psumat aliqua
dominationem siue officium alicui ciuitatis terre vl ca
stri de qua dict electus ullatenus acceptare nisi de exp
ssa licentia dnor prior ciuitatis tuderti. Contrafacien
tes no penam centum libr. incurrat eidem p potestatem vl
Capitaneum auferendam qua licentiam si talis electus non
erit acceptare dni priores populi ei dare & concedere tene
antur receptis tamen a tali electo ydoneis fideiussoribz cum
stipulatione sollepni qd idem electus suum officium exce
bit bene & legalit & bona fide & sine fraude atqz dolo.

De pena officialis mandantis aliqd cam comis c'ra istam formam intrantis cameram vl de ipa condepnationes extrahentis. CCII.

Item statuimus qd nullus forensis etia si iurisdictionem
exerceret in ciuitate tuderti cogi vl constringi faciat
cam cois tuderti nec officiales camere dci cois pena p vice
qualibet quingentar. libr. cort. Et nullus etia officialis fo
rensis iurisdictionem exercens aliqd pcepta vl mandatum fa
ciat siue molestiam inferat vl inferri faciat dicto came
rario & not. cam pena p qualibz vice ducentar. libr. cort. Nec
ipi officiales vl eor familiares intrent camera hostij cois
habitationis & cam dicti cam pena p qualibz vice centu. libr
cort. & p quolibz officiali seu familiar. Et de pdictis exactione
et molestia intoitu & pcepto stetur & credatur simplici ver
bo dci cam. et eius not. sine alia pbatione. Nullus
etiam ciuis vl forensis etiam si officialis fuerit officio
dnor prior. & eor not. dumtaxat excepto aliquas condemp
nationes existent in cam cois tuderti de ipa cam extrahat.

qd no intret officialis camera vl abitatione camerary pena c. lib. nec ei not.

ARCHIVIO ... COMUNALE

vel exhiberi faciant pena pro quolibet et qualibet vice viginti
quinque librarum cortonensium. Teneatur tamen ipse Camerarius copia
dare cuicumque petenti.

De pena macerantis linum vel aquam derivantis de lacu sancti faustini CCiij.

CCiij Item statuimus quod nulla persona audeat vel presumat
macerare sive ad macerandum mictere in lacu comunis tudertini
qui dicitur lacus sancti faustini linum vel canapem aliquo
tempore neque de ipso lacu quocumque modo deviare vel stocere
aquam nisi de licentia dominorum priorum populi et pro qualibet
derivatione aque facte de dicto lacu et pro quolibet die pena
decem librarum cortonensium contrafaciens contra predictam formam in
civitate si non linum vel canapem macerauerit vice
qualibet puniatur in viginti soldis.

De pena habentis hostia in muris alicuius castri CCiiij.

CCiiij Item statuimus quod nullus possit habere hostia in muris
alicuius castri quod Ceruleica castrum factum et constructum pro
munitione et actatione castri per que hostia possit intrari
sive signa sunt invenientur et claudeant ad renam et calce
ita quod dictus murus sit grossus sicut est grossus murus
dicti castri pena centum librarum. Ita quod homines volentes
intrare castrum non possint nisi per portam. Item quod nullus
possit appodiare ad ipsos muros ex parte posteriori cuiuscumque
castri et quicumque contrafecerit in predictis puniatur in decem libris et
nichilominus teneatur claudere hostia et removere appodiationem
predictam ad dictam penam. Et quod potestas et Capitaneus tene-
antur et debeant inquirere de omnibus et singulis supradictis et re-
pertos culpabiles condempnare in dicta pena. Quod cuilibet liceat venire
ad civitatem cum mercantiis Et de pena contradicentis CCv

CCv Item statuimus et ordinamus quod cumque extra iurisdictionem
civitatis et comitatus tudertini voluerit portare aliquas mercantias

ad vendendum in dicta Civitate tuderti quod possit libere
venire ad civitatem eandem mercaturam vendere sine contradictione
alicuius et qui contrafecerit puniatur in quinquaginta libris
denariorum cortonensium.

De iurisdictione potestatis et capitanei ante initium eorum officii. CCVI.

Item statuimus quod iudices malleficiorum tam potestatis quam
Capitanei vel qui pro tempore fuerint teneantur et debeant
illis octo diebus ante initium eorum officii et cuique ipsorum officii
qualibet die dictorum dierum venire et stare in palatio dicti
comunis ad banchas malleficiorum bis in die videlicet de mane
usque ad tertiam et a nona usque ad vesperas ad recipiendum
accusationes et inquisitiones et denumptiationes que
fierent coram eis ac etiam teneantur et debeant ipsi domini
potestas et Capitaneus tuderti facere per armos et presidentibus
ad ludum prohibitum taxillorum et processus qui fierent per eos
infra dictos dies valeant et teneant ac si facti essent
tempore eorum officii et exbanditos receptos condempnare secundum formam
statutorum comunis tuderti non obstante aliquo statuto ordi
namento vel reformatione in contrarium loquentibus.

[Left margin: quando [illegible] debent [illegible] iudices officii ipsorum [illegible] malleficiorum [illegible] ad banchas [illegible] · iiij° · [illegible]]

[Right margin: possint iudices malleficiorum octo diebus ante introitum de malleficiis cognoscere [illegible] et [illegible] per armis et ludis taxillorum expirationis [illegible] [illegible]]

De pena officialis facientis fieri sibi expensas in comunitate. CCVII.

Item statuimus et ordinamus quod quotiens contingerit aliquem
officialem comunis tuderti ire per comitatum tuderti quacumque causa
teneatur et debeat emere de sua propria pecunia necessaria
pro vita ipsius et famulorum. Et qui vel quorum equos secum duxerint
neque cogat aliquam universitatem vel spetialem
personam ad faciendum sibi expensas directe vel per obliquum
contrafaciens solvere qualibet vice in quatruplum
eius quod accepit puniatur ac restitutionem eius quod accepit.
Et quilibet universitas et spetialis persona tempore sindicatus possit recipere
omnes expensas quas dicto officiali dederit et fecerit ipsi cum

quattuor testibus de publica fama que in hac parte pro proba
tione legittima habeantur Et quod sindicus qui ad sindica
dum ipsum officialem fuerit deputatus predicta bannum facere tene
atur tempore dicti sindicatus et in predictis exequendis habeat plenum arbitrium.

¶ Dapna data

De forma electionis officialis dapnorum datorum et actationis viarum fontium et pontium — CClviij

CClviij

Item statuimus et ordinamus quod domini potestas populi qui pro
tempore fuerint, teneantur et debeant simul adunare co
nsules illarum artium qui debent adesse electionibus dominorum prio
rum secundum formam statuti de mense Januarii, Et una cum ipsis domini prio
ribus eligere et nominare unum bonum et expertum vel officialem

N. cum ipsis consulibus et ipsi consules una

litteratum qui secum habere debeat duos notarios unum equum
et quattuor servitores ¶ Qui officialis habeat officium dapno
rum datorum et actationis viarum fontium et pontium civitatis
et comitatus tuderti, cum salario pactis conditionibus et conventio
nibusque et quas ipsi domini potestas et dictis consulibus videbitur
convenire ¶ Et nichilominus dictus officialis eligendus te
neatur et debeat simul eligi per comitatum tuderti et per singula castra
et villas ipsius comitatus et sub firmitatis civitatis tud. custodes
secretos qui denuntient quibus dapnum dantem et quibuscumque
bonis existentibus in comitatu tuderti Et gerat predicta officia
secundum statuta et ordinamenta per eos fienda et que apparerent in hoc
volumine statutorum

De pena dapnum dantis cum bestiis in rebus alterius et retinentis capras Et quod liceat pecorarios verberare — CClviiij

CClviiij.

Item statuimus et ordinamus quod iumentum et quelibet
alia bestia si bladum vineam canapem ortum ca
netum siluam erbarium vel saltetum aliquas de
vastaverit vel dapnum dederit alicui sine domino cuiuscumque dic
tarum bestiarum fuerit presens vel absens pro equo
vel iumento puniatur in decem soldis si de die si
de nocte in viginti soldis puniatur, pro bona

Porco vel somaria in tribus soldis si de die fuerit de nocte
in quinque soldis puniatur ¶ Item pro qualibet capra in quat-
tuor soldis et pro qualibet pecude in duobus den. pro qualibet pullo
gallinacio in tribus den. pro qualibet ocha vel aneta in sex den.
et dampnum emendet integre patienti ¶ Siquis non occiderit
porchum vel pullum gallinatium ocham vel anetam pro suo
dampno nullam penam patiatur sed reddat porcum mortuum
ocham vel anetam vel pullum mortuum illi cuius erat ipsa
die vel sequenti qua mortuus fuerit sed si questio esset utrum
porcum pullum ocham vel anetam occidisset alibi quam in suo dam-
no stetur sacramento occidentis nisi probaverit legiptimis pro-
bationibus ipsum alibi occidisse ¶ Item siquis sive bestia dap-
num fecerit devastando erbas si de die in quinque soldis
si de nocte in decem soldis puniatur si non aliud dampnum de-
derit si de die in decem soldis puniatur ¶ De vastis non fruc-
tuum arborum terrarum vinearum ortorum crocorum silvarum ca-
netorum et salcetorum puniatur in decem soldis et dampnum emen-
det usque in ipsam summam et si potestas voluerit sufficiat iura-
mentum custodis vel laboratoris etiam si fuerit de familia
accusatoris et possit accusatus se suo iuramento purgare si nolu-
erit dominus vel laborator aut custos silvarum et aliarum rerum dampnum ¶ Quod laborator custos non teneantur
dederit condempnetur in quadraginta soldis si dominus voluerit
et stetur iuramento domini rei usque in decem soldis de dampno
et extimatione dampni ¶ Item nullus teneat capras et
becchos iuxta civitatem per tria miliaria nisi duceretur causa
occidendi aut aufugerent propter guerram possit tamen quili-
bet infirmus pro sua infirmitate tenere unam capram et
nulla persona possit tenere capras vel capram in aliquo
castro vel villa comitatus tuderti in tenuta ipsius ca-
stri vel ville si deliberatum fuerit per cives habentes

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

possessiones in tenuta ipsius castri vel ville vel maiore
partem ipsorum Civium quod non teneatur sub pena vigin
ti soldorum et predicta deliberatione facta per cives si ali
quis tenuerit dictam capram quilibet possit ea acci
pere sine pena possit tamen hospitale Caritatis et
hospitale sancti stefani tenere capras per se sine
pena ¶ Item quilibet possit guastatores pecorarios
et custodes silvarum et bestiarum verberare sine pena
moderate et bestias quas invenerit in suo dampno
auferre possit et sine pena ducere et retinere donec dap
num fuerit sibi emendatum et hec idem facere possit
de pignoribus et etiam possit recipere manicatum ipsarum
bestiarum dum retinuerit et ablatione et occisione ipsarum be
stiarum stetur iuramento auferentis vel occidentis ipsas be
stias vel aliquam earum ita tamen quod teneatur illi vel il
lis cuius vel quorum erunt bestie vel aliqua earum denun
tiare vel dicere et sufficiat dicta probatio in condempnatione
facienda usque in decem soldis ¶ Item si quis abstu
lerit linum vel canapem de qua vel aliunde si de die
in centum soldis si de nocte in decem libris puni
atur et possit cognosci tam dominus rei ablate quam laborator
vel usufructuarius vel redditarius ad extimationem dicti
dampni ut dictum est ¶ Item quod quilibet cleri
cus possit per se constituere et admictere procuratorem
ad accusandum de dampno dato in forma ecclesiarum
¶ Item quod nullus possit facere nisi unam accusationem
in die de dampno dato et non possit accusare ali
quem nisi tres in libello et stetur iuramento accu
satoris usque in decem soldis non obstante si plu
res fuerint accusati ¶ Si vero accusatus pro

bauerit se esse siue bestijs de quibus accusatus esset ad pe-
nam aliquam non teneatur & requiratur accusatus una vice
ante iuramentum accusatoris siue conquerentis ¶ Item ille
qui abstulerit bestias in dampno suo teneatur deruptiare
illi uel illis cui uel quorum fuerint ipse bestie quas ipse ab-
stulerit ea die uel sequenti postquam abstulerit & si non de-
ruptiauerit in dicto termino teneatur postea reddere illas
bestias illi cuius erunt ad suam petitionem & non emendetur
dampnum per eum ¶ Et quandocumque accusauerit aliquem de
dampno dato malitiose que malitia probari possit per quat-
tor testes qui sint de terra ipsius castri uel ville
in cuius territorio diceretur dampnum datum fuisse qui
deponerent & assererent dampnum non fuisse datum uel
accusam fuisse malitiosam secundum eorum credulitatem quod
tunc talis accusator puniatur in viginti solidis & super
eius accusatione non procedatur ¶ Et quilibet accusa- (Renuntiatio acc.)
tor possit deruptiare accusationem quandocumque uoluerit ante
sententiam & hoc locum habeat in quolibet dampno dato
& ubi loquitur de emendatione dampni

De pena dampnum dantis cum bestijs in vineis & deferentium uuas et tenentium canes & quos licet de nocte capere et uerberare. .CCX.

Item siquis intrauerit vineam siue ortum alte- CC.
rius tempore quo sunt fructus si dampnum non dederit (Po)
in viginti solidis puniatur & stetur iuramento domini uel
laboratoris uel custodis ¶ Item siquis dampnum de-
derit in vineis siue ortis dum fructus sunt in eis
si de die in quadraginta solidis si de nocte in Centum
solidis puniatur & dampnum emendet usque in viginti solidos
& stetur iuramento domini uel sui custodis seu laborato-
ris usque in dictam summam de dampno et extimationem dampni
in que omnia potestas & Capitaneus teneantur facere bannum

178r

a Calendis Madii in antea, usque ad Calendas septembris quolibet die sabati in locis consuetis ab hora tertie usque ad horam None. ¶ Item si Canis alicuius vel porcus dapnum dederit in vineis, dum sunt ibi uve, puniatur dominus porci vel Canis in viginti soldis si de die, si de nocte in quadraginta soldis et dampnum emendet. ¶ Si vero porcus dederit dapnum in orto alterius si de die in decem soldis si de nocte in viginti soldis comunis puniatur et dampnum emendet de quo dampno et extimatione dampni stetur sacramento domini vel sui custodis seu laboratoris vel usufructuarii usque in dictos viginti soldos. ¶ Item nullus deferat ficus vel alios fructus de nocte post tertium sonum Campane usque ad diem. Contrafaciens si de sua vinea in viginti soldis si de aliena in quadraginta soldis puniatur. ¶ Siquis autem detulerit uvas de vineys si de vinea alterius de nocte in decem libris puniatur et Custos teneatur accusare et quicumque accusaverit talem committentem contra predictam formam habeat medietatem banni. ¶ Nullus etiam de die deferat de vinea sua vel aliena uvas maturas vel agrestas sine licentia potestatis vel Capitanei civitatis predicti. ¶ Siquis vero contrafecerit si quinque uvas detulerit vel abinde infra si de vinea ipsa vel conducta vel de vinea domini sui vel de mandato domini vinee in duodecim denariis pro una qualibet puniatur. ¶ Si vero de vinea aliena detulerit in quinque soldis puniatur pro qualibet uva. ¶ Si autem adiecto numero supradicto in duplum dicte pene in utroque dictorum Casuum puniatur. ¶ Liceat tamen unicuique domino vel laboratori de vinea sua vel quam laborat et conducit, palam et publice deferre unam uvam tantum sine pena. Et etiam liceat Cuilibet de vinea sua vel quam laborat deferre uvas quolibet die Io

nunij sine pena et etiam liceat Pitichinolis et Camagna
iolis uuas colligere de pergulis cum voluntate cui erunt et appor
tare et tenere ad vendendum in platea comunis et non alibi que pene
auferantur de facto ¶ Item teneatur Potestas et Capitaneus
a kalendis may usque ad festum omnium sanctorum facere custodiri por
tas Civitatis per custodes eligendos per consilium generale
a primo sono campane que pulsatur de nocte usque ad diem
qui teneatur et debeant omnes qui venerint ad Civitatem cum
predictis fructibus accusare et sint ipsi custodes de Civitate tud.
et habeat pro quolibet de qualibet accusa soldos quinque cortonesium
¶ Et Item fuerit in castris et villis comitatus tuderti quod cu
stodes commiserint fraudem in dicto officio puniantur si de die in
Centum soldis si de nocte in decem libris et non admittatur et
ad accusandum de contentis in dicto capitulo aliquis venditarius nisi
vere receperit fructus per se vel alium de re de qua faciet accusam
nec aliquis guardianus vel parciator nisi guardianus et parciator
mulieris que non haberet filios legitime etatis et admic
tantur ad accusandum familiares et conversi hospitalis Sancta
tis et aliorum hospitalium et locorum religiosorum ¶ Et quod nota
rij dampnorum datorum curie Potestatis et Capitanei teneantur singulis
diebus a festo sancti fortunati usque ad tempus quo per consilium data
fuerit licentia vindemianti infra senatas tudertinas circa
Civitatem et ubique a senatis infra pro illis qui deferrent uvas
contra formam huius capituli ¶ Et si quos invenerint ipsi vel
eorum familiares puniant pena predicta cuius pene medie
tas sit comunis et reliqua medietas sit talium notariorum
vel familiarium qui contra facientes in predictis deprehenderint ¶ Et
liceat cuilibet quemlibet quem invenerit dampnum dare de
nocte in vineis vel orto dum sunt ibi fructus sine
sanguinis effusione verberare ipsumque capere et tenere

Ne qui non possint accusare

a festo sancti fortunati

et ducere ad cameram Comunis tuderti et ei auferre pignora
sine pena et sufficiat in predictis probatio publice fame cum
Juramento inventoris vel domini vel laboratoris seu custodis
ipsius rei ¶ Et si dns dapnum dans offenderit inventorem dnm
vel laboratorem seu custodem ipse et quilibet ptus puniatur in
quatruplum pene contente in statuto comunis tuderti de ipsa
offensa. Nec prosit ipsi dapnum danti si ipsas offensas fecerit ad
sui defensionem et nichilominus dapnum emendet passo de quo
stetur Juramento ipsius dni vel laboratoris usque in quadraginta
soldis. ¶ Et quilibet de comitatu qui habet canem
debeat ipsum canem tenere ligatum per totum mensem Au
gusti et septembris ad penam viginti soldorum. ¶ Et sin
dici castrorum et villarum comitatus civitatis tuderti teneantur de
nuptiare omnes habentes canes in eorum castris vel villis
et non tenentes eos ligatos dicto tempore ad penam vi
ginti soldorum. ¶ Item nullus venator seu cacciator va
dat de dictis mensibus ad cacciandum vel venandum
per vineas ad penam quadraginta soldorum. ¶ Item quod
omnes homines civitatis tuderti eiusque burgorum et suburgorum
teneantur et debeant eorum canes quos habent de dictis
mensibus tenere ligatos et eos non permictere exire
de civitate burgis vel suburgis ad penam viginti
soldorum et quilibet de predictis possit accusare et
teneatur nomen eius in credentia Et habeat medie
tatem banni. Et predicta omnia faciat bandiri Pote
stas et capitaneus et quilibet eorum de dictis mensi
bus quolibet die sabati et dominicali.

CCXI

De modo procedendi super libellis dapnorum datorum. CCXI.

Item statuimus quod quandocumque aliquis aliquem
accusaverit de dapno dato quod diceret sibi datum

teneatur et debeat. Idem accusans in ipsa porrectione
libelli seu accuse sive libellum vel accusam dimictere
penes notarium malleficiorum comunis tuderti ad hec deputatum
vel imposterum deputandum. quem libellum vel accu
sam idem notarius infilçare teneatur et ipsum scribere
in actis curie predicte. quo libello porrecto et infil
çato possit super eo expensis tamen ipsius accusantis ante
iuramentum calupnie seu responsionem ipsius accusati
unica citatio fieri et non ultra qui quidem accusatus si
in termino citationis huiusmodi venerit respondere libello
per iudicem malleficiorum qui de ipsa accusatione cognoverit
omnimode compellatur. Et si vero in dicto termino non com
paruerit non possit amplius super ipsa accusatione procedi nisi
prius de calupnia super ipso libello per ipsum accusatorem
prestito iuramento quo recepto super ipso libello secundum formam
statuti dicti comunis deinceps procedatur. Et si secus factum fue
rit accusatio predicta et processus super ea sint ipso iure
nulli et nullius valoris firmitatis vel momenti. Et ab
ipsa accusa et processibus preter dictam formam celebratis
ipse accusatus totaliter absolvatur et iudex qui contra dictam
formam mandaverit Et notarius qui scripsserit in viginti quinque
libras pro quolibet ipsorum vice qualibet qua contrafecerint eorum
sindicatus tempore condempnentur Et nichilominus ipse accusans
qui preter dictam formam ab ipso iudice aliquam citationem impe
traverit contra predictum accusatum citatum dicto accusato in viginti
solidis cortensium per officialem quemcumque dicti comunis quem eligere
voluerit condempnetur.

De pena incidendi silvas vel arbores alterius Et pena sindicorum non corrumpentium talia comictentes CCXij

Item statuimus quod quicumque dampnum dederit in possessio
nibus alicuius inciderit silvam vel arborem domesticam vel

silvestrem seu partem ipsius incidit et probaret per unum testem ydoneum puniatur vice qualibet in centum soldis cort. ¶ Set si non probaverit per aliquem testem stetur iuramento dapnum passi sine aliqua probatione et tunc dapnum inferens puniatur in quadraginta sold. cort. et non ultra et in quolibet casu dapnum emendet patienti usque in viginti sold. iuramento accusatoris ab inde vero supra probatio legiptima requiratur ¶ Et quilibet sindicus cuiuslibet loci in cuius tenuta dapnum huiusmodi datum foret seu massarii ipsius loci si sindicum non haberet teneantur et debeant pena quadraginta sold. cort. pro quolibet sindico et quinque sold. pro quolibet massario ad petitionem talis dapnum passi viso dapno illato denumptiare datorem ipsius dapni alicui ex curiis comunis Tuderti infra decem dies postquam fuerit inde requisitus et ad ipsum dapnum videndum accedere debeat ad requisitionem dapnum passi. ¶ Et iudex et officiales dicti comunis teneantur et debeant super dictis denumptiis ad petitionem dapnum passi procedere habito iuramento ab eo qui dapnum sustulerit et culpabiles punire ut dictum est.

De pena decippantium vel extirpantium silvas comunis — CCxiij

Item statuimus quod nullus audeat decippet fodiat vel radicitus extirpet qualescumque silvas comunis Tuderti ubicumque positas nec arborem domesticam ex eis incidere. ¶ Et hoc locum habeat tam in illis qui tenent dictas silvas conductas ad redditu pro dicto comuni quam in aliis quibuscumque personis districtualibus
CCxiiij Tudertinis vel forensibus. Qui autem contrafecerit puniatur vice qualibet per dominos potestatem vel capitaneum vel eorum officiales in decem libr. cort. ¶ Et quod liceat cuilibet accusare delinquentes et habeat medietatem dicti banni

cuiusque nomen incedentia teneatur. ¶ Et quod dominus potestas et capitaneus vel qui loco eorum fuerit teneatur predicta facere banniri primo mense eorum regiminis per civitatem Tuderti in locis consuetis sono duarum tubarum premisso.

De pena offendentium vel dapnum dantium in bonis Ecclesiarum Monasteriorum et aliorum locorum venerabilium CCXIIII

CCXIIII

Item statuimus quod potestas et capitaneus teneantur primo mense sui regiminis facere banniri per civitatem quod nulla persona offendat vel offendi faciat aut det dapnum aliquod aut dari faciat in Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus vel aliis locis venerabilibus civitatis aut comitatus Tuderti, nec in eorum domibus rebus possessionibus vel bonis dictarum Ecclesiarum vel Monasteriorum, Hospitalium, seu locorum de die vel de nocte. ¶ Et qui contrafecerit puniatur secundum formam statuti comunis Tuderti ac si offendisset vel offendi fecisset aut dapnum dedisset in bonis Tudertinorum suppositorum iurisdictioni comunis.

De emendatione facienda civibus recipientibus dapnum in Comitatu et modo servando in ea CCXV

CCXVI

Item statuimus quod si alicui civi Tudertino fuerit dapnum datum cum bestiis vel sine bestiis in vineis blado arboribus vel rebus aliis Et civis dixerit suo iuramento nescire personam que dederit dapnum ad petitionem illius civis cogatur castrum vel villa seu homines ipsius vel ipsorum castrorum vel villarum in cuius vel quorum tenuta dapnum datum fuerit assignare datorem dapni, quo assignato consul seu procurator vel homines ipsius loci in quo dapnum datum fuerit formet suam petitionem et si contra illum qui accusatus fuerit vel a dicto consule vel procuratore assignatus non esset legitime probatum vel assignatus non fuerit solvendo castrum vel villa

uel homines dictorum locorum, siue ipsius loci, ac etiam forge
tes ibi habitantes et nobiles qui laboritium faciunt aut
bestias tenent dampnum emendare teneantur et cogantur
Et idem fiat in rebus ablatis et dampnis datis quocumque
modo. Quie talis sindicus assignauerit et non probauerit
quod homines castri ipsius loci deliquerint uel aliquis eorum,
de dampno uero et extimatione stetur et credatur iura
mento eius recipientis dampnum, uel sui filii aut fa
miliaris. Et etiam de loco et territorio in quo dampnum
datum fuerit. Similiter intelligantur predicta
in usufructuariis et reddituariis cuius uel quorum iura
mento in predictis casibus stetur et credatur usque in
decem soldis, a decem uero supra usque in quadraginta
stetur sacramento ipsius uel ipsorum cum uno teste de veri
tate et a quadraginta soldis supra usque in centum stetur
iuramento eius cum duobus testibus de veritate a centum
vero supra, dictum capitulum non habeat locum contra
castrum, set contra totum plebatum in cuius territorio
dampnum predictum datum fuerit. Et de predictis
cognoscat Iudex maleficiorum sumarie. Et si in loco in
quo dampnum datum esset, non esset habitatio homi
num, tunc fiat emendatio dampni per proximiores ipsius loci
secundum modum predictum. In quibus locis liceat occidere
porcum. Et de pena venatorum et canum ipsorum dampnum dantium. CCxvij

Item de nouo statuimus quod ubicumque statutum loquitur
quod liceat occidere porchum in suo dampno intelliga
tur et intelligi debeat in hunc modum, videlicet
quod cuilibet liceat quocumque tempore occidere porcum
in vineis et ortis, siue in eis fuerint fructus siue
non, in terris vero aratoriis liceat occidere por

cum, eo tempore tantum quo sunt in eis fructus. Item si venator uel aucupator, seu canis ipsius venatoris dapnum dederit tempore venationis uel aucupationis in vineis dum sunt vue mature puniatur in duplum pene in qua alias puniendus esset secundum formam statuti. Si vero dapnum dederit tempore venationis uel aucupationis, idem venator uel aucupator personaliter in quibuscumque aliis bonis puniatur etiam in duplum pene in qua alias et alio tempore puniendus esset secundum formam statuti comunis tuderti.

De pena deferentium amidolas — CCXLVII.

CCXLVII

Item statuimus et ordinamus quod nulla persona de ciuitate aut de comitatu tuderti nec etiam aliunde det dapnum in amidolis, nec ipsas deferat ad vendendum ad ciuitatem tuderti a kalendis martii usque ad kalendas Iulii et qui contra fecerit puniatur in uno denario pro qualibet amidola, ita quod summam viginti solidorum non excedat et stetur sacramento accusatoris et predicta facere teneatur potestas.

Que platea comunis intelligatur a catenis intus — CCXLVIII.

Cum in pluribus partibus huius statuti fiat mentio de platea comunis, ideo statuimus quod platea comunis tuderti intelligatur et esse declaramus a catenis intus stantibus et infixis circumcirca utramque plateam, scilicet platea vetere dicti comunis et alteram plateam dicti comunis contiguam cum ipsa platea veteri que vocatur platea sancti Iohannis.

CCXLVIII

De electione populariorum deferentium trahere tempore novitatis, quomodo fiat, a ... per eos, ... — CCXLVIIII.

Item statuimus et ordinamus quod domini priores populi teneantur et debeant reduci facere in scriptis omnes et singulos populares cuiuslibet regionis ciuitatis tuderti aptos ad trahendum et succurrendum in subsidium populi dicte ciuitatis cum armis et sine armis sicut et quando videbitur et placebit dominis prioribus populi dicte ciuitatis. Et quod ipsi domini priores populi diuidant ipsos populares per viginti quinque et singulis viginti quinque dentur per eos duo conestabiles, qui conestabiles cum eorum viginti quinque et cum armis uel sine armis compareant coram dominis prioribus, videbitur et placebit, ad penam quam dictis dominis

sicut est

porib; indebite gravare. Et q dci dni priores populi teneant et debeat exactis
popularib; eligere usq; in sexcentu hoies et plures vel pauciores ut eis videbit
intus civitate veteri habitantes. Qui sexcetu sic electi teneant et debeat
tpr cuiuslib; novitatis qua deus advitat trahere ad dcos dnos priores de die
et de nocte et qties eis p priore dcor dnor prior mandatu fuit et eos seq toto
posse. Et q illi de dco nuo q deputati erut ad veniendu ad palatiu dnor
prior no debeat discedere sine lic dcor dnor prior pena centu sold p qlib; et qlib;
vice. Ite q qlib; banderarius debeat trahere ad locu sibi deputatu festinant
cu sua banderia tpre alicuius suspictois rumois vel ignis et inde no discedere sine
lic dnor prior ad pena vigintiquinq; lbr p qlib; et qlibet vice q gt fecerit. Ite
q omes alij vltra dcm nuum sexcetum festinant trahat ad eor conestables
Et conestables ad eor banderia ad locu ordinatu et inde no discedat sine lic
eor conestablis et conestables sine lic eor banderarior ad pena cetu sold p qlib;
et qlib; vice. Ite q nullus aliis civit tud civis vel foresis habitas in civit vel
comit tud cuiuscuq; condictois existat audeat torib; rumoris noctis tpre exire
domu i qua habitat ad pen centu lbr p qlib; et qlib; vice. Et q qlib; de dco nuo
amator possit denumptiare illos q ex dcm nuum domu exiret vel claustru
noctis tpre et teneat nom denumptiatoris in credentia. Et q oes deputat ad
sequela dnor prior hre debeat ad minus infrascripta arma vz cebelleria vel barbuta co
fectu vel coracias vel laberias lacias vel maczas vel balistra pavese vel tarcia
vel tabulaciu seu bracciaiola ad pena viginti sold p qlib;. Et q oes deputati ad
aliqua banderia debeat obedire eor banderarijs ad pena p qlib; et qlib; vice
quatraginta s. Et etia oes obedire debeat eor conestabilib; ad dcam
pena. Ite q oes stipendiarij ta equestres qm pedestres dci cois dcis tprib;
et alijs quibuscunq; ad pet dnor prior populi trahere debeat ad platea
ad ipor dnor prior palatium armati et inde no discedant sine lic
ipor dnor prior pena Quinquaginta libr cort p qlibet
Et qualibet vice Et nichilominus sit cassus a stipendio nec debeat ad
ipi cois stipendium de ceteo remanere. Ite q omib; Banderarijs dari debeat
p camerariu cois tudti. Due mosciarde et quinquaginta torchij.

D IIII A

In quibus casibus potestas et capitaneus habent arbitrium CCXX

Item statutum est quod potestas et capitaneus et quilibet eorum habeat arbitrium
inveniendi malla ista et quodlibet ipsorum videlicet homicidium furtum robariam
incendium adulterium et strupum. Et hoc intelligatur si predicta malla vel
aliquod predictorum fuerint de nocte perpetrata seu perpetratum. Habeant quoque ar-
bitrium contra quemlibet inferentem per se vel alium alicui tacite vel expresse
emptione venditione acquisitione alienatione cessione concessione conductio-
nem datione vel receptione usum aut laboritium alicuius rei quocumque
iure cum vel titulo quo eam talem rem vellet recipere vel acquirere dare aut
tradere cedere vel concedere. Et contra inferentes vel timorem seu minas in-
ferentes per se vel alium alicui laboratori ne terram vineam seu fundum alicuius
laboret et contra inferentes vel inferri facientes predictis vel alicui predictorum occasione
predicta vel expressis ante talem receptionem vel concessionem talis rei vel post
seu eo tempore concessionis vel receptionis aliquam iniuriam violentiam seu
offensionem realem vel verbalem vel personalem dicto vel facto. Et contra omnes
violentiam aliquam in personis vel rebus committentes de quibus omnibus
et singulis mallis excessibus et delictis et quolibet eorum potestas et ca-
pitaneus et quilibet eorum sollicite teneatur inquirere quolibet mense per homines
fide dignos quorum dicta secrete teneantur. Cum tamen contra reum de predictis
mallis vel aliquo predictorum non possit procedi ad torturam nisi habitis aliquibus
inditiis primo vel saltem inditio. De pena facientium coniurationem de
non laborando terras et de modo faciendi eas laborari CCXXI

Item statutum et ordinatum quod si aliqui invenirentur in aliquo castro vel villa
fecisse coniurationem de non laborando terras alicuius civis vel comitatis
civitatis Tuderti potestas capitaneus et quilibet loco eorum fuerit puniat quemlibet eorum
in decem libris. Et si quis non possit laborare vel laborari facere suas terras
vel possessiones vel tenitas potestas et capitaneus et quilibet loco eorum fuerit
et iudex extraordinarius teneantur facere laborari laboratoribus circumstantibus de-
terre ad petitionem illius cuius fuerit dicta possessio. Qui laboratores de ipsis
terris et possessionibus habeant partem fructuum secundum consuetudinem illius illius
loci et si homines castri vel ville in cuius tenuta posite sunt dicte terre
absentaverint se a dicto loco homines alterius loci cuius dicte terre magis

Arbitrium potestatis
vide quod habetur quod habet arbitrium
in predictis ... et ... ordinamentis ...
in ... ... capitulis ... ... delictis ...

Ingruat quilibet ... inquirat quolibet mense

BIBLIOTECA COMUNALE · ARCHIVIO · TODI

ipse sunt teneantur ipsas terras laborare secundum dictum modum et qui la-
boraverit teneatur reddere domino vel possessori ipsius in metendo terram
de battendo et vindemiando et in incidendo canape. Et predicta fiant tem-
pore congruo. Qui autem contrafecerit in viginti solidis puniatur. Item homines
castrorum et villarum comitatus tuderti in quorum tenuta sunt terre date in
tenutam pecunia tudertinis alicui persone pro aliquo debito pecuniario vel alio modo vel
quod aliquis ipsas terras acceperit in tenuta auctoritate sui iustitie debeant
laborare ipsas terras pro ipsis creditoribus. Et eisdem de fructibus ipsarum fide-
liter et sine fraude respondere et dare sicut debet. Ita si aliquis civis
vel comitatensis tuderti petierit ab aliqua universitate castri vel ville
quod laboret et laborari faciat terras suas in eorum tenuta positas rema-
neat in prudentia civium sintum terras in tenuta ipsorum laborum si sit
laboranda vel non, ita quod ille qui peteret non intersit. Et si possit laborari
respondeat de fructibus ipsarum terrarum qui laborari petierunt, et quod universi-
tas loci in cuius tenuta posite erunt dicte terre etiam si erunt negligentes in faciendo
laborari ipsas terras secundum formam mandati faciendi eis possessiales dicti communis quod
teneantur solvere dicto domino terre pro quolibet quatigno ad mensuram dicte civitatis
decem solidos cortonensium que pene applicentur domino [illegible] pro dampnis et interesse ipsi-

Quod liceat mercatoribus vendere ipsorum mercantias et de pena contrafacientis

Item statuimus et ordinamus quod cuilibet mercatori forensi cuiuscumque condi-
tionis mercantie existat liceat et possit et licitum sit in civita-
te et comitatu tuderti vendere eius mercantias ad grossum et ad
minutum sicut ei placuerit aliquo capitulo civitatis tuderti ordina-
mento vel statuto aliquo non obstante. Item quod nullus de civitate
tuderti possit alicui mercatori forensi de aliquibus mercantiis quas talis
forensis vendiderit in dicta civitate ad grossum vel ad minutum accipere
vel retinere capitis libram. Et quod nullus contradicat vel inhibeat alicui
mercatori forensi quod non vendat vel vendi faciat in dicta civitate mer-
cantiam seu mercantias quas apportasset seu apportari fecisset ad mi-
nutum vel ad grossum seu ad talglium. Et qui contrafecerit in predictis vel
aliquo predictorum puniatur vice qualibet in quibus centum denariis cortonensium

De pena Imponenda p Potatem Capitm et eor Judices sotios
et Notarijs Inobedientib absq alia condepnat CCXXIII

Item statutum e . q potas et Capitaneus et qlibet eor possint et possit
parere et inobedientes sibi punire et penas de facto sine aliquo processu
ul condepnatione exigere usq in summam Centum soldor p quolibet inobediente
et qualibet uice considerata qualitate Inobedientie et psone . Judices uo
et sotij eor et cuilibet eor simili modo et forma possint multare seu
penas Impone usq in Quatraginta soldos . Notarij uo usq in soldos
decem contra quemlibet Inobedientem Considerata semp in pdcis qualitate p
et Inobedientie saluis alijs statutis maiori pena imponentib. De finis
non fiendis In Ciuilib ul criminalib ultimis quindecim dieb CCXXIIII
Item statuim et ordinam q potas ul Capitan no possit aliquam sniam
absolutoria ul condepnatoria In quindecim dieb ultimis eor ul alicuius eor
Regiminis Nec in aliquo eor quindecim dier facere nec aliqua apodissa
de solutione facienda sigillare . Nisi pamfagiatorib et nuptijs . intelligatur
infra dcos quindecim dies pstitis Cois nec etiam aliqd consilium gnale facere
p aliqua spali psona nec ad petitione alicuius spalis psone pauere ul re
aliqua Cois danda ul concedenda . Et hoc idem seruari faciat ipi potas
et Capitan et qlibet eor Judicib eor et cuiq eor in finis absoluto
rijs et condepnatorijs In Ciuilib omnib .
De pcedat de similib ad similia CCXXV
Item statuim et ordinam q si aliqs malum comitteret psonale ul
Reale de quo no eet Imposita pena p aliqd statutu Cois ciuitati
possit potas ul Capitan punire delinquentes huiusmodi scdm modum aliar
penar contentar in statutis dci Cois ul aliquo eor ~~punire~~ pcedendo de
similib ad similia . Et si qs comitteret aliquod illicitum seu Inhonestu
qd trahi possit ad iniuria ul delictum ciuis ul similis excessus cui pena
no eet in statuto expssa et uideretur Justum potestati seu Capitaneo
pena Impone p tali excessu illicito seu Inhonesto possit potas ul Capi
taneus q de eo pcederet usq in summam decem libras ul minore pena
Irrogare considerata psona et sui qualitate . De Ordinamtis grassie CCXXVI
z Cera bladi fiendis p Comunitatum

BIBLIOTECA COMUNALE

Item statuimus et ordinamus quod cerca fiat et fieri debeat per totum comitatum
Civitatis Tuderti de quolibet genere bladi, que cerca incipi debeat quam citius
poterit per duodecim bonos viros. Inter quos sint sex notarii eligendi per consilium
generale, cum salario quod placuerit ipsi consilio. Qui duodecim boni viri di
vidant in sex partes et deinde cerca incipiat a confinibus comitatus Tuderti,
et reducat in scriptis totum bladum et genus bladi quod invenient
per ipsum comitatum, reducti isto tempore non fiat ipsa cerca bladi si videbitur in consilio

Quod boni viri electi pro grascia investigent in Comitatu **CCxxxvj**

Item statuimus quod predicti boni viri ad dictam cercam deputati teneantur et debeant
ad certam penam imponendam per dominum potestatem vel capitaneum omnes et singulas
domos existentes in comitatu Tuderti aperire si clausas invenerint,
et omnes videre debeant et rimari pro blado inveniendo, quod syndicus castri
vel ville vel propinquiores eiusdem domus quam intraret pro predictis ire debeant
cum dictis bonis viris ad aperiendum et rimandum talem domum dicta de causa.

De Regimine faciendo domino episcopo pro Grascia **CCxxxvij**

Item statuimus et ordinamus quod venerabilis pater et dominus dominus .. episcopus
Tudertinus rogetur ex parte dictorum dominorum priorum potestatis et capitanei quod manda
det clericis comitatus Tuderti per litteras speciales, ut domum et eorum corpus
rimari permittant ad hoc ut fraus aliqua committi non possit, et quod mittat unum
ex familiaribus suis ad faciendum clericos iurare ad hoc quod fraus non commit
tatur

De Pena doganam facienda de blado et de pena contrafacientis **CCxxxviij**

Item statuimus quod nullus de Civitate vel comitatu Tuderti audeat vel presumat
seu attentet facere vel fieri facere per se vel alium aliquam doganam, accoltam vel
congregationem bladi vel frumenti. Et si aliquis fecerit puniatur in decem
libris pro quolibet vice et perdat bladum quotiens contrafecerit. Et hoc ca
pitulum sit precisum et tolli non possit sed immutari. Et potestas et capitaneus
teneantur hoc capitulum semper poni facere de statuto in statutum. Et teneatur capitaneus et
potestas quolibet mense sui regiminis inquisitionem facere de predictis, et cul
pabiles punire secundum dictam formam et si dictus potestas vel capitaneus fuerit ne
gligens in predictis perdat de suo salario quinquaginta libras denariorum, et si

quibus m f q xiii

delinquens in predictis non fuerit suppositus Jurisdictioni Communis puniatur in penam
predictam et premio consanguineus ex parte patris Quod molendina habeant coppi
tellos cum quibus accipiant multura et pena contrafacientis CCXXX
Item statuimus et ordinamus quod in quolibet molendino Comitatus tuderti
coppitelli ferrei stare debeant ligati cum catena de ferro et sigillati sigillo
Communis tuderti quod coppitellus sit capax de vigintiquatuor partibus unius de quar
tigo rasato et sit et esse debeat eius forme et amplitudinis sicut est coppi
tellus ferri qui est apud cameram Communis Tuderti et ipsum coppitellum sit ligatum
palam tenere Et quod mollarii multuram ad aliam mensuram tollere non de
beant nec tolli faciant modo aliquo et qui contrafecerit puniatur In centum
soldis pro qualibet vice et quilibet de predictis possit accusare et habeat medietatem
banni Et etiam berrovarii et familiares Curie possint et debeant Inquirere
et bannire predictos et habeant de inventis per eos quartam partem banni et pro
ratibus sigillis in eorum coppitellis stantibus ligatis ad molendina cum catena ferrea
de sigillo plumbeo pendenti Communis tuderti non debeant nec cogantur ulterius
sigillari si mensure recte et iuste erunt Et tunc non possit Curia predicta
contra talem ad aliqua pena exigendum. De pena extrahentium bladum
vel grasciam et In quibus casibus portari possit bladum extra Civitatem CCXXXI
Item statuimus et ordinamus quod nullus de Civitate vel de comitatu tuderti
presumat extrahere aliquod genus bladi vel leguminis sive quod non contrafecerit extra
districtum sine apodissa vel littera solvat nomine pene pro quolibet corbe libras decem
denariorum et si minus extraxerit solvat pro rata et perdat bladum et perdat
bestiam super qua deportaverit de cuius banno et extimatione bestie me
dietas sit communis et alia medietas sit accusatoris et quilibet qui invenerit
talem seu tales deportantes bladum vel frumentum contra predictam formam te
neatur et debeat eadem die vel sequenti denumptiare talem vel tales sic de
portantes bladum vel frumentum domino potestati ad penam Quinquaginta librarum
Salvo quod cuilibet de Civitate burgis et suburgiis Civitatis tuderti liceat
sine pena portare et portari facere bladum et frumentum ad macinandum
molendino filii Bemutole(?) posito In nagia ad molendina intus vel subti
berium et ad molendinum domini Balluty domini Petri quod olim fuit Vala

Luciat Rogan(?)
quanta parte banni

gappe et ab inde intus et ad alia molendina a vate et vaque usque ad tiberim et ad molendina tiberis ex utraque parte et ad molendinum quod fuit Johannis Bonaguide et ad molendina hospitalis karitatis de Pigo et si ultra dicta molendina invectus fuerit tota re habita pro extractione grassie et puniatur ut supra. Et intelligatur extractor grassie si quod invectus fuerit extra confines per duo miliaria cum grassia salvo quod si aliquis de alio castro vel villa ex quod castrum vel villa sit iuxta confines non intelligatur exhere grassiam de comitatu si invectus non fuerit ultra castrum vel villa usque confines. Et teneatur potestas et capitaneus dare fine dare facere comitatensibus de tudertibus appodissa portandi peregrinis et eorum victu et eorum familia de duobus quatragins et plus per qualibet ebdomada de blado de quo tenetur nulla appodissa eis detur.

Tende capitulum.

Nequa quantitate grassie potest exhere et pena contrafacientius CCXXXV

Idem statuimus et ordinamus quod nullus de civitate aut comitatu tuderti vel forensis audeat vel presumat exhere aliqua grassiam de civitate vel comitatu tuderti, scilicet bladum, vinum, carnes, ova, pullos nec alia victualia. Qui vero contrafecerit puniatur pena infrascripta, videlicet quicumque portaret panem coctum vel bladum a viginti soldis seu solidatis supra puniatur in decem libris, et similiter de vino et carnibus. A viginti vero soldis seu solidatis infra cuilibet liceat portare sine pena et absque aliqua appodissa.

Quod sit licitum cuilibet exhere usque in duos porcellos CCXXXVI

Idem statuimus et ordinamus quod quilibet de civitate et comitatu tuderti possit et sibi licitum sit exhere de civitate tuderti et ducere in comitatum ad eorum habitationes unum vel duos porcellos, seu porcellas valoris pro qualibet triginta vel quadraginta soldorum vel abinde infra sine aliqua appodissa. Et si quis vero de civitate sine appodissa exhassent porcos castratos vel alias bestias maioris valoris vel boves alias adventitia exportantes puniatur in decem libris. Et si res valet ad decem libras in puniatur in viginti quinque libris et perdat bestias seu res quas

Necessarie intelligatur extractione grassie concordat ... ordinato ...

vide additam ... in libro reformationum in f. lxxxv ...

potauerit et cuilibet liceat talem accusare et habeat et habere debeat
etiam partem banni. Et apodissa de rebus premissis per potestatem et cap.
concedatur. Boves non aratorii non intelligantur de grassia et quilibet
possit eos ducere sine pena.

Per quas portas portetur bladum ad macinandum — CCXXXIIII

Item statuimus quod nullus audeat vel presumat portare aliquod bladum
ad macinandum extra civitatem Tuderti nisi per portas istas silicet per por-
tam vallis, sancte Crucis portam, sancti Stephani portam, vie plane portam,
porte fracte portam que vadit ad sanctum Angelum de fontanellis. Et si aliquis
per alias portas portasset (?) contra predictas portas in decem libris unusquisque
puniatur. De comitatibus et hominibus comitatus Tuderti [illegible] — CCXXXV
custodibus et pena contrafacientis et custodum fraude committentium

Item statuimus et ordinamus quod cum custodes grassie invenerint aliquam
grassiam vel devetum extrahere et ipsi clamaverint teneantur homines castri
vel ville aut loci aut propinqui tintinabuli (?) adsurgere dum et surrexerint de-
beant omnes ipsis custodibus et eos iuvare posse ad capiendum extrahentes
et etiam grassiam quam portaverit. Et eos ducere in fortiam domini potestatis
sive domini capitanei. Et si homines talis loci fuerint negligentes puniatur quo-
libet castri talis castri ville vel loci in viginti soldis exceptis viduis et
orfanis et miserabilibus personis et infirmis qui ad ipsam penam minime
teneantur. Si vero ipsi custodes fraudem comiserint in predictis puniatur
quilibet eorum in libris quinquaginta cortonensium. Item si de cetero duxerint
aliquem exbanditum vel condempnatum communis Tuderti vel exbanditus aliquorum
eius fuerit puniatur quolibet ipsorum custodum in centum libris.

Quibus liceat ire ad macinandum extra comitatum Tuderti et quibus non et de pena contrafacientium — CCXXXVI

Item statuimus quod nullus audeat vel presumat portare ad macinandum extra
comitatum Tuderti aliquod genus bladi. Et qui non (?) contrafecerit puniatur ac
si grassiam extraxisset pro qualibet vice. Salvo quod illis de castro Fracte (?)
consueverunt infra posse ire ad macinandum ad molendina civitatis Tuder-
ti. Et quod homines et persone plebatus sancte Marie de Colazone et
sancte [illegible] vallis Mortalle et omnes homines et persone plebani [illegible] et

Orgiali et Castri Motionis possint ire admacinadum ad molendina Colli et Ca
Camelli et Benardini comitum de Marsciano posita In flumine tiberis et
bladum admacinandum portare sine pena.

De modo servando ab illis qui vadunt ad molendina CCXXXVII

Item statuimus quod quilibet de comitatu Tuderti qui voluerit ire admacinadu
debeant portare admacinadum signum lapidis facti et teneatur Reddere signum et
farina plebano vel syndico talis loci quod dabit lapidem Et si non Reddiderit
habeatur pro extractore grasscie et si in castro vel villa non esset syndicus tempore depor-
tationis bladi debeat Reddere signum camerario [illegible] dicti loci signum et farina signum
autem Recipiat a plebano vel syndico aut ab altero ipsorum et Restituat signum Cu-
stodes vero grasscie non capiant aliquem habentem signum dum iverit admacinadu
et si capient et duxerit talem habentem signum puniatur per quolibet ipsorum
et qualibet vice In soldis Centum cortonensium Cuius banni medietas sit talis capti
et alia sit communis Et si de signo dubitaretur ducatur ad castrum seu villam un-
de esset talis Inventus.

De pena [illegible] occultantis bladum CCXXXVIII

Item statuimus et ordinamus quod nullus de Civitate vel comitatus audeat
vel presumat habere vel Retinere occultum In foveam puteum palearium seu vege-
tem vel In aliqua capsa Reponere seu In aliqua domo ipsius civitatis comitatus Tuder-
ti vel aliquo alio loco maliciose aliquod genus bladi In Centum libris cortonensium puniatur et quod (et contrafecerit)
et perdat ipsum frumentum vel bladum absconsum totaliter et quilibet possit
tales sic abscondentes denumptiare nomen cuius teneatur in credentia et habeat me-
dietatem ipsius banni.

De pena forensis emptis emptis bladum et vendentis eidem CCXXXVIIII

Item statuimus quod nullus de Civitate vel comitatu Tuderti audeat vel presumat
aliquod genus bladi vel frumenti alicui forensi qui non sit continuus habitator
Civitatis vel comitatus Tuderti et quilibet qui contrafecerit tam venditor quam etiam
talis emptor forensis In Centum libris cortonensium puniatur et si forensis ipsam
penam solverit non poterit computet sibi pro [illegible] tale frumentum bladum perdat

De pena prestantis bestias pro extrahenda grasscia CCXL

Item statuimus quod nullus de Civitate vel comitatu audeat vel presumat prestare

nec accomodare aliqua bestiam alicui comitatensi extere volenti aliquam grasciam ex comitatu Tuderti. Si quis autem contrafecerit in decem libris pro qualibet bestia mutuata et pro qualibet vice debeat condempnari et quilibet possit talem accusare et habeat medietatem banni.

De custodibus seu tectis contra extrahentes grasciam eligendis. CCXLI

Item statuimus et ordinamus quod fiant et fieri debeant quod citius fieri possunt custodes et guardiam celati qui continue qualibet ebdomada ire debeant per comitatum et ad castra villas et loca circumstantia civitatis et comitatus Tuderti ad inquirendum et inveniendum et capiendum extractores grascie contra formam dictorum ordinamentorum palam vel occulte. Et potestas teneatur et debeat de predictis et qualibet predictorum sollempnem inquisitionem et generalem facere quolibet mense sui regiminis [illegible] et inventos culpabiles punire et condempnare tam quam extractores grascie. Et dictorum custodum electio fiat et fieri debeat per consilium generale comunis predicti.

De pena iniuriantis forensi apportanti bladum. CCXLII

Item statuimus quod nullus de civitate vel comitatu Tuderti audeat vel presumat dicere nec inferre alicui forensi qui adducet seu apportaret ad civitatem Tuderti bladum ad vendendum aliquam iniuriam vel offensam et qui contrafecerit pro qualibet verbo iniurioso quod dixerit in viginti quinque libris denariorum puniatur. Et si percussisset vel offenderit puniatur in duplum pene in statuto comunis Tuderti contente et in qua deberet puniri civis vel comitatensis si offenderet civem vel comitatensem seu offenderit. Et si potestas fuerit negligens in talem punitione facere perdat de suo salario centum libras denariorum.

Quod cives Tudertini faciant portari bladum ad civitatem. CCXLIII.

Item statuimus et ordinamus quod quilibet civis Tudertinus teneatur et debeat facere apportari totum bladum quod habet in comitatu infra spatium unius mensis post kaminietum suum mandato potestatis vel capitanei comunis Tuderti et si post dictum terminum inveniretur aliquod bladum in comitatu puniatur pro qualibet quartengo in viginti solidis et perdat frumentum vel bladum dummodo predicta capitulum non preiudicet nec preiudicari possit civibus tudertinis cum eorum familiis continue morantibus in comitatu qui teneantur et debeant totum bladum quantum eis restat et superhabundat de eorum victu apportare et reddere ad civitatem Tuderti.

Biblioteca Comunale Todi

De pena emetis bladum contra istam forma — CCxliiij.

Item statuimus quod nullus de civitate vel de comitatu Tuderti audeat vel presumat quod sit copia et habundantiam bladi seu frumenti in platea Comunis Tuderti vel in aliquo alio loco civitatis Tuderti publice vel occulte emere frumentum vel bladum causa vendendi nec dicta in platea sed dum frumentum vel bladum velle emere. Et qui contrafecerit in viginti soldis cortonensium vice qualibet puniatur et pro quolibet corbe et quilibet possit talem accusare et habeat medietatem banni et teneatur in credentia.

De potestas non proponat de aliqua grassia extrahenda — CCxlv.

Item statuimus et ordinamus quod potestas vel capitaneus Comunis Tuderti non possit nec debeat aliquam propositam facere nec aliquam reformationem in aliquo consilio Comunis Tuderti de aliqua littera vel petitione que fieret vel veniret de extra civitatem et comitatum Tuderti pro parte alicuius potestatis vel capitanei vel rectoris alicuius civitatis vel loci vel ex parte alicuius domini vel persone pro aliqua grassia extrahenda vel remictenda et si potestas contrafecerit vel capitaneus talis reformatio non valeat nec teneatur ipso iure et nichilominus perdat de suo salario centum libras cortonensium.

De modo servando in forensibus venientibus cum grassia — CCxlvi.

Item statuimus quod siquis forensis voluerit intrare in districtum Tuderti cum grassia et victualibus libere venire possit usque ad civitatem qui ipsam civitatem intraverit non possit cum aliqua grassia discedere sine apodissa et si contrafecerit habeatur pro extractore grassie. Et hoc intelligatur de hiis qui debent solvere pedagium.

Quibus liceat extrahere bestias de civitate in die fori — CCxlvij.

Item statuimus quod quilibet civis et comitatensis possit et sibi liceat ducere ducere et duci facere ad civitatem Tuderti et portare seu portari facere porcos boves et pullos et alia animalia causa vendendi et ipsa animalia reducere ad domos eorum si ea vendere non possunt sine aliqua apodissa dummodo recta via vadant ad domum suam sed si vendiderint ea extrahere non possit de civitate Tuderti et si contrafecerit in soldis centum cortonensium puniatur pro quolibet animali.

De pena ementis vel vendentis vltra vnum cotemm frumenti — CCxlviii.

Item statuimus quod nullus de ciuitate tuderti audeat vel presumat emere pro sua familia vel pro sua et sue familie comestione in ebdomada vltra vnum cotemm frumenti et qui contrafecerit in centum soldis perusinorum et qualibet vice puniatur et similem penam patiatur venditor qui vendiderit vltra vnum cotemm pro familia et potestas et capitaneus inquisitionem faciant de predictis

Quod potestas mittat pro syndicis comitatus iuxta confines de voluntate dominorum priorum — CCxlviiii

Item statuimus quod potestas mittat pro omnibus syndicis castrorum et villarum comitatus tuderti iuxta confinia existentes et ab eis recipiat cautionem videlicet a syndico castri de quinquaginta libris et a syndico ville de viginti libris et eis et cuilibet eorum precipiat ad penam predictam quod ipsi syndici et homines ipsorum castrorum et villarum non debeant nec presumant nec per alios extrahere nec extrahi facere aliquod genus bladi vel grascie de ipsorum castris vel villis et eorum tenutis et contrafacientes denuptiare et accusare et quod capiat et capere debeant omnes et singulos contrafacientes euntes seu transitum facientes cum grascia per eorum tenutas versus aliena confinia et si non obseruauerint puniatur in penis predictis dummodo contenta in ipso capitulo fiant solum si et quando procedet de voluntate dominorum priorum ipsi et non aliter.

Quod potestas proponat de grassia non extrahenda — CCL.

Item statuimus et ordinamus quod potestas teneatur ad consilium generale vel comunis ponere quotiens placuerit dominis prioribus ipsi quod placet ipsi consilio prouidere ad hoc ut grassia non extrahatur et quicquid per ipsum consilium ordinabitur teneatur potestas executioni mandare ad penam quinquaginta librarum de suo salario.

Quod liceat habentibus equos sine pena speltam — CCLi

Item statuimus et ordinamus quod illi qui tenent equos sine aliqua pena libere emere speltam pro equis eorum

Quod liceat portare iolglium intressetum et glandes. — CCLii

Item statuimus et ordinamus quod quilibet possit libere sine pena portare per ciuitatem et comitatum tuderti portare sine apodissa iolium intressetum et glandes. Quod liceat cuilibet extrahere certos fructus — CCLiii

Item statuimus et ordinamus quod quilibet possit sine pena extrahere de ciuitate et comitatu tuderti et portare vbicumque voluerit oleum ficus amandolas

nuces pira mala alea et huiusmodi talia solutis pedagium illi cui solui debet
pro com. tudi deputato et intelligat de illis qui solvere debet pedagium
et soluto pedagio potas teneat eius cardi de huiusmodi talibus apodissam

De custodibus ad voluntatem dominorum por. eligendis · CCliiii ·

Item statuimus et ordinamus quod predictos pors ppli quando eis videbitur con
venire eligant quinquaginta custodes cum salario proprio consilio dominorum
por. ordinando. Qui custodes debeant custodire civitatem et comitatum tudi
ad hoc ut grassciam non extrahatur contra formam dictorum ordinamentorum et quam grassciam
ceperint medietas comuni perse debeant et si per eos restituetur ipsa grasscia medietas
etiam habent a comuni. Non possint dicti custodes tamen nec alia aliqua
alia persona accipere nec accipi facere aliquam grasscia a duobus miliariis
prope ipsam civitatem sive a duobus miliariis infra.

Ut forenses possint venire ad macinandum. CClv.

Item statuimus et ordinamus quod cuilibet forensi liceat et licitum sit ve
nire ad macinandum ad molendina posita in fluminibus comitatus tudi
et farinam bladi quod portaverit reportare sine pena dummodo semper quando talis
forensis venerit ad macinandum accipiat et accipere debeat signum sa
pidis a syndico vel potestate loci castri vel ville magis propinqui ad molendi
num ad quod venerit ad macinandum semper portando dictum signum factum
et quod ipsum signum alium non prosit nisi semel et una vice tantum

De assignatione familie et rei dominorum por. ppli facienda - CClvi.

Item statuimus et ordinamus quod dominus potestas capitaneus et defensor comunis
tudertini qui nunc sunt et pro tempore fuerint ipsi et quilibet eorum teneatur et de
beant adsignare eorum et cuiusque eorum familia et offitiales et equos
quos habent et habere debent in eorum offitio secundum formam eorum electionis
ad minus semel in qualibet ebdomada toto tempore eorum regiminis dominis
pors ppli tudertini et toties quoties ubi et quando dictis dominis pors ppli eorum
offitiales familia et equos adsignare prefatis dominis porsibus videbitur
et placebit et preceptos requisiti fuerint ad penam viginti quinque librarum
denariorum cortonensium pro quolibet et qualibet vice quam penam syndicus comunis tuderti
eos syndicabit si contrafecerit eius et quilibet eorum contrafacienti auferre

Assignatio familie.

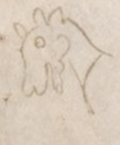

tenea(tur) et eos ad solvendum cogat dictam penam camerario co(mun)is tuderti p(ro)p(ter)
eo(rum) recipienti t(em)p(o)r(e) eor(um) syndicatus. Et q(uod) d(ic)ti d(omi)ni p(r)iores teneant (et) debeant
ad d(i)c(t)am pena(m) d(i)c(t)am requisitione(m) p(er) se vel alia p(er)sona ydonea facere ad minus
semel in qualibet edomada.

Quod syndici teneantur possint punire dapnu(m) dantes usq(ue) in duos soldos — CCLvij.

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) syndici castror(um) et villar(um) comitatus tud(er)ti
possint punire et accipere bina(m) vice(m) de massarijs suor(um) locor(um) et
eor(um) familijs dapnu(m) danti in rebus alterius usq(ue) in quantitate duor(um)
soldor(um) et usq(ue) in ipsam bina(m) et quantitate cognoscere et emendum facere
illi cui dapnu(m) datum fuisset si recipiens dapnu(m) voluerit. De quantitate vero sup(er)
duor(um) soldor(um) remaneat in cognitione et punitione curiar(um) co(mun)is tud(er)ti
et de dictis duob(us) soldis si recipiens dapnu(m) voluerit. Et q(uod) licitum sit
cuilibet volenti de dapno sibi illato accusare no(n) obstante dicto capitulo in curijs
co(mun)is tuderti.

Quod sindici possit punire p(ro) negotijs universitatis usq(ue) in duos soldos. CCLviij.

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) cuilibet syndico castror(um) et villar(um) comitatus
tuderti liceat et licitum sit imponere pena(m) massarijs ipsor(um) locor(um)
eius inobedientib(us) in factis et negotijs eius comu(n)itatis p(ro) bono tuderti usq(ue) in quan
titatem duor(um) soldor(um) et ipsam pena(m) ab eis exigere si negligentes
fuerint sine pena et q(uod) sit licitum ipsis syndicis p(ro)p(ter) ips(os) eor(um) co
munitatis s(ecundu)m licet p(ro) datijs solvendis co(mun)i tuderti et expensis suis p(ro)p(ter)eos
exigendis claudere portas ipsor(um) locor(um) et ipsas clausas p(ro)p(ter)ea
tenere liceat sine pena.

ARCHIVIO · BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

DI. V. J. quatn[us] p. di.

De officio Iudicis extraordinarij - -j-

In nomine domini amen. Statuimus et ordinamus quod Iudex extraordinarius cognoscat de omnibus questionibus et causis extraordinarijs et alimentis et libertatibus prestandis quas libertates dictus Iudex observari faciat secundum hoc statutum Et cum ipso sint duo notarij ad scribendum acta ipsius curie. De alimentis vero intelligat Iudex die utili et feriato.

De pactis et conventionibus observandis. -ij-

Item statutum et ordinatum est quod pacta et conventiones et instrumenta hucusque facta potestas et capitaneus et qui loco eorum fuerint et Iudex extraordinarius integre faciant observari nisi eliderentur per exceptionem partis vel nisi contineret in se turpem causam. Et hoc intelligatur cum scriptura et sine scriptura. Dummodo non possint intelligere de pecunia numerata nec de aliqua alia re de qua deberet mitti salarium secundum formam statuti.

De pignoribus recolligendis et modo procedendi in causis pignorum - -iij-

Item statutum quod potestas et capitaneus et qui loco eorum fuerint et Iudex extraordinarius cogant debitores recolligere pignora de quorum obligatione constat confessione debitoris vel instrumento diebus feriatis et non feriatis infra quindecim dies. Salvis pactis factis inter creditores et debitores. Et hoc intelligatur de quolibet pignore conventionali vel dato per curiam per executionem vel alio modo nisi a sententia fuerit appellatum Et hoc intelligatur de re mobili quando possessio ipsius rei pignorate vel obligate est penes ipsum creditorem et hoc fiant sine salario. Si vero negaverit debitor obligationem pignoris creditor tunc si probare non poterit prosequatur Ius suum secundum ordinem Iuris. Et si debitor voluerit recolligere sua pignora et creditor non assentiret idem Iudex extraordinarius sine salario audiat debitorem et cogat ipsum creditorem reddere pignora soluto debito Si vero debitor pignus non recolligeret infra quindecim dies teneatur ipse Iudex ipsi creditori dare licentia vendendi pignus. Possit etiam dictus Iudex questiones et causas vertentes coram eo occasione pignorum valentium usque in quantitatem viginti solidorum decidere Iuramento alterius partium et ipsum Iur[amen]tum

desetre parti que ipsi judici videbitur convenire

Per quorum terras aque coadunatur. .iiij.

.iiij. Item statuimus et ordinamus quod potestas capitaneus et judex extraordinarius te-
neantur et debeant et quilibet ipsorum teneatur et debeat cavare omnes per quorum
terras aque cohadunantur et consuete sunt fluere antiquitus ut fluant ad
petitionem petentis et non permictat aliquem fluere ipsas aquas et forme actent
et remondentur ab illo cui sunt ita quod unde unde consuete sunt currere fluant
Et hoc potestas capitaneus sive judex extraordinarius fieri faciat et in-
telligat sine salario ad petitionem petentis. Et hoc si non fecerit potestas
capitaneus sive judex auferat ei nomine pene quadraginta solidos. Et formas
et cursus aquarum faciat reduci ad pristinum statum ita quod aque libere fluant
sine expensis et dapnum emendet patienti. Et talis inobediens ad faciendum
et implendum per potestatem capitaneum sive per judicem extraordinarium compescatur
Et si ille cui fuerit forma et locus unde fluere consueverint ipse aque
ipsum locum sive formam non cavaret vel remondaret postquam sibi precep-
tum fuerit vel denumptiatum ab aliquo qui dapnum substineret dictum
locum et formam cavare vel remondare et mictere aquas unde fluere consueverint
et novum cursum claudere et actare possint ad hoc ut aque convertantur
per cursum antiquum et consuetum. Et hoc locum habeat in preterito et
futuro in civitate et comitatu tuderti. Et laboratores terrarum cogantur
remondare ipsas formas. Et predicta etiam locum habeant in civitate
tuderti in formellis et chiocamis similiter. Et hoc etiam intelligatur
de fluminibus.

De habentibus arbores super rem alterius et via. .v.

Item si quis habet sepem arbores sive sepalem qui vel que pendant
super rem alterius teneatur potestas capitaneus sive judex extraordinarius
infra decem dies postquam preceptum fuerit a potestate sive capitaneo vel
judice predicta facere elevari et removeri. Et omnia et singula supradicta
teneantur potestas capitaneus sive judex extraordinarius facere fieri ad petitionem
petentis. Et si post preceptum sibi factum a potestate sive capitaneo

vide .j. in sequenti carta medio

vel iudice non elevaverit possit ille super cuius rem ipse arbores sepes vel
sepalem protenderet ipsas arbores vel sepalem colligere et fructus ipsarum sine
pena et banno. Et etiam si non elevaverit in termino sibi a potestate sive ca-
pitaneo vel iudice dato solvat nomine pene solidos quadraginta denariorum cortonensium. Et
hoc faciant si ramis protenderent super rem alterius et in via publica.

De rebus communibus et expensis communiter faciendis et modo denuntiandi. ·lij·

Item non obsit alicui habenti domum communem vel terram vel aliquid aliud
etiam si non possidet sicut consors sive socius. Et quicumque habet molendi-
num sive terram vel aliqua rem communem cum aliquo reo requisito bis vel ter
possit postea volens actare et laborare et dictam et laborari facere. Et
potestas faciat sibi refici expensas sicut pro parte contingeret eidem consorti sine
salario et interim possit habere et fructus percipere partis non reficientis
expensas sibi donec fuerit eidem de ipsis expensis pro parte contingentibus ipsum
consortem plenarie satisfactum. Et si aliquis de consortibus molendini
faceret aliquid opus in aliquo molendino tamquam manualis vel magister habeat
salarium sicut manualis vel magister habeat pretium tamquam magister pro diem vel
restituatur sibi pretium ad sensum duorum amicorum communium. Et si duo fuerint
molendina ad unam sepem quilibet ipsorum cuius est molendinum quorum unum
sit ab una parte et aliud sit ab alia parte teneatur usque ad medietatem sepis
[illegible] tenere ita quod nullum patiatur dampnum consors cuius est et aqua
sit mictere aquam et nullus possit appodiare vel aliquid novi facere
sepi vel molendino generaliter quod alicui nocere possit nisi concordaverint cum
domino vel consorte solvendo iustum pretium. Et si factum esset teneatur
removere infra quindecim dies. Et nullus possit in aliquo flumine e-
dificare de novo molendinum in clausuram hactenus factam reparare
alzando ipsam unde possent alia molendina ledi vel offendi set etiam
more solito possit. Et siquis capud sepis appodiaret terre alicuius
non possit ipsum habere contra voluntatem illius cuius est terra nisi iustum
pretium solvat illi cuius est terra. Et teneatur iudex ex officio [illegible]
facere elevari postquam fuerit sibi denumptiatum et si non elevaverit

[library stamp]

possit ille cui est tra elevare eam et destruere usq; ad medium fluminis
sine pena comis tiderti nisi coiter concordarent se de reddītu soluendo ¶ Et
siquis habuerit sepem appodiatam ad rem alterius et tenuerit sic appodiatam
p decem annos pacifice possit habere et tenere ipam sepem sine pena Et
hoc non habeat locum si tenuerit tpre guerre pxime elapse Et si int ipas
ptes eet discordia potas faciat eos concordare ¶ Item quilibet volens
hedificare in re coi in domo ul in muro possit facere hedificium sine contdictione
consortis sine pena capiendo totum murum et murando integralit ita q
non possit murare ptem et ptem dimictere Et si alit muraret et faceret
dcum murum debeat destrui et deguastari ad petitoem alterius consortis
quando hedificare voluerit primo facta denuptiatoe sibi Et facto hedi
ficio extimet p duos magros et reducat in publicam scpturam Et consors
non possit appodiare sive hedificare nisi reficeret expensas p medietate
Et possit primus hedificator facere fenestras dummodo non noceat illi
qui vellet hedificare postea quin possit claudere refectis expensis
p medietate Et facta extimatione muri si voluerit hedificare debeat
reficere medietatem expensaR que fieret pp pte muri qui hedificaret
p rata scilicet p illa pte de muro p qua coperit de ipo muro ¶ Et hoc
locum habeat in futuro et non extendat ad presens nec ad preterita
Et si fecerit et pmiserit reficere medietatem expensaR possit li
bere appodiare sine pena ¶ Et hec omia locum habeant in opibus
factis et faciendis Et hoc teneat potas capitaneus et judex
extraordinarius et qui loco ipoR fuerit facere observari Nisi pacta ha
bita inter consortes contradiceret in predictis ¶ Qui magri si ab
aliqua pte petitum fuerit q jurent integre cogant jurare dcum
opus legalit extimare Et possint int domos et debeant fieri
clausimina inter domos ubi non sunt expensis comunib; consortium
quoR sint ipe domus et appotece ad petitoem petentis de tabulis
et camorcanis et parietis viminaR lignorum tantum.

De molendinis et aliis rebus coibus. .vii.

Item statutum q. quicumq. consors molendinorum sepis vel Gualcherie vel altius -vij-
rei et stagni voluerit facere aliq. opus et alij consortes facere nollent
potestas capitaneus et iud. ex ordinari et quilibet ipsorum ad que recurreret
dicti consortes qui facere vellent dictum opus cogat dictos consortes omes et
quelibet eorum dictum opus secundum q. contigneret quelibet ex consortibus pro parte
qua quilibet ipsorum in dicto molendino hīt dictum opus facere. Et si dicti co
sortes facere neglesserit potestas vel capitaneus teneat ipsos precise cogere
ad predictum opus faciendum ad petitionem petentis. Et potestas sive capit
cogat omes consortes ut faciat dictum opus et ut reficere debeat omes expensas
sicut unicuiq. contigerit. Et possit libere retinere consors partem molendini
donec refecerit omes expensas computato lucrum q. habuerit interim in expensis
Et postquam rehabuerit expensis debeant reficere partem consortis ipi consorti
ad eius petitionem. Et de expensis illius qui dixerit se fecisse ad volu
tatem maioris partis stetur juramento suo usq. in viginti solidos et ab inde supra
stetur juramento maioris partis ipsorum consortum / et non possit aliqua parte
dicti hedificij uti donec dictas expensas refecerit.

De molendinis factis a duobus annis citra. -viij-

Item statutum q. si aliquod molendinum factum fuerit a duobus annis citra -viij-
in aliquo flumine non possint dicti domini molendini facere elevari in altum sepe
dicti molendini q. sepis altius molendini dampnum aliquod patiatur et sibi pre
iudicet et si contrafecerit teneatur potestas et qui loco eius fuerint facere elevari tali
modo q. molendinum q. est desuper occasione sepis non offendatur et si non elevaverit
ille cui preceptum fuerit puniat eum in centum solidos.

De consortibus volentibus murare super murum comunem. -viiij-

Item statutum et ordinatum q. quilibet possit murare super muro comuni existenti -viij-
inter aliquas domos aliquorum consortum requisitione primo facta per illum qui murare
voluerit consorti suo de volendo murare et si inter ipsas domos esset aliquis
murus comunis de mactonibus seu parimine de viminibus vel aliquod tabulitu qui
vel ad sufficientiam non esset inter ipsas domos et consortes predictos non obstantibus
hijs possit consors et liceat consorti predicto volenti murare facere murare

[library stamp]

192 v

ubi deus murus de mactonib(us) parimen et tabulitu esset aut no(n) et ipm
muru de mactonib(us) parimen seu tabulitum destruere et destrui facere
sine pena aliqua ¶ Et teneat et debeat alius consors dare et cedere
medietatem casalem ubi murus deberet hedificari p(ro) d(i)c(t)o muro hedifica(n)
do ad petitionem consortis volentis murare vel hedificare ¶ Et talis consors
non possit nec debeat ipo muro hedificato aliq(ui)d appodiare nisi primo
satisfecerit medietatem expensarum factarum in ipo muro si no(n) fecerit consorti
hedificanti ita tamen q(uod) occ(asio)ne dicti muri vel hedificij faciendi no(n) destruat(ur)
nec dapnificetur domus consortis qui vellet tunc murare quam medietat(em)
expensarum si refecerit habeat et habere debeat medietatem d(i)c(t)i muri
et in ipo muro possit murare et alia facere p(ro)ut de sua voluntate fuerit et
que ad modum suus consors et nullus ipo(rum) consortium in ipo muro ali
qua fenestra sciacqualem seu privatam vel forum facere possit ut alti
ipo(rum) noceat // ¶ Et hoc potestas et capitaneus et qui loco ipo(rum)
fuerit precise fieri facere teneat(ur) contrafacientes impediendo dictum
opus ne fieret et quotiens contrafecerint in predictis a potestate vel
capitaneo in centum sol(idis) ad petitionem petentis puniat(ur).

De no(n) appodiando ad domu(m) alterius. — X.

Item statutum q(uod) quicu(m)q(ue) habeat domu(m) iuxta domu(m) alterius et murus
ipius esset p(ro)p(r)ius commun(is) no(n) possit appodiare nec trabe(m) vel aliq(ui)d aliud
immictere nec cavare ipsum muru(m) nec in ipo fenestra(m) aliqua(m) facere et si
immisit vel immissum tenuerit vel aliq(ui)d appodiaverit vel fenestram fecerit
sine voluntate d(omi)ni domus dicta appodiatio et immissio debeat elevari sive
una vel plures fuerit et removeri et fenestram et fenestras claudere
ad petitionem d(omi)ni domus nisi talis appodiator seu immissor vel qui fene
stram fecerit legitimum p(ro)baverit se ius habere p(er) testes i(d) est instra(men)ta appo
diandi vel immictendi predicta vel habuisset vel tenuisset p(er) tempus
triginta annorum.

De mactonib(us) existentib(us) i(n)ter casas. — XI.

Item statutum q(uod) o(mn)es mattones existentes in muro int(er) casas q(uod) in muro

habeant et siquid fuerit super apprehensum inter ipsos mactones in statum
pristinum reducat et ipsi intercasa remondent non obstante si aliqua intercasa
fuerit aliquo tempore occupata. ¶ Et quod nulla persona possit habere nec facere
aliquam privatam et Sciacquaiale in aliquo formello ubi mactonus infixus
est in muro alicuius sive aliquis murus protenderet usque ad murum alterius
vicini et si fecit et habet quod removeat ad petitionem petentis et si aliqua
persona ceperit vel ingoboraverit vel hedificaverit vel occupaverit ultra
mactone quod teneatur removere ad petitionem petentis sub pena decem
librarum non obstante prescriptione temporis nisi ex pacto habuerit Jus et hoc
locum habeat inter muros et mactonibus stantibus inter formellos et vicinos
sive quocumque modo.

De modo conservandi fideiussores indempnes. .xij.

Item quod Judex extraordinarius teneatur et debeat omnes et singulos fideiussores
constitutores et pro aliis promissores cogi facere et dare et solvi id quod promisit xv
non obstante quod debitor non fuerit conventus. Nisi contineret in se turpem causam
et semper petitio cum fideiussoribus exprimere teneatur. ¶ Et potestas et qui loco
eius fuerit et Judex extraordinarius teneatur et debeat modis omnibus quibus
possunt extrahi facere sine salario omnes et singulos fideiussores constitu-
tores et pro aliis promissores ab omnibus et singulis fideiussionibus et obligationibus
et principalitatibus quas pro aliis fecerunt vel facerent quando fideiussores
et constitutores seu pro aliis promissores peterent se extrahi a principalita-
tibus fideiussionibus et promissionibus. ¶ Et hoc locum habeat inter cives
et comitatenses tudertinos tantum forensibus fiat secundum Jus. ¶ Item potestas
et Judex extraordinarius et qui fuerit loco eius teneatur ad petitionem fide-
iussoris et pro aliis promissoris ab ipso principali vel ab alio qui pro se obliga-
verit in aliquo adiecta fideiussione obligatione vel constitutione et promissione
ut extrahat sine dampno. ¶ Et si ipsi fideiussores constitutores et pro
aliis promissores dixerint se aliquam quantitatem pecunie mutuo recepisse
ratione vel occasione debiti solvendi vel solvisse ipsi principali et eorum heredes
et bonorum possessores teneantur et cogantur ipsum debitum et dampnum inter ce-

et expensas solvere ad petitoem ipor obligator vel eor heredum ¶ Et tam
de debito q̄ de usuris dapnis et interee et expensis contractis et factis
p ipos obligatos stet et credat iuramto ipor sine pbatoe computando
ad quatuor den p qualibet libra p quolibet mse a die solutionis facte vel
rogit cancellation ita tamen q ipum iuramtum non excedat vel excede
possit quatitatem dupli illius quantitatis pecunie seu debiti in qua ipi
pncipales fideiussores constitutores et p aliis pmissores extiterit obligati
dummodo ipm duplum peti non possit nisi elapso tmino in quo ipa quatitas
in qua extiterit obligati ad dcam ratoem quatuor den p libram potuerit
duplicari ¶ Possit tamen infra ipum tminu peti ultra quatitate soluta
pdapnis et inte e et usuris petis illa quatitas pecunie q p sacramentu
affirmit se solvisse ut contigeret prata tpris a die solutionis ad dcam ratoe
quatuor den p libra Et dummodo dicte expense et salariu no excedat
nec excedere possint quantitate duor sold p qualibet libra illius debiti
in quo erant obligati ipi principales constitutores et p aliis pmissores et
restituto ipar expensar et salar non debeat computari in dca quatitate
dupli pecun in qua erant obligati seu fuissent Et hoc locum habeat int
principales debitores et heredes eor et possess ipor bonor ¶ Et si
nos se dapnificatos ee dixerit ultra quatitate dupli et duor sold pro
qualibet libra q no stet vel credat iuramto ipor nisi legitime pbave
rit ipam dapnificationem ultra quatitatem dupli et duor sold p qualibet
libra plus ¶ Et q possint et debeant conservari indepnes si aliqui
fideiusserint vel pmiserint p aliquo licet non habeat pmissione q cons
vent indepnes ac si appareret p publicu instm de pmissione eo ipo
q appareret se fideiusse vel pmisisse vel p aliquo pricipalitate fecisse
Et intelligat pmissio fca de conservatone indepnitatis et bona ipius
sint obligat ac si spetialit p debitorem fuerit obligat ¶ Et si
aliquis obligaverit se p aliqua universitate alicui castri vel ville vel
sindicario noie universitat vel fideiussorio noie vel aliqua quacumq
de causa hoies et psone talis universitatis et quilibet insolid talem

obligatum teneat extrahere et conservare sine dapno ab ipsa obligatione ¶ Et q bona oia ipius principalis sint et ee intelligant obligata et ypotechata expresse fideiussorib constitutorib et p aliis pmissorib ac si ipse principalis in instro spetialit obligasset ¶ Et hoc locum habeat in pteritis psentib et futuris contractib aliquo iure civili canonico vl alio banimto non obstant et ob sunet hoc ac si eet Guar ¶ Et q potas teneat et debeat ad petitionem fideiussoris vl illius qui principalit se obligavit in aliquo pcedere contra bona et psonas illor p quib facta eet ipsa fideiussio et principalitas ad destructoem bonor ipius put sibi placuerit usq q ipm extraxerit et liberavit sine dapno a fideiussione et principalitate qua p eos costabat fecisse ¶ Ite q contra aliquem qui fid p aliquo de re inmobili vl pace firmata non possit pcedi p eum qui fideiussit contra eum p quo fid nisi contra eunde fideiuss eet mota questio vl moveret de fideiussione prestita.

De arbitris et arbitratorib et forma appellandi a laudo et modo citandi. xiij.

Item statuimus et ordinamus q si questio lix et discordia aliqua in duob arbitris et arbitratorib comissa fuerit vl conmictaret et illi duo arbitri seu arbitratores se non concordaverit de ipsa questione seu lite vl discordia potas et iudex extraordinarius vl alt ipor teneatur ipos arbitros et arbitratores cogere ut eligat tertium et si non concordaverint de tertio potas et iudex exordinari eligat et eligere teneatur tertium ¶ Qui tres ipam questionem diffiniat et diffinire et terminare cogant scdm tenorem compromissi dumodo ipi tres vl duo ferant ipm laudum seu arbitrium et illud valeat et teneat ¶ Et si unus ex arbitris moriret q in locu mortui eligat alius et no finiat compromissum Et ille qui eligeret eligat coiter p ambas ptes ¶ Si vero quelibet pars eligeret suum arbitrum et unus ex arbitris mortuus eet tuc illa pars que talem arbitrum elegit eligat alium in locu ipius mortui Qui tres arbitri seu arbitratores cogant ad laudum ferendum etia si non appareret scriptura et arbitri seu arbitratores cogant p potatem capitaneu vl iudicem exordinar questionem discordiam seu litem

int eos compromissam diffinire et terminare nisi iuraret ipam questione
nescire tunc non cogant. ¶ Cum vero aliquis dicit arbitrium arbitratoris
vel laudum arbitri nullum vel iniquum possit infra decem dies a die
scientie nuntiandos petitionem suam de nullitate et iniquitate vel altero
eorundem coram iudice exordium comunis tuderti porrigere. Et super ea pre
fatus iudex procedere teneatur et ipam causam terminare prout de iure
debebit secundum acticata coram ipo arbitro seu arbitratore. Et secundum acticanda
coram iudice supradicto ¶ hoc addito quod citatio super executione laudorum et
finarum fiat et fieri debeat inscriptis per cedulam et si aliter fieret non va
leat nec teneat.

De fossis fracte incangate.

xiiij.

Item statuimus quod forma seu fossatum fracte incangate qui tendit sive
vadit versus tiberim incontinenter et salutate teneatur per homines castri vel
ville fracte incangate. Et quod potestas et capitaneus et quilibet eorum
teneantur fieri facere dictum concimen ad petitionem cuiuslibet petentis sub
pena quinquaginta librarum denariorum cortonensium comuni tuderti solvendo.

De hiis qui habet plures vias per rem suam.

xv.

Item statuimus quod si aliquis est qui habeat plures vias per rem suam
sive fundum possit unam illarum quam voluerit actare et cavare ita
quod homines possint ire et reddire comode per eam et reducatur ad unam
de ipsis viis et hoc faciat cum voluntate vicinorum vel maioris partis ipsorum
et cavare et mutare possit illam viam quam maior pars vicinorum
voluerit.

Ut scripturis factis de viis fides habeatur.

xvj.

Item statuimus quod si aliqua via vicinalis extiterit inter aliquos de qua via
erat vel appareret scriptura de ipa via non ingroborando in alto neque in ipa via
unde lix fuit mota olim inter aliquos convicinos et probatum fuerit
quod ipa via esse debeat sine ingroborantio quod illi scripture stetur aliquo capitulo
super vel infrascripto non obstante. (Et intelligatur tam de scripturis in iudicio
factis quam extra iudicium. Et hoc capitulum sit precisum et habeat.

locum in preterito et futuro.

De non habentibus via per qua vadat ad rem sua. .xlvii.

Item statuimus et ordinamus quod quicumque non habet viam per quam vadat ad terram suam et comode possit ire et redire ad terram suam, potestas et capitaneus et quilibet eorum teneantur facere vendi a convicino suo terrenum sine malitia pro iusto et convenienti pretio per extimatores ipsius terre recte facta extimatione per unum vel duos amicos communiter eligendos scilicet per quamlibet partem unum, vel esset tantum de terra sua scilicet illius qui ipsam voluerit quantum esset terrenum quod dat vel petit pro via. Et ille qui peteret habet terram iuxta terram illius a quo peteret ipsam viam aliquam recipiat iustum pretium, salvo quod si maliciose esset petitum quod habeat aliam viam vel si habuisset viam et alteri vendidisset seu venderet non audiatur, et ambe partes reducantur ad pristinum statum. Et si alicui vel aliquibus fuerit olim concessa via vel data per curiam et solverit iustum pretium vel daret cambium pro via porrecta, vadat et veniat per ipsam et ipsam habeat teneat et possideat sine pena. Et si venerit contra voluntatem illius cuius esset puniatur sicut puniretur ille qui intraret terram alterius.

De via mutanda. .xlviii.

Item si questio esset de via aliqua mutanda inter aliquos vel oriretur per terram alterius que incomodum faceret convicino suo questio ipsa cognoscat per iudicem extraordinarium communis Tuderti et quod per ipsum iudicem iudicatum fuerit firmiter observetur. Et iudex extraordinarius faciat vias in circuitu terre. Et de modo eligendi suprastantes ad predicta. .xlviiii.

Item teneantur potestas et capitaneus facere mactonari viam porte Marty usque ad alium mactonatum et teneantur predicti potestas et capitaneus et debeant facere mactonari omnes vias publicas civitatis Tuderti expensis adiacentium habendo mattones a communi Tuderti et ipsas vias facere chiaccinari et chiaccinam necessariam in eis facere fieri et cum commune Tuderti ipsos mattones dare et tradere teneatur

de den(ariis) et avere comunis sine aliqua acceptatione, et hoc fiat et observetur de
viis publicis quam vicinalibus civitatis Tuderti. Et hec omnia et singula
supradicta et infrascripta. ¶ Supradicti potestas et capitaneus fieri faciant ad peti
tionem cuiuslibet petentis. Et si predicti potestas vel capitaneus vel aliquis ipsorum
fuerit negligens perdant de salario ipsorum quilibet eorum libras quinquaginta denariorum.

(margin: primo mense sui regiminis) ¶ Item teneantur predicti potestas et capitaneus primo mense eorum regiminis facere
exgomborari expensis comunis Tuderti viam que est ante domum filiorum San
brini et tam ecclesie sancti Johannis. Et quod via que vadit per casalena et exit
ad scalellas usque ad fabricas. Et alia via que vadit ad domum ecclesie sancti
Ylarii et ad fontem Scannabicchi actentur et dirigantur et amplientur sicut
necesse fuerit arbitrio duorum bonorum virorum per consilium eligendorum expensis
adiacentium. Et mactonentur ipse vie expensis comunis Tuderti prout alie
vie de civitate ita quod ipsa via mactonata de aliis mactonatis si ipsis
adiacentibus facere placuerit. ¶ Et potestas et qui loco eius fuerit te

(margin: primo mense) neatur primo mense sui regiminis facere eligi in consilio generali comunis Tuderti
unum suprastantem cum salario per consilium ordinando qui teneat in
acumine omnes vias mactonatas et mactonandas civitatis Tuderti
et fontes civitatis scilicet Scannabicchi, fontem Temoli et fontem sancti
Stefani expensis comunis Tuderti vel quod conamen ipsarum viarum et fontium
detur ad coptimum si consilio comunis Tuderti placuerit.

Quod iudex extraordinarius faciat micti sub terram formellos. ·XXI·

(margin: ·XXI·) Item statuimus quod iudex extraordinariorum teneatur facere teneri in acumine
omnes et singulas vias tam mactonatas quam non mactonatas civita
tis Tuderti et facere murari omnes et singulos formellos et claudi
tam amplos quam strictos inter quascumque personas in altum usque ad
formam chiocanarum et sciacquaialium ita quod dicte chiocane et
sciacquaialia nullo modo possit offendere nec deturpare transitum
per viam positam ita quod ipsum formellum claudatur et faciat et

(margin: j mense) facere teneatur precise infra mensem post introitum sui regiminis
et facere fieri chiocanam pro utilitate et meliorantia [?] dicti operis.

p illa loca que magis videbit expedire. || Et predca faciat idem Judex et
de expensis solvendis p dicto opere cogant^r omes adiacentes, et qui ipa via
sepe utunt^r, et maxime de quor domibus exit ipa putredo, et qui h̄nt
ipas chiocanas in ipo fornello sive loco, et hoc teneat^r facere dictus Jud
ad petitionem petentis sine datione salarij et libelli oblatione, die utili et
feriato sine strepitu Judicij sumarie congnoscendo. Et si facere neglexe-
penale rit p̄dat de suo salario lb̄z decem. Et nichilomin predicta facere te-
neatur. || Et q dicte chiocane et schiacqualalia non possint ledere
aliquem puteum et si offenderint vel offenderit non fiant ibi predca
Item q eligant^r duo hoīes qui cotinue Jntendat actiminib viar et
rupturis chiocanar et faciant ipas actari expensis cōmis tud̄ti.

De Complemeto viar novar. -XXI-

Item statuim et ordinamus q potas et qui loco eius fuerit teneat^r pone-
re in consilio gnali cōmis tud̄rti de actatione et complemto viar novar p̄-
hacten inceptar usq ad loca condecentia. Et si aliquis debet habere
aliquid p̄ t̄ra quam dedit pro dicta via de aure cōmis tud̄rti ei integre
solvat^r et q p consilium ordinabit^r p potatem executioni mandet^r. || Jte
po[tes]tas miss[us] q potas primo mse sui regiminis precise sub pena quinquagita lb̄z
penale de suo salario teneat^r et debeat facere eligi in cosilio gnali cōmis tud̄
p qualibet dcar viar unum bonum et sufficientem virum suprastantem
cum salario qd placuerit consilio. || Qui suprastes intendat et intendere
debeat actationi et actimini ipius vie sup qua electus fuerit suprastes
et quandocumq ipa via indigeret aliqua refectione seu actimine qd
fieri faciat infra mensem et cuius expensis fieri debeat ipa actatio remā-
neat in provisione consilij. || Et hoc deliberari debeat tpre electois
dicti suprastantis. Et potas vel alius de sua familia teneat^r et debeat
de miss. cum sex bonis homib eligendis p consilium gnale cōmis tud̄rti primo
mēs sui regiminis ire ad videndum ipas vias. s. viam novam p quam itur
ad pontem Cutis, viam novam iuxta scum Augustinum, viam novam p qua
itur ad pontem nagie, viam novam p quam itur ad ponte matinu, viam

QUIRINALE

novam p quam itur usq rigum si ipe vie sit bene ample sicut ordina te fuerit. Et indigeret aliqua actation, et si invenerit ipas in aliqua pte supapprehensas faciat potas reduci ad pristinum statum et actation qua indigeret ipe vie faciat fieri in ipis de mensib septebris et octubr sub pena centum lb. Et non possit tolli nec suspendi q differat de bno insi malio.

De via que vadit ad Campu aquile. ·xxii·

Item statut e q via que vadit iusus tiberim et ripam molendini que fuit in molendino plani portus usq ad rigum bagnum. Et a molendi no de campo aquile Moncelli petri et sotior usq ad molendinum filior drogi ampliet p unam ptichami a ripa tiberis ad vineas iuxta dictam viam existent. Actet ipa via p hoies et massarios Montiscastelli et fracte epi. Et q ampliatio et actatio dicte vie fiat expensis adiacentium. Et pons rigibagni actet p massa rios supdctos et alios adiacentes ipi ponti

De actatone vie pontisculis. ·xxiii·

Item stat est q potestas et qui loco eius fuerit teneat pponere in consilio gnali de actatone vie pontis cutis quo et qualit fiat et quicqd consilio placuit teneat executioni mandare.

De actatione vie que vadit ad som stefanu. ·xxiiii·

Item statut est q potestas teneat ppone ad consilium ad consiliu gnale de actatone vie qua itur ad scim stefanum ad portam vie plane et quicqd deliberabit illud p potatem executioni mandetur Et q dicta via fiat p coe tudti expensis comis.

De actatone vie et forme plani portus. ·xxv·

Item stat est q potas et qui loco eius fuerit teneat ponere ad consilium gnale quomodo et qualit vie et forme nove de plano portus incolumie p hoies adiacentes. Et q fiat in ter ram Massoli Iovenalis et terram Mateoli andree q dicit ponticellus in dca via iuxta res canonice Epatus ubi consuevit ee antiquit

Et quod nullus ponticellus dicte vie deguastetur sed incontinenter teneatur dicta via et forme ut dictum est quod de aqua currenti sub ipsis ponticellis procuretur taliter per adiacentes quod ipsa aqua vadat in tiberim quod dicti ponticelli fiant de lapidibus et quicquid erit necesse ipsis fiat expensis adiacentium. Et quicquid placuerit consilio potestas teneat executioni mandare.

De hiis qui habent domum iuxta via et modo hedificandi iuxta via. ·xxvj·

Item statutum est quod nullus possit fundare iuxta viam publicam vel vicinale domum nec aliquid novum facere nisi primo notificaverit potestati dicendo se fundare velle murum iuxta ipsam viam. xlvj Et postquam denuptiaverit potestati dictus potestas teneatur et debeat mictere ad dictum locum unum de Judicibus vel notarijs suis. Et ille qui missus fuerit a dicto potestate teneatur et debeat quatuor de proximioribus convicinis ipsi loco habere. Et cum ipsis vicinis incontinenti postquam sibi denuptiatum fuerit studeat quod ius comunis non pereat vel admictatur et via non destruatur nec deguastetur. Et quod expte dicti potestatis qualibet die sabbati in foro bannatur quod qui dic pabari nullus contra predicta faciat pena solidorum centum et siquis contrafecerit puniatur in centum solidos et in destructione operis. Et quilibet volens fundare domum ante quam cavet fundamentum iuxta predictas vias notificare debeat potestati sub pena predicta.

De actatione vie subtus porta vallis et fontis pantani. ·xxvij·

Item teneatur potestas ponere ad consilium generale quod via nova que est subtus portam vallis qua itur ad tiberim et ad domum domini Martini Salamonis facta a dicto domino potestate actetur. Cum per capud sive principium ipsius vie cum bestijs et sine bestijs iri et reddiri non possit comode et accessus et discessus ipsius sit valde orribilis. Et quod aqua fontis pantani et alie aque que duci possunt fiat conductus aquis unus fontis iuxta via. Et predicta videantur per Judicem potestatis semper salua deliberatione consilij generalis comunis tuderti. Et predicta fiant ad voluntatem adiacentium expensis ipsorum. Et quod via que est iuxta fontem pantani incipiatur iuxta ipsum fontem et actetur et vadat recte usque ad planellum. Et si alicui persone accipiet

BIBLIOTECA COMUNALE

pro dictatione ipsius vie de terra ipsius quod reddat sibi incambium de via veteri tantum quantum acciperet de dicta via.

De viis actandis. -xxvij-

xxvij Item statuimus quod potestas sive judex extraordinarius teneat et debeat ad petitionem cuiuslibet petentis actari disgombrari ampliari et siliciari facere omnes vias comitatus tudertini per adiacentes cuilibet vie et adiacentes intelligantur omnes illi qui utuntur ipsa via et qui habent possessiones ex utraque parte vie. Et hoc fiat expensis ipsorum adiacentium. Et eligantur per adiacentes vie que peteretur actari vel per maiorem partem ipsorum duo superstantes ad ipsam viam actandam ad salarium ordinandum et solvendum dictis superstantibus per adiacentes predictos. Et si aliquid acciperetur de terra alicuius ipsa occasione solvatur et satisfiat per ipsos adiacentes. Et hoc teneatur dictus judex executioni mandare ad petitionem cuiuslibet petentis pena decem librarum.

De terminatoribus faciendis. -xxviiij-

xxviiij Item teneatur potestas et judex extraordinarius ad petitionem petentis facere terminari et eligi terminatores ad terminandum et ad statum pristinum reducendum omnem viam publicam et vicinalem que indigeret aliqua terminatione que esset superapprehensa ab aliquo. Et ipsam terminationem potestas vel judex extraordinarius teneatur facere reduci ad pristinum statum ad penam decem librarum cortonensium.

De purgatione viarum. -xxx-

xxx oi die dominico Item statuimus quod quilibet habens domum iuxta viam civitatis tuderti et habitantes iuxta ipsam viam teneatur habere tragolum et cum ipso purgare ipsam viam et contrafaciens in quinque solidis puniatur. Et potestas et qui loco eius fuerit teneatur omni die dominico mictere aliquem de sua familia ad ipsas vias mattonatas videndum qui teneatur et debeat denumptiare et actare omnes illos qui haberent et tenerent aliquam cucuruzzam ante domum ipsorum vel aliquid aliud turpe sive inngombramentum in viis predictis. Et denumptiatos per dictam familiam teneatur potestas condempnare quemlibet denumptiatum in solidis quinque denariorum pro qualibet vice. Item nullus ludat ad

quintanas

· y · d · b · d ·

DI V

gutanas uel merellas seu proiciat lapides ad uoltaz seu spitaz i tas uis i mattonatis sub pena decem sold quos banim potas ul q loco ei dneit aufere teneatur deliquenti Et potas pdca teneat facere banim quolibz mse sui regi minis saluo q qlibz uoles murare ul aliquod aliud hedificiu facere possit hre & tenere in tas uis ante domuz suaz lapides calcez & renaz & ligna dn hedificat

Item q oms psonaz ahntm dom ul apotechas site iux uias pdcas te neatur pugare tas uias existet ante tas domos ul apotechas & tunc du ipas domos ul apotechaz sub dca pena Et pdca lex habeat in uis mattonatis & no deguastatis ighi mattones no sut destructi —

De disgomboratione viaz. — xxxj —

Item statuim q ab angulo dom hedum leonardi dne candide & ab angu lo dom hedum thomassini usq ad ecclam sci fortunati nullus poss nec debeat hre disctum ita q uiaz igoboret Et q nulla psona audeat ponere disctum nec ingobrare uias & plateas cois nec hre sup ipis uis camo canas ita q pstet ipedimtum euntibus eques ul pedes et qui otrafe cit i aliquo soluat noie pene decem sold & qlibz possit ipm otrafacietez accusare & habeat medietatez bani saluo caplo piziaiolor Et nullus possit inficere i dca uia aliquod mal nec aliquaz turpitudine et qui otrafecerit i quadraginta sold puniat Et potas teneatur de pdcas facere Inqsitioez et mictere qualibz edomoda de sua familia ad Ingrendum ad deliquentes i pdcis Et nulla psona i dca uia a dcis anconis intus ponat aliqd disctum ultra gradum muri dom et qui otrafecerit in uiginti sold puniatur Item q nulla psona pficiat ul pitra faciat in uia ghesarby sci filini & communicate aliqua turpi tudinez ul letamiz aliquid bestie sub pena uiginti soldor p qualibz uice Et qlibz possit pdcos otrafacietes denuptiare & habeat medie tatez bani Et q a cantone platee usq ad angulum dom hedum leonardi dne candide quilibet possit hre disctum firmum ad medi um pedez cois uiam & ad unu pedez pendetez ad pedez cois q disctus q debz pedere pedeat singlis diebz festiuis & aliis stet sic placuerit illi cui erit disctus saluo iur gabelle qui fieret Et a porta cangi usq

xxx

qlibz edomada mictat uny ad uidendu

BIBLIOTECA COMUNALE · FORLÌ ·

ad portam martij et a tribio dicti filii usque ad portam camuctie sub dicta pena
et in dictis locis non possit propterea schiamatari —

De pena decoriantis animal brutum contra infrascripta forma. xxxvj.

Item statuimus quod nullus alicuius bruti animalis cadaver decoriet in Civitate
xxxv vel burgis tuderti vel prope per medium miliare ad penam decem solidorum pro
qualibet vice auferendam a contrafaciente. Nullus etiam aliquod brutum animal
in viis publicis seu vicinalibus infra Civitatis vel burgorum menia mi
nuere sanguinem audeat flobottomare seu etiam sanguinare ad penam
predictam. Et quilibet contrafacientem in predictis accusare et denumptiare possit et teneatur
et nomen in credentia et habeat medietatem banni

De aptatione vie qua itur ad fontem termolj et ipsius fontis. xxxvij.

Item statuimus et ordinamus quod via qua itur ad fontem termolj aptetur
xxxvi ita quod quilibet eques et pedes possit ire per eam. Et spotelli potestate debeat
aptari ita quod quilibet possit ire et redire per eam ita quod dictus fons debeat
aptari et guaççatorium ubi fieri et incontinenti teneri et murari.
Et quod nulla turpitudo a domo filiorum Jacobi domini Raynerij usque ad domum
Blaxij camagioli sub muro proiecta debeat. Qui contrafecerit et quotiens
in decem solidis puniatur de quibus medietatem habeat accusator.
Et pro custodia dicti fontis ponantur per comune duo homines de proximioribus
dicto fonti. Item potestas teneatur facere murari super murum dicti fon
tis de muro calce et rena et dictus murus sit altus tribus pedibus ad
pedem communis tuderti. Et teneatur potestas facere quendam murum cum
calce et rena qui est inceptus prope ipsum fontem versus domos Johannis
hugolinj et ad domum spotellum et facere examplari terram a muro
Civitatis usque ad murum novum qui fiet et silicari debeat cum
lapidibus et facere ante dictum fontem quoddam bonum guaççatorium ita quod
bene et comode possit lavare equos et bestias et guaççari. Et supra
dictum fontem facere quamdam voltam sicut est supra fontem scarnabecchi.
Et hoc capitulum sit precisum et omnia et singula in dicto Capitulo contenta
teneatur potestas facere fieri infra quatuor menses sui Regiminis
ad penam quinquaginta librarum. Item quod in fonte predicto mictantur

omnes aque puteorum et fontium stantium in tornibus super ipsum fontem et quicumque lavaverit pannos pelles vel aliquam sozuram fecerit in ipso fonte et iuxta ipsum fontem puniatur in quadraginta soldis

De via super apprehensa.

Item statuimus quod quicumque super apprehenderit seu super apprehensam teneret aliquam viam publicam vel vicinalem teneatur eam reducere ad pristinum statum nisi dederit et dare voluerit condecens cambium unde possit iri et rediri sine incommodo viantium et si hoc facere neglexerit vel contrafecerit in libris tribus puniatur et viam emendam possit facere infra decem dies postquam sibi fuerit per iudicem mandatum. xxxiiii.

De modo tenendi in culmine via super hospitale Caritatis.

Item statuimus quod via per quam consuevit ire aqua per letamine super hospitale karitatis inferius versus rigum usque ad pedem sinas teneantur homines habentes possessiones iuxta ipsam viam colligere pluvias aquas que caderent et fluerent per ipsam viam seu per ipsam stratam sicut hactenus consuetum est et mittere quilibet partem suam ne per stratam nec per viam nec per silicem fluat aqua et qui contrafecerit in viginti soldis puniatur de quibus medietas sit accusatoris. xxxv.

De pena facientis foveam, vel proiectis turpitudine in viis.

Item statutum est quod nulla persona possit nec debeat in viis stantibus iuxta muros Civitatis intus aliquam foveam facere nec prohicere in ipsis viis terram sub pena quadraginta soldorum pro qualibet et qualibet vice. xxxvi.

De pena apprehendentis vel alia re communis.

Item statuimus quod siquis apprehenderit vel apprehensam tenet aliquam viam publicam vel vicinalem terram vineam casalenum seu aliam rem stabilem communis tudertini quod talis qui apprehendit seu apprehenderet vel occupaverit et occupatam teneret teneatur infra octo dies a die banditura quod inde fieret disgomborare et exoccupare ipsam et vel ipsas restituere et reassignare communi et homini dicto communi tudertini ad penam dupli extimationis rei super apprehense extimande per homines eligendos per priores populi qui per tempore fuerint. Et teneatur xxxvii.

de hijs que i p̄senti capitulo ɔtinentur facere fieri bandimentum ꝯ g̃nalem
Inqsitionem publice uel occulte ɔtra retinentes ꝯ facientes ɔt̃ p̄dicta ɔre-
tinentes rem dicti cōis ¶ Et hoc locum habeat ī reb; sup̄ apprehensis
occupatis et ingoborratis ꝯ que ī posterum occuparent ingoborrarentur
et sup̄ apprehenderentur nō obstante p̄scriptione alicuius t̄p̄is a iure īducta
p̄m q; bandimentum dictus Potestas teneatur facere fieri ad duas tubas per
Ciuitatem tudertinam in locis ɔsuetis et si fuerit negligens ad p̄dicta p̄dat de
suo salario ducentas libr. cort. ¶ Et potestas ꝯ officiales dicti Cōis te-
neantur ad dictam penam facere g̃nalem Inqsitionem p̄ Ciuitatem ꝯ Comitatum
tudertinum de dictis sup̄ apprehendentib; et inuentos culpabiles ɔdempnare s̄m formam
statuti p̄dicti

De pena laboratorum formas nō cauantium iux̄ uias. ·xxxviij·

xxxviij Item statuim q; omnes laboratores t̄rarum dicti p̄uram q̄ ɔtiguarum
existentium iux̄ uias publicas teneantur ꝯ debeant mittere fodere
mitti seu fodi facere formas sufficientes iux̄ ipsas uias quatenus ptenderent
res ꝯ possessio quam coleret Et ipsas formas ī cultu ꝯ ɔtinue tenere
ad penam uiginti soldorum p̄ qualib; uice qua ɔtrafecerint que pena de facto
debeat auferri

De pena uendentium lapides cōtra ɔscripta forma. ·xxxviiij·

xxxviiij Item statuim q; lapides de filo uendantur ad pedem cōis tudertini
sic olim ɔsueti sunt ꝯ nō aliter ¶ Et mensura cum qua mensurantur
ipsi lapides sint sigillata sigillo cōis tudertini ad penam quadraginta sold.

De t̄minatoribus faciendis. ·xl·

xl Item statuim q; si t̄ra uinea uel ortum int̄ aliquos t̄minata nō
fuerit Potestas uel Capitaneus siue Judex exordinarius qui de hijs
t̄minatis querimoniam receperit teneatur facere t̄minari nō obstante
q; stet ibi tres t̄mini uel quatuor aut plures ad uoluptatem petentis
mensura mensurata p̄ duos homines scientes ide melius ueritatem nisi partes int̄
se ɔcordauerint et hoc fiat ꝯ fieri debeat sine salario Et intelligatur
q̄ petens possederit ¶ Et si aliqua t̄ra uinea uia casalenum uel sal-
cetum fuit actenus t̄minata ꝯ t̄mini inde ceciderint uel fuerint malignati

ul mutata ¶ Potestas Capitaneus uel Iudex extraordinarius faciat terminare et
pristinum statum reduci ad petitionem petentis per illos qui melius sciverint veritatem
¶ Et qui positi fuerint ad terminandum iuret ipsam terminationem facere bona fide
sine fraude si ab aliqua parte petitum fuerit ¶ Et teneatur etiam Potestas
Capitaneus uel Iudex extraordinarius facere terminari omnes vias publicas ad
petitionem petentis Et superapprehensam facere restitui et in pristinum statum reduci
non obstante prescriptione temporis de viis ¶ Et hoc fieri debeat per homines habentes
possessiones iuxta ipsas vias publicas expensis qui superapprehenderit de ipsa via quo
cumque modo superapprehensa uel occupata fuerit de ipsa via uel circa terra de
currissa et superapprehensa ¶ Et hoc intelligatur de viis publicis Et etiam
de vicinalibus qui iuret dictam terminationem facere bona fide sine fraude
et quicquid superapprehensum est in commune reducere teneatur ¶ Et de
beat cogere Potestas Capitaneus uel Iudex extraordinarius omnes illos iuxta quorum
terras ipsa terminatio fieri debet ad dandum eorum expensis mattones sive termi
nos sive opesatice (?) vindandum ipsorum quantum protendit iuxta ipsam viam et ipsos
terminatores Potestas Capitaneus uel Iudex extraordinarius cogat modis omni
bus quibus potest ut ipsam terminationem faciat ad terminum que eis duxerit in
iungendum ¶ Et hoc locum habeat in viis publicis et vicinalibus Civi
tatis et comitatus Tuderti et si aliquid a Tiberi fuerit redditum debeat termi
nari quod in directum usque Tiberim per homines scientes melius veritatem ¶
Et quod omnes vie tam publice quam vicinales existentes in Civitate et comitatu
Tuderti si ab aliquo fuerint occupate superapprehense seu ingomborate ad
pristinum statum reduci debeant Et intelligatur de viis publicis et vici
nalibus que vadunt ad aliquem fontem seu fossatum seu flumen quod libere ire
valeant homines habentes ius in dicta via Et si fuerint in aliquo ingomborate
occupate uel superapprehense per adiacentes reduci debeant et actari ad pristi
num statum eorum expensis sicut hactenus consueverint et sic fiat de viis vici
nalibus ab aliquibus occupatis ¶ Et Potestas et Capitaneus et quilibet eorum fuerit
teneantur mittere unum ex notariis ipsorum ad faciendum ipsas vias actari et disgo
borari et ad pristinum statum reduci ad petitionem cuiuslibet petentis ¶ Et quod dicitur in
ipso capitulo superius redditum est a Tiberi locum habeat in arnata (?) nagia (?) et fagena.

Archivio Biblioteca Comunale Todi

faciendo se ab antiquo ad t(er)minatu(m) ita q(uod) no(n) p(re)iudicet alicui forme
molendini. ¶ Et etiam locum habeat in t(er)minationib(us) faciendis de q(ui)b(us)
cu(m)q(ue) fossatis siue fossatellis fluentib(us) et currentibus co(n)tinue uel p(er) aliquam p(ar)te(m) an(n)i
int(er) res aliquar(um) spetialium p(er)sonar(um) siue iux(ta) viam publicam uel vicinalem
hoc modo v(idelicet) q(uod) q(ui)l(i)b(et) Rector Ciuitatis tud(er)ti et Judex exordin(ar)ii et eor(um) q(ui)l(i)b(et)
teneatur et debeat ad petit(ionem) cuiuslib(et) petentis facere t(er)minari p(er) duos ho(m)i(n)es
scientes melius veritatem et p(er) p(ar)tes eligendos sic videlicet p(er) quamlib(et) p(ar)tem ipsos fossat(os)
et fossatellos et cursum aque solite fluere et currere p(er) ipsos fossat(os) seu fossatellos
ita q(uod) absq(ue) i(m)pedimento libere currere et fluere possit aqua. ¶ Et si t(er)mini
postq(uam) fuerint im(m)issi ceciderint uel aqua eos subtraxerit teneantur et debeat
iterato et quoties petitu(m) fuerit facere modo simili t(er)minari. ¶ Et q(uod) Nullus
int(er) ipsos t(er)minos debeat aliq(ui)d facere p(er) quod cursus aque possit q(ui)comq(ue)
impediri et si fecerit teneatur ad petit(ionem) petentis facere remoueri. ¶ Et
p(re)dicta fieri possit et debeat executioni mandari dieb(us) utilib(us) et feriatis cum
petitione uel sine summarie et sine strepitu et figura Judicii aliquo Capitulo
incontrarium no(n) obstante. ¶ Et q(uod) Judex possit imponere et executioni p(ro) (con)trafaciente(m)
penam decem libr(arum) eius arbitrio.

Q(uod) quelibet ars possit habere passum et stateram. xli.

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) quelib(et) ars Ciuitatis tud(er)ti volens habere
passum et stateram possit habere dum modo Juste et sigillat(a). ¶ Et tene-
antur Potestas et Capitaneus et q(ui)l(ibe)t eor(um) fuerit mittere eor(um) notar(ios)
ad videndum ipsos passus et stateras et ponderis cum (con)sulib(us) cuiuslib(et) artis p(re)se(n)ti
capitulo (con)stituti aliquo non obstante. ¶ Et Potestas et Capitaneus teneat(ur)
cogere (con)sules mercator(um) ut assectet pondus [illegible] cum et ad Justum pondus reducant.

De habentib(us) arbores in re alterius.

xlii Item si q(ui)s arborem uel arbores habuerit i(n)t(r)a alteru(m) siue ille cui(us) est xlii.
t(er)ra voluerit emere eas siue no(n) teneat(ur) Potestas et Capitaneus et q(ui)l(i)b(et)
eor(um) facere vendi i(n)fra mense(m) postq(uam) querela deposita fuerit. ¶ Et similit(er)
ille cui(us) sunt arbores uel fuerint si eas voluerit vendere siue no(n) Potestas
et Capitaneus et q(ui)l(i)b(et) ipsor(um) teneantur infra eundem t(er)minum illum
cui(us) est arbores cogere ad venditionem ipsar(um) arbor(um) faciend(am) et emi facere

[illegible]

Et si questio fuerit de spatio teneantur facere diffiniri per duos amicos cre-
dentes bona in contrata in qua fuerint dicte arbores. Et Judex extraordinarius
cognoscat de omnibus predictis sine salario.

Quod nullus fideiubeat pro forese. xlii.

Item statuimus quod nullus civis vel comitatensis Civitatis Tuderti fideiu-
beat alicui tudertino pro aliquo forese nec aliquis tudertinus recipiat aliquam
fideiussionem obligationem vel promissionem pro aliquo forese et si factum fuerit non va-
leat nec teneat obligatio vel promissio immo sit nullius valoris exceptis
in mallis in quibus hoc capitulum non vendicet sibi locum. Et hoc potestas
et Capitaneus faciant banniri quolibet mense eorum regiminis. Et
predicta observentur tam a civitate quam a comitatu et si contra factum fuerit vel erit
potestas vel Capitaneus tollat contrafacienti nomine pene soldos quadraginta
denariorum cortonensium. Et hoc locum habeat in preterito et futuro exceptis mercatoribus
et tabulerijs qui si aliquid promiserint pro predictis personis valeat et teneat et
habeat plenum robur. Et potestas et Capitaneus et quilibet eorum hoc
capitulum et quodlibet simile preteritum teneantur facere observari precise non obstante
capitulo generali.

De terris occupatis pro fosso alicuius castri. xliii.

Item si aliqua universitas castri vel ville comitatus Tuderti sive apprehenderit
vel occupaverit aliquo tempore terram sive casalenum alicuius civis vel comi-
tatensis Tuderti faciendo fossum vel pro utilitate communis castri teneatur reddere et
restituere vel pretium secundum extimationem [?] tempus [?] dummodo constet ipsam fuisse
petitis [?] non obstante prescriptione temporis.

Quod derivatio aque stillicidij non preiudicet iuri alicuius. xlv.

Item si quis habet vel habuit aliquod ius in domo sive domibus sive casaleno
alicuius stillicidij vel alia causa et aqua dicta stillicidij fuerit vel erit
derivata ante [?] consuetudo non possit preiudicare nec pre-
iudicet iuri alicuius aliquo capitulo non obstante. Et ius non possit acquiri
nec dominium in aliquo per aliquem ante predicta.

De habentibus domum vel casalenum [?] cum religioso. xlvi.

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis fuerit domus communis vel

casalenum cum aliqua religiosa persona de fraternita, quod teneatur potestas sive
Iudex extraordinarius cogere ipsam personam religiosam ad faciendum ipsum murum cum alio
consorte ad petitionem alterius consortis expensis eorumdem.

Quod Iudex extraordinarius faciat claudi et murari (privatas) sub terram formellos. xlvij.

xlvij — in duos menses ad petitionem petentis

ITem statuimus et ordinamus quod Iudex extraordinarius teneatur precise infra duos
menses post initium sui officii facere claudi et murari sub terram omnes for-
mellos et aqueductus et sciacquaialia que sunt iuxta vias publicas et viana-
les mattonatas et non mattonatas. Et hec fieri faciat expensis illorum quorum sunt
illi formelli et sciacquaialia ita quod putredo aque et fluxus per ipsos formellos et
sciacquaialia currant et fluant sub terram. Et potestas teneatur et Iudex extraordinarius
cogere. Et omnia et singula supradicta exequantur infra dictum terminum. Item
omnia sciacquaialia sive chiavicas faciat mitti in proximioribus chiavicis communis
Tuderti inmictentur. Et hec faciat ad petitionem cuiuslibet petentis summarie sine
oblatione libelli et debeant facere murari ipsos formellos ita quod turpitudo non
possit videri. Et si ille cui preceptum fuerit per Iudicem supradictum predicta non fecerit
infra mensem post preceptum a Iudice sibi factum, in viginti solidis puniatur.
Item dictus Iudex faciat claudi omnes privatas in altum positas usque ad terram
expensis habentium privatas ad petitionem cuiuslibet petentis ita quod turpitudo non videatur.
Et ipse private taliter actentur per habentes ipsas privatas quod non putredinem neque
lesionem aliquam faciant aliquibus viis publicis vel vianalibus Civitatis Tuderti.
Et hoc capitulum sicut superius est expressum intelligatur tam de viis mattona-
tis quam non mattonatis omnibus et vianalibus et hoc intelligatur de privatis
et chiavicis positis in muris intra Civitatem et non in muris positis in extre-
mitatibus Civitatis Tuderti. Item si aliqua chiavica est in stratis publi-
cis que fluat in aliqua vianali via quod ipsa chiavica mictatur sub terram
usque ad murum Civitatis expensis actantium vianorum. Et hoc fiat ad
petitionem cuiuslibet petentis. Item si aliqua chiavica posita in aliqua via publica
deguastaretur teneatur dictus Iudex facere reactari ipsam expensis communis Tuderti
infra quatuor dies postquam sibi denumptiatum fuerit ad petitionem cuiuslibet
petentis. Et si non fecerit condempnetur per dominum potestatem in centum solidis
de suo salario qui denari deveniant in commune. Et Iudex hec faciat et

facere teneatur et quod ubi non sunt chiocane dictus Iudex faciat fieri ad
petitionem petentis ita quod ipse chiocane mictantur in directum expensis ad ia
centium salvo quod hoc capitulum non preiudicet capitulo sub dicto posito sub rubrica de .. j. c. lxxvii.
hiis qui habent domos super murum comunis Et dictus Iudex teneatur vinculo
Iuramenti observare predicta -

De terris non alienandis clerico. -xlvij.

Item statutum est quod quicumque de Civitate et comitatu tuderti de terris et possessionibus
faceret ab hodie in antea aliquam alienationem quocumque modo alienaret
alicui clerico quod talis alienatio non valeat nec teneat ipso iure Set firmata
pro re alienata comuni tuderti et hoc locum habeat inter comitatenses tuderti qui
solvere teneantur et debeant datam a tempore quo incepta fuit libra rerum co
munium Nobilium et fidelium xlvij

Quod acta exemplata habeant pro publicis Instrumentis. .xlviij.

Item statutum est quod omnia acta publicata et exemplata de libris
comunis tuderti haberi debeant pro publicis Instrumentis et integre observentur
dummodo sit exemplata per notarium Civitatis tuderti - xlviij

De picturis in comuni tenendis. -L.

Item statutum est quod omnes picture facte in portis et in palatiis
Civitatis tuderti de imaginibus beate marie virginis in comuni
ne teneantur et si aliqua reactatione indigeret Potestas et quilibet loco eius
fuerit ipsas teneatur facere refici ad penam viginti quinque librarum comuni - -L.

De modo hedificandi castrum in comitatu Tuderti. .Lj.

Item statutum est quod si aliqui massarii de comitatu tuderti vellet
construere aliquod Castrum vel actare in comitatu tuderti Et si aliquis
qui habet in loco ubi deberet construi vel actari dictum Castrum contradiceret
vel hedificium ipsius Castri vel loci quod fieri deberet per ipsos massa
rios ne fieret ipsum hedificium et haberet aliquod casalenum vel casalena
in ipso castro sive ius in casalenis ipsius loci vel castri teneatur et debeat
ipsis massariis volentibus in ipsis locis castrum facere vel actare vendere pro
Iusto et convenienti pretio ad sensum et voluntatem duorum amicorum comunium Et
ille qui habet domum vel casalenum in dicto castro nollet tenere in comuni -Lj.

ipsius castri per ut eis et aliis contra contingerit cogatur retinere in expensis ipsius castri pro libra et solidum. ¶ Item quod nullum Castrum possit fieri sine voluntate consilii generalis comunis tuderti.

Quod mulacterij possint venire ad Civitatem libere. Lij.

Item statutum est quod quicumque vectualis vel mulacterius venerit cum salmis pannorum vel merzariorum vel alterius alicuius generis mercantie de aliqua Civitate vel Jurisdictione ad civitatem tuderti. Nullus civis vel comitatensis valeat eisdem vectualibus eorum mulos vel bestias auferre vel auferri facere occasione represaliarum. ¶ Et hoc intelligatur de mulis et bestijs deferentibus res et salmas in Civitate tuderti. ¶ Et quod predicti vinigales venientes ad Civitatem tuderti possint venire stare et redire per Civitatem et comitatum tuderti secure in persona et rebus per duos dies. Et hoc capitulum sit precisum.

Quod nullus alterius Jurisdictionis emat possessiones in comitatu Tuderti. Liij.

Liij Item quod Nullus alterius Jurisdictionis possit nec debeat emere in comitatu tuderti aliquas possessiones vel terras et si emerit cadat ab eo ipse possessiones et terre applicentur. ¶ Et hoc potestas infra duos menses in introitu sui Regiminis teneat significare per litteras comitatibus circumstantibus Civitatis tuderti que littere in scriptis sine Registro comunis tuderti ponantur et serventur per notarium Reformationum comunis tuderti. ¶ Item quod predicta non intelligantur in illis de domo domini Bonifatij pape . quiqui habeantur pro Civibus. ¶ Item quod Potestas teneatur et debeat primo mense sui Regiminis facere banniri contenta in isto Capitulo. ¶ Item quod sindici Castrorum et villarum comitatus tuderti in quorum tenuta potestate cecidit in terre et possessiones quas emerit et empte sunt per forenses teneantur et debeant denuntiare domino potestati tales emptiones sub pena quadraginta solidorum. ¶ Et predicta locum habeant in emptionibus factis per ipsos forenses ab uno anno citra et que fierent in futurum non obstante quod comitates non erant Registrate per litteras comunis tuderti vel quod non reperirentur Registrate.

De modo recipiendi forenses in Cives. Liiij.

Item statuimus et ordinamus quod quicumque forensis voluerit effici civis fo. lxxv

tudertina debeat suam petitionem porrigere dominis prioribus populi que quidem petitio si eis
videbitur mictatur inter viginti quatuor populi et obtineri debeat inter eos ad bus-
sulas et pallunctas et vincatur per duas partes ex eis ad minus celato prius sollem-
pni scrutinio celebrato ad nuces. Quo facto ponatur ad consilium generale in quo
intersint ad minus centum quinquaginta consiliarii et obtineri debeat in ipso consilio
per duas partes ad bussulas et pallunctas et aliter in civem recipi vel admic-
ti non possit aliquo quesito colore. Et quod ille qui vult recipi in civem
debeat antequam recipiatur emere et habere in civitate tudertina domum propriam
non fictitie vel per appodium emptam. Et si fictitie vel per appodium emerit
ipsa domus sic empta sit et remaneat comuni sine spetialibus personis de
omni eo quod teneretur satisfacere proprietario obligata. Et aliter non valeat nec
teneat. Et tali non empti domum et possidenti cittadinantie beneficium
proficiat nullo modo. Et quod tanto tempore ei prosit beneficium cittadinantie quanto
domum propriam habuerit in ipsa civitate et in ipsa civitate tudertina habitaverit.
Et etiam contenta in dicto capitulo locum habeant in omnibus illis qui
effecti erunt cives civitatis tudertine a decem et octo annis citra dummodo
predicta vel aliquod predictorum non intelligantur in Leggerio Nicholai de
Prusio in Comitibus de Campagnia et in Manfredo de Sciarapre qui
pro civibus habeantur non obstante quod domos non habuerint in civitate
predicta –

De eo qui habuerit protocolla notarii defuncti, et modo servando de ipsis protocollis. – LV.

vide .s. in ordinamentis et reformationibus in fol. lxi.

Item siquis habuerit protocolla sive instrumenta alicuius notarii defuncti
cogatur ad exhibendum ita quod ille cuius est instrumentum possit habere.
Et ille notarius cui commissum fuerit facere teneatur de qua commissione
appareat publicum instrumentum vel aliquo modo a potestate vel consilio instru-
mentum publicum habeatur. Et notarius qui fecit rogationes si erit
defunctus et non commisit rogationes alteri potestas teneatur committere cui pla-
cuerit heredi dicti notarii sine pretio. Et si notarius fuerit gravatus vel
in tanta senectute positus quod instrumentum facere non possit rogationes
suas alteri notario ad instrumenta facienda et exemplanda committere
teneatur. Et teneatur eum cogere potestas ad predictam commissionem.

203v

faciendam quod facere possit que instrumenta facere possit ille cui commissi
erunt ipsi rogitus secundum tenorem ipsorum protocollorum. Et Item fiat et fieri possit
cum exemplantur acta de libris et rogitibus notarii defuncti. Et intelligatur
quod scriptum fuerit in quaterno notarii defuncti in tantis signatis signo ipsius iudicis
et notarii cuius sunt ipsi rogitus. ¶ Item nullus notarius possit con
cedere et committere rogitus suos nisi notario de Civitate vel comitatu
et abrevientur littere per parte muete in originalibus alicuius notarii defuncti
et sint et subaudiantur secundum quod in similibus instrumentis publicatis per ipsum
notarium defunctum continentur. ¶ Item quod ille notarius cui commissi erunt vel sunt
rogitus notarii defuncti accipiat partem de instrumentis que exegerit
de ipsis rogitibus et in matrice ipsorum rogituum sic recepit de suis re
scripturis sua manu propria factis. ¶ Item quod rogitus et instrumenta notarii
defuncti non possit committi alicui notario nisi notario qui habitaret con
tinue in Civitate vel comitatu Tuderti valeat et teneat. ¶ Et potestas re
formata faciat observari sub pena vigintiquinque librarum. -

Et si erit commissi vel commit
teretur alicui notario qui habitaret
continue in Civitate vel com
itatu Tuderti

provid(e)

De Cisternis et conductis earum.

Lxj.

Lxj p(ro) ... ss

Item statuimus quod potestas teneat primo mense sui Regiminis facere
rimundari et rectari cisternas capitolii et opus sive opera ipsarum et
conductus cisternarum et videri. Et si alique defectus erit faciat adim
pleri et aptari. ¶ Et si plures aque alicubi recte sunt mictende in
ipsis cisternis faciat micti et fieri faciat fontem circa mictendi aquas
ipsarum cisternarum in dicto fonte et ipsas cisternas et conductus et fontem
teneri faciat in munditie et salubritate et omnia faciat dictus Potestas primo
mense sui regiminis complere sub pena Centum librarum. Et hec omnia fa
ciat expensis comunis Tuderti. ¶ Et teneatur Potestas primo mense sui Regi
minis facere fieri cannellos de plumbo expensis comunis Tuderti ubi non
sunt in conducto per que venit aqua ad cisternas campitolii in
fontem platee. Et dicto mense dictus Potestas faciat congregari consilium ge
nerale in quo ponat unde habeat pecuniam in comuni per dictis can
nellis faciendis. Et non permictat discedere consilium nisi prius inve
nta fuerit via et modus pro ipsa pecunia habenda. ¶ Item nulla re

po mss

prim(e)

persona debeat intrare in locum campitolii ubi sunt cisterne de quibus venit aqua
ad fontem nisi per hostium ipsius loci sub pena decem librarum. ¶ Et si aliquod
dampnum datum fuerit in dicto loco in cisternis campitolii ubi sunt cisterne
intelligatur quod ille qui intraverit dictum locum per alium locum quam per hostium
fecerit dampnum predictum et puniatur in dicta pena decem librarum et emendet
dampnum. ¶ Et quilibet possit denuntiare et accusare contrafacientes et habeat medie-
tatem banni et condepnationis et teneatur in credentia. Et dictus introitus
possit probari per unum testem. ¶ Et nullus possit intrare dictum fontem nisi
per cancellos nec lavare sibi manus nec facere aliquam turpitudinem in
dicto fonte sub pena decem librarum. ¶ Item quod nulla persona possit ponere ad
dictum fontem et cisternas platee vegetem pro aqua possit tamen portare bro-
cham et siquis contrafecerit puniatur in quinque solidos. ¶ Et quilibet possit accusare
illam personam que portaverit vegetem et teneatur in credentiam et habeat
medietatem banni et vegetes qui portaverit frangatur. ¶ Et de cisternis
campitolii platee et fontis non possit portari nec extrahi nec elevari aqua
a festo omnium sanctorum in antea usque ad kalendas junii proxime subsequentis et per dictum
tempus sint clause. ¶ Et teneatur potestas et debeat per dictum tempus ipsas face-
re retineri clausas et non permittat aliquo modo apportari et faciat quod in
clause permaneant per dictum tempus sub pena quinquaginta librarum de suo feudo. ¶ Et
a kalendis junii in antea usque ad festum omnium sanctorum aperiantur et sint
aperte cisterne et fons ita quod quilibet possit habere aquam quando voluerit. ¶ Et
si aliqua persona teneret conductos cisternarum campitolii platee et fontis et
devastaret et magagnaret ipsos conductos puniatur in viginti quinque libris et
claves consuete suspectes. ¶ Et teneatur potestas ponere in consilio generali quid
sit faciendum de vilis aquis mittendis in ipsis cisternis campitolii platee
et fontis et actatione ipsarum que fiet per ipsos cannellos et aliis expensis
ipsarum cisternarum et fontis fiat non obstante capitulo de bussulis et palluctis.
¶ Et teneatur potestas primo mense sui regiminis ponere ad consilium
generale quomodo et qualiter fiant superstites ipsarum cisternarum et fontis
et quantum salarium habere debeant et per quanto tempore. Et dictum capitulum sit
precisum et omnia in eo contenta in qualibet parte sui. ¶ Et non possit de eis a-

proponatur in consilio

pro ...

Biblioteca Comunale · Archivio

aliquid minui nec detrahi consilio nec arengha. Item quod fons platee
deguastetur et elevetur de platea comunis tuderti et fiat in loco ubi stat
dictus fons quatuor becche cisternarum et hec si consilio placuerit

De ponte faciendo in guado collis versus Castrum vetus. -LVII.

LVII Item statutum est quod fiat quedam pons in loco qui dicitur guadus collis
ubi est via qua itur ad Castrum vetus quod fiat expensis civitatis
tuderti usque in quantitatem quinquaginta librarum ad petitionem potentis infra
quatuor menses post initium officii dicti Judicis

Quod proponatur in consilio populi de refectione pontium motismolini et Rigi. -LVIII.

Item statuimus et ordinamus quod dominus Capitaneus populi et qui loco eius
fuerit primo mense sui regiminis sub vinculo iuramenti et ad penam
LVIII centum librarum cortonensium de suo salario teneatur et debeat proponere in consilio
populi quod videtur et placet ipsi consilio providere et ordinare super refec-
tione et aptatione pontis motismolini et pontis Rigi qui est in pede pla-
gie iuxta ecclesiam sancti guliani et domum hospitalis karitatis Et id quod
tunc in dicto consilio fuerit ordinatum executioni mandetur sub dicta pena

(left margin: po mill proponatur in consilio ponatur)

De ponte faciendo in nagia et in guado collis. -LVIIII.

LVIIII Item statuimus et ordinamus quod fiat et fieri debeat in guado collis
supstus sabianum in flumine nagie in via qua itur ad castrum
rosarii quidam pons expensis civitatis Et hoc fiat et fieri debeat ad
petitionem cuiuscumque petentis

Quod proponatur de refectione murorum Castri veteris. -LX.

LX Item statuimus et ordinamus quod dominus Capitaneus populi qui nunc
est vel qui pro tempore fuerit teneatur et debeat ad petitionem massariorum
castri veteris proponere in consilio populi quod videtur et placet dicto consilio provi-
dere super refectione et reactatione murorum castri predicti et id quod tunc
in dicto consilio fuerit super dicta materia ordinatum executioni debite demanda-
tur -

De actatione et clausura porte sancte katarine -LXI-

LXI Item statuimus et ordinamus quod porta que est in burgo porte sancte
ter... murata porta sancte katarine reserretur et reactetur expensis comunis

tudti ad petitionem civibus petentis. Et quod ipsa porta de cetero claudi et aperiri ac custodiri propterea debeat expensis dicti comunis sicut alie porte burgorum civitatis tudti aliquo contrario non obstante.

De custodia et sollicitudine potestatis et montis molinj. ·lxii·

Item statutum est quod potestas et qui loco eius fuerit teneatur et debeat per se cogere syndicum potestatis civitatis et syndicum ville sancti xpofani et syndicum sancti Nycholay et syndicum sancti angeli de montemolino ut vadat et perscrutari teneantur et debeat dictus syndicus ville potestatis pontem civitatis et eius pilas et omnes alii syndici pontem montis molinj et suas pilas quater in anno et si aliqua refectione indigeret vel actatione quomodocumque et qualitercumque. Et hec debeat potestas tudti et qui loco eius fuerit sequenti die facere consilium generale et in ipso consilio predicta proponere. Et illud quod tunc consilium duxerit ordinandum executioni mandare teneatur et si non fecerit condempnetur in libris quinquaginta denariorum. Et potestas vel defensor comunis tudertini primo mense eorum regiminis faciat fieri portam ad pontem montis molinj ex alia parte tiberis pro custodia dicte potestatis. Et ponat ad consilium si est faciendum aliud gamen. Et quod deliberatum fuerit per potestatem et alios sapientes qui ibunt cum eo ad videndum ipsos pontes quod fiat in ipsis pontibus ab artubus superius per homines dictarum villarum teneantur et debeant tenere in communi eorum expensis dicti ville potestatis civitatis pontem civitatis et homines dictarum villarum contra montis potestatis montis molinj.

De actatione fontis sancti Rogierij. ·lxiii·

Item statutum est quod potestas teneatur primo mense sui regiminis facere actari fontem sancti rogerij expensis adiacentium scilicet expensis hominum de plagijs plano et parochia sancti Nycholay et sancti stephani et hominum parochie sancti silvij et sancte marie. Et quod eligantur duo comunes qui faciant reactari ipsum fontem. Et si potestas fuerit negligens perdat de suo salario quinquaginta libras et hec similiter dicto iuramento teneatur.

De actatione fontis stagni. ·lxiiii·

lxiiij Item statutum est q fons stagni actetur et remoneantur arbores que stant
et tendunt sup ipm fontem eleuentur et incidantur ad petitionem cuiuslibet
petentis et pons et vie quo et qbus itur ad dictum fontem actentur et reficia
tur expensis adiacentium Et ad faciendum predicta p consilium generale
eligantur duo suprastantes cum salario quod placuerit consilio quod salarium
soluatur eisdem suprastantib p adiacentes ipius fontis Et potas et qui loco eius
fuerit teneatur pdicta facere fieri de mensib septembr et octubr ad petitionem cuiuslib
petentis sub pena quinquaginta libr Et si aliqs non petierit teneatur facere
fieri ipe potas etiam pdicta de dictis mensib secundum qd supius est expssum -

De actatione fontis scanabichi - lxv.

lxv Item statuimus et ordinamus q potas et qui loco ei fuerit teneatur pse
actari facere fontem scanabichi expensis cois tuderti et teneatur facere
remoueri omes chiauianas et sciacquaiaka que pstaret impedimentum
dicto fonti Et si qs fecit chiauianas siue sciacquaiaka que prestaret impe
dimentum ipi fonti ul subtraheret aqua de ipo fonte puniatur et condepne
tur in viginti quinque libr Et qlibet possit talem delinquentem denumptiare
et habeat medietatem banni predicti et teneatur credentia Et po
bis i anno igrat testas teneatur inquirere bis in anno de pdictis et quolibet predictorum
et punire contrafacientes ut dictum est Et teneatur potas face
re actari cisternam stantem sub uolt s scalas palatii cois et cisternas
stantes i palatio nouo iuxta domum filiorum francisci et ipe potas faciat
micti aquam que currit p plateam tpr pluuie et ipam de ipis ciste
rnis p conductum facere micti i ipm fontem ita q dicta aqua intret
prius masternam stantem sub dictis voltis que sint cole ipius Et
Nullus possit nec debeat i ipo fonte et iuxta ipm fontem lauare pa
nos pelles ul alias sozzitias facere nec extrahere aquam de dicto fonte
sub pena quadraginta solidorum Et quilibet possit talem delinquentem
accusare et habeat medietatem dicti banni Item q camerarius
cois tuderti habeat curam de dicto fonte et faciat actari quattuor
et requirat ipm fontem quolibet mense vna uice sub pena decem
libr den Et q eligatur vnus vicarius dicti fontis qui denumptiet

potestati

lb.

DI. V

potestati facientes contra predicta et habeat pro suo salario quadraginta soldos quolibet anno.

Quod nullus portet vectem ad cisternas. - lxvj.

Item statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat portare causa hauriendi et exportandi aquam de fonte et cisternis que sunt in platea communis Tuderti aliquem vectem vel broccham vel aliud vas quod esset capacitatis a quatuor petittis supra et qui contrafecerit puniatur in quinque soldis pro qualibet vice et ipsa vasa frangantur.

De fontibus faciendis iuxta portam Vallis et in aliis locis prope Civitatem. - lxvij.

Item statuimus et ordinamus quod domini priores populi qui nunc sunt et pro tempore fuerint quandocumque de hoc fuerint requisiti fieri facere iuxta portam Vallis in via publica qua itur ad monasterium maius in eo loco et modo et forma quibus eis videbitur unum bonum et sufficientem fontem expensis communis Tuderti pro tertia parte. Et expensis adiacentium ipsi fonti de Civitate et comitatu Tuderti pro aliis duabus partibus. Item quod dicti domini priores teneantur et debeant fieri facere fontem sufficientem pro aquis ubicumque poterit prope Civitatem Tuderti in viis publicis pro duas balistratas expensis communis Tuderti pro tertia parte. Et expensis adiacentium pro aliis duabus partibus ipsi fonti de Civitate et comitatu Tuderti dummodo ipsi adiacentes tali fonti et modus expensarum fiendarum per ipsos adiacentes per dictos dominos priores debeat declarari.

De sex cisternis in Civitate f[ac]i[en]dis. - lxviij. lxviij

Item statuimus et ordinamus quod fiant et fieri debeant expensis communis Tuderti sex cisterne in Civitate Tuderti ubi et in locis in quibus ordinatum fuerit per consilium generale. Et teneantur potestas et capitaneus primo mense eorum regiminis proponere in ipso consilio de ordinatione locorum ubi fiant dicte cisterne et unde habeatur pecunia pro ipsis cisternis faciendis. po uss — proponat in consiliis

Quod per commune fiant quatuor porte. - lxviiij.

Item statuimus et ordinamus quod per commune Tuderti et dicti lxviiij

BIBLIOTECA COMUNALE TODI ARCHIVIO

cuius expensis fieri debeant quatuor pontes. ¶ Una quarum fieri debeat in
strata per quam itur ad pontem cutis iuxta rem Arnaldi Phylippucii et
rem monasterii maioris ubi melius videbitur suprastantibus eligendis per con-
silium generale. ¶ Alia vero fiat in strata sancti Augustini iuxta viam
per quam itur ad ecclesiam sancti Cervasii. ¶ Alia fiat in strata vigi(?) iuxta
stercatam(?). ¶ Et alia vero fiat in strata per quam itur ad pontem sancti
Alberti iuxta viam sancti Stephani et sancti Archangeli. Qui fiant de petre
et quilibet ipsarum in locis predictis in ea parte et loco magis comodo
prout suprastantibus eligendis per consilium generale utilius visum fuerit.
¶ Et predicta teneantur potestas et Capitaneus executioni mandare
de mensibus aprelis et maii proxime futuri. ¶ Et primo mense eorum regi-
minis proponat in consilio generali quomodo et unde habeatur
pecunia pro dictis pontibus faciendis pena Centum librarum pro quolibet eorum.

Et quod capitaneus et potestas primo mense sui regiminis in consilio generali et cetera ... per ...

De satisdatione danda per sindicos et nobiles comitatus. Et pena non satisdantium. Et quod ... non vadat per ...

registrum(?) — lex

Item statuimus et ordinamus quod omnia castra et ville Comitatus
habentia ultra sex lares et ab inde supra teneatur et debeat fa-
cere syndicum sufficientem pro factis et negotiis et utilitatibus homi-
num universitatis et pro negotiis ipsorum quolibet anno. ¶ Et quod
Potestas faciat citari per duas tubas singulis annis primo die sabbati
mensis Januarii omnes et singulos syndicos Et Nobiles Castrorum
et villarum istorum plebatuum spectantium ad Regiones Camini collis
et vallis vitelleti.

Lex

¶ Plebatus sancti Angeli de plebe
¶ Plebatus sancte Victorine
¶ Plebatus sancti Gemini de Massa
¶ Plebatus sancti Sauini
¶ Plebatus sancti Terentiani
¶ Plebatus sancte Marie de Roscleto
¶ Plebatus sancti Gregorii de Nagia
¶ Plebatus sancte Crucis de quarto
¶ Plebatus sancte Marie in galegano

¶ Et Capitaneus eodem modo faciat citari per duas tubas
omnes et singulos syndicos et nobiles Castrorum et villarum istorum
plebatuum spectantium ad Regiones sancti Silvii sancte Prassedis et Nicholai

¶ Et etiam a senatis infra videlicet
¶ Plebatus sancti Laurentii de Bibiata
¶ Plebatus sancte Marie vallis Montalle
¶ Plebatus sancte Marie de Petriolo
¶ Plebatus sancti Bartholomei de Tevellana
¶ Plebatus sancte Marie in monte
¶ Plebatus sancti Faustini
¶ Plebatus sancte Marie duorum deorum
¶ Plebatus sancte Marie de Colazone
¶ Plebatus sancti Florentii
¶ Plebatus sancte Marie de Vespibus
¶ Et a senatis infra

Et eisdem in dicto banditamento mandetur quod per totum illum mensem Januarii compareant personaliter coram ipsis dominis potestate et Capitaneo vel eorum officialibus secundum supradictam distinctionem et ipsis comparentibus exigat et recipiat ab eisdem promissionem et ydoneam cautionem usque in quantitatem quingentarum librarum denariorum pro qualibet universitate Castrorum Et pro qualibet universitate villarum usque in quantitatem ducentarum librarum Et pro quolibet Nobili usque in quantitatem Centum librarum denariorum et plus vel minus inspecta possibilitate Castri vel ville personarum de non receptando vel stare promictendo in eorum castris vel villis domibus locis et tenutis aliquem exbanditum et condepnatum comunis Tuderti pro maleficio secundum formam alicuius statuti ordinamenti et Reformationis comunis Tuderti Et de observando et adimplendo omnia ea que facere et adimplere tenentur ex forma statuti ordinamenti et Reformationis comunis tam pro facto Gabelle quam grascie quam etiam quocumque alio modo Et eis et cuilibet ipsorum precipiat quod ita observent et adimpleant Et tunc ipsis iniungat ab eis de bonis exbanditorum et omnes alias inquisitiones faciant quas tenentur per formam cuiuscumque statuti vel ordinamenti Et quod aliter seu alio modo vel preter citari non possit occasionibus supradictis ¶ Salvo quod si non venerint infra terminum supradictum tunc per baiulos et alios venire compellantur sicut videbitur ipsis dominis potestati et Capitaneo vel eorum officialibus ¶ Et etiam non venientibus infra dictum terminum accipiat de facto decem soldos denariorum pro quolibet dictorum syndicorum et pro quolibet Nobili quinque soldos quos venire faciat in comuni ¶ Et quod ipsi

Nobiles possit ad pdicta facienda cogere tam p se q̃ p eorum pat̃
et q sufficiat cognitio et satisdatio unius ex eis p tota familia s
siue pater siue filius fuerit ¶ Et ipa satisdatione pstita Potati
ul Capitaneo ut dictum est sufficiat et sufficiens esse intelligatur
p quibuscumqz cautionibȝ et satisdationibȝ quas pstare tenentur quibuscumqz
aliis officialibȝ dicti tris ¶ Et fideiussores eorum ex dicta satisdat
possit p quolibȝ officialez cogi ad obseruandum et implendum ea que
ibi et suis officialibȝ tenentur dicti pmittentes ac si dicta satisdatio
foret facta coram eis ¶ Et possit et teneatur recipe i fideiussores
nobilez p Nobili etiam si de sua familia fuerit si Ciuez talis Nobilis
dare nollet ¶ Cum uo officiales tris tuscie cuiuscumqz conditionis exi
stant p eorum officio exercendo uoluerint et desiderauerint habere
aliquez sindicum alicuius castri ul ville comitatus tusci regni faciat
duos fideiussores ciues et i Ciuitate habitantes et eis iniungat
q infra certum terminum p ipm officialez statuendum Coram ipo s
officiali faciat comparere ipm sindicum et aliter p ipis sindicis
bauul mittere no possit ¶ Et siquis baiulus p ipis sindicis de
mandato alicuius officialis iuenit nullum salarium habere debeat a sindico
supdicto Et siquid acceperit eidem sindico restituat duplicatum Et
nichilominus soluere p pena teneatur quadraginta sold̃ cort̃ uice
qualibȝ et p quolibȝ baiulo ¶ Et hoc no intelligatur si contra
sindicos procederetur p uiam accuse ul denuptiationis ¶ Et siqua s
villa ul castrum que haberet minorem numerum sex hominum suffi
ciat sacramentum unius hois de dicta villa que dicta villa mittere
uoluerit sine reformatione alterius sindicatus ¶ Et si aliqua castra
ul ville essent negligentes i pmissis Potas et Capitaneus pdicta
penitus facere fieri teneantur ¶ Declarantes q contenta i hoc capitulo
locum no habeant in illis Nobilibus de quibus ... est factum
capitulum speciale Et qui fuerint p potentibus et magnatibus nominati
ul p formam alterius statuti satisdare debet

De actatione muri sup murum grecum. · lxxi ·

Item statuimus et ordinamus quod potestas et Capitaneus comunis tuderti qui lxxi
pro tempore fuerit teneatur et debeat pena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet
eorum de eorum salario actari facere supramurum situm in Civitate tuderti
quod vocatur supramurum grecum et ibi fieri facere unum pectorale mu-
ratum rena et calce expensis comunis tuderti videlicet ab angulo domus domini Jacobi
Raynuctoli et fratrum ad angulum domus filiorum Benedictoli tabaldi. Et
Et ad predictum opus fieri faciendum eligantur duo suprastites boni et lega-
les per officium dominorum priorum populi. Cui suprastitibus camerarius comunis tuderti
teneatur et debeat ad eorum penam pro ipso opere faciendo dare et solvere
pecuniam pro ipso opere opportunam de pecunia comunis tuderti sine aliqua alia
provisione deliberatione vel apodissa facienda aliquo capitulo in contrarium loquente
non obstante.

Quod qui habitaverit Tuderti decem annis habeat pro Cive si emerit domum · lxxii ·

Item statuimus et ordinamus quod siquis forensis habitaverit vel habitabit in lxxii
Civitate tuderti per tempus decem annorum continue cum eius familia et do-
mum propriam habuerit in Civitate tuderti seu possessiones in comitatu tuderti ha-
buerit vel emerit infra annum sit civis et habeat pro Cive. Dummodo
nomen talis forensis vel forensium legatur in consilio generali et approbetur
per dictum consilium quod sit et fuerit forensis.

De actatione et rebus palatii et inventario faciendo de ipsis. · lxxiii ·

Item statuimus quod potestas et eius officiales et familiares palatium lxxiii
comunis tuderti et res in eo existentes teneantur retinere facere in
sanitate et in actamine et barcas actari facere ubicumque fuerit
opportunum. Et nullus possit appodiare ad ipsum palatium vel in ipso
ligna habere vel lapides vel aliquid aliud nisi qui haberet aliquam appote-
cham ipsius palatii ad pensionem si de contrario apparuerit publicum instrumentum
et contrafaciens in viginti libris puniatur. Et per consilium eligantur duo
boni homines et fideles qui teneantur et debeant facere inventarium in-
ventarium de omnibus rebus mobilibus et stabilibus in ipso palatio existentibus
et assignare et dare potestati primo die sui Regiminis per publicum

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

208v

sepulturam et omnes et singulas res ipsius palatii et sue familie oportu
nas et ipsas res reperire ultimo die sui Regiminis Et si aliquam
ipsarum rerum non assignaverit restituere et emendare de suo proprio tene
atur ¶ Et ipsi teneantur hoc Potestati et consilio primo denuntiare de
quo consilium fiat ad ipsorum petitionem ¶ Et ipsi homines intendat
et intendere debeat circa curam conductorum tecti et palatii et
si in aliquo gravamine indigeret vel actatione facere refici et actari
et camerarius comunis tuderti teneatur dare de pecunia comunis pro
dicto gravamine faciendo ad petitionem ipsorum hominum quorum electio fiat
in primo consilio futuri Potestatis Et camerarius comunis nichil
dare teneatur Potestati vel eius officialibus cause actationis ipsorum lectorum
vel alia de causa nisi feudum ipsorum ¶ Item teneatur Potestas
expensis comunis omnimode infra duos menses post initium sui Regimi
nis facere actari chiaveccas privatas seu latrinas que sunt
in palatio comunis super domum que fuit olim Iacobutii guerrensii
et nunc est comunis in muro domus palatii ita quod fluat in for
mello qui erat inter domum filiorum Macthabrini et res olim
domini Iohannis de platea ita quod vadat in chiaveccam sive fossum inferiorem
sicut fluunt alie chiavecce et private extra Civitatem et ipsas latri
nas faciat elevari de loco ubi sunt modo Et hec omnia fieri fa
ciat expensis comunis tuderti ita quod non preiudicet vicinis ¶ Et ca
merarius comunis tuderti solvere teneatur illos denarios pro dicto opere et
oportunos Et hoc Capitulum sit precisum Et si potestas fuerit
negligens in predictis exequendis puniatur in vigintiquinque libris
de suo salario ¶ Et potestas tuderti vel Guardianus sive gube
nator comunis tuderti teneatur et debeat primo mense sui Regiminis
ponere ad consilium generale comunis tuderti qualiter palatium comunis
tuderti possit habere circa circa viam et vias secundum quod consilio
placuerit ¶ Item quod potestas primo mense sui Regiminis teneatur
fieri facere murum expensis comunis tuderti a hostia domus olim Iacobutii

imponatur in consilio primo mensis Regiminis

primo mense Regiminis

guerisay stant' iux' domum filior' Matthabruni et palatium com(mun)is Tuderti.

De forma tegular(um) et mattonu(m). lxxiiii.

Item statuim(us) q(uod) pot(est)as et Capitaneus et q(ui)lib(et) cor(um) teneatur et debeat vinculo iur(amen)ti et ad pena(m) vigintiqu(in)q(ue) libr(arum) co(rtonensium) p(ro) quolib(et) vice t(em)p(o)r(e) cor(um) offic(ii) inq(ui)rere facere int(er) tegularios et mattonarios Civitatis et comitatus Tuderti si faciant mattones et tegulas sec(un)d(u)m for(m)am eis datam et designata(m) in pariete anterio(ri) iux(ta) portic(um) palatii veteris com(mun)is Tuderti. Et si q(u)os inveneri(n)t ip(s)am forma(m) no(n) s(er)vare eum co(n)de(m)pnent p(ro) quolib(et) Centonario mattonor(um) et tegular(um) in decem sol(idis) co(rtonensium). Et q(ui)lib(et) contrafacientes accusare possit et habeat medietate(m) banni. Et bann(i)atur in locis co(n)suetis p(er) Civitate(m) et burgos Tuderti q(uod) mattonarii debeant facere mattones et tegulas s(ecundu)m formas eis traditas p(er) d(ic)t(u)m Comune

Q(uod) nullus p(ro)iciat turpitudine(m) i(n) platea s(an)c(t)i Ioh(ann)is. lxxv.

Item q(uod) Nullus audeat u(e)l p(re)sumat i(n) platea (ci)rca s(an)c(t)i Ioh(ann)is et iuxta com(mun)is Tuderti aliqua(m) turpitudine(m) u(e)l sa(n)guine(m) facere u(e)l p(ro)icere et qui (con)trafecerit puniatur in decem soldis et no(n) possit pelles et coria extendi i(n) ip(s)a ad d(ic)ta(m) pena(m). Et pot(est)as et sua curia Inq(ui)sitione(m) quolib(et) m(en)se facere teneatur et q(ui)lib(et) possit (con)trafacie(n)t(es) accusare et habeat medietate(m) banni et teneatur in credentia. Item q(uod) fiat et fieri debeat in g(e)n(er)ali (con)silio unus q(ui) custodiat et referat officialib(us) com(mun)is Tuderti (con)trafacientes et habeat et h(abe)re debeat medietate(m) banni. Et q(uod) p(re)d(ic)ta bannia(n)tur ex p(ar)te pot(est)atis q(uod) Nullus (con)trafaciat.

Q(uod) n(u)llus p(ro)iciat turpitudine(m) a(n)te hospitale de Castro Tudino. lxxvi.

Item statuim(us) ad honore(m) et reverentia(m) o(mn)ipote(n)tis dei et b(ea)te marie virginis et p(re)senti lege firmam(us) q(uod) ante hospitale b(ea)te marie de Castrotudino et eccl(es)iam et circuitu(m) ip(s)ius nullus audeat u(e)l p(re)sumat p(ro)icere aliqua(m) turpitudine(m) seu letamen aut hedificiu(m) aliquod tenere u(e)l facere a d(ic)to hospitali et Eccl(esi)a

lxxiiii

bandat

fiat Inq(ui)sitio.

lxxv

lxxvi

Biblioteca Comunale Todi

memorata ꝯ tritorio ipius usus dom Castrum tudinum ad fossos dca castri
sub pena decem libr ꝑ quolibz ꝯtrafaciente ¶ Et si aliq hedificium fac
tum fuerit vl fieret i futurum ꝗ liceat custodib dci hospitalis ipm
hedificium destruere sine pena no obstante ꝗ dom solum eet alicui
spetialis ꝑsone vl cois alicui castri i quo ipa sagura lectam ꝯ hedifican
fuiss positum vl poneretur ¶ Et potas seu officiales qui ꝑ tpr fuerit
teneatur ꝑdca obsuare ad petitioem petetis ꝯ fauere hospitali ad
pena vigintiqnqz libr Et hec oia locum habeat i Ciuitate ꝯ Comitatu
tuderti –

De modo seruado ꝑ forenses uolentes cu bestiis trasire ꝑ comitatum Tuderti. ·lxxvij·

Item statut est ꝗ qcuqz forensis duxerit bestias suas de alijs ptib
et cu eis uoluerit trasire ꝑ Comitatum tudti fcndo secum nuptium
cois tudti ꝯ faciendo fidem ꝗ de aliena Jurisdictione ducat possit
ipas bestias ducere ꝑ comitatum tudti dumodo habeat apodissam
a Camerario cois Et dumodo dci forenses dctas bestias ꝯducentes
de quolibz cetonario pecor pecudum ꝯ crastator i dca Ciuitate
tudti vendiderit ꝯ dimiserit decem pecos pecudes siue crastatos

De Bonis artificibus habendis. ·lxxviij·

Item statut est ꝗ siqs vl siqui artifices boni silicet sellarij
et frenarij voluerit venire ad habitandum ad Ciuitatem ꝯ i Ciui
tate tuderti ꝗ eis liceat ꝯ eis puideatur de aucre cois scdm
puisioem ꝯsilij generalis dci cois Et potas teneatur ad petitioem
talis artificis ꝑponere ad ꝯsilium ordem de salario dci artificis ordinado –

De habentib dom sup muru cois ꝯ formellis sub terram mittendis – ·lxxviiij·

Item statutum ꝗ siqs habuerit dom supra murum cois i extre
mitatib Ciuitatis ꝗ ille cui est dca dom possit ꝑ murum
murare ꝯ claudere ad suam uoluptatem sine ꝯtdictione alicuius
ita ꝗ inde excepte exitioni ꝯ itus Ciuitatem no possit fieri quatu
ptendit ipa dom ¶ Et ꝗ hntes puatas ꝯ sciacquaialia et
formellos in ipis muris Ciuitatis teneatur et debeat usqz ad

tiam ipos in muro et sub tiaz mictere ita q(uod) n(on) noceat alicui vie et
fieri debeat ad petitione(m) petentis Et si co(n)trafecerit tales fontes dictas puta
tas formellos (et) scaccquaialia puniantur in quadragita soldis cort(onensium) Et
nichilominus facere (et) executioni mandare teneatur ¶ Et teneatur potestas
de p(re)dictis co(n)tentis in d(ic)to Capitulo facere regsitione(m) -

Qui actare debet viam versus viterbium · ·lxxx· ccc

Item statuim(us) q(uod) homines Castri seu ville aque Lorete (et) Castri fulig(ni)
teneatur (et) debeat ~~actare~~ facere (et) p(ar)te(m) eis debita(m) (et) t(er)minata(m) de via qua
itur versus viterbium ¶ Et q(uod) officiales co(mun)is tuder(tini) sup(er) viis deputatus — Lxxx
possit (et) teneatur homines d(i)c(t)or(um) Castror(um) seu villar(um) cogere ad faciend(um)
et actandu(m) via(m) p(re)d(ic)ta(m) p(ro) eor(um) p(ar)te sit alii adiacentes ¶ Et o(mn)ia
Castra et ville comitatus tuder(tini) teneatur ad refectione(m) (et) actatione(m) viar(um)
no(n) obstante aliquo ordinam(en)to vel absolutione i(n) eor(um) favore(m) fact(a) seu
immunitate eis co(n)cessa que p(ro) cassis (et) i(n)ritis p(ro)nu(n)tiam(us) aliquo ordina
m(en)to vel reformatione vel statuto i(n) co(n)trariu(m) loq(ue)nt(e) no(n) obstant(e)

De diebus d(omi)nicis liceat ferrare · ·lxxxi· ccc

Item q(uod) Cuilib(et) fabro liceat ferrare equos mulos (et) asinos (et) alia
a(n)i(m)alia que ferrantur etia(m) dieb(us) dominicis (et) festiuis si necessitas — Lxxxi
suaderet no(n) obstantib(us) aliq(ui)b(us) ordinam(en)tis ta(m) co(mun)is q(uam) (con)sulu(m) d(i)c(t)e artis
loq(ue)ntib(us) in co(n)trariu(m) p(re)d(ic)tor(um) ¶ Et i(n)telligat(ur) q(uod) necessitas urgeat (et) sua
deat si ille cui(us) a(n)i(m)al ferrari petitur id p(ro)p(ri)o suo firmaverit Juram(en)to

De modo vendendi pane(m) et servando p(er) panifaculas - ·lxxxii· ccc

Item statuim(us) et ordinam(us) q(uod) vendentes seu tenentes pane(m) ad ven
dend(um) in Civitate tuder(tina) burgis (et) suburgis teneatur (et) debeat pane(m) — Lxxxii
vendere sub ista for(m)a v(idelicet) q(uod) q(uan)n quatingus granum valet quindecim sold(os) (et) ab
inde sup(ra) usq(ue) i(n) quantitate(m) viginti soldor(um) q(uod) panicaole (et) pane(m) vendent(es) — Pane
et facientes ad vendendu(m) debeat (et) teneatur facere (et) vendere pane(m)
de decem unciis p(ro) duob(us) den(ariis) ad minus et pane(m) quatuor den(ariorum) de
viginti unciis ad minus ¶ Et q(uan)n quatingus granum venderet(ur) (et) va
leret a viginti soldis supra usq(ue) ad vigintiquinque teneatur (et) debeant

strada per Viterbo

dce panifacole (et) pane facientes (et) tenentes ad vendendu(m) facere et
vendere panem de octo vnciis ad min(us) p(ro) duob(us) den(ariis) co(mun)t(er) et pane(m)
quatuor den(ariorum) de sedecim vnciis ad min(us) et p(ro) quatuor den(ariis) dicti pa
nem dare ¶ Et qn quatingus granu(m) valeret seu venderet(ur) a viginti
q(ui)nq(ue) soldis sup(ra) usq(ue) i(n) quantitatem triginta soldor(um) tu(n)c teneatur (et) de
beant ipe panifacole seu panem facientes uel tenentes ad vendendu(m) dare
et facere panem de septem vnciis ad min(us) p(ro) duob(us) den(ariis) co(mun)t(er) (et) pa
nem quatuor den(ariorum) de quatuordecim vnciis ad min(us) ¶ Et qn quating(us)
granu(m) valeret seu venderet(ur) i(n) dicta Civitate tudti a triginta soldis usq(ue)
i(n) triginta q(ui)nq(ue) soldos co(mun)t(er) tu(n)c teneatur (et) debeat ipe panifacole seu
panem facientes uel tenentes ad vendendu(m) dare (et) facere panem de sex
vnciis ad min(us) p(ro) duob(us) den(ariis) et de duodecim vnciis ad min(us) p(ro) qua
tuor den(ariis) co(mun)t(er) ¶ Et si quating(us) granu(m) valeret seu venderetur
i(n) dicta Civitate a triginta q(ui)nq(ue) soldis sup(ra) teneatur (et) debeat dce
panifacole seu panem facientes uel tenentes ad vendendu(m) dare et
facere panem ei pondere sicut caperet p(ro) rata p(re)tii quo plus ven
deretur ultra triginta q(ui)nq(ue) soldos ad rationem p(re)dictam ¶ Et facere
debeat ipe panifacole (et) pane vendentes panem b(e)n(e) coctum (et) fer
mentatum et b(e)n(e) stasionatum (et) dare et vendere p(ro) p(re)tio superius
noiato (con)t(ra)facientes autem i(n) p(re)dictis uel aliquo p(re)dictor(um) p(uni)at (et) p(er)dere
debeat panem seu panes no(n) iusti (et) p(re)dicta possint de facto sine
strepitu (et) figura iudicii (et) sollepnitate remota ¶ Et etiam
(con)pellatur dce panifacole seu panem facientes uel tenentes ad ven
dendum p(er) officiales d(omi)nor(um) Potestatis et Capitanei ad faciend(um)
et dandum panem sub modo (et) forma p(re)dictis aliquo no(n) obstante (con)t(ra)rio

De viis terminandis et disgomborandis. Lxxxiii

Item statuim(us) q(uod) potestas p(ro)prio (ex)pe(n)se sui Regiminis faciat
disgomborare (et) terminare om(ne)s vias q(ui)bus itur c(ir)ca(m) dicta(m)
Civitatem veterem (et) ipas vias tenere faciat disgomboratas et
apertas Et sig(no)s ingomborado claudendo uel artado ipas vias cont(r)a

pro uss. c. pena

Lxxxiii

fecerit puniatur in vigintiquinque libr. den. Et si potestas fuerit negligens
puniatur in libr. Centum den.

Quod Guardianus pro aptura portarum nichil habeat a Comuni. .lxxxiiij.

Item statuimus quod presens guardianus et Custos Civitatis tuderti qui nunc
est et pro tempore fuerit non habeat nec habere debeat aliquod salarium nec
ei apodissa fiat de aliquo salario cavse apture et clausure portarum
Civitatis tuderti non obstante quod hunc usque aliquid recepit certa de causa
salarium a comuni tuderti aliquo contrario non obstante De modo dividendi
expensas per massarios et cum massariis non habitantibus in loco in quo sunt scripti. .lxxxv.

Item statuimus et ordinamus quod cum lites et discordie et questiones quamplurime cottidie oriantur inter Massarios comitatus tuderti cavse lxxxv
honerum et factionum personalium que eis imponuntur per Commune
perusinum et eius officiales Et etiam universitates Castrorum et villarum dicti Distributio mass.
comitatus et certifice distributionis que inter eos fit de ipsis honeribus
et factionibus volentes ipsas lites et questiones declarare quod ad subeundum
et faciendum honera et factiones personales etiam si ipsorum cavse pecunia
foret soluenda que imponerentur per dictum Commune vel eius officiales quod etiam
per universitates Castrorum et villarum comitatus tuderti teneatur illi massarii
qui scripti sunt inter laicos in libro laicorum comitatus tuderti in Castro
vel villa cuius vel in quo tale honus imponeretur non obstante quod ali
bi habeant possessiones vel domum vel aliunde sint oriundi vel alibi
habitaret Et in predictis sola descriptio laicalis consideretur Et non
possit cogi ad faciendum ipsas factiones et subeundum ipsa honera
nisi in illis locis in quibus sunt scripti inter laicos in dicto libro Et
idem observetur in illis qui habitaret in Civitate vel burgis Civitatis
tuderti qui debeat factiones facere et honera subire cum hominibus
Castrorum universitatum Castrorum et villarum cum quibus scripti sunt
per laicis ipsi vel patres ipsorum preteritis ad subeundum honera comi
tatus videlicet quod habitans in Civitate non teneatur cum syndicis
nec teneatur pro eo quod massa non erunt denumptiata vel malefactores

no eent capta ul q exbandita eent receptati ¶ Et idez i illis massarijs
qui no habitaret i loco ubi scripta sit p laribus set psentia honera
teneatur subire ubi habitat ¶ Distributio uo et ptitio dctor honerum
et factionum qn pecunia necessaria foret facienda p dctos massarios com
tatus tudti int se et cte expar que fieret p ipas vniuersitates fiant
p libraz factaz ul faciendaz p ipas vniuersitates et p Lares videlz dimi
dia soluatur p libraz et alia dimidia p Lares etiaz si possess fuerint
ex tenutaz Castri ul ville i qua scriptus est ut supradictum est p Lan
¶ Et hoc locum habeat i psentib et futur aliquo statuto ul ordina
mto ul reformatione Jur canonico ul Ciuili Legntib i contrarium r
no obstantib statuetes hoc ex certa sciencia p melioi et egori statu
ipor massarior —

De salario dando p comitates familis p eas mittendis i seruitu com · ·lxxxvj·

lxxxvj Item statuim et ordinam q quotiescuq p Comune tudi impo
neretur aliq quantitas famulor aliqb vniuersitatib castror et villar
comitatus dicte Ciuitatis p aliqua custodia exercitu ul cavalcata
ul alia de expesis ipar vniuersitatuz q ipe vniuersitates dare de
beat ipis famulis p eor soldo p quolibz famulo p quolibz die tpr
messiuz bactiture ul semite quinqz sold cort ¶ Alijs uo tpib tres
soldos cort p quolibz die ¶ Et hoc si ierit i Ciuitate ul comitatu
tudti ¶ Si uo ierit ex comitatuz tudti debeat habere p quolibet
die quo steterit ex comitatuz duos soldos plus q dictum est
¶ Distributio uero dictor denar fiat int massarios comitatus tudti
ut supra i primo preceden capto continetur

De modo seruado per Lanaiolos · ·lxxxvij·

lxxxvij Item statuim q nulla psona terrigena ul forensis que sit scripta
ul no scripta i matricula artis Lanaiolor Ciuitatis et Comitatus
tudti audeat ul psumat facere ul fieri facere aliquem pannuz de
Lana i quo sit aliqua mistura siue aliqualis quantitas pili bou
m asininj caprinj siue capretor siue scialamature infrascripto

panno neqz ipm pannz sit mistuz vendere ul uendi facere ¶ Et
q lanaz bactutaz ul no bactutaz filataz ul no filataz tintaz ul no
tintaz i qua eet mistura dtoz piloz ul aliquoz ipoz no vendat ul
uendi faciat ¶ Si qs uo otfecerit i pdcis ul aliquo pdcoz i decē
libris cort vice qualibz puniatur & pdat pannz et lanaz pdict
qui pannus & lana eet inuēti cu mistura pili pdca detur hospi
tali karitatis ¶ Et q nulla psona possit neqz debeat tingere de
luto aliquod genus dtoz piloz sub dca pena possit tam & licituz
sit cuilibz laborare & laboran facere panos de lana pecudina mo
tonina castratina et agnina Et q i dto pano ul lana no possit
mictere seu laborare siue laboran facere aliqua cardatura nisi r
eet de suo ppo laborerio & opere possit tam i dto laborerio mictere r
cardaturaz franciscaz cuiuscuqz laborerii sit ¶ Si aute repertientes
mattarattia imattarattiis i qbi inuēit lanaz seu capumanaz ipaz
sibi tenuerit & pitum imisit puniatur etiaz dta pena decē libr
vice qualibz qua otfecerit et dapnuz resarciat patienti ¶ Et q
de pdcis & quolibz pdcoz osules dte artis teneantur & debeant
vinculo iuramti & ad pena quadraginta soldoz p quolibz osule
adminus ter i anno int hoies dte artis sollepnez Inqsitioez fa
cere de facientibz otra pdca ul aliquod pdcoz et repertos culpabiles
denumptiare potati ul capitaneo qui taloz ul tales inobedientes
et otra pdca ul aliquod pdcoz facientes punire et condepnare te
neantur scdm forma dti ordinamti vinculo iurti et ad penaz viginti
quinqz libr cort de suo salario aliquo inconrariu no obstante.

De ratione reddenda a tutoribz. - lxxxviij.

Quibz tutor finita eo tutela coparuerit corā iudice ordinario
simul cu eo cui tutelaz gessit et offerat se velle reddere ra
tionez sue tutele et restituere reliqua ¶ Cui iudex ad petit talit
oparetis citari faciat quatuor ex primioribz osanguineis aduti lxxxviij
cui tutela finita est duos videlz exparte patris & duos exparte r

TODI

ratis et eis precipiat quod intersint ad videndum et examinandum rationem
prefate tutele simul cum dicto adulto vel eius curatore. Et talis olim
tutor prefatus rationem sue administrationis reddat. Et prout fuerit
declaratum per prefatos observetur. Et debeat esse dicti quatuor pri-
mores bone fame. Et si ipsi consanguinei noluerint intrare debe-
ant omnino per iudicem cogi.

lxxxviii Item statuimus quod quoddam ordinamentum factum per dominos Octo duodecim consilii
et collaterales scriptum manu domini [illegible] olim notarii anno millesimo trecentesimo
trigesimo septimo die quatordecimo mensis Junii in favore [illegible] Henrici
de [illegible] [illegible] [illegible] suspendi ad voluntatem ipsorum dominorum Octo consilii
collateralium et secreti consilii [illegible] exbandimentum et sententia lata et
data et facta per quoscumque officiales Communis Tuderti. Et quodcumque aliud or-
dinamentum provisio vel reformatio ex dicta causa factum et facta pro ipso [illegible]
[illegible] per quecumque consilia Communis Tuderti sint cassa irrita et nullius va-
loris adeo quod quodcumque exbandimentum factum de ipso [illegible] vel sententia
lata contra eum per quoscumque officiales Communis Tuderti firma sint et rata
prout in eis plenius continetur.

lxxxix Item in camerario Communis Tuderti reperiatur quidam liber scriptus manu
ser Francisci Henrici de Burgo [illegible] olim notarii Reformationum
Communis Tuderti in quo apparent reformationes consiliorum Centum et adiutorum
Communis Tuderti et dominorum vigintiquatuor secreti consilii dominorum Centum et
adiutorum et alie provisiones et scripture facte tempore [illegible] domini [illegible]
de Burgo olim defensoris Communis Tuderti. Et inter cetera apparet in
eo auctoritas data dominis duodecim conservatoribus pacifici status Communis
Tuderti sub die decima nona mensis Junii. Qui liber in rei veritate
factus et compilatus fuit in anno domini millesimo trecentesimo de-
cimo nono indictione [illegible] tempore domini Johannis pape [illegible] [illegible] [illegible]
alios libros et scripturas factas manu dicti notarii tam precedentes quam

autoritate que etiam sequentes manifeste colligitur. Et sic liber
non reperiatur in principio vel in eo appareat Millesimum Inditio vel
temporis compilationis ipsius libri quod posset redundare in preiudicium et lesio
nem iurium Communis Lucani et specialium personarum maxime propter utiles provi
siones factas per illos dominos duodecim tunc dominos de offitio tractatum et
mentio fit in dicto libro et propter alias scripturas repertas in dicto libro.
Idcirco volentes defectum huiusmodi providere providenti utilitate dicti Communis
et ad hoc ut firmitatem dicti libri et provisiones facte per dictos dominos xii
non possit ex defectu tituli libri vel alicuius sollempnitatis vel substantialitatis
obmisse vel remote de ipso libro modo aliquo vitiari statuimus et
ordinamus quod non obstante quod in dicto libro non reperiatur intitulatio sive
Millesimus Inditio vel tempus et alia substantialia de iure opportuna et con
sueta ipsi libro et omnibus scripturis in eo contentis detur in omnibus et per omnia
plena fides tamquam scripto et facto et compilato in anno domini Mille
Trecentesimo decimo nono Inditione secunda tempore domini Iohannis pape vigesimi sic
ac si esset intitulatus sollempniter secundum quod de iure requiritur. Nec
propter dictum defectum contra ipsum librum vel aliqua scriptura in eo con
tentam possit aliquid obici vel opponi. Et si opponeretur non audiatur
opponens. Quin immo omnis scriptura que in eo reperitur valeat et
teneat tamquam legitima et sollempnizata autoritate presentis statuti
ac si esset intitulatus prout superius est narratum.

Item statuimus quod ordinamenta de quibus infra fit aliqualis mentio habeant lxxxvj
(approbatio quorundam ordinamentorum positorum) illam roboris firmitatem quam habebant ante presentis statuti confec
tionem. Scilicet quoddam ordinamentum et decretum factum per offitium dominorum duo
decim conservatorum pacis sive status Civitatis Lucane quod sic incipit
Congregati et adunati domini xii. etc. et finit pro suo ipso habent
scriptum manu domini Armanni Venturelle tunc notarii ipsorum dominorum duodecim
In Millesimo trecentesimo vigesimo sexto die octava Ianuarii. Item aliud
ordinamentum et decretum factum per ipsos dominos duodecim. Quod incipit

In nomine domini Amen. Cum expedit gubernatoribus rei publice et c.
et finit executioni mandari aliquo non obstante/ scriptum manu dicti not
dicto Millo die vigesimo primo Jan. Item aliud ordinamentum et decret
factum per ipsos dominos duodecim quod incipit congregati et adunati et c./ et
finit qua melius poterit scriptum manu Francisscj Loni tunc not ipsorum
dominorum duodecim. In Millo trecentesimo vigesimo septimo die vigesimo
Jan. Item aliud ordinamentum et decretum factum per dominos Octo gubernatores
status pacifici dicti Comunis quod incipit Item congregati et adunati et c. Et
finit Interventu dicte domini scriptum manu Bartholi Gualterij tunc not
ipsorum dominorum Octo In Millo trecentesimo trigesimo secundo die vi
gesimo quinto Novembris. Item aliud ordinamentum sive decretum
factum per offitium dominorum Octo gubernatorum status pacifici dicti Comunis pro domina
Clara Masserotti de Andeto. Quod incipit Congregati et adunati
dicti domini Octo et c. et finit alios duos quattuor quam scriptum manu Pe
tri Butij Petri notarij tunc not ipsorum dominorum Octo In Millo trecentesimo
trigesimo quarto die quintodecimo Junij. Item aliud ordinamentum
et decretum factum per dictum offitium dominorum Octo pro dicta domina Clara quod in
cipit Item eodem modo et c. et finit sub dictis penis scriptum manu dicti Petri
not In dicto Millo et die. Item quoddam aliud ordinamentum factum per offitium
dominorum Octo pro superstitibus ad ordinandum domos offitij dominorum Octo scriptum
manu Petri Butij tunc not ipsorum dominorum Octo/ et de fonte novo
porte Fratte scriptum manu Johannis Matthei not. Item aliud ordina
mentum factum per offitium dominorum Octo in favorem Universitatis et hominum
Castri Franchi super confirmatione pactorum habitorum inter syndicum Comunis
Tuderti et sindicos et homines dicti Castri scriptum manu Petri Butij not in
Millo trecentesimo trigesimo secundo die nona Aprilis. Item aliud ordinamentum
factum per offitium dominorum Octo pro hiis duobus militibus familiis in comitis
scriptum manu Damiani Ventunelle not tunc ipsorum dominorum Octo In
Millo trecentesimo trigesimo quinto die vigesimo sexto Jan. Item aliud
ordinamentum de eadem materia scriptum manu dicti not dictis Millo et die

Item aliud ordinamentum

Item aliud ordinamentum factum per officium dominorum Octo porrectum Cita et Clarina de Castro Franco quod incipit congregati et adunati supradicti domini Octo etc. et finit auctoritate autoritatis presentis decreti scriptum manu Jacobi quondam Symonis Jacobi Tudertini notarii tunc dictorum dominorum Octo in millesimo trecentesimo sexagesimo quinto die vigesima secunda Junii // Item quoddam dicta et quedam declaratio facta per dictum officium dominorum Octo ad petitionem domine Benedicte scriptum manu dicti Jacobi notarii dicto millesimo de mense Julii et Augusti. Item aliud ordinamentum et provisio facta per dictum officium dictorum Octo contra Massarium Blaxe de Villa Vallis Longue comitatus Tuderti et filios ipsius Massei quod incipit congregati et adunati supradicti domini Octo etc. Et finit pro familiare dominorum Octo scriptum manu dicti notarii dicto millesimo de mense Augusti.

Item statuimus et ordinamus quod si aliqua capitula in presenti statuto sint vel essent contra et forent contra libertatem Ecclesie quod ipsa capitula sint cassa et irrita et nullius valoris et pro non factis habeantur. · lxxxxv.

Item statuimus et ordinamus quod omnes et singule reformationes provisiones decreta · lxxxxvi.
et ordinamenta loquentia de auctoritate balia et iurisdictione presentis consilii populi et dominorum priorum populi. Et super negotio reconciliationis facte per comune Tuderti cum extrinsecis olim dicti comunis etc. et instrumentum ipsius reconciliationis scriptum manu Jacobi Symonis et domini magistri Andree notarii de Tuderto. Et omnia contenta in predictis et quolibet predictorum observentur et observari debeant a civibus et comitatensibus Tudertinis pro legibus et statutis.

6 dicembre 1337

Actum et publicatum fuit hoc statutum et eius capitula per infra
scriptos statutarios ad hoc positos et electos per comune tuderti secundum
Reformationem consilii populi, et secundum formam provisionis sup
hec facte per dominos priores, vol(umen) scripte manu fratris clerici angeli de ame
lia notarii per unum annum incipiendum die kalendarum mensis Januarii proxime
secuture, et ut sequitur finiendum, sub anno domini ab eiusdem Nativitate
millesimo tricentesimo trigesimo septimo, Indictione quinta tempore domini Benedicti
pape duodecimi, die sabati sexta mensis decembris in civitate tuderti in
saletta palatii veteris comunis civitatis predicte stante ante cappellam ipsius
palatii, Coram fratre clerico angeli clerici de amelia notario camere dicti comunis, Lu
tio Cicoli Jardini, Simone Nutii contis et petro butii omnibus de regione
sancti silvestri, Pauletto Jacobi Simei de regione nidoli, Petro Jacobelli Venue
nuti et Cicchino Johutii ambobus de regione Ce(llis) prasiedis testibus ad hec
presentibus vocatis et rogatis.

Quorum statutariorum nomina sunt hec

Dominus Andalo Jacobelli Iudex
Ciolinus Angelutii
Johannes domini Salamonis
Vucius Martini
Cicchinus Nicole
Lippus Andree

Matheus Angelutii
Petrus Tudini
Bartolinus Benvenuti
Matheus Johutii Masselli
Cola Vucii Bontevegne
Contolus Gualfredetti

Benedettoni

Predictum vero statutum et eius capitula reducta ad consilium
Infrascriptorum sapientum sub dictis millesimo et indictione, die dominica
septima mensis decembris confirmata fuerunt in consilio sapientum
virorum dominorum priorum populi nunc in prioratus officio residentium, et
dominorum priorum populi qui de mensibus septembris et octubris proxime preteritis in
eodem prioratus officio resederunt, ac etiam viginti quatuor sapientum
secreti consilii populi mensis novembris proxime preteriti ad hec in civitate

tuderti et in sala superiori palatij ueteris com(mun)is d(i)c(t)e Ciuitatis, more
solito addunato, et ad hec deputato, p(er) co(mun)e tuderti s(ecundu)m Reformationem
consilij p(o)p(u)li, Coram s(er) ch(ri)co angeli clerici de amelia notario camere com(mun)is
tuderti, s(er) angelo benutoli de castia notario magnifici uiri d(omi)ni G(ui)
donis marchionis de monte s(an)c(t)e Marie honorabilis Capitanei p(o)p(u)li tudertini
et paulello jacobi sorner de R(egione) nidoli lucio Ciccoli Jardini de R(egione)
s(an)c(t)i siluestri, filippo polelli franciscoli de petriolo, petro jacobelli benuenuti
de R(egione) s(an)c(t)e prasedis Et simone nicolaij contis de R(egione) s(an)c(t)i siluestri ad hec
uocatis specialiter (et) rogatis testibus

Quorum d(omi)nor(um) prior(um) nu(n)c in prioratus officio residentium nomina sunt hec

Ciccolus lamberti petri

Frationus franciscoli scagni

Andreuttius ciccoli magistri angeli

Joddolus magistri oddi donadei

Cola filippucij Nicolaij.

Ciccolus sciarri Janis

Benedictolus bonaiuti cresci

Andreuttius andreaelli ser todi

Ceruttius andreaelli andree

Mannes petrucciani Jacobelli

Nomina vero d(omi)nor(um) prior(um) qui in dicto prioratus officio de mensibus septembris
et octubris proxime preteritis Resederunt Et dicte confirmationi presentes fuerunt
sunt hec

Ciolus d(omi)ni jacobi d(omi)ni hermandi

Paulus petri monachi

Vgolinellus Gualfredi fortis

Ciccolus Mannelli amanuilis

Ciolus poli andree.

Narius blasij bonaiute

Polellus nutoli petri.

Matheus bartoli andree

Nomina (vero) viginti quatuor secreti consilij p(o)p(u)li de dictis mensibus nouembris qui dicte
confirmationi presentes fuerunt sunt hec

Petrucciolus rannicoli vgolini

Natuccius ciccoli jacobuctij

Cicchinus jacobelli Nisterne

de R(egione) cam(ucie)

Cruccolus marini crocij de
R(egione) s(an)c(t)i siluestri.

215v

Matheus Fucoli Massarelli — de P Nicoli
Andreellus Bartoluçy Gerardi
Ciccolus Rinalduçy Gabrielis
Andreettus Marchi Andree — de P Sce Fedis
Lapus Poletti Beneasse
Andreutius Janis dni Masandroni — de P Vallis
Lambertinus Ciccoli Fontole
Marinus Venturelle Anglarii
Ciccolus Saluoli Fabris — de P Collis
Janni magri Raineri magri Fume
Massciolus Picciolli Lonardi

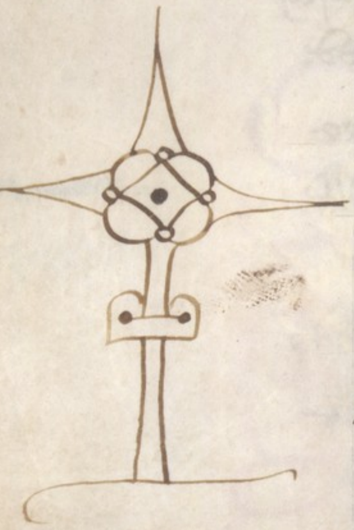

Et ego Paulus olim ser Golini Berardi dni Trovalieri de Tuderto Alme Urbis prefecti auct. not. confectoni et publicatoni et confirmatoni supradicti statuti interfui et mandato suprascriptorum statutariorum et confirmatorum una cum infrascriptis notariis scripsi et publicavi et meum signum apposui consuetum.

Et ego Dominicus olim magri Tiudini Melioris de Tuderto de Rogite et parochia Sce Fedis Imperiali auct. notarius confectioni et publicationi et confirmationi supradicti statuti interfui et mandato suprascriptorum statutariorum et confirmatorum una cum supscripto et infrascriptis notariis scripsi et publicavi et meum singnum apposui consuetum

Et ego Johes Gani dni Gentilis de Acqsota Imperiali auct. not. confectioni publicationi et confirmationi dicti stat. interfui et mandato dictorum statutariorum et confirmatorum una cum dictis et aliis notariis scripsi et publicavi et meum singnum apposui consuetum

Et ego Nicolaus Petri Raynucii de Tuderto R. cam. et par. sce Marie Imperiali auctoritate notarius Confectioni et publicationi et confirmationi supradicti statuti interfui et mandato suprascriptorum statutariorum et confirmatorum una cum suprascriptis et infrascriptis notariis scripsi et publicavi meumque signum apposui consuetum.

Et ego Raynerius quondam Hugolini Raynerii imperiali auctoritate notarius de Tuderto de regione sce Prassedis et par. eiusdem, Confectioni et publicationi et confirmationi supradicti statuti interfui et mandato suprascriptorum statutariorum et confirmatorum una cum suprascriptis et infrascriptis notariis scripsi et publicavi meumque signum apposui consuetum.

Et ego Martinus Cecchi Iohannis de Tud. Reg. sce Prassedis et par. sci Marci Imperiali auctoritate notarius et iudex ordinarius confectioni publicationi et confirmationi dicti statuti una cum suprascriptis notariis interfui et de mandato dictorum statutariorum et confirmatorum scripsi et publicavi meumque signum apposui consuetum.

Et Iohanes quondam Gerardi Bonacursi vocatus Manicellus de Tuderto de Regione Camucie et parrochia sce Marie publicus imperiali auctoritate notarius Confectioni et publicationi et confirmationi supradicti statuti una cum supra et infrascriptis notariis interfui et de mandato dictorum statutariorum et confirmatorum scripsi et publicavi meumque signum apposui consuetum.

TODI

ARCHIVIO [illegible] COMUNALE • TODI •

22 marzo

(1339)

In nõie dñi Am̃ Anno dñi mill͠o Trecentesso Tngessimo nono Indict Septima
tpre dñi Benedi pp̃ xij die xxij mſ marty actu in ciuitat Tuderti i capella palaty
uetis cois dce ciuitat Cdm .. pores ppli ciuitat Tuderti in dca cappella adosilin
more solito cogreg͠ati fco ꝛ misso int eos ptito sup quolib isptor ordin pse sig͠lt
ꝛ diuisi ꝛ obteto nemie discordate puiderut ordinauert ꝛ decreuert ex oi cor auct q̃ hñt

In pmis q offales dñi capit una cu offalib adh deputatis ul deputadis teneat ꝛ debeat
ire i comitatu Tud i circustatib castris ꝛ villis iuxt cofinia ꝛ alys loca dci comit ꝛ sc̃be totu
bladu cuiuqz gnis qd inuenit ꝛ cui inuenit ꝛ cui sit q scpto sollepit igsitc pmo fca
p bacrm cca domoꝝ ꝛ al ut ei uidebit quenie madet ꝛ eos illi ap qs dcm bladu reptu
fuit ac q.. sydico ꝛ massary dci cast seu uille i reptu fuit q pen gngetaꝝ lbꝛ dcm bladu
apportet i ciuitate ad tminu ordinand p offales pdcos ul aliqie coꝝ expis ei cui e bladu
et q offales ipi possit tepare ꝛ modificac madatu ꝛ pena isp̃ecta qditc et aut ꝛ qlitate fca.

It q nullus possit extre de comitat tud ot foma stat ꝛ pp ordinamti aliq gen bladi seu
legumis pen xxv lbꝛ p qualib salma ult pena oteta in stat cui pene dimidia sit
cois ꝛ reliqua accusatoris seu denũtiatoris seu inuetoris Statuetes q qlib de ciuitat ꝛ comit
tud possit ꝛ ualeat ee ꝛ sit custos sup pdcis ꝛ arestare cape ꝛ duce possit ꝛ ualeat quolib
tales extores bladi seu legumis absqz aliq pena Et syndi ꝛ massary ppinquiois castri
ul uille ul loco ubi extor iueiret debeat iuetorib custodib ꝛ alys pbus cntib faue
ꝛ dae adiutoriu ꝛ fauoꝛ visqz extores pdcos q posse ꝛ duce i fortia cois ꝛ d pen cetu lbꝛ
p uniusitat ꝛ cetu s p qlib sigari p ip Et q dcm e de ciuib ꝛ comitatelib q sit custodes
ite intelligat de offalib ꝛ familia dñi capit ꝛ alys existetib ad stipediu dci cois Et pdca
dns capit teneat i uculo iur ti badiri fac qualz septimana.

Quoꝝ dñoꝝ prioꝝ noia sunt hec

Gloriolus Rubey	Bartholellus Iohnuty
Iacouellus Acolini	Lauretius Tudini
Petrus Tudini	Andreas Iacobelli Cacley
Lippus Agnilotti	Comite Venucoli lanarolus
Henr ai Iohis	Phylippus Betiruelle ortulan

Et Ego Nasambene Cutu floritc de fabr Imperiali auctte not ꝛ nuc not ꝛ scba cois Tud sd refor matoꝝ offin deputat pdcis int fui ꝛ rogat scripsi ꝛ pui ssi.

quolib int salma bladi ꝛ pena xxv lbꝛ p d i stat sup.

sup fco blad.

(bannat qualz septimana.)

I(n) no(m)i(n)e d(omi)ni n(ost)ri yh(es)u (christ)i saluatoris am(en). Hec est copia si
ue exemplum quarundam prouisionum reformationum et ordi
namentorum factarum et factorum p(er) infra scripta co(n)silia co(mun)is ciuitatis tud(erti)
nec no(n) quorumdam instrum(entorum) factorum p(er) d(ic)tum co(mun)e, et quarumdam aliarum scrip
turarum repertarum in isto libro reformationum d(i)c(t)i co(mun)is quarum et quorum cu
iuslibet et consilii tenor est talis

I(n) no(m)i(n)e d(omi)ni am(en). Hic est liber siue quaternus in se continens pro
positas arengamenta reformationes ordinamenta et decreta consilia
rum generalium et consiliorum artium co(mun)is ciuitatis tudertis con
silii xxiiii(or) Centum et adiunctorum et consilii populi d(omi)norum pri
orum populi syndicatus et electiones et iuramenta officialium et plu
res alias et diuersas scripturas d(i)c(t)i co(mun)is factas et ordinatas t(em)p(o)re ca
pitaniatus nobilis et potentis viri Leg(um) d(octor)is Nicholay Andreocti de
perusio hon(orabilis) capitanei ip(s)i(us) ciuitatis tuderti, Et scriptus p(er) me petru(m)
Andree de Amelia not(arium) et nunc not(arium) reformationum et cancelle
rium d(i)c(t)e ciuitatis tuderti Sub Annis d(omi)ni a natiuitate Millesimo
Trecentesimo Tricesimo septo Indictione Quinta t(em)p(o)re d(omi)ni Benedic
ti pape duodecimi diebus et mensibus istis

Die vigesima octaua mensis Julii

Conuocati et Adunati viginti ex numero viginti quatuor
sapientum secreti consilii Centum et adiunctorum bon(orum) uiror(um) co(mun)is
Ciuitatis tuderti in saleta depicta palatii noui d(i)c(t)i co(mun)is ante cameram
d(omi)ni capitanei mandato (et) d(i)c(t)i d(omi)ni capitanei ad sonum campane et requisitione
baiulorum ut moris est, int(er) quos facto et misso partito p(er) ip(su)m d(omi)n(u)m
capitaneum ad bussulas et palluctas s(ecundu)m formam statutorum d(i)c(t)i co(mun)is
et optento in plena concordia ipsorum nemine discordante ipso d(omi)no
capitaneo presente et proponente deliberauerunt et ordinauerunt o(mn)i modo et
iure quibus melius potuerunt q(uod) cum tractatus pacis et concor

liationis rebellium cois tudti cum dco coi et singlaribus psonis
sit tritus p Nobilem et potentem virum Legerium Nicolucij An
dreocti presentem dnm capitan aduoluntatem et petitonem dnor
Octo et eor secreti cosilij Nec no ad supplices preces dcor re
bellium Qui tractatus dei gra et dci dni capitanij est ad finem
deductus inhunc modum vz qd dni octo consalon populi et
duodecim deputati ad eor secretum cosilium dictum tractatu
reconciliatoem pfectoem et consummatoem cum oibz et singlis
pactis condictoibz et securitatibz libere remisert et posuert in
manibz dnj capitn Ante dci put sicud et quomo eidem vi
debit et placebit et qd inhijs et conexis et dependentibz ab eis
dem idem dns capitn heat baylam potatem plenu et genera
le mandatum Et similem commissioem fecerit rebelles extrise
ci s dci de quor rebellium commissioe constat man ser puccij de pe
rusio notij dci dnj capitanij Cumqz idem dns capitn effectuali
et solerte intendat ad executoem et finem laudabilem oium pdic
tor absqz tpris tarditate Circa quam expeditoem et ppetuam
consuatoem et custodiam dce reconcilationis et pacis sit necessa
rium pvideri maxie tam sup rebanditonibz et pcessibz ac sen
tentijs Tam hic fcis et latis occoe rebellionis auxilij siue fauo
ris imposter siue fcor rebellibz seu fautoribz eordem a tpr con
dapnatr etor vl cuiqz eor usqz ad diem aduentus psentis dni
capitn Et predicta rebandimenta intelligant fieri debere de
oibz excessibz quocumqz mo commissis adeo tpr usqz ad aduetu
dci dnj capitn prebelles complites et sequaces eor qui incu
rra capitn patrimon quibuscumqz occoibz vl cais et quoscuqz
cives et comitatenses tudtinos Et etiam necessariu sit pvide
ri sup expris puisionibz et remuneratoibz et honoribz sup
consuatoe et securitate ppetua dce pacis Et necessaria sit
et opotuna suspensio statutor reformation et ordinamtor cois
pdci quocuqz mo vl forma contentor etiam si in eis vl aliis

eorum contineretur quod de ipsis vel altero eorum eorum contineretur mentio
ne oporteret specialem. Cum absque suspensione predicta fieri non
debeant nec possint de predictis eisdem commissis et dependen
tibus ab eisdem fiat proposita in consilio Centum et adiunctorum bonorum
virorum dicti communis illud autem quod tunc in dicto consilio fiet super predictis
valeat et teneat, et plenam habeat firmitatem, statutis et
ordinamentis decretis reformationibus vel aliquo alio contrario
non obstantibus. Que statuta exnunc prespecificatis et subspensis pe
nitus habeant.

Die vigesima nona mensis Julii

Convocato et adunato consilio Centum et adiunctorum bonorum virorum
communis civitatis Tuderti, in palatio veteri dicti communis mandato dicti domini capi
tanei ad sonum campane et tube vocemque preconis ut moris est in
quo quidem in quo quidem consilio dictus dominus capitaneus cum dictis
defensoribus dominorum octo super bono statu dicte civitatis proponit quid
placet presenti consilio providere et ordinare super ordinamento
predicto hodie facto per consilium viginti quatuor sapientum
in quo in summa continetur de suspensione statutorum et cetera. Lecto
et vulgarizato prius in presenti consilio per me Petrum
cancellarium supradictum.

Ser Angelus Johannis unus ex dictis consiliariis surgens in dicto
consilio ad arenghieram super dicta proposita dixit et consuluit aren
gando quod statuta ordinamenta et reformationes dicti communis ut in
dicta proposita continetur exnunc prespecificatis et suspensis penitus
habeant, aliquo contrario non obstante.

In reformatione cuius consilii facto et misso partito per eundem dominum capitaneum
super dicta proposita ad bussulas et pallottas secundum formam statutorum dicti
communis presentibus et consentientibus supradictis dominis octo placuit sex
centis sexaginta octo consiliariis dicti consilii qui miserunt
eorum pallottas in bussula alba de sic, dicto consilium et

dingti e dci et ita extitit reformat' nulla pallucta repta in bus
sula rubea de no.

Eodem die congregati et adunati decem et octo ex numero viginti
quatuor sapientum secreti consilii, Centum et adiunctorum bon. virorum
dci cois in salecta mediocri palatii veteris dci cois mandato dci
dni capitanei ad sonum campane, et requisitione baiulorum ut moris est
inter quos facto et misso partito per dictum dnm capitaneum ad bussulas et
pallucias secundum formam stat. dci cois et optento nemine discordante
ipso dno capitaneo presente et proponente providerunt deliberaverunt et or
dinaverunt omni modo et iure quibus melius potuerunt quod cum tracta
tus pacis et reconciliationis extrinsecorum rebellium cois tuderti cum
dco coi et singularibus personis sit habitus per nobilem et potentem
virum Legerium presentem dnm capitaneum ad voluntatem et pe
titionem dnorum octo et eorum secreti consilii nec non ad supplices
preces dcorum rebellium. Qui tractatus dei gratia et d. dni capitanei est
ad finem deductus in hunc modum videlicet quod dni octo et confalon.
populi collaterales et duodecim deputati ad eorum secretum con
silium dcm tractatum reconciliationem perfectionem et consumationem
cum omnibus et singulis pactis conditionibus et securitatibus libere
remiserunt et posuerunt in manibus dci dni capitanei prout sicud et
quomodo eidem videbitur et placebit. Et quod in hiis et connexis et
dependentibus ab eisdem idem dnus capitaneus habeat baylyam potestatem
et plenum et generale mandatum. Et similem commissio
nem fecerunt rebelles extrinseci dni dci de quorum rebellium co
missione constat manu ser pucii de perusio socii dci dni capitanei. Cumque
idem dnus capitaneus effectualiter et solerte intendat ad executionem
et finem laudabilem omnium predictorum absque temporis tarditate
circa quam expeditionem et perpetuam conservationem et custodiam
dce reconciliationis et pacis sit necessarium providere maxime tam
super rebanditionibus et processibus ac sententiis tam hic factis et la

tis occo rebellionis, auxilij sive favoris, impensor seu fcor rebellib seu fautorib eorundem, atque condempnatois eor vel alicui eor usque addiem adventus, psentis dni capitan // Et pdca rebanimita, intelligant fieri debere de oib excessib quocumque m commiss a dco tpe usque ad adventum dci dni capitan p rebelles con plices et fautores eor qp i curia capitan patrimonij, quibus eciam occurrib vel casis dt quoscumque cives et comitatenses tu dinos, at etiam necessarium sit pvideri sup exprs, provisio nib remuneratoib, et honorib sup conservatioe et securitate ppetua dce pacis, qp de pdcis, eisdem connessis dependentib ab eisdem et alijs porsus extraneis fiat pposita in consilio centum et adiutor, bor viror dci cois // Illud aut qp fuit inde co silio fiet sup pdcis eisdem conessis et dependentib et alijs porsus extraneis, valeat et teneat, Et plenam heat firmi tatem, statutis ordinamentis reformat vel aliquo alio contra rio non obstant.

Eodem die convocato et addunato Consilio Centum et adiutor bor viror cois Civitatis tuderti in palo veteri dci cois mansiõe dci dni capitan ad sonum campane et tube, vocemque pconis ut moris est In quidem consilio dcus dns capitan cum deliberatioe dnor octo sup bono statu dce Civitat pponit quid placet psenti consilio pvidere et ordinare sup provisione s dca hodie fca p consilium vigintiquatuor sapientum secreti consilij Centum et adiutor bor viror dci cois in qua continet de conciliatioe extrinsecor cum coe tuderti et singu laribus psonis et alijs in dca provisione contentis prius lecta et vul gariçata in presenti consilio p me Petrum cancellarium s dcm Sup quibus omnib et singlis s dcis eisdem conessis et dependenti bus et alijs porsus extraneis dcus dnus capitan p dco coi petit sa num consilium exiberi.

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

220v

[Do]mnus Lambertus Salamonis unus ex consiliariis dicti consilii surgens in dicto consilio ad arengheriam super dicta proposita dixit et consuluit arenghando quod dictus dominus capitaneus habeat baliam et potestatem et plenum et generale mandatum ut in suprascripta dicta proposita continetur Et quod fiat honor dicto domino capitaneo et laborantibus pro pace predicta per modum predictum sicud et quando dictis dominis octo super bono statu dicte civitatis et consulibus artium ipsius civitatis videbitur et placebit Et quod placeat ipsi domino capitaneo captivos qui occasione guerre sunt in carceribus liberare sicud et quando sue dominationi videbitur et placebit

Dominus Andreas domini Raynucii unus ex dictis consiliariis surgens in dicto consilio ad arengheriam super dicta proposita dixit et consuluit arengando quod dominus capitaneus predictus habeat potestatem iurisdictionem et baliam et liberum arbitrium ut dicta proposita continet et de relassatione captivorum quicquid sibi videbitur et placebit de honore autem faciendo dicto domino capitaneo et de omnibus aliis in dicta proposita contentis remaneat in provisione et deliberatione dominorum octo super bono statu dicte civitatis consulum artium confalonerii populi et eorum secreti consilii illud autem quod fecerint super predictis habeat firmitatem

Dominus Colus Gentilis unus ex dictis consiliariis surgens in dicto consilio ad arengheriam super dicta proposita dixit et consuluit arenghando quod eidem domino capitaneo fiat honor militie cum rebus pertinentibus ad militiam et quod omnia spectantia circa pacem suprascriptam dictam et circa cassationem et irritationem sententiarum et processuum factorum contra dictos rebellos et eorum complices sequaces et fautores et declarationem ipsorum Et etiam super processibus factis in curia capitanei patrimonii et similiis ut in proposita continetur Et exceptis pro omnibus suprascriptis dictis rebus oportunis remaneat libere in provisione et deliberatione domini capitanei predicti dominorum octo super bono statu dicte civitatis eorum consilii secreti consulum artium et aliorum sapientum quos voluerint ad predicta vocare illud autem

q fiet sup ob mda pnta cotentis valeat et teneat et de beat executionj madarj alicquo no obstante

In reformatioe cuius consilij fco et misso ptito p dcm dnm capitm sup dca pposita ad bussulas et pallu ptas psentibus et co sentientibus dnis octo sup bono statu dce Civitatis placuit sexa tis sexaginta octo consiliarijs dci consilij qui misrunt eorum palluc tas in bussulam albam de sic dictum et consilium dcorum dni An dree dni Raynucij dni Lamberti Salamonis et dni Geor Genti lis consultorum pdictorum Et ita extitit Reformatum nulla pal lucta repta in cotrarium pdictorum

In noie dni Amen Anno dni a natiuitate Millio Trecentesimo Tricesimo septo Indictione quinta tpr dni Benedicti pp duo decimj die v mens agusti Convocato et adunato generalj et consilium artium cois civitatis tuderti In palatio veterj dci cois mandato dci dni capitanj ad sonum campane et tube voceque pconis ut moris est In quo quidem Consilio dcis dnis capitm psenti bus et consentientibus dnis octo conservatoribus status pacifici dce Civitatis Et cum auctoritate et decreto dci consilij et consiliatorum dci consilij et ipi consiliarij et consilium cum auctoritate et decre to dcorum dnorum Capitm et octo fco et misso ptito p ipm dnm int ipos dnos octo et consiliatos ad bussulas et palluctas sm formam statuti dci cois Et optento p Centum septuagi ta quinque Consiliatos dci consilij qui misrunt eorum palluctas in bussulam albam de sic no obstante una pallucta repta in bussula Rubea de no sponte noie et vice dci cois fecer co stituerunt et ordinaverunt oi mo et iur quibus melius potuerunt eorum et dci cois verum et legitim Synd et pcuratorem acto rem factorem et nuptium spetialem prudn et discretum vi rum Ser Clericum Angeli de Amelia not cam dce civit

tudti licet absentem ad recipiendum precepta obedientia et subiectio
nes et reuerentiam cois tudti dnorum capitum et octo aliorumque offi
cialium cois pfati a rebellibus dci cois complicibus et sequentibus et
fautoribus eorum ul a pari pdcorum ul alterius eorum. Nec non ad recipie
ndum ab eis syndicario noie dci cois et vice noie et pparte
special psonarum Ciuitatis et comitatus tudti complicium et sequen
tium dci cois et oium singlorum quorum interest ul interesse poterit
insititutum finem refutatoem quietatoem liberatoem absolutio
nem pacem concordiam et pactum de ulterius aliquid non
petendo dicendo ul faciendo de oibus et singlis iniuriis contume
liis offensis dapnis incendiis guastis realibus et psonalibus
quocumque modo factis et datis p dcm coe speciales psonas ciuitatis
et comitatus tudti complices et sequaces ipi cois tpr et occoe nox
iorum nouitatum que occurrerit in ciuitate tudti. Qum etiam syn
dicario noie dci cois et noie et pparte specialium psonarum co
plicium et sequacium eiusdem cois faciendum finem refutatoem
quietatoem liberatoem absolutoem pacem et concordiam et pactu
de ulterius aliquid non petendo dicendo ul faciendo dcis rebel
libus complicibus sequacibus eorum ul fautoribus eorum pcuratorio no
mine ipsorum recipientibus et stipulantibus de oibus et singlis in
iuriis contumeliis offensis incendiis guastis realibus ul psonalibus
quocumque modo factis ul datis p dcos rebelles complices et sequaces aucto
res et fautores eorum ul aliquem ex eisdem tpr sue rebellionis et
quantum ad clarauallenses etiam exitus ul discessus eorum de ciuita
te dca qui fuit currentibus annis dni millo trecentesimo
tricesimo scdo die nona mensis Julii et circa et usque in aduentu
dci dni capitum. Insup ad liberandum et absoluendum quemlibet
ex ipsis rebellibus complicem sequacem seu fautorem eorum qui ue
nerit ad mandata cois tudti p se ul p parte et bona cuiuslibet ipsorum
ul alterius eorum confiscata et non confiscata coi tudti ab oibus et
singlis processibus condepnatoibus et exbannimentis reformatoibus or

dinamitis et statutis quibuscumque sub quocumque tenore vel verborum quacumque ex
cause vel causa factis Latis scriptis sive conceptis / Et ad tollendum cas
sandum et adnullandum predictos processus condempnationes exbannimenta reffor
mationes ordinamenta et statuta prohibata facta contra aliquem rebellem fau
torem complicem et sequacem ipsi et addandum concedendum bayliam et
potestatem cuilibet deputato vel deputando imposterum super cancellatione proces
suum et similium / Predictos processus condempnationes exbannimenta refor
mationes ordinamenta et statuta cancellandi et tollendi extrahendi admo
vendi et separandi ab aliis cum quibus erant in eodem volumine ne
imposterum memoria habeatur / Preterea ad reponendum et restituendum quemlibet
ex predictis rebellem complicem et sequacem seu fautorem ipsi vel ipsi
parationis In possessionem et tenutam omnium eorum bonorum vel alterius eorum que
tenebat et possidebat tempore sue rebellionis seu fautoris aliarum ex rebel
libus factis et quenlibet claravallensem que ex facto tempore in aliquo dictum est decreto
super habebat tenebat et possidebat prout quilibet ipsorum habebat et et pos
sidebat / exstantium non constructorum vel consumptorum seu devastatorum
in eo statu in quo nunc sunt // Salvo et excepto de casalenum sive
solum domini francisci Jacomis porte vie plathearum communis super quo nunc
est hedificium communis congrua extimatione extimet et extimatur ipso
lo et casalem tantum fiendum absque hedificio idem franciscus habeat pro
qua extimatione dictum casalem cum tecti libere remaneat et ex nunc
sit ipsi communis domino et comodo applicatum // Et ad promictendum dictam
extimationem seu pecuniam quam dictum casalem fuit extimatum dare
et solvere et pagare eidem francischo / Inter ea ad dandum et conce
dendum cuilibet ex predictis rebellibus complicibus sequacibus vel fautoribus eorum
seu parcatoribus eorum vel alterius eorum Licentiam auctoritate possessio
nem et tenutam bonorum predictorum auctoritate propria Intrandi tenendi pos
sidendi fruendi et fructus percipiendi salvo semper iure Juridictionis bonis
cuilibet quod ei competebat tempore ... vel competyt post occa
sionem Juris quesiti ab aliquo Jus habente ab predictos vel alterum
predictorum / Item ad observandum et adimplendum et effectualiter executioni

(ordo reponendi in possessionem
rebelles

BIBLIOTECA COMUNALE

mandandi, omnia et singula disposita, ordinata, disponenda, ordinanda
et providenda per Legerium capitum predictum super pace et reconciliatione ac
ipsi securitati dependentibus et connexis eisdem ex arbitrio et potestate
sibi commissis et datis a comuni Tudertii iuxta dispositionem et provisione(m)
factas et fiendas per eundem legerium semel et pluries, et quo
tiens opus fuit et eidem legerio videbitur et placebit, Insuper
addendi et concedendi baylia auctoritatem et potestatem Legerio predicto
providendi disponendi et declarandi semel et pluries et quoties
sibi videbitur et placebit totum et omne id quod oportunum visum fuit
ordinatum, dispositum faciendi seu declarandi super predictis vel
aliquo predictorum vel quibuscumque aliis factis et faciendis in pu
sterum occasione pacis et reconciliationis predicte. Insuper ad fa
ciendum super predictis dependentibus et connexis eisdem contractus unum
vel plures cum penis et penarum adiectionibus promissionibus et sti
pulationibus et omni iuris sollempnitate vallatos. Item ad rogan
dum magistrum Raynerium syndicum comunis Perusii ut pro comuni et nomine ipsius synd(ici)
fideiubeat pro ipso sindico sindicatus nomine comunis Tudertii pro observatione
omnium et singulorum promittendorum et fiendorum per ipsum ex clericum
sindicatum predictum. Et ad promittendum eidem magistro sindico et recipienti vice
et nomine comunis Perusii a predicta fideiussione conservare indempnem.
Cum etiam ad omnia et singula alia faciendum et exequendum, et exe
cutioni mandandum circa predicta vel aliqua predictorum connexis et depe
dentibus ab eisdem iusta, oportuna vel necessaria fuerint prout sicud et
qualiter et quemadmodum predicto domino capitaneo vel ipsi sindico videbitur expedire, Da
tes et concedentes eidem syndico in predictis et circa predicta et quolibet pre
dictorum connexis et dependentibus ab eisdem plenum liberum et
generale mandatum cum plena libera et generali administratione pro
mictentes ratum et firmum habere tenere observare et adimplere
quicquid per dictum syndicum gestum factum et procuratum fuit in nullo contra
facere vel venire, aliqua ratione vel causa de iure vel de facto sub obliga
tione et ypotheca omnium bonorum comunis Tudertii presentium et futurorum.

Actum fuit hoc in sup(radic)to palatio p(rese)ntib(us) d(omi)no Andrea d(omi)ni Raymarij
d(omi)no Lamberto Salamonis, d(omi)no Nallo Caroci Ruberto d(omi)ni Gregorij
Cicchólo Caroci Ciccolo Gualfredi d(omi)no Andalo Jacobelli Lippo
d(omi)ni Andree, Astorello nini et plurib(us) alijs testib(us) rogat(is)
et vocat(is)

Die undecima m(ensi)s augusti nobilis et potens vir Legerius capi
tan(eus) s(upra)d(i)c(t)us ex omni auct(oritate) q(uam) h(abe)t sup(er) reconciliatione et pace d(i)c(t)e
civitat(is).. d(omi)ni octo sup(er) conservatione status.. duodecim et colla
terales de ipsor(um) consilio confalon(erii) pop(u)li et consules artium ip(s)i(us) civi
tat(is) de quib(us) fuer(un)t p(rese)ntes quinquaginta sex addunati in
sala superiori palatij novi d(i)c(t)i co(mun)is mandat(o) s(upra)d(i)c(t)i d(omi)ni capit(anei) ad
sonum campane et requisit(ione) baiu(lorum) ut moris est, Int(er) quos f(a)c(t)o
et misso partito p(er) ip(su)m d(omi)n(u)m capitan(eum) ad bussulas et palluctas
s(e)c(un)d(u)m formam statut(i) d(i)c(t)i co(mun)is obtento nemine discordante simil(ite)r ex
omni auct(oritate) quam h(abe)nt deliberaver(un)t et ordinaver(un)t omni mo(d)o et iure
q(ui)bus melius potuer(un)t q(uod) hodie reaudunet p(rese)ns consilium cum
plurib(us) sapientib(us) sicud d(omi)no capit(aneo) videbit(ur) et placebit In quo con
silio possit g(e)n(er)alit(er) provideri quicq(ui)d sup(er) reconciliatione et pace d(i)c(t)e
civitat(is) d(i)c(t)o consilio videbit(ur) et placebit. Illud q(uod) tunc in d(i)c(t)o consi
lio ordinabit(ur) valeat et teneat, et debeat executioni mandari ali
quo contrario no(n) obstant(e).

Item q(uod) olim exititij d(i)c(t)e civitatis ad honores d(i)c(t)i co(mun)is et consi
lia remictant(ur) et in bonis eor(um) restituant(ur) q(uam) cito fieri potest et p(er)
officiales qui sunt vel fuerint sup(er) talib(us) deputati eisdem favorabilit(er)
hec fiant

D(omi)n(u)s capit(aneus) s(upra)d(i)c(t)us in s(upra)d(i)c(t)a sala existens ad s(upra)d(i)c(t)um consilium et
ad providend(um) q(ui)ncq(ui)d ip(s)o d(omi)nus octo xij collateralib(us) confalon(erio) pop(u)li /

et consiliis eorum generali super reconciliatione et pace dicte Civitatis elegit ipsos sapientes, et voluit et mandavit ex omni auctoritate qua haberet quod totum et quicquid fecerit et ordinaverit super reconciliatione vel pro confirmatione pacis dicte civitatis valeat et teneat et sit firmum aliquo contrario non obstante.

Quorum sapientum nomina sunt ista, videlicet

De regione Collis

Vivianus roberti
Dominus Andalo Jacobelli
Angnelellus domini Raynerii
Nicolaus salvi
Corradus Andree
Damianus venture
....

De regione Camollie

Johannes Bardoli
Pandolfuccius Beradelli
Masaius domini Corradi
Nicolinus Angelucci
Carocius Vinarelli
Folle Cadioli
Nolellus domini Corradi
Lippus Andree

De regione Sancti Martini

Franceschellus Herrigucii
Fatius Mannelli
Cecca domini Gerardi
Saracina Guerzii
Ser paulus petri
Corradus Cacoli

Magister petrus paymaldi
Contolus Munaldini

De regione de Pantaneto

Mactheolus Gentilelli
Angelus Blaxii
Nicolaus Gualfredi
Nicolaus domini Pauli
Antonius Magistri Todini
Lellus petruccii

De regione Ovili

Mactheucius Masii
Crusagnonius Cole
Masaccius Poletti
Mactheolus Compagni
Memmius Gelli
Bello Andreelli
Nimus Peri
Lellinus Tomassucii
Dominus Nicolaus Venture
Luchas Guidi

De regione Vallis

Bartholellus Buci
Tadiolus Fioruli
Franceschinus Iannis
Andreucius Iannis
Cola Mannis
Cicolus Lamberti
Lippus Francisci
Michael Bartoli

Eodem die. Nobilis et potens vir Egerius hon. capitaneus supradictus dominorum octo super bono statu, xii. et collatherales de ipsorum consilio confalonerii populi et supradicti dicti sapientes electi per dictum dominum capitaneum ad providendum super reconciliatione et pace et aliis rebus addunati in sala superiori palatii veteris dicti communis, de quibus nonaginta octo fuerunt presentes mandato supradicti dicti domini capitanei ad sonum campane et requisitione baiulorum ut moris est inter quos facto et misso partito per dictum dominum capitaneum ad bussulas et pallottas secundum formam statuti dicti communis et optento per nonaginta septem ex eis qui miserunt eorum pallottas in bussulam albam de sic non obstante una pallocta reperta in bussula rubea de non, deliberaverunt et ordinaverunt omni modo et iure quibus melius potuerunt quod pro reconciliatione et conservatione pacis dicte civitatis officium dominorum octo super conservatione pacifici status dicte civitatis ex nunc sit liberum et in ea libertate qua erat dictum officium tempore quo ordinatum et inceptum fuit remotis et cassis ex nunc duodecim et collateralibus de ipsorum consilio confalonerii populi et etiam omnibus et singulis statutis et ordinamentis decretis et reformationibus de officio ipsorum xii. collateralibus confalonerii loquentibus. Et quod aliquis ad aliquod dictorum officiorum non possit eligi vel vocari debeat tamen dicto confalonerio de ei ordinato salario tamen pro toto tempore satisfieri. Item quod officium viginti novem ex nunc similiter sit cassum.

BIBLIOTECA COMUNALE · ARCHIVIO · 1901

Item cum bussule manibus predictorum dominorum octo nomina inclusa
impleta fuerint tempore guerre et nunc divina permictente poten
tia ad concordiam ipsa Civitas est reducta et de bono in meli
us reducetur quod omnia nomina que in dictis bussulis sunt ex nunc
penitus sint cassa. Et ipse bussule de bonis et comunibus ho
minibus pacis unitatis et concordie amatoribus per sex decem
mensibus incipientibus in kalendis settembris proxime futuris in Christi
nomine debeant rempleri. Hoc modo videlicet quod dictus dominus capitaneus
dominorum octo consules artium cum viginti quatuor sapientibus
popularibus vocandis per eos de bonis et sufficientibus personis ut
supra dictum est et de novo quod eis videbitur et placebit dictas
bussulas debeant remplere.

Item quod consilium Centum et adiunctorum et etiam consilium genera
le reuideant et renouent addendo et subtrahendo dictis consiliis sicut
et quomodo dictis domino capitaneo dominorum octo consulibus et viginti quatuor
sapientibus popularibus predictis eligendis ut supra dictum est videbitur conveni
re.

Et generaliter idem dominus capitaneus et predicti domini octo consules artium
et viginti quatuor predicti eligendi circa reformationem Civitatis predicte
et per conservatione pacis Civitatis prefate et circa connessa et depen
dentia predicta possit omnia et singula providere ordinare et deliberare semel
et pluries quotiens cognoverit oportunum totum et quicquid eis
videbitur et placebit quicquid autem fecerint providerint vel deliberaverint
valeat et teneat et sit firmum aliquo contrario non obstante.

Eodem die undecimo dicti mensis Nobilis et potens vir Regerius hon[orabilis]
capitaneus supradictus sedens pro tribunali in sala superiori palatii novi dicti comunis
ad bancum versus platheam coram sex de numero dominorum octo super bono
statu dicte Civitatis absentibus tamen Mattheo Jacobelli et Guasciolo
Jacobelli ex dicto numero dominorum octo ex baylia et auctoritate dicto domino capi
taneo concessa a consiliis oportunis dicte Civitatis ut patet manu mey
Petri cancellarii supradicti providit deliberavit voluit et mandavit

pro pace et conservatione pacis dicte Civitatis que per not. cam. dicte civi
tatis tuderti et quemcumque alium officialem dicte civitatis habentem iu
risdictionem et officium super presenti matheria omnes et singule con
depnationes et sente(ntie) late contra rebelles dicti cois eorum complices, sequa
ces et fautores, occasione rebellionis, conspirationis, iure, conventicu
le, lese turbatoris status, et sub quacumque conceptione verborum late appa
rent contra illos tam qui venerint vel venerint ipsi vel eorum heredes per se,
vel cum quo. legitt. ad mandata dicti cois tuderti cassent cancellent et irriten
tur de libris dicti cois et ex nunc pro cassis cancellatis habeant. Et
insuper ad cautelam providido viro ser clerico de Amelia not. cam.
dicte Civitatis presenti et intelligenti precepit et mandavit, quatenus ipsas
condepnationes et sententias debeat cancellare et cassare ut supius dic
tum est

Item dictus capitaneus generalis ex balia auctoritate quam pro pace et securitate
perpetua dicte pacis presumptiavit declaravit voluit et mandavit presentibus
ser clerico Angeli sindico cois tuderti et fatio mancli beate Chie
risij et francischo manis procuratoribus olim rebellium cois predicti
que rebelles olim dicti cois eorum complices, et fautores qui tempore regi
minis predicti dni capitn venerint vel venerint ad mandata dicti cois in futu
rum non teneantur solvere aliquas datas nec collectas impositas
medio tempore vel etiam imponendas pro aliquibus debitis dicti cois factis
a die eorum rebellionis usque ad diem eorum reintroitus et hoc ideo,
quia cum eisdem sic extitit iam tractatum

Die xiij suprascripti predicti dni Octo, super bono statu dicte civitatis et consules
artium ipsius civitatis unacum dicto capitn generali adunati in sala su
periori palatii veteris dicti cois mandato dicti dni capitn ad sonum campan
et requisitione baiuli ut moris est qui fecit et misso pretio per ipsum
dnm capitn ad bussulas quod palluctas, et optento de quolibet ipsorum
novem per se singulariter et divisim, secundum formam statuti dicti cois ex

TODI

auct[oritat]e com[mun]is ... die xi d[ic]ti m[ensi]s, ad reimplendu[m] Bussulas p[ro] sex decem
mensib[us] ad officium priorum dicti com[mun]is et sufficientib[us] p[er]s[ona]s ad faciendum con
silium pp[opul]i et consilium generale dicte Civitat[is], Et generalit[er] ad provide
[n]d[um] venaci eis totum et quicquid eis videbitur bona cum ... p[ro] reco
adatione, et conservatione pacis Civitat[is] p[redi]cte ut s[upra] d[ic]t[um] est viginti qua
tuor s[upra]s[crip]tos, Quorum nomina ista sunt, v[idelicet]

C Dn[u]s Andale Jacobelli
C Corradus Andree,
C Jannucius Venturelle
C Cicolus Saluoli

de r[egione] (Colle),

C Nicolucius Gerardi
C Collinus Angelucii
C Lippus Andree,
C Cecchinus Nicole

de r[egione] ...

C Lippus Andree Balducij
C Laurentius Tudinij
C Corradellus Jacobonij
C Bartholinus Bennevuti

de regione valli

Cicolus dn[u]i Pauli
Dominicus Magri Tudinij
Colus Johis
Et Paulus Guidi
Leltus Petrucçali

de r[egione] ...

Vivianus Bartholutij
Bosinus Silutij
Angnelellus Andreutij

de r[egione] ...

Contolus Monaldutij
Petrus Tudinij Nicole
Jannucius Jacobutij Petri
Vallus Bonicelli

de r[egione] ...

Die quintadecima m[ensi]s augusti

Dni octo sup[er] bono statu dicte Civitat[is] Tuderti, vocatis ... d[ic]to d[omi]no
capitum consilib[us] artium et viginti quatuor popularib[us] ad eor[um] co
silium, de quib[us] sexaginta sex interfuerunt p[re]sentes adunati in sala
superiori palatii veteris dicti com[mun]is mandato dicti d[omi]ni capitanei ad sonum ca
pane et vocem preconis ut moris est, Int[er] quos facto et misso p[ar]
tito ad Bussulas et palluctas, s[ecundu]m formam statuti dicti com[mun]is et optemp
to in plena concordia ipsorum nemine discordante deliberaverunt p[ro]vi
derunt et ordinaverunt omni modo et iure quibus melius potuerunt
p[ro] honore Ihu Xpi beate marie virginis matris ei[us], Et bea
tissimi Fortunati confessoris capitis et protectoris dicte Civitat[is]

ip[s]a civitas

ipsa civitas regat et gubernet ad populum et pro popularibus per se. Et quod pro
conservatione pacis dicte civitatis pro presens consilium sapientum ordinet
et eligat consilium populi civitatis prefate de trecentis bonis popu
laribus et ab inde supra sicud haberi poterunt populares amatores populi
supradicti et non consilium Centum et adiunctorum, et consilium populi de
beat vocari. Quod consilium plenum et generale arbitrium et
illam potestatem et iurisdictionem quam habet ipsum de Tuderto. Nomina
tio quorum consiliariorum fiat per regiones et de qualibet regione assumantur
quinquaginta consiliarii et ultra sicud haberi poterint et quodlibet nomen
per se vincat per duas partes adbussulas et palluctas. Et si in aliqua
regione non invenirent sufficientes possint ipsi consiliarii de aliis
regionibus adimpleri. Quicquid autem in aliquo consilio populi reformabitur
et mictetur ex ipso consilio descendentibus optineri debeat per duas partes
ad bussulas et palluctas. Et aliter non valeat nec teneat quicquid
sequitur ab ipso, semper tamen servato ordine officii viginti quatuor sa
pientum secreti consilii antepositorum dicto consilio populi sicud anteposi
tum erat consilio Centum et adiunctorum et semper dicti viginti quatuor
sint de numero consilii populi supradicti. Et quod numerus Centum consiliariorum
populi presentium sufficiat in omnibus reformationibus faciendis.

Die vicesima secunda mensis augusti. Domini octo super conservatione status pacifici dicte
civitatis consules artium viginti quatuor de ipsorum consilio una cum dicto
domino capitaneo et eius mandato, adunati in sala superiori palatii veteris dicti
comunis, ad sonum campane et vocem preconis, ut moris est in quibus facto
secreto et celato scrutinio per dominum capitaneum et me Petrum cancellerium
eorundem et optento quasi nemine discordante, deliberaverunt et ordinaverunt
omni modo et iure quibus melius potuerunt, quod in honore Yhesu Christi, beate Marie
virginis matris eius, et beatissimi Fortunati capitis et protectoris comunis
et populi civitatis Tuderti, pro reconciliatione et pace perpetua dicte civitatis
per ipsos dominos capitaneum, octo, consules, et viginti quatuor eligantur ad
secreta scrutinia facienda per dominum capitaneum et cancellerium eorundem, domini
priores populi civitatis predicte pro sex mensibus futuris sicud extitit ordinatum, et

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI · 1004

sint in qualibet cerna decem qui presint in civitate predicta cum illa iuris
dictione balia et potestate quam sunt domini octo nunc et alia que ordi
nabunt in futurum

Die vicesima septima mensis augusti domini octo super bono statu consules
artium et vigintiquatuor de novo consilio dicte civitatis de quibus in
terfuerunt presentes sexaginta tres una cum domino capitaneo et ipsi mandato
adunati in sala superiori veteri dicti communis ad sonum campane et req
sitione bay ut moris est in qua facto et misso partito per ipsum dominum ca
pitaneum ad bussulas et palluctas et optento secundum formam statuti dicti communis
pro conservatione perpetua pacis dicte civitatis providerunt deliberaverunt et
ordinaverunt omni modo et iure quibus melius potuerunt quod domini priores
populi dicte civitatis futuri donec eorum status de ipsorum officio loquen
tia ordinabunt regant et gubernent civitatem et comitatum tuderti secundum
formam statuti et ordinamentorum que nunc vigent et que domini octo
sedi servare tenent Et interim dicti domini priores in principio eorum of
ficii mictant aliquas sufficientes personas pro statu communis perusii
et senarum et ipsis statutis potatis readunet presens consilium
et in ipso tunc proponat quid sit faciendum de ipsis et illud quod tunc super
predictis deliberabitur exequatur

G Item quod ipsi domini priores non possint se intromictere de aliquibus questio
nibus civilibus vel criminalibus aliquarum spetialium personarum salvo si pro parte civium cum
aliquo nobili causaret

Die ultima mensis augusti convocato et adunato consilio populi civitatis tuderti in pa
latio novo dicti communis mandato et dicti domini capitanei ad sonum campane et tubatorum
vocemque preconum ut moris est In quo quidem consilio .. unus ex stati
bus interfuit fortunati extraxit suis manibus de cassa et bussula in qua resident
dominorum priorum populi inclusa quandam cedulam in qua scripti erant
domini priores populi dicte civitatis pro mensibus septembris et octubris proxime futuris
quorum dominorum priorum nomina ista sunt

Colus dni Jacobi	Matheus pgate
S. paulus petri	Nerius Blasii / alcholdanus
Ugolinellus Gualfredi	Johannes Mathey
Nicolaus manetti Amabilis	Johannes Mathey Gotii
Colus petri	Pokellus nicoli cocheratinus

Qui s(upra)d(ic)ti dni priores absentibus S(er) paulo et Hugolinello in s(upra)d(ic)to consilio constituti iuraverunt ad s(an)c(t)a dei evangelia tacto libro eorum officium prioratus pro infrascriptis duobus mensibus facere et exercere bene legaliter et sollicite bona fide remotis hodio amore precio precibus gratia vel timore secundum formam statutorum ordinamentorum et reformationum dicti comunis

Anno domini etc. Hic est liber sive quaternus inse continens propositas arengamenta reformationes provisiones deliberationes ordinamenta et decreta consiliariorum populi consiliorum generalium et consilium artium comunis Civitatis tuderti consilium vigintiquatuor adiuncta syndicatus iuramenta electiones officialium et alias diversas et varias scripturas inceptas tempore capitaneatus Nobilis et Sapientis viri Legerii Nicolucii Andreocti de perusio honorandi capitanei et defensoris comunis et populi civitatis tuderti Et scriptus per me Jacobum Magistri Nardi de sancto Jumpiani auctoritate notarium et officialem et notarium dominorum priorum et comunis tuderti cancellerium et ad reformationes dicte civitatis specialiter deputatum Sub anno domini millesimo Trecentesimo tricesimo septo Indictione quinta tempore domini Benedicti pape duodecimi diebus et mensibus infrascriptis et prout inferius continetur

Die vigesimo sexto mensis octubris consilium dominorum priorum populi conservatorum status pacifici comunis et populi civitatis tuderti in sala picta palatii novi dicti comunis ad consilium congregatum habito super raciocinio et colloquio et optento inter ipsos dominos priores secundum formam statutorum voluit decrevit atque firmavit quod ut renovatio status civitatis tuderti diutius pensata effectum debito demandetur mictat et ponant ad consilium vigintiquatuor bonorum civitatis tuderti de populo consilii secreti suspensio omnium statutorum que ipsi renovationi obstarent et sub

sequent ad ipm consilium ppli et put prouisum fuit et firmatum ita executioni mandet.

Dicta die post predicta. Consilium viginti quatuor bonorum virorum de populo secreti consilii Civitatis tuderti in sala picta palatii novi dicti comunis ad consilium more solito adunatum in presentia officii dominorum priorum populi conservatorum status pacifici comunis et populi Civitatis tuderti voluit et decrevit presente et proponente inter eos sapienti viro domino francischo de laposta legum doctore iudice et vicario dicti domini capitanei populi dicte Civitatis facto partito ad bussulas et palluctas et optento secundum formam statuti quod renovatio statutorum Civitatis tuderti fiat et fieri debeat et quod omnia et singula statuta decreta provisiones seu reformationes dicti comunis que ipsi renovationi statutorum obstarent ex nunc sint suspensa et pro suspensis habeant ac si de eis in presenti provisione seu decreto fieret mentio spetialis et que statuta et provisiones ex nunc pro specificatis et suspensis penitus habeant aliquo statuto vel ordinamento dicti comunis faciente in contrarium non obstante et ut predicta sortiant effectum quod dicta statutorum obstantium et que obstare possent suspensio ad consilium populi tuderti proponatur et mictatur et prout in eo deliberatum fuit ita executioni mandet et in posterum debeat observari.

In nomine domini amen die vigesimo nono mensis octubris Convocato et adunato consilio populi Civitatis tuderti in palatio novo dicti comunis de mandato nobilis et sapientis viri legerii nicolucii andreocti de perusio honorabilis capitanei populi Civitatis tuderti ad sonum campane et tubarum vocemque preconis ut moris est in quo quidem consilio dictus dominus capitaneus cum deliberatione dominorum priorum populi dicte civitatis proponit si placet presenti consilio suspendere statutum comunis et populi dicte Civitatis tuderti quod loquitur de renovatione statutorum cum per officium dominorum priorum populi et per consilium viginti quatuor bonorum virorum de populo secreti consilii sit provisum quod fiat suspensio statutorum omnium que loquerentur de renovatione statuti predicti.

Super qua proposita dictus dominus capitaneus predicto consilio petiit sanum consilium exiberi.

Magister nicolaus magistri iacobi unus ex dictis consiliariis surgens in dicto consilio ad arengheriam super dicta proposita dixit et consuluit quod quicquid p

dcos dnos priores et p consilium vigintiquatuor bonorum hominum secreti consi
lii sup dca proposita est prinsum et optentum proponat et mictat ad simile con
silium et qd dia et singula statuta et decreta provisiones seu reformatões dci
cois que quomodolibet in contrarium loquerent auctoritate et potestate presen
tis consilii sint suspensa et pro suspensis penitus habeant habeant

In reformatione eius consilii facta et misso partito per dcm dnm capitaneum ppli presenti
bus et consentientibus dcis dnis prioribus pp diligenti partito et scrutinio
celebrato ad bussulas et pallunctas sm formam statuti placuit trecentis duo
bus consiliariis dci consilii qui miserunt eorum pallunctas in bussulam albam
de sic dcm consilium dci magistri Nicole consultoris et sic extitit refor
matum non obstantibus quinque pallunctis missis et repertis incontrarium p
dictorum

Die vigesimo nono mensis octubris Sapientes et prudentes viri dni priores pp con
servatores cois et pp civitatis tud' in camera quadam palatii novi dci
cois adunati actenta dca suspensione statutorum iam facta ut dca renovatio
statutorum fiat statuerunt et decreverunt qd ista proposita de renovatione statutorum
ad consilium vigintiquatuor secreti consilii de pplo denominat. Et si
in eodem consilio optentum fuit subsequenter ad consilium pp civitatis tu
derti mictat et proponat Et predicta in eodem firmatum fuit ita execu
tioni plenius effectibus demandet. Et predicta dixerunt et providerunt facto int
eos primo diligenti scruptinio et partito inter eos et optento sm formam
statuti

Dicta die post predicta Consilium vigintiquatuor bonorum virorum de pp secreti
consilii adunatum ut e in presentia dci officii dnorum priorum et de hiis facta
proposita et celebrato solempni scruptinio et partito ad bussulas et pallunctas et
optento p consiliarios dci consilii sm formam statuti actenta dicta provisione
facta p dictos dnos priores populi sup dca et ista proposita de facto et re
novatione statutorum voluit et decrevit qd dca et ista proposita ad consilium

pro proponatur

Die vigesimo nono mensis octubris convocato et adunato consilio populi ci-
vitatis Tuderti in palatio novo dicti communis de mandato nobilis et sapientis vi-
ri Legerii Niccholucii de Perusio honorabilis capitanei populi Civitatis Tuderti ad so-
num campane et tubarum vocemque preconis ut moris est In quo quidem
consilio dictus dominus capitaneus cum deliberatione dominorum priorum populi dicte civi-
tatis proponit quid videtur et placet presenti consilio providere et deli-
berare super renovatione statutorum communis et populi Civitatis Tuderti cum
per officium dominorum priorum populi et etiam per consilium viginti quatuor
de populo secreti consilii sit provisum quod presens proposita proponatur in pre-
senti consilio Et cum in consilio populi sit facta suspensio statutorum
que quomodolibet loquerentur contra renovationem predictam dummodo in pre-
dicta renovatione seu presenti proposita non veniat nec intelligatur vel
venire possit capitulum seu statutum civitatis Tuderti quod de dominationibus loquitur nec
aliquod capitulum quod faciat vel sit seu esse possit directe vel per obliquum
contra officium dominorum priorum populi civitatis Tuderti seu etiam contra iurisdic-
tionem et potestatem consilii populi dicte Civitatis seu ipsi populi nec
etiam in ipsa renovatione intelligantur vel venire vel fieri possit aliquod
statutum sive ordinamentum per quod aliquis massarius sive laborator qui scri-
ptus esset inter laboratores seu in libro laborantium massariorum civitatis vel
cuius libra esset scripta in civitate Tuderti nec etiam aliquis comitatus Tu-
derti possit aliquam immunitatem habere directe vel per obliquum preter
vel ultra quam habeant de presenti

Ser Angelinus Raynaldi unus ex dictis consiliariis surgens in dicto
consilio ad arenghieram super dicta proposita dixit et consuluit quod renovatio
statutorum provisionum et reformationum sive ordinamentorum civitatis Tuderti fi-
at et fieri debeat prout et sicut in dicta proposita continetur videlicet per duode-
cim bonos viros eligendos et qui eligi debeant per officium dominorum
priorum populi dicte Civitatis Tuderti et viginti quatuor de populo. Item quod

q non possit dci duodecim statuarij eligendi aliqd providere statuere vel or
dinare de forma dce provisionis ꝯ fce nec possint vel debeant dci statutarij
vel viginti quatuor de populo vel alter ipsorum ad dictam renovationem faciendam
eligere se ipsum vel filium sive fratrem vel patruum vel consanguineum usque ad
tertium gradum consanguinitatis nec etiam possit aliquis eligi de excep
tuatis per reformationem consilium artium dce Civitatis et comunis de populo
Et q provisiones statuta et reformationes que dci duodecim statuarij provi
derint et fecerint seu compilaverint et quicquid per eos in predictis et circa
predicta actum et gestum fuit reducatur et reduci debeat consilium dnorum
priorum pro dca Civitate qui tunc temporis in officio presidebit et ad officium
dnorum priorum presentium in dicto officio presidentium et ad consilium vigin
tiquatuor bonorum virorum de populo secreti consilij qui tunc fuit in dicta civitate
tuscie et q quicquid et prout super ipsa renovatione statutorum facta per duo
decim sapientes supradictos electos et super provisionibus sive statutis
per eos provisis et factis prefati dni priores presentes et alij dnj priores
qui tunc erunt in officio prioratus et vigintiquatuor de populo secreti
consilij ꝯ dci utilius et salubrius q comuni et ipsi civitati viderint obser
vari debeat auctoritate et potestate presentis consilij q et omni via iure
et modo quibus melius fieri potest per tempus ꝯ unius anni sumendi initium
a die publicationis ordinamentorum et statutorum predictorum in antea computa
dum dum tamen in eis non sit vel esse debeat nec dci statutarij concedere
vel facere possint aliquod statutum seu ordinamentum provisionem vel legem q
vel que tangat comune vel aliam comunem personam utilitatem vel comodum vel
aliam singularis seu specialis persone Et q sint et stare debeant dci du
odecim statuarij eligendi ut dictum est et premissa celerius formatum
effectum continue in uno loco eisdem per officium dnorum priorum ipsis
assignando quousque renovationem statutorum predictam et alia supra dic
ta et eis commissa plenarie duxerint exequenda Et pro eorum sala
rio et remuneratione laboris prefati dci duodecim statuarij eligendi habere
debeant a dcto comuni illud salarium q eis concedit et permissum est sum sol

mam statuti civitat[is] tuderti Et quod in arbitrio et potestate officii dominorum
priorum predictorum sit et esse et remanere debeat novatio et electio predicta quo
rundam prudentum et providorum qui renovationem provisionem et statuta et alia
opportuna circa predicta scribant et faciant Et salarium et mercedem habeant
pro predictis illud et illa quod et quam eisdem secundum formam statutorum dicte civita
tis competere consignat.

In reformatione cuius consilii facto et misso partito per supradictum dominum capita
neum super dicta proposita ad bussulas et palluctas secundum formam statuti dicti
comunis presentibus et consentientibus dominis prioribus supradictis placuit ducentis
nonaginta septem consiliariis dicti consilii qui miserunt eorum palluctas
in bussulam albam del sic dictum et consilium supra dicti ser Angelini
consultoris et ita extitit reformatum non obstantibus undecim pallucte
tis repertis missis in bussula rubea del non in contrarium predictorum.

Die vigesimonono octubris sapientes et providi viri domini priores populi
conservatores pacifici status comunis et populi civitatis tuderti in sala ma
gna palatii veteris dicti comunis ad consilium more solito congregati volen
tes procedere ad electionem duodecim statutariorum qui faciant renova
tionem statutorum secundum formam consilii populi facti et celebrati super mate
ria renovationis predicte deliberaverunt et firmaverunt facto inter eos partito
et scruptinio ad bussulas et palluctas et optento inter eos secundum formam
statuti quod in consilio vigintiquatuor bonorum virorum de populo secreti consi
lii fiat proposita quomodo et qualiter sit per eos et dictos viginti
quatuor de populo dictorum statutariorum electio facienda in omnibus et per omnia
secundum reformationem consilii populi ut dictum est.

Dicta die consilium sapientum et discretorum virorum dominorum priorum
populi conservatorum pacifici status comunis et populi civitatis tuderti in sala
magna palatii veteris dicti comunis congregatum unacum decem et
octo consiliariis ex numero viginti quatuor bonorum virorum

de ppło secti consilij conuocatis i loco pdo de mand dcor dnor p
orum pp ad sonum campane et requisitione banni ut moris est fa
primo de hijs et sup infrascriptis proposita p discretum virum Mac
Macthenm prefate virum expositorib priorum dci officij viz quo
modo et qualiter fit dcor duodecim statutariorum nouatio creatio et
electio facienda et celebranda scdm reformationem consilij populi pterea
celebrati et fa et fco et misso int eos ptito et scrutinio diligenti
scdm formam stat dci cois voluit decreuit et stabiliuit atqz firmauit
et voluerunt decreuerunt atqz firmauerunt dci dni priores et dci decem
et octo ex nro dcor viginti quattuor de pp [illegible] optento int eos scdm form stat
scdm dcm et consilium Odducij Luccaronis unius ex consiliarijs dci consi
lij qr electionem et nouationem dcor duodecim statutorum procedat in
hunc modum viz qr in psenti consilio eligant aliqui boni viri de ci
uitat tudti sufficientes ad pdca et omni suspicione carentes qui elec
ti debeant in ipo psenti consilio scruptinari et micti ad scruptinium ad
voces secretas et illi duodecim ex dcis electis qui ad dcm secretum scru
tinium fuerint plures voces debeant postea singlariter et quilibz ipor
p se scrutinari et micti ad scruptinium viz ad bussulas et palluctas et
p duas ptes consiliarior dci consilij ad dcm scruptinium de quolibet p
se debeat optineri Et qui sic electi et scrutinati fuerint et de quibus
optentum fuit ut dictum est sint statutarij et renouationem statuto
rum faciant scdm formam et contenta in reformatione pdca consilij ppli et
eis comissa studiosius exequant

Dicta die vigesima nona mensis octubr officium sapientum et discretorum
virorum prior populi conseruatorum pacifici status cois et populi ciuitatis
tuderti et consilium viginti quattuor bonorum virorum de ppło secti consilij scilicet
viginti ex dco nro vigintiquattuor congregati ad consilium in sala magna
palatij veteris dci cois ad nouationem et electionem istorum statutariorum
faciendam qui faciant et exequant renouationem statutorum Ciuitatis

BIBLIOTECA COMUNALE · 100

tuderti reformationem consilij ppli dce Civitatis primo celebrato et facto
in dicto consilio et consiliarios videlicet dcos dnos priores et dcos
de numero dcorum viginti quatuor de ppulo secreto scructinio ad voces
secretas et postea de illis quibus fuit optentum facto et misso partito
ad bussulas et pallucttas et semper de unoquoque istorum statutariorum
infra nominatorum optento per duas partes dcorum consiliariorum adminus et
premissis factis ultra nominaverunt et elegerunt in statutarios predicto comuni
tuderti ad faciendum renovationem statutorum dce civitatis secundum re-
formationem consilij ppli dce civitatis infrascriptos providos vi-
ros videlicet

Colam Petrucij
Iulium dni Salamonis
Cicchinum Nicole
Macthum Nulgutij
Bartholinum Benvenutj
Colam Buccij Bentivengna
Lemum Magistri Iohannis
Lippum Andree
Petrum Tudinj
Macthum Iohanutij Massarelj
Contolum Gualfredelj
Buccium Martinj

Die ultimo mensis octubris. Viri providi et discreti dni priores ppli
conservatores pacis et status comunis et ppli civitatis Civitatis in sala
parva palatij veteris dci comunis ad consilium convenientes et
more solito congregati attendentes necessario debere presenti die
consilium ppli dce civitatis more solito congregari tam pro extrahendo de pre-
se seu capssam novam ternam officij dnorum priorum ppli dce Civitatis
qui debent preesse regimini et officio pro dco ppulo et comuni de mense novembris
et decembris de proximo secuturis quam etiam ut fiat renovatio consilij
viginti quatuor bonorum virorum de ppulo secreti consilij proximo novembris proxime
venturi secundum formam statuti dce civitatis deliberaverunt et statuerunt quod
cras presentis consilium ppli convocetur et more solito congregetur in quo
consilio de electione dci consilij viginti quatuor de ppulo fiat.

proposita spetialis et p(er)ut in eodem firmabitur et fiet habeat firmitatem.

Die octo mensis octubris. Index nove d(omi)nu(m) convocato et adunato co(n)silio populi Civitatis tuderti In palatio novo co(mun)is tuderti de mandate d(omi)ni capitanei s(upra)d(ic)ti ad sonum campane et tubarum voceq(ue) preconis, ut moris est. In quo quidem consilio d(ic)tus d(omi)nus capitaneus cum deliberatione d(omi)nor(um) prior(um) populi d(i)c(t)e Civitatis proponit quid placet p(re)senti consilio providere sup(er) electione vigintiquatuor bonor(um) viror(um) de populo secreti consilii videlicet p(ro) mense novembr(is) p(ro)xi(m)o venturo et quo et qualiter et p(er) quos d(ic)ta electio fieri debeat s(ecundu)m form(am) statutor(um) civitat(is) tuderti quod de d(ic)ta materia loquit(ur).

Sup(er) qua p(ro)posita d(ic)tus d(omi)nus capitaneus petiit pro d(ic)to co(mun)i utile consilium exiberi.

Mactheus Johnitii unus exconsiliariis d(ic)ti consilii surgens ad arenghetam In d(ic)to consilio sup(er) d(ic)ta proposita arengando dix(it) et consuluit q(uod) sup(er) d(ic)tam electionem et nominationem d(ic)tor(um) vigintiquatuor de p(o)p(u)lo secreti consilii faciant quatuor ho(min)es p(er) regionem d(ic)te civitat(is) tudert(i) ad computum numeri In p(re)senti consilio eligendi una cum officio novo d(omi)nor(um) prior(um) populi d(ic)te Civitatis quor(um) nomina inferius describunt(ur).

In reformatione cui(us) consilii f(ac)to et misso p(er) s(upra)d(ic)tum d(omi)num capitan(eum) sup(er) d(ic)ta p(ro)posita ad bussulas (et) pallu(c)ctas s(ecundu)m form(am) stat(ut)i d(ic)ti co(mun)is p(re)sentib(us) d(omi)nis priorib(us) s(upra)d(ic)tis et consentientib(us) placuit sexcentis qui(n)decim consiliariis qui miserunt eor(um) pallu(c)ctas In bussulam albam de sic d(ic)tam et consilium sup(er) d(ic)ti Matthei consultoris et ita extitit reformatam n(on) obstantibus septem pallu(c)ctis. In missis et rep(er)tis In contrarium p(er) non.

BIBLIOTECA ... LODI

Eodem die et in eodem consilio honestus et religiosus vir frater .. de ordine Beati Francisci in presentia dicti domini capitanei et dominorum priorum et consiliariorum populi predictorum publice et palam aperta cassa in qua sunt cerne scripte dicti officii dominorum priorum et nomina illorum qui in dicto officio preesse debent pro futura tempora usque ad complementum ipsarum de dicta capsa extrassit quandam cartam sive golippam in qua sunt scripta nomina infrascriptorum sapientum virorum quorum nomina et prenomina inferius describuntur qui preesse debent dicto officio pro mensibus novembris et decembris de proximo secuturis quorum nomina hec sunt videlicet.

Secunda cerna novembris et decembris

- Cicciolus Lamberti
- Ffatonus Francioli
- Benedictus Bonaiuti
- Joddolus Magistri Oddi
- Andreuccius Ciccioli Magistri Angeli
- Cicciolus Scianni
- Cola Filippucii
- Andreoccius Andreelli Raynaldi
- Terruccius Andreelli sartor
- Manes Petrucciani cancellarius

Dicta die VIII° mensis octubris facto et celebrato computato numero in dicto consilio populi pro electione facienda de dictis vigintiquatuor de populo secundum formam reformationis predicte et ut moris est infrascripti sunt vigintiquatuor boni viri quibus obvenit computum numeri in consilio supradicto habentes facere unacum officio dominorum priorum populi electionem dicti consilii vigintiquatuor de populo pro mense novembris de proximo accessuro quorum nomina hec sunt videlicet.

- Buccius Tomassii
- Marchuccius Jacobucii
- Mufciolus Jacobelli
- Tudinellus Johannis
- Guido Nallucii
- Bengnate Bartholutii

de P. cam

- Fontula Magistri Jacobi
- Francia Symucii

de P. S. Silvestri

- Besannus Bentivengnia
- Gregorius Guidarii
- Cicchinus Mactheoli
- Dominichellus Magistri Tudini

de region Ser P[...]

Lippus Gilinci
Brianus Gili
Andinus Johis
Jacus Cucci } de region medii
Mannicellus Andree
Michael Bartholelli

Cecchollus Arlocti
Giliollus Rossi } de regione vallis

Cosmanus Symucci
Tile Andreocti
Masseus Maccharelli
Polellus Symucci } de region collis.

Die vlto mensis Octubr sapientes et prudi viri Noui dni priores ppli conseruatores pacifici stat coïs et ppli ciuitatis tuder et supnoiati viginti quatuor viri quibus obuenit conputum numeri In consilio ppli sup celebranda election consilii vigintiquatuor de ppls secreti osilii Ciuitatis tuderti conuenientes ad consilium congreati ex remissione eis fca a consilio ppli dce Ciuitatis Et sup hijs hito ad inuicem diligenti collogo et deliberation et de vnoqq isstor electer pse fco et celebrato diligenti scruptinio et ptito ad bussulas et pallictas et semp de vnoquoqz isstor pse optento p duas ptes ipor ad minus et pleriqz satis vltra pponente Int eos dno capitu ppli Ciuitat tuderti noiauert et elegert infra pstos consiliarios et osilium ipor vigintiquatuor ppli dci secreti consilii p dcto mense nouebr pxim ventur quor hec sut nomina.

Ser Cinecchius mariis
Tomassus Leoni
Magr petrus rambaldi
Ser paulus petrucoli } de region s. silvestri

Petrucolus Raynucoli
Cecchinus Jacobelli
Johannes Bernardi
Natucius Cicoli } de reg. com.

Nallus Andinelli
Lambertinus Cicoli
Andreucius Janis
Lippus francisci } de region vallis

Lapus poletti
Andreectus macholi
Cicolus raynalducci
Gentilellus Herrici } de region s. prede

Biblioteca Comunale Todi
Archivio

Nicholaus Salicoli	de regione	Stephanus Posi	de regione
Jacobus Magistri Ubertini	colle	Andreuccius Bartholutii	nidoli
Dominicus Venturelle		Lucas Bartholutii	
Masciolus Pregolii		Mattheus Rucoli	

Die primo mensis novembris

Sapientes et providi viri domini priores populi conservatores status pacifici comunis et populi Civitatis tuderti et vigintiunus ex consiliariis consilii secreti dicte Civitatis videlicet vigintiquatuor de qualibet porta civitatis qui faciunt sunt et representant dictum consilium de mandato dictorum dominorum priorum de qualibet porta convocati et adunati in sala superiori palatii veteris comunis tuderti ad sonum campane et requisitione familiorum ut moris est et omnes simul considerantes quod duo ex dictis statutariis electis renovatorum presentes interesse ut statutarii electi non debent et quod ad dictam electionem de eis factam rationabiliter excusant pro magne quia dictus Cola phinci in officio prioratus populi tudertini presidet ad presens et quod dictus Lemmus magistri Johannis electus ad dictam renovationem faciendam necessaria ex se absentavit a Civitate tuderti fuerunt in plena concordia voluerunt et firmaverunt facta inter eos scruptinio et partito secundum formam statutorum Civitatis tuderti et optento inter eos secundum formam statuti dicte civitatis proponente inter eos supradictis et de hiis providus viro Cola phinci uno ex prioribus de officio dominorum priorum et dicti domini priores possint eligere quosdam viros prudentes et aptes ad hec in eo numero que eis videbitur quorum duo in presenti consilio missi ad scruptinium secretum et qui plures voces habuerunt subsequenter mictantur ad scruptinium ad bussulas et palluctas et alii duo de quibus fuerit optentum per duas partes consiliariorum ut dictum est sint et esse debeant loco dictorum aliorum statutariorum electi et subrogati statutariis loco dictorum Cole et Lemmi et cuilibet eorum

Die dicta prima novembris consilium sapientum et discretorum virorum
dominorum priorum populi conservatorum pacifici status communis civitatis Tuder
ti in sala superiori palatij veteris dicti communis ad consilium ad dunatum
unacum consilio vigintiquatuor bonorum virorum de populo secreti
consilij dicte civitatis in quo interfuerunt vigintiunus consiliarij
ex dicto consilio populi intendentes procedere ad electionem et sub
rogationem faciendam de dictis duobus statutarijs eligendis
ad dictam renovationem statutorum de qua supra fit mentio. Et facta pri
us de eis statutarijs infrascriptis electione per dictos dominos priores populi
ex remissione eis facta et subsequenter de eis in dicto consilio dominorum
priorum populi et dictorum vigintiquatuor de populo celebrato scrutinio
ad voces secretas et subsequenter ad bussulas et pallottas et
de eis optento secundum formam statutorum civitatis predicte et iuris quibus melius
potuerunt elegerunt et nominaverunt statutarios loco predictorum Cole et
Lemmi alias electorum et impeditorum seu excusatorum super hijs et loco
ipsorum et cuiuslibet eorum in predictis et ad ea posuerunt et subrogaverunt
providos viros

Dominum Andalo Jacobelli iudicem et } statutarios et utrumque ipsorum
Ciolinum Angelucij

Die secundo mensis novembris

Dominus Andalo Jacobelli
Cicchinus Nicole
Mactheus Mulgnucij
Bartholomeus Benvenuti
Cola Bucij Bentivengna
Ciolinus Anglucij
Lippus Andree
Petrus Todinj
Macthius Johuttij Massellj
Bucius Martinj

Electi statutarij dicti iuraverunt ad sancta dei evangelia corporaliter tactis
licteris et quilibet ipsorum per se iuravit renovationem statutorum ordinamentorum

253v

et reformation(um) seu p(ro)uision(um) Ciuitatis tuderti et o(mn)ia et singula eis s(upra)d(ic)ta p(re)d(ic)ta commissa et opportuna et que pro co(mmun)i tuderti et p(ro) p(o)p(u)lo utilia nouerint facere et exequi bona fide sine dolo uel fraude statuta que p(ro) d(i)c(t)o co(mmun)i et p(o)p(u)lo tuderti Congrua et utilia nouerint facere edere ac firmare In utilia dapnosa reserare admonere Et o(mn)ia circa p(re)d(ic)ta fidel(ite)r et bene exeq(ui) ad p(re)d(ic)ta que utilia p(ro) d(i)c(t)o co(mmun)i et p(o)p(u)lo nouerit conuenire et ad d(i)c(tu)m eor(um) officium uiderit expedire sec(undu)m formam eis traditam a co(n)silio p(o)p(u)li et omnimo et forma quib(us) eis uidebit conuenire

Die quinto m(en)s(is) nouemb(ris) Contolus Gualfredutij (et) Jo(hann)es d(omi)ni Salamonis et uterq(ue) ip(s)or(um) statutarij electi Jurauer(un)t ad s(an)c(t)a dei eguagl(i)a corporali(ter) tactis licteris circa d(i)c(t)am renouation(em) statutor(um) sollicite unacum o(mn)ib(us) aliis statutarijs Intendere bona fide sine fraude

In nomine d(omi)ni am(en) Anno d(omi)ni mill(esim)o trecentesimo trigesimo septimo Indictione quinta die octo m(en)sis nouenbris t(em)p(o)r(e) d(omi)ni Benedicti p(a)p(e) xij s(ecundu)m consuetudinem Ciuitatis tuderti Conuocato et adunato consilio populi Ciuitatis tuderti In palatio nouo d(i)c(t)i co(mmun)is mandato nobilis et sapientis uiri legerij nicolucij de perusio dei gratia laudabilis capitan(e)i populi d(i)c(t)e Ciuitatis tuderti ad sonu(m) campane et tubar(um) uoce(m)q(ue) p(re)conis ut moris est In quo quidem consilio d(i)c(tu)s d(omi)nus capitane(us) cum deliberation(e) d(omi)nor(um) prior(um) p(o)p(u)li d(i)c(t)e Ciuitatis p(ro)ponit q(uod) cum renouatio statutor(um) ciuitatis tuderti f(a)c(t)a p(er) duodecim sapientes uiros de ciuitat(e) tuderti electos ad p(re)d(ic)ta no(n) sit adhuc ad plenu(m) reuisa nec adhuc sit sup(er) statutis et p(ro)uisionib(us) f(a)c(t)is plene deliberatum p(er) officium d(omi)nor(um) prior(um) p(o)p(u)li ciuitat(is) tuderti qui sunt ad p(re)sens in officio in officio p(er)atus et p(er) officium d(omi)nor(um) prior(um) p(o)p(u)li p(re)dec(esso)r(um) suor(um) Et etia(m) p(er) uigintiquattuor bonos uiros de p(o)p(u)lo secreti consilij d(i)c(t)e ciuitat(is) In quos fuit remissum s(ecundu)m forma(m) reformation(is) consilij p(o)p(u)li si pla(cet) p(re)senti consilio p(ro)uidere et deliberare q(uod) cum p(re)d(ic)ti d(omi)ni prio

res populi presentes et precessores eorum et dicti vigintiquatuor de populo sint plene informati et notitiam habeant super dicta materia et renovatione statutorum et modicum supersit ad faciendum super predictis possint et eis plene liceat auctoritate et potestate presentis consilii providere et deliberare et notarii qui ea scripserint possint et debeant ea scribere et publicare, et valeat et teneat quicquid per eos circa predicta factum fuerit non obstante quod tempus dictorum vigintiquatuor de populo de presenti finiet, finierit vel aliquo alio contrario non obstante.

Cum quod opportuna consilia dicte civitatis videatur sit provisum quod supradicte proposite et quelibet ipsarum in presenti consilio proponantur, super quibus omnibus et singulis supradictis, dictus dominus capitaneus petiit pro dicto communi sanum consilium exhiberi.

Ser Angelinus Raynaldi Vanne ex consiliariis dicti consilii surgens ad arenghieriam in dicto consilio super prima proposita videlicet de facto revidendi ad complementum reducendi renovationem statutorum dixit et consuluit arenghando quod auctoritate et potestate presentis consilii domini priores populi qui ad presens sunt in officio prioratus, precessores eorum et vigintiquatuor de populo quibus fuit commissum revidere renovationem statutorum et super eis deliberare possint et eis liceat revidere et complere opus predictum hinc ad decem dies proximos aliquo contrario facto obstante et notarii publicare, prout in dicta proposita plenius continetur.

Item reformatum fuit consilii facto et misso partito per dictum dominum capitaneum super prima proposita videlicet de facto statuti ad bussulas et pallottas secundum formam statuti, placuit ducentis quinque consiliariis dicti consilii qui miserunt eorum pallottas in bussulam albam de sic dandum dictum et consilium dicti ser Angelini et ita extitit reformatum et opten

tum non obstantibus, decem et novem palluctis repertis in contrarium predictorum presentibus et consentientibus predictis dominis prioribus sedentibus.

In nomine domini amen. Hic est liber in se continens provisiones ordinamenta deliberationes decreta apodissas solutionum et alias diversas et varias scripturas factas et facta per prefatos sapientes et discretos viros dominos priores populi conservatores pacifici status comunis et populi, et scriptus per me Iacobum Magistri Nardi de Senis imperiali auctoritate notarium officialem et scribam dominorum priorum populi et comunis Tuderti ad infrascripta specialiter deputatum inceptus in anno domini millesimo trecentesimo trigesimo septimo indictione quinta tempore domini Benedicti pape xij de mense novembris et ab inde in antea prout inferius continetur.

Quorum dominorum priorum populi nomina et prenomina sunt ista.

Mercolus Lamberti	Ciccolus Iuanni
Fraternus Francioli	Cola Petrucii cappellarius
Benedictus Bonaiuti Crassi	Andreucius Andreotti Raymaldi
Iodolus Magistri Oddonis	Vermaius Andreotti sartor
Andreucius Cecoli ser Angeli	Manes Petruccioli Ruanellarius

In nomine domini amen. Die ... kalendarum mensis novembris sapientes et providi viri domini priores populi conservatores status pacifici comunis et populi civitatis Tuderti in sala palatii veteris dicti comunis ad consilium more solito congregati volentes procedere ad electionem quattuor prudentum notariorum computatorum ad scribendum renovationem statutorum habito prius ad invicem de hiis diligenti raciocinio colloquio et tractatu, et de uno quoque eorum per se facto et celebrato diligenti

scrutinio et ptito, ad bussulas, et palluctas, et semp de vno quo
que ipor ps se optento ipor nemine, discordante, noiavert et
eligert,

Mannicellum Gerardi
Dominicum Magri tudinj
Marchuccium Jacobuccij
Positum Ugolinelli

Notarios et scriptores statutarios
ad scribendum ipam renouationem
statutor sm form consilij ppli ppea
fcm cum salario eis concesso sm form stat,

In noie dni am. Hic est, Liber, siue quaternus, continens in se,
prouisiones ordinamta decreta electiones officialium fcas et fa
p dnos priores ppli tudertinj conseruatores status pacifici Ciui
tatis tuderti et plures alias varias et diuersas scripturas p
ipos dnos priores factas, factus compositus et ordinatus tpr
sapientum viror istor dnor prior ppli dce Ciuitatis Et scrip
tus p me, Clemtium Angli de Amelia not Et nuc not cancella
rie et reformaton dci cois et etiam not dcor dnor prior ppli
ad ipa officia p ipm de spetiali de putatum Sub Anno dnj millio,
trecentesimo xxxvij Indiction quinta, tpr dnj Benedicti pp xij,
diebj et mesibj istis

Quor dnor prior noia hec sut

Andreucius Ciccolj
Iohanes petruccianj
Cicolus lamberti
Fratonus frangolj,
Cola phuccij
Iacobbus Magri oddi
Benedictolus bonauiti
Andreucius Andreollj
Berrucius Andreollj,
Cicchus Iacanj

Dnj priores ppli tudertinj conse
ruatores, status pacifici Ciuitatis
tuder,

Die v. decembr

Congregati et addunati dnj pri
ores ppli tudertinj conseruatores
status pacifici ciuitatis tuderti
In sala, Ante Cappellam palatij
veteris dci cois In quo morant
pro eor officio exercendo, sto etiam

[library stamp]

so ptito, Int eos, ad bussulas et palluctas et optento, sm form stat
elligerit ad scribend statuti cois tuderti nouit sm infrascriptos no
tarios quorum noia hec sunt &

Nicolaus Ugolinelli } not
Iannucius Gani

Die vii decebr

Congregati et addunati dni priores ppli Ciuitatis tuderti conseruatores stat
pacifici dce ciuitatis In saleta superiori palatij veteris dnte cappellam dci
palatij sito et misso ptito Inter eos ad Bussulas et palluctas, et optento
sm form statuti, Elegerunt et fecerunt priores, priorum pro duodecim dieb
proxime venturis, infrascriptos sapientes viros de rmo, ipsorum dnorum priorum ppli quorum
noia hec sunt &

Andreucius Ciccoli } priores priorum ppli tudertini
Iannes petrucciani

Congregati et addunati dni priores ppli tudertini, conseruatores status paci
fici ciuitatis tuderti In saleta superiori, palatij veteris dci cois an cappella
dci palatij sito et misso Int eos ptito, ad bussulas et palluctas, per Andreucium Cic
coli, vnum ex prioribus dcorum dnorum priorum ppli et optento, sm form stat dni publicat
statutorum dci cois nouit facere per dnum Andalonem Iacobelli dnj raynaldi Iohi
dnj Salamonis dnj donadey de r collis, Ciolinum Angeluty Tadey, Lippum Andree
Iacobi, Cicchinum nicole, vitalis, Buan Matinj Brunacij de r cam, Matthiu
miguccij Iohis Colam Bucij bentiuegne, Bartholum benuenuti de r collis Ciccoli
gualfredi raymundnj petru Gudinj nicole donadey de r s silvestri et Matheu
Iohuty masselli de r sce pp positos et electos ad dca stat facienda pro tuderti q
cum dca stat cois pti nouit faciend per eos statutarios, compleri et scribi no possit
ante kalendas Ian proxime venturi pro cividati vtilitate dci cois, prouider et ordinauer
at etiam decreuerit quod dcum statut sive stat faciend et pruid per eos statutarios, vigeant
et locum habeant, et statutis eruct In kalendas Ian proxime venturi et ad kalendas
kalendas Ian In antea, vsque ad vnum annum proxime subsequentem et non prius non
obstante reformatione consilij pro dce ciuitate In qua cotinet quod dcum stat sive statut locum
habeant et vigeant a die publicationis In antea, que reformatio In hac parte locum
no habeat sed pro cassa et irrita, habeatur et sit in hac parte, aliquo cotrario no obstante

Seda

In nomine domini Amen. Hec est copia sive exemplum quarundam provisionum et ordinamentorum repertorum in quodam libro seu quaterno stante et reposito in archivo Comunis Tuderti. In quo apparet reformationes consiliorum xxiiii.or secreti consilii centum et adiunctorum et supra centum et adiunctorum scriptorum et publicatorum ut in fine ipsius libri apparet manu ser Francisci Petri de Burgo sancti Sepulcri facto et composito tempore nobilis et sapientis viri domini Cecchi domini Ciccomanni olim defensoris Comunis Tuderti. In quo non apparet nec est millesimus intitulatio neque tempus. Sed in rei veritate fuit compositum fuit in anno domini millesimo CCC xxxiiii. Indictione secunda tempore domini Johannis pape xxii ut patet in statuto Comunis Tuderti posito in quarta distinctione sub rubrica LXXX. Quarum provisionum et ordinamentorum tenor talis est.

Eadem nomine Amen. Die xxiii mensis Iunii. Convocati et adunati domini xxiiii.or sapientes viri secreti consilii centum et adiunctorum in sala superiori palatii novi Comunis Tuderti ad sonum campane et requisitione baiulorum ut moris est de mandato nobilis et sapientis viri domini Cecchi domini Ciccomanni de Burgo sancti Sepulcri honorabilis defensoris Comunis Tuderti presentis et [illegible] xxiiii.or qui fuerunt numero viginti duo facto partito inter eos ad bussulas et palluctas et optento secundum formam statuti. Providerunt et ordinaverunt pro fortificanda custodia Civitatis Tuderti occasione festi sancti Fortunati etc.

Item facto et misso partito inter eos ad bussulas et palluctas et optento per omnes supra dictos providerunt et ordinaverunt quod per consilium Centum et adiunctorum eligantur eo modo quo sibi placuerit duodecim boni et sapientes viri amatores status pacifici Civitatis et comitatus Tuderti. Qui una cum domino defensore et etiam per se ipsos provideant debeant circa bonum et pacificum statum Civitatis et comitatus Tuderti sicut eis videbitur et placebit semel et pluries pro libito.

volumtatis et sicut p ipos duodecim fuerit pvisu ordinatu & reformatu
ita executioni mandet aliquo statuto ordinamento vel reformat lo
quete motrarium no obstant q in hac pte sint psuspensis et de
claratis & nihil possit opponi qt ea q p ipos duodecim fuerint ordi
nata p statu pacifico cois tuderti totaliter conservado Et nihilominus p
dnum defensore fiat pposita generalis que fieri debet secundum formam
statuti sup qua consulatur quod faciendum sit p statu pacifico civitatis
tuderti conservado et manutenendo et nihil consulat vel reformet p
aliqua spali psona in ipo consilio nisi tantu ad utilitatem et statu
pub utilitatis et ea que dca & ordinata fuerint p utilitate cois
et statu pacifico conservado In ipo consilio executioni mandet intotum
autoritate psentis consilii aliquo non obstante.

Pena declinantis for.

Cap.

Item facto & misso ptito p dnum dnm ad bussulas et palluctas
[above the line: detestum]
et optento pedes secundum formam statuti pvidet et ordinavit p
evidenti utilitate cois tuderti q si aliquis comiserit in fu
turum aliquod malum qui possit vel vellet talis comictens
declinare iurisdictione cois tuderti et sub potestate et officialibus
dci cois nollet se costringere et pdco malo comisso pvium unde
q tunc potestas civitatis tuderti bannis tubis faciat publice
banniri q talis no vult stare sub iurisdictione cois tudert n p ipo
malo respondere Immo potius iurisdictione cois recusat intotu.
Et ex habunda hora inantea dictus talis q dcam iurisdictione cois
declinavit sit exemit ex ptectione et defensionem cois tudert

Camer. Iudex

et q sibi no fiat nec reddat ius in civili vel criminali causa
p aliquo facto Et nihilominus quilibet possit eumdem offendere
in avere et psona sine aliqua pena Et q pdci tales iuris

q reddo renovis obs
nare

dictione cois tuderti recusantes scribant p unu ex notariis
dni potestatis in quodam libro p se quem librum camerarius cois

tuderti penes se debeat retinere ut de ipsis memoria semper habeatur. Et quod dominus potestas ipsos legi faciat quolibet mense in consilio generali ipsos scriptos seu scribendos in ipso libro cui libro plena fides habeatur Et potestas qui fuerit pro tempore teneatur vinculo iuramenti et ad penam quingentarum librarum cortonensium de suo salario supradicta omnia observare et executioni mandare aliquo non obstante statuto ordinamento vel reformatione que et quod in contrarium loqueretur Immo in hac parte habeantur pro suspensis et declaratis et presens reformatio habeat vim statuti Centum et adiutorum et in volumine ipsorum statutorum scribatur sicut iacet.

In dei nomine amen. Die xviii° mensis Junii Convocato et adunato consilio Centum et adiutorum Communis Civitatis tuderti in palatio novo dicti Communis ad sonum campane et tube voce que preconis ut moris est de mandato nobilis et sapientis viri domini Gesis domini Ruonadi de burgo sancti sepulcri honorabilis defensoris Communis tuderti In ipso consilio idem dominus defensor

Proponit quod placet dicto consilio providere super quibusdam provisionibus hodie factis per xxiiii^or secretis consilii Centum et adiutorum de quibus pro parte bertus et in habitatis pro ut [illegible] in presenti consilio.

Item cum per xxiiii^or de consilio Centum et adiutorum fuit hodie Reformatum quod in consilio Centum et adiutorum fiet proposita generalis de bono statu Civitatis secundum formam statuti et nichilominus per ipsum consilium eligi debeat sicut placuerit consilio predicto duodecim boni et sapientes viri amatores pacifici status Communis tuderti qui una cum domino defensore semel et pluries et per se ipsos providere debeant quod sit faciendum super bono statu Civitatis tuderti conservando et pacifico ut in dicta provisione continetur. Dummodo nullus debeat consulere nisi

p utilitate rei publice qd placet dco cosilio prude p honore aumeto et statu pacifico Civitatis et districtus tuderti scdm form statuti et de electione dcor xij bonor viror facienda q sit et et debeat vna cu dno defensore ad prividendum et ordinad semel et pluries sup bono et pacifico statu Civit tuderti et circa ea q eis utilia videbunt putilit dco com

Sup quibz omibz dcus dns defensor petijt sibi darj utile et sanu cosilium p cor

Dns Petrus deodati vnus ex dcis cosiliarijs surgens in dco csilio ad arenghera sup proposita de provisione fca p xij de consilio Certi et adiutor dixit et consuluit q talis pvisio que loquit de bono statu Civitatis tuderti cosuado sit firma et effectu mandet put jacet et s scripta e autoritate psentis csilij Et q dci duodem sapientes viri de qbus fit metio in dca pvisione eligant p ipos xij sicut eis videbit et placebit

Sup pvisione fca de illis q detinaret iurisdictione cois circa mallij dixit et cosuluit q ipa pvisio p ipos xij fca sit firma et rata et executiom mandet tanq utilis p cor autorit psentis cosilij

In Reformatione dci cosilij fco et misso sollepni ptito p dnm dnm defensore ad bussulas et pallut as scdm forma stat sup proposita de illor q detinerent iurisdictione Cois psentib et csentientib qnqz ex sex bonis viris posit sup eligendis dcis et cosilijs arenghantiu placuit nonaginta quatuo csiliarijs mittentib cor pallut as in bussola albam dclarante q fiat et executio mandet ut s cosuluit dcus dns Petrus et ita fuit Reformatu

no obstantibus viginti palluctis repertis in bussula rubea dessenti-
entium pallot

— Die vigesimo tercio mensis Junii —

Anno dei dni Conuocati et adunati viginti quatuor sapientes viri secreti consilii Centum et adiunctorum in palatio novo dni Cois ad sonum campane et Requisitione bay ut moris est de mandato nobilis et sapientis viri dni Gottis dni Ricomadi de burgo sci sepulcri hon. defensoris Cois Tuderti presente et ponente ipso dno defensore unanimiter et concorditer omnes dicti xxiiii^{or}. qui fuer[unt] nuo viginti facto inter eos partito ad bussulas et palluctas et optento per decem et septem exceptis no obstantibus tribus dissidentibus

Providerunt et ordinaverunt pro evidenti utilitate honore et statu pacifico Civitatis Tuderti quod nullus defensor nec aliquis alius offitialis Cois Tuderti audeat vel presumat in aliquo consilio Civitatis Tuderti aliquam propositam facere directe vel per obliquum contra quoddam ordinamentum factum per ipsos vigintiquatuor In quo inter cetera continetur quod quicumque comiserit in futurum aliquod malum et vellet declinare iurisdictionem Cois et sub potestate et offitialibus Cois Tuderti nollet se costringi et pro tali mallo respondere etc ut plene apparet sub die decima nona presentis mensis. Si quis vero contrafecerit puniatur talis defensor vel offitialis qui propositam faceret contra ipsum ordinamentum In .C. libr. corton. Et nullus contra predictum ordinamentum debeat arengare sub pena predicta quam dnus potestas cum fuerit propterea eidem debeat auferre de facto Et nullus notarius aliquid scribat contra predicta sub pena Centum libr. corton. — De declinate foro

Item facto et misso partito predictum dnum defensorem et optento per omnes una dumtaxat pallucta dissidente providerunt quod in consilio generali Cois Tuderti eligantur duo sindici cum omnibus capitulis oportunis qui debeant dnum cor. et dnum .. potestatem et suos offitiales et familiares dnum defensorem et suos offitiales et familiares et etiam notarium Reformationum dicti Cois et dnos xxiiii^{or} de consilio Centum et adiunctorum et duodecim bonos viros electos nuper per consilium Centum super bono

238v

statu Civitatis Aretii et quemlibet alium de Civitate et comitatu Aretii defe-
defendere in Curia domini pape et in quacumque alia curia coram quocumque iudice et personis omnibus
Civis Aretii qui contra dicta ordinamenta vel reformationes per aliquo tempore mole-
starent vel manutenerent quoquo modo contra ipsa ordinamenta fienda. Et per ea hoc
fienda dicta ordinamenta dominus potestas et eius offitiales et familiares dominus defensor
sui offitiales et familiares et notarii reformationum non possint modo aliquo
inquietari molestari sed exempti ab omnibus et singulis que ipsi facerent contra exequtionem
dictorum ordinamentorum et reformationum sint totaliter absoluti et etiam ab omni ordine pro-
cedendi et allegandi ostendendi et monstrandi omnia et singula eis dicta imposita
et mandata fuerint dictis sindicis vel aliorum vice per priores xxiiii[or] qui nunc sunt
quocumque tempore etiam finito tempore eorum offitii. Et id quod per eos vel maiorem partem ipsorum
factum fuerit et ordinatum in predictis et quodlibet predictorum et circa predicta et dependentia
ab eis etiam finito tempore eorum valeat et teneat ac si factum esset et fuerit
per totum Comune Aretii non obstante aliquo statuto ordinamento vel reformatione
loquentibus in contrarium que sint per suspensis et declaratis in hac parte auto-
ritate presentis consilii. Et omnis reformatio facta super statutis Centum et
adiunctorum et in ipso statuto penitus obstiterit imperfectum.

[I]n dei nomine. Die xxvi mensis Iunii. Convocato et adunato consilio Centum
et adiunctorum Comunis Civitatis Aretii de quibus Centum et ultra fuerunt
fuerunt presentes in palatio novo dicti Comunis ad sonum campane et tube voceque
preconis ut moris est de mandato nobilis et sapientis viri domini Tresib domini
Rucriani de burgo sancti Sepulcri honorabilis defensoris Comunis Aretii. In ipso con-
silio idem dominus defensor proposuit quod placet dicto consilio providere super suprascriptis
provisionibus hodie factis per xxiiii[or] de consilio Centum de quibus ut patet in alio
folio lectis et vulgarizatis in dicto consilio per me notarium reformationum.

Super quibus omnibus predictis dominus defensor petiit sibi dari utile consilium per eos.

[I]ohannes domini Bonanati unus ex dictis consiliariis surgens in dicto consilio ad

ad cetera necessariam super dictis provisionibus dixit et consuluit quod omnes dicte provisiones et quelibet ipsarum tamquam utiles pro comuni procedant et omnia et singula fiant et executioni mandentur ut in eis continetur in dictis provisionibus et vulgariter [illegible] auctoritate presentis consilii.

In reformatione dicti consilii facto et misso partito per dictum dominum defensorem ad bussulas et palluctas super prima propositione de provisione facta quod nullus defensor vel alter offitialis propositam faciat et dictum ordinamentum predictis consentientibus sex bonis viris positis super eligendis dictis consiliariis arengatum placuit septuaginta sex consiliariis qui miserunt eorum palluctas in bussula albam del sic quod fiat et executioni mandetur in omnibus et per omnia ut in consuluit dictus [illegible] et ita fuit reformatum non obstantibus viginti nove consiliariis mittentibus eorum palluctas in bussula rubeam del no in contrarium predictorum.

In reformatione dicti consilii facto et misso partito per dictum dominum defensorem super secunda provisione de electione duorum syndicorum qui sint ad defendendum comune et alios offitiales comunis tudertini presentibus et consentientibus sex bonis viris positis super eligendis dictis consiliariis arengatum inito consilio consilio placuit octuaginta sex consiliariis mittentibus eorum palluctas in bussula albam del sic quod fiat et executioni mandetur ut in consuluit dictus [illegible] et ita fuit reformatum non obstantibus viginti duobus consiliariis qui miserunt eorum palluctas in bussula rubeam del non in contrarium predictorum.

Et ego Franceschinus condam Petri de Burgo Sancti Sepulcri imperiali auctoritate notarius iudex et notarius comunis et civitatis tudertine ad offitium reformationum deputatus predicta omnia manu mea propria scripsi et publicavi.

Et ego Mactheus Jacobutii Petri de Tuderto auctoritate imperiali notarius et ad hec sententia possitum dominorum priorum ipsius specialiter deputatus predicta omnia et singula prout in dicto libro reformationum comunis tudertini inveni

itahic de uto ad ubum fideliter exemplavi et In hac pub form Redegi de man[to] dnor pot ppli Cum exemplo sapiens et discretus vir dns Augustus Jud maior Curie Cois tuderti probiter virum Bindolum Actonalli de Perusio Ser Cap Civit Tuderti suam et Cois Tuderti auctoritatem Interposuit et decretum. Sub dicto anno eodem millo trecentesimo trigesio octavo Indict vi. die xxvi octubr tempore dni Benedicti pp xii.

Cora[m] ... infrascriptis not cu[m] quibus absultavi Symonello Blasii [et] Julio Ray[di] testibus Rogatis

Et Ego Martinus Cecchi Johanni de Tuderto Regionis Sce prassedis et par Sca Maria Imperiali auctoritate notarius et Judex ordin absultationi supradictar Reformation et decreti interposit una cum supradicto Marcho et cum infrascriptis Paulo et Jacobo notariis interfui et quia Inveni ipas plene cum autentico concordare Inveni Ideo hic me in testem subscripsi et meum signum apposui consuetum de man[to] dnor Pior ppli Tudertin

Et ego Paulus quondam Ugolini Berardi dni Trovalucci de Tuderto de Reg. Sce prassede et par Sci Laurentii alme Urbis prefecti auct[te] notarius absultationi supradictarum Reformationum et decreti interpositi una cum supradictis Marcho et Martino et infrascripto Jacobo not interfui et quia inveni ipas plene cum autentico concordare Ideo hic me in testem subscripsi man[to] dnor Prior popli comis tud et meum signum apposui consuetum.

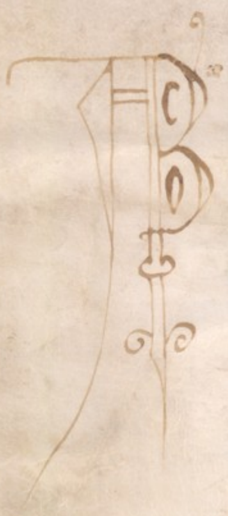

Et ego Jacobus quondam Symonis Jacobi de Tuderto Reg. Collis et par Sce Crucis Imperiali auctoritate not absultationi suprascriptarum provision Reformation sive ord et decreti interpositioni una cum suprascriptis Marcho Martino et Paulo not interfui et quia ea cum autentico concordare Inveni. Ideo hic mandato dnor Prior popli cois tud in testem me subscripsi et signum meum apposui consuetum.

In nomine domini amen. Hic est liber sive quaternus in se continens decreta statuta
et reformationes et provisiones et alias diversas scripturas factas et
facta per dominos priores populi civitatis Tuderti. Et scriptus per me Contium condam
ser Pauli notarium de Monte Alano et nunc notarium et officialem dictorum dominorum
per sex menses inceptis in medio mensis Octubris et finiendis in medio mensis
Aprilis proxime venturi tempore nobilis viri Ceth domini Georgii de Perusio
et tempore nobilis et potentis militis domini Hermanni de ... potestatis de
Perusio honorabilis capitanei civitatis predicte. Sub anno domini mille-
simo trecentesimo trigesimo nono, indictione septima, diebus et mensibus
infrascriptis.

Infrascripti sunt priores populi Tudertini per menses novembris et decem-
bris quorum nomina hec sunt.

Cecchinus Nicole
Jacobellus Poluti
Marinutius Benvenuti
Colutius Raggioli
Contula magistri Jacobi
Matthius Angeluti
Vanthoolus Franciol
Filippinus Herrigi
Johannes Bene
Cutiolus Jacobuti

Die viii mensis decembris.

Domini priores populi Tudertini ad consilium existentes in palatio veteri communis
Tuderti in sala parva dicti palatii facti de mandato capitis dicti
Filippucii Herrigi prioris prioris predictorum facto et misso partito inter eos ad bus-
solas et pallottas de voluntate dictorum sotiorum suorum et optentis per duas partes
et ultra deliberaverunt et ordinaverunt ista.

Ordinamenta meretricum.

Imprimis etc.

Item quod Matthiaccius Angelutii et Mencuccius Nerii vel alii qui pro tempore hospitium vel postribulum communis conduxerint teneantur dictum postribulum communis expensis eorum facere ita congrue quod meretrices et ruffiani ibidem valeant hospitari et si dicte meretrices alibi hospitantur puniantur per rectorem communis Tuderti in solidis v denariorum pro qualibet nocte dum tamen recedere liceat conductoribus dicti postribuli cum pena mensis sit communis et ultra sit dictorum conductorum.

Item quod liceat conductoribus dicti postribuli etiam pretium eo quod retinetur dicte meretrices accipere et ab eisdem lucrari.

Vide alia ordinamenta aliarum meretricum ...

Item quod nullus iniuriet vel offensam aliquam faciat meretricibus et ruffianis communis vel fieri faciat in postribulo dicti communis seu pertinentiis ipsius postribuli et qui contrafecerit condepnetur et puniatur ac si alicuius civem offendisset et iniuriasset.

Item ad hoc ut dictus locus vel contractus postribuli non cesset vel per iniurias aliquorum de dicto loco non vacet quod nullus audeat vel presumat de die vel de nocte super dicto postribulo proicere aliquem lapidem vel aliquam rem vel aliquas minas facere meretricibus in dicto postribulo vel iniuria similiter facere qua dicto postribulo uti non possit. Et qui contrafecerit puniatur in duplum eo quo puniri deberet si tale malum commisisset contra Tudertinum malia pro te civitatis Tuderti statuto in contrarium aliquo non obstante

quatruplat

Item quod nulla postribularia meretrix possit ire per civitatem Tuderti nisi in die sabbati ad penam fustigationis et xx solidorum denariorum pro qualibet et qualibet vice.

Item quod dicte meretrices in aliis diebus non possint stare in aliis locis longe a dicto postribulo ultra tres perticas ad perticam communis Tuderti. Et qui contrafecerit puniatur vice qualibet in viginti soldis denariorum.

Item quod dictum postribulum et locus postribuli intelligatur et sit ille qui positus est in civitate Tuderti in Regione Sancti Silvestri in parocchia Sancti Ylarii in loco quod dicitur Casalen in domo et iuxta domum que fuit Spallecte

Iux(ta) viam publicam adiacentem p(ro)p(e) d(omi)bus et rem Marini Jacobutij et illi et ille intelligant(ur) meretrices et ruffiani q(ui) et q(ue) contra morant(ur) et reducant(ur) in dicto postribulo.

Item q(uod) om(n)ia et singula d(i)c(t)a ordinamenta mittant(ur) et ponant(ur) in volumine stat(utorum) co(mmun)is Tuderti et illam bailia(m) et auctoritat(em) habeat quam h(abe)t aliud stat(utum) co(mmun)is Tuderti.

Die xviij. decemb(ris).

Dom(ini) priores p(o)p(u)li Tudertin(i) n(umer)o nove p(ro)p(ter) absentiam Marthy Angelutij prioris ca(usa) infirmitatis ad co(n)silium existentes in sala p(ri)ora palatij d(i)c(t)i co(mmun)is de mand(a)to cap(itanei) v(idelicet) Filippum Henrici prior(is) prior(um) p(re)dictor(um) int(er) quos f(a)c(t)o et misso p(ar)tito ad bussolas et pallectas int(er) eos de volu(n)t(ate) dictor(um) duor(um) et tertior(um) nemine discordante deliberaver(unt) statuer(unt) et decrever(unt) q(uod) nullus rivaldus stare possit vel mora aliqua trahere suptus voltas palat(ii) q(ue) sunt in medio palatij veteris et novi co(mmun)is Tud(er)t(i) sub pena ... fiat cetera in ... sup(er) pane q(ui) vendit(ur) in loco p(re)d(i)c(t)o. Et q(uod) ex d(i)c(t)is ribaldis q(ui) fecerit in p(re)d(i)c(t)is frustiget(ur) p(er) d(omi)n(u)m capit(aneum) et quilibet alius rector co(mmun)is Tuderti p(er) civit(atem) eu(ntem) faciat frustigari. Th

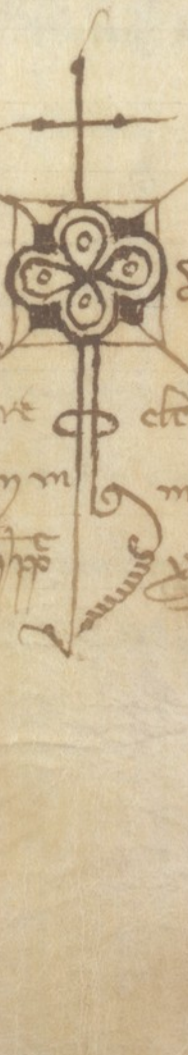

Et ego Marchus Jacobutij Philippi de Tuderto auctoritate imperiali notarius p(re)d(i)c(t)a om(n)ia et singula p(rese)nt(ia) in d(i)c(t)o libro co(mmun)is Tud(er)t(i) invent(a) ita hic de v(er)bo ad v(er)bum fideliter exemplavi et ex vigore electioni de me f(a)c(t)e ab d(omi)nis prioribus p(o)p(u)li Tudertini in d(i)c(t)o co(mmun)is statutum volumine in missi sub anno d(omi)ni Millesimo CCC xxxviij. Indictione vj tempore d(omi)ni Benedicti p(a)p(e) xij. die xxvij m(en)s(is) decemb(ris).

(Statuti della Grascia)
1339-40

In nomine domini amen. Hic est liber sive quaternus in quo scribentur omnes decreta statiamenta
et reformationes et provisiones et alias diversas scripturas factas et facta per
dominos priores populi Civitatis Tuderti. Et scriptus per me Crisium quondam domini Pau-
li de monte Alano et nunc notarium et offitialem cancellerium Communis Tuderti
pro sex mensibus inceptis in medio mensis Octubris et finiendis in medio mensis Aprilis pro-
xime venturi pro tempore regiminis domini Sergii de Perusio honorabilis Capitanei Civitatis predicte sub
annis domini a nativitate Millesimo CCC XXXVIIII Inditione VII. Et pro tempore nobilis
et potentis militis domini Bernardi de archipresbiteris de Perusio honorabilis Capitanei Civitatis
predicte. Et sub annis domini a nativitate Millesimo CCCXL. Inditione VIII. diebus et mensibus
infrascriptis.

Infrascripti sunt domini priores populi Tudertini pro mensibus Januarii et Februarii proxime venturi
quorum nomina hec sunt.

Ciolus domini Jacobi
Andreolus Venturelle
Magister Paulus Massey
Vannes Benardi
Francisschinus Jacobelli

Lippus Francisci
Tomassus Angele
Benardinus Peronis
Vincentius Gilionis
Mamictus Mori

Die VIII. mensis Februarii.

Domini priores populi Tudertini ad consilium existentes in sala prima palatii veteris
Communis Tuderti ut est moris mandato capitis VIII Benardini Peronis prioris prio-
rum ... quorum de voluntate dictorum suorum sotiorum facto et misso partito ad busso-
las et pallottas nemine dissentiente deliberaverunt et ordinaverunt pro bono pacis
Civitatis et comitatus Tuderti quod capitulum statuti Communis Tuderti quod loquitur de ...

Grassa

nutione quate ptis in mallis ppt offexione sit firmu et osfuet in oib
defenditb grassia ul maligno deliquentib omoe grassate dicte in pena
pecuniar tantu In pdition no blad legus panis bestiar nulla di
minutio ul remissio fiat aliqua ppt offexione ul alia aliqua ca no ob
stante aliquo statuto ul ord quod intrariu loqueret.

Die decimo mens febr dni povel ppli tudertini ad osiliu existentes in sala
pua palatii veteris dci cois de man capitis buz Benardini petronis fons
pox pdcoz int quos de volunt dcoz duoz sociorz fco z misso ptito
ad bussolas z palluctas none dissordante deliberaver ordinaver atq
decrever q tpr creationis alicui osulatus fiendi p aliqua artiz civit
tuderti de osulib artiu ipi artis ad dcam electione z creatione fienda
ipe dce non possit aliqs ner vore hre ad ipam electione q non
sit civis tudertini origine. Et osules qui tunc erit teneant
z debeat omes alios pter cives a dca electione cessare z repellere
Et si dci osules oraffecerit in pdcis ul tales q cives no eent vore
coz daret ad dcaz electione faciend p pot ul capitan cois tud
in libris decem den corton debeat ondepnari. Et potas z capitan
Ba. po. mss. cois tuderti pdca bannii facere teneat pmo mens cois regiminis. Et
dni povel ppli tudertini q ptpr erit de mens man osules artiu
faciat adunare z iurar facere osfuare pdca Et teneant dci osules
tpr quo veniet ad iuramentu pdcum pstandu deferre corn dcis potib
noia dcoz comitatesiu p se exercent eoz arte opantes z de ipis
pse matricola facere ad pena sup otetam z z de illis q no sit or

virgine studiorum. Quod decretum pro lege servari voluer(unt) et in volum(ine)
stat(utorum) com(munis) tuderti inmitti statutis vel ordinamentis com(munis) tud(erti) in contrariu(m)
loquentibus non obstantibus.

Die decimo mensis febr(uarii). dom(ini) priores populi tudertin(i) ad consiliu(m) existentes una
cum offitio duodecim super grassia uno inter omnes xxiii in sala prima
palatii veteris com(munis) tuderti de man(dato) sap(ientis) viri Benadini Petrois
prioris priorum inter quos facto et misso partito ad bussolas et palluttas de
voluntate dictorum suorum sotiorum secundum ordinem stat(utorum) com(munis) tuderti concorditer
deliberaverunt ordinaverunt et decreverunt quod cum in quodam ordinamento et
decreto facto in com(mun)i tuderti contineatur quod qui extrassent grassia de comitatu
tuderti pena pedis puniatur quod in aliquam partem talis ordinamenti illa pena
pedis contineatur quod substrahatur cassetur et irritetur et loco dicte pene pedis sit et
intelligatur et puniatur tales contrafacientes in centum libris den(ariorum) corton(ensium)
cuius pene centum librarum medietas sit capientis et ducentis in fortiam com(munis)
et alia sit com(munis) stat(utis) vel ordinamentis in contrarium loquentibus com(munis) tud(erti) aliquo
non obstantibus.

Cassato pene pedis pro grascia et loco pedis C. libr.

Die xxi. mensis febr(uarii)

Dom(ini) priores populi tudertini man(dato) sap(ientis) viri Iohannis Benardi prioris priorum
sedentes in sala prima palatii veteris com(munis) tud(erti) ad consilium existentes inter quos
priores predictum priorem priorum facto partito ad bussolas et palluttas de voluntate dictorum
suorum sotiorum per duas partes et ultra concordes per provisione(m) stat(utorum) civitatis tud(erti)
conservatione deliberaverunt ordinaverunt et decreverunt secundum formam stat(uti)
com(munis) tud(erti) ... quod nullus comitatinus vel alia persona per se vel altero

eorum petat directe vel per obliquum vel petitione vel rotulum vel in scriptis fa-
ciat coram potestate vel capitaneo vel prioribus populi tudertini quod ponatur inter aures
in libro vel libris communis tuderti. Et contrafaciens vice qualibet per potestatem tunc
capitaneum in libris centum denariorum cortonensium condempn[illegible]tur. Et si dicti potestas vel
capitaneus vel priores tale petitum admitterent per syndicum communis in quinquaginta libris denariorum
cortonensium debeat condempnari vice qualibet in qua contrafacerent ad dicta. Non de-
rogando tamen statutis communis tuderti loquentibus de materia dicta. Et quod presens
decretum pro lege habeatur et statuto communis ponatur statutis vel ordinamentis communis tuderti in contra-
rium loquentibus aliquo non obstante.

Et ego Marchus olim Ja- cobutij Petri de Tuderto auctoritate
imperiali notarius predicta omnia et singula prout in libro communis tuderti
inveni ita hic de verbo ad verbum fideliter exemplavi et
rigore commissionis michi facte per dominos priores populi tudertini ac commissarium
sive decreto dominorum priorum in volumine statutorum communis tuderti missi in posui
sub anno domini a nativitate eiusdem millesimo CCCXL indictione VIII tempore domini
Benedicti pape duodecimi die XXII mensis Februarii.

In nomine domini amen. Hic est liber sive quaternus in se continens decreta sta-
tamenta et reformationes et provisiones et alias diversas scripturas factas
et facta per dominos priores populi civitatis Tuderti. Et scripte per me On-
firum Gerardini(?) ser Pauli notarium de Porta Fratti(?) olim et nunc notarium et offitialem
cancellerium Comunis Tuderti pro sex mensibus inceptis in medio mensis octubris
et finiendis in medietate mensis aprilis proxime venturis partim tempore nobilis viri
Lelli domini Gregorii(?) de Perusio honorabilis capitanei dicte civitatis et partim
tempore nobilis et potentis militis domini Bernardi(?) de Arcthi(?) potestatis de
Perusio honorabilis capitanei civitatis predicte. Sub anno domini a nativitate
Millesimo CCCXXXVIIII Indictione VII et sub anno domini a nativitate
Millesimo CCCXL Indictione VIII diebus et mensibus supradictis.

Infrascripti sunt domini priores populi tudertini pro mensibus Januarii et Februarii proxime venturis
quorum nomina hec sunt

		Manutius Marci(?)
Ciolus domini Jacobi	Nannes(?) Bernardi	Tomassius Tibalt(?)
Andreolus Bentivelle(?)	Franciscus Jacobelli	Bernardinus Petri(?)
Magister Paulus Massei(?)	Lippus Francisci	Vannes(?) Gilioli(?)

Die IIII mensis Januarii.

Domini priores populi tudertini, XXIIII electi consilii populi, consules artium,
duodecim super grascia civitatis Tuderti [illegible] in sala palatii veteris
dicti Comunis Tuderti ad consilium existentes mandato sapientis et discreti viri
Cioli domini Jacobi prioris prepositi inter quos facto et misso partito ad bussolas et
pallottas de voluntate [illegible] duarum partium et ultra [illegible]
existentes omnium priorum et ultra ex auctoritate et bailia et auctoritate eis
concessa populi [illegible] deliberaverunt ordinaverunt et decreverunt et quod
statuto contrarium [illegible] legis [illegible] preficiatur.

Inprimis quod nullus extrahat vel extrahere presumat vel extrahi faciat aliquod
genus bladi vel leguminis ex comitatu Tuderti sine [illegible] vel licentia
dominorum priorum sigillo nostro(?) contrafecerit [illegible] amputetur eidem [illegible] quod [illegible]

Pena per extrahentes per grascia(?)

(a curte et pdat bestiam 7 salmam. Et si qs invenerit talem seu
tales exeuntes dictum bladum vel legumen 7 in fortia comunis duxerit
hat 7 hre debeat a comuni [illegible]. Quinquaginta libras den pro quolibet
capto cum dicto blado vel legumine et medietas bestie 7 salme seu bestias
7 salmas dictum dictum captum 7 bladum in fortia comunis miserit eadie
vel hora qua ceperit qd si facere neglexerint tales capitos in libris .C.
coton puniat et qlibet possit dictum exeuntem denuptiare 7 accusare
7 potestatis 7 Capitaneum et qlibet offitiales deputates et deputandus possit
partione denuptiatione et inquisitione procedere qt talem vel tales exeuntes
7 ipsum 7 ipsos repertos sic culpabiles puniat pena predicta dictum fuerit
legis probatum et solum exhatto grassie intelligatur qui inventus
fuerit prope confines comitatus tuderti per duo miliaria extra bladum
portam aut potaret. Salvo quod liceat cuilibet de civitate et
burgis 7 suburgis impune potare 7 potare facere bladum ad
macinandum ad molendina filii bernaglie tiberis saltum den
Nini quod fuit olim malacappe Puracelli [illegible] Bonomi et
ab inde intus et ad molendina anate 7 nagie usque ad tiberim
et ad omnia alia molendina prope civitatem tuderti per tria miliaria
Et si ultra dicta tria miliaria 7 molendina inventus fuerit potare
pro exhactore grassie habeatur et puniatur in pena superius notata.
et salvo quod si aliqs de aliquo castro vel villa que essent inter
confines minus quam per duo miliaria potaret aliquod bladum vel legumen
usque dictum castrum vel villa de quo vel qua esset non intelligatur
exhatto grassie non obstante quod per duo miliaria inventus fuerit
prope confines. Et salvo quod cuilibet de comitatu tuderti vel in
ipso comitatu morati liceat ire ad macinandum ad molendina posita
in dicto comitatu dictum potet 7 potare [illegible] teneatur 7 debeat signum
lapidis fracti quod teneatur 7 debeat [illegible]

sue ville vel castri. Et si in loco ubi habitaverit non esset presbiter vel
syndicus teneatur recipere dictum signum a presbitero vel syndico sibi propinquiori
et ipso redeunte a molendino cum farina teneatur ipsam reassignare dicto
presbitero vel syndico a quo signum habuit, et si ipse syndicus vel presbiter tempore
reditionis predicte non esset in dicto castro vel villa reassignare debeat
dictum signum et farinam uni ex massariis dicti loci quod si non fecerit
habeat pro defraudatore grassie et pena puniatur superius memorata et
de reassignatione dicte farine et signi et etiam de acceptione dicti signi ubi
dubitaretur stetur et credatur dictis syndici vel presbitero vel massario cum
uno teste, et etiam eorum sacramento quod capitulum valiturum sit hinc ad
kalendas Octubris proxime venturas et deroget omnibus aliis statutis et reformationibus
in contrarium loquentibus.

Item quod nullus offitialis vel stipendiarius forensis comunis Tuderti hinc possit
vel emere de grano comunis sine licentia dominorum priorum et duodecim super grassia

Item quod quilibet civis Tuderti et quilibet alius in comitatu habitans teneatur
infra terminum per dominos priores populi Tuderti et duodecim super grassia
dicti comunis statuendum reducere et reduci facere totum bladum quod habet
in comitatu Tuderti ad penam C. solidorum pro quolibet cole. Et hec etiam locum
habeant in comunitatibus et aliis conclusionibus personis quibus in mutuum fuerit per
dictos priores et duodecim

Item quod duodecim super grassia et habundantia Tuderti syndicentur per syndicum
dicti comunis de gestis et administratis per eos tempore eorum offitii

Item quod siquis grasscierius duxerit vel straxerit vel permiserit fieri
aliquo extrahere aliquod genus bladi vel grasscie de comitatu Tuderti amputetur
ei pes

Item quod quicumque appellaverit ad curiam Tuderti contra de aliena curia vel
alieno comitatu habita a consilio et camera communis Tuderti si de eorum potestate
ita tamen quod vincere debeat quod ex inde et curia et comitatus Tuderti pervenerit
et ipsum vendat in platea communis Tuderti et non debeat dari ipsum vendendum

Die xxvij mensis Ianuarii

Domini priores populi tudertini cum novo populo absque Ciolo domini Iacobi et
magistri Bernardo de Perusio dictis qui sunt Ancone pro ratificatione
dicte civitatis ad consilium existentes et in sala prima palatii veteris dicti
communis Tuderti de mandato sapientis et discreti viri magistri Pauli Massei
prioris populi priorum inter quos priores de voluntate dictorum duorum sociorum
facto et misso partito inter eos ad bussolas et pallottas secundum formam statutorum Tuderti
nemine discordante deliberaverunt statuerunt et ordinaverunt ad hoc ut nullus
sit de cetero tante audacie et presumptionis quod audeat clamare la
pides parte vel aliquid aliud facere quod ammictetes non puniat vel
quod iustitia pretorum communis Tuderti fieri impediat in aliquo cum si ipsa
cessaret esset in totum desolatio civitatis quod nobilis et sapiens miles dominus
Hermannus de Archipresbiteris de Perusio honorabilis capitaneus civitatis et
comitatus Tuderti atque et officiales possint teneantur et debeant in agere et
procedere pro puniendo modo eis videbitur convenire et contra omnes
et singulos homines personas quascumque vocaverit in platea communis clamantes
venerint et proiecerint lapides vel contra dictum dominum capitaneum vel suos officiales
et familiares pro impedimento iustitie fiende contra Magnum et Bellum de
comitatu Tuderti condempnatos per eos et etiam contra omnes et singulos qui aliquam rationem
iniquam iuris seu congregationem in aliqua parte fecissent ratione
dicte iustitie impediende vel aliquid aliud fecissent vel operati fuisset
contra dictum statutum contra formam statutorum communis Tuderti vel iuris et ipsos et ipsum vel
ipsum repertos culpabiles de predictis vel aliquo predictorum punire et condempnare

sm uelle et arbitrium dicti dni Capitanei et eius Curie in ea pena et penis quibus
eisdem placuerit et de ipsorum processerit uoluntate Inspecta qualitate delinquentis et quantitate
peccati. In quibus omnibus et singulis idem dns Capitaneus et eius Curia procedere
inquirere et condempnare possint sine strepitu et figura Iudicii sollempnitatibus et
substantialitatibus obmissis non obstantibus ad eorum arbitrium atque uelle statutis in contrarium
loquentibus uel ordinamentis aliquibus non obstantibus. quod statutum et decretum uoluerunt pro
lege seruari et in statutis comunis tuderti poni et mitti.

Item deliberauerunt ordinauerunt et decreuerunt quod si aliquis contra iustitiam
fiendam per rectores Comunis tuderti esset tante audatie et presumptionis quod impe-
diuerit uel facto quocumque modo dictam iustitiam uel studeret ipsam impedire
in aliquo quod rectores qui talem iustitiam facient fieri contra tales delinquentes sine
strepitu et figura Iudicii sumarie et de facto Iuris ordine non seruato in-
specta qualitate persone et delicti procedere et punire et condempnare possint
atque teneantur prout de eorum processerit uoluntate. In quibus omnibus dictus rector
eius arbitrio contra predictos delinquentes ad predicta procedere ualeat atque condempnare
quod decretum pro lege et statuto Comunis tuderti ualere uoluerunt et in
statuto comunis poni atque mitti. Prouidentes decernentes et deliberantes predicta
in dictis ordinamentis et quolibet ipsorum concernentes dicti dni priores pro conseruatione
defensione salute et augmento prosperi tranquilli et pacifici status Ciuitatis
tuderti et manutenendi Iurisdictione Ciuitatis eiusdem. Que omnia
et singula in dictis ordinamentis prouisionibus et decretis et quolibet eorum contentis
ualeant et preualeant et roboris optineant firmitatem non obstantibus
statutis Comunis tuderti positis sub rubrica de arbitrio non concedendo potes-
tati uel capitaneo et in statuto dicti comunis de pena offendentium potestatem
uel Capitaneum seu alios officiales forenses et aliis statutis reformationibus
ordinamentis et aliquo iure canonico uel ciuili loquentibus in contrarium quoquo
modo nequaquam obstantibus. Que omnia et singula ... cassis irritis

arbitrium p. in predictos iustitia

in hac pte huj volūi contradicerent / et ipis omibz et singlis huis
contrariis vigore presentiu decretoru 7 ordinamentoru in hac pte tota
lite abroget 7 derroget·

Die·xxvij·mens Jan~

In nomine dni amen· Cum in archivio Cois tuderti reperiatur quoddam statutu
et volumen statutoru dci Cois continens duo folia in principio et xiiij·alios
et unum ternum et incipiens In nigro Mens insana notabilium avantie
superbie cp mobium et c̄ / et finiens etia in nigro Item statuim 7 ordi
quod si aliqua stat in pns statut sunt ut cent contrarie re dudu fcum
editu 7 compositu p nobile 7 sapientez viru dnm Panocchia Judice
et legu doctore de vulteris et sapientes viros Tudinellu dni
Raynerij· Nertoli Ghinucij· Polellum Angelucij Cobatiu Pauculij
Johem dni Salamonis Nutiu Batolutij· Cellum Cinij Nicolaj
Ambaldj Nuletum Quitavallis Lippu Franceschi et Angelum
Andreucij 7 Johem Glorij de tuder· Quod statutu 7 oia et singla
eius capla 7 oia 7 singla in pdto stat volumine contenta scripta 7
repta in rei veritate fuer factum et fca composita et composita
p dcm dnm Panocchiam 7 dcos alios sapientes viros superius
noiatos sub anno dni a nativitate eiusdem millo trecentesimo
vigesimo quarto Indictione vij tpe dni Johis pp vigesimi secdi tpe nobilis
7 potentis militis dni Ursonis Novelli de Eugubio tunc potestatis
tuder et nobilis viri Vanis Nicole de Mangeptis de burgo
sci Sepulcri tunc Capitanei dce Civitatis tuderti de mense septembr
dci anni ut ex libris reformationu Cois tuder scriptis in dco millo man
ser Francisci ser Morandi de Monte Albino manifeste colligitur
et apparet 7 ipm statutum 7 oia 7 singla eius capla viguerunt 7 servata
fuer in Civitate pdca compilatis 7 statutis dce Civitatis tuderti

sexto mensis novembris dicti anni in antea usque in diem vigesimam sextam
mensis augusti MCCCXXXVI tempore domini Johannis pape vigesimi secundi indictione iiij.
Et per ipsum tempus. Et ipsum statutum et statutorum volumen
non appareat publicatum nec manu alicuius notarii scriptum sit nec ap-
pareat in ipso aliquibus indictio sive tempus compilationis ipsius statuti
nec appareat quanto tempore viguerit et servatum fuerit pro lege et statuto
dicte civitatis Tuderti quod redundare possit in preiudicium et lesionem
universitatis comunis Tuderti et singularum personarum dicte civitatis. Congregato domino
priores populi Tuderti ad consilium existentes in palatio veteri dicti comunis
in sala picta dicti palatii ut est moris de mandato capitanei dicti ser fra
consilii Jacobelli Aristene prioris priorum inter quos facto et misso
partito ad bussulas et pallottas per ipsum priorem priorum de voluntate dictorum
duorum tertiorum nemine discordante secundum formam statuti dicti comunis Tuderti
volentes providere utilitati comunis Tuderti defectibus huiusmodi providere
et adhoc ut ipsum statutum vel eius capitula vel aliquod contentum in dicto volumine
statutorum non possit vel possint in aliquo vitiari ex defectu temporis
compilationis et publicationis et vigoris dicti statuti et eius capitulorum et publicationis
et subscriptionis ipsius vel auctenticationis alicuius solempnitatis aut subalterius in ipso obmisse
ex omni auctoritate et balia quam habent declaraverunt dictum volumen
statutorum et omnia et singula eius capitula contenta in eis et quodlibet ipsorum
fuisse statutum olim factum editum et compositum per dictum dominum Panocchiam et
dictos alios prudentes viros de quibus de quo statuto in dictis reformationibus
scriptis dicto aquello manu dicti ser Francisschini Raccliori tunc dicti comunis
fit mentio statuerunt decreverunt providerunt et ordinaverunt quod non obstante
quod in dicto statuto et statutorum volumine non appareat aliquibus indictio
temporis compilationis ipsius statuti et contentorum in eo per quos factum fuerit et
ubi et in cuius presentia fuerit publicatum et per quem scriptum fuerit ipsum vo-
lumen statutorum et quanto tempore viguerit et servatum fuerit in dicta civitate Tuderti

et com(munis) ipsius Civitatis p(ro) lege et statuto et alia sollempnia et subalia de iure opportuna et consueta ipsi statuto et statutorum voluminj et omnibus et singulis eius capitulis et contentis in eis et quolibet ipsorum ab omnibus et singulis detur et adhibeatur in omnibus et per omnia plena fides tamquam facto et confecto per predictum dominum Pancratium et dictos alios sapientes viros electos et nominatos sub anno domini a nativitate eiusdem millesimo trecentesimo vigesimo quarto Indictione viij tempore domini Iohannis pape vigesimi secundi de mense septembris et viguisse et plenum robur optinuisse et observato et observatis in com(muni) dicte Civitatis tudertine pro legibus et statutis ipsius com(munis) a die sexto mensis novembris dicti millesimi in antea usque in diem xxij mensis augusti millesimi trecentesimi vigesimi sexti Indictione viiij. ut hic inferius apparebat. et cum aliis subalitatibus et sollempnitatibus quae de iure vel de consuetudine requiruntur Et quod propter dictos defectus et subalitates vel sollempnitates obmissas contra dictum statutum vel eius capitula vel aliquod contentorum in eis nullus possit aliquid dicere obicere vel opponere directo vel per obliquum aliquo quesito colore et opponens directe vel allegans non audiatur Et presens decretum provisio et ordinatio ponatur per notarium ad hoc deputatum in voluminibus statutorum dicti com(munis) et pro lege et statuto dicti com(munis) debeat per omnia ab omnibus inviolabiliter observari.

Tempus compilationis et publicationis et vigoris dicti statuti recte prius et subscripti sollempnitate et ut hic inferius apparebant.

Et Ego Mactheus condam Iacobutij Petri de Scudecto (?) auctoritate imperiali notarius predicta omnia et singula prout in libro predicto dicti com(munis) inveni ita hic de libro ad librum fideliter exemplavi et vigore dicti decreti pro dominos priores populi civitatis in volumen statutorum com(munis) tudertini misi et posui sub anno domini a nativitate eiusdem millesimo trecentesimo quatragesimo Indictione viij tempore domini Benedicti pape duodecimi die vigesimo decimo mensis februarij.

In noie dm am. Hic est liber in quo scribunt et
scribi debent omes et singli hoies de Ciuitate et
Comitatu Tudti qui male utunt substantia
bonor suor ad ludos uetitos ludendo et alia illi
cita faciendo ppter uerisimilit ad inopiam deuge
debent et male ipor negotia ptractare et uocat
et Intitulat liber male tractantium fcta sua. Et
scptus p me Nicolaum quondam Poroli Stapanuti
de tud de Regione collis et parochia sci Leucij notm
et nuc notm et officiale ad hec electu et deputatu
p Coe Tud sub anno dm millo Tricentesimo
Trigesimo nono Indictioe septima tpe dm Benedicti
ppe duodecimj diebus et msibus Infrascriptis ut pz de elect
in me fcta man ser dnici magri Tudinj de tudto not

Constituti puidi et discreti uiri Consanguinei infrascripti
Gilij filij olim Matheoli Ricardi de Ciuitate tud de
Regione sci Silui Et par sci ylarij uz Iucius Jacobi
de Regione sci Siluestri et par sci ylarij patruus carnalis dci
Gilij Gualterettus pucali de Regione et parochia sce
prasedis auoncolus carnalis dci Gilij Nucius Barto
lelli de Regione Nidoli et parochia sci pauli Cuius
Consobrinus carnalis patris dci Gilij. Cicciolus Johetti
de Regione et parochia sci Siluestri socer dci Gilij ciues
Tudtini ex parentibus et agnatis attinentibus infra
tertium Gradum scdm Ius Canonicum numerandis Inclu
siue dci Gilio quondam Matheoli Ricardi de tud de Reg
sci Siluestri et par sci ylarij Coram sapientibus et discretis
viris dnis prioribus ppli tud videlicet ser Angelino Raynaldi
dm gloriij. Ciolo Johis Iournalis. Angeletto Guidocte

248v

Ciccolo Salvucij. Tudino fratris Johannis. Vanciello Masceptj. Mancello Andree. Benedictolo Magistri Gualterij. Vannucio Jacobutij et Bartholello Petrugali Prioribus conservatoribus pacifici status communis Civitatis et Comitatus Tuderti. Et coram me Nicolao notario et officiali predicto dixerunt exposuerunt et narraverunt quod dictus Gilius eorum agnatus et consanguineus iuxta eorum gradum inclusive male utitur substantia bonorum suorum ludendo ad ludos vetitos et alia illicita faciendo propter que verisimiliter ad inopiam vergere debet. Et male ipsius negotia pertractare. Et ita eorum proprio iuramento per eos et ipsorum quemlibet corporaliter prestito asseruerunt et affirmaverunt. Quapropter petierunt cum instantia a predictis dominis prioribus dictum Gilium debere scribi et poni per me notarium suprascriptum in predicto libro qui vocatur et intitulatur liber male tractantium res suas. Et hec petierunt pro evidenti utilitate dicti Gilij. Et quod ipsi consanguinei supradicti predicta petentes non consentient ut quod ipse Gilius de cetero sua negotia male pertractet. Et predicta petierunt secundum formam statutorum et ordinamentorum Civitatis loquentium de ipsa materia, et omni modo et iure quibus melius potuerunt.

Qui domini priores supra nominati et scripti, attendentes et considerantes petitionem predictam fore iustam et rationabilem et ipsam cedere in utilitatem et comodum dicti Gilij, ipsam admiserunt et pro admissa haberi voluerunt. Et mandaverunt mihi Nicolao notario et officiali predicto ut ipsam petitionem et omnia supradicta et ipsum Gilium et nomen ipsius Gilij ponerem et scriberem in libro superius nominato iuxta formam et tenorem ordinamentorum predictorum.

Die decimo mensis Julij. Hec acta sunt in palatio

veteri Comunis Tuder. presentibus ser Crisambene cancellario
dicti comunis. ser Marcello Gerardi, et ser Cecho Jacobelli po
Luti notariis de Tuderto testibus ad hec vocatis et rogatis.

Die duodecimo mensis Julii. Actum in palatio veteri comunis
Tuderti in sala superiori palatii comunis predicti ad Banchum
Juris ubi dicti domini priores morantur pro eorum officio ex
ercendo, Supradicti domini priores, Et quilibet ipsorum, Commiserunt
et mandaverunt precepto tamburelli publico preconi
dicti comunis presenti et intelligenti, ad petitionem et instantiam
dictorum Consanguineorum dicti Gilii, quatenus vadat, Banniat
et dicat ad loca solita et Consueta Civitatis predicte
quod nulla persona debeat contrahere vel distrahere, vel aliquem contractum
seu distractum seu obligationem aliquam facere vel fieri facere
cum Gilio olim Matheoli Riccardi de Regione dicti Silvii et par
dicti ylarii, cum ipse Gilius sit scriptus in libro malefacientium
seu sua. Et hanc Commissionem fecerunt presentibus domino Tarlato ballivo
ser Angelo Johannis, Et petro Ciccoli de Tuderto testibus ad hec
vocatis.

Die predicto in palatio veteri predicto ad Banchum malleficiorum dicti
Comunis presentibus dictis testibus. Nobilis et potens vir Lellus
domini Ghetii de Pusio honorabilis Capitaneus comunis et populi Civitatis
Tuderti, ad Instantiam et petitionem dictorum consanguineorum
dicti Gilii pro tribunali sedens Commisit et mandavit dicto precepto
preconi dicti comunis presenti quod vadat et Banniat per loca consueta dicte
Civitatis, et dicat alta voce sono tube premisso quod nulla
persona contrahat seu distrahat, vel aliquem contractum, obligationem
seu distractum faciat, vel fieri faciat, cum Gilio supradicto, cum
ipse sit scriptus in libro malefacientium seu sua, ad penam
et sub pena in statutis et ordinamentis comunis Tuderti contentis.

Die tertiodecimo mensis Julii Actum palatio predicto presentibus
Nucio domini Todini, ser Massarono Nuccii, et Angelutio

et Assoli Alleucii de Tudito testibus. dictus Paceptus preco
Retulit coram dicto domino Capitaneo. Et michi notario se
Iuisse per plateam consuetam dicte Civitatis. et ibidem Bandisse
et omnia fecisse et dixisse. ut supra a dicto domino Capitaneo
et a dictis dominis prioribus sunt in mandatis =

Et Ego Nicolaus quondam Roioli Starpanini de Tudito
de Regian collis et par sci Leucii Imperiali auctoritate
notarius. predicta omnia de libro comunis tulit fideliter exemplavi et
in publicam formam redegi Rogatus et meique signum
iuxta apposui Consuetum =

Signum mei Nicolai Roioli not.

In nomine domini amen. Hic est liber sive quaternus in se continens decreta stantiamen-
ta et reformationes et provisiones et alias diversas scripturas factas et facta per dominos
priores populi civitatis Tuderti Et scriptus per me Contium quondam ser Pauli
notarium de Monte Alano et nunc notarium et offitialem et cancellarium comunis Tuderti pro sex mensibus
inceptis in medio mensis octubris et finiendis in medietate mensis aprilis pro-
venturi partim tempore nobilis viri Lelli domini Cergi de Perusio honorabilis capitanei
dicte civitatis Et pro parte tempore nobilis et potentis militis domini Hermanni de
Archipresbiteris de Perusio honorabilis capitanei civitatis predicte. Sub anno domini a na-
tivitate Millesimo CCCXXXVIIII. Indictione VIII. Et sub anno domini a nativitate
Millesimo CCCXL. Indictione VIII. diebus et mensibus infrascriptis.

Infrascripti sunt priores populi tudertini pro mensibus martii et aprilis.

Fumalus Valentini	Iohannes magistri Nicole
Eudinectus Pettorelle	Andreutius Fromi
Rufinus Galli	Cicholus Grani
Andreotius Andreelli	Cobutius ser Hermanni
Cobatius Petrucchi	Volotius Filipponis

Die decima quarta martii. Domini priores populi tudertini ad consilium existentes
in sala picta palatii veteris comunis Tuderti ut est moris de mandato sapientis viri
Rossi Galli prioris priorum priorum ut quesito facto et misso partito ad bussolas et
pallottas secundum formam statuti Tuderti de voluntate eorum fuerunt sotiorum nemine dis-
cordante deliberaverunt statuerunt et decreverunt et ordinaverunt pro conservatione
defensione salute et honore presentis tranquilli et pacifici status civitatis
et comitatus ac pro conservatione iurisdictionis eiusdem civitatis et comitatus. Et ad
hoc ut illi qui congregationes gentium seu ragunationes fecerunt a kalendis mensis
ianuarii proxime preteriti citra, et illi etiam qui in dictis congregationibus seu ipsarum aliqua
fuerunt pena puniantur condigna Et ad hoc ut nullus talia audeat facere in futurum
cum hactenus in preteritum propter congregationes seu ragunationes huiusmodi suspectio in
civitate et comitatu tudertino non modica sit exorta et ne facilitas venie
incentivum tribuat aliis delinquendi, quod presens dominus capitaneus et alii capitanei
et potestates qui pro tempore fuerint in futurum in civitate Tuderti et quilibet eorum
per se vel cum officialibus ad maleficia deputatis possint insimul vel divisim teneantur
et debeant inquirere et procedere per quemcumque modum eis videbitur convenire

sollempnitatum et subalternis formis statutorum et ordinamentorum communis Tuderti in aliquo non servatis
contra omnes et singulos homines et personas magnates, dirigentes, massarios et po-
pulares civitatis et comitatus Tuderti et contra quoscumque alios cuiuscumque gradus, status, condicionis
extra in dicta civitate vel comitatu Tuderti fecerint aliqua rebelliones vel coadunamentis
gentium vel famulorum de dicta civitate vel comitatu seu etiam aliunde per se vel
alium seu alios cives vel forenses seu publice vel occulte ex quibus vel ipsarum
aliqua status pacificus dicte civitatis turbari potuit vel suspectio seu seditio
fuit vel esse potuit seu etiam est in dicta civitate vel comitatu exorta. Et contra
omnes et singulos qui in predictis coadunationibus vel rebellionibus vel ipsarum aliqua
fuerunt. Et etiam contra omnes et singulos qui talia facient in futurum seu etiam
acceptabunt et ipsum vel ipsos reptos culpabiles de predictis vel aliquo predictorum
puniri et condempnari prout ipsi domino Capitaneo presenti et aliis Capitaneis et
potestatibus civitatis Tuderti qui pro tempore fuerint videbitur et placebit realiter
et personaliter etiam de facto et absque solito processu et sumarie, sine strepitu et figura iudicii, de mallo costet
probationibus, consideratis inspecta qualitate delicti et personarum et etiam delinquentis et quem
predictis et quolibet predictorum ac et in talibus et similibus sufficiat probatio decem
testium fide dignorum de publica voce et fama ad minus, que probatio
in premissis et predictorum quolibet ac etiam talibus et similibus habeatur pro plena
legitima et sufficienti probatione. Et predicta statuere devenerunt et deliberaverunt
ex auctoritate, balia et potestate eis attributa per formam statutorum et ordina-
mentorum civitatis prefate aliquibus statutis et ordinamentis civitatis vel
et maxime statutorum Tuderti de arbitrio non concedendo potestati vel Capitaneo
et omni iure civili et canonico in contrarium loquentibus in aliquo non obstan-
tibus que quantum ad predicta voluerunt esse cassa et irrita et nullius efficacie
et momenti. Mandantes et volentes predictum ordinamentum, statutum
et decretum poni in volumine statutorum communis Tuderti secundum formam statutorum
et ordinamentorum dicte civitatis et contra statuto et lege de Tuderti infra.

Et ego Machinus Adam Iacobutii Petri de Tudertanii
imperiali auctoritate notarius predicta omnia et singula prout in dicto libro reformationum
et scripsi in uno ita hic de verbo ad verbum fideliter exemplavi
et in volumine statutorum sub anno currente ab exemplari ... de me Machino
sic per duos ponto scripsi ac manu ... duorum ... posui et misi
sub dicto sigillo dicte ... Matii indictione octava tempore domini Benedicti
pape duodecim

In nomine domini amen. Anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo, Inditione octava, tempore domini Benedicti pape .xij. die duodecima mensis decembris.

Congregati et adunati prudentes et sapientes viri

Johannes Petrucciani
Magister Petrus Battem
Fatorinus Francioli
Chellus Gerardini
Matheolus Compagni
Cotradellus Jacobini
Magister Petrus Cambaldi
Petrus Beni
Johanniciis Venturelle et
Cecolus Lucarelli

priores dominorum domini priores populi conservatores status pacifici comunis Civitatis Tuderti in palatio eorum habitationis ut moris est, facto et misso partito inter eos ad bussulas et pallottas per Johannem Petrucciani predictum unum ex dictis dominis prioribus dominorum priorum, eorum nemine discordante communiter et concorditer ex omni auctoritate et balia eis concessa et attributa a comuni Tuderti et omni modo et iure quibus melius potuerunt pro evidenti utilitate comunis predicti providerunt ordinaverunt et decreverunt quod notarius Reformationum, cancellerius et notarius dominorum priorum populi non possit, nec valeat publicare vel exhibere vel in publica forma reducere vel exhibere in secunda scriptura aliquas scripturas, registros vel protocolla occurrentes vel occurrentia in suo officio et tempore sui officii. Nec etiam possit scribere vel rogare aliquos contractus, protocolla vel aliquas alias scripturas privatas non pertinentes vel non pertinentia ad suum officium, nec ab aliquibus personis ex hiis rogari possit toto tempore sui officii vinculo iuramenti et ad penam centum librarum denariorum in singulis supradictis. Et si dictus notarius, cancellerius et notarius dominorum priorum in aliquo predictorum contrafecerit, solvat dictam penam comuni predicto et scriptura per eum publicata, sive contractus extractus et publicatus non valeat nec teneat nec fides aliqua adhibeatur eisdem, sed ex pacto cassi irriti et nullius valoris sint et totaliter habeantur, aliquo iure statuto vel ordinamento in contrarium non obstantibus. In prima vero scriptura possit et debeat scribere sua propria manu omnes et singulos contractus, protocolla et quaslibet alias scripturas in suo officio occurrentes et occurrentia. In secunda autem

COMUNALE

scriptura possit et debeat scribere sua propria manu omnes electiones officialium predictorum necessarias et omnes sindicatus similiter necessarios predictorum litteras missivas et remissivas et omnes apodissas solutionum fiendas dicti comunis sine aliquo precio vel mercede dicti comunis vel alterius specialis persone vinculo iuramenti et ad dictam penam. Et quod predictis et aliis omnibus et singulis in suo officio exercendis et faciendis secundum formam statutorum ordinamentorum et reformationum dicti comunis et sue electionis sit contentus suo salario in sua electione constituto et declarato. Et plus petere habere vel accipere non possit a dicto comuni vel specialibus personis vel peti vel accipi facere per directum vel per obliquum aliquo quesito colore vinculo iuramenti et ad dictam penam et ad penam restitutionis dupli eius quod acciperet vel accipi faceret. Ratificantes et confirmantes capitulum statutorum comunis Civitatis loquens de electione et officio dicti notarii cancellerii et notariorum duorum dominorum priorum et quecumque alia statuta ordinamenta vel reformationes loquentes vel loquentia de officio dicti notarii que in eorum vigore sint et in eorum maneat firmitate. Et hec omnia et singula teneatur in suo intrando tempore quo suum officium intrabit, que iuret et promittat in omnibus observare. Et dominus defensor teneatur et debeat ipsum notarium et cancellerium de predictis omnibus et singulis sindicare, eumque repertum culpabilem punire et condepnare secundum formam presentis decreti et quorumcumque aliorum statutorum vel reformationum comunis Civitatis loquentium de officio notarii et cancellerii dicti.

Et ego Clericus Angeli de Amelia alme urbis prefecti auctoritate notarius et iudex ordinarius et nunc notarius camere comunis Civitatis predictis omnibus et singulis interfui et de mandato dictorum duorum priorum ipsa scripsi et publicavi rogatus.

In no(min)e d(omi)ni am(en). Hic est liber sive quaternus Com(mun)is Tuderti, Continens in se decreta provisiones ordinamenta stantiamenta reformationes et deliberationes factas p(er) d(omi)nos priores p(o)p(u)li Tudertini, et plures alias varias et diversas scripturas, et mandata eor(um) et precepta factus et compositus p(ro) p(rese)nte t(em)p(o)re nobilis et potentis militis d(omi)ni Harmanni quondam d(omi)ni Rayneri de Archipresbiteris de Perusio honorabilis Capitanei d(i)c(t)e Civitatis, Et p(ro) p(rese)nte t(em)p(o)re potestatie Nobilis et potentis militis d(omi)ni Blandalisei de Piccolominibus de Sen(is) honorabilis potestatis, Et pro p(rese)nte t(em)p(o)re nobilis et potentis viri Feltrani d(omi)ni Frederici de Mod(e)laccusa honorabilis Capitanei Civitatis Tud(erti). Et sc(ri)pt(us) p(er) me Cecenam quondam Fr(ancisci) Martini de Montealtino notari(um), et nunc notari(um), officialem et cancellerium Com(mun)is et p(o)p(u)li Tud(erti). Sub anno D(omi)ni a nativitate Millesimo Tricentesimo quadragesimo Indictione Octava diebus et m(ensibus) infrascriptis =

Nomina vero d(omi)nor(um) prior(um) p(o)p(u)li p(ro) m(ensibus) Maii et Junii sunt hec

- Blaxiettus mag(ist)ri Johannis
- Jannes d(omi)ni Mandronis
- Bucius Benvenuti
- Galganus Jacobutii
- Bergnus Petri
- Masseus Macarelli
- Credus Ugolini
- Ciccolinus Ugolini
- Cobutius Massarelli
- Cobellus Andreutii

· Die · xxvj · Junij ·

In nomine domini amen. Animum nostrum rei publice
curis calentem (et dulssat[?] centum consilia
conscruptantem) pulsavit sepius plebis querela orta
quidem ex casibus levibus (set graves eructavit ex
cessus) deplorat enim conspectaculorum voluptate
ad distimus de ultima pervenisse ut legum rectitudine
calcata desperate consequeret innoxios simulis furor
armatus. Et quod illis humanitas nostra letitia
causa prestitit iniustitia queque audatia plectenda
convitit. Ideo prius[?] matura prehabita domini priores
populi Tuderti ad Consilium existentes in sala palatii
Novi habitationis eorum ut est moris mandato sapientis
et discreti viri Massey Macarelli prioris eorum prioris
ad utilitatem et comodum rei publice et aume
tationem populi Tuderti et manutentionem et robur
officii prioratus populi supradicti, Gubernatorum protectorum co
servatoris et defensoris ipsius populi et status pacifici
et tranquilli Civitatis eiusdem presenti decreto et
lege salubri, providerunt, ordinaverunt et decreverunt, facto
prius et misso inter eos sollempni partito ad bussulas
et pallottas secundum formam statuti et obtento nemine
discordante, Quod domini priores populi Tuderti, qui pro
tempore fuerint teneant et debeant ad penam
decem · librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice qua
fuit contraventum Et prius Judex debeat per syndicum
et defensorem eorundem in introitu cuiuslibet officii
prioratus infra tres dies proponere et propositam facere
ad Consilium populi Civitatis eiusdem quid faciendum
sit circha custodiam et bonum et pacificum et tran
quillum statum Civitatis et Comitatus Tuderti
Et aumentationem Manutentionem Robur et

perpetuam firmitatem officiorum prioratus et dominorum priorum populi
conservatorum, gubernatorum et manutentorum status paci-
fici ipsius populi tuderti, Et ad hoc ut ipsa civitas in pacis
beneficio continuo conservetur et quod in ipso primo consilio
populi eorum nichil aliud proponatur, et quicquid in dicto consilio
fuit stabilitum executioni mandet, Et ad hoc ut de
predictis non possit aliqua ingnorantia allegari per
ipsos dominos priores, ut alium teneatur notarius
Reformationum dicti comunis, sub dicta pena et vin-
culo iuramenti dictum decretum legere et notificare
cuilibet officio prioratus die prima eorum officii
et ipsi infra dictum terminum dictam propositam fieri facere
teneatur, Et predictum decretum inmictatur et scribatur
in voluminibus statutorum dicti comunis per notarium eligendum
ad hoc per dominos priores predictos ut per eius in lege et statutis
fuerit, Et quod dominus defensor teneatur et debeat vin-
culo iuramenti, Et ad penam predictam de predictis ingredi
et inquisitionem facere contra ipsos priores delinquentes
in dicto capitulo, Et si reformationes et proposita non
apparerent in libris reformationum dicti comunis dicto modo et
forma facte per ipsos dominos priores condempnet eos
et quemlibet eorum in penis supra notatis, Et
predicta omnia et singula providerunt, ordinaverunt et decreverunt
omni via iure et modo quibus melius possunt

Die ultimo Iunii

In nomine domini amen. Infrascripti sunt domini priores populi tuderti
conservatores status pacifici civitatis predicte pro mensibus Iulii
et Augusti, et ipsorum propositiones et decreta et facta et
acta tempore ipsorum prioratus et dictorum duorum mensium
Et scripta per me Tavernam condam fratris Matthei de
Motealano notarium et cancellarium comunis tuderti sub
dictis anno et indictione diebus et mensibus infrascriptis extractis
de cassa dicta die secundum formam statutorum

254v

Nomina quorum hec sunt
Politus Benedictoli Tadeutii
Tuna scaptonis
Symus Ciccoli
Ser Conradus Andree
Ser Jacobus Cole Bonaynardi
Macus Blaxii
Cola Panichelli
Cellus Xpofani
Mannuctus Beraducii
Franceschellus Jacobutii

Die xxviii Julii

In nomine domini amen. Convocati et congregati domini priores populi Tudertini in palatio communis Tudertini pro eorum officio exercendo mandato sapientis viri Cole Panichelli prioris dictorum priorum inter quos facto et misso sollempni scruptinio et partito ad bussulas et pallucetas secundum formam statuti et obtempto nemine discordante, providerunt, deliberaverunt, ordinaverunt, stantiaverunt et decreverunt pro bono statu et utilitate dicti communis. Ne delinquentes qui propter eorum delicta digni sunt penis non transeant impuniti, Et ne exinde pessimum consequatur, ex eo ut detur ipsis delinquentibus frequenter materia delinquendi, et in delictis, maleficiis et culpis ob infrascriptam causam materia persistendi et quia ex beneficio eorum dicti communis consecutione pluries penas debita mitigat et commune Tudertinum dampnificatur sepissime propter concessionem custodie carcerum dicti communis. Quod domini priores populi Tudertini qui nunc sunt et pro tempore erunt, non possint, nec debeant dare, nec concedere directe, vel per obliquum, aliquo quesito colore, alicui vel aliquibus personis condempnatis vel non dicti communis, vel que tenerentur et essent communi Tudertino in aliquo obligati, aliqua ratione, vel causa, Et maxime alicui vigore condempnationis de ipsa persona vel pro factis in dicto communi aliqua custodiam carcerum dicti communis nisi solummodo in consilio populi Tudertini. Et quod custodia carcerum dicti communis non possit alicui dari, vel concedi, vel aliquis ad ipsam custodiam eligi vel nominari possit nisi in consilio populi in quo sint adminus ducenti consiliarii et obtempto in eo per duas partes ipsorum consiliariorum, volentes quod si quid in predictis vel aliquod predictorum super predictis secus factum fuit

ordinatu(m), provisum vel decretum aut reformatum est
vel preter dictam formam et modum non valeat, nec teneat
ac ipso iure et ipso facto exnunc prout extunc decreverunt
esse irritum et inane, et nullius valoris et efficacie
vel momenti. Et nichilominus predicti domini priores populi et
facientes in predictis vel aliquod predictorum vel quibus aliis pu
niant et condempnent quilibet ipsorum per dominum defensorem
et qualibet vice in centum libr. den. Et predictum decre
tum legatur dictis dominis prioribus populi in principio eorum offici
per notitiam reformationum dicti Comunis ad omnem ingnorantiam
evitandam. Et predictum decretum etiam mictatur et scribatur
in volumine statuti, ad hec ut perpetuo pro lege servetur.
Et predicta omnia et singula fecerunt omni via iure et modo quibus
melius potuerunt.

Die xx aug.

In nomine domini amen. Convocati et coadunati domini priores
populi Tud., videlicet Amanieus Berarducii et Cellus Ugolini
priores dictorum priorum et alii priores populi eorum sotii, et decem
priores de numero duodecim sapientum electorum secundum deliberationem
consilii populi Tud. super facto apparitie et pompognam ad
requisitionem ... in palatio habitationis dominorum priorum populi ut
moris est, ad infrascripta specialiter facienda, providendo, ordi
nando et reformando, facto partito et misso inter eos partito
solepniter ad bussulas et pallectas et obtempto secundum
formam statuti, sequentes reformationes predictas pro
honore, statu, manutentione et augmentatione iurium Comunis
et populi civitatis Tud. et conservandis, manutenendis et
augmentandis iuribus rationibus et iurisdictionibus, liber
tatibus et franchitiis dicti comunis et populi et specialium per
sonarum. Et ne ipsa iura iurisdictiones, franchitie et libertates
in posterum per aliquem deperirent omni modo, iure et
modo quibus melius potuerunt, providerunt, ordinaverunt
et decreverunt unanimiter et concorditer quod si aliquis forensis

BIBLIOTECA COMUNALE ...

255v

ausu temerario clandestine vel palam et quandocumque
et qualitercumque in ipsis territoriis et Jurisdictionibus
terris possessionibus, bonis, personis et bestiis, vel in
tenutis et districtibus apparitie et pompognani contra
Tudertum offenderent vel lederent aliquem vel aliquos
in persona vel rebus vel bestiis vel quod in ipsis
Territoriis et tenutis fecerit aliquod Contra
statum, furtum Incendium Rapinam Robbariam
vel offensionem aut Commiserit aliquod maleficium
Reale vel personale in dictis territoriis vel tenutis
quomodocumque et quandocumque possit et possint
Impune offendi in personis rebus et bestiis eorumdem
ab omnibus et singulis qui in dictis territoriis
et tenutis fuissent offensi aliqualiter seu lesi
Et ab omnibus et singulis quorum erant possessiones
tenute et bona predicta Et qui laborarent in
eis vel aliqua earundem vel qui erant vel starent
ad servitutum predictorum Et in eorum servitutum
micterent vel aliquid eorum ibidem habentium
possessiones et bona Intelligant quod predicta
facere possint in dictis tantum territoriis
et tenutis ab hodie inantea. Siquis vero
per modum Currerie seu cavalcate vel hostiliter
vel potenter veniret ad Comictendum predicta
vel aliquod predictorum in dictis territoriis possessionibus
vel tenutis — Liceat offensis et aliis omnibus
Civibus Tudertinis inantea a die presentis
decreti facti et provisionis et aliis omnibus qui in
eorum servitutum irent erant vel micterent predictos
Et quolibet predictorum sic venientium per modum cavalcate

vel armare vel hostiliter vel potenter persequi insequi
et fugare et etiam temporis spatio et intervallo ex
dictas possessiones territoria et tenutas et eos et
quemlibet eorum impune offendere et offendi facere
in personis et rebus et bestiis et in eorum territoriis
et tenutis sine pena et banno legis et curie dicti
comunis, impetrata et obtenta prius licentia a dominis
prioribus populi civitatis Tuderti tunc in officio residentibus,
Comictendi et faciendi predicta extra territorium et tenutas
predictas et comitatus Tuderti per predictos vel alterum eorum quorum
sunt dicte possessiones, territoria et tenute aut possessiones et bona
existentia in eis. Et quod domini Priores populi Tuderti qui pro
tempore fuerint ipsam licentiam dare et concedere teneantur
ad ipsorum requisitionem, petitionem et voluntatem ad
pena centum librarum denariorum cortonensium pro quolibet eorum vin
culo iuramenti, statim coram eis querela exposita
et narrata. Quam quidem provisionem, ordina
mentum et decretum voluerunt penitus approbari
in consilio dicti comunis Tuderti in quo adminus intersit
ducenti consiliarii. Et facta approbatione predicta mi
tatur et scribatur in voluminibus statutorum per
notarium per dominos priores eligendum, vel electum ad
hec ut cetera pro lege debeat observari, finem quod
in dicto consilio fuit approbatum.

ET Ego Nicolaus quondam Loroli Starpamilii
de Tuderto de Regione collis et parochia sancti
Leucii imperiali auctoritate notarius predicta omnia et singula
prout in libris reformationum et decretorum comunis
Tuderti inveni, Ita hic de verbo ad verbum fideliter exemplavi
et in volumine statutorum dicti comunis ex vigore electionis de
me facte per dominos priores populi ac etiam de mandato dictorum
dominorum priorum posui et misi et signum meum apposui
consuetum sub annis domini millesimo et indictione predictis die
XI mensis Septembris.

Signum mei 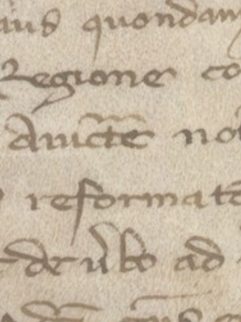 Nicolai notarii dicti.

In Dei Nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens in se omnes et singulas provisiones, deliberationes et decreta facta per dominos priores populi Civitatis Tuderti, Et summa officialium forensium, et etiam Bandimenta, ac alias quamplures varias et diversas scripturas, factus tempore Compositus tempore magnifici et potentis militis domini Bini domini Lelli de Grabbielibus de Eugubio, honorabilis potestatis et Capitanei comunis et populi Civitatis Tuderti. Et scriptus per me Ullutum Paulutii de Camerino, notarium, et nunc notarium reformationum, et Camerarii dicti comunis ad Cancellarie officium deputatum, Sub Anno a nativitate domini Millesimo Trecentesimo quadragesimo primo Indictione nona tempore domini Benedicti pape duodecimi, diebus et mensibus infrascriptis.

Infrascripti sunt domini Priores populi Tudertini pro mensibus Januarii et Februarii ex vente extracti in consilio populi secundum formam statutorum, et ordinamentorum comunis Tuderti, Quorum Nomina sunt hec

Cicolus Lamberti de Regione Vallis,
Jacobellus fieri Johannis de Regione Ecclesie prescriptis,
Bartholomeus Bennevenuti de Regione Vallis
Petrus Bucii notarius de Regione
Manninus Moncelli Ecclesie prescriptis
Macholus Angelutii de Regione Camucie,
Cicolus Andreelli dictus Mencaglia,
Matheus Rucoli Massarelli de Regione Nidoli,
Ciolellus Lelli Barbierius de Regione Vallis,
Ciolus Retii de Regione Silvestri

Priores populi pro mensibus Januarii Februarii

In noie dni am. Die. Trigesima. mss Januarij. Con
gregati et adunati dni priores ppli tudertini i eorum ha
bitationis palo pro eorum officio exercendo, more solito de
mandato sapientis viri ser. Petri Bucij prioris dictorum prior
et de uno ipsorum dnorum priorum facto et misso inter eos sol
lepni partito ad bussulas et palluctas secundum formam stat
et ordinamentorum cois Tud. et obtempto nemine di
scordante pro evidenti utilitate dicti cois providerunt et
decreverunt quod sportellus seu porta cois Tud. posita in
in civitate Tud. prope monasterium sci Benigni claudatur
et remuretur de muro lapidum ad rena et calce gro
ssitudinis cui est murus junctus ipsi porte. Et quod deinceps
in ppm remaneat murata dicta porta tota. Et exmurari
seu aperiri non possit nisi deliberatum fuit in consilio
ppli civitatis Tud. Et quod dni priores ppli, qui pro
tempore fuerint, teneant et debeat vinculo juramenti
ipsam portam sic remuratam totam ppo retinere et ipsam
non aperire, nec permictere quod aperiatur ut dismuretur, nisi
fuit primo per dictum consilium ppli reformatum. Mandantes
dictum decretum poni in volumine statutorum cois Tud.
Et pro lege servari aliquo in contrarium non obstante.
Cui per presens decretum voluerunt in hec eetaliter (?)
derogatum

Die duodecima mss februarij. Quia plerumque ex ge
neralitate concipitur obscuritas et in volumine
decretorum et ordinamentorum cois Tud. videatur insertum quoddam
generale decretum factum per dnos priores ppli Tud. qui in
dicto officio resederunt de mense maij et junij proxime preteritis
sub anno millo trecentesimo quadragesimo die vigesimo
sexto mss Junij cuius tenor talis est. In noie dni am.
animum nostrum rei publice curis calentem et
diversarum gentium consilia per scrutationem pulsant

sepius populorum, querela orta. Quidem, ex casibus levibus
set graves eructant excessus, deplorat enim pro
spectaculorum voluptate ad districtus se ultima perve
nisse ut legum ratione calcata, desperata consequentie
innoscios similis furor armatus et quod illius humanitas
nostra letitia causa constituit in tristitia, quandoque auda
cia plectenda convitit. Ideo provisione matura prehabita
domini priores populi Tudertini ad consilium existentes in sala pa
latii novem conservatorum eorum, ut est moris, mandato sapientis
et discreti viri Massey Macarelli prioris dominorum priorum ad
utilitatem et comodum rei publice, et augmentationem
populi Tudertini, et manutentionem et robur officii prioratus
populi supradicti, gubernatoris, protectoris, conservatoris et defensa
toris ipsius populi et status pacifici et tranquilli civitatis
eiusdem, presenti decreto et lege salubriter providerunt
ordinaverunt, et decreverunt, facto, prius et misso inter
eos sollempni partito ad bussulas et palluctas secundum formam
statutorum et obtempto nemine discordante. Quod domini
priores populi Tudertini, qui pro tempore fuerint, teneantur et debeant
ad penam decem librarum denariorum pro quolibet et qualibet vice qua
fuerit contraventum, et periurii in qua debeant per sindicum
et defensorem condempnari in introytu cuiuslibet officii prioratus
infra tres dies proponere et proponi facere, ad consilium populi
civitatis eiusdem, quid fiendum sit circa custodiam et bonum
et pacificum, et tranquillum statum civitatis et comitatus
Tuderti, et augmentationem, manutentionem, robur et perpe
tuam firmitatem officii prioratus, et dominorum priorum populi con
servatorum et gubernatorum et manutentorum status pacifici
ipsius populi Tudertini. Et ad hec ut ipsa civitas in pacis
beneficio continuo conservetur. Et quod in ipso primo consilio
populi eorum, nichil aliud proponatur, et quicquid in dicto con
silio fuerit stabillitum executioni mandetur. Et ad
hec ut de predictis non possit aliqua ignorantia allegari
per ipsos dominos priores, vel alium notarium reformationum
per

dca cois, sub dca pen et vinculo juramti dcm de
cretum legere et notificare cuilibet officio priorat
die prima eorum officii et ipsi infra dcm terminum dcm
appositum fieri facere teneat. Et pdcm decretum
inictat et scribat in voluminibus statuts dci cois
Et pro notario eligendum ad hec pro officio dnorum prior
pdcorum ut pp ex lege et stat fuerit. Et quod dns de
fensor teneat et debeat vinculo juramti, et ad
pena pdcam de pdcis inquire, et inquisitionem facere
contra ipsos priores delinquentes in dco caplo. Et si
reformatio et apposita non apparerent in libris re
formationum dci cois dco modo et forma fieri
per ipsos dnos priores condepnet eos, et quelibet
eorum in penis supra noratis. Et pdca omnia et singula
providerunt, ordinaverunt et decreverunt, omni via jure
et modo quibus melius possunt. Ex cuius decreti te
nore percipitur quod licet ipsi dni priores dce legis
conditores fuerint animi sinceritate promoti tamen
ipsius decreti rigore, furor et malitia aliquorum
semper cupientium novas edere formas posset
comunis tudertini magnum periculum generari, et ob
recti exemplis devenire posset ad nosseam novitatis
pacifici stat. cois, et populi civitatis eiusdem. Et quia
in manibus dnorum priorum et in eorum officii plenitu
dine consistat auctoritas apponendi contenta in dco
ordinamento et decreto, qui continuo vigilant
et curam habent sollicitam et attentam dare secundum
statum pacificum et rem publicam cois et populi ci
vitatis pdce. Ideo dni priores populi tudertini in eorum
habitatione palatii, more solito congregati, facto et misso
inter eos diligenti partito ad bussulas et pallottas cum obtentum
inter eos nemine discordante, pro evidenti utilitate dci
cois, volentes obviare pdcis, dcm decretum et ordinamentum
et omnia et singula in eo contenta cum presentia et conscientia

Janus dni mandronis . Blaxietti magri Johannis . Co Gaspari Jacobucij
belli Anglici / et Matthey macarelli . Qui in tpre gditi
dci decreti fuerunt de nro dnor prior / Cassauer /
reuocauerunt / et adnullauerunt / et p casso irrito et nulli
efficacie / et momenti esse uoluerunt / et decreuerunt .
Prouidentes exacta scia p meliori dci cois ipm decret
et gtenta in eo eleuari et abboleri de uolumine statut /
cois tudt / Et ad ipius obsuatia no teneri . Et pdca sibi
licum uendicet in pnti et futuro aliquo stat ul ord
seu aliquo alio in gtrarium loquente no obstante . Cui de
uoluerunt in hac pte totalit derogari . Et pdca fecerunt
omi modo Jure et via . quibz melius potuerunt

Die quatadecima . mes februarij . Ut illi qui non timet
uirtutis amore Barattarias extorsiones / illicita lu
cra / et falsitates Comictere stupeant formidine pen /
Et ab illicitis habeat materiam abstinendi p euidenti
utilitate cois tudt / et gsuatoe pacifici status eiusdem
et augmento officij dnor prior ppli . Ideo dni priores
ppli plibati ad Conestorium siue consilium in palo
cois tudt ubi morum trahunt p eor officio exercendo
hadunati existentes de mandato sapientis viri Barto
lini Benuenuti prioris et de nro dnor prior sco
et misso int eos ptito ad Bussulas et palluctas . obtempto
firm formam stat dci cois / ex uirtute et Baylia eor offitij
et oi uirtute / qua sunt / puiderunt / statuerunt et ordinauer
qd quicumqz de incepto i officio prioratus dci cois commisit
aliqua Barattariam / extorsionem reuendam / falsitate
ul illicitum lucrum / occe ul ptextu ipius officij prioat
puniat et puniri debeat p dnm defensores / ul alium offi
cialem dci cois / qui eos hebit sindicare et sindicabit in
eis penis que gtinet in stat dci cois positis sub Ru /

: Lb. de syndicatu dominorum priorum et ea forma in prima distinctione
Et quod in eisdem penis puniatur et puniri possit et debeat quilibet
recipiens vel dans aliquod acceptum vel lucrum illicitum occasione
corruptionis sive seductionis officii dominorum priorum vel qui aliquam extorsionem
baractariam, revendariam, vel falsitatem commiserit occasione ipsius
officii. Salvo quod si predictus dans acceptum in casibus supradictis, predictis
dominis prioribus vel alicui ipsorum qui pro tempore erunt in officio prioratus
officiali infrascripto qui debebit syndicare et syndicabit ipsos
dominos priores, manifestaverit dictum acceptum, et personam cui
dederit infra terminum assignandum per dictum officialem quod dictum
dante occasione dicti accepti nullo modo procedi possit, sed totaliter
sit impunis, Et nichilominus cogi debeat recipiens acceptum
per ipsum officialem ad restitutionem ipsius accepti, illi a quo ipsum
acceptum recepit

Item simili modo providerunt, stantiaverunt, et ordinaverunt quod
quolibet anno de mense Januarii per dominos priores populi qui tunc fue
rint in officio et per consules artium, et per viginti quatuor
secreti consilii populi dicte civitatis eligatur unus officialis
forensis qui universaliter et singulariter syndicet ipsos priores
populi dicte civitatis qui fuerint in dicto officio prioratus per unum annum
tunc proxime preteritum ante dictas kalendas mensis Januarii cum uno notario
cum salario, familia et pactis que eis videbitur et placebit
Qui officialis possit teneatur et debeat procedere et investi
gare per modum et viam inquisitionis et accusationis, denuptia
tionis vel simplicis petitionis, et audire et intelligere ad
mictere quoslibet accusatores et denuptiatores de predictis vel aliquo
predictorum per ipsos vel aliquem ipsorum, commissis in dicto officio in dicto
anno contra predictos omnes et singulos, qui fuerint in officio prio
ratus per dictum annum summarie sine strepitu et figura iudicii
diebus feriatis, etiam ad honorem dei inductis, et inventos
culpabiles punire debeat in dictas penas, quacumque absolutione
facta de eis, vel aliquo alio non obstante, habita tamen
sufficienti probatione per populares personas, et non ma
gnates, Et nullus pro magnate habitus et potente secundum for
mam statuti, nec eorum familiares et domestici possint

testificari nec eorum testimonium admictat contra eos. Item
quod dictus officialis qui ipsos dominos priores, qui fuerint pro annum
in dicto prioratus officio syndicabit, possit, teneatur et debeat
per modum et viam accusationis, vel petitionis procedere, et inquirere
contra omnes et singulos qui fuerint infra tres annos a die decen
positionis sui officii prioratus numerandos in dicto officio priorat
de omnibus et singulis baractariis, acceptis, extorsionibus,
commendariis et lucris illicitis que contra commisse per ipsos
fuerint. Quadam qui de inceps quandocumque fuerint infra dictum tempus
dominos priores, qui de inceps quandocumque fuerint infra dictum tempus
trium annorum in dicto prioratus officio tempore eorum officii, et repertos
culpabiles punire et condepnare in penis contentis in dicto statuto
de syndicatu dominorum priorum prior et ei forma, non obstante
aliqua absolutione facta de tali vel talibus accusatis vel reis, que
absolutio veniret expressim facta contra talem vel tales predicta con
mictentes vel aliquod predictorum per viam et modum inquisitionis
vel denumptiationis. Cum vero absolutio predicta veniret ex processu facto
per viam et modum accusationis facte per dictum officialem aliquo modo
predictorum non possit contra predictos vel aliquem predictorum. Sed ipsa exceptio
rei iudicate et absolutionis obstet et patrocinet eidem
in quantum iura patiuntur et volunt. Cuiusvero ementiis quod dictis
existat aliquem vel aliquos ex ipsis dominis prioribus accusavit vel
denumptiavit seu petitionem porrexerit contra ipsos dominos priores
vel aliquem ipsorum de predictis vel aliquo predictorum, et ipsam accusationem
vel denumptiationem seu petitionem non probavit puniatur vice qualibet
in quinquaginta libris denariorum comunis. Item quod dicti domini priores, qui pro tempore
fuerint, teneantur et debeant vinculo iuramenti predicta statuta, ordinamenta
et provisiones de illo ad urbem publice et alta voce legi et
vulgariçari facere in primo consilio populi. Quod adunabitur tempore
eorum officii. Et quod dicta statuta et ordinamenta omnia ponant in volumine
statutorum comunis tudertini et quod legibus statutis dicti comunis debeant preponi observari
nec vomat vel venire possit in renovatione statutorum. Immo semper
cum fit propositio de renovatione statutorum in dicta propositione excep
tivet promovemant dicta statuta in renovatione statutorum. Item
quod cancellarius sive notarius reformationum teneatur et debeat
vinculo iuramenti et ad penam decem librarum de suo salario dicta ordi
namenta, et statuta prima die vel sequenti cuiuslibet officii

p(ro)victus notificare ip(s)is d(omi)nis p(ri)orib(us) et eisdem vulgari s(er)
mone legere et exponere de v(er)bo ad v(er)bum

Iisdem nomine an(n)o. Item simili modo die p(re)d(ic)ta congregati
et adunati d(ic)ti d(omi)ni priores p(o)p(u)li tudertini in palatio d(ic)ti co(mmun)is
ubi morant(ur) p(ro) eor(um) officio exercendo de mandato sapientis
viri Bartholomei Benvenuti prioris et de mandato ipsor(um) d(omi)nor(um)
prior(um) facto et misso partito int(er) eos ad bussulas et palluctas
et obtempto s(e)c(un)d(u)m formam stat(uti) co(mmun)is tud(erti), providerunt de
liberaverunt, decreverunt et ordinaverunt vigore eor(um)
officii, et o(mn)i auctoritate, et baylia qua h(abe)nt ex forma statut(orum)
et ord(inamentorum) co(mmun)is p(re)d(ic)ti, et quocumq(ue) alio modo iure, vel causa
q(uod) omnes et singule solutiones, et pagamenta, et apodixe facte
de m(en)se Ianuarii p(ro)x(imi) p(re)t(er)iti, et de p(re)senti m(en)se februarii de
mandato d(omi)nor(um) prior(um) p(re)d(ic)tor(um) Guidoni de Casa contis de Sen(is)
conastabili vigintiquinque equitum et aliis suis sotiis
de sua bandeira et heredib(us) olim Guilli de Cilli et p(re)dictis
et aliis de bandeira olim Guilli stipendiariis co(mmun)is tud(erti) tam
de pecunia exactionis, quam de introytib(us) gabellar(um) d(ic)ti
co(mmun)is, et ip(s)as solutiones no(m)i(n)e d(ic)ti co(mmun)is approbaverunt co(m)
probaverunt et ratificaverunt tamq(uam) bene et utilit(er) gestas
et f(a)c(t)as et q(uod) bene et utilit(er) gesta et f(a)c(t)e fuerunt et
conversse in utilitatem d(ic)ti co(mmun)is et q(uod) ip(s)is solutionib(us) vel
eas seu (contra) officiales quicu(m)q(ue) d(ic)ti co(mmun)is, otra ipsar(um) solutionem
nichil possit opponi, vel adversari nec etiam (contra) ip(s)os vel aliquem
ipsor(um) possit occ(asione) d(ic)tar(um) solutionum aliquo modo agi, peti vel
inquiri, vel modo aliquo p(ro)cedi, non obstante q(uod) fuerint al(ique)
d(ic)te pecun(ie) et introytus in aliam causam et in alias so
lutiones alior(um) debitor(um) deputat(e) p(er) aliquod ordinamentum
provisionem vel reformationem d(ic)ti co(mmun)is, quib(us) deputatio(n)ib(us) et o(mn)ib(us)
ord(inamentis), provisionib(us) et reformationib(us) quibuscumq(ue) f(a)c(t)is, et in co(n)
trarium loquentib(us) voluerunt et mandaverunt p(er) p(re)sens
ordinamentum et decretum derogari. Et ip(s)a o(mn)ia et singula
decreta ordinamenta, et statuta et provisiones quoquomodo

tiate, ut expsse est hec ordinamentum loquentia in hac pte,
et quo ad infirmationem hui decreti et ordinamenti, et contentorum
i eo suspenderunt et p cassis et suspensis haberi voluer
in hac pte, aliquo in contrarium non obstante, Et q
dns defensor, Et quilibet alius officialis comunis tuderti
non possit aliquos officiales dicti Comunis tam terrigenas
quam forenses de ipsis solutoribus et aliis in psenti ordi
namento contentis syndicare, nec modo aliquo Nec in
aliquo contra ipsos officiales, ut aliquem ipsorum pcedere occasione
dicti solutorum, Nec ex suo officio, nec ad alicuius, ut aliquorum
requisitionem, etiam si essent accusatores seu denumptiatores
Sed ipsi officiales et camerarius Generalis Gabbellarum et
quilibet alius officialis cois pdicti, ab omni pena quam tenerent
occasione dictorum solutorum intelligant et sint plenarie absoluti
et liberati, aliquo incontrarium non obstante, Providentes
et decernentes pdicta, et quolibet pdictorum ex certa scientia pro
evidenti utilitate dicti cois, Et quia dicte solutiones facte
fuerunt p comodo dicti comunis et diminutione expensarum ipsius
Et maxime p cassatione dictorum stipendiariorum quorum occasione dictum
comune maxime gravabat expensis, Et quia alit expense
dicti cois minui seu detrahi non valebant nisi deinf
stipendiariorum cassatio fuisset uno aliquo retardata —
Item simili modo statuerunt et ordinaverunt q Nullus de Civitate
ut Comitatu tuderti audeat ut psumat, aliquo quesito co
lore, elevare seu elevari facere, ut pmictere q faciat
ut ponat in libro sive catasto, libre cois tudertini, aliqua
res possessio, ut terra, quam ipse possidet, et ad eum libra
scripta reperiret ut esset, nisi eam vendiderit ut aliquo
alio iusto titulo alienavit, Siquis vero contrafecerit pdicto
defensorem et Iudicem sup libra dicti cois puniatur in ce
qualibet, et p qualibet petia terre contra formam hui ordina
menti scripta, Et allibrata, In decem libr den cortonn p
quolibet quatragesimo ipius petie terre, Et In totidem
puniatur quilibet pmictens ipam petiam terre

261v

ad suam libram in libro et Catasto dicti comunis
Allibrari et poni sive scribi

Item cum non nulli de Civitate et Comitatu Tuderti
pro dicti comunis honeribus evitandis fraudes in eorum libris
et Catasto Comiserint et assidue totis viribus pro-
curant. Ideo dicti domini Priores populi Tudertini cupientes
eorum malitijs obviare et libram seu catastum comunis Tud(erti)
pro dicto Comuni illesum manere providerunt deliberaverunt
et ordinaverunt ex vigore eorum officij et auctoritate et bay(lie)
alia quam habent facto partito et misso ad bussulas et
pallottas et obtempto inter eos secundum formam statuti
quod libra seu Catastum alicuius de Civitate vel comitatu
comunis Tud(erti) cuiuscumque predictorum sive status existat scripti et cata-
stata in libro libre dicti comunis Tud(erti) non possit per directum
vel per obliquum aliquo colore quesito dividi inter aliquos qui
[illegible] et morarentur in eadem familia indivisim donec
erunt et moraret in eadem familia et
permanserint insimul comunes in eadem familia et
indivisi et facientes tam imponendo seu ponere faciendo seu
recipiendo et scribi et allibrari sibi permictendo puniat
per dominum defensorem et Iudicem super libra et Catasto comunis
Tud(erti). Et nichilominus teneatur ipsam libram sic elevatam
reducere et reduci facere ad libram illius cuius primo
elevata fuit. Et quilibet qui ipsam libram huiusmodi di-
misit inter se et simul in eadem familia ad comune [illegible]
permansit sive permaneat iuxta tenorem statuti eiusdem per
dominum defensorem prefatum teneant et debeant ipsam
libram ad unam libram et summam reducere et reduci
et scribi facere [illegible] ad libram cuius primo ante divisionem
ipsius libre scripta et allibrata erat ad penam predictam [illegible]
Item Quilibet habens in pluribus partibus libre seu Catasti dicti
comunis libram seu terras et possessiones ad ipsum pertinentes
quocumque modo titulo iure vel causa etiam [illegible]
dotium vel Bona Parafernalia scripta

in libro libre dicti Comunis sub suo proprio, vel hereditario seu cuiuscumque
alterius nomine scripte et allibrate erunt dicte terre et possessiones
in libro, libre seu catasto dicti comunis, teneantur et debeant
dictas terras et possessiones. Et etiam libram ad unum locum
in dicto Catasto, et libro libre dicti Comunis decatastari facere
et ad libram simul et subcessive et sub uno contextu et
in dicto loco sub suo nomine, vel sub nomine hereditario sui pa
tris, vel avi sui patris reducere, seu reduci et scribi facere
infra terminum statuendum per dominum defensorem et Judicem
super libra et Laribus comunis Tuderti. Ita quod omnes petie terre
quas ipse possideret semper reperiantur scripte in libro libre
seu catasti dicti comunis sub uno tantum nomine, Et ad unum
locum simul et subcessive ut dictum est et non in pluribus
ad penam decem librarum denariorum pro qualibet quantitate cuilibet petie terre obmisse
poni et scribi ut dictum est.

Item statuerunt et ordinaverunt quod quicumque emerit vel
quocumque alio titulo possederit aliquam petiam terre teneatur
et debeat infra tres menses proxime venturos postquam eam emerit vel
quocumque alio titulo Jure vel causa acquisiverit seu possederit
ad suam libram in libro seu catasto dicti comunis poni et scribi
facere, ad penam dupli extimationis qua ipsa petia terre obmittet
poni et scribi, modo predicto in libro seu catasto libre dicti comunis pro qua
reperiret extimata in libro seu catasto libre dicti comunis pro qua
libet vice, et pro qualibet petia terre obmissa ut dictum est, Et
predicta locum non habeant in terris et possessionibus scriptis ad
libram massariorum Comitatus Tuderti seu massariorum foren
sium quas Cives Nobiles et Jngentes de Comitatu
emerint vel alio quocumque titulo Jure vel causa possederint seu possiderint
Que libra Comitatus Tuderti nullatenus minui possit. Et
quod dominus defensor et Judex super libra et Laribus comunis Tuderti
de predictis et quolibet predictorum contentorum in dictis statutis et
ordinamentis libre possit, teneat et debeat, modis
omnibus quibus potest, cum promotore, vel sine procedere
et Jnvestighare contra omnes et singulos contrafacientes in predictis
vel aliquo predictorum. Et repertos culpabiles punire et condempnare

[illegible]

[illegible]

[illegible]

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI · ARCHIVIO

secundum formam statutorum et ordinamentorum. Et quilibet possit
contrafacientes in predictis vel aliquo predictorum deumptiare et
accusare et habeat medietatem Bandi et eius nomen
in secreto et credentia debeat ipso retineri. Et quod hec
ordinamenta et statuta ponantur et mictantur in volu
minibus statutorum dicti comunis. Et Banniantur semel
in mense per Civitatem Tuderti, ad hoc ut nullus possit
decipi pretendere ignorantia predictorum.

Beneficium exbanditi capientis exbanditum.

Item dicta die. Cum in statuto Comunis Tuderti posito sub rubrica quod
liceat cuilibet capere exbanditum in quarta distinctione
.CLXXX. vera videtur eius ordo et forma, ac benefi
cium cuilibet capienti seu apportanti vel indicanti
aliquem exbanditum vel condepnatum comunis Tuderti quod
vigore ac pretextu dicti statuti Comunis Tuderti vel plurimum
defraudet. Volentes obviare maliciis talia comictentium
et providere dicti comunis indepnitati. Et ipsum statutum
declarare simili modo providerunt, decreverunt et ordina
verunt auctoritate et Balia eorum officii et omni modo et
Iure quibus melius fieri potest. Quod quilibet exbanditus
et condepnatus comunis Tuderti, Capiens et presentans
aliquem exbanditum et condepnatum dicti Comunis pro
maleficio secundum formam ipsius statuti habeat et habere debeat
a dicto Comuni Tuderti beneficium tali exbandito et condepnato
dicti comunis Capienti et presentanti alium exbanditum et
condepnatum dicti comunis concessum et contentum in statuto
comunis Tuderti prout in dicto statuto continetur. Dummodo
talis exbanditi et condepnati comunis Tuderti Capti et
presentati et in fortiam dicti comunis deducti sive dicti talis
exbanditi et condepnati dicti comunis Capientis et prese
ntantis infra. Triginta dies proxime venturos a die ipsius
captionis quantitas condepnato eius de se facta Camerario
comunis Tuderti pro dicto Comuni recipienti soluta fuerit cum effectu.
Ita quod semper maior condepnatio ipsorum sive capti et presentati

siue capientis et psentantis dco Camerario p dco Comuni Tudti infra dcm tminum cum effectu soluat. Et nisi dci exbanditi et cdepnati comis tud capti et psentati p alium exbanditum et cdepnatu comis Tud ut dcm est siue dci capientis et psentatis condepnatio soluta non fuit infra tminum supdcm Camerarius dci comis ut dcm est talis capiens et psentas ipm exbanditum et cdepnatum dci Comis nullum beneficium seu pmium a dco Coi hre debeat. Et utrq ipor tam capiens quam psentans qm captus psentatus debeant in carcerib dci cois retineri statuto ut ordinamento aliquo in contrarium loquente non obstante. Quib voluerunt et ordinaverunt p psens ordinamentum in hac pte totalit derogari. Et hec ordinamentum in volumine stat dci comis tud poni et p lege et statut dci cois p. ege. obsuari

Die decimanona mens februarij. Congregati et adunati dni Priores ppli tud in palo novo dci cois ubi morant p eor officio exercendo facto a misso ptitomt eos p pmdum virum Criolellum lett priorem et de nuo ipor dnor prior ad bussulas et pallectas et obtempto scdm formam statut dci comis p evidenti utilitate comis Tuderti pviderunt decreverunt et ordinaverunt qd dni Priores ppli tudtini qui pro tpe fuerint in dco Prioratus officio teneant et debeant hre penes se toto tpe eor officij unum librum in quo teneant et debeant vinculo Juramti scribi et poni facere omes apodixas sigillandas p eos toto tpe eor officij in quib p eos mandaret Camerario dci comis solui aliqua quatitatem pecun de avere et pecun dci comis videlt de suma pecun qua possut dni priores ppli quolib mens eor officij prioratus expendere scdm formam

Ut priores faciat scbi i uno libro oes apodissas pecune qua faceret solue camerariu coit.

BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

263v

statutorum comunis Tuder loquentium de hac materia. Et
quod ponat in qualibet apodixa expensarum quas competit
uigore offitii dominorum priorum vel ex forma quorumcumque
statutorum, reformationum et ordinamentorum dicti comunis. Item
tenuerunt alium librum in quo scribi et poni faciant omnes
et singulas apodixas per eos sigillandas tempore eorum offi
tii, in quibus per eos mandaret Camerario comunis Tuder
solui aliquam quantitatem pecunie de auere et pecunia
dicti comunis uigore quorumcumque statutorum vel ordinamentorum
seu reformationum dicti comunis que esset ultra quantitatem
quam expendere possit uigore eorum offitii ut dictum est in
presenti ordinamento. Et quod dicti domini priores ipsi te
neantur et debeant ultima die eorum offitii dictos libros
sigillare sigillo dicti comunis. Et ipsos sigillatos antequam
discedant de dicto palatio eorum substitutis ipsorum successoribus
dare et assignare. Qui priores novi prima die eorum
offitii ipsos libros vinculo iuramenti et ad penam decem
librarum denariorum cortonensium pro quolibet ipsorum teneantur et debeant
ipsos libros assignare domino defensori vel alio officiali
qui eosdem eorum predecessores syndicabit. Qui quidem
dominus defensor vel alius officialis qui ipsos dominos
priores syndicabit teneatur et debeat reuidere
ipsos libros et omnes et singulas apodixas datas
et sigillatas per ipsum offitium dominorum priorum tempore eorum
offitii contentas in dictis libris. Et si inuenerit ipsos
dominos priores aliquam apodixam sigillasse vel aliquam
pecunie quantitatem dari mandasse per Camerarium
dicti comunis ultra quantitatem quam possit quolibet
mense expendere uigore eorum offitii seu contra formam
statutorum et ordinamentorum siue reformationum
comunis Tuder teneatur et debeat ipsos dominos prio
res condempnare et cogere ad restituendum et
refundendum dicto comuni Tuderti omne id et quid

expendiderint et dari mandaverint de pecunia
et avere dicti Comunis ultra et preter formam stat(utorum)
ordinamentorum et reformationum dicti Comunis et ultra
illam quantitatem pecunie quam expendere possit eis
eis permictitur vigore et pretextu eorum officiorum quolibet
mense. Et intelligantur omnes ipsi priores qui fuerint
in eadem Cerna officii prioratus esse culpabiles
et veniant puniendi de predictis vel aliquo predictorum nisi
illo vel illi qui ex ipsis dominis prioribus appareret vel ap-
pareret per publicam scripturam vel per duos testes fide
dignos contradixisse illi ordinamento reformationi vel apo-
dixe seu mandato facto vel facte de ipsa quantitate pe-
cunie dicti Comunis expendenda ultra et preter formam
statutorum ordinamentorum et reformationum Comunis Tuder(ti)
et ultram illam pecunie quantitatem quam quod-
libet officium prioratus potest tempore sui officii ex-
pendere vigore eorum officii de pecunia et avere
dicti Comunis. Item quod Notarius Camere Comunis Tuder(ti)
teneatur et debeat similes libros facere de ipsis
apodixis. Et quando leguntur expense in con-
silio populi Tuder(ti) idem notarius Camere teneatur
adsistere in dicto Consilio et cum dictis libris et
apodixis absultare libros suos. Et predicta vero
dicent dicti locum habeant. Et initium sumat
In kalendis mensis Martii proxime venturi

ARCHIVIO-BIBLIOTECA COMUNALE TODI

Et Ego Nicolaus quondam Karoli Starpamili de
Tuderto de Regione Collis et Parochia Sci Leuci
Impiali auctte notarius predca omia et singula
prut in libr reformationum Et decretor Comnis
Tudti Inueni Ita hic de vbo ad vbum fidelit exempla
ui de mandato supdcor dnor prior pdi Signuqz meu
Consuetum apposui Sub anno dni et Indict pdis

Signum mei Nicolay not ssti

In nomine domini amen. Hic est liber in quo scribuntur et scribi
debent omnes et singuli homines de Civitate et Com-
tatu Tuder qui male utuntur substantia bonorum suorum ad
ludos vetitos ludendo et alia illicita faciendo propter
verisimiliter ad inopiam vergere debent, et male
ipsorum negotia pertractare, et vocatur et intitulatur
liber male tractantium bona sua. Et scriptus per me
Nicolaum quondam Coroli Stappamilii de Tuder de regione
Collis et parochia sancti Leucii notarium et nunc notarium
et officialem ad hec electum et deputatum per consilium
dicte Civitatis Tuder ut patet de electione in manu
manu ser dominici magistri Tudini de Tuder notarii
Sub Anno domini Millesimo Tricentesimo quadragesimo
Quadragesimo Indictione octava tempore domini Benedicti
pape xii. diebus et mensibus infrascriptis.

Die ultimo mensis octubris. Constituti providi et di-
screti viri, videlicet Franciscus et Thodescus Petri
Mascioli Petrucali Nepotes Carnales supradicti
Mascioli petrucali, Et Salomon domini Berna-
rdini de Regione dicte prasedis, Et Nerucius
Ceccharecti Mannelli de Regione Nidoli Consan-
guinei Mascioli petrucali domini Herici de Ci-
vitate Tuder Et par. sancti Laurentii de super muro
Cives Tudertini, ex parentibus et agnatis dicti
nentibus infra tertium Gradum secundum Jus Canoni-
cum numerandum Inclusive Masciolo petrucali domini
Herici de Reg. dicte presedis Civi Tudertino de par.
sancti Laurentii de super muro coram sapientibus et
discretis viris dominis prioribus Infrascriptis videlicet

265. 4

Cola Buci de ... Regione Vallis.
Cecolo ... ·
Cucio Andreoli
Ser Marcho Jacobutij de Regione Sancti Silvestri
Andreucio Tudinelli de Regione Campitelli
Ciolo Andreoli
Lorentio Buci de Regione Sancti Eustachii prasedis
Johe Bartoletti

Prioribus et gubernatoribus status pacifici communis et populi civitatis et comitatus tuderti, Et coram me Nicolao Loioli notario et officiali predicto dixerunt et exposuerunt et etiam narraverunt quod predictus Masciolus eorum agnatus et consanguineus infra tertium gradum inclusive male utitur substantia bonorum suorum ludendo ad ludos vetitos, Et alia illicita faciendo propter que verisimiliter ad inopiam vergere debet cum ... et male ipsius negotia pertractare, Et ita eorum proprio iuramento per eos et ipsorum quemlibet corporaliter prestito asseruere et affirmavere. Qua propter petierunt cum instantia a predictis dominis prioribus ut dictum Masciolum debere scribi et poni per me notarium officialem in predicto libro qui vocatur et intitulatur liber male tractantium rem suam, Et hec petierunt pro evidenti utilitate dicti Mascioli. Et quod ipsi consanguinei supradicti predicta petentes non consentiunt nec permictent quod ipse Masciolus de inceptis sua negotia male agat, Et predicta fecerunt secundum formam statutorum et ordinamentorum dicte civitatis loquentis de ipsa materia et omni modo et iure quibus melius potuerunt

liij.

2.66

Qui dni priores sup^a norati et infrascripti aiauerteteo
et Considerantes petitoem pdam fore iustam et Ratio
nabilem, et ipam Ledere in utilitatem et Comodu
dci Masioli ipam petitoem admiserut, et qp admissa fri
uoluerut et mandauerut m, nicolao not et offi
pdo ut ipam pet et oia supdca, Et ipm Masiolu
et nom ipius Masioli ponerem Et scribe i libro
supd norato iusta formam et tenorem ordo pdco
Et pdca acta fuerut tud in palo nouo cois tud in quo
morant dni priores ppli Tud pp dno Lamerto
Salomois dni Bernardini . Sr Nicola petri test
de Tud.

Die quarto mss Nouembr actu in palo ueteri cois
Tud pp Sr Guidalocto dni albertini et Sr paulo
petri Monachi de Tud testib. Nobilis et potes
Milex dns Blandalisius de piccolomini de Sen
honorabilis potas cois Tud pt bum sedes i palo ca
cois ad ius reddend ut mois est ad instantia et pet
supdcor. quatuor Consanguineor Comiss et mandauit
pacepto pub pcoi dci cois pp et Intelligeti qp uadat
Bandiat et dicat p Ciuitatem tud ad loca consueta
ipius Ciuitatis sono tube pmisso qp nulla psona de
beat ctrahere seu distrahere ul aliquem ctractum
seu distractu facere seu obligat aliqd facere ul fieri facere
cu Masiolo petrigali dni herici de Leg dce pscp
et pat dci Laurentij supius ad pen et sub pen in
dco statuto ordo ctent.

Eadie. dcus pco pp dcis testib Retulit dco dno potati
Et m, not se fecisse dcm Bandimentum ut sup^a hent
i mandatis adco dno potate.

Sygnum mei Nicolai 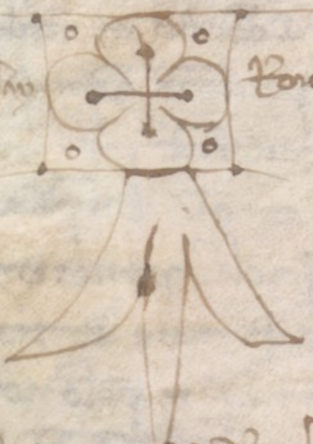 Bondi Starpannulj de tud(er)to not(arii)

(S) Et Ego Nicolaus quondam Bondi Starpannulj de tud(er)to
de R(egione) collis et par(rochie) s(an)c(t)i Seueri, p(re)d(ic)tis o(mn)ib(us) interfui
et rogatus scribere scripsi et publicaui =)

In dei nomine amen. Anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo primo indictione nona tempore domini Benedicti pape xij die nona mensis februarij. Actum in Civitate Tuderti in palatio solite habitationis infrascriptorum dominorum priorum populi Tudertini. Sapientes et honorabiles viri
Cittadolus Lamberti de regione vallis
Iacobellus ser Iohannis de regione S. Prosperi
Bartholinus Benvenuti de regione vallis
Petrus Butij ... notarius } de regione S. Prosperi
Angelutius Mancelli ...
Marcholus Angeluti de regione Camucie
Ciccholus Andreotti dictus Vangelistia
Mattheus Tucci Massarelli de regione Nidoli
Cicchus Lelli barberius de regione vallis
Colus Vanni de regione S. Silvestri
priores populi Tudertini in eorum habitationis palatio pro eorum offitio exercendo insimul more solito congregati inter quos facto et misso solempni et diligenti partito ad bussulas et pallottas per sapientem virum Santem Benvenuti priorem dictorum priorum, obtempto inter eos firmiter statuerunt, ordinaverunt et decreverunt ... ista formam statuti et ordinamenti communis Tudertini pro bono et utilitate dicti communis statuerunt et ordinaverunt quod dominus defensor Civitatis Tudertini qui nunc est et pro tempore fuerit possit et valeat semper cum ei iussum fuerit expedire et quando examinare carceratos et testes Civitatis Tudertini super processibus suis faciendis, non obstante quod custodes et suprastantes carcerum Civitatis et communis Tudertini ... formam statutorum et ordinamentorum dicte Civitatis de hac materia loquentium. Et quod custodes et suprastites predicti carcerum Civitatis predicte teneantur et debeant eidem domino defensori et eius offitialibus et familiaribus mictere omnes illos carceratos pro quibus ipse dominus defensor miserit quotiens et quando opus fuerit et ipsi domino defensori videbitur et placebit ipsius domini defensoris resico periculo et fortuna sub pena decem librarum in qua possit idem dominus defensor contrafacientem quemlibet vice qualibet condepnare et super predictis omnibus et singulis procedere de plano summarie et simpliciter sine strepitu et figura iudicij habitis tamen legitimis probationibus prout requirunt forma predictorum statutorum et ordinamentorum et condepnare penis in eisdem statutis contentis. Hoc tamen excepto quod dicti custodes non teneantur nec cogi possint mictere ad dominum defensorem aliquos carceratos qui deberent procedere personam seu in bracchium? aliquod? ... Sed eos idem dominus defensor per se vel suos offitiales examinare cum expediens fuerit teneatur. Et predicta fecerunt dicti domini priores populi vigore arbitrij eis dati et omni iure modo et via quibus melius potuerunt aliquo statuto capitulo loquente in contrarium non obstante cui voluerunt pro presens decretum in hac esse totaliter derogatum.

Declaratio decreti continentis quod politie expensarum ponantur in uno libro.

Item sub dictis anno, indictione et tempore die quinto mensis maij. Cum inter ceteras provisiones, decreta et ordinamenta, factam duorum priorum populi Tudertini de mensibus Ianuarij et februarij proxime iam elapsis quedam reperiatur provisio et decretum factum et editum per eosdem sub die decimanona dicti mensis februarij in qua provisione et decreto inter alia continetur quod domini priores populi Tudertini qui pro tempore fuerint in dicto prioratus offitio teneantur et debeant habere penes se toto tempore eorum offitij certos libros in quibus teneantur et debeant mictere manu scribi et poni facere omnes apodissas sigillandas per eos toto tempore eorum offitij in quibus per eos mandaretur Camerario

Q(uod) defensor possit examinare carceratos quos voluerit. Et custodes teneant mittere ei carceratos.
exceptis eis qui deberent ... persona ... in ...

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] decreto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] blado [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] honorabiles [illegible]

Iohannes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Augustinus [illegible] [illegible]
Nicolaus [illegible] [illegible]
Lucas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Petrus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Bartholomei [illegible] [illegible]

[illegible] priores [illegible]

[illegible] [illegible] priores ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potuerit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quolibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] parte [illegible] super habundantia bladi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible]
[illegible] [illegible] priores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lege ac statuto [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inviolabiliter observari.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] publicus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In nomine domini amen. Hec sunt quedam ordinamenta provisiones et decreta comunis Tuderti facta et facte per dominos .. priores populi Tuderti descendentia per constitui a volumine statutorum comunis Tuderti de sindicatu et ... et comitatus Tuderti per legibus et statutis quorum tenor cum ... et consule valens etc.

In christi nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens infrascriptas omnes et singulas provisiones deliberationes et decreta facta per dominos priores populi civitatis Tuderti ac super officialium forensium et certa bannimenta ac alias quamplures varias et diversas scripturas factas tempore magnifici et potentis militis domini domini Lelli de Gabriellis de Eugubio honorabilis potestatis et capitanei comunis et populi civitatis Tuderti, et presenti tempore nobilis viri Filipponi de ... Valconum ... honorabilis potestatis dicte civitatis. Et scriptas per me Nutium Paulutii de Camerino notarium et nunc notarium reformationum et camere dicti comunis ad cancellariam officium deputatum sub anno domini millesimo CCCLXXXXVIII. indictione VIII. tempore domini Bonifatii pape VIIII. diebus et mensibus infrascriptis.

Infrascripta sunt nomina dominorum priorum populi sedentium pro mensibus novembris et decembris

Mattheolus Compagni — Iohannes Venturelli
Lellus Colelli — Iohannes Petrucciani
Corradellus Jacobutii — Petrus ... Natij
Fratonus Franciolj — Magister Petrus Lamberti
Cecolus Lucarelli — Magister Petrus Angelutij

Die XXVIII decembris.

Domini .. priores populi civitatis Tuderti in palatio eorum habitationis pro eorum officio exercendo insimul more solito congregati. Considerantes nonnulles homines et personas et fuerunt ... quasdam pecunie quantitates ... et datas pro parte dicti comunis pro vasis dicte civitatis mactonandis et ... non comunis ... dictas ... non curavit neque curat, et ... non formidant ... dicti comunis non modicum detrimentum ... volentes domini priores obviare predictis, et ut quos timor domini a malo non retrahat, vel saltem metus pene, volenti ... ... in ... ... per providum virum Mattheolum Compagni priorem decem priorum ... de aliorum ... consensu et ... obtento ... et ... secundum formam statuti et ordinamentorum comunis Tuderti ... ordinaverunt et decreverunt ... arbitrium eis dati et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt quod omnes et singuli homines et persone cuiuscumque status existant, qui a dicto comuni ... tempore retrohactis seu hic contigerit in futurum aliquam pecunie quantitatem pro vasis aliquibus mactonandis, infra sex menses ... ab hodie in antea, et qui habebunt et recipient in futurum a die receptionis ... ... per quibus ... ... receperunt seu recipient in futurum, mactonari faciant et ... et ... in ... et mactonatura ... cum integritate ... Alioquin ... ad restitutionem quantitatis pecunie ... recepte seu recipiende, cum duplo ... seu receperint pene nomine teneatur ... pena ... qui ... omnes et singulos non parentes, et restitutionem pecunie, et eos cogere ... Et ... decretum ... in volumine statutorum ... ... officium ... ne ... valeat ... ... quocumque modo.

In christi nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens infrascriptas provisiones deliberationes et decreta facta per infrascriptos dominos priores populi civitatis Tuderti et alias quamplures varias et diversas scripturas factas et scriptas per me Nutium Paulutii de Camerino notarium et nunc notarium reformationum et cancellarium dicte civitatis Tuderti sub anno domini millesimo CCCLXXXXVIIII. indictione VII. tempore domini Bonifatii pape VIIII. diebus et mensibus infrascriptis.

decretum de vasis matonandis ... ctum tpe.

268v

In dei nomine amen. Infrascripti sunt novi domini priores populi civitatis Aretii de bussolis et cassecto eorum secundum formam statutorum dicti comunis die ultimo octubris pro mensibus novembris et decembris proxime venturis in consilio ipsi et facta et gesta seu gerenda per eos dictis mensibus diebus quibus infrascriptis denotatur.

C Ser Nicola Petrucoli Raynucoli pro porta Cambij	C Fabianus Flectoli pro porta Vallis
C Ser Nallus Venci Ugecte pro porta Medii	C Gulielmus Jacobelli Palmerij pro porta Cambij
C Laurentius Guidonis pro porta Vallis	C Contolus Gualfredelli pro porta Sancti Spiritus
C Lappus Andree Jacobi pro porta Cambij	C Toczarellus Nalli Forij pro porta Collis
C Nallus Cartoli ... pro porta Sancti Spiritus	C Antoninus Lelli Petrucoli ... pro porta Sancti Spiritus

Die .xvj. mensis novembris

etu de extimatione ... portancium ... ex comitatu.

In Dei nomine amen. Quoniam nonnulli homines et persone qui de victu blada portatores ad ipsam civitatem reperiuntur in libris condempnatorum dicti comunis de eo quod certum et incertum missere bestias et blada sine ... condempnati, et quibus condempnatoribus dubia videntur insurgere et insurgunt, domini priores populi civitatis Aretii in eorum habitatione palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati, inter quos facto et misso partito ad bussolas et pallottas, qui supra et sapiens vir ser Nallus Venci prior dictorum dominorum priorum et obtento nemine discordante, volentes dicta dubia tollere, et eo modo debito declarare vigore arbitrii eis dati et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt decreverunt et ordinaverunt quod quelibet bestia predicta et qua de causa ... secundum formam condempnationis intelligatur si asinina fuit fuisse et esse ducentarum librarum extimationis, si vero equina vel mulina fuit fuisse et esse extimationis ... et quod blatum vero predictum in condempnatoribus ipsis contentum intelligatur esse illius extimationis et valoris quo valebat tempore quo blatum hoc condempnatione fuerat ... in platea vendebatur valore et extimatione comunis. Et quod salma frumenti intelligatur trium quartarum in bestia asinina et quatuor quartarum in bestia mulina vel cavallina ad mensuram comunis civitatis. Et si quod dubium insurgeret et pertineret ad dominum defensorem ... debeat ... dubia ... quod dicti possit et valeat declarare ... et ... secundum ... et figura iudicii prout eidem domino defensori videbitur expedire. Et ... et illas bestias et bladis ... que non ... seu ... comunis, pro ... vende sine ... et ... condempnationibus ... et lege ... oportunis.

B.

... intelligatur ... salma asinina ... vel equina.

Die .xvj. novembris

Quoniam nonnulli homines et persone sub nomine baiulatus officii nonnullos homines et personas civitatis et comitatus ... gravaverunt ... pignoraverunt et gravare et pignorare ... non formidant ... eorum pignorationes ... non ... secundum formam statutorum dicti comunis et birretis seu capputeis ... eorum capitibus non ... per quod nonnulli dictos baiulos non cognoscentes pignora eis dimictunt ... domini priores populi civitatis Aretii in eorum habitatione palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati, inter quos facto et misso partito ad bussolas et pallottas qui supra dominus ser Nallus Venci prior dictorum dominorum priorum et obtento nemine discordante, obviare ... omnibus cupientes, decreverunt vigore arbitrii eis dati et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt quod omnes et singuli baiuli dicti comunis ... eorum birretas vel capputeum dicti comunis coloris ... eorum armis dicti comunis et ... offitialium ... ad quos sunt vel erunt pro tempore deputati, ... in eorum capite vel birrettis palam ita quod ab omnibus videantur. Et ... capputeum ... vel birrectum aliud capputeum vel birrectum nullus ipsorum baiulorum ... debeat vel ... firmat ... aliquo colore ... et ipsi baiuli ab aliis hominibus discernantur. Et si quis ... contrafacerit quolibet ... dictum capputeum seu birrectum ut ... non deferret. Et cuilibet ... contrafacienti quolibet ... et ... vel ... quam ... dicti comunis eorum ... et ... officialium dicti comunis ... seu ... pro tempore ... baiuli ... et ... tenere

In Dei nomine amen. Hec est copia quorundam ordinamentorum provisionum et decretorum com-
munis factorum per dominos .. priores artium Guidonum et alios sapientes ipsos... [illegible] com-
muni et voluminibus statutorum communis predicti de Firmi(?) dicte civitatis scriptis et le-
gibus et statutis. Quorum tenor eorum tituli librorum nostri est talis.

In Dei nomine amen. Hec est liber sive quaternus continens in se provisiones deliberationes
et decreta facta per ipsos dominos .. priores artium Guidonum confirmatores status paci-
fici dicte civitatis et alias plures varias et diversas scripturas, scriptas et inde(?) sub-
scriptas atque scriptas per me ... Paulum de civitate Camerini notarium nunc notarium
reformationum et cancellarium communis et populi civitatis predicte. Sub anno a nativitate
Domini millesimo trecentesimo quadragesimo sexto indictione decima tempore domini Be-
nedicti pape XII, die ... mensis ...

Ser Nicola Petrucoli Raynucoli ... Civitatis | Fadiolus Floccoli ... Vallis
Ser Nallus Vitti Argento ... medie | Ciullettus Jacobelli ... Civitatis
Laurentius Guidonum ... Vallis | Cortolus Malfredelli ... Sancti Stefani
Lippus Andree Jacobi ... Civitatis | Tomassellus Nalli Petri ... Collis
Nallus Actoli ... Sancti P.. | Accorimbus Felli Petrugali ... Sancti P..

In Dei nomine amen. Anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimosexto
a nativitate eiusdem indictione decima tempore domini Benedicti pape duodecimi die ...
mensis decembris. Ut territorium communis ... quod fuit olim domini Raynaldi domini
Neapoleonis a flumine ... usque ad flumen ... sit dicto communi modo de-
bito fructuosum et in eo non valeat dictum commune quomodolibet defraudari. Sa-
pientes viri domini ... priores artium Guidonum et dominus Lambertus Salomonis ...
Iohannis Iovenaldi, Mannanus Marchelli, Franciscus ... Ser ...
Iohannis, Fraternus Francioli, Marcellus Gerardi et Ser Paulus Petri ...
... sapientes electi ad providendum ... omnia que viderint
querere ut dictum territorium dicto communi remaneat fructuosum — Convenienti-
bus in unum et insimul congregatis in palatio habitationis dominorum priorum artium Guidonum
cura vigili intendentes ad dicti communis utilitates et comoda, nec non mature
deliberatione pensantes quod si dictum territorium locaretur ad coptimum seu reditum dictum
commune posset non modicum defraudari, nec non hiis omnibus obviare volentes ...
... adversitas et pallidet per sapientem virum Nallum
... dominorum ... secundum formam statutorum et ordinamentorum dicti communis et
obtento concordie nemine discrepante, pro evidenti utilitate dicti communis, vigore et
auctoritate arbitrii eis dati et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt de-
creverunt quod dictum territorium in totum vel in partem aliquo quesito colore ad
redditum fictum seu coptimum pro aliqua annuali bladi vel pecunie quantitate
locari non possit per aliquem seu aliquos, nisi primo secundum formam statuti predictum
fuerit et obtentum in consilio populi in quo sint ad minimum trecenti consiliarii
in quo proponatur et exprimatur quibus locari debeat nominatim et pro quanto tempore et qua quanta
quantitate. Et si aliter fiet non valeat nec teneat ipso iure. Et insuper ... facientes
... in locando ... inscribendo et ... ... primat. Mandantes dicti domini ...
... scribi et poni in voluminibus statutorum dicte civitatis ut pro lege ... habeatur

Territorium quod fuit olim communis ad coptimum non locetur.

270v

In dei nomine amen. Infrascripta sunt nomina dominorum .. priorum populi [illegible] extracta de bu
rsolis et cassettis inquantum [illegible] sub forma statutorum et ordinamentorum dicti comunis comissis
[illegible] Damiani et Petri infrascriptis. et decreta et provisiones et alia facta et gesta per eos
anno domini millesimo CCCCXLII. indictione decima tempore domini Benedicti pp. XIII die [illegible]
infrascriptis

Ciolus domini Jacobi de [illegible] Cam
Damianus Bentivolle de [illegible] de Flum
Arthimus Nicolo de [illegible] Cam
Johannes Vani de [illegible] Cam
Ser Paulus Guidonis de [illegible] pp.
Gerardus [illegible] de [illegible] Vallis
Nicolaus Johannis [illegible] de [illegible] Flum
Mactheolus Francioli de [illegible] Vallis
Johannes Vincentii de [illegible] Flum
Nacius Vlasij de [illegible] Vallis

[illegible] super [illegible] contrafacientibus [illegible] grassiam

In dei nomine amen. Anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo
indictione decima tempore domini Benedicti pp. XIII die [illegible] XI. Januarii domini
priores populi civitatis [illegible] Anconitanae. In eorum habitationis palatio pro eorum officio
exercendo insimul congregati [illegible] quos [illegible] et [illegible] potito [illegible] et [illegible]
et [illegible] nemine discordante, frequentata fidedignorum querimonia plu
rimorum qualiter contra formam statutorum et ordinamentorum civitatis [illegible] de civitate [illegible]
[illegible] grassia [illegible]. volentes obviare [illegible] et [illegible] de oportuno
remedio providere et ut delinquentes [illegible] remaneant [illegible] [illegible]
misso [illegible] potito [illegible] [illegible] [illegible] Ciolum domini
Jacobi priorem [illegible] dominorum [illegible] et [illegible] nemine discordante [illegible]
arbitrium [illegible] et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt pro
bono et evidenti utilitate dicti comunis [illegible] et ordinaverunt [illegible]
nullus [illegible] conditionis existat [illegible] [illegible] aliquo colore
quesito extrahere vel extrahi facere de civitate [illegible] [illegible] contra
formam statutorum ordinamentorum ac decretorum comunis [illegible] bladum vel aliquod genus
grassie [illegible] [illegible] penas [illegible] statutorum et ordinamentorum [illegible] [illegible]. Et
[illegible] sit [illegible] contrafacientes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de eorum [illegible]
[illegible] [illegible] quas [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sive captor et presentator [illegible]
contrafacientium [illegible] bestias et [illegible] [illegible] [illegible] Camerarii dicti comunis [illegible]
[illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel
aliquo [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bestiam et rerum
[illegible] quas contrafacientes [illegible] vel [illegible] contra formam statutorum et ordinamentorum
[illegible] quas [illegible] capto presentatur [illegible] [illegible] et que [illegible] [illegible] talis
capto et presentato [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible]
potestas et capitaneus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] sollemnem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] contrafacientes modo debito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
potestatem et capitaneum. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] melius potuerunt aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] statutorum dicti comunis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible].

Decretum super extima bladi [illegible]

Domini priores artium civitatis Perusii in eorum habitationis palatio pro eorum officio exer-
cendo more solito congregati. Inter quos facto et misso partito ad bussulos et
palloctas per sapientem virum Ciutium domini Jacobi Perini unum dictorum priorum
octuaginta nomine discordante, attendentes quod sive comparatores sive et ca-
ptores bladi de districtu [illegible] in dimissione [illegible] et bladi dati per eos
in officio precessores decretum continet inter certa alia tollendi dubium quod de
valore dicti bladi potuerit insurgisse quo inter cetera dicti domini priores de-
creverunt quod bladum unum in dictis comparatoribus comprehensum intelligeretur
esse illius valoris et extimationis quo erat tempore late sive de presenti ut in
dicto decreto facto die xv novembris proxime preteriti continetur. Ex quo dubia de facili
videntur insurgere eo quia ut [illegible] valoris dicti bladi granum esse
[illegible] volentesque melius declarare pro bono et utilitate eorum vigore arbi-
trii eis dati et omni modo jure et causa quibus melius potuerunt decreve-
runt quod unum bladum si comparatio lata fuit in anno MCCCXL sit esse
intelligatur granum [illegible] et quorum quarti. Et ubi appareret comparationes latas
fuisse a mense Januarii proxime preteriti citra usque ad mensem Julii proxime preteritum
intelligatur sit quantumcumque granum valoris et extimationis tantum [illegible] si vero fuit
comparatio predicta lata post aliquos de predictis mensibus Julii citra
ut de MCCCXL quantumcumque granum sit et esse intelligatur valoris [illegible]
[illegible] aliquo loquente in contrarium non obstante. Et ut [illegible] sit decre-
tum totum in volumine statutorum et pro lege perpetuo habeatur.

Die xvii mensis Januarii X indictione

De [illegible] consiliorum distribuendis inter consiliarios

Domini priores artium civitatis Perusii in eorum habitationis palatio pro eorum officio exer-
cendo more solito congregati. Considerantes consiliarios consilii [illegible] et consilii
generalis dicte civitatis pensantes fastidia que in veniendo ad consilia
ipsa portant, et quod spes futuri premii minuit vim flagelli ut in majori
rectiorum remunerationem habeant aliqualem. Consilio [illegible] facto et
misso inter ipsos dominos priores partito ad bussulos et palloctas per sapientem
virum Cecchinum Nicole Perini unum dictorum priorum, et octuaginta nomine
discordante, vigore arbitrii eis dati et omni modo jure et causa quibus
melius potuerunt, decreverunt et ordinaverunt quod in palatio [illegible] dicti comunis in
quo dominus potestas moratur fiat unus cippus in quo ponantur omnia [illegible]
[illegible] penas [illegible] a consiliariis [illegible] qui non venirent seu venire
tardarent pro tempore ad consilia ipsa facienda, et [illegible]
[illegible] penas [illegible] per consiliarios consilii generalis pro tempore [illegible]
qui non venirent seu venire distulerint ad consilia facienda et [illegible]
cippus fiat et ponatur in curia domini capitanei et palatio pro [illegible]
per consiliarios consilii [illegible] qui ad consilium non venerit seu venire distu-
lerit, quam [illegible] [illegible] cipporum consilii [illegible] et consilii generalis de anno
[illegible] [illegible] comuniter et distribuatur inter consiliarios consilii gene-
ralis [illegible] de anno in festo nativitatis domini [illegible] tantum
taxat excepta, [illegible] quod propter [illegible] qui pervenirent in dictis cippis
penas consilii [illegible] distribuatur inter consiliarios dicti consilii [illegible] et

[library stamp]

reperiendum de dictis qui inuenirentur in cippo ponendo consilii generalis et scribantur inter consiliarios dicti consilii generalis et permictitur, et sic fiat de anno in annum perpetuo in futurum. Mandantes hoc decretum scribi et poni in volumine statutorum et pro lege perpetuo haberi.

Die xvij. Januarii

In dei nomine amen. Cum pro satisfactione debitorum communis tuder(tini) sit et fuerit stabilitum quod exbanniti vel condempnati dicti communis, homicidiarii, falsarii, proditores, assassini et de assictaminne condempnatis dumtaxat exceptis, per eos infra terminis et deliberationibus inde factis, continentur certis quantitatibus pecuniarum persolutis camerario dicti communis rebanniantur et in reformationibus inde factis latius et expressius. Ne debitis quantitatibus persoluendis aliquid detrahatur si contingeret aliquem ex eisdem exbanniatis vel condempnatis capi et infortia communis tuder(tini) duci, durantibus reformationibus dictis, et tempore predicto in dictis reformationibus stabilito per potestatem capitaneum vel eius officiales vel familiares seu alios quoscumque, pro parte que debent ipsis dominis potestati capitaneo et officialibus et familiaribus vel aliis, exbannitos vel condempnatos dictis captoribus secundum formam statutorum et ordinamentorum dicti communis et electorum condempnatorum, et ut dictis exbanniatis vel condempnatis redeundi ad cameram tuder(tinam) cum solutione predictam materia auferatur. Domini .. priores populi tuder(tini) in eorum habitationibus palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati, inter quos facto et misso partito ad bussolum et pallottas per sapientem virum Cecchinum Nicole priorem dictorum dominorum priorum et obtento nemine discordante, pro euidenti utilitate dicti communis vigore arbitrii eis dati, et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt, decreuerunt et ordinauerunt quod si contingerit aliquem exbannitum vel condempnatum communis tuder(tini) durantibus reformationibus dictis redire ad cameram vel communis tuder(tini), et capi per officiales et familiares dictorum potestatis et capitanei vel alterius eorum seu alium quemcumque, et infortia dicti communis tuder(tini) duci, quod ipsum exbannitum vel condempnatum dicti communis sic captum et infortia dicti communis ductum satisfaciat capienti debitum pro dicto exbanniti vel condempnati, de quantitate pecuniarum per eos tuder(tinis) debita pro capienti secundum formam statutorum et ordinamentorum dicti communis ultra id quod ipse pro suo exbannimento vel condempnatione debet communi tuder(tino) persoluere, ita quod pro capienti et quantitate ipsi communi debita per ipsi exbanniti vel condempnati condempnato aliquid non trahatur. Mandantes hoc decretum tandiu durare et firmitatis robur obtinere quamdiu reformationes consiliorum facte de exbannitis vel condempnatis dicti communis durabunt et in robore permanebunt, aliquo in contrarium non obstante, cum voluerint pro presens decretum esse totaliter derogatum quo ad predicta dumtaxat derogatum. Volentes quod et mandantes hoc decretum poni et scribi in volumine statutorum ut pro lege perpetuo habeatur:

Die xxij. Januarii.

Cum non nulli iniquitatis filii, in hostiis et gradibus scalarum ecclesie sancti Fortunati et in ipsa ecclesia, et circa ipsam ecclesiam, turpia et inhonesta facere non formidant in eorum animarum periculum, et diuinam magestatis offensam sic hoc sanctum dei locum patefecerit quamvis omnia frequentata, honor, et prouidentes communi tamen .. priores populi tuder(tini) in eorum habitationibus palatio pro eorum officio exercendo

more solito congregati, inter quos facto et misso partito ad bussulas et pallottas per sapientes
viros Cecchinum Nicole [illegible] et priores ipsos duos scilicet et octo nemine discordan-
te, obviare pocius omnibus cupientes ut quos dei timor a malo non retra-
hit retrahat metus penarum vigore arbitrii eis dati, et omni modo iure
et causa quibus melius potuerunt, decreverunt statuerunt et ordinaverunt quod nulla perso-
na masculus vel femina cuiuscumque status vel condicionis existat audeat vel presu-
mat aliquo colore quesito dcinceps quocumque modo, lapides vel aliquid aliud
turpe proicere in ecclesia fenestris vel hostiis dicte ecclesie et loci dicti Sotimani
vel aliquam turpitudinem facere vel proicere in gradibus dicte ecclesie seu iuxta et
prope ipsam ecclesiam sub pena partitam pro decem librarum pro quolibet contrafaciente et vice
qualibet, qua sint contrafacientes in predictis vel aliquo predictorum. Et quod cogatur pater
pro filio solvere dictam penam. Et quod cuilibet contrafacienti liceat accusare et de-
nuntiare, et stetur sacramento accusatoris seu denuntiatoris, cuius denuntiatoris nomen
teneatur in secreto, cui dari seu pene, quarta pars sit denuntiatoris, quarta pars
sit officialis qui procederet in predictis. Et reliqua medietas sit comunis. Et quod
potestas et capitaneus ipsius dicte civitatis qui nunc sunt et pro tempore erunt, et quilibet eorum te-
neatur et debeat predicta banniri facere per civitatem tociens quociens mensis semel, et sol-
lempnem etiam inquisitionem quolibet mense facere de predictis, et inventos culpabiles ut pre-
mictitur corrigere et punire, mandantes fieri decretum predictum in volumine statutorum
ut pro lege perpetuo habeatur.

Die XXIIII mensis Ianuarii X indictionis.

Cum deposito magistri Iacomaci propterea deberet in consilio ipsius dicte civitatis per
formam statutorum dicti comunis de uno vel pluribus medicis physicis et cirurgicis habitis
et vigore statutorum et ordinamentorum dicti comunis [illegible] in dicto decretorum de mense [mensis] et mense
februarii futuro ipsi domini priores certa statuta et decreta legi in consilio et bandiri facere
teneantur, maxime statuta et decreta facta contra turbare volentes statum paci-
ficum dicte civitatis et conspirantes et conspirationem facientes in quibus pro statu et utili-
tate dicti comunis suprasedere dictis dominis prioribus melius est ea facere videatur pleno
cum utilitate dicti comunis, domini priores predicti una cum vexillifero palatii pro eorum officio
existente more solito congregati, inter quos facto et misso partito ad bussulas et
pallottas per sapientem virum Cecchinum Nicole priorem dictorum duorum priorum et dicto
vexillifero nemine discordante vigore arbitrii eis dati, et omni modo iure et causa
quibus melius potuerunt decreverunt quod dicta statuta et decreta et quelibet eorum
que nunc sunt suspensa et pro suspensis etiam habeantur a kalendis mensis Ianuarii
usque ad kalendas maii proxime venturi quo ad predicta tantum ita quod usque ad dictas kalendas
maii dictus medicus propterea non debeat. Decretum etiam quo cavetur quod eis
qui debeat unus officialis qui syndicare habeat omnes qui fuerunt in officio
priorum ab uno anno citra secundum formam dicti decreti anno presenti de mense Ianuarii
facti, usque ad dictas kalendas maii premisso modo et ordine suspendentes. Et
mandantes fieri decretum predictum in volumine statutorum et pro lege perpetuo observari.

272v

Dominum potestas ipsi tunc ... consilii palatio et eorum officio exceptio more
solito congregati ... quos ... et misso ... ad bussolas et pallactas ... sapientum
virum ... paulum ... potestatem ... et ... reddit ...
... vigore arbitrii eis dati et omni modo jure et causa quibus melius potue-
runt ... quod nobiles et ... comitatus ... teneantur ex longa et longis-
sima consuetudine ... comitatus diutius observata impositionem taxacionum
et aliarum onerum realium et personalium cum civibus et non cum comitatu ... et quod
ipsi nobiles et ... allibrati ... sunt ... et catastis ...
... cum eorum libre et bonis ... civibus dicte civitatis. Cupientesque omnem
scandali materiam ... que inter ipsos nobiles et ... et massarios
comitatus ... quorumcumque occasione ... taxacionum ... impositarum
et colligendarum ... et aliarum taxacionum ... imponendarum in posterum ...
pro bono et utilitate dicti communis decreverunt quod ipsi nobiles et ... comitatus ...
taxationes ... impositas ... et alias taxationes
... imponendas solvere et contribuere ... teneantur
... et debeant cum civibus et non cum massariis comitatus ...
et ... ipsi nobiles et
... comitatum ... non possit ...
... officiales dicti communis non possit ...
... volentes mandantesque et decernentes ... potestas
... quod ... ipsi nobiles et ... facerent cum
civibus ... ut ... taxationibus ... ipsi massarii grava-
rentur et ... gravati ... debeat ... tan-
gente ipsis nobilibus ... de taxationibus ... Et hoc decretum
mandantes ... statutorum ... lege ... observari

Die ... mensis febr.

Dominum potestas ... tunc ... consilii palatio ... eorum officio exceptio more
solito congregati ... quos ... et misso ... ad bussolas et pallactas ...
... potestatem ... et ... reddit ...
... multorum intellecta querela qualiter comitatus ... ligna ad ven-
dendum deferentes decipiebant ... ligna vendentes multifarie ...
... salmas ipsorum lignorum demonstrando ... pro
bono et utilitate dicti communis volentes obviare ... vigore arbitrii eis
dati et omni modo jure et causa quibus melius potuerunt decreverunt quod ...
vendens ligna ... ligna ad vendendum ad civitatem ... te-
neatur et debeat facere ... seu ligna ... lignorum longarum ...
... pedis cum dimidio ad pedem communis ... et quod salma ... lignorum
debeat esse ... fastiorum sive fastellorum ligatorum quorum ...
debeat esse ... que ipsa ligna
deferret ... quod ... salma ... contrafacientem ... quali-
bet ... Et quod potestas et capitaneus dicte civitatis ... et quilibet eorum
... teneatur et debeat facere ... contrafacientes ...
... sine strepitu et figura judicii ... et ...
... dicte civitatis ...
teneantur ... civitatis ... Et quod cuilibet contrafacienti liceat ...
... sacramento ... cum uno teste ... accusator
... medietatem pene que ob ... accusatori ...

Comun(i) occasione p(re)d(ict)a. Saluis sp(eci)alit(er) (et) exceptis Cappitellis seu capp(itulis)
frateris ualle Sarauiti(s) (et) Tacchis In quib(us) p(re)d(ict)a locu(m) no(n) h(ab)eant et
ad ea (com)pelle(re) dictum s(er)... quomodol(ibet) no(n) (con)tendit. (con)stantes d(omi)ni (com)potes
p(re)d(ic)ti h(ab)et dictum pom(um) i(n) uolumi(n)e statut(orum) (et) p(ro) lege (com)pu(nctus) obs(er)uari

Die xviij m(ens)is febr(uarii)

add. p. mattheu(m) de arimanno notar(ium) offic(ii) (com)unis stat(uti)

Omniu(m) ponte ipsi tunc In eor(um) h(ab)itatore ualde (et) eor(um) officio (con)cedendo m(ar)-
gin(e) ... q(uod) ... (et) misso p(ro)pito adduc(tis) (et) ... p(er) sapientem
uir(um) s(er) damianu(m) bentiuelle ... d(omi)ni (et) electo (con)cordit(er)
nemi(n)e discordante. Sapientis adientes ... sic dicentis ... petus mor-
bosa (est) ... ut alias no(n) inficiat uel offendat. Ne metri-
cule i(n) Ciuit(ate) ... tunc (et) burgis ipsius Ciuitatis morantes ipsam Ci-
uitate(m) (et) burgos ... eor(um) actib(us) dehonestent. Sup(er) hec audito lam-
tabili clamore multor(um) p(ro) bono (et) utilitate ... (com)i(mun)is et sp(eci)alium p(er)sonas
ipsius ... metricule ... Ciuit(atis) (et) burgis no(n) h(ab)itent ... loco
eis (con)cesso ... i(n) eor(um) ... deturpent, eas ... tra-
dendo ... uigore arbitrij eis dati, et o(mn)i modo iure (et) ca(usa) quib(us)
melius potuerunt decreuerunt q(uod) de(i)nceps nulla mulier meretrix ... pu(bli)ca
sit uel debeat h(ab)itare Intra Ciuit(atem) ... ipsius Ciuit(atis) i(n) domo
p(ro)pria uel (con)ducta ad p(re)n(dendum) decem ... p(ro) qual(ibet) (con)trafaciente ... In publi-
c(um) ... tam ... Ciuit(ate) eis sit ... h(ab)itare.

Item q(uod) d(omi)n(u)s potest(as) et Capitan(eus) ... Ciuit(atis) (et) q(uo)l(ibet) eor(um) ... (et) eiusd(em)
ipsor(um) officiales uinculo Iuramenti (et) ad pena(m) ... teneat(ur) (et)
debeat expellere d(ic)tas meretrices de d(ic)ta Ciuit(ate) (et) burgis ad p(er)e(m)pt(orium) quatuor
dierum bone (con)ditio(n)is (et) fame q(uod) h(ab)itaret intra (con)trata (et) ... domo d(ic)tas
meretrices seu aliq(ua)m eas

Item q(uod) nulla p(er)sona audeat uel p(re)sumat seu possit locare aliqua(m)
domu(m) ad p(er)ensione(m) ipsis meretricib(us) uel alicui eas ... decem ...
p(ro) quol(ibet) (con)trafaciente (et) uice qual(ibet) qua fuit (con)t(ra) ... Ciuit(ate) (et) burgis

Item q(uod) p(re)d(ict)a et que(m)l(ibet) p(re)dictor(um) ut sup(ra) de meretricib(us) (est) expressi locu(m)
h(ab)eant In lenonib(us) feminis publicis.

Item ad p(ro)bandu(m) q(uod) d(ic)te meretrices (et) lenones sint pu(bli)ce meretrices (et) leno-
nes stet(ur) sacramento decem quatuor uicinor(um) (et) eor(um) p(ro)batio sufficiat
(et) sufficient(er) p(ro)bare ... h(ab)eatur.

Item q(uod) locus postribuli eis tunc de... om(n)ib(us) (et) sing(u)lis p(re)dictis sit (et)
Intelligat(ur) exceptus ita q(uod) p(re)d(ict)a no(n) Intelligat(ur) nec uendicent (con)-
tra dictum In meretricib(us) uel lenonib(us) que i(n) d(ic)to postribulo h(ab)itarent
seu stabu(n)t (et) infuturu(m) que ap(ri)us sunt (et) Intelligat(ur) excepte donec
i(n) postribulo ipso stabu(n)t

Que om(n)ia (et) sing(u)la d(ic)ti d(omi)ni potest(as) fecer(unt) uigore arbitrij eis dati et
o(mn)i modo iure (et) ca(usa) q(ui)b(us) melius potuerunt aliquo ... i(n) (con)t(rariu)m no(n) ob-
stante ... uolunt et ... totalit(er) derogatu(m) (con)stantes ... ea d(ic)ta
creta (et) ordi(n)ata pom(i) i(n) uolumi(n)e statutor(um) (et) p(ro) lege (com)pu(nctus) obs(er)uari

[stamp]

Cum expediat rei publice tutelam locupletes habere subiectos quod rebus suis re-
gulariter utatur et attentis modo gravius ... dubii et vestimentis
et ornatibus mulierum quia eorum multi tutorum ... multotiens ultra vires
ipsorum in vestimentis suarum dominarum et ornatibus erogantes ipsorum male uti noscu-
tur substantia. Ad hanc non consuetudinem sed corruptelam tollendam Do-
mini potestas . . . . et ceteri ... officio exercendo more solito
congregati, ... quos ... et misso ... ad ... et palatii et presente
... domino ... ... et attento ... ...
pro bono et utilitate dicti communis et specialium personarum ... ...
... , et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt statuerunt ...
... et ordinaverunt quod nulla mulier audeat vel presumat de cetero ...
... vel ... ... habere et in dorso tenere seu portare tunicam coctam quam
... nacchiam seu ... aliud vestimentum mantellis tamen exceptis tante longitudinis
quod eos ... traynare aut ferre manibus vel aliter ... quoquomodo oporteat
quod eos trasinare aut ferre manibus vel aliter ... quoquomodo ...
... tunica cocta et quolibet vestimentu cum ... ...
adplus que non excedat ... passetti ... longitudinis tamen ...
... quod ... ultra quorum ... longitudinem ... copiat mulierem ...
ultra hanc longitudinem ... habent ... vel deferatur . Et ...
... forma ... seu ... sunt ... habere ... vel ...
... et ... debeat ... dicti ... decem ... eorum

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona masculina tamen ... status vel con-
ditionis existat militibus iudicibus et medicis ... exceptis de cetero
audeat vel presumat portare tenere seu deferre . ... eorum seu
alterius eorum ornamenta aliqua ... auri vel argenti seu ... ...
argentum ... ... possint tamen portare ... ...
... seu ... ... vel ... . L . ... panno
... tunica seu guarnacchia cocta et ... vel alio vestimento .

Item quod ... ... et ... possit maritus talis mu-
lieris ... si eum habet et si maritum non habuerit teneatur ... mu-
lieris eadem et ipsa mulier . Et nullus sartor vel alia persona pannos
mulierum de cetero talliare seu incidere teneatur ultra ... ... et si
... fecerit puniatur ... ... qua fuit ... .

Item quod potestas et capitaneus et eorum quilibet ... ...
... ... teneatur et ... et ... teneatur ...
... quolibet septimana ... ... ipsorum ... ...
... . Et ... ... Et habent ...
... debeant sine aliqua alia apodissa ... ...
totius ... ... et ... ...
... ... referrent aliquem ...
... ... vel aliquo ... . Et si potestas et capitaneus non ...
... ...
puniantur . Et quod quilibet consulatus artis sartorum ... ...
... artis ad sancta dei evangelia ... tactis scripturis iurare
facere teneatur observantiam ... .

Item quod dicti potestas et capitaneus ... ... et ... ...
... ordinamenta ... possit teneatur et debeat ... ...

summarie que de plano sine strepitu et figura iudiciorum et quod etiam sciato vsolem
et quod talem processum et sententiam non possit de nullitate argui vel opponi, vel ab eo
vel ea recurri sive etiam appellari. Decernentes et mandantes quod mulieres panes sint
usque nunc et forma predicta sicut ad festum pascatis resurrectionis domini proxime futurum in
antea esse valeat sine ...
Non obstantibus quibuscumque dicta domini priores fieri mandaverunt in camera statutorum et contra legem ... observari.

Die xxiii febr. x indictione.

Cum item rogationes et protocolla facta manu ser Nicole ... notarii defuncti reperiantur in quodam libello sive
quaterno cartarum bambicinarum numero xx cartarum, et in quo quaterno sive libello in principio apparet signum solitum dicti
ser Nicole, et subcessive anni domini et indictio et alia substantialia sicut modo ... Inmore domini
anni anno domini ... m. ccc. vii. indictione xxviii tempore domini Iohannis pape xxii etc. et ... anni ...
ficiat in aliqua parte, ut ... processum per aliqua particule sine ... dicti libelli ...
ta dicto libro et ... occasione eundem ... dicte cartule recisure occasione fortuito ...
sine aliquo dolo vel culpa. Ita quod huiusmodi rogationes et contractus atque contentus ... in
dicto libello manu propria dicti ser Nicole in eorum ... possent maxima recipere lesionem ... par-
ticule carte separate et amisse propter huiusmodi ... recisuram. Ideo domini priores ... insimul in palatio comu-
nis pro eorum officio exercendo more solito congregati, intendentes ... comisso ... ad bonum et
... per ... virum ser ... domini priores ... et ... co...
... advertentes quod nullus sine sua culpa ... sentire debet, et cupientes
... illorum ad quos spectat rogationes et protocolla scripta in dicto quaternutio manu ser Nico-
le notarii predicti providere et ... favere in quantum possunt visu aliquo instro ... manu dicti ser Nicole
notarii ... ser Nicole ... rogationibus seu protocollis ... per ipsum item rogationes et proto-
colla ... quaternutio ... signum ... ser Nicole sua propria
manu signatum sicut apparet in ... libro ... apparet annus domini ...
et alia substantialia ... Inmore domini anni ... collegio ...
... discretis viris ... notarie ... notariorum ... et ex-
... ser Nicola, et ... ... affirmant
et ... ... ser
Nicola ... et notariis ... artis ...
... testificationibus ... dicti quaternutii ... in ...
... ser Nicole ... manu conscriptam. Providerunt ... dic-
torum officii et omni modo et iure quibus melius potuerunt quod quilibet notarius ... tunc ... cum
per consilium generale vel per quemcumque alium officialem ... comissa fuerint ...
rogationes et protocolla ... ser Nicole notarii defuncti ... ut ... possit te-
neat et debeat ... ad quos ... rogationes et protocolla de iure ... pertine-
... et copiam ex dictis rogationibus et protocollis scriptis in dicto quaternutio ...
in publicam formam redigere, et publica ... rogationibus ... restitucione sub ...
... m ccc viii. Indictione xxviii. non obstante quod non reperiantur in toto ... tri-
gesimo ... quod ... ser Nicola fuisse, in alia particula recisa et
perdita ... dicti quaternutii sicut apparet ex tenore ...
... in principio ... quaternutii ... sine ... Et ... in
dictio ubi ... per ipsum ser Nicolam ... declarat fuisse ... rogationes et protocolla facta
per ipsum ser Nicolam ... anno domini ... trecentesimo vigesimo ... Declarantes
... domini priores ... rogationes et protocolla in dicto quaternutio ... celebrata fuisse
... anno domini a nativitate eiusdem ... trecentesimo vigesimo ...
indictione xxviii tempore domini Iohannis pape xxii. Et nullus propter ipsum defectum ... parti-
cule recise et amisse ex dicto libello eo quod non continetur ibi ... vigesimo ...
possit opponere ... vel allegare ... rogationes et protocolla ... seu copiam
... et ... et ... non ... iudices ... qui
... ad iustitiam reddendam ... teneat ... ipsa exequi exe-
... mandare ac si dicta particula non esset ... recisa et perdita ac si
... millesimo ... vigesimo ... aliquo in
... non obstante ... mandaverunt ... totaliter derogari. Man-
dantes ... dominis prioribus ... statutorum et legum ...
... observari.

274v

Die xxvi mensis febr. x ind.

Dominus potestas ... In eorum habitatoris palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati inter quos fuit et misso partito admissum, et pallucet per se ... Damianum Centurelli priorem, dominorum priorum et consilio nemine discordante, cupientes quia in iurisdictione dicti comunis tenere illesa et que in dicta comunitate piscium habundantia habetur, pro bono et utilitate dicti comunis et singularum personarum vigore arbitrii eis dati, et omni modo iure et via quibus melius potuerunt, fecerunt infrascripta ordinamenta et decreta, que debeant mitti et poni in voluminibus statutorum et pro lege haberi et que observari ut infra per ordinem describitur.

In primis quod nulla persona cuiuscumque status vel conditionis existat audeat vel presumat piscari seu piscari facere, capere seu capi facere aliquo ingenio sive modo aliquem piscem seu piscia sine expressa licentia dominorum priorum pro tempore existentium, in lacu comunis tunc positis implebatur dicti flumini distrectus ... pena xxv librarum pro qualibet vice et quolibet contrafaciente.

Item quod nulla persona audeat vel presumat quoquomodo turbare tunc ... re vel extoquere aquas dicti lacus sine licentia dominorum priorum pro tempore dicto lacu pena quinquaginta librarum pro qualibet vice qua fuerit contrafactum et quolibet contrafaciente.

Item quod nulla persona audeat vel presumat macerare sive ad macerandum mictere seu micti facere in lacum predictum linum vel canapem aliquo tempore sub pena viginti quinque librarum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet qua fuit contrafactum. Et nihilominus liceat cuilibet dictum linum accipere ac canapem sine pena dicta ... aliquo loquente in contrarium non obstante.

Item quod nulla persona modo lacu debeat mictere vel tenere aliquo colore quesito aliquam navicellam sive candalum sine dominorum priorum pro tempore licentia pena quinquaginta librarum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet qua fuit contrafactum.

Item quod nulla persona cuiuscumque status vel conditionis existat audeat vel presumat iniurias aliquas facere vel inferre verbis vel facto contra piscatores quoscumque qui starent ad piscandum pro dicto comuni in lacu predicto vel aliquem eorum, pena dupli eius quod ob hoc pro formam statuti et ordinamenta dicti comunis solvere teneretur talis iniurians vel offendens.

Item quod eligantur et eligi debeant per dominos priores pro tempore singulis sex mensibus ad minus duo custodes dicti lacus qui teneantur et debeant vinculo iuramenti et ad penam viginti quinque librarum denuntiare dictos et singulos qui contrafacerent predictis vel aliquo predictorum. Et nihilominus liceat cuilibet accusare et denuntiare contrafacientes et habeant dicti denuntiatores custodes dicti lacus vel alii denuntiatores quicumque dicti quartam partem totius eius quod dicta causa pro dicta denuntiatione venerit in comuni.

Item quod dominus potestas et capitaneus et quilibet eorum et eorum curie pro tempore officiales teneantur et debeant dicta omnia observari facere et executioni mandare, et ea facere bannire publice per civitatem Tuder et burgos ... Et ad ... tudertinos semel ad minus quolibet mense et insuper teneantur ad minus semel in mense ... in ... cum ipsis militibus ad dictum lacum et loca circumstantia ... lacum ... ad inquirendum et investigandum de contrafacientibus predictis vel aliquo predictorum et repertos culpabiles ... condempnare pena quinquaginta librarum pro quolibet ... dicti comunis ... de eorum salario si contrafecerint applicanda.

...ad burgos ... semel ... mensis

... ad locum ... inveniendum ... contrafacientes ...

Et ego Mattheus Cole 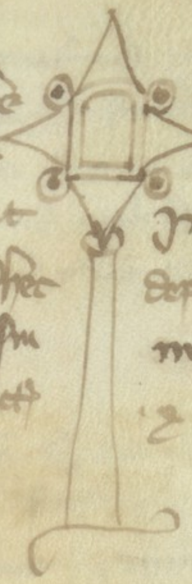 Jacobi de Potestà de terra Imperiali
te auct. not. pdta omia de libris pdictis dictorum et reformatorum
dnor prior ipsi civit. prout inveni ita hic fideliter exemplavi et in
publicam formam redegi. Et ad hec deputat. per officium dnor prior ipsi civit.
Jesu Xi Columne statt. posui meo signo et nomine roboravi. Sub anno
dni mille. ccc xlij. indict. x tpr dni Benedicti pp. duodecimi
die. xxvij. febr.

In nomine domini amen. Hec sunt quedam ordinamenta provisiones et decreta communis Tuderti facta et firmata per dominos .. priores ipsius civitatis Tuderti que debent poni et scribi in volumine statutorum communis Tuderti et servari in civitate et comitatu Tuderti pro legibus et statutis, quorum tenor cum die[bus] [illegible] consimile talis est.

In Dei nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens infrascriptas provisiones reformationes et decreta facta per ipsos dominos .. priores ipsius civitatis Tuderti, conservatores status pacifici civitatis ~~[illegible]~~ dicte et alias plures varias et diversas scripturas factus editus et scriptus atque publicatus per me Nutium (?) Gaulutii (?) de civitate Camerini notarium et nunc notarium reformationum et cancellarium communis et populi civitatis Tuderti sub anno domini a nativitate eiusdem .MCCCXLII. indictione decima, tempore domini Benedicti pape .xii. diebus et mensibus infrascriptis.

In Dei nomine amen. Infrascripta sunt nomina dominorum priorum ipsius civitatis extracta die ultimo februarii pro mensibus martii et aprilis secundum formam statuti et ordinamentorum communis Tuderti de bussula et cassetto in quadam cedula carte pecudine, et decreta statuta et ordinamenta et alia facta per eos diebus mensibus dictis infrascriptis. Quorum dominorum priorum nomina sunt infrascripta.

Jannes domini Mandronj (?)	Bolellus (?) Ducii	Masciante Cecti (?)
Vucius (?) Nicole	Paulus Petri	Benvenutus Trom (?)
Benvenutus Cecoli (?)	Mattheus Grappasem (?)	Polellus (?) Nutoli (?)
Cucchus (?) Angelutii		

Ordinamenta notariorum

Die Jovis .xxi. martii. Domini priores ipsius civitatis Tuderti in eorum habitationis palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati, inter quos fuerunt et interfuerunt (?) Bettucius (?) et Palmerius (?) [illegible] et Paulus Petri, omnes ex prioribus ipsorum dominorum priorum [illegible] nemine discordante, vigore arbitrii eis dati et omni modo iure et via quibus melius potuerunt pro bono et utilitate dicti communis fecerunt infrascripta decreta reformationes et ordinamenta que mandaverunt scribi et poni in volumine statutorum, et pro lege deinceps ab omnibus firmiter (?) inviolabiliter observari. Etc.

In primis quod omnes et singuli tam de civitate quam de comitatu Tuderti cuiuscumque conditionis existant qui habent penes se aliquos quaternos seu cedulas alicuius notarii hactenus defuncti de civitate vel comitatu Tuderti infra unum mensem a die bannimenti de huiusmodi materia faciendi, et infra tunc a die mortis notarii qui decederet, dictos assignare et notificare teneantur consulibus collegii iudicum et notariorum civitatis Tuderti [illegible] pro quibus quod tales quaternos et cedulas rogitum et protocollorum [illegible] assignare.

Item quod dicti consules teneantur et debeant per eorum notarium ipsas assignationes facere scribi et inscriptis redigi in quodam libro proprio, et a quolibet qui assignabit corporale exigat iuramentum quod in ipsa assignatione nullam fraudem committit et quod legaliter et bona fide assignet, ita quod semper sciri possit penes quos sint rogitus defunctorum.

Item quod nullus de civitate vel comitatu Tuderti qui non sit notarius conscriptus in matricula notariorum dicte civitatis audeat vel presumat tenere penes se aliquos quaternos seu cedulas vel instrumenta vel alias quascumque scripturas publicas manu alicuius notarii defuncti de civitate vel comitatu Tuderti ad penam quinquaginta librarum denariorum etc.

Item quod quilibet de civitate et comitatu Tuderti qui non est notarius conscriptus in matricula notariorum dicte civitatis habens penes se rogitus acta seu protocolla alicuius notarii defuncti teneatur et debeat infra tres menses proxime venturos ipsos rogitus et protocolla dare et concedere ad assignandum

extrahendo et publicando illi notarii cum heredes talis notarii defuncti volunt cum conscientia consilium dicti collegii ad penam.

Item quod nullus notarius de camera et ut comunis tuderti audeat vel presumat extrahere vel in publicam formam reducere aliquam scripturam alicuius notarii defuncti quam extrahendo vel publicando aut aliquis notarius de camera ac comunis tuderti non habet penam sub pena decem librarum pro quolibet et qualibet vice qua contrafecerit et ad predicta teneantur vinculo iuramenti.

Item quod omnes et singuli notarii de camera et comunis tuderti qui habent vel habent inter se registra protocolla seu acta alicuius notarii defuncti, teneantur et debeant vinculo iuramenti de libris et cedulis registrum et protocollorum in presentia duorum notariorum ad minus in duobus mensibus post quam venerit de illis quos nunc habent, et de illis qui ad eorum manus pervenerint in duobus mensibus postquam ad eorum manus pervenerint facere publicum inventarium, et de dicto inventario copiam facere suis expensis consulibus dicti collegii in pena dicta pena sub pena centum librarum pro quolibet, et quod dicti consules teneantur et debeant quod eorum notarii fieri facere unum librum cartarum pecudinarum cum licteris in manu scribi faciat nomina omnium et singulorum notariorum habentium registra acta et protocolla notariorum defunctorum hoc modo quod talis notarius habet registra et protocolla talis notarii defuncti ista quod scripta sunt in inventario facto quod ipsum talem notarium de ipsis registris et protocollis scripto manu talis notarii sub tali anno et die et semper copia talium inventariorum fiat in solidis carte verbum, et ipsam talem copiam dicti consules semper penes se faciat quod camerarius dicti collegii ita quod notarii habentes tales registra et prothocolla cum diligentia cautela et sollicitudine ne in eis vel de eis possit aliqua fraus committi habeant materiam custodiendi.—

Item quod omnes et singuli notarii de camera et comunis tuderti ad quorum notitiam et manus pervenerint aliqua scripturarum utiles et favorabiles pro comuni tuderti et ad ipsum comune spectantes teneantur et debeant assignare dominis [illegible] prioribus ipsi camera tuderti sub vinculo iuramenti infra decem dies postquam devenerit notitia.

Item quod omnes et singuli notarii de camera et comunis tuderti qui erectos sunt in matricula teneantur et debeant expensis decem librarum pro quolibet et qualibet vice qua fecerint quaternos notarum eorum registra et protocolla quos de cetero faciet in principio magnos in principio signare eorum solito signo, et intitulare hoc modo, hec sunt registra et protocolla scripta manu talis notarii sub tali anno indictione et pontificatu et in fine ponere eorum publicationem, et quod quandocumque et quotienscumque eos vel aliquem eorum contigerit scribere seu notare aliquod actum in aliqua cedula eorum manu teneantur et debeant ad eandem penam in ipsa cedula ponere consignum indictionem annum dominum ac diem nomen et pronomen ipsius notarii ipsum talem contractum in cedula scribentis, vel rogati contractus in tali cedula, dicendo sic ego talis notarius contractus in ista cedula inscriptus, et ea manu propria mea fui rogatus. Et nisi scripta sint manu alterius quorumque scripserit hoc modo scilicet ego talis notarius contractus in ista cedula inscriptus, et ea rogatus fui sub tali anno et die in tali loco et coram talibus testibus, nullum seu modicum spatium dimictendo inter eius subscriptionem et scripturam contractus in cedula scripta alterius manu fui sua manu rogati.

Item quod dicti consules teneantur et debeant ad minus semel in anno predicta omnia et singula notificare notariis dicti collegii in adunantia ipsius collegii. Et quod predictas et capitula teneantur et debeant predicta omnia et singula bannum facere in locis consuetis camere tuderti et predicta omnia executioni mandare. bannitur

Die xxvi aprilis x indictione domini .. priores populi civitatis Interamne habitatores pa
latio pro eorum officio exercendo more solito congregati Inter quos facto et
misso partito ad bussolos et pallottas pro discretione Francisci domini exceptorum
priorum ipsorum domini priori concesserunt nemine discordante. Audita sic
querula querimonia fornariorum civitatis Interamne quod ipsi pro ligneorum caritudine in
mundetem non possunt panes coquere pro iiii d. per corbem sicut soliti sunt
civitatis dicte sine eorum dapno et detrimento nec mentio super quibus per officia
les dicti comunis erant cotidie molestati ita quod nisi eis provideretur de
remedio opportuno artem ipsi compt(i)are necessario cogebantur creatura
deliberatione pensantes quod ars debet esse nociva et omnibus fructuosa.
Et quod si ipsi dimicterent dictam artem ad dapnum cederet singularum personarum
utilitate dicti comunis et ut dictis fornariis querelandi materia tolleret vigore
arbitrii eis dati et omni modo iure forma quibus melius potuerunt decrever(unt)
quod dicti fornarii singuli civitatis Interamne et quilibet eorum possint et eis liceat a qualibet
persona volente coquere facere panes ad eorum furnum ut alicui dispos(i)t(um) et coqui
faciente quatuor denarios et sex denarios pro quolibet corbe bladi et ad dictam rationem ac
ciperetur et non ultra. Et quod dicto pretio pane qualibet coquere dicti fornarii
teneantur aliquo statuto vel alio loquente in contrarium non obstante. Cui volueru(n)t
presenti decreto quo adheret esse totaliter derogatum et mandantes hoc decretum
poni et scribi in volumine statutorum ut pro lege perpetuo habeatur

In dei nomine amen. Anno domini millesimo trecentesimo quatragesimo octavo. Indictione
decima tempore domini Clementis pape VI die xxviii may. Cum fornarii non facian(t)
maccarones menzarichios et quatrellos multum et ex eis sicut multorum assertio pa
tefecit dissentiunt ipsos facere in dampnum et eis. Domini .. priores populi civitatis Interamne ha
bitatores palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati. Inter quos facto
et misso partito ad bussolos et pallottas pro conventu Bernardutii domini et priorum
priorum ipsorum dominorum priorum et obtento concorditer nemine discordante pro bono et uti
litate dicti comunis decreverunt quod dicti fornarii civitatis et comitatus Interamne possint
facere maccarones menzarecchios et quatrellos ad pretium scriptam in sala
palatii residentie dicti comunis. Teneantur tamen facere semper et coquere de omni
modo grossis totidem quotidiem de menzariechis ita quod ipsorum quolibet compa
ratur pro denariis decem solidorum pro quolibet contrafacienti. Et vice qualibet qua fuerit
contrafactum. Et quod domini potestas et capitaneus qui fuerint et pro tempore erunt et quilibet eorum
teneantur et debeant ter ad minus tempore eorum eundem ipsorum regiminis inquirere
et inquisitionem facere et de contrafacientibus pena punire premissa. Et
predicta fecerunt domini priores predicti vigore arbitrii eis dati et omni modo iure et
forma quibus melius potuerunt aliquo loquente in contrarium non obstante et
cum voluerunt quo adheret presenti decreto esse totaliter derogatum mandantes
hoc decretum poni et scribi in voluminibus statutorum ut pro lege perpetuo habeatur.

de mercede furnariorum.

In gratiam singulis diebus missis

[stamp]

quatragesimo

In dei nomine amen. Anno domini millesimo trecentesimo sexto indictione decima tempore domini Cle
mentis pape quinti die .xv. iunii. Cum monasterium sancti Bartholomei de Ciu
at capitulum et conventus habent eorum ecclesiam in civitate tuderti in regione collis iuxta
cum ecclesie ab una parte viam publicam qua itur a porta sancti Leonis directo ad
aliam portam que vocatur porta curie ab alio latere coheret quedam alia via pu
qua itur directo a porta sancte crucis regionis vallis ad aliam dictam viam publicam
de qua supra fit mentio et ab aliis lateribus coheret domus seu res dicti monasterii cum
aliis finibus. Et dicti capitulum et conventus dicti monasterii intendant et velint dictam
ecclesiam et corpus et formam ipsius ecclesie extendere et dilatare hoc modo et forma
videlicet quia intendunt et volunt dictam ecclesiam in dictam primam viam publicam qua itur di
recto a dicta porta sancti Leonis ad aliam portam que dicitur porta curie dilatare et
supraapprehendere aliam dictam viam publicam qua itur directo a dicta porta sancte crucis
regionis vallis ad aliam dictam viam que est in regione collis, et ipsam secundam viam in
mittere in ipsam ecclesiam. et dare restituere et assignare communi tuderti quando
alia via pro loco ipsius quam ipsi capitulum et conventus que sit et esse debeat pro loco
et cambium dicte vie quam supraapprehendere intendunt et volunt. Que via danda
et assignanda per dictum capitulum et conventum erit magis larga et magis brevis
eundum a dicta via sancte crucis ad dictam viam publicam primam positam in regione collis de qua
supra fit mentio et erit magis adiacens civibus et euntibus per dictam portam et predicta
omnia facere intendant et velint monachi dicti monasterii expensis propriis dicti monasterii sicut
narratio et supplicatio dictarum capituli dicti monasterii continebat honore et utilitate dicti.

Petrus Moncelli	Ser Leonus magistri Iohannis	dominorum priorum populi tuderti in eorum
Ludovicus Pettorelli	Vanes magistri Nicole	habitatione palatii pro eorum officio ex
Ser Andreucius Pamchelli	Marinucius Berardutii	ercendo insimul congregati inter
Cicciolus Antonii	Cicciolus Iosephi	quos facto et misso partito
Symeonucius Cicchi	Filippucius Fermi	ad bussolos et palluctas per

Ludovicum Pettorelli priorem unum ex prioribus dictorum priorum et obtento con
cordit nemine discordante pensantes quod predicta cedunt et cedere possunt ad comodum
ad comodum sicut evidentia facti monstrat pro bono et utilitate dicte civitatis vigore ar
bitrii eius dati et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt deliberaverunt providerunt
et ordinaverunt quod dicti capitulum et conventus dicti monasterii possit supraapprehendere dictam secundam
viam que est inter alatem dicte ecclesie. et ipsam viam in dictam ecclesiam mittere ut
supra dictum est dando et restituendo per eos pro eam viam eque bona et eque su
fficientem dicte vie supraapprehendende secundum quod supra seriosius est narratum.

In dei nomine amen. Anno domini millesimo trecentesimo quatragesimosexto indictione
decima tempore domini Clementis pape sexti die .xv. mensis iunii. Actum in civitate tuderti in pa
latio habitationis dominorum priorum populi.

Petrus Moncelli	Ser Leonus magistri Iohannis	dominorum priorum populi tuderti in eorum
Lodovicus Pettorelli	Vanes magistri Nicole	habitationis palatio pro eorum officio
Ser Andreucius Pamchelli	Marinucius Berardutii	exercendo more solito congre
Cicciolus Antonii	Cicciolus Iosephi Capissoni	gati inter quos facto et misso
Symeonucius Cicchi	Filippucius Fermi	partito ad bussolos et palluctas

per discipulis ver Lodovicum Pettorelli priorem unum ex prioribus dictorum priorum priori
et obtento concordit nemine discordante. Quoniam non nulli forenses tenetur

In comitatu tuo existentes et etiam possidentes ipsorum fructus ex comitatu tuo exportant
de ipsis in civitate tua habundantiam facere non curantes in dicti comunis tui preiudi-
cium atque dampnum sicut dictis dominis prioribus multorum querelosa narratio patefecit
volentes obviare predictis pro bono et utilitate dicti comunis decreverunt vigore arbitrii
eis dati et omni modo iure et causa quibus melius potuerunt quod fructus et proventus
omnium terrarum et possessionum existentium in comitatu tuo scilicet granum et bladum forensium
qui non habitant familiariter seu personaliter in civitate vel comitatu tuo omni anno et
semper vendat in comuni apud officiales dicti comunis ad hec per dominos priores ipsius
deputandos quod bladum forensium predictorum debeat assignari annuatim de mense septembris
coram dictis officialibus per dominos priores ad hoc deputandis Qui officiales possint et
debeant dictum granum et bladum vendere in platea civitatis tue quando et prout vi-
derit convenire Et si dictum granum et bladi non assignaverit ut dictum est et reperiretur
et venderet ad voluntatem dictorum officialium incurrant dicti blada pena
dicti ... quolibet anno ... in quantum ... per potestatem et capitaneum
summarie et de facto debeat ... dicti bladi et dictum granum et bladum
deveniat et publicetur comuni et camere tue Ita tamen quod pretium dicti grani et bladi
vendendi in platea dicti comunis ... ut dictum est deveniat ad dominos ...
blada predicti De aliis autem fructibus dictorum forensium intelligatur et deveniat ut de
comitatu tuo extrahatur prout de alia grascia et victualibus et constat ex forma statu-
torum comunis tui mandantes dictum decretum scribi et poni in voluminibus statutorum
et per lege perpetuo observari.—

In Christi nomine amen. Anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto Indictione ...
tempore domini Clementis pape ... die ... mensis ... honorabiles viri

Petrus Monaldi	Ser Lemmus magistri Johannis	domini priores populi tui in con-
Cornelius Pettorelli	Ianes ... Nicole	sistorio palatii pro eorum officio
Ser Leonardus Pamfili	Marinus Henrici	secundum morem solito congregati
Michael Antonii	Nicolaus Johannis ...	inter quos fuit ... predicto
Symeus ...	Filippinus Ferrici	absentes et publicati per ...

Cornelii Pettorelli predicti unum ex ... ipsorum dominorum priorum et ... consili-
nemine discordante ... considerantes quod famulorum ... existe-
ntium consuetudo ... tempore celebrata ... cereum faciendo in festo gloriosissi-
mi ... Fortunati erat laudabilis et ... comuni honorifica vigore arbitrii eis dati et omni
modo iure et causa quibus melius potuerunt volentes etiam bonam consuetudinem
iam dimissam reassumere vivere pro bono et utilitate dicti comunis decreverunt quod famu-
li qui morantur cum civibus et comitatensibus tuis ... xxiii ... cum ... teneantur
et debeant singulis annis in festo sancti Fortunati facere cereum quemadmodum
retroactis temporibus per eos fieri consueverunt Qui famuli possint teneantur
et debeant eligere duos ex eis qui possint et auctoritate habeant ... opor-
tune ... de cereo ... facere quilibet famulorum ... et inter eos famulos
... pro ... cero ... facere ... et ... pro ... de ...
... pecuniam dispensare ... prout videbitur ... ... pro anno ...
Andream ... domini ... et ... in dispensatores et distributores
Marcellum famulum ... Petri ... pecunie oportune pro cereo fa-
ciendo anno presenti in proximo futuro festo sancti Fortunati dummodo summa ...
... non ... Nec non eligentes ... facientes impositas que
fierent per distributores predictos pecunie ... pro cereo faciendo anno presenti ...

[library stamp]

[illegible] Antonium [illegible] dominum [illegible] et Lambertinum [illegible]
famulos [illegible] alios [illegible] Antonium [illegible] [illegible] placebit [illegible]
[illegible] ipsis Antonio [illegible] Lambertino [illegible] [illegible] lege [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] statutis [illegible]

In dei nomine amen anno domini millesimo tricentesimo quatragesimo sexto [illegible]
[illegible] die [illegible] honorabiles viri
[illegible] domini [illegible] [illegible] [illegible]

Petrus [illegible]	frater [illegible] magistri Johannis	[illegible]
[illegible]	[illegible] magistri [illegible]	[illegible]
[illegible] [illegible]	[illegible]	palatio [illegible]
[illegible] Antonii	[illegible] Johannis [illegible]	officio [illegible]
[illegible]	Filippucius [illegible]	more solito

congregati [illegible] quos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomine [illegible]
[illegible] frater [illegible] dominum [illegible] de castro [illegible] et nobilem [illegible]
[illegible] dominum [illegible] de [illegible] legum doctorem [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] imprudenter [illegible] iniuriosa [illegible] non sine
[illegible] [illegible] [illegible] opprobrio et occasione [illegible] officii
[illegible] [illegible] et honorabiles [illegible] verba iniuriosa pro
tulerit adeo quod [illegible] posset in [illegible] scandalum [illegible] sicut [illegible]
[illegible] multorum [illegible] testimonio clamosa relatio patefecit
[illegible] [illegible] temeritatis [illegible] quod [illegible] [illegible]
officii [illegible] [illegible] [illegible] circa [illegible] dignitatem
status [illegible] pacifici [illegible] omnibus que statum [illegible] turbare [illegible]
[illegible] quolibet obviare [illegible] ipse frater [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possit scandalum in [illegible] [illegible] [illegible] inferre [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] frater [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vigore arbitrii [illegible] [illegible] omni modo iure [illegible] causa [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] frater [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
materia et [illegible] non [illegible] sine [illegible] [illegible] tollatur
[illegible] [illegible] materia [illegible] [illegible] devenerunt [illegible] [illegible] frater [illegible]
[illegible] [illegible] ingredi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] defensione [illegible] quolibet alterius officialis
[illegible] iurisdictionem aliqua [illegible] [illegible] criminali [illegible] non possit
nec debeat ullo modo usque ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] occasione [illegible] [illegible] criminalis [illegible] fieret contra eum quo
casu liceat sibi in [illegible] [illegible] [illegible] statutis [illegible] [illegible]
palatia [illegible] [illegible] [illegible] ingredi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible]
habuerit et [illegible] [illegible] aliquo [illegible] [illegible] palatium [illegible] [illegible]
teneatur [illegible] et [illegible] [illegible] ingressus [illegible] mora [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sub pena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fecerit [illegible] quolibet auferenda et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frater [illegible] [illegible] [illegible]

soluerit. Et quod usque ad dictum tempus quinque annorum dictus Ser Gandelocius nullum in dicta terra facere vel habere possit officium. Et quod per dictum rectorem ad confinium transmictatur ad illum locum ad quem dictus Ser Gandelocius deget eligendum dummodo a civitate terre distet per [illegible] miliaria ad minus et mandet et quod infra decem dies a die quo [illegible] acceperit dicti forma mandati debeat faciendo et presentare [illegible] que fiet coram illo cora quo mandatum fiet et [illegible] [illegible] faciat fidem plenam omni die se coram ipso [illegible] personaliter presentando et confinium sub [illegible] pena non [illegible] sine [illegible] ipsius terre civitatis officii licentia vel mandato. Mandantes hoc dictum poni in dictis [illegible] statutis et pro lege [illegible] observari.

Et Ego Matheus [illegible] de Jacobi de [illegible] de terra Imperiali [illegible] notarius predicta omnia coram [illegible] dictis rectoribus [illegible] dictorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prout inveni ita hic fideliter exemplum et in publicam formam redegi et ad hec deputatus [illegible] [illegible] dictorum [illegible] ipsius terre [illegible] volumine statutorum posui me nomine et signo [illegible] roboravi sub anno Domini [illegible] [illegible] [illegible] indictione decima [illegible] [illegible] Clementis [illegible] sexti die quinto mensis Julii.

In nomine Domini amen. [illegible] [illegible] decretum [illegible] per dictos [illegible] ipsius terre quod debeat poni in volumine statutorum dicte terre et pro lege [illegible] observari [illegible] [illegible] titulo libri [illegible] talis est.

In Dei nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens [illegible] provisiones [illegible] [illegible] et decreta facta per [illegible] dictos [illegible] ipsius terre [illegible] statuta pacifici status civitatis et alias plures varias et diversas scripturas factas et [illegible] [illegible] atque scriptus per me Vitum Paulutii de civitate Castelli notarium et [illegible] nunc notarium reformationum et cancellarium dicti [illegible] ipsius civitatis terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indictione [illegible] tempore domini Benedicti pape [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] madii [illegible] tempore domini Clementis pape [illegible]

In Dei nomine amen. [illegible] [illegible] nova [illegible] [illegible] ipsius terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mensis Julii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] statuta [illegible] civitatis terre et decreta provisiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsius terre.

- Contuccius [illegible] de porta [illegible]
- [illegible] [illegible] de porta [illegible]
- Antonius [illegible] [illegible] de porta [illegible]
- [illegible] [illegible] de porta [illegible]
- Matheus [illegible] de porta [illegible]
- [illegible] [illegible] [illegible] de porta [illegible]
- [illegible] [illegible] de porta [illegible]
- Andreolus Jacobi [illegible] de porta [illegible]
- Andreoctius Venturelle de porta [illegible]
- [illegible] [illegible] Francisci de porta [illegible]

[illegible]

Die xvij mensis Aug.

Cont. meretr. extra civit. [illegible]

Cum ad evitandum quod meretrices civitatis [illegible] de honestis actibus non [illegible] ordinatum et stabilitum existat quod nulla postribularia meretrix demorans in postribulo dicti communis audeat vel presumat ire per civitatem tudertinam aliquo die excepto die sabbati ad penam, fustigationis et xx solidorum pro quolibet contrafaciente et vice qualibet qua fuerit contrafactum in qua pena debeat condepnari prout sic et aliter sub quocumque verborum tenore contentu in dicto ordinamento latius continetur. Et ad presens per dominum capitaneum populi dicte civitatis denegetur et recusetur Tosam et Ritam publicas meretrices heri captas inventas contra formam dicti ordinamenti per civitatem accedere predictam ad executionem dicti statuti processum et condepnationem non facit. Domini priores populi tudertini in eorum frivalorii palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati, habito super predictis et misso partito ad bussulas et pallucterias per capitula vestri fratris Jacobi petrinagali [illegible] facto et misso partito ad bussulas et pallucteas per capitula domini fratris Jacobi petrinagali domini ... exercitus dictorum ipsorum dominorum priorum, et contento ... nemine discordante, cupientes quod contra dictas meretrices ad executionem dicti ordinamenti de facto sine scriptura aliqua procedatur et ut quod aliis tollatur materia delinquendi vigore arbitrii eis dati et omni modo et iure quibus melius potuerunt decreverunt quod dictus dominus capitaneus teneat et debeat pena ducentarum librarum denariorum, quod si contrafecerit de suo salario auferenda, que debeat ... camerario applicandas quia si contrafecerit in predicto inciderit et sit in ea presenti decreto ... nunc prout extunc sine condepnatione alia condepnatus et dicti communis camerarius de salario ipsius domini capitanei nunc prout extunc sine condepnatione alia condepnatus et dicti communis camerarius de salario ipsius ... auferenda et retinenda et dicto communi applicanda, pena predicti iuris et ... de salario ipsius auferenda et retinenda ... camerarium dictas Tosam et Ritam die lune proxime ventura que erit xviij mensis huius facere tam [illegible] per instrumentum undique per circuitum plateas dicti communis iuxta palatia communis ... filios domini Antonii domini Dominici ... domini Gregorii et nuncios communis ... lata et inde usque ad postribulum sine mora ... Et si ... fuerit ad morem ... expellere solverit dicta Tosa et Rita ... xx solidorum quodlibet earum secundum formam dicti ordinamenti dimictatur et relaxentur ad retineatur et fustigetur usque ad ... communis in quo ... reducantur et non exeant donec dictam xx solidorum penam solverint et teneat. Et quod ad hec ut in futurum casus similis non eveniat et dictum ordinamentum sine aliqua scriptura contra contrafacientes executioni fiat, domini priores et ... capitaneus dicte civitatis et nunc sunt et erunt pro tempore et quilibet eorum teneatur et debeat sub pena predicta eis et cuilibet eorum per dictum communis camerarium si contrafecerint de eorum salario dicti potestatis et permictit auferendum et dicto communi sine scriptura aliqua applicanda teneat et debeat omnes et singulas meretrices sive postribularias dicti postribuli inventas contra formam dicti ordinamenti per dictam civitatem accedere que capientur per officiales vel familiares ipsius seu que eis vel eorum alteri capte ... de predicta presentantur per familiam ... dare penam ... fustigationis et xx solidorum pro qualibet ... ordinamenti declaratam punire et facere sine strepitu et figura iudicii et sine aliquo processu et scriptura, inde faciendo dicto ordinamento vel alio in contrarium non obstante cum sit presenti decreto totaliter derogatum. Et mandantes hoc decretum nunc scribi et poni in voluminibus statutorum dicti communis et pro lege ... observari.

Et ego Mattheus Cole Jacobi de Portella de Tuderto imperiali auctoritate notarius predicta decreta et ordinamenta dominorum priorum populi tudertini prout inveni ita hic fideliter exemplavi et publicam formam redegi et ... pro officio dominorum priorum populi tudertini ... indictione ... sedente ... domino Clemente papa sexto ... die xviij mensis Aug. et ad cautelam signum meum consuetum apposui.

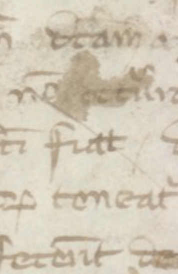

Ordinamenta custodie carceris et comunis Tuderti.

Ordinamenta circa custodiam

In noie dni am. Hec e exemplu quorundam ordinamentor ꝯdit circa
Custodias ꝑ dnos .. Priores ppli tud circa custodia Civit ꝯ Comit
tud. quor tenor. Cum titulo libri ꝑ ordina tale est.

titulus libri

In dei noie am. hic e liber sive quaternus ꝯtinens iste ordina
menta custodie Civit ꝯ Comit tud. et ordinamenta superstitu
ꝯ clavener. Fca ꝯdita ꝯ ordinata ꝑ infros dnos ꝯ discretos viros
Priores ppli ꝯservatores pacifici stat Civit ꝯ Comit tud tepore
nobilis ꝯ potentis viri Lelli dni Ghezzi de perusio hon capitan con
servatris pacis vicegerentis potestatis tud ꝯ ppli Civit tud ꝯ Comit
eiusdem. Et scripta ꝯ pub ꝑ me Andream dni Cecchi ppli de Castro
plebis nott ꝯ nunc nott ꝯ officialem custodie dce Civit ꝯ ad
ista ordinam scribenda ꝯ publicanda ꝑ infros dnos Priores specialiter
deputat. Sub anno dni millo. ccc°lxxviij. Indictione septia. tpre
sanctissimi patris ꝯ dni, dni Urbani pp. vj. die tertio mes Jun.

Noia quorum dcor priorum sunt hec. videlicet

Andreuccius Jannis dni Manfrony.	priores ppli Civit tud.
Gerardinus Jacobelli Gerardi	
Thomassus Nutoli.	
Filiottus Jacobelli.	
Marcus Nutoli	
Janne Petruccioli.	
Cecolus Antonij.	
Magr Bartholus Mathardiony.	
Bartholus Johis.	
Mathioccius Ture.	

Quod nemo audeat ire post tertium sonum campane ꝑ Civitatem tuderti

Nullus audeat ꝑ Civit tud. Burgos ꝯ suburgos dce Civitatis
post tertium sonum campane que pulsatur de nocte sine licentia of
ficialis custodie cum lumine vel sine lumine ire. Qui autem cont
fecerit sine armis in . xx . s. den. puniatur. Si cum armis in . xl . s.
puniatur. Et nichilominus puniatur de portatione armorum ꝯ penis in statutis
ꝯtentis. Possint tamen forenses ꝯ eorum nuntij vel famuli seu alij de
eorum familia libere ire sine aliqua pena percipiendo pane. Item
si quis inventus fuit de nocte qui iret ~~de noct~~ in ꝯruptam fue

domum crederet intromi ab ipsa gripta non puniatur in aliquo
Item siquis habet plures domos singulis habitaret que dis-
taret una ab alia per tres domos et iret de una ad aliam non
puniatur in aliquo. Item medici speciales barbitonsores no-
tarii, et testes inventi qui vocati ad testimonium eundo et redeundo
et visitantes infirmos, et marescalchi qui irent ad aliquem equum
vel alias bestias egrotas. Ille qui duceret dictas bestias et
equum archavera, impune et sine pena ire possint. Item fo-
restes qui habent domum extra portam dicte ville, Omnes fumarentes et
qui ducerent bestias cum salinis. Omnes dicti et quilibet predictorum
possint in quolibet predictorum casuum ire de nocte post tertium sonum
campane sine pena etiam sine lumine. Item mercatores et fu-
tores qui irent vel redirent pro panis aliene mercantiam vel nun-
tius mictere. Item magistri et discipuli et cum arte possint
de nocte cum lumine et cum licentia dicti officialis custodie ambu-
lare possint si videbitur non malitiose petitur. Item qui vocaret
gentes pro aliquo motivo, et illi qui surgerent possint impune
ire. — Bannatur iuventus post tertium sonum campane in
capite scalarum palatiorum :—

Item ordinamus quod quandocumque inventus fuerit ire quod civis et civiles
secundum dictam formam, quod de mane bannatur in capite scalarum palatiorum
civitatis, et in bannimento exprimatur nomen et cognomen eius et dicatur
quod quamque admisit aliquid in tali nocte compareat coram officiali cu-
stodie cum talis sit inventus ire post tertium sonum campane
et de nocte. Et dictus officialis teneatur fieri facere dictum ban-
nimentum vinculo iuramenti et ad penam decem librarum de suo salario.

penale

Quod nullus transeat aliquam postam post tertium sonum
campane, et de celantibus nomen.

nota de posta

Item ordinamus quod nulla persona audeat post tertium sonum campane
transire aliquam postam ubi erunt custodes secundum dictam for-
mam, et qui contrafecerint puniatur pro qualibet posta quam trans-
iverint ultra dictam penam decem solidorum. Et si quod custodes in-
terrogati fuerint de nomine suo et non dicent verum nomen, in centum
solidis puniatur. Quod nullus stipendiarius vadat post
tertium sonum campane sine lumine.

Item statuerunt et ordinaverunt quod nullus stipendiarius cuiuscumque condit-
ionis status audeat vel presumat post tertium sonum campane ire
sine licentia dominorum priorum vel officialis custodie. Cum vero contra
fecerit puniatur vice qualibet in pena duorum denariorum. Declaratio quod intelliga-
tur de cuntibus post tertiam sonum campane. Et quod officialis
custodie teneatur singulis diebus contrafacientes officialibus cam-
ere [illegible] civitatis super stipendiariis assignare, et penam quam solvere
debebunt in scriptis suo sigillo sigillatis dare. Et ipsi offi-
ciales teneantur dictas penas pro solutione earum de eorum salario
sive stipendio retinere et dicto officiali reassignare sub pena C sol.
Et de eorum [illegible] solvere. *Quod quilibet stipendiarius te-
neatur et debeat ire et stare de nocte in loco ubi eis
mandatum fuerit per dominos priores vel officialem custodie.*

Item quod dicti stipendiarii teneantur et debeant de nocte stare et
morari ire in locis ubi eis mandatum fuerit per dominos priores
vel officiales custodie, et inde non discedere. Sub pena in
ordinamentis dictorum stipendiariorum contenta. *Quod nullus au-
deat in civitate vel extra pro aliquo rumore in burgis
vel subburgis [illegible] aliquam sbarram in aliquo
loco.*

Item quod si accideret quod [illegible] civitate quod in civitate burgis vel sub
burgis esset aliquis rumor vel briga, nullus audeat ponere
vel ponere facere aliquam sbarram in aliquo loco sine licentia dominorum
priorum ipsorum. Et qui contrafecerit puniatur vice qualibet in C
lib. den. cort. *Quod omnes qui vocati fuerint de nocte pro
aliqua suspectione quod veniant ad faciendam custodiam non ob-
stante quod eis non contingat ad caput decine debeant ire
ad custodiam faciendam, et nullus alius debeat ire vel
de domo exire.*

Item ordinaverunt modo quo supra quod quicumque vocatus fuerit sive ei man-
datum quod faceret custodiam non obstante quod eis non contingerit ad
caput decine, pro aliqua suspectione, quod quam statim ipso vocato de-
beat ire ad dictam custodiam faciendam. Et si negligens fuerit puniatur
vice qualibet in C sol. cort. Et si quis alius iret vel domum exiret
quod ille cui preceptum fuerit puniatur in xxv lib. den. cor.

Quod custodes turrium teneantur de nocte et de die continue stare in turribus ordinatis sine ordinatis, et de nocte alios custodes vocare, et non respondentes denuntiare officiali custodie.

Item ordinaverunt quod custodes turrium teneantur et debeant de nocte et de die continue stare et morari in turribus ordinatis sine ordinatis, et de nocte alios custodes vocare et non respondentes de mane sequenti denuntiare. Et quod in comuni refectione per signa ordinatis et que fieri debent secundum ordinem custodie civitatis tam de die quam de nocte. Et signa signa miserit officialis ~~assignare~~ custodie assignare et continere ad penam XX solidorum et plus et minus arbitrio dicti officialis. Quod custodes portarum teneantur de mane ire ad eorum portam antequam aperiatur et ibi stare et morari de nocte et de die.

Item ordinaverunt quod custodes portarum teneantur ire de mane ad eorum portam deputatam antequam aperiatur ad custodiendum, et ibi stare et morari de nocte et de die ad dictam portam sub pena quinque solidorum. Ita tamen sit eis licitum ire ad comedendum et pro aliis necessariis per eorum corpore [illegible] congruis. Ita tamen quod semper unus ipsorum remaneat ad dictam portam custodiendum ad penam quinque solidorum denariorum cortonensium. Quod nullus custos portarum permictat aliquem forensem intrare per portam quam custodierit cum armis vel sine armis.

Item quod nullus custos portarum permictat intrare aliquem forensem per portam quam custodiverit cum armis vel sine armis et qui contra fecerit, si sine armis in quinque solidis denariorum cortonensium puniatur pro quolibet forense, si cum armis in decem solidis puniatur. Et si talis forensis staret in aliquo officio vel alia domo et propter motum exiret portas civitatis vel alio die, tunc talis custos non teneatur retinere. Et hoc intelligatur dum processerit de mandato dominorum priorum.

Quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat audeat vel presumat se apponere vel operam facere in claudendo vel aperiendo aliquam portam seu aliquas portas civitatis burgorum vel subburgorum seu cancellos.

Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona cuiuscumque conditionis existat audeat vel presumat se ~~apponere~~ vel operam facere in claudendo vel aperiendo aliquam seu aliquas portas civitatis burgorum

vel suburgos tunc sine cancellos, et qui contrafecerit in xx solidis
cortonensium puniatur et minus arbitrio officialis custodie considerata
qualitate delicti et delinquentis.

Quod custodes istarum portarum non permictant intrare aliquem forensem cum
licentia vel sine licentia.

Item ordinamus quod custodes istarum portarum videlicet porte Termoli porte
Cupe porte Baytane et porte Sancti Stephani non permictant intrare
aliquem forensem cum licentia vel sine licentia. Et si contrafecerint pro qualibet
vice et quolibet forense in xx solidis denariorum cortonensium puniantur. Et hec intelligantur
cum processit de nocte et maxime duos dies post festum carnisprivii tunc.

Quod custos tam ad vigilias quam ad capudecinas teneatur venire ad cu-
stodiam hora competenti sive ordinatam.

Item ordinamus quod quilibet custos tam ad vigilias quam ad capudecina teneat
venire ad custodiam faciendam si mandatum eis fuerit hora competenti sive
ordinata per officiales custodie, et coram eis se repesentare cum
quibusdam armis videlicet spata, cultello, cervellerio, tabulatio et lan-
cea sive azagaya tam ferrea quam lignea. Et si non comparuerit cum
predictis armis puniatur pro quolibet dictorum armorum in sex denariis. Et si
non venerit ad dictam custodiam in quinque solidis cortonensium puniatur, et si ve-
nerit et non comparuerit in forma dicta, in duplo dictorum denariorum puniatur.

Quod quilibet custos teneatur obedire uno officiali custodie
et ad postam sibi assignatam ire et de inde non discedere usque
ad campanam que pulsatur de mane ordinatam sive ordinandam per
commune tunc, et quod nullus custos permictat transire aliquem
sine nomine.

Item ordinamus quod quilibet custos teneatur uno officiali custodie in eo loco
eis fuit obedire, et ad postam sive locum sibi assignatum ire et non
discedere usque ad campanam que pulsatur de mane ordinatam
sive ordinandam per commune tunc ad penam quinque solidorum et plus et minus ar-
bitrio officialis custodie, considerata persona delinquentis et delicti. Et
quod dicti custodes non permictant transire aliquem sine nomine eis dato
per officialem custodie, et si contra eos nominis transmiserit debeat rema-
nere seruiti an quod retineat ad eorum domum dictum transeuntem denuntiare di-
ctis fem xx solidis et minus arbitrio dicti officialis. Quod custodes quibus dati
fuerint nomen debeant ipsum tenere inscretum et nemini pandere
sine licentia officialis custodie.

BIBLIOTECA COMUNALE ARCHIGINNASIO

Item quod quilibet custos qui tunc fuit novus debeat secum non
[...] tenere in custodia et neminem recipere sine licentia
domini officialis custodie sub pena .xx. solidorum turonensium.

De custodibus qui positi erunt ad aliquam portam sive
locum ad custodiendum debeant bene et sollicite custodire et cu-
stodibus turrium respondere infra terram urbem

Item ordinamus quod omnes custodes qui positi erunt ad aliquem
locum seu portam ad custodiendum debeant bene et sollicite
custodire, et omnes custodes admissi vigilare ad penam .xx. solidorum
turonensium. et custodibus turrium respondere infra terram urbis postquam
vocati erunt ad penam supradictam. De nullus audeat mictere
aliquem forensem per aliquod suspectorum in civitate Tudertina.

Item quod nulla persona audeat mictere aliquem forensem per
aliquod suspectorum in civitate Tudertina burgis vel suburbiis cum
armis vel sine armis sine licentia domini officialis custodie
et qui contrafecerit in .xxv. libris turonensium puniatur, et plus et minus arbi-
trio domini officialis. De nulla persona audeat intrare
vel exire subtus portas vel de nocte per aliquem murum.

Item ordinamus quod nulla persona audeat intrare vel exire
subtus vel supra porta dum erunt clause usque ad campa-
nam diei vel per aliquem murum. et qui contrafecerit ante quam pulsa-
verit campana ultima cum ... in .x. libris turonensium
puniatur. et si postea pulsaverit in .xxv. solidorum turonensium
puniatur. De clavenarii portarum teneantur horis congruis
et ordinatis claudere et aperire portas.

Item statuimus et ordinamus quod quilibet clavenerius alicuius porte
teneatur et debeat ipsas portas claudere et aperire horis
congruis et competentibus sub pena .xx. solidorum turonensium.
De nullus claveneri aperiat aliquam portam cum aliqua
clave usque ad horam congruam.

Item ordinamus quod nullus clavenerius alicuius porte aperiat aliquam
portam seu eam aliqua clave postquam clauserit usque ad horam
congruam ad penam .C. librarum turonensium et plus et minus arbitrio domini offi-
cialis sine licentia dominorum priorum.

Quod nullus custos nocturnus ducat aliquem alium qui non sit de custodibus.

Item quod nullus custos nocturnus vel qui custodiverit de nocte audeat ducere secum per civitatem vel burgos vel subburgos aliquem alium qui non custodiverit sine licentia officialis custodie cum nomine vel sine nomine et qui contrafecerit in v. solidis denariorum puniatur. Quod custodes debeant ire ad custodiendum ad locum assignatum eis per officialem custodie vel suprastites, et inde non discedere usque ad horam congruam.

Item quod quilibet custos debeat ire ad custodiendum ad locum sibi assignatum per officialem custodie vel suprastites et inde non discedat nec discedere debeat usque ad horam debitam sine licentia dicti officialis et suprastitis a pena decem solidorum cortonensium. Quod suprastites burgorum et subburgorum teneantur vinculo iuramenti ponere custodes locis consuetis ordinatis per eos tuis horis congruis et eos de nocte requirere bis in nocte et portas videre si sunt bene clause.

Item ordinamus quod suprastites burgorum et subburgorum teneantur et debeant vinculo iuramenti ponere custodes locis consuetis ordinatis et ordinandis per eos tuis horis congruis et eos de nocte requirere bis in nocte ad minus et portas videre si sunt bene clause, et dictos custodes et portanarios repertos culpabiles de mane sequenti ante nonam officiali custodie denuntiare a pena decem solidorum cortonensium. Quod suprastites teneantur vinculo iuramenti denuntiare officiali custodie omnes euntes post tertium sonum campane et tenentes hostia aperta.

Item ordinamus quod dicti suprastites teneantur vinculo iuramenti sub pena quinque solidorum denuntiare officiali custodie omnes euntes post tertium sonum campane et tenentes hostia aperta de mane sequenti ante nonam a pena x solidorum denariorum cortonensium.

284v

Et ego Mattheus Cole Jacobi de Portella de Tud.
Imperiali auctoritate notarius predicta de libro predicto prout inveni fideliter
exemplavi et reperi formam verborum. Et ad hec de officio dominorum
pos ipsi tud. infra statuti posui scripsi et publicavi me signo
posito et nomine roboratus de maiori officio dictorum dominorum pos. sub
anno domini millesimo cccxlij indictione x tempore domini Clementis pp vj
die xxviij mensis augusti.

In nomine domini amen. Hec est exemplum quorundam ordinamentorum constitutorum per dominos .. priores populi [illegible] super custodia Civitatis et comitatus [illegible] Quorum tenor cum titulo libri et omnia talis est

In dei nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens infrascripta ordinamenta custodie Civitatis et comitatus [illegible] et ordinamenta [illegible] et Clavener facta condita et ordinata per ipsos sapientes et discretos viros .. priores populi et vexillatores pacifici status Civitatis et comitatus [illegible] tempore nobilis et potentis viri Lelli domini [illegible] [illegible] honoris capitanei conservatoris pacis vicegerentis potestatis communis [illegible] Civitatis [illegible] et comitatus eiusdem conscriptus et publicatus per me Andream ser Cecchi [illegible] de Castro plebis notarium et nunc notarium et officialem custodie dicte Civitatis et ad dicta ordinamenta servenda et publicanda per ipsos dominos priores specialiter deputatum sub anno domini millesimo ccc xxxviii indictione septima tempore domini Benedicti pape xii die iii mensis Junii. Nomina quorum dominorum priorum sunt hec videlicet.

Andreucius Iannis domini Mandroni · Mattheucius Fini

Gerarduccius Iacobelli Gerardi

Thomassius Nutoli

Guilielmus Iacobelli

Marinucius Nutoli

Gannus Petrucciali

Cecchus Antonii

Magister Bartholus Mathariani

Bartholus Iohannis

Priores populi Civitatis [illegible]

n Nullus vadat per civitatem vel burgos et subburgos dicte civitatis post tertium sonum campane que pulsatur de nocte sine lucerna officialis custodie cum lumine vel sine lumine. Qui vero contrafecerit sine armis in xx s. den. puniatur, si cum armis in xl s. puniatur. Et nichilominus puniatur secundum qualitatem armorum in presenti statuto contentis.

In dei Nomine amen. Hic est liber sive quaternus con-
tinens in se provisiones, deliberationes et decreta facta
per infrascriptos dominos priores populi Tuderti conservatores
status pacifici dicte Civitatis et alias plures ba-
lias et diversas scripturas, factus Editus et compo-
situs atque scriptus per me Nutium paulutii de Civitate
Camerini, notarium et nunc notarium reformationum cancell.
comunis et populi Civitatis Tuderti, Sub Anno domini
Millesimo Trecentesimo quadragesimo secundo,
Indictione decima tempore domini Clementis pape sexti diebus
et mensibus infrascriptis.

In dei nomine amen. Infrascripta sunt nomina dominorum priorum
populi Tuderti extracta de Bussolis et cassecto in
consilio populi per mensibus futuris Novembris et decembris
die ultimo octubris secundum formam statuti et ordinamentorum
comunis Tuderti facta, et deliberata ac gesta per eorum
alios auctoritatem habentes dictis mensibus et infrascriptis
diebus ut inferius continetur quorum dominorum priorum
nomina hec sunt.

Angnalellus Iannugali	Mannucius bentivelle
Astorellus Nini	Gentilellus Iacobutii
Blaxius magistri Johannis	Natucius Citoli
Mazoncius Betti	Martinus Ugolini
Thomasius Leonis	Marcellus Andree

BIBLIOTECA COMUNALE ... ARCHIVIO

Die duodecimo mensis decembris

In dei nomine amen. Animum nostrum Rei publice
curis calentem et diversarum gentium consilia
presentantem pulsabant sepius populorum querela
orta quidem ex casibus levibus et graves
eructant excessus deplorat enim perfecta
periculorum voluntate ad discriminis se ultima per
venisse ut legum ratione calcata desperate de
queret innoxios [illegible] furor armatus. Et
quod illis humanitas nostra letitie causa prestitit
in tristitia quadam audatia plectenda convertit.
Ideo premissis matura prehabita domini priores populi tudertini
ad consilium existentes in eorum habitationis palatio
pro eorum officio exercendo inter quos facto et misso partito
ad bussulas et palluctas per sapientem virum
Thomasium Loni [illegible] ex prioribus priorum ipsorum
dictorum priorum et obtento per novem palluctas
missas et repertas in bussula alba del sic non
obstante una pallucta missa et reperta in bussula
Rubea del non, ad utilitatem et comodum rei
publice et augumentationem populi tudertini et manutentionem
et robur officii prioratus populi supradicti gubernatoris
protectoris conservatoris et defensatoris ipsius populi
et status pacifici et tranquilli civitatis eiusdem
presenti decreto et lege salubriter providerunt
ordinaverunt et decreverunt vigore arbitrii eis
dati et omni modo iure et via quibus melius potuerunt
quod domini priores populi tudertini qui pro tempore fuerint te
neantur et debeant ad penam decem librarum den

p quolibz 7 qualibz vice qua fuit contrafactum et puniri
in quam debeat p syndicum et defensorem dci cois
condepnari In introytu cuiuslibz officij prioratus infra
tres dies pponere et ppom facere ad consiliu ppli
Civitatis tudertine quid faciendum sit circa custodia
et bonum et pacificum et tranquillum statum
Civitatis et Comitatus tudertini et augumentatione cõtra
intentionem Robur et ppetua firmitatem officij
prioratus et dnorum priorum ppli conservatione Guber
natione et manutentione status pacifici ipius ppli
Tudertini. Et ad hec ut ipa Civitas in pacis bonis
continuo gubernet et q in ipo pmo consilio ppli nihil
aliud pponatur et quicquid in dco consilio fuit sta
bilitum executori mandet. Et ad hec ut de pdcis
non possit aliqua ignorantia allegari p ipos
dnos priores ut aliu teneat notarius reformation
dci cois sub dca pena et vinculo iuramenti dcm
decretum legere et notificare cuilibz officio priorat
die pmo eorum officij 7 ipi infra decem tminum dcaz
ppositam fieri facere teneant et pntem decretu
mictatur et scribatur in voluminibz statutorum dci
cois p notum ad hec electum ut eligendum
p officium dnorum ppli p dcos ut ppf p lege et
statuto fuet. Et q dns defensor dce Civitatis
teneat et debeat vinculo iuramenti et ad pena
pdcam de pdcis inquirere et inquisitionem facere
contra ipos dnos priores deficientes in dco caplo
Et si reformatio et pposita non appareret in
libris Reformationum dci cois dco mo 7 forma fca

p ipos dnos priores Condepnet eos et quelibz
eor in pen supius Nominat =)

Et Ego Nicolaus quondam Rogioli starpannili
de Tudto de Region Collis et parochia Sci Leuci
Impiali auctte notarius / pdta omia et singula pro
ut in libr reformation et decretor comus Tudti
Inveni Ita hic de vbo ad vbum fidelit exemplavi
et in publicam formam Reddegi de mandato dcor
dnor prior ppli Signumqz meum infra apposui
consuetum =)

Signum mei 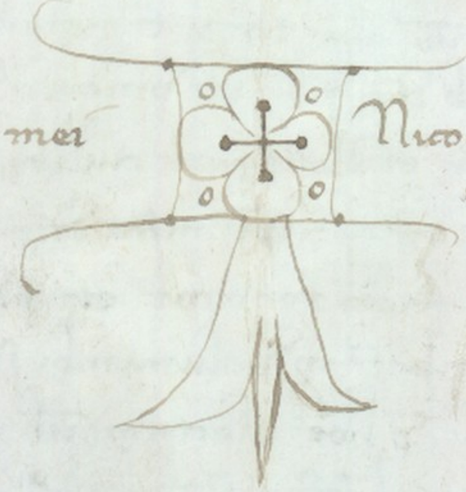 Nicolai not ssti =)

In dei Nomine amen. Hic est liber sive quaternus conti
nens in se provisiones deliberationes et decreta facta
per infrascriptos dominos priores populi Tudertini conserva
tores status pacifici dicte Civitatis et alias plur
varias et diversas scripturas factas. Editus compositus
tus atque scriptus per me Nutium pauluti de Civi
tate camerini notarium et nunc notarium reformationum
et cancellarium comunis et populi Civitatis Tuderti
Sub anno domini Millesimo Trecentesimo quadrage
simo secundo Indictione decima tempore domini clementis
pape sexti. diebus et mensibus infrascriptis =

In dei Nomine amen. Infrascripta sunt nomina dominorum
priorum populi Tudertini extracta de bussulis et cassetto
in consilio populi pro mensibus futuris Novembris et
decembris die ultimo octubris secundum formam sta
tutorum et ordinamentorum comunis Tuderti et facta
et deliberata ac gesta per eos et alios dominantes
sedentes dictis mensibus et infrascriptis diebus
ut inferius continetur. Quorum dominorum priorum Nomina
hec sunt =

Angelellus Jannuçali	Thomasius Longinus
Astorellus Nini	Massiolus Ventuelle
Blaxius Magistri Johannis	Gentilellus Jacobutij
Monaldus Belli	Natucius Ciccoli
	Matinus Ugolini et
	Marcellus Andree

BIBLIOTECA ... NALE

Die duodecimo decembris x indict.

In dei Nomine amen. Ausa est aliquorum audacia
illos qui pro tempore prioratus officium portaverunt
priores fuisse. Et qui fuerunt notarii refor
mationum et Canceller Civitatis Tud. fuisse
cancell. Negare in iudicio imprudenter non
sine ipsorum dominorum priorum et cancellerii, ac comunis
Tuderti iniuria et iactura sicud ad prioratus
officium Civitatis dicte fidedigna relatio re
portavit. pro quod domini priores populi Tudertini
in eorum habitationis palatio pro eorum officio ex
ercendo more solito congregati inter quos facto
et misso partito ad bussulas et pallutas per
Thomasium lori unum ex prioribus priorum
ipsorum dominorum priorum, et obtento concorditer
nemine discordante. volentes predictorum Ne
quitie obviare, et viam claudere in predictis
omnibus delinquendi, vigore arbitrii eis
dati et omni modo iure et causa quibus
melius potuerunt pro bono et utilitate dicti
comunis decreverunt quod Nulla persona cuiuscumque
status, ordinis vel conditionis existat au
deat vel presumat in iudicio quoquomodo
aliquem qui fuerit in officio prioratus
populi Tud. vel erit in futurum Negare

et negante aliquem fuisse priorem uel can cellarium et notarium reformationum

priorem fuisse seu Respondendo alicui positioni
dicere se non credere fuisse priorem seu
in iudicio quoquomodo Negare / uel Respo
ndendo alicui positioni / uel Interrogatori
dicere se non credere aliquem cancellarium
et notarium Reformationum communis Tuderti fuisse cancellarium et notarium reformationum dicti communis [illegible]
Centum libr. corton. pro quolibet contrafa
ciente et uice qualibet qua fuerit contra
factum. Mandantes domini priores predicti /
hoc decretum scribi / et poni in uoluminibus
statutorum dicti communis et pro lege perpetuo ob
seruari =

Et Ego Nicolaus quondam Rogioli
Starpanili de Tuderto de Regione
collis et parochia Sancti Leon. Imperiali /
auctoritate notarius predicta omnia et singula prout
in libro reformationum et decretorum communis Tuderti
Inueni ita hic de uerbo ad uerbum fideliter
exemplaui et de mandato dominorum priorum in
publicam formam Redegi signumque meum
Iuxta posui consuetum =

Signum mei Nicolai not. scripsi =

[stamp]

In dei Nomine amen. Hic liber sive quaternus conti-
net in se provisiones deliberationes et decreta
facta per infrascriptos dominos Priores populi Tudertini
Conservatores status pacifici dicte Civitatis
et alias plures varias et diversas scripturas
factas et scriptas per me Vannem olim domini Fran-
cisci de Aretio notarium et tunc notarium refor-
mationum et Cancellarium comunis et populi Ci-
vitatis Tuderti pertinentium sub anno a Nativitate domi-
ni nostri yhesu xpi. Millo. CCC. xlii. Indictione x. et
pertinentium sub anno a Nativitate domini nostri yhesu
xpi. Millo. iijxliij. Indictione xi. domino Clemente
papa sexto residente et rebus et infrascriptis

Nomina dominorum priorum populi quorum offitium incepit in
kalendis Novembris currentibus annis domini Millo.
CCC. xlii. et finire debet in kalendis Januarii tunc
proxime venturi currentibus annis domini Millo. iijxliij.
Indictione xi. hec sunt:

Angelellus Jannuculi	Mannucius Venturielle
Astorellus Nini	Gentilellus Jacobitti
Blaxius magistri Johannis	Matheus Ciccoli
Monacus Belli	Martinus Ugolini
Thomassus Longus	Marcellus Andree

Die . xviij° decembr

Dnj -- Priores ppli Tudertinj simul in palo
ipor habitatoris p eor officio excercendo more
solito ggregati facto pus et misso ptito int eos
ad bussulas et palluctas p Thomassium lori vnu
ex priorib dcor dnor prior et obtento ccordit
nemine discordante, ex omi eor auctate
quam hnt pviderut et decreverut q Co
lucius olim Andreetti Angtan de Reg Mdolh
Et Ciolus Tancredi Magri Jacobi de Reg
collis, auctate psentis decreti sint restituti
ad famam et ad statum integrum in quo et
in qua erant ante q Egregius vir Guido
Marchio de Monte Scte Marie Capitan olim
dce Civitatis pcedere incepisset cont eos
p Inquisitoem ex quo pcessu cdepnavit
eos, vz dcm Colucium in Quingentis quadra.
libr cort. Et dcm Ciolum in Septingentis
quatuordecim lb dcor cort p ut sic ul alit
in ipa cdepnatoe sive cdepnatoib et cdepn
sinys seu sma sub quacuqs cceptoe ubor con
tinet, cum ipi et utque ipor fuerit et
sint hoies bone condictionis, oppinionis
et fame, oemqz iuris et facti. Notum infa
mie q p dcos Inquisitionem pcessum et
cdepnatoes seu cdepnatoem ipi Colucius
et Ciolus ul alter ipor p eor ul alicui

eorum confessionem coram dicto Guidone capitaneo
ut eis iudici curia sua incurrisset seu lapsi
notati erant ab eisdem Criolo et Colucio
absterserunt et removerunt. Et hoc fecerunt
ipsi domini priores considerato crimine quod
per eos ut alterum eorum dicitur fuisse commissum. Et
considerata eorum et cuiuslibet eorum bona et pura
oppinione et conscientia. Et voluerunt et
mandaverunt exnunc tamquam verros bonos
eiusdem conditionis et status fore admictendos
ad honores officia dignitates et actus
legitimos omnes prout admictuntur alii boni viri
et legales quorum oppinio apud bonos et
graves in aliquo non est lesa. Et quod nemini
liceat de inceps contra eos ut aliquem
ipsorum ineptam exceptionem opponere in aliqua
curia communis tamquam pretextu inquisitionis processus vel
confessionis et condempnationis predictorum ut ipsos vel
aliquem ipsorum repellere ab honoribus et officiis
pena centum librarum denariorum contra predicta quolibet contrafaciente
qualibet auferenda. Presens autem decretum
dicti domini priores voluerunt et mandaverunt
habere perpetuam roboris firmitatem aliquibus
iuribus statutis et reformationibus et dictis processibus
confessione ac condempnatione non obstantibus

ARCHIVIO BIBLIOTECA COMUNALE

quoquomodo. Quibus omnibus in contrarium
loquentibus, tacitis et expressis, hiis per presens
decretum totaliter deroget. Et ea omnia
dispensionem quo ad hec ormodam pa-
tiant =

Et Ego Nicolaus quondam Boroli Stapannuli
de Tudi(?) de Regiae collis parochia Sancti
Leucii, Imperiali auctoritate notarius, predicta omnia et
singula prout in libro decretorum comunis Tuderti
inveni, ita hic de verbo ad verbum fideliter exem-
plavi et in publicam formam reddegi de
mandato dominorum priorum populi signumque
meum infra apposui consuetum

Signum mei 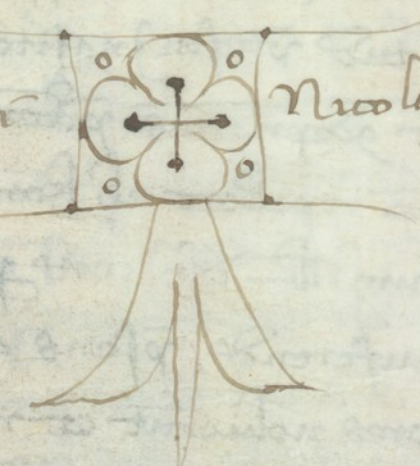 Nicolai notarii supradicti

In dei Nomine amen. Hic liber sive quaternus
Continet in se provisiones, deliberationes et decre
ta facta per infrascriptos dnos Priores populi tud.
Conservatores status pacifici dicte Civitatis. Et al
ias plures varias et diversas scripturas, factus et scri
ptus per me Vannem olim dni Francisci de Aretio not.
et tunc notarium reformationum et Cancellerium
comunis et popli Civitatis Tuderti, primo sub Anno
a nativitate dni nostri Ihu xpi Millesimo Tricentesi
mo quadragesimo secundo Indictione decima. Et pri
sub Anno a nativitate dni nri Ihu xpi Millesimo Tri
centesimo quadragesimo tertio Indictione undecima dno
Clemente pp sexto residente diebus et mensibus infrass.

Nomina dnorum prior. populi quorum officium incipit in
Kalendis et c.

In dei Nomine am. Infrascripta sunt nõia dnorum prior. ppli
Tudertini extracta de Bussula et cassecto in consilio
populi die ultimo mensis decembris Millio Tricentesimo
quadragesimo tertio pro futuris duobus mensibus videlicet
January et February secundum formam stat. et ordina
mentorum comunis Tud. et facta deliberata ac gesta per eos
et alios civitatem habentes in dictis duobus mensibus diebus, ut
inferius apparebit. quorum dnorum prior. Nõia hec sunt

Leonus Monaldi.	Ciolus Mancini.
Jacobellus Pier Johis.	Ciccolus Arlotti.
Stephanus Ugolinelli.	Galganus Jacobutii
Martinus Celli.	Cola Philipputii
Bartholus Fagotti.	Andreas Masci.

BIBLIOTECA NAZ.LE ...

Die secundo Januarii dm̄i Priores ppli Tudertini simul in ipsorum habitationis palatio pro officio excendo more solito congregati facto p̃us et misso ptito inter eos ad bussulas et pallucttas secundum formam stat. coms tuderti, p Jacobellum Ser Johannis unum ex prioribus pro. ipsorum dnorum prior et obtempto concordit nemine discordante, Cum p dnos .. Priores ppli tudertini psentium dnorum prior in prioratus officio pcessores, factum et editum fuerit infra scriptum decretum die duodecimo decembris px pteriti et scriptum p ser Nutium de Camerino tuc cancellerium comis et ppli tudertini, cui quidem decreti tenor et forma talis est. Inddi Nomine am. Animum nostrum rei publice curis calentem, et diversarum gentium consilia perscruptantem pulsavit sepius populorum querela orta ex casibus levibus, et crimes eructavit excessus deplorat enim pro spectaculorum voluptate ad discriminis se ultima pvenisse ut legum ratione calcata desprate p sequeret innoxios sevulis furor armatus, et qui illis humanitas inia letitie causa pstitit in tristitia quadoque audacia plectenda convertit. ideo provisione matura phabita, dni .. Priores ppli tudertini ad consilium exist in eorum habitationis palatio pro eorum officio excendo int quos fto et misso ptito ad bussulas et pallucttas per sapientem virum Thomassum Lom unum ex prioribus por ipsorum dnorum prior, et obtempto p Novem pallucttas missas et reptas in bussula alba del sic, non obstante una pallucta missa et repta in bussula rubea del non ad utilit et comodum rei publice, et augumentatione populi Tudertini, et manutentionem et robur officii prioratus ppli suspdi, gubernatoris, ptectoris consuatoris et defensa

toris. ipius populi et status pacifici et tranquilli civitatis eiusdem
presenti decreto et lege salubriter, providerunt, ordinaverunt
et decreverunt vigore arbitrii eis dati, et omni modo iure
et causa quibus melius potuerunt, Quod domini priores
populi tudertini qui pro tempore fuerint, teneant, et debeant
ad penam, decem librarum denariorum pro quolibet, qualibet vice qua
fuerit contrafactum, et periurii in quam debeant per sindicum
et defensorem dicti comunis condepnari in introytu cuiuslibet
officii prioratus infra tres dies proponere, et proponi facere ad
consilium populi Civitatis tuderti quid fiendum sit circa custo
diam, et bonum, et pacificum, et tranquillum statum Civitatis
et Comitatus tuderti, et augumentationem, manutentionem
Robur et perpetuam firmitatem, officii prioratus, et dominorum priorum
populi, conservatorum, gubernatorum, manutemptorum status pacifici
ipius populi tudertini, Et ad hec ut ipsa Civitas in pacis bene
ficio continuo conservetur, etiam quod in ipso Consilio populi con
Nichil aliud proponatur, et quicquid in dicto consilio fuerit
stabillitum, executioni mandetur, Et ad hec ut de predictis non
possit aliqua ingnorantia allegari per ipsos dominos priores nisi
alium teneatur notarius reformationum dicti comunis sub
dicta pena, et vinculo iuramenti dictum decretum legere et
Notificare cuilibet officio prioratus die prima eorum officii et
ipsi infra dictum terminum dictam propositam fieri facere te
neantur, et predictum decretum mictatur et scribatur
in voluminibus statutorum dicti comunis per Notarium ad hec
electum, vel eligendum per officium dominorum populi priorum ut perpe
tuo pro lege et statuto servetur. Et quod dominus defensor dicte
Civitatis, teneatur, et debeat vinculo iuramenti et ad penam
predictam de predictis inquirere, et inquisitionem facere
contra ipsos dominos priores de contentis in dicto capitulo

BIBLIOTECA COMUNALE TODI

et si reformatio et proposita non apparet in libris reformationum
dicti comunis dicto modo, et forma facta per ipsos dominos priores
condepnet eos, et quelibet eorum in penis supradictis notatis. Ideo
ex omni eorum auctoritate quam habent, et omni iure et via quibus me
lius potuerunt, quia plerumque obscuritas ex generalitate concipitur
pro evidenti utilitate dicti comunis Tuderti, volentes obviare predictis
dictum decretum et ordinamentum, et omnia et singula in eo contenta
cassaverunt, revocaverunt, et adnullaverunt, et pro casso irrito
Cassatio cuiusdam decreti. et inani esse voluerunt et decreverunt, ac etiam nullius efficacie
et momenti, providentes et decernentes ex certa scientia pro me
liori dicti comunis, ipsum decretum, et contenta in eo, elevari et aboleri
de volumine statutorum dicti comunis Tuderti, et ad ipsius observantiam
non teneri. Et predicta sibi locum vendicent in preteritis, presentibus
et futuris, aliquo statuto vel ordinamento seu aliqua alia lege
vel reformatione in contrarium loquentibus non obstantibus ullo modo
quibus et cuilibet eorum esse voluerunt in hac parte totaliter derogatum

Die sexto februarii. Domini priores populi tudertini simul in eorum
habitationis palatio pro eorum officio exercendo, more solito congre
gati facto prius et misso partito inter eos ad bussulas et pallu
ctas secundum formam statutorum per Colam Philippucii, unum ex prioribus pre
dictorum dominorum priorum et obtento concorditer nemine discordante,
f ex omni eorum auctoritate quam habent providerunt et decreverunt
quod nullus forensis habens possessiones vel terras in Comitatu Tuderti
nec aliquis alius possit vel debeat extrahere aliquod genus bla
de blado forensium di de Comitatu Tuderti sine licentia et apodixa dominorum priorum
populi et qui contrafecerit solvat nomine pene pro qualibet
vice et qualibet salma bladi vigintiquinque libras cortonensium comuni
Tuderti applicandas. Et quod sindici Comitatus teneantur capere
et infortiam comunis ducere contrafacientes et extrahentes et
ipsos denumptiare infra quintam diem a die extractionis nu
merandam. Et si non denumptiaret dictam penam incurrat

dicti syndici, et quilibet ipsorum de quorum universitate traheret quod decretum, mandaverint, micti et scribi in voluminibus statutorum dicti comunis, et in perpetuum pro lege servari quod decretum etiam bannitur — bannitur

Die vigesimo quinto februarij. Domini Priores populi tudertini, simul in ipsorum habitationis palatio pro ipsorum officio exercendo more solito congregati, facto partito et misso partito inter eos ad bussulas et palluctas secundum formam statuti per Ser Martinum Vellisorium ex prioribus priorum, dictorum dominorum priorum et obtento concorditer, nemine discordante, ut illi qui amore virtutis, non timent illicita lucra, et extorsiones facere, nec notis falsitates comictere stupeant pene formidine, et ab illicitis habeant materiam absistendi pro evidenti utilitate dicti comunis et conservatione pacifici status eiusdem, et pro augumento dominorum priorum populi officij providerunt, et decreverunt quod quicumque de inceps in officio prioratus prefati comiserit aliquam extorsionem, revendariam falsitatem, vel lucrum illicitum, occasione vel pretextu alicuius officij prioratus puniatur, et puniri debeat per dominum defensorem, vel alium officialem dicti comunis qui eos habebit syndicare et syndicabit in illis penis que continentur in statutis comunis tudertini positis sub rubrica de syndicatu dominorum priorum et eius forma in prima distinctione, capitulo .XC. Et quod in eis penis puniatur et puniri possit et debeat quilibet recipiens, vel dans aliquod acceptum, vel lucrum illicitum occasione curructionis sive seductionis officij dominorum priorum ut qui aliquam extorsionem, revendariam, vel falsitatem comicteret occasione ipsius officij (salvo si predictus dans acceptum in casibus suprадictis, vel altero eorum predictis dominis prioribus, vel alicui ipsorum pro tempore in officio prioratus existentibus, officiali qui habebit syndicare et syndicabit ipsos dominos Priores, manefestaverit dictum acceptum et

et personam cui dederit infra terminum assignandum per ipsum offi
cialem, uel per bannimentum ex parte ipsius officialis mictendum
quod contra dictum dantem acaptum occasione dicti acapti nullo
modo procedi possit et totaliter sit impunis. Et nichilominus
cogi debeat acaptum recipiens per ipsum officialem ad restitu
tionem ipsius acapti faciendam illi a quo dictum recepit acca
ptum. Item quolibet anno de mense Januarij per dominos priores
populi, qui in prioratus officio residebunt pro tempore, et per con
sules artium, et per viginti quatuor secreti consilij populi de
Ciuitatis pro tempore in dictis officijs existentes, Eligatur unus
officialis forensis, qui universaliter et singulariter syndicet
ipsos priores populi tudertini, qui fuerint in dicto officio prioratus
per unum annum tunc proximum preteritum ante dictas kalendas mensis Januarij
cum uno notario, et cum salario et familia et pactis que eis
videbitur et placebit, qui officialis possit teneat et debeat
procedere et investigare per modum et viam inquisitionis
accusationis denumptiationis, uel simplicis petitionis, et au
dire, et intelligere, et admictere, quaslibet accusationes
et denumptiationes de predictis, uel aliquo predictorum per ipsos priores
uel aliquem ipsorum commissis in dicto officio prioratus dicto an
no contra predictos omnes et singulos priores, qui fuerint
in officio prioratus per dictum annum summarie sine stre
pitu et figura iudicij diebus feriatis etiam ad honorem dei
inductis, et inventos culpabiles punire debeat in dictas
penas, quacumque absolutione facta de eis, uel aliquo alio
non obstante, habita tamen sufficienti probatione per popul
ares personas, et non magnates, et nullus pro magnate
habitus, uel potente secundum formam statutorum, nec eorum famil
iares et domestici possit testificari, Nec eorum testimonium
admictatur contra dictos priores. Item quod dictus officialis
qui ipsos dominos priores qui fuerint per dictum annum in
dicto prioratus officio syndicabit, possit, teneat et debe
at per modum et viam inquisitionis, accusationis uel petitionis

procedere, et investigare contra omes et singlos qui fuerint
Infra unum annum, a die depositis sui officij priorat
numerandum in dicto officio prioratus, de omnibus et
singulis, acceptis, extorssionibus, rrenendarijs et lucris
illicitis p eos, uel ipsorum aliquem factis et comissis Infra
dictum tpus unius anni in ipo prioratus officio tpre ipsorum
offitij, et repertos culpabiles punire, et condepnare in pen
contentis in dicto statuto loquente de syndicatu dnorum prior
non obstante aliqua absolutione facta de ipis, uel aliquo,
ipsorum Si ipa absolutio venisset ex processu facto contra eos uel
alterum ipsorum, predicta comictentes, uel aliquos predictorum p
uiam, et modum Inquisitionis, uel denumptiationis, Si uero
predicta absolutio veniret ex processu facto p uiam et modu
accusationis tunc p dictum officialem aliquo modo proced
non possit, contra predictos, uel aliquem predictorum taliter
absolutorum Set ipa exceptio rei Iudicate et absolutionis obstet
et patrocinet, taliter absolutis siue absoluto in quantum
Iura patiuntur et volunt. Siquis vero cuiuscumque conditionis
existat, aliquem, uel aliquos ex ipis prioribus accusauerit
uel denumptiauerit seu petitionem porrexerit contra ipsos, uel
aliquem ipsorum de predictis, uel aliquo predictorum et ipsam accu
sationem, denumptiationem, seu petitionem non probauerit
puniatur uice qualibet in Centum libris den corton
Item quod predicti dni Priores qui pro tpre fuerint teneat
et debeant vinculo Iuramenti, predictas provisiones, et decreta
publice et alta uoce legi, et vulgarizari facere in primo
consilio populi quod adunabit tpre ipsorum officij, et quod dicta
decreta, et provisiones ponantur in voluminibus statutorum
comunis Tuderti et p legibus et statutis dicti comunis debeat
ppetuo observari, nec veniat, nec venire possit in reno
uatione statutorum Immo semper cum fit pposita de renouatione
statutorum in dicta pposita excipiatur quod non veniat dicta decreta et statuta in reno

ARCHIVIO

natione statut(orum). Item quod Cancellarius sive notarius Refor
mationum teneat et debeat vinculo iuramenti et ad penam
decem librarum den(ariorum) de suo salario auferendam dicta decreta et pro
visiones prima die vel sequenti cuiuscumque officii prioratus lec
tificare dictis dominis prioribus et eadem vulgari sermone le
gere et exponere de verbo ad verbum prout iacent

Die ultimo februarii. Domini Priores populi tudertini simul in
eorum habitationis palatio pro eorum officio exercendo more solito
congregati, facto et misso partito inter eos ad Bussulas et pa
llutas secundum formam statuti per Martinum Celli unum ex
prioribus priorum dictorum dominorum priorum et obtempto concordit(er)
nemine discordante, ex omni eorum auctoritate quam habent pro
evidenti utilitate dicti comunis providerunt, ordinaverunt
et decreverunt quod Nulla persona de inceps audeat vel pre
sumat facere aliquod proaulum, palcone et trasannam
nec aliquod inghombramentum iuxta aliquam portam
Civitatis tuderti ex parte aliqua intrinsecus vel extrinse
cus, sive ex parte interiori vel ex parte exteriori prope ali
dictarum portarum per unam perticam ad mensuram comunis tud(erti)
Et quecumque persona contrafecerit puniatur pena centum
libr(arum) cortonensium pro qualibet vice, Et laborerium quod ibi fece
rit Nichilominus elevetur, et presens decretum scribat(ur)
et ponatur in voluminibus statutorum comunis tud(erti) et pro
lege et statuto dicti comunis debeat perpetuo observari

De pena facientis proaulum vel etc. iuxta aliquam portam civitatis.

In dei Nomine amen. Anno a nativitate domini nostri Iesu Christi
Millesimo Tricentesimo quadragesimo tertio Indictione
Undecima, domino Clemente papa sexto residente. Infrascripti
sunt Nomina dominorum priorum populi tudertini pro duobus mensibus
dicti anni videlicet Martii et aprilis et facta et gesta per eos

in dictis duobus mensibus, diebus infrascriptis videlicet.

Oddutius Lucciaroni.	Mannucius Monci.
Follis Tadioli.	Fatius Bonamti.
Fucius Thoci.	Victorius Masci.
Cellus Nini.	Jacobus Cole. et
Magister Paulus Massey medicus	Augustinus Thoci.

Die vigesimo secundo Martii. Domini .. Priores populi tudertini simul in ipsorum habitationis palatio more solito congregati pro ipsorum officio exercendo facto prius et misso partito inter eos ad bussulas et pallottas secundum formam statuti per dictum Jacobum Cole unum ex prioribus prioribus dictorum dominorum priorum, et obtento concorditer nemine discordante, ex omni eorum animitate quam habent ad honorem et reverentiam santissime passionis domini nostri Jhesu Christi et ut omnes Cives et Comitatenses Civitatis tuderti Comitatus tudertini, dicte passionis santissime memoriam habeant reverenter, providerunt et decreverunt quod perpetuo in futurum in Civitate et Comitatu tudertino omnes dies veneris mensis Martii Anni cuiuslibet accessuri, debeant ab omnibus in civitate et Comitatu prefato cum summa Reverentia celebrari, Et quod Nulli liceat dictis diebus veneris mensis Martii, vel aliquo ipsorum retinere in Civitate et Comitatu tuderti apothecam seu apothecas apertam, seu apertas, vel aliquid manualiter operari, seu laborare nisi quemadmodum diebus dominicis laboratur, Sub pena quinque soldorum cortonensium denariorum cuilibet contrafacienti pro vice qualibet auferenda et communi tudertini applicanda, ad hec ut ipse Christus omnipotens sue misericordia pietatis

Tudertino populo perpetuam bonam et integram pacem prestet qui est benedictus in secula seculorum amen. Et hoc decretum mandaverunt pro lege et statuto ab omnibus observari et scribi in voluminibus statutorum comunis Tuderti et banniri debere quolibet anno publice per civitatem Tuderti in locis consuetis ad duas tubas de mense februarij bis adminus.

banniatur bis de mense februarij.

Die vigesimo sexto martij. Domini priores populi tudertini simul in ipsorum habitationis palatio more solito pro eorum officio exercendo congregati facto prius et misso partito inter eos ad bussulas et pallucttas secundum formam statuti per magistrum Paulum Massey unum ex prioribus priorum dictorum dominorum priorum et obtento concorditer nemine discordante. Considerantes famam deformem et conditiones perversas ac pessimas infrascriptorum hominum et cuilibet eorum nec non providere volentes civibus et comitatensibus Tuderti ne ab ipsis infrascriptis vexari quomodolibet valeant sive possint ex omni ipsorum [illegible] quam habent providerunt et decreverunt quod nullus infrascriptorum hominum possit vel debeat exercere vel operari officium baiulorum in civitate et comitatu Tuderti seu esse baiulum hinc ad decem annos proxime venturos sub pena viginti quinque librarum pro quolibet eorum et qualibet vice comuni Tuderti applicandarum si secus fecerit ipsi vel aliquis ipsorum infrascriptorum. Et hoc decretum voluerunt pro lege et statuto observari et mandaverunt scribi in voluminibus statutorum comunis Tuderti et etiam banniri

p(er) Civitatem tud(er)ti in locis consuetis, publice et alta voce banniatur.
Ut omnibus Innotescat, quorum nomina Infra Insequenti latere sunt descripta

Nomina illorum qui non possunt esse baiulos hinc ad decem annos proxime venturi de quibus supra fit mentio sunt

- Marescalchus petri.
- Menicus Venecte.
- Cobucius Anetrelle.
- Ricius et Jacobelli presbiteri
- Salimbeni.
- Petrus panecte.
- Cellus vitalis.
- Petrus Vacacij.
- Nutus Cognatus Ceppe.
- Vannucius dictus budellone.
- ffranciscus presbiteri
- Moriconus Andree.
- Vannucius plenutij dictus Cropto.
- Collocorto Johannis.
- ffranciscus Andree.
- Ciccolus Andreutij de Cropto.
- Tostus Angnalelli.
- Cellus Mantis.
- Donatus Mantis.
- Ciccolus Mantis Locie.
- Ciccolus paragini
- Corsus Cinci.
- Cellus Contarij.
- Andreucius Raynuçoli
- Rossus de Consigno
- Benedictus Hengelli dictus Lupocane.

+

Die quarto aprilis. Domini. Priores populi tudertini simul
in ipsorum habitationis palatio, more solito pro ipsorum officio
exercendo congregati. facto partito, et misso partito inter eos
ad bussulas et palluctas secundum formam statuti per ma
gistrum paulum massei, unum ex prioribus priorum dictorum
dominorum priorum, et obtempto concorditer, nemine discordante
quia pluribus civibus fidedignis referentibus perceperunt
quod emptores calcine decipiuntur quando mesuratur eadem
occasione quartinghi stricti supra. Et quia publica utilitas
preponi debet privatae, ex omni eorum civitate quam habent providere
et decreverunt quod omnes fornaciarii in futurum et omnes
alie persone vendentes calcem seu calcinam debeant habere
et tenere quartinghos sigillo comunis sigillatos amplos
intrinsecus et superiori parte, ac inferiori uno pede ad pedem
comunis ad minus, Et cum ipsis mensurare et vendere dictam
calcem ad currentem, vel aliquo ipsorum, et non cum alio qua
rtingho vel mensura seu aliter, et qui contrafecerit in re
tinendo, vel vendendo solvat nomine pene pro quolibet
et qualibet vice, centum solidos comuni tuderti applicandos
et cuilibet persone sit licitum accusare et denumptiare contra
facientes, et sibi credatur cum uno teste de visu, et habeat
dimidiam banni, et hoc decretum mandaverunt perpetuo
pro lege ab omnibus observari, et poni et scribi in volumi
nibus statutorum comunis tuderti et banniri debere per
banniatur — civitatem Tuderti in locis consuetis publice et alta
voce, ut omnibus innotescat

Die vigesimo quarto aprilis. Domini. Priores populi tudertini
simul in ipsorum habitationis palatio pro ipsorum officio
exercendo, more solito congregati facto partito, et

et misso ptito inter eos ad bussulas et palluctas secundum
formam statuti p fucum Docy, bonum ex prioribus prior dom
dnor prior et obtempto secundum formam stat, ex omni cor
auctate quam habent, p euidenti utilitate, hominum et p
sonar Ciuitatis et Comitatus tud, prouiderunt et decreuerunt
ut infra p ordinem apparebit, mandantes omnia et singula in
frascripta ab omnibus inuiolabiliter obseruari, sub penis infrascriptis
et pro lege et statuto haberi, ac scribi in voluminibus sta
tutor comis Tuderti, et banniri debere p ipam Ciuitatem
publice et alta uoce in locis consuetis ut omnibus innotescat

banniatur
a funere p̄hibita

In primis q Nulla psona Ciuis, uel Comitatensis Tuderti audeat
uel psumat ad funus alicui psone, Ciuis tud, uel Comitatens
habere, pparare, tenere, uel portari facere aliquo modo
cereos, uel torticios de Cera ultra modum et quantitatem in
frascriptam videlicet q ad funus alicuius ex Nobilibus seu
magnatibus de Ciuitate, uel Comitatu tuderti, uel
uxoris alicuius eor, non possint haberi, preparari, teneri
uel portari. Nisi solum duo torticii de Cera, ponderis
inter ambos. Triginta. librar, et ab inde infra et intel
ligantur esse Nobiles et magnates omnes illi qui
sunt scripti pro Nobilibus in libro Nobilium et magnatu,
ad funus uero alicuius psone popularis non possint haberi
preparari, teneri uel portari, nisi solum duo Torticii de
cera ponderis viginti. librar inter ambos et ab inde infra
Et etiam ad funus alicuius psone suprascriptar psonar
non possint, uel debeant, haberi, preparari, dari, uel por
tari seu teneri, Candele de Cera, a sedecim candelis
infra pro qualibet libra, et qui contra fecerit in pdcis
uel aliquo predictor puniatur pro qualibet vice in
decem. libris corton, et in decem soldis p qualibet libra

ARCHIVIO BIBLIOTECA

cere, que haberetur, prepararet, teneretur, portaret sive daretur, ad funus, aut in funere alicuius psone ex supradictis psonis, comuni tuderti applicand. Et ad dictam penam solvendam, teneatur pater p filijs et uxore, Et filius seu filij pro patre, et mater et uxor pro marito, et frater pro fratre si non divise fuerint, seu divisi non essent, Quod decretum non vendicet sibi locum in militibus, Judicibus et medicis nel aliquo ipo(rum) seu in uxoribus co(rum), nel alterius eo(rum) in quo(rum) et cuiusq(ue) ipo(rum) funere liceat cuius, habere preparare, tenere, et portare, torticios et candelas ut sibi placuerit, Et Nullus spetierius, nel aliq. alia psona debeat, nel possit in sua apotecha, nel domo ppria, nel conducta, nel alibi, tenere, nel vendere torticios ultra dictum pondus sub dicta pena. Salvo q hec non Intelligatur pro torticijs alicuius artis civitatis tuderti qui portarentur ad funus alicuius defunti alicui artis dce Civitatis

Inquiratur. Item q dni Potestas, Et Capitaneus Civitatis tuderti tam psentes q futuri pro tpre teneant et debeant quolibet mense, quo fuerint in officio facere seu fieri facere sollepnem Inquisitionem contra spetierios et omes alias psonas, qui et que tenerent, nel venderent torticios ultra dictum pondus, Nec non mictere unum ex notarijs ipo(rum) ad funus cuiuslibet psone que obiret in civitate Tuderti, ad videndum et Inquirendum si sunt, nel portarentur torticij, et darentur candele, ultra dictam formam, et reptos culpabiles, et contra dictam formam et modum fa

cientes punire et condempnare in penis in proximo precedenti capitulo declaratis, sub pena decem librarum cuilibet ipsorum pro vice qualibet qua predicta obmisit facere aut fieri facere de ipsorum salario auferenda

Item quod omnes date, mutue, taxationes et prestantie que in futurum solvi contigerit in civitate tuderti debeant colligi et recipi per camerarium communis tuderti forensem ad hec spetialiter ordinandum et eligendum et non per aliam personam ullo modo. Et si aliqua alia persona quam dictus camerarius forensis eligendus auderet colligere vel recipere dictas datas, mutuas, taxationes vel prestantias non obstante aliqua electione de cetera seu fienda puniatur in centum libris communi tuderti applicandis, et de facto a tali persona exigendis per dominum potestatem vel per dominum capitaneum populi civitatis tuderti. Et si dicti domini potestas et capitaneus predicta non fecerint et exigerint cum effectu perdat quilibet ipsorum de suo salario centum libras, quod decretum non vendicet sibi locum in datis et taxationibus deputatis pro satisfactione presentium debitorum communis tuderti que recipi et colligi debeant et possint per notarios et cultores electos et eligendos ad hec usque ad integram satisfactionem debitorum communis predictorum. penale

Item quod tam camerarii communis tuderti quam camerarius gabelle et quilibet ipsorum teneat et debeat qualibet die dominico in futurum apportare in scriptis officio dominorum priorum populi omnes pecunie quantitates que intrabunt qualibet ebdomoda seu que pervenient ad eorum manus et cuique ipsorum in futurum pro communi tuderti vinculo

Iuramenti et ad penam quinquaginta librarum pro quolibet eorum et qualibet
ebdomada qua commiserint apportare in scriptis dictos introytus hoc modo
videlicet die .. mensis .. Imprimis introytus condepnationum .. libre
Item introytus dapnorum datorum .. libre .. Item introytus salariorum libre.
Item introytus petentium libertatem .. libre .. Et cetera et cuiuscumque
alterius introytus, Item introytus Gabelle contractuum .. libre
Item introytus sextorum gabelle venditarum .. libre et cetera, et cuiuslibet
alterius introytus dicte gabelle

Item cum in capitulo statutorum posito in quarta distinctione sub rubrica
quod liceat cuilibet extrahere usque in duos porcellos, capitulo .CCxxxiiij.
sit quedam particula que sic dicat, Siquis vero de Civitate sine
apodixa, extraxerit porcos, castratos vel alias bestias maioris
valoris, vel res alias ad grasciam, expectantes puniatur in decem
libris, et si res valeret a decem libris supra, puniatur in vigintiquinque libris
et perdat bestias sive res quas portaret, pro evidenti utilitate
dicti comunis, quia verisimile est quod dictum statuti capitulum est defectiosum et in
eo fuit erratum, providerunt, ordinaverunt et decreverunt, nemine discordante con-
cordit, nullo penitus ut supra quod ubi dicat in dicta particula Siquis vero
de Civitate sine apodixa extraxerit et cetera dicat in futurum sic videlicet
Siquis vero de Civitate et comitatus tudertini sine apodixa extraxerit et cetera po-
nat ut iacet ibidem, et addantur ista verba videlicet et Comitatus
Tudertini, dicto capitulo in qualibet parte suo firmo Nichilominus Rema-
nente cum adictione prefata, Quod capitulum cum dicta adictione scribi
mandaverunt in voluminibus statutorum et pro lege servari ab omnibus
et etiam bannire debere ut omnibus innotescat

Et Ego Nicolaus quondam Caroli Scarpamilii de Civitate de Regione
Collis et parrochia Sancti Leucii Imperiali auctoritate notarius, predicta omnia
et singula, prout in libro Reformationum, et decretorum comunis
tudertini Inveni, Ita hic fideliter exemplavi, de mandato
supradictorum dominorum priorum signumque meum infra apposui
consuetum

Signum mei Nicolay notarii ss.

In dei nomine amen. Hic liber sive quaternus continet omnes p-
reformationes deliberationes et secreta facta per infrascriptos dominos priores
populi Tudertini conservatores status pacifici dicte Civitatis
et alias plures varias et diversas scripturas factas et
scriptas per me Vanem olim domini Francisci de .. notarium et tunc
notarium reformationum et cancellarium communis et populi Civitatis
Tuderti primum sub anno a nativitate domini nostri yhesu xpisti Millesimo
CCC.xlii. Indictione .x. et primum sub anno a nativitate domini nostri
yhesu xpisti. Millesimo. CCC.xliii. Indictione. xi. domino Clemente. pp. vi.
sedente diebus et mensibus infrascriptis.

In dei nomine amen. Anno a nativitate domini nostri yhesu xpisti Millesimo CCC.
xliii. Indictione xi. domino Clemente papa vi sedente. Infrascripta
sunt nomina dominorum priorum populi Tudertini pro mensibus septembris et octubris
dicti anni et facta et gesta per eos in dictis duobus mensibus. videlicet

Fosce Morelli.
Fatonnus Fancioli.
Cola Cilii Nicolay.
Iacobus Tudini.
Antonius Nucii.
Cosciamucci Iacobuty.
Magister Bartolus Johannis.
Ciolus Andreoli Fruni.
Ugolinus Martini. et
Cobucci Raynucoli.

Die .xii. octubris.

Domini .. priores populi Tudertini simul congregati in secretario pala
tii habitationis ipsorum pro eorum officio exercendo ut moris est. absen
tium magistro Bartolo Johannis uno ex dictis dominis prioribus cum legitima
excusato. Cum per Comunitatem Tuderti bannitum et preconizatum
fuit in locis consuetis per preconem dicti Communis ex parte domini Capitanei
populi dicte Civitatis de voluntate et consensu dominorum priorum populi
Tudertini temporis preteriti quod nullus Civis vel Co
mitatinus sive forensis auderet vel presumeret extrahere mustum de Co
mitatu tuderti. ad penam .xxv. librarum pro qualibet salma et in predictis
bestiarum et musti cuius banni et bestiarum ac salmarum musti me
dietas fore Communis et alia. medietas Capientium ipsos extra
ctores et bestias. Cum multi .. facto ..

tris in eos adhuffoldas et palluctas secundum formam statuti pro[m]ulgati
Jantini unum expensis pro decem denariis pro et obtento con
cordit[er] nemine discordante providenti utilitate dictorum ex
omni eorum auctoritate qua habent providerunt deliberaverunt et declara
verunt quod dominus potestas et Capitaneus Civitatis tuderti et ma
ior officialis Cabelle dicte Civitatis presentes et futuri et quilibet
ipsorum possit eisque liceat ingredi et procedere per quemcumque modum
eis videbitur convenire contra omnes et singulos homines et personas
qui vel que commisserint aliqua gravationem sive vinum decoctum
tuderti a festo nativitatis per ... et omnes et singulos qui
fecerint in futurum et reptos culpabiles punire et condempnare
in decem libris pro qualibet salma gravie musti sive vini et
perdere bestias et saumas quas conduxerint cum processu et
sine processu sine strepitu et figura iudicii solepnitatibus et
substantialibus obmissis non obstantibus salvis semper aliis penis
maioribus que imponerentur per formam alicuius statuti vel ordina
menti comunis tuderti Civitatis de bestiis et salmariis ... pro
... sive extimatione ipsarum mercatorum ... et alia me
...ceras Capientium ipsos existentes et bestias cum salmis ...
... et teneantur Capientes ipsos detinere et bestias et salmas
ducere et consignare coram ... et officialibus ...
... vel alteri eorum dictos existentes bestias et salmas ...
... que capient vel seperint sub penis in statuto contenta. Et
quicumque inventus fuerit contra premissa per unum vicinare portare
vel ducere aliquid ... nisi ... pro ... usibus domus
sue intelligatur ... sive ... potaret.
Quod decretum et ordinamentum et omnia et singula in eo contenta va
leant et prevaleant et roboris obtineant firmitatem non
obstantibus aliquo statutis ordinamentis vel reformationibus loquentibus
in contrarium quoquo modo que omnia et singula in contrarium facientia
... cassis et irritis in hac parte habere volunt et de

dicerent, contra omnes et singulos vigore presentis decreti in hac parte totaliter
derogetur mandantes presens decretum pro lege et statuto firmari ac
ordinari et poni seu scribi in voluminibus statutorum communis Tuderti.

Die viiij octubris

Domini .. priores populi Tuderti simul in secretario palatii populi habitationis
eorum officio exercendo more solito aggregati, facto partito et misso
partito inter eos ad bussolas et palluctas secundum formam statutorum per
septem ex ipsis dominis prioribus, videlicet per sex eorum duobus eorum absente
tamen magistro Bartolo Johannis, quorum legitima excusatio et obtento per
octo eorum qui miserunt eorum palluctas in bussolam albam del sic
uno ipsorum non obstante qui misit suam palluctam in bussolam rubeam
del non, considerantes et actendentes quod ad presens in civitate
Tuderti vacat potissime offitium exercitii eorum quod indiget pro bono pacifico
statu, utilitate communis et populi Tuderti et pro salute defensione
salute ac augumento pacifici status civitatis predicte delibera
verunt, ordinaverunt et decreverunt quod nobilis et potens vir ..
Guido Ricciardi de Alberinis hon. capitaneus populi civitatis et districtus
Tuderti et eius curia possit eisque liceat inquirere et procedere quocumque
modo eis videbitur et placebit contra omnes et singulos homines et personas
qui contra formam statutorum, ordinamentorum communis Tuderti aliquid commisissent
seu aliquam iniuriam fecissent seu intulissent verbo vel opere seu
dicto vel facto contra ipsum dominum capitaneum vel eius officiales seu famu
los, seu contra aliquem ipsorum de mense septembris proxime preteriti et omnes
et singulos repertos culpabiles de predictis vel aliquo predictorum de iure
et de facto et cum processu et sine processu punire et condempnare
possit et valeat, sibique liceat secundum velle suum et ad arbitrium
ipsius domini capitanei et eius curie in ea quantitate pecunie que
eisdem placuerit eidem domino capitaneo et curie possit voluntas
consideratione personarum delinquentium et qualitate delicti in quibus omnibus et
singulis idem dominus capitaneus et eius curia procedere, inquirere et
condempnare possit seu possint eisque sine eis liceat sine strepitu
et figura iudicii solempnitatibus et substantialibus omissis

non obstantibus ad eorum arbitrium atque velle. Et si dictus dominus Capitaneus
et eius Curia processisset contra mactatorem Laboratorem abbatis
sancti fidentii habitatorem in villa Quingani et quod possit
in[illegible] de [illegible] sancti [illegible] inquisitione predictum dominum Capitaneum et eius Curiam
de qua inquisitione patet manu ser [illegible] notarii dicti domini Capitanei ad
aliquem actum iuris vel facti, aut compositionem presentis decreti et
auctoritate et vigore presentis ordinamenti et decreti, omnia predicta
et predicta plenam obtineant roboris firmitatem et aliquo tempore
occasione predictorum ipse dominus Capitaneus et eius Curia molestari non possit. [illegible]
Que omnia et singula suprascripta et suprascripta decreta et ordinamenta
contra valeant et prevaleant et roboris obtineant firmitatem
non obstante capitulo statuti comunis tudertini posito sub rubrica de
arbitrio non concedendo potestati vel capitaneo et aliquo capitulo statuti
dicti comunis posito sub rubrica de pena offendentis potestatem vel capitaneum
seu alios officiales forenses et non obstantibus etiam aliquibus statutis
reformationibus ordinamentis et aliquo iure comunis vel civilis loquentibus
in contrarium quomodocumque que omnia et singula consuspensa cassa et
irrita in hac parte habere voluerunt et decreverunt et ipsis omnibus et
singulis vigore presentis decreti in hac parte totaliter derogetur
attendentes presens decretum pro lege et statuto servari et poni de
verbo ad verbum in voluminibus statutorum comunis tudertini.

Et Ego Benedictus condam [illegible] civis tudertinus publicus imperiali auctoritate notarius atque iudex ordinarius predicta omnia et singula prout in
libro reformationum et decretorum comunis tudertini inveni ita hic fideliter
exemplavi de mandato suprascriptorum dominorum priorum et signum meum
iuxta appositum consuetum

Sygnum mey — Benedicti notarii subscripti

Die xvii. Novembris.

Domini .. priores populi Tudertini simul in palatio ipsorum habitationis
more solito congregati pro eorum offitio exercendo facto
primo et misso partito inter eos ad bussolas et palluctas
per Franciscum Jacobelli Iusterie unum ex prioribus prio-
rum dictorum priorum et obtento concorditer nemine discordante
ex omni eorum auctoritate qua habent providerunt, deliberaverunt
decreverunt et ordinaverunt quod Stefanus condam Petrucoli
de Arte ferrariorum dicte civitatis auctoritate presentis decreti
sit integraliter restitutus ad famam ad honores et ad actus
legitimos faciendos et statum integrum in quibus et in quo
et in qua erat ante quam Nobilis vir Feltrianus domini Federigi
de Monteferetri olim Capitaneus Comunis et populi civitatis
Tuderti procedere incepisset contra eundem Stefanum per inquisitionem ex
quo inquisitionis processu condepnavit ipsum Stefanum in libris
ducentis vigintiquinque prout hec et alia in ipsa condepnatione et
condepnationis sententia sub quacumque conceptione verborum sive cuiuscum-
cumque conditionis continetur cum ipse Stefanus fuit et sit homo bone
conditionis opinionis et fame omnemque iuris et facti in-
famiam et notam infamie quam per eos processum inquisitionem
et condepnationem seu per confessionem super dicta inquisitione facta
coram dicto Capitaneo et eius iudice maleficiorum vel altero ipsorum
vel coram alterius predictorum incurrisset seu lapsus vel notatus esset
ab eodem Stefano abstersertur et removerunt. Et hec fecerunt
ipsi domini .. priores considerato crimine quod per eundem Stefanum
dicatur fuisse commissum et considerata eius bona et pura con-
scientia et voluerunt et mandaverunt dicti domini .. priores ex
nunc ipsum Stefanum tamquam virum bone fame conditionis
et status fore admictendum omnes honores officia dignitates

ARCHIVIO ... BIBLIOTECA COMUNALE

Et actus legiptimos perit et sic admictuntur boni viri
et legales quorum oppinio apud bonos et graves inlesa
non est lesa. Et quod nemini de frequens contra eundem Stefanum
aliquam exceptionem proponere liceat in aliqua curia comunis Tuderti
vel alibi pretextu dicte pretense processus confessionis et condempnationis predictarum
vel alterius eorum vel ipsum repellere ab honoribus officiis et dignitatibus
et actibus legiptimis vel aliquorum pena centum librarum denariorum cort.
pro quolibet et vice qualibet auferenda Et nichilominus
dicta exceptio non valeat nec admictatur Et sit
nulla et nullius efficacie et momenti. presens autem
decretum predicti domini Priores voluerunt et mandaverunt
habere perpetuam roboris firmitatem aliquibus huiusmodi
statutis et reformationibus et dictis processu confessione ac
condempnatione vel aliquo eorum non obstantibus quoquo modo
quibus omnibus in contrarium loquentibus tacitis vel expressis
sint per presens decretum totaliter derogetur et ea omnia
suspensionem quo adhoc omnimoda patiantur.

Et Ego Benedictus quondam Hengetti Guidi de Tuderto Et
pas sct pp& Imperiali auctoritate notarius atque iudex ordinarius predicta
omnia et singula prout in libro reformationum et decretorum
comunis Tuderti inveni ita hic fideliter exemplavi de
mandato dominorum Priorum populi comunis Tuderti sub anno
domini millesimo trecentesimo quatragesimo tertio indictione
undecima tempore domini Clementis pape sexti Et
signum meum apposui consuetum infra

Signum mei Benedicti notarii suprascripti.

1343 | Die x. decembris.

Domini priores populi Tudertini simul congregati in palatio residentie
habitationis eorum officio exercendo ut moris est sono campane et
misso partito inter eos ad bussolas et palluctas secundum formam statuti
per Contolum [illegible] unum ex prioribus predictis de voluntate dictorum priorum
et obtento concorditer nemine discordante ad honorem et reveren-
tiam omnipotentis dei et gloriose virginis marie matris christi
et beati sancti fortunati confessoris patroni et defensoris communis et populi
Civitatis Tuderti, perpendentes quantum cedat ad ~~cedat ad~~
decus Civitatis Tuderti et honorem et personis dicte Civitatis si
Ecclesia Beati fortunati predicta ad perfectionem deducatur optatam ut
opus dicte Ecclesie recipiat incrementum vigore eorum auctoritate qua
sunt providendi utilitate dicti communis ut ipse deus omnipotens
Civitatem ac etiam comitatum tuderti in perpetua pace conservet providerunt
ordinaverunt et decreverunt ut infra sequitur videlicet

In primis quod omnes et singuli tam de Civitate quam de comitatu Tuderti
habentes vel habebunt aliquas bestias dictas ad somandum asininas
vel mulinas sive equinas teneantur et debeant eorum expensis hinc
ad quinque annos proxime venturos cum ipsis bestiis deferre seu deferri
facere ad Civitatem tuderti apud Ecclesiam sancti fortunati pro opere dicte
Ecclesie duas salmas ad minus quolibet anno dictorum quinque annorum
Lapidum vel arene vel calcis, ab illis et de illis locis comitatus tuderti ubi
[illegible] et [illegible] seu mandatum fuit de lapidibus rena et calce
[illegible] dicte [illegible] per presidentes seu camerarios operis dicte Ecclesie
electos vel eligendos pena. C. solidorum pro quolibet et qualibet pena [illegible]

pro fabrica Sancti Fortunati

ARCHIVIO • TODI • BIBLIOTECA COMUNALE

offitiales eorum tenti tenentur et debeant de facto sine alio processu civibus qui facient ad petitionem dictorum camerariorum vel suppositorum dum modo nullus possit ad ista cogi nisi de mensibus decembris et januarii aprilis vel maii cuiuslibet eorum annorum.

Item quod omnes et singuli sindici castrorum et villarum comitatus Tuderti teneantur et debeant ad petitionem suppositorum seu camerariorum dicti operis assignare eisdem suppositis seu camerariis omnes et singulos homines et personas de eorum castris et villis habentes aliquas bestias asininas mulinas vel equinas aptas ad portandum ad penam X librarum pro quolibet sindico et vinculo iuramenti.

Item quod predictos suppositos seu camerarios quos eis visum fuerit eligere et eligi debeant duo homines de unaquaque porta civitatis Tuderti qui homines sic electi teneantur et debeant assignare dictis suppositis seu camerariis omnes et singulos homines et personas habentes aliquas bestias asininas mulinas vel equinas aptas ad portandum in dicta civitate et burgis et suburgis ad penam decem librarum et vinculo iuramenti.

Item quod omnes et singuli tam de civitate quam de comitatu Tuderti vel etiam aliunde volentes vel debentes carreare calcem vel renam vel lapides ad dictam ecclesiam propter ipsius opus possint et eis liceat ad dictam ecclesiam carreare et salmas deferre cum eorum bestiis diebus dominicis et festivis impune non obstantibus aliquibus statutis vel ordinamentis civitatis Tuderti quibuscumque dictis in contrarium loquentibus.

Item quod substituti [illegible] in [illegible] ecclesie electi ad eligendi possit
et eis liceat [illegible] quotienscumque eis videbitur et placebit ipsos
[illegible] quos ipsi voluerint mandare facere [illegible] et [illegible] et illos tam
[illegible] voluntate quam de [illegible] [illegible] habentibus [illegible]
quod [illegible] suas [illegible] [illegible] calore vel [illegible] quas [illegible] et [illegible]
[illegible] forma [illegible] administratores [illegible] debent [illegible]
[illegible] ecclesie ad [illegible] [illegible] debeat [illegible] sive [illegible] [illegible] eisdem sub-
stitutis seu [illegible] videbitur et placebit sub pena [illegible] [illegible]
[illegible] et modo [illegible] forma et ordine quibus ipsis substitutis seu [illegible]
videbitur et placebit et quod omnes et singuli [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eisdem substitutis sive [illegible] [illegible] debeant
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] que et quas
ipsi substituti seu [illegible] voluerint et [illegible] eis [illegible]
[illegible] vel mandatum [illegible] C. [illegible] pro qualibet et qualibet vice.

Item quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] fuerint [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] substitutorum seu [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quos ipsi substituti seu [illegible] voluerint [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ob
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[I]. Die decima decembris.

Dni .. priores populi Tuderti simul in palatio ipsorum habitatoris more
solito congregati pro eorum offitio exercendo facto prius et misso partito inter
eos ad buxolas et palloctas secundum formam statuti per Carolum Gualfredelli
unum ex ipsis super dictis dominis prioribus et obtento concorditer, nemine discor
dante, ex omni eorum auctoritate qua fungitur providerunt deliberaverunt decreverunt
et ordinaverunt quod Polutius Lelli de Vallis et parrochie sancti Salva
toris, Dominicus [illegible] alias [illegible] Formanis de [illegible] predicti
et Ambrosius Landi macellarius habitator [illegible] [illegible] eorum
auctoritate presentis decreti sit integraliter restitutus ad famam ad honores
et actus legiptimos faciendos et statum integrum [illegible] et in quo [illegible] erant
ante quam nobilis vir Guido [illegible] de [illegible] Capitaneus communis
et populi Civitatis Tuderti predicti incepisset contra ipsos Polutium,
Dominicum et Ambrosium et quemlibet eorum per inquisitionem ex quo
inquisitione processit condempnavit ipsos Polutium, Dominicum et Ambrosium
et quemlibet eorum in libris centum quinquaginta denariorum [illegible] parvorum prout
sic ut dicitur in ipsa condempnatione et condempnationis sententia sub quacumque con
ceptione verborum sive cum quacumque conditione continetur. Cum ipsi Polutius
Dominicus et Ambrosius et quilibet eorum fuerint et sint homines bone
conditionis oppinionis et fame, omnique iure et facta infamiam et
notam infamie quod per dictos processum inquisitionem et condempnationem seu per aliquam
vel aliquos eorum confessionem super dicta inquisitione factam coram dicto Capitaneo
et eius iudice [illegible] vel alterum eorum vel coram alteris predictorum incurrisset
seu lapsi vel notati essent, dicti Polutius Dominicus et Ambrosius vel
alter ipsorum [illegible] quod ipsorum abstersserunt et removerunt et deleverunt
dicti domini priores considerato crimine quod predictos Polutium Dominicum et

Ambrosium et quemlibet ipsorum dictum fuisse grauatum et consideratam eorum et
quemlibet ipsorum bona et pura conscientia et voluerunt et mandaverunt
dicti domini priores generaliter ipsos Politianum Dominicum et Ambrosium et
quemlibet ipsorum tamquam viros bone fame condictionis et status fore admictendos
ad omnes honores offitia et dignitates et actus legiptimos prout
et sicut admictuntur boni viri et legales quorum oppinio apud bonos
et graves in aliquo non est lesa et quod nemini deinceps contra eosdem
Politianum Dominicum et Ambrosium vel alterum ipsorum aliquam exceptionem
proponere liceat in aliqua curia civitatis Tuderti, vel alibi pretextu suprascripti
processus confessionis et condempnationis predictorum vel alterius ipsorum vel ipsos
aut eorum alterum repellere ab honoribus offitiis dignitatibus et actibus
legiptimis vel aliquo eorum pena centum librarum denariorum cortonensium pro quolibet
et vice qualibet auferenda et nichilominus dicta exceptio non valeat
nec admictatur et sit nulla et nullius efficacie et momenti
presens autem decretum prefati domini priores voluerunt et mandaverunt habere per-
petuam roboris firmitatem aliquibus iuribus statutis et reformationibus
et dictis processu confessione ac condempnatione vel aliquo ipsorum non obstantibus
quoquo modo contrariis omnibus in contrarium loquentibus tacite vel expresse habitis
presens decretum totaliter derogetur et ea omnia suspensa esse quo ad
hoc omnimodam patiantur.

Die decima decembris.

Domini .. priores populi Tuderti, simul congregati in palatio ipsorum habitationis
pro eorum offitio exercendo ut moris est, facto prius et misso partito inter
eos ad bussolas et palluctas secundum formam statuti per Contolum Gualfredelli
unum ex prioribus ipsorum de eorum numero et obtento concorditer nemine
discordante ex omni eorum auctoritate qua habent providerunt deliberaverunt et
decreverunt et ordinaverunt. Quod nobilis Stefanus Saminonis et [illegible]

BIBLIOTECA COMUNALE TODI

procedi, de plenitudine Comunis Tiburtis et quolibet eorum auctoritate
presentis decreti, sunt integraliter restituti, ad famam, ad honores ciuilles
legiptimos faciendos et statum integrum in bonis et persona et in persona
ipsi et quolibet eorum erant ante quam Nobilis vir Guido Bernardi de
Liberti Capitaneus Comunis et populi Civitatis Tiburtis predicte
incepisset contra eosdem Stefanum et Marianum et quemlibet eorum
processum inquisitionem ex quo inquisitionis processu condepnavit ipsos Stefanum
et Marianum, et quemlibet eorum, in septuaginta quinque libris den. cort.
prout sic vel aliter in ipsa condepnatione et condepnationis sententia plenius
cuius excepte ulterius sive quaternis dicti Comunis. Cum ipsi
Stefanus et Marianus et quilibet fuerint et sint homines bone conditionis
opinionis et fame omnemque iuris et facti et infamiam et notam
infamie quam predictos processum inquisitionem et condepnationem seu per eos
vel alterum ipsorum confessionem super dicta inquisitione facta Comuni dicto Capitaneo
vel eius iudicibus vel alteri ipsorum vel curie alterius predictorum in-
currissent seu tamquam vel notati erant ab eodem Stefano et Mari-
ano et quolibet ipsorum abstersserunt et removerunt. Et hec
fecerunt dicti domini priores considerato crimine quod per eosdem Stefa-
num et Marianum et quemlibet eorum dicitur fuisse commissum et
conscientia eorum et cuiusque ipsorum bona et pura conscientia et voluntate
et mandaverunt dicti domini priores quod ipsos Stefanum et Marianum
et quemlibet eorum tamquam viros bone fame conditionis et status fore
admictendos ad omnes honores officia dignitates et actus legiptimos
prout et sicut admictuntur boni viri et legales quorum opinio apud
bonos et graves in aliquo non est lesa et quod nemini deinceps
contra eosdem Stefanum et Marianum vel alterum ipsorum aliquam

exceptionem opponere non liceat in aliqua Curia communis Tuderti vel
alibi preterea inquisitionem processus condempnationes et condepnationes predictorum vel
alterius eorum vel ipsos aut alterum ipsorum repellere ab honoribus offi-
ciis dignitatibus et actibus legiptimis vel aliquo eorum pena
Centum librarum denariorum communi pro quolibet et vice qualibet au-
ferenda et nichilominus dicta exceptio non valeat nec ad-
mictatur et sit nulla et nullius efficacie et momenti
presens autem decretum predicti domini priores voluerunt et mandaverunt
habere perpetuam roboris firmitatem aliquibus iuribus statutis
et reformationibus et dictis processibus condempnationibus ac condepnationibus vel aliquo
ipsorum non obstantibus quoquo modo quibus omnibus in tantum loquentibus
tacite vel expresse per presens decretum totaliter derogetur
et eis omnia suspensa sint quo ad hec omnimoda patiantur.

Die decima quinta decembris

Domini priores populi tudertini simul in eorum habitationis palatio pro eorum
offitio exercendo more solito congregati facto inter eos et misso
partito inter eos ad bussulas et palluctas secundum formam statuti
per Contolum Gualfredelli unum ex prioribus predictorum de eorum dictorum priorum
et obtento concorditer nemine discordante ex omni eorum auctoritate
quam habent providerunt deliberaverunt decreverunt et ordinaverunt.
quod Petrus magistri bartoli. Lippus andreoli. Beradus tinnoy.
Francus Iacobi. de castro quinti comitatus Tuderti et quilibet eorum
auctoritate presentis decreti sint integraliter restituti ad famam et
honores et ad actus legiptimos faciendos et statum integrum in quibus
et in quo et in qua erant ante quam per Nobilem virum Guidonem Beconi
de bobertinis Capitaneum communis et populi Civitatis et Comitatus tuderti

BIBLIOTECA COMUNALE TODI

procedē incepisset q̄t eos et quemlibet eorum p inquisitoem
ex quo inquisitoris processu condepnavit ipsos. Petrum, Lippum,
Benedum. et Vannucium et quemlibet eorum. In septuagintaquinq.
libris bonorum dcī comīs. prut sic vel aliter in ipsa condepnatione
et condepnatioem eius sub quacumque conceptoem verborum seu
quacumque condictoem continetur. Cum ipsi Petrus. Lippus.
Benedus. Et Vannucius et quilibet ipsorum sint homines bone con
dictoem oppinionis et fame omnique iure et facti infamia
et nota infamie q̄ p dictos processum inquisitoem et condepnatioem
seu p ipsorum vel cuiuslibet eorum confessionem sup dca inquisitoe facta
coram dco capitaneo et eius iudice maleficiorum vel altero ipsorum vel
occe alterius pdcorum incurrissent seu lapsi vel notati essent
absolvem Petro. Lippo. Benedo. et Vannucio abstersunt et
removerunt. Et hoc fecerunt ipsi dni priores considerato cri
mine qd p ipsos et eorum quemlibet dicitur fuisse commissum
et considerata eorum et cuiusque eorum bona et pura conscientia et
voluerunt et mandaverunt dci dni priores dictos ipsos Petrum,
Lippum Benedum et Vannucium et eorum quemlibet tamquam viros bone
condictionis fame et status fore admictendos ad omnes honores
offitia dignitates et actus legiptimos prut et sicut ad
mictuntur boni viri et legales quorum oppinio apud bonos
et graves in aliquo non est lesa. Et quemini deinceps q̄t
eos vel eorum alterum aliquam exceptoem opponē liceat. In
aliqua curia corte tribunali vel alibi pretextu inquisitoris processus
confessionis et condepnationis pdcorum vel alterius eorum vel ipsos aut
alterum ipsorum repellere ab honoribus offitiis dignitatibus et
actibus legiptimis vel aliquo eorum vera contumelias dcī comīs
quoquolibet, et vice qualibet inferenda et nichilominus dca
exceptio non valeat nec admictatur et sit nulla, nullius

Efficatie et momenti. Presens autem decretum predicti domini priores voluerunt et mandaverunt habere perpetua roboris firmitate aliquibus iuribus statutis et reformationibus et dictis processu concessionibus ac condepnationum vel aliquo ipsorum non obstantibus quoquo modo generis omnibus in contrarium loquentibus tacitis vel expressis quibus per presens decretum totaliter derogetur et ea omnia suspensionem quo ad hoc omnimodam patiantur.

BIBLIOTECA COMUNALE

Liber potentum et magnatum de civitate et comitatu Tuderti et tractari debent pro potentibus et magnatibus civitatis et comitatus eiusdem.

In nomine domini nostri Yhesu Christi salvatoris amen. Hoc est exemplum sive copia cuiusdam libri in se continentis omnes nobiles et potentes de civitate et comitatu Tuderti et etiam de casatis cuiusdem libri tenor talis est.

Infrascripta est certa nobilium et potentum dominorum civitatis et comitatus Tuderti qui sunt et tractari debent pro nobilibus et potentibus et de casatis videlicet istis. Facta per dominos priores populi conservatores pacifici status communis et populi civitatis Tuderti et per consules artium dicte civitatis secundum formam statuti et scripta per me Iacobum magistri [illegible] imperiali auctoritate notarium nunc officialem et scribam communis Tuderti et dictorum dominorum priorum ad decreta et reformationes consiliorum dicti communis Tuderti et dictorum dominorum priorum specialiter deputatum. Sub anno domini millesimo trecentesimo trigesimo octavo, indictione sexta, de mense Ianuarii, tempore domini Benedicti pape duodecimi que inferius per ordinem declarantur.

Die octavo mensis Ianuarii.

Consilium dominorum priorum populi conservatorum pacifici status communis et populi civitatis Tuderti et consilium artium dicte civitatis de mandato dictorum dominorum priorum populi sonitu campane et voce preconis [illegible] in sala superiori palatii veteris dicti communis more solito adunatum et convocatum ad infrascripta facienda et perpetranda dicti domini priores et consules artium convenientes et pertractantes intendentes procedere et procedentes ad nominationem et electionem nobilium seu potentum et magnatum vel de casato secundum formam statuti civitatis Tuderti quod de dicta materia loquitur tam illorum de civitate quam de comitatu Tuderti auctoritate dicti statuti et omni via iure et modo quibus melius potuerunt super premissis primo habito sermone et sollempnibus ac maturis colloquiis et deliberatione et facto et misso et celebrato inter eos diligenti scrutinio et partito de istis et super infrascriptis omnibus et singulis ad bussolas et pallottas secundum formam statuti et super quolibet infrascriptorum singulis obtento per duas partes dictorum consiliariorum ad minus et pluribus sitis vel ultra et aliquotiens nemine discordante voluerunt et decreverunt omnes et singulos infrascriptos esse nominari et tractari debere nobiles et potentes et de casatis civitatis Tuderti et sic eos nominaverunt et elegerunt secundum formam statuti.

30 308

Primo filij et descendentes Cotucij Aldobrandinj — de domo filiorum
filij et descendentes Bartholi Johannis — Urbenis
filij et descendentes Tedinutij Raynaldinj
filij et descendentes Martinj domini Urbenis

Iuanus domini Guenisij cum descendentibus suis — de domo filiorum Oddonis
filij et descendentes Oddelli Todinj — Negosantis.

filij et descendentes domini Egidij Astancolli — de domo filiorum Astancolli
filij et descendentes domini Raynerij Astancolli
filij et descendentes Musciolj Blom — de domo filiorum
filij et descendentes Buchi domini Bartolomeij — Buttenti

Dominus Andreas domini Raynuttij cum suis descendentibus — de domo
filij et descendentes Johannis domini Fortis — filiorum
filij et descendentes domini Mathei domini Guenisij — Actonis
filij et descendentes domini Ubaldi
filij et descendentes Marzochij Tebaldi
Nellus Jacobi domini Raynerij cum suis descendentibus
filij et descendentes domini Roberti

filij et descendentes domini Segnj domini Blom — de domo filiorum
filij et descendentes domini Adimarij domini Blom — Lannj
filij et descendentes Lelli Gratie Landi
filij et descendentes Francisci domini Bartoli
Cenius Johannis Gualterij — cum eorum descendentibus
Tisonus Guicti Gualterij

filij et descendentes Marcelli domini Egidij } de domo filiorum
filij et descendentes Macthelli Johannis }
filij et descendentes Joh Johannis ——— } Magractelli

filij et descendentes domini Massey domini Albertinj de massa

filij et descendentes domini Symonis domini Bfreduty } de domo filiorum
filij et descendentes domini Gerardi domini Bfreduty } domini Bfreduty
filij et descendentes domini Nicole domini Bfreduty } Gerardi
filij et descendentes Gualterelli domini Bfreduty }
filij et descendentes Magistri Filippi }
Gerardellus domini Ugolinj ——— }

filij et descendentes domini Angnalanj — } de domo filiorum
filij et descendentes Benedelli domini Glorij } Benedi Stefannoy

Masciolus Permgak domini Hemer cum suis descendentibus } de domo
filij et descendentes Massch domini Petri } filiorum Bilij
filij et descendentes domini Bernardinj excepto domino Umberto } Massey

Blaxius Bivieni cum suis descendentibus ——— } de domo Nobilium
Dominus Boti Bivieni cum suis descendentibus } de Ponte
filij et descendentes Gualterelli Bivieni }
filij et descendentes Petroctelli }
filij et descendentes Maynardi domini Johannis }
filij et descendentes Andrucci domini Bfreduty }

Monnettus domini Massey cum suis descendentibus } de domo filiorum domini Massey
filij et descendentes Gentilelli domini Massey } domine Lettice
filij et descendentes Filipponj domini Massey — }

ARCHIVIO · BIBLIOTECA COM...

filii et descendentes dni Gregorii dni Berardi
filii et descendentes dni Oddonis dni Berardi
filii et descendentes Roberti dni ~~De~~ Berardi
filii et descendentes dni Berardi Jacobi

De domo filiorum Berardi Leonardi

filii et descendentes dni Nini dne Sibilie
filii et descendentes dni Beraldi Donati
filii et descendentes dni Ructiali
filii et descendentes Ponzi Albrici
Bucci Albrici cum suis descendentibus
filii et descendentes Juzii Andreoli
filii et descendentes Gualterelli Albrici

De domo Clarimalbensium

filii et descendentes dni Rustici dni Petri
filii et descendentes dni Oddonis dni Petri
filii et descendentes dni Petri
filii et descendentes Guidi dni Johis
filii et descendentes dni Egidii
filii et descendentes Andree dni Egidii
filii et descendentes dni Landi Mili

De domo filiorum Mili

filii et descendentes Odducii Pauli
filii et descendentes ~~Jacobi~~ Pauli
filii et descendentes Caroçi dni Ra[di]li
filii et descendentes Nalli Massey
filii et descendentes Ingnalelli Tudinucii

De domo filiorum Symi

filii et descendentes Bonitelli dni Todini
filii et descendentes Purii dni Bartoli
filii et descendentes Johelli dni Tudini
filii et descendentes Manni Fiecholi

De domo dni Todini Berardi

Dns Comes Lucantus (?) cum suis descendentibus
Filii et descendentes Fredi taddey
Filii et descendentes Roberti taddey
Bentisio taddey cum suis descendentibus
Filii et descendentes Francischoni paulutii

— De domo nobilium de Castro Benadi

Filii et descendentes Guiselli bartolutii
Filii et descendentes Contoli bartolutii
Filii et descendentes Boli bartolutii

— De domo nobilium de Colle medio

Filii et descendentes dni Lamberti dni Guidonis

Filii et descendentes dni Iovanni tancredi
Filii et descendentes dni Benadi tancredi

Filii et descendentes Aghilutii taschini

Filii et descendentes Raynutioli
Filii et descendentes Benecasse

— Iacobi Lansi

Filii et descendentes Filipputii dni Iacobi
Filii et descendentes dni Iohannis dni Tomassi
Filii et descendentes dni Coradi dni Roppini (?)
Filii et descendentes Fetti de Castrocello (?)
Filii et descendentes dni Amoris
Filii et descendentes henrici Benadi olim de Lamonata (?)

BIBLIOTECA COMUNALE ARCHIVIO

Die nono mensis Januarii.

Iri provvidi et discreti domini priores populi Tuderti una cum consulibus artium Civitatis Tuderti in dicta sala convocati ut dictum est in modo et forma superius declaratis et facto partito inter eos et obtento secundum formam statuti prohibitionis potentibus magnatibus et decasatis fecerunt nominaverunt et elegerunt et eos istos fecerunt et decreverunt qui sunt videlicet

In primis filii et descendentes Berguty domini Symonis de regione sancti Silvestri

Bartolellus Nucy olim domine Alisiude cum suis descendentibus de regione porte ...

Ianinus? Pleneri? cum suis descendentibus de Camorata olim et nunc de regione sancti Silvestri

Andreellus domini Egidii de regione Nidoli

Filii et descendentes Raynucoli Angelarii? de Montioni de regione sancti Prosperi

Nobiles seu potentes et magnatos de Civitate Tuderti

Eodem die nono mensis Januarii.

Infrascripta est copia nobilium et potentum sive magnatum et decasatis constitutus tudertinis qui sunt et tractari debent ut nobiles et potentes sive magnates et decasatis constitutis tudertinis facta per dictos dominos priores et consules artium dicta die secundum formam statuti modo et ordine supra declaratis.

In primis filii et descendentes Bindi Ugolini — De [illegible]

Filii et descendentes Neri Ugolini

Filii et descendentes Rayneri Ugolini

Filii et descendentes Barnabutii — De Castro veteri

Filii et descendentes Angnaselli? Iacobi

Filii et descendentes domini Tomassii

Fidangolus cum suis descendentibus — De Podio Iovanni?

Emtinus cum suis descendentibus

Astorellus Barnuci cum suis descendentibus — de Fratignano

filii et descendentes Macteoli Barnutii cum suis descendentibus

filii et descendentes Naticchie Blandidei — Nobiles olim Guelfi de Castro Civitelle Masse

filii et descendentes Janis Blandidei

filii et descendentes Christofani Plamontis

filii et descendentes Gualfredutii —

Symbaldus Fuzali —

filii et descendentes Vannis Tacredutii

filii et descendentes Tacredutii — de Paragnano

filii et descendentes Contuci

Macziolus Rodulphi et eius descendentes

filii et descendentes Ioli Raynalducii — de Melezale

Cicchollus Ruberti cum suis descendentibus

Leonus et Franciscus — Iacobutii Nolantis cum eorum descendentibus de Toschulano

de Castro Collis medii

filii Buffoli Francischutii cum eorum descendentibus —

filii et descendentes Jacobi Johutii

filii et descendentes Raynucoli Albricutii et filii Raynucoli et Albricutii

Massolus et filii Bartolelli Tudinutii cum eorum descendentibus

Bernardinus Massoli et eius descendentes

filii Vanis Tudinutii et eorum descendentes

de Monte Castello —

Tebaldutius Tebaldi cum suis descendentibus.

ARCHIVIO · BIBLIOTECA COMUNALE · TODI

filii et descendentes Lapi domini Iacomi de Mortone

filii et descendentes domini Gentilis domini Rustichelli de Orgalo

Symonectus Macthinci Albertini cum suis descendentibus
filii et descendentes Matteoli Symonis
Marcus Tomassini Symonis et eius descendentes
filii et descendentes Marini Symonis
Marcus Symonis Bentenzone cum suis descendentibus
Mercennarius domini Ugolini
Jacobus Martini domini Ugolini
Picchardus domini Ugolini
Tostus et / Heckus } domini Oddonis domini Ugolini
} cum eorum descendentibus
} de Aquapessa

filii et descendentes Fatii et Petri Gentilutii
filii et descendentes Iacobi Guidarelli
filii et descendentes Rubey Marinelli
Carbonus Lonconis et eius descendentes
Matteolus domini Rayneri Bonacursi et eius descendentes
filii et descendentes Scherugoli Johannis
filii et descendentes Machasetti

— de Pyglito —

Bartholus et / Mactheus } domini Macthei cum eorum descendentibus

filii et descendentes Tedi et Lantis Jacobutii } de Cammano
Antonius Tudinelli cum suis descendentibus }

Filii et descendentes Corradi et Stoldi Violantis
Filii et descendentes Puccii Raynucoli Ugolini — De Angliano

Nicola filia olim de Lospano Cinii cum suis descendentibus
Filii et descendentes Ioh. Iacobini — De Monte Castrello

Filii et descendentes Roberteli de Mescuano

Filii et descendentes Fatiole Clariti
Tomassius Lupicini et eius descendentes
Filii et descendentes Pole Tomassoni
Filii et descendentes Massole Clariti
Benchinus domini Iacobi et eius descendentes — De Sporecta

Filii et descendentes Bencha Raynaldi
Filii et descendentes Anselmi
Oppizus et Iohannes — filii et eorum descendentes
Romanucius et eius descendentes — De Asprolo

Rodulfus et Francus — Henrici olim cum eorum descendentibus — De Saltuano

De Colle super Petram manente
Filii et descendentes Symonetti olim de Castro Renaldi

In dei nomine Amen. Anno domini a natiuitate domini nostri Jhesu Christi Millesimo tre
centesimo Quadragesimo quarto Indictione duodecima domino Clemente 1344
papa sexto residente die vigesimo septimo mensis decembris Honora
biles viri ac sapientes et discreti,

Ciccholus Lamberti,	Contolus Gualfredelli,
Andreuccius Jannis domini Mandronis	Ciccchinus Jacobelli Nisterne
Andreoctius Angluty	Bartholus Johannis,
Ser Marchus Jacobi	Johannes Gentilis Symucij et
Nallus Tudinelli	Ciccholus Ugolini,

Domini priores populi Tudertini simul congregati in secretario palatij eorum habitationis pro ipsorum officio exercendo ut moris est. Cum in capitulo statuti communis Tuderti posito in quarta distinctione sub rubrica de electione popularium decentium trahere tempore no uitatis et de modo servando per eos et pena contrafacientium capitulo .CCxviij. Inter cetera contineatur. Quod domini priores populi tenentur et debent reduci facere in scriptis omnes et singulos populares cuiuslibet regionis burgi et suburgi ciuitatis Tuderti aptos ad trahendum et succurrendum in seruitium populi dicte ciuitatis et ipsos populares sic electos diuidere per vigintiquinque et ipsis singulis vigintiquinque sic electis dare duos conestabiles ex ipso numero vigintiquinque. Cumque in ipso capitulo statuti caueatur quod ipsi domini priores tenentur et debent ex ipsis popularibus eligere usque in numerum sexcentorum qui sic electi tenentur et debent trahere et venire ad ipsos dominos priores de die et de nocte quotiens per eorum parte eis mandatum fuerit ut in ipsius statuti ca pitulo latius continetur, Idcirco ad ea statum pacificum dicte ciuitatis manutenendum et conseruandum sollicite meditantes ac aperte uidentes quod dictorum popularium electio cedit et resultat ad euidentem utilitatem et comodum dicti communis et populi. Ad honorem et reuerentiam omnipotentis dei et beatissime uirginis marie matris Christi et beati confessoris sancti fortunati ducis et protectoris communis et populi Tuderti et omnium sanctorum et sanctarum dei et eorum et cuiusque ipsorum nomine auxilio et consilio inuocatis facto prius et misso partito,

ARCHIVIO TODI BIBLIOTECA COMUNALE

ut eos adiuss et palliuct ...

et obtepto ... nete discordie rigore et ducte di stat et exor ... iusticie

bayla et potate qua hnt rigore et ... stat ord et ref ... eius et ppli tui

possessioe custodia conservatione et augumento ... et pacifici stat Civit et comunis tui

ac ppli tuorum et honoris libertatis iurium iurisdict et custodie di ... ppli punder deliba

nerit ord et decreuerit eligend ... deliberando et ordinando eligerint et nominauerint oes

et singulos istos ppulares ... regionis burgorum et suburgorum Ciuitatis tue ...

et sufficientes adtrahendum et succurrendum ... ppli et officij potestatis ... tpre nouj

tantum ... stat Quorum ppularium noia ... dessobunt

De Regione ...

Pannuccius ... dni Jacobj | Cone
Cellus Ninj | stabiles
Manes ... | Ciolus dni Jacobi
Bastianus et Mactheus Manis
Cicchollus | Johes et | Bucij beredi
Benedictus
Petrus et Segna Cicoli bucij
Conellus Cotucij | Vannem Cicoli
Manes Nardi
Aloisius dni petri
Colucius Manis nardi
Astorellus et | Malspipa Ninj
Nenus et | Bastian Manis nardi
Cardanus | Bruanelli
Laurentius et Cola
Cicchollus Massucij
Alexander magri Nicole
Cicchinj Jacobelli Nisterne | Conesta
Macthus Jacobutij | biles
Angelellus Jannuctoli
Tudinellus Johetti Johis
Gualterius Gerarducij
Francischus eius filius

Vicciolus Mannis
Francischus eius filius
Petruccius polelli
Francischus et | Jacobelli Johutij
Johanes
Sr Ricardus dni Tudinj
Gilius et | eius filij
Geruasius
Cola thomassi
Fidantia stephanj
Pannuccius Jacobelli Nisterne
Johannes et | Blasioli
Josep
Cecchutius Ricciaronj
Sr Angelinus et | Raynaldi dni Glorij
Sr Rocius
Nallus | S. Angelinj
Deotesaluj et
Dinus
Francischus et Johes Gualterelli ponace
Gilius Jacoli ...
Manellus Ciolinj | conestables
Odutius dni tudinj Gilij | Ciolinus Angelutij

Cecchus et eius filii,	Thomassius Joh(annis),
Lellus	Marinus et Nucii,
Stephanus et Petruccoli,	Laurentius
Benedictus	Petrus Hermanni,
Andreucius Tudinelli,	Nucius et Andreutii,
Thomassius eius filius,	Lellus
Raynucius Mascii,	Andreas Nucii Andreutii,
Finucius calcolarius	Petrus Jacobucii Andreutii,
Massucius Luczaroni,	Macciolus Angelutii,
Luchas et Manucii Mathi	Franceschus eius filius,
Benedictus	Lellus dni Picciuti,
Johanes dni Tudini,	Laurentius
Nutius dni Tudini,	Raynerius et dni Tudini,
Tudinus Oddutii dni Tudini,	Tudinutius
Mascius et Nucii dni Tudini,	Leonus et Munaldi dni Gentilis,
Contucius	Nallus
Thomassius et Tigle,	Nicola et Philippelli Raynucii,
Tudinus	Mattheus
Oddutius Lucciaroni,	Lellus Robboli,
Blaxeus eius filius,	Petrus Cecchini et Conestabiles,
Petrus Angelelli Andree,	Taddeucius Lellus
Grappucialus Grappasoni et	Nucius Martini
Salamon Angelutii Taddei nestabiles(?)	Cecchinus Nicole,
Terrucius et Grappasini,	Marchus Nucii Martini,
Mattheus	Mattheucius et Lelli Herrigelli,
Beraldus filii	Johanes
Angelellus eius filius,	Marinucius Martini Rustice,
Franceschus Joh(annis),	Ciolus Andreoli Gratiani,

ARCHIVIO BIBLIOTECA COMUNALE TODI

Lellus et
Marchuccius — Andreoli Gratiani
Jacobuccius Jouenchi
Cicchinus Jacobucij
Ser Jacobus Gilij Benuegnatis
Nannuccius et
Negoccianus — Grecoli
Magr. Ugolinus Jacobi
Cola Marcucij Andreoli
Gentilis Manani
Monaccius Simucij
Nuccius et
Bonapressus — Andreoli
Ciolellus et
Benedictus — Petrucgali Simere
Cobuccius Jacoboni
Laurentius dni Jacobi
Bartholus Cole — Conestabiles
Cobuccius Andreoli
Mattheus Jacobelli
Henricus
Bastianus et
Gilius — Cobucij Giliotj
Picciolus Salvolini
Johannes Vascij
Mattheuccius Stephanj
Cobuccius Magri Ugolini
Giliettus Jacobelli Palmucij

Jacobuccius Gilietti
Ugolinus Jacobelli faber
Andreuccius et
Mattheuccius — Jacobelli Valentinj
Actuccius Capitanej
Franciscus Lelli Petrucgali
Ser Nicola Petrucgoli Raynuccioli
Nallus Gerardi
Franciscus Gilij
Gilius eius filius
Beraldutius Jannis
Jannes eius filius
Carlandus Tudinelli
Bartholellus Petrucgali — Conestabiles
Andreuccius Nanucij Ropecti
Cicchinus Lucij Nicole
Nanniccellus Gerardi
Angelus Tudinelli
Cicciolus Filippucij
Petrus Bucij Meliorati
Follis Taddeoli
Franciscus magri Nicole
Nannoccius Benvenuti
Polutius Jacobelli Massucij
Seppolus Ciccholi Jontile
Picciolus Nalli
Luchas Philipponi
Berardus Fortis

Petrus Arempy
Bartolinus et } Bengetti Jacobi
Cola
Fortinus et } Petri
Ventorinus
Petrus Jocy
Magr Johanes de Olmeto
Simus et } eius filii
Salmeus
Polutius et } Lucy
Forticellus
Marchus Ja Bartholetti petruczoli
Cobucius Maffetti } Conestabiles
Matthevcius Jacobelli
Lippus Andree
Benedictus magri Nicole
Petrocchus Cagni
Mallucius Petri
Cellus Sposani
Cecchus et } Simi Macy
Petrus
Cectius Petruczoli
Bartholinus magri Angeli
Lucius Petruczoli
Jucius Johannis Tridentini
Gilius eius filius
Picus Dimitie
Stephanus eius filius

Andreas Masey
Angelinus Joty
Bartholus et } Marchoni
Picus
Cecchellus Jocy
Angelellus Mannis Bartholi
Cola Gilioni
Cecchutius et } Petri Magri Begnatis
Begnate
Petrucius Maffetti } Conestabiles
Rusticus Giliuty
Polellus Lucy
Fortunatus eius filius
Blaxeus Herculary
Matthevcius Mannucy
Peregrinus Johelli
Tudinus Magri Nelli
Angelutius Blaxy
Lellus Jacobelli
Cola Raynucholi
Petrus Lucie
Johanes magri Guidi
Nicolus Salioni
Jucius Bartholetti
Cobucius Cicholoni
Polutius Fere
Gerardus Petri oratoris
Blaxeus et Leonus eius filii.

ARCHIVIO-BIBLIOTECA COMUNALE TODI

Martinus Fratelloni,
Agustinus Cecchutii Fratelloni,
Lellus Mannis Andree,
Agnella Leonardi et
Mannucius Bartholelli,
Galganus Jacobutii et } Constabiles
Andreolus Jacobi Glorii
Colucius Troni,
Ciccholus Antonii,
Marchucius Nectoli,
Johannes Gentilis,
Jacobucius Nalli Simucii
Lellus Petrucii,
Bartholus Johannis,
Lucas Cicchotii Leursi
Magister Angelus calzolarius
Lellus eius nepos
Masciante Sciopti,
Cobucius Ghironi calzolarius
Ser Marchus Jacobutii
Natucius et } Ciccoli
Jacobus
Andreutius Troni
Jontula Adolasae,
Grassellus Petroni,
Johannes Thomassoni
Cobucius magistri Petri

Johannes Magistri Petri
Barthucius Acarroni et
Andreas Minaldi,
Brindilarte Mannucii } Conestabiles,
Crolus Silvestroni
Polellus Jacobetti,
Cola Fernandetti,
Jacobus et } Ghiandarosse,
Minaldus
Bartolinus Jacoboni Durantis,
Barthocius et } Johannis Cappucii,
Marcus
Antonius Mannis Petri,
Mattheucius Nardi Fulcerii,
Bartonius Jontule,
Johannes et } Ferrantis,
Bartholellus
Capotostus Petroni,
Albrichellus Casche,
Polucius et
Nucius Ciccholi Jacobi,
Franceschus Santelli,
Cobucius Benedictoli
Ugolinus Hugolini,
Mannes Petrucciani,
Andreucius Bucii,
Jacobellus Poletti Jacobetti,

Lellus magri Gilij	Lellucius Cole
Meglore et } Jacobelli Megloris	Gilellus Jacopi Durantis
Martinus	Benedictus m. Gualterij } Conestabiles
Mannucius m. Benvenuti } Conestabiles	Contucius de bulimarço
Jacobucius Blaxij	Nucius Guarnerij
Ciccchellus Benedictoli	Petrus Johecti Gilie
Martinus Angelelli	Andreellus Angelelli Regnatis
Symoncellus Blaxij	Masciolus eius filius
Ciolus Monaj	Cola petroni
Andreolus Menutiaj	Luchas Tudinij
Grasianus et } Coluccij	Andreas et } Masij
Tudinus	Martinus
Colucius de Amelia	Johannes Lelli Oddi
Nisinus Mannucij	Lauretius Thomassonj
Benvenutus polelli	Cecchatellus Carparij
Cola Andreelli	Bartholucius Johanni
Pagnus Benadacte	Mactheus poli Symucij
Biancholinus Gerardelli	Laurentius Bartholelli
Gerardus eius filius	Mannicellus Masij
Johannes Lelli	Colucius Machacij
Barthollus Nicole Tacche	Petrus Uffredonj
Fraschaglia Ciocij	Mattheolus Raynaldij
Martucciolus	Cola Cianonj
Bartholus Martignorij	Johannes Symoncelli
Nerius de Assisio	Picius Gilionj
Andreucius Barthelij	Egidius Uffredoni
Ugolinus Massoli	Lellucius Petrucij calzolarius

ARCHIVIO - BIBLIOTECA COMUNALE - TODI

...)

Ext(ra) porta s(anc)ti Augustini.

Cicchollus Poletti Valentini, } Cone-
Mannarus Nardole — } stabiles
Tudinellus Nicole Franchi,
Mannes Verduce,
Masciolus Jacobelli,
Lippus Lucaroni,
Todellus Johannelli,
Blaxeus Androni,
Mattheus Petri Vetichi,
Petrus Bartholomi,
Vannarus frat(er) Pesange,
Bartholus Nicole Mollarius
Cochiarius
Angelonus Megloroni,
Cicchollus Lucaroni,
Rubeus et } Salamonis
Mattheucius }
Cola Mannis Diore
Bartholus Gerardi,
Petrus Nicole Bonanoglie
Colus Calcolarius
Petrus Massoni,
Jacobus Cicchollj Poletti
Lippus Blaxij,
Blaxeus eius filius,

De Regione s(anc)ti Siluin.

Franceschus Michaelis, } Conestabiles,
Cicchollus Lonj, }
Thomassus Lonj,
Casinus et } fr(atr)es Francisci,
Petrus }
Benvenutus Casinj,
Cola et } Gualterocij
Gaytanus }
Petrocchus Cianj,
Cianus, }
Marchus et } Actucij,
Mannocius }
Cicchinus Gizzoli,
Filippus Cicchollj Lonj
Gualterius Cicchollj,
Benedictus Bucij Casalenghi
Lucas Thorelli
Symon Cicchollj Johannelli
Johannes et } Dominiconi,
Hermandus }
Cola Mannis M. Angeli
Mag(iste)r Egidius medicus,
Franceschus eius filius,
Ugolinus Lelli Petri,
Colucius Philippelli Vfreduccoli,

Gerzarinus Matthey } Conesta-	Andreolus Francoli } Conestabiles
Mcholanicaus Bucoli } biles	Marthucaus Masciolli Cropti
Berardus Jucij	Ser Cinecchus Mannis
Johannes Panolfi Jucij	Francia Symucij
Bertamus Jucij	Angelutus Tudini
Filippus Francioli	Bartholinus Filippi
Jucaus Bartholutij vocatus Bolfera	Lencellus Mannis Caldararij
Cola Johanelli Symucij	Bartholus et } Gelli Juxti
Ser Matthews Ser Jacobi	Croptus }
Lellus Filippelli	Gellus Justi
Cicchohus Jucij vocatus Carrus	Tucaus Guilielmj
Cobucaus Albrichelli	Benedictus Bastiarij
Metanius Massey	Cola Johannis Dominicorij
Barthellus et } eius filij	Massarucaus }
Barnabucaus }	Angelus } Nalli Bonicelli
Agustinus Guidi	Matthews et }
Damianus Venturelle	Gilellus }
Francischus eius filius	Mannucaus Jacobutij Sartor
Macursucaus Poleeti	Polellus Petruccioli Bonapartis
Impicciarellus Jacobelli	Gentilellus Petruccioli Moraci
Johannes eius filius	Glorius Lorentij Petri
Fidantia Massei	Magister Nicola de Aquasparta medicus
Thomassus eius filius	Contolus Gualfredelli
Cobucaus Raynucoli	Polellus Nutoli
Ventura Petruccioli	Cecchaerellus Cecoli Gualfredelli
Magister Petrus Tambaldi	Cola et } Tudinelli
Gentilis Bucoli Jacobelli Raynerij	Gualterellus }

ARCHIVIO · TODI · BIBLIOTECA COMUNALE

317r

Paravnentus Cietholi — Conestabiles	Blaxeus Jacobelli — Conestabiles
Ugolinus Matthei Hermanj	Andreoaus Andreotti Raynaldi
Dns Nicola, Franceschus et Stefanus — Magri Angeli	Lellus Rubey
Ciettholus Blaxij	Lellus Jacobelli
Lonardus et Tudinus — Nerj Gelontj	Contolus Monalducij
Ciettholus Nalli paranecti	Bartholellus et Angharius — eius filij
Petrus et Nallus — Ciettholi Nalli	Menutuaus Cecchi
Cola filij Nicolay	Cecchus Bennevutj
Guido Nallucij	Magr Bartholus mensurator
Mannillus et Petrucciolus — Magri Pauli	Cola eius filius
Cola et Iucaus — Magri Petri	Johanes Iucij
Corraducaus et Raynalducaus — Cecchi dni Andree	Ciolus Paradisi
Petrus dnj Matthei	Symon nepos Cotoli Symoncelli
Lapucaus Petruccioli	Picciolus et Benedictus — Francioli
Petrus Andree	Ser Jacobus Raynaldi
Nallus Caracas	Rucolus Salimbeni
Toaus Jacoboni	Jacobellus Polutij
Busonus et Marchus — eius filij	Stefanus Donati
	Ser Cecchus et Polutaus — Jacobelli Polutij
	Franceschus et Thomassuaus — Raynuccioli Bonomi
	Mattheuaus Saliberj
	Grilius Angelelli

Fortis Cioli Gilij Oddi } Conestabiles
Marianus Angelelli

Marinus et Ugolinutij
Cecchus

Paulus Hermandi

Symon et
Benedictus Johelli

Lellus Jacobelli in lignarius

Vegnate Bartholutij

Angnelinus Petri

Cecchus Jocti

Gilius Angurelle

Colucius Magnarius

Nucius fornarius

Menchus eius filius

Mattholus Berardi

Magr. Jacobus M. lignarius

Lellus Nicolucij

Nectolus Angelelli

Petrus Rubei

Tudinus Cioli Gilij Oddi

Abugiamonte Lutij

Petruccolus Matthei Valdine

Cicchinus et } Cioli
Angelinus

Extra portam Sancti Silvestri de Regione Sancti Silvestri.

Lucius Johelli } Conestabiles
Jacobus Tudini

Bartholomeus et } Tudinij Nicole
Johannes

Tudinus Glorij

Nicola Lucij

Jacobus Polelli Mancinj

Ugolinus Jontule

Marianus Angeli Jupparinus

Petrus }
Lucius et eius filij
Gilius

Marianus Jacobelli Venture

Cicchelus Appressoni

Mattheus Pregiate

Julianus eius filius

Bartholomeus Nallj

Justinus Massey Lancaroni

Laurentius Symucij

Colucius Nicole Vite

Petrus Nerij Johis

Vicciolus Johanelli

Glorius Bisache

318v

Ser Bartholus Johis Matichiony Conestabiles
Cecchellus Cicchi Rapige
Conellus et Lelli Petrony
Mactholus
Justinus Ducholi
Marchisaellus Pucij
Nucciolus Jacobelli
Vincenus Giliony
Adamus et Andree
Petrus
Cobacius Jacobelli sive Agurelle
Mannes Magalerij
Laurentius Angeli Plenerij
Mattheus et Batholi Angeli Plenerij
Angelus
Franciscus Manis Magalerij
Lellus Jacobonj
Benedictus Petrucciani Assuetti
Sterponus Filippi
Petrus Mannej petri Janis
Jacobonus Finette
Berardus et Johelli Marinutelli
Marinutius
Ufreducius et
Ventura Pucij

Cecchelus Masci Conestabiles
Nicolinus Nicole
Agustinus Thoci
Polutius Masci
Franciscus Lellucij Masci
Andreucius Andreonj
Philippus et Pelati
Johannes
Petrus Johelli Martinelli
Alboninus Tudinonj
Andriolus et
Raynerius Fidanzoni
Mannucius Andreoli Fidanzoni
Marinucius et Polelli Meglonis
Regnate
Ciolus petri Betuchi
Mannucius Pucij Caposcemi
Luchas
Jolus et Massarucij Poletti
Polutius
Collactonus magistri Benvenutj
Sabij Angelutij
Vannes Matthei
Tudinus Menutonj

Colucius Mannucij Massei } constabiles
Benedictus Lelli Meglorini }
Picciolus Anglonj
Franceschus et } eius filij
Cecchellus }
Magr Angellus Raynaldi
Andreucius eius filius
Mannucius Ricij
Polocius Filipponi
Tudinellus }
Meneus et } Nacti
Gostantius }
Johannes }
Cola et } Andreucij pucij
Petrucciolus }
Lellus Meglorini
Mannes et } eius filij
Iustinus }
Luciolus Linuci Johelli
Lippus Massoni
Polus }
Pietha }
Glorius Nicolucij
Benedictus Jacobelli Menutelli

De Regione sci silim ext pota s. Agustinj
Cecchinus Nardi } Constabiles
Gerardus Betj Gerardi }
Petrucius Masij
Andreas Gilij Guancarose
Brunacius Johannelli sartor
Mannoscius Thomei
Martinus et } eius filij
Bartholus }
Ciolus magri Nicole
Johannes Giliolj
Joseppe petroni
Mannucius Jacobelli Blaxij
Francius Tudinelli
Mannicellus Benedictolj
Stefanus Pucciaroni Calcolarius
Silvester Tabernarius

De Regl sce praxedis
Blaxeus Cioli Johis } Constabiles
Ugolinus Pettorelle }
Dns Lambertus Salamonis
Ciolus Johis
Mannes Filippucij
Nalus et } Cecholi dni Raynaldi
Polellus }
Gerardellus Symonis

Biblioteca Comunale – Archivio – Todi

Thomassius Nanny.
Tudinellus pectorelle.
Nicholaus Ugolinelli
Benedictus et } Bartolelli
Andreanus B
Franciscus Tudinelli Lucarelli.
Antonius Benedictoli
Ricciardinus Berardelli
Polinus Ugolinelli
Johes et } Vanni petruçalli.
Blaxeus
Taddionus et } Nicole Berony.
Benedictuarius
Johes Gilii
Benedictus et } Cioli
Franceschus
Gilius Johis Gilii.
Petrus Iuccii phucy } Conesta-
Johes Gary Ugolinelli } biles.
Lucarellus Iuccii
Mattheolus Gilinty
Vanes, et } Nannis.
Andreas
Franceschus Manocy
Andreellus Tuciati Johis

Cola } Tuciati Johis
Clammathis et
Gualfredus
Johanes et } filii dicti Andreelli
Nerius
Petrus Hermandini
Lupolellus Andreucii Jannonelli
Ufreduccius et } Mannucy Ufreduccioli.
Jacobus
Masaolus Ciccoli panoffincy
Ambaldiuccius Nicholi.
Cecchus Cole petri.
Franceschus et } Giliocii
Johannes
Magr. Johes Anglelli.
Gervasius Cioli.
Franceschus Nini moscati } Conestabiles.
Ugolinus Mannuccii.
Rusticus Segni
Johannes Nini Moscati
Masceus Calçolarius
Ciecchinus Lelle.
Magr. Johannes de Abico.
Trasericus eius filius.
Gregorius Guidonis.

Luchas Gregorij
Gilius Gilietti Ciccholi
Lellus petruccioli
Ciccholus bonavente
Carellus bonavente
Angelus eius filius
Gilius eius nepos
Johanes Nuchi
Gualterellus pucciarelli
Franceschus eius filius
Ventura Nucij
Silvester Nannucij Galganelli
Franceschus bucij Salucij
Thomassus Cracij
Lolus Gentilucij
Raynucciolus Raynaldecti
Brancha Ciccholi
Lellus petruccioli — Conestabiles
Ser Angelus Johis
Agustinus eius filius
Albertinus Nicolelle
Ciccholus dni pauli
Ciccholinus Ugolini
Cobuccius bucij Tudinucij
Taddeolus Suriani

Ciccholus Saani
Tomaus et Andreelli
Ciccholus
Thomassus petri
Luciolus et Johanes — eius filij
Nannes Guiciarelli Jampoli
Ciccharinus poluti
Amtarellus petroni
Hermanellus Henrici
Lemmus Magri Johannis
Filippucius Henrici
Cola sartor de to scalta
Nannes lippi Tamagnini
Maççangha Seppolucij
Lellus petelli
Ciccharinus Macthioli — Conestabiles
Nannucius Nutoli
Guilhelmus Andreocij
Juanus Nicole
Cola eius filius
Angelerius et Cor
Conradus Andreelli
Nannucius Moncelli
Berardus Moncelli

ARCHIVIO · TODI · BIBLIOTECA COMUNALE

Mascolus Gilii
Petrus Galganelli
Luchas eius filius
Ser Massens et Fortunatus — Lucholi
Vettorinus Ciccholi Ciocii
Jacobellus Symicti
Balduccius eius filius
Ciccholinus et Leonarduccius — Lelli
Petrus Nichole
Gilicellus Tudinorii
Albertinus Lucholi Morelli
Henrichus Matthencii Petruccioli
Tudinellus Arighutii
Biancha ser Pauli Guidonis et Thomassus Ciolii — Conestabiles
Fatorinus Francioli
Blaxiolus et Giliutius — Guffaccianii
Ciecchinus Acticcioli
Johannes eius filius
Gilius Raynectorii
Arighuccius Bartholelli
Johannes Remigelli

Ser Paulus Guidonis
Mannuccius eius filius
Gualterellus Baglonii
Lapus Poletti
Figluccius Mattheoli
Gannus Petrucciali
Franchinus
Matthiuccius et Lellus — Petruccioli
Ciccholus Lucharelli
Gilius Martini Ciccoli
Scagnus Petri
Petrus, Johannes et Mattheus — eius filii
Petruccius et Arighuccius — Cicchini Mattheoli
Mannuccius Cavasterii et Symon Lippi — Conestabiles
Cobaccius Petrucciali
Cicchinus Tudini Arighutii
Cicchinus Visay
Jacobellus fratris Johannis
Juccius Andreoli Cappucii
Ciccholus Lippi
Ciccolus Lippi

Nannes Petri Taddioli,
Guadagnolus Ugolini
Ser Nicola Cioli,
Jacobus Cole Bomanardi,
Jardolus Jacobini
Jacobinus eius filius,
Johannes Pietioli mey,
Ser Johannes Thomassi,
Vivians Ley
Angelus Herrigelli
Petrus Mannucj Canaseri,
Petrus et Matheuciius Bucj
Cecchus Thodi Andree,
Nucius Vannis Betenenghe,
Juans Giliuty Gindecti
Chellus et Brancian Manelli Ciopti
Glorius Anglocj
Laurentius Bucj
Berardinus Peronj — Conestabiles,
Andreucius Bartholelli
Nardus Francioli,
Antonius magri Tudini
Juans Johanonj Scagni

Valente Nucj Filippucj,
Matthiucius Giliutj,
Simonaglia Scagni,
Cicchollus Berarducius et Lucius Jacobelli Nucj
Paceptus magri Gilij,
Lellus Gilielli
Menicus Marchionj
Johannes Vichi,
Andreucius et Herculanus Petrucciolj
Marchus Matthei,
Noans Plenorj,
Marchus Nucj,
Stephanus Bentenegre,
Bindus Mananj
Anglellus Stephani Betenegre, — Conestabiles,
Barthuans Plenorj
Franciolus Matthei
Menicoans Plenorj
Nardus Scagnj
Namoratus Tudinutj
Lellus Pancete,
Picurus Gilielli,
Cola eius filius,

Johannes Lelli	Matthēus et } Vannis Anglutii
Henricus Nicole	Ugolinus
Corbolus Santucii	Symucius Sterguelli
Pelosus Fatioli	Andreucius magistri Nicole
Corbolus Angeli Seagnori	Lellus Bartholi
Tucciallus Jacobutii	Paldenucius Massucii
Cola et } Seagnorii	Lionus Manelli Anglutii
Andreolus	Benedictus Cobacii
Cecchus Jole	Vannes Bartholi Benenuti
Cicholus Petroni Seagnorii	Pellegrinus Lelli
Locarus Angeletti	Cecchus Tucciarelli
Santucius Johannis	Lellus Monci
Magister Petrus Anglutii barberius	Paciolus Matthioli } Conestabiles
Polectus Petrinecchii	Venturi Turche
Bartholellus Cornelliri } Conestabiles	Conellus Gilioni
Franceschinus Cobelli Anglutii	~~Gilioni~~
Vannes magistri Nicole	Brunus Nardoli
Bartholellus et } Tucciarelli	Moriconus Filipponi
Cobucius	Petrus Impaccie
Lellus magistri Gilii bitatori	Cola Blasii
Petrus et } Bartholelli Massucii	Picciolus Petri
Cecchus	Venturella Amarbelis // Henricus Regnatis
Picciolus Johannelli	Nectucius Johannis // Ciolus Manus
Menecchus magistri Johannis	Andreas Soldurii // Philipponus Amabilis
Symon et } Venture Andreotti	Henricus Abenantis mag
Picciolus	Thomassucius magistri Petri
Andreucius Angeli Finocchii	Nutus Jacoboni

Brancha Filippi
Ventura Johannuty barberius
Martinus Celli
Mattheus Angeluty
Andreolus Venturelle
Cristianus Rusignoli
Martinus Petri
Macthiolus Macthei
Mamicellus Gregoli } Conestabiles
Guerrisaus Johnuty }
Marchellus Masepti
Glorius Macthei
Vannes Tabulacij
Tudinus Raynaldorj
Franceschinus Fitsae
Vannes Jacobi Massey
Petrus Meniche
Angelellus Jacobelli
Lellus Glorij
Cobucius Tudinj
Mattheus Ciole
Rubinus Johnuty
Antonius Macthioli
Ventura Vfreducioli
Ciechus Johanelle
Cucius Beatrias
Cicchelus Moneccte

Johannes Rocchole
Vannes Bartholuty
Bartholinus Corboli
Conellus Angeluty
Nucius }
Ventura et } Angelelli
Venteuegna }
Jucius Massarucij } Conestabiles
Petrus Stampiglorj }
Vannucius Venturelle
Marchucius magri Gilij
Andriolus petri
Cobucius Campanorj
Nucius petri fructalsacchi
Silvester petri de ponteautis
Magr Petrus Bucij
Petrus et } magri bartholi
Cecchus }
Lellus Nalli Massei
Cecchus Coborj
Ventura Jacobe
Cobucius Fresacij
Cicchinus Cobucij
Cicchinus Filippi
Cobucius eius filius
Cerinus Venture
Polus et Barnucius Carnotti

Bartholomeus Vannis

Andreas Marchi

Choptus Corbolj

Bartholomeus de capeiano notarius

Nuccius Jannis et } Conestabiles

Nerius Gacchei

Allemannus Beagrj

Tinus Massarellj

Petrus Andreonj

Lellucius Andreolj dictj

Marinus Ugolinj

Guccius Capeciatellj

Jontula Tucij

Nutus Angelonj } Petrus Amicj

Sensus petri Mestacij

Bartholomeus Picciolj

Symoneus Petri

Petrus Paschuae

Petrus Andreolj

Glorius Bagnolj

Donatus Andreoli

Nardus Aguzecti

Glorius Moncj

Cicchollus Ventumicij

Mattheus Lumus Nicole

Bentigiongha Intinache

Lorsus Gilionj

Buccius Venture

Cobuccius Andree Francolj } Conestabiles

Cobuccius Nacij

Cinccius Aginantonj

Martinus Petri

Bartholomeus Ciacholj

Jannarius Andreonj

Benedictus Johanellj Andreonj

Luchas Cobacij

Mattheucius Masceptj

Picciolus Jacobonj Lombasij

Cobellus Johnutij

Cola Pauli Fornarius

Picciolus Mattheolj

Nallucius Moreonj

Locaus Bertolj

Lellus Nichole vocatus Falcinella

Johns Masij

Lippus Johannonj

Cicchinus Johanutij

Vannes Nicole Calzolarius

Dalimanus Bertolj

Guerisans Grecolj

Cola Bonsionte

Petrucius Nellj

De Regione Nidoli.

Petrus Iucii Nicolay } Conestabiles

Andrectus Macholi

Gerarduccius Jacobelli

Cecchus Nicole boccioli

Puccius Cicchioli

Ciolus Raynuccioli

Bosaus Gilinty

Angelus eius filius

Mannectus Cioli

Luchas Cucii Massarony

Ser Gentilis et } dni Cioli

Valentinus }

Colucius Andrecti

Laurentius Maccheoli

Stephanus bucii poli

Paceptus et } Iucii

Gilius

Plenerius Massarelli

Nallus Gentilis Ufreduci

Jacobus }

Johanes et } lippi pleneri

Nicola }

Johannes Cole Bartholuti

Cellus Ragoliny

Nucius bartholelli

Anglucius Glery petri

Angelellus Nucii } Conestabiles

Mattheus Nicoli

Andreellus Conelletti Gilietti

Cellinus Thomassucii

Antonius Nucii

Petrucciolus bartholelli

Colucius bartholelli

Monaus berardelli

Andreas Ragoliny

Matthiucius Celliny

Colucius et } benturelle symonis

Vannucius }

Nicola vocatus paparellus

Mattheolus Compagny

Johannes eius filius

Buccius Thomassi

Vannucius et } berarducii

Cicchinus }

Cicciolus Ciamparleny

Bartholellus bentorucii

Lippus benturelle

Nicola dictus Bassus

Picciolus stephany

Ciolus Baldinocti

Ciolus Ciccoli picciafuti

Ciolus Cole

Colucius bucii

Biblioteca Comunale · Archivio · 1904

327v

Antonius Cieccholi Macthantii
Vannes et Andreutii
Petrus
Bastianus Gundarelli Thomassi
Macthiolus fortis dni Bartholi
Monaus Gelli
Petrus
Vannucius
Bartholucius
Lucciolus
Lucas Gundarelli Thomassi
Vannucius Marchetti
Johes et Mattheus eius filii
Nicolucius Johannis
Cobucius eius filius
Ser Nallus et Iuccius Bucii acceptc
Magr Nichola, Franceschinus et Macthencius Begnatelli
Cobucius Bartoli spetiarius
Franceschinus Joh
Andreellus Bartholutii
Macthencius eius filius

Bartholucius Andreetti
Tinus Poli
Lellus Maneli Saccoppe
Angelellus Andreutii
Tudinus filius Johannis
Lellus eius filius
Johannes Bucii

De Regione Vallis

Falconus Munaldi, Fatius Vannocii Conestabiles
Cola Bucii
Cobucius eius filius
Leonus Munaldi
Cicchinus Nalli
Cobucius Tudinelli
Polutius Cobacii
Raynucholus Cieccholini
Andreucius Janis
Johes, Galganus, Franceschinus Ciecholi Galganetti

Masius et } magri Johannis	Rubeus Nannis Bartholi
Blaxius }	Nannicellus Andree
Johannes Masij	Joddolus eius filius
Angelellus Blaxii	Ninus Guidi
Monaldus Cicchinj	Cicchorinus Angelelli
Nannucius Bartholj	Nericucius Nerij
Cola Ciccholi Nicole	Lippus Pasciolj
Nicolaus Nannocij	Angelinus Jucij Mercatij
Cola Filippucij	Bucius Fatij } Conestabiles
Nicolucius Jannis Nicolonj	Michael Bartholj }
Franceschus Jacobelli	Ciccholus Lamberti
Polutius Lellj	Cecchellus magri Jacobi
Matthucius Jucij Mercatij } Conesta-	Jacobucius Matthiolj
Ugolinus Cincij } biles	Cola et } Nutolj
Fredericus Thomassi	Lellucius } Ni
Franceschus Macthei Fatij	Ciccholus Arlocti
Monaldus Jucij Mercatij	Laurentius Tudinj
Britius Jacobinj	Tudinus et } Laurentij
Colucius Symonelli	Franceschus }
Raynalductius Tignosi	Guilelmus Lelli vocati tertij
Angelellus Ciccholi	Colucius et } Scagni
Gerardus Manis	Oddutius }
Cecchus et } Ciccholi Batocij	Lellucius Cole
Filippucius }	Lucas Nerij
Nannucius Conradi	Angelellus Lelli

ARCHIVIO · TODI · BIBLIOTECA COMUNALE

Thomassius Jacobelli	Lellus Ugolinelli
Massarinus et } Monci	Mattheolus Francioli
Ventura	Lippus Francisci
Anglellus philippi faber	Johannes eius filius
Ivanus Pagluche	Pucciarellus Johannelli
Gentilellus et } Jacobutii	Johannes Gualterelli
Naldinus	Bivanus Benvenuti } Conestabiles
Gregorius Gentilis	Mattheolus Filippucii
Ventura Gilielli } Conestabiles	Bartholinus Benvenuti
Franceschinus lippi balduccie	Laurentius et } Bartholini
Cincius Andreoli	Stephanus
Ciardus magri Andree	Petrus Bucii Benvenuti
Cecchus Andreoli	Thomassius Mattheoli
Oddellus Jontule	Symucius Lelli
Lambertinus Oddelli	Andreolus Cecholi
Berardus Jontule	Lellus Gentilutii
Clericus dni Jacobi	Cecholus Manelli
Vechionaus Jacobelli	Nicola Jacobi barberius
Mattheucius Tudinelli mancie	Angelus magri Raynaldi
Andreocius Anglutii	Polellus Andreoli
Franceschinus Mannis	Cola de colle pepo
Petrus Mannis	Sensus et } eius filii
Nallus Venture	Mancinellus
Mannes Petri Mannis	Mattheus Anglutii
Bartholus Jacobelli Ufreducioli	Corradellus Jacobi
Rugerius Tudinelli mancie	Thomassius eius filius
Matthiucius Nalli Jontule	Nucius Moncelli Macellarii

Lelluciu(s) Gerardi Jacobe
Franceschinus Monchi
Mactheucius Polelli
Cecchinus bonaiuti ⎫ Conestabiles,
Angelellus magri petri ⎭
Cola barnucij
Franceschinus Lippi berigni
Picciocchus Johanutij
Minaldus Leonardi
Marnes Margerete, Andreutius eius filius
Cresaus Nalli,
Ser bartholus fagotij,
Robertus Nicole
Simon Andreelli
Benencasa Ninij
Ponçus Glorij
Luchas Mannucij cresij
Menaus bartholelli
Angelellus Nucij carecioli.
Robba Joseppi
Picciolus Raynuctioli bononij.
Juvaus Andreocti
Johanes et franceschinus ei(us) filij
Taddiolus fiorelli,
Nallus tudinelli, Petrus eius filius,
Nallus Angelutij ⎫ Conestabiles,
Guardus Nocij ⎭

Cecchinus Juctiarinj
Fatius bonaiutij
Nalluciu(s) et Petrucius Coli Raynaldi
Nallus bucij in Gentilis
Cicciolus Jontule, Mannucius Andreutij
Cola polelli, Macthone benturelle
Nuctiarellus Cioli, Nacius blaxij.
Lellus Soldanj, Andreas francisci
Agurella Angelutij, Tudinellus ei(us) filius
Jacobellus Andree
Juvaus Macchlanus
Petrus Macthioli
Masciolus Nantoli
Johanes, Nantucius ⎫ ei(us) filij,
Petrus et Menicucius ⎭
Jacobucius Lelli ⎫ Conestabiles
Cola Tudinelli ⎭
Ciolellus Lelli
Alexander Martinj fagotij
Petrus celli, Mannucius Tudinelli
Valentinus bite, Cobucci pet(ri), Cola Mgecte,
Petrus chucij, Masciolus picciocchi,
Cacchanella Cicciolj, Meyor Jotule
Mactheus Nantoli
Vannucius et Menichus Andreutij,
Cicciolus Inghilberti, Nicola francisci,
Pelutius Thomassi, M. petrus faber.

De regione Collis

Cecholus Ugolinelli) Conestabiles
Corradus Andree
× Dns Andalo Jacobelli
Fuius et Petrus Thocii
Ciolus Gentilis
Agnianus Goctofredi
Jacobellus Cioli
Donadeus Rossi
Franceschus Vannis Pellegrini
Johannes Ceccholi Ugolinelli
Ceccholus Salnoli
Lellus eius filius
Nallucius Ceccholi
Forte Jacobelli
Anglutius) Jacobi Simucii
Lippucius q.
Franceschus
Filius dni Faustini
× Ugolinus dni Barthocii
Ugolinus et) Ceccholi
Symus
Cassinucius Corradi
Filiellus Henrigelli
Thura Tucii) Conestabiles
Petrus Moncelli
Nasciolus Henrigelli

Cucchinus et Pasciolus Henrigelli
Ciolus Poli
Mattheucius et) Timarelli
Guerinus
Mattheus) Thure
Mannucius et
Francischus
Luchas Cobacii
Fuius Mannelli
Johannes et) Moncelli
Nichola
Johannes Ruccholi
Mattheucius Picii
Mattheus Guarnaldi
Angolinus Mannocii
Anglellus dni Rayneri
Ciolus Andreelli
Salamon Fucii Blaxei
Thomassius Petri Moncelli
Moncellus Johannis Moncelli
Sixtus Henrigelli
Ballucius Mannis dni Rai. di) Conestabiles
Blasiolus Tudini
Thomassius Ugolini Catelli
Nallucius et) Mannis dni Raidi
Cellus
Petrucciolus Symucii

Blaxiolus magri Pauli
Dominicus Venturelle
Angelus Gilutij
Franceschus Blaxioli Tudinj
Gellus Angleli
Mattheucius Cole
Jannucciatus Gilielli
Rubeus Rogerutij
Mattheucius Nalli
Lucius Ghinj
Andreucius et } Cecchioli
Cecchinus
Colucius Johannutij
Petrus Ballichinj
Magr Paulus Masseri
Dominicus et } Masarelli
Angelellus
Franceschus Andreoli al Raynj
Franceschus Colucij Johannutij
Franceschus Joh dni Salamonis } Conestables
Cola Panichelli
Johes dni Salamonis
Picciolus al Raynerij
Martinus Ugolinj
Ugolinus eius filius
Ciolellus Gualfredi
Blaxeus eius filius

Passarinus Anglutij
Leonus et } Nalli
Tocius
Cecchelinus
Guercilius dni Jacobi
Johannes Lupoletti
Bartholellus dni Petri
Petrus Cobacij Franchinj
Vartucius Pianecti
Stephanus Hugolinelli
Tudinellus Panichelli
Ciolus Tancredi
Sacellus et } Ugolinj dni Oddonisij
Bartholettus
Angelucius Rucholi Cole
Clericus Credi Ugolinj
Corsus Bacchary Bernardi
De Reg. Collis de Burgo Cupe.
Cecchelinus Nicole Poli } Conestabiles
Blaxius Petrucciali
Colucius Rogioli
Tinucius Berardi
Masinus Peccioli
Andreas Benardi
Angelellus Jacobelli Pracerbi
Petruccolus Blaxij Petrucciali
Andreocius Panolfinij

Archivio Biblioteca Comunale

Martianus Buci
Cicchinellus Sagiole
Cicchinus Vini
Tile Andreocti
Mannianus Martini Buci
Cola Gualteri
Gerardus Massuci
Bartholus Cicchols Rapecciati
Regnate Petri
Picciolus Mannuci Jacobori
Petrus Buci Juliani
Jacobinaus
Cola alias Ciolus Romani
Lellus Cole Juliane
Filippus Mannis Sastiali
Tura Saptori

De Regis Collis de plano sancti Glorii

Lucianus Mannis Naci } Conestabiles
Picciolus Donadei }
Picciolus Nicole Oddi
Forte Gilinti
Nectolus Masci
Masseus Macharelli
Lucianus Johannuti
Martinus Gilinti
Ugolinus Massarelli

Lellus Mannis Andree
Johannes Lippi Andree
Mannianus Cicchols Jontule
Petrucholus Raynaldi
Lippus Comniliati
Martinus Raynucoli
Cicchólus Jontule
Mannucius Lippi Contesse
Valentinus Jacobelli
Vetionus Cavallini
Cicchinus Masci
Cicchinus Petri
Lellus Compagnuti
Galasstucius Lemosine
Martinus Coucili
Jacobus Andreolli
Lellianus Buci et
Ventura Blaxei 1413

tem elegerunt in Conestabiles et
pro conestabilibus dictorum populorum
suprascriptorum omnes et singulos
supra signatos in fine ipsorum nominum per
istam dictionem videlicet Conestabiles sub
et illorum horum quorum nomina subscribuntur
in quolibet latere scripto quod conestabiles ...

De Regione Cammcae

Vannucius bartolelli dni Jacobi
Cellus Nirj
Cicchinus Jacobelli Nisterne
Macthus Jacobutij
Vanellus Ciolinj
Oddutius dni Tudinj Gilij
Grappucciatius Grappaserry
Salamon Agliutij taddei
Petrus Cicchinj
Taddutius follis
Laurentius dni Jacobi
Bartholus Cole
Carlandus Tudinelli
Bartholellus petrucciati
Colutius Massarelli
Mattheutius Jacobelli
Petrutius Massarelli
Rustitius Gilutij
Galganus Jacobutij filippi
Andreolus Jacobi Glorij
Prindilarte Vannucij
Ciolus Silvestronj
Vannucius ser benevutij
Jacobutius Blaxij
Benedictus ser Gualterij
Contucius de Bulimarzo

Cittholus Poleti Valentinj
Vannucius Nardole

De Reg. Sci Silui.

Francischinus Michaelis
Cittholus Boni
Gezzarinus Macthei
Aldrovandinus Ruchori
Andreolus Franciori
Marchutius Musciali Ciopti
Paraventus Cittholi
Ugolinus Macthej
Blaxius Jacobelli
Andreoctius Andreocti Rambaldi
Fortis Cioli Gilij Oddi
Damianus Anglelli
Lucius Johelli
Jacobus Tudinj
Ser bartolus Johis matacchionj
Cittholus Ciccholi Rapicce
Cecchonus Masej
Nicolinus Nicole
Colutius Mannucij Massey
Benedictus Lelli Meglorinj
Cicchinus Nardi
Guardinus Glorij Girardi

Biblioteca Comunale · Archivio · Todi ·

De regione sancte praxedis.
Blaxeus Cioli Johis
Ugolinus pettorelle
Petrus Jucij p[ri]ncij
Johes Ganj ugolinelli
Franciscus Ninj Moscati
Ugolinus Mannucij
Brancha Ciecholi
Lellus petriccioli — Lellus pucili Ciecchini mattioli
Brancha ser pauli Gindonis
Thomassus Cioli
Mannuccius Canaserij
Symon Lippi
Laurentius bucij
Berardinus peronj
Bindus Marianj
Anglellus stephanj betenegre
Bartolellus Corbellinj
Franciscus Conelli Anglutij
Paolus Mattheoli
Ventura Tiriache
Marincellus Gregoli
Guerrisius Johannutij
Juanus Passarinj
Petrus stampiglonj
Nucius Jannis
Nerius Sacchei
Cobuccius Andree francioli
Cobuccius Naccij
De Regione Nicoli
Petrus Jucij Nicolaj
Andreuccius Maccholi
Anglellus Nucij
Mattheus Vecholi
Bastianus Gindarelli thomassi
Mattherellus sertis dni bartoli
De Regione vallis
Falconus Munaldj
Fatius Mannocij
Marcucius Jucij Mercati
Ugolinus Cincij
Bucius Fatij
Michael Bartolelli
Ventura Gilielli
Franciscus Lippi balducce
Bucius bennenuti
Mattheolus Filippucij
Cecchus Bonauiti
Anglellus M Petri
Nallus Anglutij
Gerardus Noccij
Jacobucius Lelli
Cola Tudinelli

De Regione Collis

Cicchollus Ugolinelli

Conradus Andree

Thura Lucij

Petrus Moncelli

Balluccius Mannis domini Ray.

Blaxiolus Tudinj

Franciscus Johannis domini Salamonis

Cola Panichelli

Cicchotinus Nicole Poli

Blaxius Petrucij

Leuans Mannis Nacij

Picciolus Donadei

Qui omnes et singuli Conestabiles supradicti teneant et debeant penes se habere in scriptis omnia et singula nomina populariorum eis deputatorum. Et tempore cuiuscumque novitatis que occurreret in Civitate Tuderti teneant et debeant celeriter cum ipsorum comitiva accedere ad banderias seu gonfalonerios eorum Regionis vel burgi vel suburgi de quo et de qua ipsi erunt. Et omnes et singuli dictis Conestabilibus deputati tempore dictarum Novitatum sine aliqua requisitione teneant et debeant ad ipsos conestabiles vel alterum ipsorum accedere et eisdem parere in omnibus et per omnia que eis vel alteri eorum mandatum fuerit per ipsos Conestabiles vel alterum ipsorum ad defensionem status pacifici dicte Civitatis et populi et officij Prioratus ipsius populi. Contrafaciens vero in quolibet dictorum casuum in Centum solidis pro quolibet et vice qualibet puniatur nisi esset Justa rationabili causa impeditus.

Item providerunt et ordinaverunt quod omnes et singuli qui erunt de mensibus Januarii et februarii venerint ad officium et in officio prioratus populi Tudertini et omnes et singuli alij qui erunt in dicto et ad dictum officium prioratus quocumque tempore de mensibus maij et Junij et de mensibus Septembris et Octubris teneant et debeant ad penam Centum librarum pro quolibet eorum et sub vinculo Juramenti primo mense eorum officij regiminis facere omnes et singulos supradictos populares supra singulariter descriptos et nominatos et alios et quolibet ipsorum singulariter vel divisim vel eisdem dominis prioribus placuerit corporale Juramentum et promissionem recipere detrahendo et succurrendo ad eorum

ARCHIVIO BIBLIOTECA COMUNALE TODI

constabiles et cum eorum Constabilibus ad eorum Banderias Et omnia et singula facere legaliter bona et pura fide sine fraude que viderint cognoverint et crediderint fore utilia pro dicte Civitatis statu pacifico manutenendo conservando et augendo et alia omnia facere que ipsis dominis prioribus videbitur et placebit et que per ipsos dominos priores mandaverint eisdem.

Item Elegerunt et nominaverunt ex supradictis populanis et de toto dicto numero populanorum infrascriptos providos prudentes et discretos viros inferius declaratos et nominatos tamquam meliores et sufficientiores omnium populanorum predictorum ad tenendum et ducendum secum solum et sine arma ad officium prioratus populi supradicti tam tempore novitatum quam etiam aliis temporibus ad palatium et habitationem ipsorum dominorum priorum et ad alia loca et partes que placuerint dictis prioribus supradictis. Quorum populanorum nomina sunt hec.

De Regione [illegible].

Ciolus domini Jacobi	Ser Angelinus et Raynaldi
Vannes Bardoli	Ser Locans
Vivienus Ciecholi	Thomassus Tigle
Benedictus Bucij Berardi	Alexander magistri Nicole
Astorellus Nini	Juans domini Tudini
Nerius Vannis	Raynerius domini Tudini
Caroans Vivanelli	Juans Andreutij
Ciechelus Massarucij	Angelellus Beraldi
Ciolinus Angelutij	Angelellus Jannuzzali
Oddutius Lucciaroni	Johannes Benis
Matheus Giuppaseri	Vannucius Jacobelli Nisterne
Franceschus Johannis	Gualterius Gerardi
Benedictus Petruccioli	Picciolus Vannis
Matheolus Angelutij	Franceschus Jacobelli Johannutij

Ser Riccardus dni Tudini	Laurentius dni Jacobi
Cecchutius Ricciaroni	Lippus Andree
Petrus Hermandi	Benedictus magri Nicole
Andreucius Tudinelli Blaxii	Petrus Simi Natti
Bucius Martini	Ciccholus Antonii
Ciolus Andreoli Gratiani	Mannes Petrucciani
Marchucius Andreoli	Natucius Ciccholi
Benedittolus Petruccioli vocatus Camera	Andreucius Troni
Cicchinus Nicole	Ser Marchus Jacobutii
Mattheus Jacobelli	Johannes Gentilis
Picciolus Baliotini	De Regione ... Silvii
Matthecius Johelli Valentini	Thomassius Loni
Gibellus Jacobelli Palmucci	Benvenutus Casini
Ser Nicola Petruccioli	Petrocchus Ciani
Nallus Gerardi	Cola Gualterocti
Berarducius Jannis	Symon Ciccholi Johanelli
Ciccholus Filippucci	Johannes Dominiconi Jacobucius Johutii
Seppolus Ciccholi	Berardus Iucii
Fortinus Petri	Ser Mattheus fratris Jacobi
Marchus Bartholelli	Lellus Filippelli
Folle Taddioli	Cobucius Albrichelli
Francischus magri Nicole	Ser Cicchus Mannis
Mannicellus Gerardi	Damianus Venturelle
Andreucius Mannucci Roperti	Ugolinus Lelli Petri
Bartholus Cole	Florius Laurentii

ARCHIVIO BIBLIOTECA COMUNALE TODI

Impicciarellus Jacobelli
Barnabucius Actanii
Dammianus Jacobutii sartor
Angelutius Tudinii
Bartholinus Philipponi
Lioncellus Mannis
Bartholus Gelli Justi
Francia Simucii
Contolus Gualfredelli
Benedictus Bastiani
Dns Nicolaus Angeli
Angelellus Nalli Boncelli
Colucius Raynucholi
Mannillus Magri Pauli
Cola Gilii
Guido Nallucii Lauri
Cecholus Nalli paramenti
Ser Jacobinus Raynaldi
Rucolus Salimbeni
Cecholus Jacobelli Politii
Polellus Nutoli
Bartholellus Contoli
Nectus Angelelli
Bartholomeus Tudinii
Tudinus Glorii

Mactheus Felli Petroni
Agustinus Tocii
Philippus Petrati
Ciolus Betia
Dammianus Pucii Caposcenii
De Regs Sce pfedis
Dns Lambertus Salamonis
Ciolus Johannis
Mannes Philippucii
Tudinus Pectorelle
Nallus Ciechelli
Thomassius Mencii
Polinus Ugolinelli
Clavarallis Inctiali
Johannes Bucii Petruccioli
Franceschinus Mannocii
Antonius Benedictoli
Lucharellus Jucii
Cecholus Dini Pauli
Ser Angelus Johannis
Petrus Galganelli
Lupolellus Andreucii Janoncelli
Franceschinus Giliioli
Johannes Nini Moscati
Fratonus Francioli

Blaxeus Grifacciani	Chelle Marinelli Clepti
Gilius Raynectori	Massaronus Luchotti
Petrucciolus Stagni	Ser Paulus Guidonis
Sanus Petrucciati	Guilielmus Andreocci
Benedictus Henrigetti	Cicchollinus Celli Petrucciati
Lapus Poletti	Berardinus Peroni
Ricciardellus Beradelli dni Ricciardi	Antonius Mri Tudini
Cicchollus Lippi Savarisci	Valente Nucci
Iuanis Andreoli Cappucci	Cicchollus Petroni Stagnoni
Jacobellus fratris Johis	Petrus Anglucci barberius
Gilius Martini Ciccholi Ronaldutii	Petrus Bucci
Ser Nicola Ciotti Thomassi	Martinus Celli
Cicchollus Lucharelli	Mattheus Anglucci
Nicholaus Ugolinelli	Andreolus Venturelle
Colaccius Petrucciati	Marchellus Mascepti
Jacobus Cole Bonanardi	Antonius Mattheoli
Benedictus Bartholelli	Covellus Angelucci
Petrus Sannucci Cavaseni	Sannes Mri Nicole
Cola Iucci	Mattheus Vannis Anglucci
Ser Lemmus Mri Johannis	De Regi Nicoli
Filippuccius Henrici	Gerarduccius magistri Jacobi
Cenciaus Andreelli	Cecchus Nicole Boccati
Sanuccius Moncelli	Puccius Cicchotti
Cicchollinus Ugolini	Lucas Cinci Massarotti
Thomassuccius Ciacci	Coluccius Andreelli

ARCHIVIO · TODI · BIBLIOTECA COMUNALE

Paceptus Jucij Nicolay
Menaus Gelli
Luchas Guidarelli Thomassij
Nicolucius Johannis
Mannucius Marchetti
Johannes bucij Romey
Ser Nallus bucij acceptor
Mannucius fortis
Magr. Nicola begnatelli
Tudinus filius Johannis
Cellinus Thomassucij
Antonius Nucij
Johannes lippi plenerij
Andreas Ragolinj
Tinus pos
Andreellus Bartholutij
Petrus Andreutij
Ciccholus Ciamparterij
Macthiolus Compagni
Mannucius berarducij
Ciolus Ciccholi piccialuti
Franceschinus Joh
Andreellus Covellecti

De Regione Vallis

Leonus Minaldi
Cola bucij
Colucius Tudinelli
Polutius Cobacij
Raynucolus Ciccholinj
Andreucius Jannis dni Mandronis
Johannes Ciccholi galganetti
Mannucius Macthioli Nicole
Cola filippucij
Masanus et magri Johannis
Blaxius
Thomassius Jacobelli
Anglinus Jucij Aizati
Ciccholus Lamberti
Cola Nutoli
Laurentius Tudinj
Ciccholus Arlocti
Colucius Beagnj
Lellucius Cole
Luchas Ninj
Girardus Mannis
Bartholinus benvenuti
Petrus bucij benvenuti
Ciccholus Mannelli
Bartholus Jacobelli Bfreducccioli

Angelus magistri Raynaldi
Johannes Lippi Francisci
Matheolus Francioli
Vannuctius Donaj
Conradellus Jacobonj
Civanus Andreoli
Oddellus Jontule
Clenars domini Jacobi
Angelellus Filippi faber
Andreoctius Angelutij
Franceschinus Marini
Cola Barnucij
Franceschinus Lippi Scagnj
Matheus Angelutij
Angelellus Nucij Careoli
Vannicellus Andree
Symon Andreelli
Fatius Bonainti
Johannes Nucij Andreocti
Nallus Castellanj
Cicholus Jontule
Nacius Blaxij
Bartholus Saragotij
Picciolus Raynuctioli Bonomj
Andreas Francisci
Tudinellus Agnelle

Pellutius Thomassi
Johannes Masaioli Nantoli
Ciolellus Lelli
Petrus Chuchi
De Regione Collis
Dominus Andalo Jacobelli
Fucius Tocij
Jacobellus Cioli
Forte Jacobelli
Donadeus Rossi
Angelutius Jacobi Symucij
Cicholus Salvioli
Ugolinus domini Barthocij
Symus Cicholi
Gilius domini Stephanj Faustinj
Cassinnus Corradi
Giliellus Hengelli
Ciolus Poli
Mathiucius Timarelli
Mathiucius Tine
Johannes Moncelli
Mathiucius Pucij
Salamon Nucij Blaxij
Nallucius Vannis domini Raynaldi
Vannucius Bentivelle
Franceschinus Blaxeoli Tudinj

ARCHIVIO · TODI · BIBLIOTECA COMUNALE

Gellus Angeletti
Mattheutius Cole
Mannutius Massarelli Ugolini
Jannutius Giletti
Andreutius Cicchoti Angeli
Colutius Johannutii
Petrus Salvitini
Magr. Paulus Massei
Johes dni Salamonis
Ugolinus Martini
Ciolellus Gualfredi
Tudinellus Panichelli
Tomas Vitali
Cicchotinus Johanelli
Guerriscius dni Jacobi
Petrus Cobaçç Francisci
Barthutius Pravetti
Stephanus Ugolinelli
Baccellus Ugolini dni Oddonisii
Colutius Ugoli
Masciolus Picioli
Tilis Andreutti
Cola Gualterii
Picciolus Nicole Oddi
Fortis Gilutii
Massens Macharelli et
Cicchotus Jentile, 300

Qui omes et singuli supradicti ad succursum et sequelam officii dnorum priorum ppli precipue et singulariter deputati et electi teneantur et debeant ad petitionem ipsorum dnorum priorum qui nunc sunt et pro tempore fuerint Jurare ad sancta dei evangelia et promictere dnis potestati ppli Tudertini pro ipso Coi et pplo recipientibus per sollepnem et publicam scripturam penis substantialitatibus et roborationibus confirmatam sicud ipsis dnis potestati videbitur et placebit legaliter pure bona fide omni fraude hodio timore et amore sublatis totis viribus actendere procurare et studere circha defensionem et augumentationem conservationem et salutem prosperi tranquilli et pacifici status Civitatis et comitatus Tuderti ppli tudertini et officii potestatis ppli Tudertini et honoris libertatis Jurium et Jurisdictionis dicti comunis et ppli. Et ad ipsum officium potestatis actendere quotienscumque casus aliquis noxie novitatis quam deus avertat occurreret in Civitate predicta ad requisitionem que de eis vel ipsorum aliquo fieret quandocumque per bannitorem vel tubatores dicti Comunis precepto dictorum dnorum priorum cum armis et sine armis ut eisdem dnis prioribus videbitur et placebit. Et omne et totum id quod per ipsi vel

aliquis ipsorum sentirent seu possent in ipsa quoquo modo quod esset seu esse posset
aut redundari et verti posset contra quietem publicam dicti Comunis et iurisdictionem
auctoritatem et bayliam aut dominium populi supradicti et officij prioratus. Illico postquam ad eorum
vel alicuius eorum notitiam venerit celeriter vere et simpliciter referre revelare
et indagare dominis prioribus supradictis. Et non esse de cetero in aliquo consilio vel
tractatu liga secta conspiratione vel iura per que sive quas populus tudertinus et
officium prioratus populi et eorum iurisdictio auctoritas et baylia in aliquo ledi possit
seu quolibet minuatur directe vel per obliquum palam vel occulte. Et in hijs
que cognoverint esse seu esse posse contra dominum populum vel officium prioratus vel eorum
auctoritatem iurisdictionem bayliam vel quietem publicam dicti comunis nullum civem
vel forensem cuiuscumque conditionis existat seu neminem sequi dicto vel facto palam
vel occulte vel contra predicta aut aliquid predictorum favere vel in aliquo assentire.
Et si alicui ex dictis popularibus et de dicto numero popularium et de popularibus supradictis
ad sequelam officij prioratus populi specialiter et singulariter deputatis vel alicui
ipsorum parentibus filijs fratribus nepotibus vel coniunctis ex quocumque latere usque in
quartum gradum vel alijs quibuscumque popularibus personis dicte Civitatis aut alicui
eorum per aliquem vel aliquos nobiles vel magnates et pro magnatibus vel nobilibus
habitos secundum formam statutorum comunis tudertini aliqua iniuria vel offensio realiter vel personaliter
vel aliqua causa civilis vel criminalis fieret vel inferretur vel moveret ipsos
tales populares sic offensos et oppressos vel contra quos lix seu causa
vel questio moveretur pro posse et cum effectu realiter et personaliter totaliter defensare et pro
defensione statu et tuitione dictorum popularium ponere personam et bona totiens
quotiens viderint expedire. Et si aliqua briga lix questio sive discordia
esset vel inter ipsos populares imposterum quomodolibet oriretur omnem quam poterunt
dare et prestare legaliter et bona fide operam et operam efficacem quod dicti populares
ad unitatem et concordiam reducantur et diligentem curam et studium et sollicitu
dinem adhibere circa predicta et quolibet predictorum. Et alia promictere et iurare
que videbuntur dominis prioribus populi tudertini et prout de ipsorum processerit voluntate pro
salute statu manutentione conservatione et augumentatione populi dicti et officij

BIBLIOTECA COMUNALE

prioratus et popularium personarum dicte Civitatis. Statuentes ordinantes et decernentes hac lege perpetuo valitura quod omnes et singuli qui pro tempore erunt quocumque tempore in officio et ad officium prioratus populi supradicti teneantur et debeant ad penam Centum librarum den. cort. pro quolibet et sub vinculo Juramenti omnes et singulos supradictos populares super ad sequelam et succursum officii prioratus electos et deputatos primo mense eorum et cuilibet ipsorum officii facere in eorum palatio adunari et aliis et quolibet ipsorum corporale Juramentum et promissionem recipere singulariter et divisim ut eisdem dominis prioribus videbitur expedire de attendendo et observando omnia et singula supradicta. Et quod de huiusmodi promissione et Juramento ipsi domini priores semper fieri faciant per duos tabelliones ad minus de Civitate Tuderti quos ipsi voluerint nominare et eligere sollempnem et publicam scripturam expensis dicti communis. Declarantes quod in huiusmodi promissionibus et instrumentis patris vel curatoris auctoritas presentia vel consensus minime requiratur. statuto Iuris ~~canonico~~ vel Civilis loquentibus in contrarium non obstantibus. Quibus in hac parte per presens ordinamentum et decretum Intelligatur et sit totaliter derogatum.

Item quod omnes et singuli decto et excto numero popularium electi ad trahendum et veniendum propterea ad palatium dominorum priorum populi Tudertini et ad eorum sequelam et succursum teneantur et debeant sub pena vigintiquinque librarum ~~pro quolibet~~ et qualibet vice et sub vinculo Juramenti quocumque tempore campana que est vel erit in palatio supra latum officii prioratus populi supradicti pulsaretur sive ad stormum martellatum trahere et venire sollicite et celeriter honorate et decenter armati ad dictum palatium ad succursum et defensionem populi tudertini et officii prioratus et inde non discedere ad penam predictam pro quolibet et qualibet vice qua contrafecerint in quocumque casuum predictorum Illis dumtaxat exceptis qui starent extra Civitatem veterem Tuderti vel qui essent Banderarii in aliqua Regione Burgo et Suburgo vel Suburgo dicte Civitatis vel qui essent absentes a dicta Civitate tempore quo dicta campana pulsaretur ut supra est expressum vel qui dicto tempore essent aliqua Infirmitate gravati. In quibus casibus vel aliquo eorundem non venientes ad penam aliquam nullatenus teneantur. Ex certa scientia statuentes quod nullus Civis cuiuscumque conditionis vel status existat audeat vel presumat

p(re)dictis p(ro)p(ri)orib(us) ad suctausium et sequelam officij potestatis, p(ro)p(ri)e electus et deputatus vel ip(s)or(um) alicui dum venirent ut accederent ad d(i)c(tu)m palatiu(m) d(omi)nor(um) p(ri)or(um) vel du(m) ibi starent vel dum exinde reddiret aliquam offensionem face(re), vel inferre, vel aliquam iniuria(m) realem vel p(er)s(ona)lem, vel fieri, vel inferri face(re). Contrafaciens no(n) ta(m)q(uam) d(i)c(t)or(um) casuu(m) puniat(ur) in auere et p(er)sona vel p(er)sona tantu(m), vel auere tantu(m) arbitrio Judicantis inspec ta et considerata qualitate et condictione p(er)sone delinquentis, loci t(em)p(or)is et delicti. vel alias p(ro)ut d(omi)n(i)s p(ri)orib(us) p(o)p(u)li videbit(ur), et placebit.

Item q(uod) nullus de civitate vel comitatu tudertino p(ro)p(ri)oris, vel p(ro)p(ri)or(is) habitus s(ecundu)m forma(m) statuti d(i)c(t)i co(mmun)is audeat vel p(re)sumat t(em)p(o)re alicuius novitatis sus picionis vel tumultus ire vel trahere ad aliu(m) locu(m) q(uam) ad banderias sue regionis vel burgi seu suburgi vel ad palatiu(m) d(omi)nor(um) p(ri)or(um) p(o)p(u)li t(udertin)or(um). Contrafaciens v(er)o in eunde(m) d(i)c(t)o t(em)p(o)re ad domu(m) alicuius nobilis vel magnatis, cu(m) armis, in favorem vel sequelam d(i)c(t)or(um) nobiliu(m) vel alicuius ip(s)or(um) puniat(ur) eo modo et forma quo continet(ur) in statut(o) d(i)c(t)i co(mmun)is posito in quarta distinctione. Sub r(ubri)ca de pena euntis t(em)p(o)re tumultus alio q(uam) ad banderias, vel d(omi)nos p(ri)ores Capitulo . CXI . Et nichilo(minus) ab omni officio beneficio et honore d(i)c(t)i comunis p(o)p(u)li sit exclusus, et q(uod) abinde in antea tractari et reputari debeat quo ad maleficia que committet, et introytum palatior(um) ta(m)q(uam) no bilis et magnas et sc(ri)bi et poni debeat in libro in quo scripti sunt nobiles et magnates, et int(er) ascriptos in dicto libro.

Item q(uod) d(omi)ni p(ri)ores p(o)p(u)li tudertini teneant(ur) et debeant saltem semel t(em)p(o)re ip(s)or(um) officij revidere discutere et examinare omnia et singula suprad(i)c(t)a nomina, in p(re)senti libro scripta, et si quem invenerint ex d(i)c(t)is p(ro)p(ri)oribus esse mortuu(m) vel absentem vel al(ite)r impeditum q(uo)d ad offitiu(m) deputatu(m) esse no(n) posset aliu(m) ponere elige(re) et subrogare loco talis mortui absentis vel impediti penitus teneant(ur). Dummodo ad offitiu(m) illor(um) qui trahere deberent p(ro)p(ri)e ad suctausium officij potestat(is), non possit elige(re) nisi unu(m) p(ro) qualibet familia sive casa.

Item q(uod) d(omi)ni p(ri)ores p(o)p(u)li tudertini qui p(ro) t(em)p(o)re fuerint, teneant(ur) et debeant pe na centu(m) lib(rarum), et vinculo Juramenti p(ro) quolibet ip(s)or(um) t(em)p(o)re cuiuslibet novitatis fieri face(re) mostram p(er)sonarum ex officialib(us) co(mmun)is tuderti, de illis qui trahere debent

Vid(e) cap(itulum) CXI . iiij . di(stinctione)

ad succursum et sequelam officij supradicti. Et non venientes seu illos qui non venissent facere puniri in pena contenta in presentibus ordinamentis.

Item quod domini priores populi supradicti, qui erunt deinceps in perpetuum in ipso officio pro tempore, de mensibus martij et aprelis et de mensibus septembris et octubris teneant et debeant eligere duos banderarios sive vexilliferos per qualibet regione. duos in burgo novo duos in suburgo extra portam sancte crucis. duos in via plana, duos extra portam sancti agustini. duos in porta fracta et plano sancti glorij et duos in burgo capue. Quorum officium duret et durare debeat tantummodo per sex menses, silicet a kalendis mensis maij usque ad kalendas mensis Novembris et a kalendis mensis Novembris usque ad kalendas mensis maij. Et hec electio dictorum Confaloneriorum de tempore in tempus perpetuo debeat celebrari. Qui confalones dentur et dari debeant per dominos priores populi, vel per dominum Capitaneum populi ad pectorale palatiorum dicti comunis sive in palatio dicti comunis banderarijs electis ut supradicitur. Qui banderarij tempore exibitionis prefatorum Confalonum Jurare debeant eorum officium facere secundum formam statutorum loquentium de dicta materia. Teneantur Insuper dicti confalonerij penes se habere Inscriptis omnia et singula nomina Constabilium regionis burgi et suburgi cuius banderam ipsi haberent. Et de ipsis constabilibus et eorum comitiva tempore Novitatis facere mostram et requisitionem et quos non invenerit denumptiare debeant vinculo Juramenti officio potestatis predicti et ad penam vigintiquinque librarum pro quolibet eorumdem. Dummodo die sabbati dari non possint dicti confalones.

Item quod campana que fiet et fieri debet secundum reformationem consilij populi tudertini pro dicto populo ponatur et poni debeat in palatio et super palatium residentie et habitationis officij dominorum priorum populi prelibati in ea parte et loco dicti palatij et eo modo forma et ordine quo et quibus dominis prioribus populi videbitur et placebit. Et quod ipsi domini priores teneantur et debeant ipsam Campanam quandocumque casus novi ne novitatis occurreret in Civitate predicta que redundaret seu redundari posset contra quietem pacificum statum dicti comunis et populi vel statum Jurisdictionem et dominium dicti populi et officij potestatis pulsari facere martellatim sive ad stormum

dictum sonitum omnes et singuli dicti populares ad sequelam et succursum dicti officii pre
cipue nominati et electi teneant et debeant celeriter accedere ad palatium dominorum priorum
populi supradicti sine alia requisitione vel bandimento. Et omnes et singuli supradicti
alii populares festinanter trahere debeant ad eorum conestabiles, et conestabiles ad
eorum banderias ut supius est expressum. Et quod nullus audeat vel presumat
pulsare vel pulsari facere dictam campanam martellatim sive ad stormum nisi
tempore novitatum. Contrafaciens vero, pro iudicantis arbitrio puniatur in persona et
rebus.

Item quod nullus de magnatibus vel potentibus nobilibus et per magnate nobi
li vel potente secundum formam statuti scriptus audeat vel presumat aliquem potestatem
vel capitaneum vel defensorem vel aliquem ipsorum sive alicuius eorum officialem tempore eorum
syndicatus in plateam vel per plateam civitatis Tuderti vel alibi associare quo
usque ipsi potestas aut capitaneus sive defensor et ipsorum officiales de administra
tione et gestione ipsorum officii fuerint sindicati condempnati vel absoluti ad penam
centum librarum pro quolibet et qualibet vice. Teneantur tamen domini priores populi
qui pro tempore erunt pro honore dicti comunis tales potestatem capitaneum defensorem et
eorum et cuiusque ipsorum officiales tempore dicti syndicatus facere sotiari per illos po
pulares quos ipsi voluerint et eis videbitur convenire. Providentes demum
et decernentes quod omnia et singula suprascripta debeant scribi et poni in volu
minibus statutorum comunis Tuderti et pro ab omnibus pro lege integraliter observari.

Et ego Vannes condam domini Francisci Iudicis de Aretio imperiali auctoritate iudex ordinarius
et notarius et nunc notarius reformationum et cancellarius comunis et populi civitatis Tuderti
predictis interfui et vigore mei officii rogatus scripsi et publicavi.

Et ego Petrus olim Bucii Petri de Tuderto regestum supra scriptum et par dicti Andree imperiali auctoritate iudex ordinarius et notarius predicta de libro comunis Tuderti fideliter
exemplavi.

ARCHIVIO STORICO · TODI · BIBLIOTECA COMUNALE

In dei noie amen. hic est liber sive quaternus continet infra
provisiones deliberationes et decreta facta per infrascriptos dnos
priores ppli tudertini conservatores status pacifici dicte ci
vitatis et alias plures varias et diversas scripturas. Scriptus
et scriptus per me Vannem olim dni francisci de aretio notarium
et tunc notarium reformationum et cancell. comunis et ppli civit. 1342
Tuderti partim sub anno dni a nativitate dni nri ihu xpi millo
trecentesimoquatragesimosecundo, Indictione decima, Et partim
sub anno dni a nativitate dni nri ihu xpi millo trecentesimo
quatragesimotertio Indictione undecima dno clemente pp
sexto regnante diebus et mensibus infrascriptis

In dei noie amen Anno a nativitate dni nri ihu xpi millo
trecentesimoquatragesimotertio Indictione undecima dno clemente
pp. vj regnante. Infrascripta sunt noia dnor. prior. ppli pro
duobus mensibus dicti anni videlicet Maij et Junij et facta et gesta
per eos in dictis duobus mensibus diebus mensibus videlicet

- Ciccolus dni pauli
- Tadiolus flocoli
- Beraldus Gilij
- Antonius magri tudini
- Ciccolus Jontole matter
- Mateus Belenti stagni
- Ciolellus gualfredi
- Sanus Petrucoli
- Mannucius Jacobelli nistene et
- Masseus Macharelli

Die xxvij Junij

Dni. Priores ppli tudertini simul in ipsorum habitationis
palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati et
prius et misso partito inter eos ad bussulas et pallottas secundum
forma statut. comunis tud. per Mannucium Jacobelli nistene

ARCHIVIO BIBLIOTECA COMUNALE

Unum ex prioribus priorum, dictorum dominorum priorum et obtento con
cordit, nemine discordante. Ex omni cum aut qua habent, provi
derunt et decreverunt, quod fruct et proventus omnium terrarum et possessionum
existentium in comitatu tuder, silicet granum et bladum forensium
qui non habitant familiariter seu plus in civitate vel comitatu tuder
omni anno et semper veniat in comune apud duos bonos homines de
populo tudertino eligendos annuatim per dominos priores populi qui erunt
de mense Maii et Junii, et duret eorum officium per unum annum
cum uno notario, ad salarium ordinandum per dominos priores populi.
Et quod bladum forensium predictorum, debeat assignari annuatim
de mense Septembris, coram dictis officialibus per dominos priores populi
eligendis, qui officiales possint et debeant eisque liceat dictum
granum et bladum vendi facere in platea civitatis tuderti
quando et prout viderint convenire, ita tamen quod pretium
dicti grani et bladi vendendi in platea comunis tuderti ut superius
dicitur, perveniat ad dominos grani et bladi predicti. Et quod
granum et bladum forensium predictorum debeat assignari
quolibet anno de mense Septembris, coram dictis officialibus ut superius
dicitur et narratur. Et si dictum granum et bladum non
assignaret, ut dictum est, et conservaret, venderet ad volun
tatem dictorum officialium incurrant dominus dicti bladi, penam du
centarum librarum denariorum cortonensium pro quolibet eorum et anno quolibet, in qua penam
per potestatem et capitaneum summarie condempnari debeat
et dictum granum et bladum deveniat, et publicetur com
et in comune tuderti, de aliis autem fructibus possessionum dictorum
forensium, intelligatur esse deventus, nec de comitatu tuderti
extrahantur, prout de alia grasscia et victualibus esse constat
ex forma statutorum et ordinamentorum comunis tuder. Et presens decretum man
daverunt scribi et poni in voluminibus statutorum comunis Tuderti
et ab omnibus observari et bandiri debere quolibet anno de
mense Junii, Julii et Augusti per civitatem tuderti in locis consue
tis ad duas tubas ut omnibus notestat.

Die xxviij Junij

Domini Priores populi tudertini simul in ipsorum habitationis palatio pro eorum officio exercendo more solito congregati, facto prius et misso partito inter eos ad bussulas et palluctas secundum formam statuti per Mannucium Jacobelli Nisterne unum ex prioribus priorum dictorum dominorum priorum, Et obtento concorditer nemine discordante, Ex omni ipsorum auctoritate quam habent pro evidenti utilitate comunis et populi tudert., habita super hoc deliberatione sollempni et colloquio ac consilio plurium sapientum, providerunt deliberaverunt et decreverunt quod nullus Rector vel officialis forensis comunis tuderti presens preteritus vel futurus possit vel debeat seu debuerit personaliter detineri tempore sui sindicatus occasione cuiuscumque petitionis, accusationis vel inquisitionis de aliquo delicto vel obligatione seu contractu qui et que per eum dicerentur facti seu facta vel commissi tempore sui officij coram defensore vel Sindico, coram quo sindicaretur per eos vel aliquem ipsorum, nisi quatenus et prout deliberaretur per officium dominorum priorum populi qui tunc pro tempore erunt in officio prioratus, aliquo Jure statuto decreto Reformatione vel ordinamento loquentibus in contrarium non obstantibus, quibus intelligatur et sit per presens ordinamentum et decretum totaliter derogatum. quod presens decretum mandaverunt scribi et poni in voluminibus Statutorum comunis tuderti et inviolabiliter per omnes ab omnibus observari.

In dei nomine amen. Anno a nativitate domini nostri yhesu christi millesimo trecentesimoquatragesimoottavo Indictione undecima domino clemente papa vj regnante. Infrascripta sunt nomina dominorum priorum populi Tudertini pro mensibus septembris et octubris dicti anni, Et facta et Gesta per eos in dictis duobus mensibus videlicet.

BIBLIOTECA COMUNALE TODI ARCHIVIO

Johannes Moncelli
Fratonus Franciolj
Cola Gilij Nicolay
Jacobus Tudini
Antonius Nuctij
Marinoctus Jacobutij
Magr. Bartolus Iohis
Ciolus Andreoli Gratiani
Ugolinus Martini et
Colinectus Raynucoli

Die ultimo Septebr.

Dni. Priores predicti simul in ipsorum habitationis palatio pro ipsorum officio exercendo more solito congregati facto prius et misso partito inter eos ad bussulos et palluctas secundum formam Statuti comunis Tuderti per Fratonum Franciolj unum ex prioribus priorum dictorum dnorum priorum et obtento concordit nemine discordante. Cum per dnos priores qui tunc in prioratus officio in millesimo trecentesimoquatragesimoprimo de mensibus Novembr. et Decembr. residente decretum fuerit et promissum die xv. dicti mensis Novembris quod condepnati comunis Tuderti occasione devetus per extractus Bladi de comitatu Tuderti in prohibitione Bladi prefati deberent soluere pro ipso Blado illam pecunie quantitatem quam dictum Bladum valebat tempore condepnationis late de ipsis vel altero ipsorum ut de predictis plenius manu

k. B. Nuti de Camerino dudum cancellerij comunis Tuderti apparet. Cumque per ipsorum dnorum priorum in officio successores de mensibus Januarij et Febr. currentibus anno dni millesimo trecentesimoquatragesimosecundo die tertio Januarij predicti promissum et decretum fuerit de declaratione valoris dicti Bladi quia probatio valoris Bladi difficilis erat quod dictum Bladum si condepnatio lata fuit in millesimo trecentesimoquatragesimo sit et intelligatur valoris et extimationis quinque libr. pro quolibet quartighio grani. Si vero appareret condepnationem latam

fuisse a mense Januarii proximum preteritum tunc currentis usque ad
mensem Julii tunc proximum presentem, intelligatur et sit quartum
Grani valoris et extimationis trium librarum. Si autem fuit
condempnatio predicta lata contra aliquos de predictis a mense
Julii tunc citra vel ante, anno trecentesimoquatragesimo
quarto huius grani sit et esse intelligatur valoris et exti
mationis viginti solidorum ut patet manu dicti ser Nuti olim
cancellarii comunis Tuderti. Cumque in dicto decreto facto
in anno trecentesimoquatragesimosecundo die tertio Januarii
nulla fiat mentio de extimatione ac valore segalis, le
guminis, ordei, panici et alterius Bladi. Volentes idcirco
quod condempnati occasione delictus pro Bladi extractione de
comitatu Tuderti, pro probatione valoris et extima
tionis dicti Bladi non gravientur expensis. Pro evi
denti utilitate dicti comunis ex omni eorum auctoritate qua
habent, providerunt ordinaverunt et decreverunt, quod
condempnati per extractione Bladi temporibus in dicto decreto
facto die tertio Januarii anno trecentesimoquatragesimo
secundo contentis solvere teneantur et possint ut infra
sequitur videlicet extractores segalis solvere teneantur
sicut si Granum extraxissent. Extractores leguminis
quartam partem minus quam si granum extraxissent.
Extractores ordei panici vel aliorum solvere debeant
dimidiam extimationis grani. Extractores spelte
sagine vel aliene solvere debeant quartam partem
extimationis Grani. Et presens decretum mandaverunt
scribi in voluminibus statutorum et ab omnibus observari.

TODI · ARCHIVIO · BIBLIOTECA COMUNALE

In dei nomine amen. Hic est liber sive quaternus continens
in se provisiones deliberationes ordinamenta et decreta fac-
tas seu facta per infrascriptos dominos priores populi tudertini con-
servatores status pacifici dicte civitatis et alias plures hu-
nas et diversas scripturas, Qui liber sive quaternus est
scriptus per me Vannem quondam domini Francisci de Aretio notarium
et nunc notarium et cancellarium reformationum communis et populi ci-
vitatis Tuderti. Sub anno a nativitate domini nostri Ihesu Christi
millesimo trecentesimoquatragesimoquarto Indictione .xii. domino
Clemente papa sexto residente diebus et mensibus istis

Infrascripta sunt nomina dominorum priorum populi tudertini pro mensibus
Januarii et Febr. dicti anni et millesimi .cccxliiii. et facta
et gesta per eos in dictis duobus mensibus antedictis et cetera

Magister Bellus Glioni	Ciccolinus Belli Petrucalli
Marinuccius Marchetti	Marinuccius magistri Benvenuti
Contolus Monaldutii	Cherius Jacobelli Catthei
Angelutius Tudini notarius	Ciolus Poli et
Benedictus Petruccioli	Ugolinus Pectorelle

Die vigesimooctavo Januarii.

Domini .. Priores populi Tudertini simul in ipsorum habitationis pa-
latio pro eorum officio exercendo more solito congregati, facto prius
et misso partito inter eos ad bussulos et pallottas secundum formam statuti
per Ciccolinum Belli Petrucalli unum ex prioribus dictorum dominorum
priorum et obtento concorditer nemine discordante, ex omni eorum
auctoritate qua habent, et pro utilitate et comodo communis Tuderti, deliberaverunt
ordinaverunt providerunt et decreverunt, quod dominus proponit sive proponet de
electione consiliariorum consilii generalis civitatis Tuderti et de creatione
dicti consilii generalis in futurum, hodierna die sufficiat, quod intersint
in dicto consilio generali, ducenti consiliarii dicti consilii tantum et non ultra
aliquo statuto ordinamento seu lege contrariis non obstantibus, quibus et cuilibet ipsorum tacitis
habitis pro expressis sit in hac parte totaliter derogatum. Et presens de-
cretum mandaverunt ipso observari ab omnibus pro lege et scribi et poni
in voluminibus statutorum communis Tuderti.

In dei nomine amen. Anno a natiuitate domini nostri ihesu christi Millesimo trecentesimoquatragesimoquarto Indictione xij. domino Clemente papa sexto residente. Infrascripta sunt nomina dominorum priorum populi tudertini pro mensibus martij et aprelis Et facta et gesta per eos in dictis duobus mensibus anni prefati videlicet

Ser Riccardus domini tudini
Johannes Verre
Cellinus tomassutij
Poldeus filipponi
Cobucius Johanutij Johannis Coty
Coballus angelutij cappellanus
Picciolus donadei calzolarius
Cola scagnoni
Nicolus ugolinelli
Cafarinucius venturelle

Die decimoseptimo aprelis

Domini .. Priores populi tudertini simul congregati pro eorum officio exercendo in palatio habitationis eorum more solito, audita querela Religiosorum virorum fratrum minorum santi fortunati et maxime fratrum minorum, Comorantium in loco Spinete, castri montionis, quod dictus locus, et silua et ortus dicti loci non modicum dapnificatur, sed sepe sepius circumstantes homines, inferunt dapna et lesiones maxime in dicta silua et orto et viridario dicti loci, Et predicta maxime mouentur facere Et dicta dapna inferre quod non est nec apparet, ut dicunt legiptima et sufficiens persona ad proponendum et conquerendum de predictis dapnis coram officialibus communis tudertini dicentes dicti homines et asserentes non posse pro parte dictorum fratrum per eos fieri ad accusandum dictos dapnum dantes in predictis locis, Et interest non modicum et spectet et deceat dictum commune tudertinum defensare iniurias

Biblioteca Comunale Todi

et offensas maxime in membris dicte ecclesie sancti fortunati pro tectoris et defensoris dicti comunis. Ideo facto et misso partito inter eos ad bussulas et palluctas secundum formam statutorum per colam stagnoni unum ex prioribus priorum dictorum dominorum priorum et obtento concorditer nemine discordante. Ex vi eorum auctoritate quam habent, deliberaverunt, declaraverunt, ordinaverunt et decreverunt. Quod procurator Jucij de tuderto et quelibet alia persona que nominaretur vel fieret vel constitueretur procurator imposterum quocumque tempore per Guardianum dicti loci ad denumptiandum vel accusandum dictos dapnum dantes, quod credatur et fides adhibeatur dicto procuratori sive procuratoribus quemadmodum creditur et fides adhibetur dominis accusantibus de dapnis datis in rebus propriis. Et quod tales accusati vel denumptiati de dapno dato in dicto loco puniri possint et debeant quemadmodum puniuntur accusati sive denumptiati de dapno dato per veros dominos in rebus. Et habeantur dicti procuratores pro veris et legiptimis procuratoribus eo ipso quod apparerent per publicum instrumentum constituti procuratores a Guardiano dicti loci. Nec opponi possit, quod sit guardianus sollempniter constitutus, postquam apparebit in dicto instrumento quod sit frater ordinis sancti francisci. Item quod dictus Guardianus constituens procuratores predictos, possit et valeat dictos procuratores revocare et de novo constituere. Et ipsi accusare per se et procuratores predictos et quemlibet eorum quemcumque renumptiare. Et presens decretum mandaverunt inviolabiliter observari ab omnibus et poni et scribi in voluminibus statutorum.

Die vigesimoseptimo aprelis

Cum domini . . Priores populi tudertini simul in ipsorum habitationis palatio more solito pro eorum officio exercendo congregati cum in capitulo statutorum comunis tudertini posito in quarta distintione dicti statuti sub Rubrica de pena macellariorum

vendentium carnes morticinas et alias et ponderantium contra infrascriptam formam capitulo . cxxxviiij sit quedam obscuritas, volentes dictum capitulum declarare, Ideo, facta proposita et misso partito inter eos ad bussulas et palluctas secundum formam statuti per marianum venturelle unum ex prioribus dictorum dominorum priorum et obtento concorditer nemine discordante Ex omni eorum auctoritate quam habent, pro euidenti utilitate dicti comunis et pro conseruatione pacifici status comunis et populi tudertini deliberauerunt prouiderunt, ordinauerunt et decreuerunt, declarando et ordinando, et decernendo declarauerunt quod ubi dicitur in dicto capitulo Et nullus ad dictam penam possit super eadem bancha tenere diuersas carnes, intelligatur et intelligi debeat, quod non possit retineri super eadem bancha, carnes castratine uel carnes de porco, cum carnibus scrofe, crape uel pecudis, Set bene possint retineri in una et eadem bancha carnes castratine, carnes de porco et carnes vitelline et bouine, Et cuilibet sit licitum ipsas carnes castratinas vitellinas bouinas et carnes de porco retinere in eadem bancha, absque pena et banno dicto statuto uel aliquo alio statuto uel ordinamento quod loqueretur incontrarium non obstante, Quibus et cuilibet eorum per presens decretum intelligatur et sit totaliter deroggatum, Et presens decretum mandauerunt micti et scribi in voluminibus statutorum et pro lege inviolabiliter ab omnibus obseruari.

uid. cap. cxxxix iiij di.

In dei nomine amen. Infrascripta sunt nomina dominorum priorum populi ciuitatis tudertine pro duobus mensibus videlicet maij et junij anni currentis .ccc.xliiij presidentium, et facta et gesta per eos in dictis duobus mensibus videlicet.

Ciccolus filippucij boccoli
Ciccolus nalli parmeti
Ser andreas ciccoli
Tinus poli
Tudinus laurentij

Cola vannucij physicus
Cobutius simonetti aurifex
Ciuca scaptoni
Picciolus angelotti massari
Ciccolus lippi sauaristi

BIBLIOTECA COMUNALE ARCHIVIO TODI

Die .vj. Maij

Domini .. Priores ppli tud simul congregati in saleCta palatij veteris coms tud pro eorum officio exercendo facto prius et misso ptito ad Bussulas et palluctas sm formam statut p ser Andream Ciccoli unum ex prioribus prior dictorum dnor priorum et obtento concordit nemine discordante absentis tamen Tudino laurentij uno ex dictis dnis prioribus causa legiptima excusato, volentes declarare quoddam captium statut coms tuderti posit in prima distintione sub Rubrica qd nulla pposita fiat nisi prius deliberetur p dnos priores, et de modo servando in eligendis ptitis et contradicendi ptitis in consilio ppli caplo .xxxi. Et spalit ubi dicit, Et predicta etiam locum habeat a centum lbr supra Et in re vel pone seu Juribus valo ris a centum lbr supra, Cum mens dicti capli statut s ac Jntentio condentium illud fuerit q qndo pponeretur in consilio ppli de expensis fiendis p coe tuderti a centum lbr infra, non requireret contradictor seu contradictio aliqua Jdeo ex omi eorum aucte quam hnt p evidenti utilitate coms et ppli tud, et pro conservatione pacifici et tranquilli status dicti coe, Providerunt ordinaverunt deliberaverunt et de creverunt eorum qncumq contigit sive contiget ppom in consilio ppli de expensis fiendis p coe tud, a centum lbr infra q occe predicta contradictor sive contradictio minime requiratur Et etiam non Requiratur contradictor seu contradictio aliqua qncumq pponeretur seu pponi contigit, de electione potatis vel Capitan ppli Civitatis tud, vel alicui alterius officialis forensis dicte Civitatis aut de electione Conestabilis famu lorum ad servitium et custodiam dnorum priorum ppli deputatorum seu deputandorum dicto caplo statuti de quo sup fit mentio vel aliquo alio statut ordinamto vel reformat in contrarium loquent non obstant ullo Quibus omnibus et singulis eorum p presens de cretum sit totalit derogatum Et mandaverunt psens decretu scribi in voluminibus status coms tud et inviolabilit ac ppetuo pro lege servari.

In dei nomine amen. Hic liber sive quaternus continet
in se provisiones deliberationes ordinamenta et decreta
facta seu facta per infrascriptos dominos priores populi tudertini
conservatores status pacifici dicte civitatis et alias plu-
res varias et diversas scripturas. Qui liber sive qua-
ternus est scriptus per me Vannem quondam domini Francisci
de Aretio notarium et nunc cancellarium et notarium Reformat-
ionis et populi civitatis Tuderti sub anno a nativitate
domini nostri Ihesu Christi millesimo trecentesimo quadragesimo quarto
Indictione xii domino Clemente papa sexto residente diebus et
mensibus infrascriptis.

In dei nomine amen. Infrascripta sunt nomina dominorum priorum
populi tudertini pro mensibus Julii et augusti dicti anni
mcccxliiii et facta et gesta per eos in diebus et mensibus infrascriptis
videlicet.

Guerriscius domini Jacobi
Bartolomeus Tudini
Jacobinus Bey
Andreolus Venturelle Amoni
Thomassius Lominus
Bosenus Gibuty
Thomassucius Ciaci
Angelellus magistri Petri
Cibellus Jacobelli Palmuty
Lellus Gentiluty

Die xi augusti.

Domini .. priores populi tudertini simul congregati in
palatio habitationis eorum pro eorum officio exercendo facto

Archivio Biblioteca Comunale Todi

340v

prius et misso partito inter eos ad bussulas et palluctas
secundum formam statuti per Angelellum magistri Petri unum ex prefatis
priorum dictorum dominorum priorum et obtento concorditer nemine
discordante pro evidenti utilitate dicti communis et pro conservatione
pacifici et tranquilli status civitatis et comitatus Tuderti
ex omni eorum auctoritate quam habent. Cum quedam obscuri
tas videatur esse et sit in quodam decreto facto in anno MCCCXXVIII
die XXVIII mensis augusti scripto in uolumine statutorum communis
Tuderti, in ea parte ubi dicitur, quod quilibet habens do
mum iuxta viam publicam vel vicinalem, possit usque ad
medietatem vie plancos protendere, et palchionem
seu trasannam facere seu porticum pro suo velle sine con
tradictione alicuius vel aliquorum. Ita tamen quod ipsi planchi
sive palchion et trasanne, sint longe a terra in altum per
unam perticam ad mensuram pertice communis Tuderti et cetera.
Declaraverunt et declarando providerunt et decreverunt quod
non intelligatur de sofictis positis vel ponendis pro sub
stentatione et fortificatione dictorum planchorum, palchion, trasan
narum vel porticorum vel alicuius eorum, que stare et esse possint
sine pena et banno alicuius statuti vel ordinamenti loquentis
in contrarium non obstantibus. Et presens decretum mandaverunt
scribi in uolumine statutorum dicti communis et pro lege perpetuo servari.

Et ego Paulus quondam Angeli Berardi domini Tronalueri de te
Tuderto imperiali auctoritate notarius et nunc notarius dominorum priorum populi et communis civitatis prefati auct
..... ac notarius et officialis ad predicta scribenda et in volumine
statutorum mictenda predicta omnia et singula de libris et actis de
quibus supra fit mentio prout in ipsis inveni ita hic scripsi exem
plavi. Et vigore electionis de me facta per dominos priores populi
communis Tuderti in presenti statutorum volumine misi.

Die xxviij Augusti.

Domini .. Priores populi tudertini simul congregati in palatio
ipsorum habitationis pro eorum officio exercendo. Cum lis, questio et
contentio diu fuit inter consules pizicarolorum et consules
merciariorum civitatis tuderti, arte cenciaiolorum, quia dicti consules
merciariorum nomine ipsorum et vice et nomine omnium hominum et personarum
dicte artis merciarie, dicebant ipsos cenciaiolos esse de eorum arte
et ad dictam artem spectare, et ipsos contribuere debere cum eis
ad faciendum cereum in festo et pro festo sancti Fortunati nec non ad alias
expensas, honores et onera, sicut homines dicte artis merciarie. Et
ex adverso consules pizicarolorum ipsorum nomine et vice et nomine
omnium hominum et personarum dicte artis dicebant ipsos cenciaiolos
esse de eorum arte et fuisse hactenus et cum eis contribuere
debere ad faciendum cereum in festo et pro festo sancti Fortunati,
ut hactenus fecisse dicebant. Et ad alias expensas et cunctos
honores et onera, sicut alii homines dicte artis pizicarolorum.
Et dicebant quamplures cenciaiolos esse scriptos in eorum matricula
inter homines dicte artis pizicarolorum. Quibus omnibus auditis, visis
et intellectis nec non auditis iuribus partium predictarum et cuiuslibet
earum, et omnibus que dicte partes et quelibet earum dicere, ostendere et allegare
voluerunt. Et super predictis omnibus habita deliberatione sollempni atque consilio
plurium sapientum ut inter partes predictas cesset materia litigandi ac
etiam expensarum. Idco pro evidenti utilitate comunis et populi tudertini et
pro conservatione status pacifici civitatis tuderti, facto partito et misso partito
inter eos ad bussulos et pallottas secundum formam statuti per Gilectum Lelli
pastinucii unum ex prioribus dictorum dominorum priorum et obtento concorditer
nemine discordante, deliberaverunt, ordinaverunt et decreverunt.
Quod omnes et singuli cenciaioli qui sunt aut in futurum erunt in
civitate vel comitatu tuderti, intelligantur esse et sint de arte pizica-
rolorum et cum hominibus et personis dicte artis contribuere teneantur ad omnes ex-
pensas ut homines et persone artis predicte. Et admictantur ad omnes honores et
onera ut alii homines et persone dicte artis pizicarie, aliquo non obstante.
Et presens decretum mandaverunt ab omnibus pro lege perpetuo
servari et scribi in voluminibus statutorum comunis tuderti.

ARCHIVIO BIBLIOTECA COM. TODI